

Jeta dhe Mësimet e Jezusit dhe të Apostujve të Tij

Jeta dhe Mësimet e Jezusit dhe të Apostujve të Tij

Feja 211–212

Hyrje

Për Ç'Synim apo Qëllim Duhet Ndjekur Këto Kurse Studimi?

Këto kurse janë hartuar për t'ju dhënë mundësinë që të arrini ta njihni Shpëtimtarin në një mënyrë të afërt, vetjake dhe të fuqishme. Synimi juaj është që pas përfundimit të këtyre dy kurseve ju duhet të jeni në gjendje të shpallni, ashtu siç bëri Pjetri: "Ti je Krishti, Biri i Perëndisë të gjallë". (Mateu 16:16.) Dishepujt e Jezusit e njihnin mënyrën përmes së cilës mund të merrej një dëshmi kaq e zjarrtë. Qe Gjoni i Dashur që dëshmoi nga thellësia e shpirtit: "Por ne dimë se Biri i Perëndisë erdhi dhe na dha të kuptuarit, që ne të njohim atë që është i Vërteti ..." (1 Gjoni 5:20.) Edhe ju mund të arrini ta njihni atë që është i vërtetë.

Si Mund ta Përbush Këtë Synim në Mënyrën më të Efektshme?

Qe Shpëtimtari që tha: "Unë jam buka e jetës: kush vjen tek unë nuk do të ketë më kurrë uri dhe kush beson në mua, nuk do të ketë më kurrë etje". Gjoni 6:35. Çdo mësim është hartuar që t'ju sjellë më pranë Shpëtimtarit, që ju të mund të merrni nga buka e jetës dhe të mbusheni shpirtërisht. Çdo mësim ka një detyrë të përcaktuar leximi nga Dhiata e Re. Kjo do të përbëjë thelbin e studimit tuaj dhe duhet lexuar me kujdes në çdo mësim. Nëse e bëni këtë, ju do ta keni lexuar të tërë Dhiatën e Re deri në kohën kur t'i përfundoni këto kurse. (*Shënim:* Për studentët në orë mësimore të rregullta në institut apo në kolegjin e Kishës, studimi i Dhiatës së Re ndahet në dy klasa semestrale ose tre klasa tremujore. Por për ata studentë në zonat e studimit të pavarur, studimi i Dhiatës së Re përbën studim prej një viti.)

I kombinuar me lutje të sinqerta, studimi i shkrimeve të shenjta mund të bëhet burim zbuluese vetjake dhe një rrugë drejt fuqisë së rritur shpirtërore në jetën tuaj të përditshme.

Pse një Manual për Studentin?

Disa pjesëza të Ungjijve dhe shkrimet e letrat e apostujve të hershëm nuk kuptohen lehtë nga studenti i kohëve të sotme. Ajo që tha Pjetri për disa prej shkrimeve të Palit – se ka "disa gjëra të vështira për t'u kuptuar" (2 Pjetër

3:16) – vlen edhe për shkrimet e tjera në Dhiatën e Re. Tekste të shtrembëruara, gjuha arkaike dhe mungesa jonë e të kuptuarit të mjedisit doktrinor, historik apo gjeografik janë disa arsye për disa vështirësi në leximin dhe të kuptuarin e Dhiatës së Re. Ky manual për studentin u bë për këto arsye. Ai duhet t'ju vijë në ndihmë duke ju siguruar sa vijon:

1. Material mbi rrethanat për t'ju ndihmuar të kuptoni botën greke, romake dhe judease në të cilat dha mësim Jezusi dhe nga të cilat doli kisha e hershme.
2. Informacion mbi formimin e personaliteteve kyçe të Dhiatës së Re si dhe të sundimtarëve romakë e judeas të kohës.
3. Informacion përshkrues mbi secilin libër të Dhiatës së Re.
4. Komente shpjeguese mbi fragmentet më të rëndësishme si dhe për disa fragmente të vështira.
5. Një pjesë hartash që ju ndihmon të gjeni vende kyçe dhe që skicon udhëtimet e Jezusit dhe të apostullit Pal.
6. Një bosht kohor në të cilin tregohen datat e përafërta ose të caktuara të ngjarjeve që po studiohen.

Si Është Ndarë Manuali

Pesëdhjetë e gjashtë mësimet në manual janë ndarë në një mënyrë të tillë që të lidhen me rendin e mundshëm kronologjik të Dhiatës së Re ashtu siç jepet te "leximet në bllok". Secili prej mësimëve është grupuar në një seksion. Ky manual ka dymbëdhjetë seksione, ku secili mbulon një periudhë të caktuar të jetës së Shpëtimtarit dhe apostujve. Ky vështrim i përgjithshëm i seksionit do të sigurojë informacion të posaçëm që do t'ju ndihmojë në studimin e mësimëve që vijojnë. Seksionet 1 deri 6 mbulojnë jetën dhe mësimet e Jezusit (Feja 211) dhe seksionet 7 deri 12 mbulojnë shërbesën e apostujve (Feja 212.)

Manuali nuk është hartuar që të jetë një zëvendësues i leximit të Dhiatës së Re nga ana juaj, përkundrazi, është thjesht një udhëzues për t'ju ndihmuar që ta organizoni dhe të përfitoni sa më shumë prej studimit të fragmenteve të shkrimeve të shenjta. Orientuesi i

mëposhtëm i formatit të përdorur në çdo mësim e ilustron këtë qëllim:

1. Një temë e marrë nga çdo bllok i veçantë leximi.
2. Një pjesë e shkurtër hyrjeje që ju përgatit për shkrimet të shenjta që do të lexoni.
3. Detyra e leximit në bllok, që përfshin një hartë dhe një bosht kohor.
4. Një pjesë me komente shpjeguese. Kjo përmban shpjegime (kryesisht nga udhëheqësit e Kishës) që do t'ju ndihmojnë veçanërisht me fragmentet e vështira.
5. Një pjesë e quajtur "Çështje për Meditim" e drejton vëmendjen tuaj ndaj disa prej temave kryesore doktrinale të asaj pjese të Dhiatës së Re dhe ju jep mundësinë që të merrni parasysh në mënyrë të matur se si mund të zbatohen ato në jetën tuaj sot.

Gjithashtu, ju do të gjeni mjete në pjesën e hartave (që gjenden në mes të manualit si dhe në pjesën e shtojcës në fund të manualit) që do t'ju ndihmojnë në studimin tuaj.

Si ta Përdorni Manualin Tuaj për Studentin

Teksti bazë i kursit është Dhiata e Re. Ky manual për studentin nuk është hartuar që të zëvendësojë leximin e shkrimeve të shenjta prej jush, as nuk mund të jetë një zëvendësues për udhëzimin e frymëzuar të Frymës së Shenjtë ndërsa ju e kërkonin atë udhëzim në lutje të përlur. Këtu janë disa sugjerime se si mund të përdoret manuali për studentin në mënyrën më dobiprurëse:

1. Në çdo kapitull ju jepet një detyrë leximi. Numri i kapitujve që ju kërkohet të lexoni për çdo orë mësimore, mund të ndryshojë në varësi të dëshirës së mësuesit tuaj dhe nga fakti nëse po studioni në sisteme semestrale, tremujore apo në sisteme studimi të pavarura. Në cilindo sistem që të jeni, ju duhet të jeni në gjendje që ta mbaroni leximin e Dhiatës së Re sipas rendit kronologjik në të cilin zbërthehet mesazhi i ungjillit dhe letrat, nëse i përmbushni me ndërgjegje detyrat tuaja të leximit.
2. Studiojeni informacionin mbi formimin përsa i përket personaliteteve kyçe dhe librit që po merret në shqyrtim përpara se të lexoni tekstin e Dhiatës së Re dhe do të zbuloni se do t'i kuptoni më mirë shkrimet shenjta ndërsa i lexoni.

3. Lexojini komentet për ato fragmente që janë të vështira për t'u kuptuar.
4. Hidhini një sy pjesës së hartave në mënyrë që të gjeni vendet e ndryshme që përmenden në Ungjill apo në letrat që vijojnë. Krahasojini këto vende biblike me vendndodhjet e kohëve të sotme.

Cilin Variant të Biblës Duhet të Përdor?

Ekziston një numër i madh përkthimesh të Biblës. Përkthimi i rekomanduar për shenjtorët e ditëve të mëvonshme është bërë i qartë shumë herë nga udhëheqësit e Kishës. Shembuj të këtyre këshillave janë sa vijon:

*"... Asnjëri prej këtyre varianteve [të tjerë] nuk ia kalon variantit të Mbretit Jakob të Biblës në anglisht për nga bukuria e gjuhës e ngjyrimi shpirtëror dhe ndofta edhe për nga ndjekja me besnikëri e tekstit në dispozicion të përkthyesve. Ky është varianti që përdoret nga Kisha e Jezu Krishtit e Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme në të gjithë punën e saj zyrtare si në shtëpi, ashtu edhe më gjerë. Literatura e Kishës i drejtohet përherë përkthimit të Mbretit Jakob. Përkthimet e tjera përdoren nga Kisha vetëm që të ndihmojnë për të shpjeguar fragmentet e paqarta në variantin e autorizuar." (Widtsøe, *Evidences and Reconciliations*, f. 120.)*

"Ky Variant i Mbretit Jakob ose ndryshe Varianti i Autorizuar, 'për sa kohë përkthehet saktë' ka qenë varianti i pranuar nga kjo Kishë që kur ajo u organizua." (J. Reuben Clark, Jr., në CR, prill 1954, f. 38.)

*"Bibla zyrtare e Kishës sonë është varianti i Mbretit Jakob." (Editorial, *Church News*, 14 nëntor 1970, f. 16.)*

Kjo nuk do të thotë që varianti i Mbretit Jakob është një përkthim i përsosur. Plaku Xhejms E. Talmixh dha një arsye për këtë kur shkroi sa vijon:

*"Nuk do të ketë, nuk mund të ketë, asnjë përkthim tërësisht të besueshëm ... veç nëse realizohet përmes dhuratës së përkthimit, si një nga dhuratat e Frymës së Shenjtë. Përkthyesi duhet të ketë shpirtin e profetit që t'i kthejë në një gjuhë tjetër fjalët e profetit dhe vetëm dija njerëzore nuk të lejon ta zotërosh atë." (Talmage, *The Articles of Faith*, f. 237.)*

Një orvatje e tillë – për t'i përkthyer shkrimet e shenjta të Biblës me fuqinë e Frymës së Shenjtë – u fillua nga Profeti Jozef Smith nën drejtimin dhe urdhrin e Zotit. (Shih DeB 45:60, 61; 93:53.) Më poshtë është një

informacion udhëzues lidhur me pozicionin e Variantit të Frymëzuar në Kishë sot:

“Varianti i Frymëzuar [ashtu siç e quajmë botuesit e tij] nuk i zë vendin Variantit të Mbretit Jakob si varianti zyrtar i Biblës për kishën, por shpjegimet dhe ndryshimet e bëra nga Profeti Jozef Smith japin sqarime dhe shpjegime të dobishme mbi shumë fragmente biblike.

Pjesë e shpjegimeve dhe ndryshimeve të bëra nga Profeti Jozef Smith u miratuan përfundimisht përpara vdekjes së tij dhe disa prej tyre janë cituar në materialet e tanishme udhëzuese të kishës ose mund të citohen në materialet e ardhshme udhëzuese të kishës.

Sipas rrethanave, këto pjesëza të cituara të Variantit të Frymëzuar mund të përdoren nga shkruarit dhe mësuesit e kishës, së bashku me Librin e Mormonit, Doktrinën e Besëlidhjet dhe Perlën me Vlerë të Madhe, në lidhje me interpretimet biblike, duke zbatuar gjithnjë urdhrin hyjnor se ‘kushdo që ndriçohet nga Shpirti, do të marrë përfitim prej saj’.” (DeB 91:5)

“Kur Libri i Mormonit, Doktrina e Besëlidhjet dhe Perla me Vlerë të Madhe japin informacion që lidhet me interpretimin biblik, këtyre u duhet dhënë përparësi në shkrim e në mësimdhënie. Por, kur këto burime zbuluese të ditëve të mëvonshme nuk sigurojnë informacion të rëndësishëm që gjendet te Varianti i Frymëzuar, atëherë mund të përdoret ky variant.” (Editorial, Church News, 7 dhjetor 1974, f. 16.)

Referencat nga Varianti i Frymëzuar përdoren gjatë gjithë këtij manuali për qartësimin e fragmenteve veçanërisht të vagullta ose me gabime të Variantit të Mbretit Jakob.

Si Mund ta Studioni në Mënyrën më Dobiprurëse Këtë Kurs?

Lexojini këto fragmente të shkrimit të shenjtë dhe merreni parasysh domethënien e tyre për studimin tuaj vetjak:

Gjoni 7:16,–17

Ky fragment “është një çelës që hap derën e dijes për ekzistencën tonë të përjetshme. Nëse njerëzit do ta ndjekin atë udhëzim, ata do ta dinë të vërtetën dhe do ta kuptojnë se Jezu Krishti është vërtet Biri i Perëndisë dhe Shëlbuesi i botës, se Ai u ngrit nga vdekja dhe në ditën e tretë pasi u ringjall, iu shfaq dishepujve të Tij”. (Smith, *Doctrines of Salvation*, 1:295.)

1 Gjoni 2:3–5

“... Këto fragmente të shkrimit të shenjtë, unë them, krijojnë një çelës me të cilin hapen misteret e jetës së përjetshme. ...

*... Ne të gjithë mund ta dimë të vërtetën, nuk jemi pa ndihmë. Zoti e ka bërë të mundur që çdo njeri ta dijë të vërtetën duke iu bindur këtyre ligjeve dhe nëpërmjet udhëheqjes së Shpirtit të Shenjtë. ...” (Smith, *Doctrines of Salvation*, 1:295–296.)*

2 Timoteut 2:15.

Në këtë fragment ju do të gjeni dy arsye për studimin tuaj: 1) për të qenë i pranuar përpara Perëndisë (jo vetëm për të marrë një kredit) dhe 2) për t’u bërë një student i shkrimeve të shenjta që mund ta dijë dhe mund ta përdorë fjalën e së vërtetës.

Me këto shkrime të shenjta në mendje, studimi juaj do t’ju sjellë dobi.

1. Bëjini shkrimet e shenjta studimin tuaj kryesor në këtë kurs, duke e përdorur manualin si plotësues.
2. Kombinojeni studimin tuaj me lutje të singërta e të vazhdueshme.
3. Përpiquni t’i mbani urdhërimet e Perëndisë.

I gëzofshi bekimet vetjake që e shoqërojnë gjithnjë studimin me lutje dhe bindjen ndaj urdhërimeve të Zotit.

“Unë jam Udha”

Tema

“‘Si mund ta njohim udhën?’ pyeti Thomai, ndërsa u ul me apostujt e tjerë dhe Zotin e tyre në tryezën e darkës, në mbrëmjen e paharrueshme të tradhtisë; dhe përgjigjja hyjnore e Krishtit qe: ‘Unë jam udha, e vërteta dhe jeta. ...’ (Gjoni 14:5–6.) Dhe Ai kështu është! Ai është burimi i ngushëllimit tonë, frymëzimi i jetës sonë, autori i shpëtimit tonë. Nëse dëshirojmë ta njohim marrëdhënien tonë me Perëndinë, ne shkojmë te Jezu Krishti. Nëse dëshirojmë të dimë të vërtetën e pavdekshmërisë së shpirtit, ne e kemi të ilustruar në ringjalljen e Shpëtimtarit.

Nëse dëshirojmë të mësojmë jetën ideale që duhet të bëjmë mes bashkëqenieve tona, ne mund të gjejmë një shembull të përkryer në jetën e Jezusit. Cilatdo qofshin dëshirat tona fisnike, synimet tona të larta, idealet tona në cilëndo fazë të jetës, ne mund të shikojmë tek Krishti dhe të gjejmë përsosmërinë. Pra në kërkim të një standardi për moralin e njerëzimit, ne thjesht duhet të shikojmë te Njeriu i Nazaretit dhe t’i gjejmë të mishëruara në të, të gjitha virtytet që duhen për ta bërë një njeri të përkryer.” (David O. McKay në CR, prill 1968, f. 6–7.)

(1-1) Hyrje

Ky kurs do t’ju vijë në ndihmë vetë juve për t’ju afruar më shumë Shpëtimtarit të botës, Zotit Jezu Krisht. Shpresohet që ju do të merrni një dëshmi e një ndërgjegjesim më të madh për të si një Shëlbues vetjak të gjallë dhe që do të ndiheni më të vendosur se kurrë për t’i shërbyer Atij dhe për të marrë nga shlyerja e Tij e madhe dhe e pafundme. Edhe pse është një synim i lartë, është me siguri brenda mundësisë suaj. Ju mund të keni një përvojë të pasur dhe shpirtërore nëse do ta bëni këtë studim një përpjekje shpirtërore si dhe akademike.

(1-2) Si Mund të Arrihet Ky Synim në Mënyrën më të Efektshme?

Së pari, kujtoni se katër Ungjijtë janë teksti bazë i kursit. Prandaj do të jetë jetike që ju t’i lexoni shkrimet e shenjta së bashku me manualin. Çdo mësim ka një detyrë të caktuar me një “bllok leximi” të shkëputur nga Mateu, Marku, Lluka dhe Gjoni. Këto përbëjnë thelbin e kursit.

Nëse do ta lexoni të gjithë bllokun e caktuar të leximit për çdo mësim, ju do t’i keni lexuar plotësisht të katër Ungjijtë (Mateun, Markun, Llukën dhe Gjoni) deri në kohën kur ta përfundoni kursin. Fragmentet e caktuara janë rregulluar në rend kronologjik (ashtu siç dihet deri më tani) dhe ato nuk ndjekin gjithnjë rendin që gjendet te Dhiata e Re. Drama e shpalosur e jetës në vdekshmëri të Mjeshtrit do të jetë e dukshme në mënyrë më të lehtë ndërsa lexoni për të në rendin e saj kronologjik.

Së dyti, së bashku me leximin e shkrimeve të shenjta dhe studimin e manualit, kujtoni rëndësinë e lutjes vetjake dhe të të jetuarit në një mënyrë të tillë që ta meritoni frymëzimin e Zotit ndërsa studioni.

Plaku Ezra Taft Benson ka thënë:

“Për të mësuar *mbi* Krishtin është i nevojshëm studimi i shkrimeve të shenjta dhe i dëshmimeve të atyre që e njohin Atë. Ne arrijmë ta njohim Atë nëpërmjet lutjes e frymëzimit si dhe zbulësës që Perëndia u ka premtuar atyre që i mbajnë urdhërimet e Tij.” (CR, tetor 1972, f. 53.)

(1-3) Katër Ungjijtë

Në këtë kurs ju do të studioni Ungjijtë ose ashtu siç janë titulluar në Variantin e Frymëzuar (krahaso DeB 88:141), “Dëshmitë” e Mateut, Markut, Llukës dhe Gjoni. Në vend që ta lexoni deri në fund secilin prej tyre një e nga një, ju do të zbuloni se detyrat e leximit në bllok i bashkojnë kryesisht të katër Ungjijtë në një sistemim kronologjik (kjo quhet “harmonia e ungjillit”), duke u mbështetur tek të katërta tregimet e plota.

Secili prej këtyre autorëve të frymëzuar jep dëshminë e tij vetjake e të pashoqe lidhur me ungjillin e Jezu Krishtit si dhe një dëshmi për vetë Mësuesin, por është për të njëjtin qëllim përfundimtar. Për shembull, kushtojuni vëmendje fjalëve të Gjoni: “... Këto gjëra janë shkruar që ju të besoni se Jezusi është Krishti, Biri i Perëndisë dhe që, duke besuar, ta keni jetën në emër të tij”. (Gjoni 20:31. Kursivet shtuar.) Ndërkohë që ka shumë të përbashkëta në të katër tregimet e ungjillit, çdo autor përfshin material që nuk

gjendet tek të tjerët dhe secili jep dëshminë e tij për Shpëtimtarin në një mënyrë paksa të ndryshme. Mateu, Marku dhe Lluka janë shumë të ngjashëm në përjasjen e tyre, edhe pse secili duket se i ka shkruar një grupi të veçantë njerëzish dhe për këtë janë quajtur ungjijtë "sinoptikë". (Fjala *sinoptik* rrjedh nga fjala greke që do të thotë "nga i njëjti këndvështrim".) Materialet dhe pikëvështrimi i Gjonit ndryshojnë në mënyrë më të dukshme, por prapëseprapë përmbajnë shumë prej të njëjtit informacion historik si tre të tjerët.

(1-4) Ungjilli i Mateut

Ungjilli i Mateut karakterizohet nga një theks i madh te mënyra se si jeta e Jezusit e përmbushi profecinë e Dhiatës së Vjetër dhe përfshin shumë ligjëratat të rëndësishme të Mësuesit, të tilla si Predikimi në Mal (Mateu 5–7), një ligjëratë për shëmbëlltyrat e mbretërisë (Mateu 13) dhe një ligjëratë të gjatë kritikues për skribët dhe farisenjtë (Mateu 23.) Mateu e paraqet grafikisht Jezusin si mbretin dhe gjykatësin e Izraelit dhe si dikush që jep mësim me fuqi të madhe dhe me autoritet. Ungjilli i tij do të kishte ndikim të veçantë te lexuesit judenj.

(1-5) Ungjilli i Markut

Marku është ungjilli më i shkurtër dhe paraqet një figurë të Jezusit që është duke lëvizur, në veprim të plotë dhe thekson fuqinë mrekullibërëse të Mësuesit. Për shkak të këtij portreti të gjallë, shumë studiues kanë menduar se Marku po shkruante duke pasur në mendje lexuesit romakë. Marku duket se është shoqëruar ngushtë me Pjetrin pas vdekjes së Shpëtimtarit dhe shumë i kuptojnë ndikimet e tregimeve të Pjetrit në të shkruarin e Markut.

(1-6) Ungjilli i Llukës

Për shkak të greqishtes së tij tepër të rafinuar dhe figurës së dhembshur të Shpëtimtarit që Lluka na paraqet, shumë kanë menduar se ai u shkroi grekëve të botës së lashtë. Ungjilli i Llukës karakterizohet nga një theks mbi faljen dhe dashurinë, duke nxjerrë në pah nëpërmjet shëmbëlltyrave që gjenden vetëm në ungjillin e tij (të tilla si Djali Plangprishës), se mëkatari mund të gjejë çlodhje e paqe te Jezusi. Lluka jep gjithashtu vështrime të rëndësishme në rolin që luanin gratë gjatë shërbesës dhe jetës së Jezusit. Vetëm ai rrëfen për vizitën që u bëri engjëlli Zakarias dhe Elizabetës, nënës së Gjon Pagëzorit; vetëm ai rrëfen për udhëtimin e Maries dhe të Jozefit për në Bethlehëm dhe lindjen faktike të Jezusit.

(1-7) Ungjilli i Gjonit

Ndërkohë që ungjilli i Gjonit na jep një figurë më të afërt të Mësuesit, duke e vënë theksin te marrëdhënia e Tij me Atin, shoqërimin e Tij me Të Dymbëdhjetët e kështu me radhë, duket se qëllimi i Gjonit ka qenë më shumë të jepte dëshmi për Jezusin si Krishti sesa të bënte kronikë në detaje të vendeve dhe ngjarjeve të shërbesës së Tij. Nga shkrimet e tij vjen një dëshmim i fuqishëm për Jezusin si Biri i Perëndisë, për Jezusin si Mesia, për Jezusin si Bariu i Mirë, për Jezusin si Udha, e Vërteta dhe Jeta dhe për Jezusin si Ringjallja dhe Jeta.

(1-8) Një Parathënie Historike për Studimin Tuaj të Dhiatës së Re

Për një studim më gjithëpërfshirës të sfondit historik që lidhet me Palestinën e kohës së Jezusit, ju mund të gjeni shumë komente dhe histori të hollësishme në bibliotekat tuaja publike dhe universitare.

Për qëllimin tonë, ne do të sjellim këtu një përmbledhje të shkurtër të rrethanave që mbulon afro katërqind vjet nga koha e Malakias e deri në kohën e shërbesës së Mësuesit. Toka e Palestinës, e quajtur shpesh Toka e Shenjtë, iu dha në lashtësi Abrahamit nga Zoti si një trashëgimi për të dhe pasardhësit e tij nëpërmjet Isakut dhe Jakobit me kusht që t'i shërbenin me besnikëri Zotit si një popull i veçantë dhe një popull besëlidhjeje.

Megjithatë luftërat dhe braktisja bënë të ndodhte shpërndarja e shtëpisë së Izraelit dhe dhjetë prej fiseve u morën robër në vendet veriore (rreth 722 Pr.K.). Edhe Judenjtë u morën në Babiloni në vitin 587 Pr.K, dhe disa u kthyen në vitin 530 Pr.K. Në kohën kur shkroi Malakia (rreth vitit 400 Pr.K.), vetëm një pjesë e mbetur nga shtëpia e Izraelit qëndroi në tokën e Kanaanit – kryesisht fisi i Judës, i rrethuar nga fiset e johebrenjve dhe një shpërndarje e hebrenjve braktisës. Kjo pikë në histori e gjen popullin e premtimit duke jetuar nën ligjin pothuaj tolerant të perandorisë Medo-Persiane.

Disa qindra vjet më vonë, doli në skenë një fuqi e re: Aleksandri, biri dhe pasuesi i Filipit, mbreti i Maqedonisë, vazhdoi bashkimin e qytet-shteteve greke të të atit dhe me ushtritë e tij ia doli të pushtonte persët, sirianët, egjiptianët, babilonasit e të tjerët, duke krijuar një perandori të re në atë pjesëz bote ku zunë fill pjesa më e madhe e ngjarjeve të Dhiatës së Re. Tashmë judenjtë e gjetën veten nën një sundues të ri. Judenjtë më besnikë

qenë përgjithësisht të zemëruar nga ndryshimi i stilit të tyre të jetës nga një shoqëri johebraike që u zuri kufijtë.

Me vdekjen e Aleksandrit, që nuk la trashëgimtarë, perandoria u nda mes gjeneralëve të tij, me Ptolemeun si sundimtar të Egjiptit dhe Sirisë Jugore dhe Antigonin që pretendonte për pjesën më të madhe të Sirisë Veriore dhe Babilonisë Perëndimore. Seleuku I e mundi Antigonin dhe nisi një luftë për kontrollin e Palestinës që ishte e vendosur në një pikë strategjike, duke i vënë judenjtë në një pozicion të brishtë duke iu nënshtruar fillimisht njërit prej këtyre pushteteve e më pas tjetrit.

Jo vetëm që judenjtë vuajtën nën këto gjendje trazirash politike, por patën edhe përçarje të konsiderueshme mes njëri-tjetrit, disa duke u përpjekur ta lehtësonin pozicionin e tyre të pafavorshëm duke marrë plotësisht nga kultura popullore greke, ndërsa të tjerët kërkonin po me aq zell që ta ruanin veçantinë dhe izolimin e tyre me çdo kusht. Rezultati që përçarja e çifutëve.

Një shekull pas vdekjes së Aleksandrit (rreth vitit 200 Pr.K.), Siria e kishte nën kontroll Palestinën në mënyrë të qëndrueshme. Antioku IV (Epifani), ndofta i pezmatuar nga pamundësia e tij për ta mposhtur Egjiptin, u kthye në Jerusalem me vendosmërinë për t'i nënshtruar judenjtë ndaj praktikave fetare të mbretërisë së tij. Judaizmi që tërësisht i ndaluar. Zotërimi ose leximi i Torës (pesë librave të parë të biblës judease) që bërë i dënueshëm me vdekje; respektimi i Shabatit dhe rrethprerja qenë të ndaluara; muret e Jerusalemit u shkatërruan dhe mijëra banorë të tij u vranë, ndërsa mijëra të tjerë u shitën si skllëvër. Tempulli u plaçkit dhe u kthye në një faltore të Olimpmit me një figurë të Zeusit të vendosur në altar dhe një derr që sakrifikohej në nder të perëndisë së rreme. Këto mizori, së bashku me nëpërkëmbje të tjera, u bënë me synim për t'i poshtëruar judenjtë, për t'ua përdhosur fenë dhe për të shkurajuar bindjen e tyre ndaj ligjit judeas.

Prapëseprapë Zoti nuk e kishte harruar popullin e Tij të besëlidhjes. Në një mënyrë të mrekullueshme, judenjtë dhe feja e tyre mbijetoi. Rrethanat e neveritshme të krijuara nga shtypësit e tyre qenë kryesisht përgjegjëse për ngritjen e Makabinjve, një familje judease që i siguroi udhëheqje popullit, e cila ia doli t'i dëbonte sirianët. Më pas judenjtë gëzuan një lloj pavarësie për afro njëqind vjet (166 Pr.K.–63 Pr.K.). Shtypja helenike e sirianëve

duket se i bashkoi judenjtë në një grup qëndrese, në gjendje që ta ruanin identitetin e tyre mes kombeve në të cilat qenë shpërndarë.

Ndërsa udhëheqja e familjes Makabi u shndërrua në një subjekt të korruptuar politik, Palestina nëpërmjet intrigave politike, u pushtua sërish nga një perandori johebraike – Roma – tirania e së cilës shpejt filloi të shtrihet mbi shtetin judeas nëpërmjet caktimit të burrave ambiciozë e të pamëshirshëm. Herodi i Madh, pasues i të atit, Herodit Antipa që një Idumeas nga një prejardhje johebraike dhe shfaqti një udhëheqje të fortë. Ai e ruajti udhëheqjen e tij shpesh edhe në kurriz të jetës së shumë njerëzve, përfshirë jetën e një bashkëshorteje dhe të disave prej fëmijëve të tij. Qe ai që urdhëroi masakrën e fëmijëve judenj në Bethlehem pak pas lindjes së Shpëtimtarit.

Pas vdekjes së Herodit të Madh, zotërimet e tij në Palestinë u ndanë në tri pjesë. Në kohën e shërbesës së Jezusit, këto zona u qeverisën nga burrat në vijim:

1. Herodi Filip (Ituraea dhe zonat verilindore të Galileës). Ai ishte një prej bijve të Herodit të Madh dhe që një sundimtar disi tolerant.
2. Ponc Pilati, guvernatori romak (Judea, Samaria dhe Idumea). Ne lexojmë rreth tij në lidhje me gjyqin e Jezusit.
3. Herodi Antipa (Galilea dhe Perea) Edhe ai ishte një prej bijve të Herodit të Madh dhe përmendet në Dhiatën e Re në lidhje me gjyqin e Jezusit. Përpara asaj ai kishte qenë përgjegjës për burgosjen dhe ekzekutimin e Gjon Pagëzorit.

Ngjarjet e kësaj periudhe na ndihmojnë shumë për të kuptuar nevojën që ndien shumë judenj për shfaqjen e Mesias së parashikuar. Ata nuk shihnin asnjë shpresë për dinjitet kombëtar përveçse te një shpëtim spektakolar politik në duart e një Shpëtimtari të fuqishëm.

Ashtu siç do të shohim në këtë kurs, Jezusi erdhi tek ata duke iu ofruar diçka shumë më të lavdishme sesa një shpëtim kombëtar. Një lumturi dhe paqe e patreguar mund të ketë zënë vend në zemrën e çdo judeu. Më pas ata mund të kenë marrë pjesë e mund të jenë gëzuar në vendosjen e mbretërisë së Perëndisë në tokë!

Seksioni 1

Jehovai i Madh Vjen në Tokë

Judea

Gostia e dasmës–uji në verë

Kana

Kapernaumi

Nazareti

Fëmijëria e Jezusit

Shkretëtira

40 ditët e agjërimit

Tundimet

Lumi Jordan

Pagëzimi i Jezusit

Betabara

Jerusalemi

Paraqitja e Jezusit në tempull

Vizita në moshën 12-vjeçare

Bethlehemi

Lindja e Krishtit

Shkretëtira e Judesë

Predikimi i Gjonit

Hebroni

Vendlindja e Gjonit

Egjipti

Cili Është Ky Jezus të Cilin Ne e Adhurojmë?

Nga Presidenti J. Ruben Klark i Riu

Cili është ky Shpëtimtar, ky burrë që ne e adhurojmë? Ne e kufizojmë disi Atë dhe mendojmë për të pak a shumë si diçka që na përket, që Ai është Shpëtimtari ynë dhe ndoshta nuk është shumë i njohur.

Si fillim dëshiroj t'ju lexoj vetëm disa fjalë. Do të lexoj nga Libri i Moisiut, nga kapitulli i parë dhe do të filloj me vargun e 32-të. Folësi shpalli se ai ishte “Zoti, Perëndia i Plotfuqishëm, dhe i Pafundëm është emri im. ... Dhe me anë të fjalës së fuqisë sime, i kam krijuar ato. ...”

Ai po i tregonte Moisiut, ndërsa qëndronin dhe bisedonin “ballë për ballë”, krijimin që kishte bërë Ati.

“Dhe me anë të fjalës së fuqisë sime, i kam krijuar ato, që është Biri im i Vetëmlindur, që është plot hir dhe të vërtetë.

Dhe botë pa numër kam krijuar; dhe unë gjithashtu i krijova ato për qëllimin tim; dhe me anë të Birit i krijova ato, që është i Vetëmlinduri im. ...

... Sepse, vër re, ka shumë botë që janë shkatërruar me anë të fjalës së fuqisë sime [që është Biri i Tij i Vetëmlindur]. Dhe ka shumë që qëndrojnë tani, dhe të panumërueshme janë ato për njeriun; por të gjitha gjërat numërohen prej meje, sepse ato janë të miat dhe unë i njoh ato. ...

Dhe Zoti Perëndi i foli Moisiut, duke thënë: ‘Qiejt, ata janë shumë dhe nuk mund të numërohen prej njeriut; por ata numërohen prej meje, sepse janë të mitë.

Dhe ndërsa një tokë do të shkatërrohet dhe qiejt e saj, madje kështu do të vijë një tjetër; dhe nuk ka fund për veprat e mia, as për fjalët e mia.’” (Moisiu 1:2–3, 32–33, 35, 37–38.)

Nuk Qe një Fillestar Gjatë Krijimit

Nuk qe një fillestar, as një amator e as një Qenie që bënte provën e parë, që zbriti në fillim, pas Këshillit të Madh, me Perëndi të tjera dhe kërkoi e gjeti një vend ku kishte “hapësirë” (sepse kështu na tregon anali te Abrahami) dhe duke marrë prej materialeve që gjetën në këtë “hapësirë”, Ata e bënë këtë botë.

Dëshiroj t'ju sugjeroj dy apo tri gjëra. Shpresoj se nuk do t'ju ngatërroj shumë. Por ne në këtë galaktikë – dhe qiejt që shohim janë galaktika së cilës i përkasim – nga kjo pikë ku qëndrojmë apo pluskojmë, ne mund të shohim një miliard vite dritë kudo përreth nesh. Një vit dritë është largësia të cilën drita duhet ta përshkojë në një vit duke udhëtuar me shpejtësi afro 299.000 km për sekondë. Astronomët na thonë se tashmë ne mund të shohim në hapësirë me një miliard vite dritë, me ne në qendër.

Ku po lëvizim, si po lëvizim, sa shpejt po ecim, ne nuk e dimë. Ndërsa i shikoni qiejtë, ju nuk i shikoni qiejtë siç janë sot. Ju i shikoni ato siç ishin një numër vitesh dritë më parë kur drita filloi të vinte prej atyre drejt nesh. Nëse është njëqind milionë vite dritë larg, ishte njëqind milionë vjet më parë.

Galaktika jonë – Forma dhe Përmasat

Thuhet se ka njëqind milionë galaktika* brenda kësaj rrezeje që janë njësoj si e jona. (*Shënim: Qëkur Presidenti Klark e shkroi këtë artikull, astronomia e ka zgjeruar shumë njohurinë e saj. Rrezja e universit të njohur tashmë besohet se është gjashtëmbëdhjetë miliardë vite dritë mepërmasës dhe astronomët besojnë se ka së paku 10 miliardë galaktika. Shih, për shembull, Herbert Friedman, *The Amazing Universe* [Washington, D.C.: National Geographic Society, 1975], f. 32.) Ata thonë se kjo galaktikë në të cilën jetojmë, në të cilën pluskojmë dhe kemi ekzistencën tonë, është njëqind mijë vite dritë në diametër. Ata thonë se ka formë lentikulare, si të ishin bashkuar dy kristale orësh, dhjetë mijë vite dritë në pjesën më të dendur dhe e përsëris, njëqind mijë vite dritë përmes.

Astronomët tashmë pranojnë atë që nuk e pranonin më parë, se mund të ketë pasur shumë dhe ndoshta ka pasur shumë botë si e jona. Disa thonë se ato ishin në këtë galaktikë që nga fillimi i saj, një milion botë si kjo.

“Botë pa numër kam krijuar”, nëpërmjet “Birit tim të Vetëmlindur”. E përsëris, Zoti ynë nuk është një fillestar, Ai nuk është një amator; Ai e ka bërë këtë gjë në mënyrë të përsëritur.

Dhe nëse mendoni për këtë galaktikën tonë që ka brenda saj që prej fillimit e ndofta deri tani, një milionë botë dhe shumëzoheni atë me numrin e miliona galaktikave, njëqind milionë galaktikave që na rrethojnë, atëherë do të krijoni një ide se cili është ky Njeri të cilin ne e adhurojmë.

Qëllimi i Krijimit Tonë

Ai ishte anëtar i Kreut-Perëndi – Atit, Birit dhe Frymës së Shenjtë. Ai mori pjesë në Këshillin e Madh në Qiell që vendosi se ata duhet të ndërtonin një botë, një botë tek e cila ne të mund të vinim si genie të vdekshme dhe të realizonim shpëtimin tonë. Nuk mundem veçse të mendoj se i njëjti qëllim ka qenë i pranishëm një numër të pathënë herësh për Shpëtimtarin tonë, që të realizonte punën e tij botëkrijuese ashtu siç bëri për ne. "Botë pa numër kam krijuar", nëpërmjet "Birit tim të Vetëmlindur".

Nga Froni në Grazhd

Në Palestinë ndodhej një çift, Jozefi dhe Maria. Ata jetonin në Nazaret. Ata kishin udhëtuar, sipas fakteve, nga Nazareti për në Bethlehem në mënyrë që të paguanin një taksë që ishte dekretuar nga perandori romak. Ky qe qëllimi i dukshëm. Ajo, në pritje të një fëmije, e përshkoi gjithë atë distancë mbi kurrizin e një mushke, e siguruar dhe e mbrojtur si dikush që ishte gati të sillte në jetë një gjysmë-Hyjni. Asnjë njeri tjetër në historinë e kësaj botës sonë nuk ka pasur kurrë një prejardhje të tillë – Perëndinë, Atin në njërën anë dhe Marie Virgjëreshën nga ana tjetër.

Kur arritën në Bethlehem, ata nuk mund të gjenin vend në han, ju kujtohet. Të gjitha vendet ishin të zëna. Kështu ata u detyruan të hynin në një stallë dhe foshnjës së sapolindur, e freskët nga froni i Perëndisë, iu desh të shtrihet në një grazhd, "duke zbritur nën të gjitha gjërat, që të mund të ngrihej mbi të gjitha gjërat". Ndiej një keqardhje të madhe për të varfrin Jozef. Ai ishte bashkëshorti i Maries, por nuk ishte babai i Birit që ajo do të lindte. Vite pas kësaj, judenjtë e ngacmonin atë për këtë fakt. ...

Gjendja në Palestinë

Ai erdhi në një gjendje të rrëmujshme. Palestina nuk ishte një vend paqeje, dashurie e vëllazërie. Ishte vendbanimi i disa prej pasioneve më të tmerrshme që kishin shpërthyer në botë në atë kohë. Ato ishin shoqëruese të përhershme të atyre që ishin përreth Shpëtimtarit.

Juve ju kujtohet udhëtimi i Tij kur ai ishte dymbëdhjetë vjeç, kur ai mesa duket e tregoi së pari, të paktën me aq sa kuptoi Maria, se kush ishte – ku, pas tri ditësh kërkimi, ata më në fund e gjetën duke u folur burrave të mësuar të kombit dhe ajo duke e qortuar i tha: "Yt atë dhe unë ..." (ajo e kishte fjalën për Jozefin, gjë që tregon se në shtëpinë e Jozefit dhe Maries, ai qe i vërtetë ndaj marrëdhënies së tij, siç duket me Jozefin dhe Marien) – ajo i tha Atij: "Yt atë dhe unë, në ankth, po të kërkoni". Dhe Ai u përgjigj në atë zbulim të madh: "A nuk e dinit se më duhet të merrem me punët e Atit tim?"

Por Ai u kthye në Nazaret dhe banoi me ta, si një marangoz, si i biri i një marangozi derisa u nis për në misionin e tij. Nga ajo kohë e tutje, kur ata e gjenin Atë duke bërë gjëra të mrekullueshme dhe duke dhënë informacion të mahnitshëm e dije të madhe, ata thonin: "A nuk është ky i biri i marangozit? ... A nuk është ky marangozi?" Ai jetoi në një shtëpi të thjeshtë, i vetmi njeri i lindur në këtë tokë gjysmë Hyjni e gjysmë i vdekshëm. Ai jetoi midis më të përlururve, dha mësim mes tyre, i kreu veprat e Tij mes tyre.

Ai e vazhdoi jetën, e përsëris, i ndjekur ditë pas dite nga armiqësi që do ta kishin shfarosur Atë, por duke iu shpëtuar të gjithave për shkak të misionit të madh që kishte për të kryer.

Përshtjellimi i Judenjve

Unë mund ta kuptoj, në një farë mënyre të paktën vështirësinë që kishin judenjtë. Në mrekullitë e Tij, ata njohën të njëjtin lloj mrekullie që ishte bërë nga profetët e tyre gjatë gjithë historisë së tyre. Ai e theu ligjin e rëndesës duke ecur mbi ujë, Eliseu kishte bërë që një sëpatë e hekurt të pluskonte mbi ujë. Ai i ngriti ata së vdekuri; kështu kishte bërë dhe Eliseu dikur. Ai i ushqeu ata me bukët e peshqit; dhe po kështu i kishte ushqyer njëqind njerëz Profeti Elia me pak dhe kështu i siguroi të vesë vaj. Ata i kishin parë të dëftoheshin të gjitha këto parime të mëdha, ata i njihnin ato dhe për ata ishte shumë e vështirë të njihnin që kishte diçka më shumë e më tepër kësaj te Jezusi.

Kam menduar për disa prej atyre mrekullive në faktin e të qenit mrekulli të një Krijuesi, duke dëftuar fuqinë e tij krijuese, veçanërisht disa që i quaj mrekulli krijuese: shndërrimin e ujit në verë, sa e thjeshtë duhet të ketë qenë ajo për një Hyjni që krijoi universe; ushqyerja e të pesëqindëve, sa e thjeshtë që ishte.

Dhe unë shpresoj se asnjëri prej jush nuk do të shqetësohet nga arsyetimi i ngushtë që sugjeron se turma u ushqye me drekën që e kishte sjellë me vete. Ky Krijues i universit, bëri ushqim prej pesë bukëve e dy peshqve që i ushqeu të gjithë. Ndoshta në mënyrë që t'u mbyllte gojën kritikave që mund të bëhen apo shpjegimit se Ai i hipnotizoi ata dhe ata qenë të gjithë thjesht të hipnotizuar, anali thotë: "nga copat që tepruan mblodhën dymbëdhjetë shporta". E së njëjtës rëndësi dhe përmasë që ushqyerja e të katërmijëve në një kohë të mëvonshme.

Mrekulli të tjera vërtetojnë se Ai kishte kontroll mbi elementet: Po mendoj për natën kur Ai po flinte në bashin e anijes dhe filloi një stuhi e madhe. Apostujt ishin të tmerruar. Ata e zgjuan atë. Ai e qetësoi stuhinë. Pas kësaj ushqyerje të të pesëqindëve, kur Ai udhëtoi përmes ujit, duke ecur mbi të, më kujtohet se sa të frikësuar ishin Apostujt në anije, duke menduar se Ai ishte një shpirt.

Ju pothuajse mund ta dëgjoni Atë që u thërret atyre: "Jam unë, mos kini frikë". Pjetri i kërkoi: "Më urdhëro të vij te ti mbi ujëra". Jezusi iu përgjigj: "Eja". Pjetri qëndroi mbi ujë dhe nisi të ecte, por zemra dhe besimi i tij e lanë në baltë kur pa dallgët e furishme. Ai filloi të zhytej. Jezusi shtriu dorën e Tij dhe e shpëtoi duke e qortuar atë kështu: "O njeri besimpak, pse dyshove?"

Kontroll mbi Mbretërinë e Kafshëve

Jezusi kishte kontroll mbi mbretërinë e kafshëve. Juve ju kujtohet peshkimi i mrekullueshëm, kur Ai i thirri fillimisht Pjetrin, Jakobin dhe Gjonin. Ata kishin qenë duke peshkuar gjithë natën, por nuk kishin kapur asgjë. Ai u kërkoi atyre që të hipte në barkën e tyre që Ai të mund t'i fliste turmës; Ai e largoi barkën nga bregu, në mënyrë që turma të mos shtyhej shumë rreth Tij.

Kur mbaroi së foluri, Ai tha: "Shkoni në të thella dhe hidhini rrjetat tuaja për të zënë peshk". Ata u përgjigjën se kishin qenë duke peshkuar gjithë natën, por nuk kishin kapur asgjë. Megjithatë, me fjalën e Tij ata e hodhën rrjetën e tyre dhe ajo u mbush me peshq, aq shumë sa rrjeta po shqyhej dhe atyre iu desh të thërrisnin Jakobin dhe Gjonin që të vinin me një barkë tjetër. Pjetri, ai Pjetri i madh, ra ndër gjunjë përpara Shpëtimtarit. "Largohu prej meje", i tha "sepse jam një njeri mëkatar".

Dhe më vonë, një përvojë e ngjashme, në brigjet e së njëjtës Galile, pas ringjalljes, kur Pjetri dhe të tjerët kishin shkuar për peshkim, duke mos e kuptuar se ata kishin punë për të bërë në shërbimin e Zotit. Ata kishin peshkuar gjithë natën dhe nuk kapën asgjë. Në dritën e parë të mëngjesit ata panë një njeri në breg; atje kishte një zjarr të vogël. Një zë erdhi nga bregu: "Hidhni rrjetën në anën e djathtë të barkës dhe do të gjeni". Ata e bënë dhe rrjeta u mbush. Gjoni, ndofta duke kujtuar përvojën e mëparshme, tha: "Është Zoti". Pjetri, u ngjesh me rrobën e sipërme, pasi ishte i zhveshur, (ai nuk dëshironte të dilte lakuriq përpara Zotit), u hodh në det dhe çau me vështirësi deri në breg. Dhe atje ata hëngrën, siç duket Shpëtimtari hëngri me ta. Qe atje ku Pjetri mori urdhrin e tij: "Kulloti delet e mia".

Kështu Jezusi kishte kontroll mbi jetën e kafshëve.

Mbretëria e Bimëve

Së fundi, edhe mbretëria e bimëve ishte nën zotërimin e Tij, pasi Ai e mallkoi pemën shterpë të fikut gjatë rrugës. Disa studiues kanë një vështirësi të madhe për ta kuptuar atë mrekulli. Mua më duket paksa e thjeshtë, ndoshta shumë e thjeshtë. Por unë kuptoj nga kjo mrekulli parimin se ai që nuk i bën gjërat për të cilat Krijuesi i tij e ka përshtatur që t'i bëjë, rrezikon të qortohet. Ju nuk mund të jeni shterpë me inteligjencën, talentet, që Perëndia ju ka dhënë.

Sa të mëdha janë këto e të tjera mrekulli të Jezusit për të vdekshmit, por sa pakrahasimisht të thjeshta për Bërësin dhe Shkatërruesin e universeve. Do ta vëmë më tej në dyshim fuqinë e Jezusit për të bërë shërbimin që kreu mbi tokë?

Ai Tregoi se Cili Ishte

Ai filloi të tregonte se cili ishte që shumë herët në misionin e Tij. Ndërsa po shkonte drejt veriut pas Pashkës së parë, Ai pa Nikodemin dhe ia tregoi Nikodemit se Ai qe Krishti. Nikodemi nuk e kuptoi.

Ai udhëtoi në veri derisa mbërriti në Samari dhe atje Ai ndaloi pranë pusit të Jakobit dhe pa gruan nga Samaria. Ai i tha asaj se kush ishte. Samaritanët urreheshin nga judenjtë dhe judenjtë urreheshin nga samaritanët dhe kjo, mendoj, qe hera e parë që Ai tregoi në misionin e Tij se Ai erdhi për të gjithë njerëzit dhe jo vetëm për fiset e zgjedhura. Prej atëherë, kohë pas kohe Ai e tregoi se ishte Mesia.

Në një rast kur Ai po merrte pjesë në Festën e Tabernakujve në tempullin e Jerusalemit, Atë po e ngacmonin lidhur me prejardhjen e Tij. Ata po flisnin për prejardhjen e tyre; ata ishin fëmijët e Abrahamit! Arritën në një pikë të diskutimit të tyre ku thanë, pasi Ai kishte thënë se e njihje Abrahamin: "Ti ende nuk je pesëdhjetë vjeç dhe e paske parë Abrahamin?" Dhe përgjigjja e Tij ndaj tyre qe: "Para se të kishte lindur Abrahami, unë jam". Kështu Ai deklaroi se ishte Mesia.

Dhe kështu me radhë përgjatë kursit të Tij të gjatë të jetës, ditë pas dite duke shpallur të vërtetat e Tij.

Misioni i Tij i Madh

Ai kishte një mision të madh për të kryer. Atij iu desh t'i jepte fund, ta përmbushte, ashtu siç na tha, Ligjin e Moisiut. Nëse dëshironi të dini se sa larg i duhet të shkonte nga ligjet që i ishin dhënë Izraelit të lashtë, lexoni Predikimin në Mal, lexoni Predikimin në vendin e sheshtë, lexoni predikimin në Pashkën e dytë dhe shikoni se si Atij iu desh të punonte e të punonte e të punonte për ligjin e ri.

Një ilustrim – Ai tha:

"Ju keni dëgjuar se të lashtëve u qe thënë: 'Mos shkel kurorën'.

Por unë po ju them se kushdo që shikon një grua për ta dëshiruar, ka shkelur kurorën me të në zemrën e vet." (Mateu 5:27–28.)

Ky ishte ligji i ri.

Dhe kështu me mijëra gjëra të tjera.

Ato dokumente që përmenda, dhe disa të tjera janë dokumentet më të mëdha revolucionare në të gjithë historinë e botës. Ato shënojnë shpëputjen, përmbushjen e Ligjit të Moisiut dhe paraqitjen e funksionimit të ligjit të Ungjillit që Ai rivendosi.

Nga Kryqi në Fron

Së fundi, në gjyqin e fundit, pasi kishte qenë më parë tek Ana, e çuan te Kajafa, dhëndri i Anës. Kajafa ishte prifti i lartë i vendosur nga qeveria romake. Ana ishte njeriu që, sipas ligjit të Moisiut, duhej të kishte qenë kryepriifti. Në gjyqin përpara Kajafës dhe Sinedrit, Kajafa tha: “Unë po të përbej për Perëndinë e gjallë të na thuash nëse ti je Krishti, Biri i Perëndisë”. Dhe Marku shënon se Ai i tha atij: “Unë jam”.

Por të nesërmen ata e çuan për t’u gjykuar përpara Pilatit. I gjori Pilat, në mëdyshje për shkak të bindjes së tij në pafajësinë e këtij Njeriu, kërkoi ta lironte, por më kot! Ata ngulmonin për vdekjen e Krishtit. Dhe kështu së fundi Ai u dënua dhe iu dorëzua atyre.

Më pas Ai u çua në Kalvar dhe Ai, një Perëndi, njëri prej Trinitetit të Shenjtë, Ai u kryqëzua mbi një akuzë të rreme për tradhti, midis dy hajdutëve të zakonshëm. Njëri prej Atësisë, njëri prej atyre që i përkasin Kreut-Perëndi, i ardhur në tokë, i përkundur në një grazhd, i freskët nga fronti i Perëndisë, u kryqëzua si një kriminel i zakonshëm midis dy hajdutëve.

I ringjallur mëngjesin e ditës së tretë, i parë nga shumë njerëz, i prekur nga shumë njerëz, Ai jetoi atje për dyzet ditë si të ngurronte t’i linte ata mes së cilëve kishte punuar aq gjatë. Më pas dhe madje përpara saj, Ai u kthye në Trinitetin e Shenjtë, e mori sërish vendin e Tij në krah të Atit, u ul sërish si anëtar i Kreut-Perëndi.

Njeriu që Adhurojmë

Ky është Njeriu që adhurojmë. Ky është Njeriu që na dha ligjin që do të na mundësojë të përmbushim fatin tonë të shpallur që nga fillimi fare. Ky është Njeriu që e sakrifikoi veten. “Ja, Qengji i Perëndisë”, u shpall në lashtësi, “që ishte vrrarë që nga krijimi i botës.” Ai vdiq që të shlyente për mëkatet e Adamit.

Asnjëri prej nesh nuk ka lindur në mënyrë më të përrulur; asnjëri prej nesh nuk ka vdekur në mënyrë më poshtëruese se Ai. Por Ai e bëri këtë për ju dhe për mua, që ne, kur t’i kemi mbaruar punët tona këtu, të mund të jemi në gjendje, pasi të shkojmë në varr dhe të paguajmë çfarëdo ndëshkimi që është për t’u paguar, ne gjithashtu të ringjallemi e të kthehemi në praninë e Atij që na dërgoi, si të mirët dhe të ligjtë.

Ky është Njeriu që ne e adhurojmë – jo një njeri me diplomë të lartë, të ditur për botën; jo një njeri të pushtetshëm dhe sidoqoftë Ai tha njëherë: “A kujton ti, vallë, se unë nuk mund t’i lutem Atit tim, që të më dërgojë më shumë se dymbëdhjetë legjione engjëjsh?”; duke mos i ushtruar kurrë fuqitë e Tij hyjnore as thjesht për të mirën e Tij vetjake, gjithnjë për dobinë e të tjerëve, për të gjithë njerëzimin, gjithnjë duke sakrifikuar, gjithnjë duke u përpjekur t’i bindej vullnetit të Atit, duke na treguar pa pushim se Ai nuk bëri asgjë që nuk e kishte parë të Atin të bënte, që Ai nuk dha mësim asgjë që nuk e kishte dëgjuar të Atin të jepte mësim.

Misteri i gjithë kësaj, i kalon kufijtë e mi. Unë mundem thjesht ta marr analin ashtu siç është dhe ai anal më thotë se, nëse u bindem urdhërimeve të Tij, nëse jetoj ashtu siç Ai do të dëshironte të jetoja, atëherë do ta përmbush dhe do ta arrij fatin që Ai më paracakttoi, një fat përparimi të përjetshëm, një fat i të jetuarit në praninë e Tij, për aq sa puna ime atje do ta lejojë, një fat që nuk njeh kufij të fuqisë që unë mund të marr nëse jetoj për Të.

Dhëntë Zoti që secilit e çdonjërit prej nesh t’i vijë një vendosmëri për t’i shërbyer Atij dhe për t’i zbatuar urdhërimet e Tij. Na dhëntë Zoti një pamje pak më të mirë të Tij, të asaj se kush ishte, të urtësisë, përvojës dhe dijes së Tij të madhe. Ai tha: “Unë jam udha, jeta, drita dhe e vërteta”. Ai e tha këtë pa pushim. Ata nuk e besuan atë në atë kohë, bota në masë nuk e beson Atë tani. Por është e drejta, detyra dhe privilegj ynë që t’i dimë këto të vërteta dhe t’i bëjmë ato pjesë të jetës sonë. (*Behold the Lamb of God*, f. 15–25.)

Mesia i Premtuar

Tema

Jezusi u zgjodh që përpara krijimit të botës për të qenë Krishti, i Vajosuri, dhe ardhja e Tij u kumtua nga të gjithë profetët që prej fillimit.

Mateu

Marku

Lluka

Gjoni

Parathënia e Llukës

1:1–4

Dëshmia e Gjonit

1:1–18

17:1–5

Hyrje

Jezusi ishte i parëlinduri i Atit që prej fillimit. Në një deklaratë të botuar në vitin 1916, Presidenca e Parë dhe Këshilli i Të Dymbëdhjetëve thanë: “Nga fëmijët shpirtërorë të Elohimit i parëlinduri ishte dhe është ... Jezu Krishti, të gjithë të tjerët vijnë pas Tij”. (Clark, *Messages of the First Presidency* [Joseph F. Smith, Anthon H. Lund, Charles W. Penrose], 5:33.) *Ai qe djali i parëbirnisë dhe kështu Ai e mori atë parëbirni përmes bindjes së Tij të palëkundur. Përgjatë amshimeve dhe epokave të jetës paratokësore, Ai eci përpara dhe përparoi derisa, siç e përshkroi Abrahami, Ai qëndroi mes tyre “sikurse Perëndia”. (Abr. 3:24.) “Shpëtimtari ynë qe një Perëndi përpara se të lindte në këtë botë”, shkroi Presidenti Jozef Filding Smith, “dhe Ai sollti me vete të njëjtën pozitë kur erdhi këtu. Ai ishte po aq Perëndi kur lindi në botë saç ishte më parë.” (Doctrines of Salvation, 1:32.) Në atë gjendje të jetës paratokësore, Jezusi ishte, nën drejtimin e Atit, Krijuesi dhe Shëlbuesi i botëve të Atit.*

Ky mësim është përgatitur për t’ju ndihmuar të keni një përfytyrim më të qartë të misionit gjithëpërfshirës të Shpëtimtarit.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(2-1) Gjoni 1:1. Në Ç’Mënyrë Është Jezusi Fjala e Perëndisë?

“... Ati veproi në punën e krijimit nëpërmjet Birit, i cili kështu u bë zbatuesi nëpërmjet të cilit u vu në veprim vullneti, urdhërimi apo fjala e Atit. Prandaj, është me një përshtatshmëri të mprehtë që, Biri, Jezu Krishti, përcaktohet nga apostulli Gjon si Fjala; ose ashtu siç u shpall nga Ati ‘fjala e fuqisë sime’ (Moisiu 1:32.)” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 33.)

(2-2) Gjoni 1:9–11. Si e Priti Bota Shpëtimtarin?

“Pasi shpalli se misioni i Pagëzorit qe që të jepte dëshmi për Dritën, Gjoni vazhdon dëshminë e tij për Jezusin: ‘Ai (fjala) ishte drita e vërtetë, që ndriçon çdo njeri që vjen në botë.

Ai (fjala) ishte në botë, dhe bota u krijua me anë të tij, por bota nuk e njohu.

Ai erdhi në shtëpinë e vet dhe të vetët nuk e pranuan’” (Gjoni 1:9–11.)

“Pse ndodhi në atë kohë ose pse ndodh tani që disa nuk do ta pranojnë Atë? Pa dyshim që ata kishin pritur diçka tërësisht ndryshe. Ata po kërkonin një udhëheqës në reformën politike e shoqërore dhe nuk ishin shumë të interesuar për gjërat shpirtërore. ‘Bota u krijua me anë të Tij, por bota nuk e njohu.’ Ka nga ata sot që kalojnë pranë pa e njohur Atë.” (Howard W. Hunter në CR, tetor 1968, f. 141.)

Çështje për Meditim

Çfarë Bëri Jezusi në Botën Paratokësore?

(2-3) Jezusi ishte i Parëlinduri në Shpirt dhe i Vetëmlinduri në Mish

“Ati i Jezusit [në shpirt] është edhe i yni. Vetë Jezusi e dha mësim këtë të vërtetë, kur Ai i udhëzoi dishepujt e Tij si të luteshin: ‘Ati ynë që je në qiell’ etj. Megjithatë Jezusi është i parëlinduri nga të gjithë bijtë e Perëndisë – i parëlinduri në shpirt dhe i vetëmlinduri në mish. Ai është vëllai ynë më i madh dhe ne, si Ai, kemi shëmbëlltyrën e Perëndisë. Të gjithë burrat e gratë kanë ngjashmëri me Atin dhe Nënë universale dhe janë me kuptimin e plotë të fjalës bij e bija të Hyjnisë”. (First Presidency [Joseph F. Smith, John R. Winder, Anthon H. Lund], *Messages of the First Presidency*, 4:203.)

(2-4) Jezusi: Krijuesi i Kësaj Toke

“Jezu Krishti e krijoi këtë tokë nën drejtimin e të Atit. S’ka dyshim që atë e ndihmuan edhe të tjerë, por qe Jezu Krishti, Shëlbuesi ynë, i cili, nën drejtimin e të Atit, zbriti dhe e organizoi lëndën dhe e bëri këtë planet, që të mund të banohej nga fëmijët e Perëndisë.” (Smith, *Doctrines of Salvation*, 1:74.)

Kushtojini vëmendje shkrimeve të shenjta vijuese dhe lidhini ato me rolin e Krishtit përpara se të vinte në tokë:

Moisiu 1:31–33. Sa përvojë kishte pasur Jezusi si krijues?

3 Nefi 15:2–9. Kush ishte Ai që u foli profetëve të lashtë? Kush është Perëndia i Izraelit të lashtë? (Shih edhe 3 Nefi 11:13, 14.)

Jezusi u Zgjodh për të Qenë Shpëtimtari.

(2-5) Shpëtimtari u Caktua përpara se të Hidheshin Themelet e Tokës

“... Ne besojmë se Jezu Krishti është vëllai ynë më i madh – se ai është Biri i Atit tonë dhe se ai është Shpëtimtari i botës dhe u caktua për këtë përpara se të hidheshin themelet e tokës.” (Brigham Young në *JD*, 13:235–36. Kursivet shtuar.)

(2-6) Ne Dëshmuam dhe e Miratuam Përzgjedhjen e Krishtit

“Në organizimin e parë në qiell ne qemë të gjithë të pranishëm dhe pamë Shpëtimtarin të zgjidhej e të caktohej dhe të bëhej plani i shpëtimit, dhe ne e miratuam atë.” (Smith, *Teachings*, f. 181. Kursivet shtuar.)

Unë isha atje! Profeti Jozef tha se unë qeshë atje në atë ditë të lavdishme kur Ati i thirri të gjithë fëmijët e tij në një këshill të madh. Çfarë grumbullimi i pafundëm që duhet të ketë qenë. Kujtimi i asaj dite është zhdukur, është errësuar nga veli. Por me siguri duhet të ketë qenë një çast me gëzim të madh e emocion të papërmbajtshëm. Pyes veten, si u ndieva, kur pashë Luciferin, birin e mëngjesit, të bënte një hap përpara. “Ja ku jam”, tha ai. “Dërgomë mua, unë do të jem biri yt dhe do ta shëlbej gjithë njerëzimin”. Gjithësecilin? A ishte e mundur kjo? “Asnjë shpirt të mos humbasë”, u mburr ai; pastaj shtoi kushtin me të cilin do ta bënte këtë akt. “Sigurisht do ta bëj atë; si rrjedhim, ma jep mua lavdinë tënde.” (Shih Moisiu 4:1.)

Nuk mundem përveçse të pyes veten se cili qe reagimi im ndaj një guximi kaq të tmerrshëm. Dhe çfarë mendimesh e mbushën zemrën time kur Vëllai ynë më i Madh bëri një hap përpara me një dallim të theksuar në sjellje e qëndrim. “Atë, vullneti yt u bëftë”, tha Ai. Dhe cili qe kushti për këtë? “Lavdia qoftë e jotja përgjithmonë.” (Shih Moisiu 4:2.) Unë qeshë atje dhe i pashë të gjitha; dhe, sipas Profetit, unë e miratova atë. Unë dhashë miratimin për zgjedhjen dhe caktimin e Jehovës si Shpëtimtari ynë. Kur shpërtheu rebelimi me nxitjen e Luciferit, sa trim qeshë në qëndrimin tim? A e dhashë miratimin për Shpëtimtarin me zemër gjithashtu edhe me zë? Apostulli Gjon thotë se beteja u fitua nga gjaku i Qengjit (që është plani i ungjillit që kërkonte sakrificën e Birit të Perëndisë) dhe fjala e dëshmisë së tyre (pasuesve të Krishtit). (Shih Zbulesa 12:11.) A qe dëshmia ime vetjake një armë e fuqishme?

Oh, sa i dëshiruar jam që të më kujtohet, që ta tejpershkoj velin dhe të shoh veten në ato ditë të jetës paratokësore. Por prisni. Unë tashmë jam në të tashmen. Çfarë ndodh në këtë ditë? A e miratoj Shpëtimtarin tim këtu? Lufta nuk ka mbaruar ende por thjesht është zhvendosur në fushëbeteja tokësore. Po përsa i përket armës së dëshmisë këtu? A e shpalos unë atë me fuqi për kauzën e Tij? Çfarë vlere ka trimëria e mëparshme nëse ngurroj këtu? Ai

është Perëndi, Biri i Perëndisë. Unë e miratova caktimin e Tij atëherë. Po tani?

(2-7) Këshilli i Madh Paratokësor

Në këshill solemn Perënditë u mblodhën; ...

*Koha erdhi, heshtja u vetëshkrua;
Kur mendimet dobinë më të madhe sollën;
Për fatin e botëve të palindura
të varura duke u përkundur në fije të perit.
Heshtje tek të gjithë dhe ja ku u ngrit,
mes mbretërisë e priftërinjsh,
Një fuqi madhështore; para së cilës nuk kish'
asnjë më fisnik mes mizërisë.*

*Një shtat ku ndërthurej forca me hijeshinë,
me pamje të butë edhe pse e ngjashme me Perëndinë,
Shprehia dashuri përçuese
e shndritshme si lustër shkëlqyese;
Më i bardhë floku i tij se shkuma e oqeanit,
më i bardhë se ngrica e acarit.
Ai foli; – vëmendja u shtua,
Heshtja akoma më shumë heshti.*

*'At!' – ky zë si muzikë tingëllooi,
I qartë si gumëzhimë që rrjedh
Si përrua nga mali pikoi
Nga lartësitë e borës së re.
'At', tha 'meqë dikush duhet të vdesë,
bijtë e tu për t'i shëlbuar,
Kur toka ende pa formë dhe e zbrazët
Nga rrahje jete ka për të gëluar;*

*Dhe ti, Mikael i madh, i pari të biesh,
Që njeriu i vdekshëm të bëhet,
Dhe meqë një Shpëtues të zgjedhur duhet të shpiesh,
Ja ku jam – dërgomë mua!
Nuk kërkoi, nuk dua asnjë shpërblim,
Mbaji ato që dikur të miat qenë;
E imja, gatishmëria për sakrificim,
E jotja, lavdia pa mbarim!' ...*

*Heshtje përsëri. Papritmas u ngrit
Lart një trajtë vigani,
Me qëndrim krenar si shkëmb i ngrysur
Mbuluar nga afrimi i stuhisë;
Një pamje të ndritur e të bukur,
Me sy flakëruar,
Një buzë me gjarpërime kryelarta që përcillnin
Një zemërim drithëruar.*

*'Më cakto mua të shkoj!' kështu thirri me guxim,
Pa e fshehur të tijin përçmim;
'Dhe s' do ketë asnjë, nga toka e qielli
Që nuk do të ngrihet përsëri.
Në planin tim shpëtues përjashtimin e përçmoj;
Liri zgjedhjeje të njeriut nuk njoh;
Si shpërblim, një të drejtë kërkoi
Në fronin tënd veten të shoh!'*

*Luciferi pushoi. Qetësia e pafrymë
Më e dendur qe.
Të gjithë sytë u kthyen; shikimin e të gjithëve
Një magnet i përbashkët e tërhoqi.
Për një çast heshtje soleme pati;
Pastaj si shkrepëtimë rrufeje,
E dalë nga buzë të plotfuqishme –
E para dhe e fundit fjalë prej Tij:*

*'Emanuel! Ti je Lajmëtari im,
Derisa koha e provës të mbarojë.
Dhe njëri para fytyrës sate të shkojë,
Ndërsa dymbëdhjetë hapin tënd t'përshtojnë.
Dhe shumë të tjerë, në atë breg të largët,
Udhën do ta përgatisin,
Pastaj, unë, i Pari, i fundit të vij,
E ta tregoj timen lavdi.' ...*

*Kështu u bë. Potere mërmëritësh
Prej turmës qenë duke u ngritur;
Dallgë me tinguj grindjesh,
Sikur dy dete fqinje të qenë përballur.
Gjithçka mbaroi. Por qiejt u përplotën;
Dhe ende analet tregojnë për ta
Se si u zgjodh Elohim i për botën,
Mbi atë që prej krenarisë ra.*

(Orson F. Whitney, "Elect of Elohim", *Elias: An Epic of the Ages*, f. 30–34.)

Studiojini shkrimet e shenjta vijuese në lidhje me ngjarjen e sapopërshtuar:

Abraham 3:24, 27. Cila duket se është arsyeja kryesore përse Ati zgjodhi Jezusin?

Moisiu 4:1–4. Çfarë e shkaktoi luftën në qiell?

(2-8) Cila është Domethënia e Titujve "Krisht", "Mesia" dhe "Jehova"?

Jezusit iu dha emri Shpëtimtar. Sipas shqiptimit, emri vjen nga greqishtja. I barasvlershmi i tij në gjuhën

hebraike qe *Jehoshua* ose *Jeshua*, ose ashtu siç e themi ne në shqip, *Jozueu*. Në formën e tij të origjinës, emri në kuptimin e plotë të fjalës kishte kuptimin “Ndhima e Jehovahit”, “Dërgues-Shpëtimtar”, ose “Jehovai është Shpëtimi”. Emri iu bë i njohur Jozefit nga engjëlli që iu shfaq atij. (Shih Mateu 1:21.)

“*Krisht* është një titull i shenjtë dhe jo një titull apo emër i zakonshëm; vjen nga greqishtja dhe për nga kuptimi është i njëjtë me të barasvlershmin e tij nga gjuha hebraike *Mesia* ose *Mesiat*, që do të thotë *I Vajosuri*. Titujt e tjerë, secili duke pasur një domethënie të përkufizuar *Emanuel*, *Shpëtimtar*, *Shëlbues*, *Bir i Vetëmlindur*, *Zot*, *Bir i Perëndisë*, *Bir i Njeriut* e shumë të tjerë, lidhen me ndodhi nga shkrimet e shenjta; fakti me më shumë rëndësi për ne tani është se këta tituj të ndryshëm janë shprehje e origjinës hyjnore dhe e perëndishmërisë së Zotit tonë. Siç e keni parë, emrat apo titujt kryesorë të Jezusit, Krishtit, u bënë të njohur përpara lindjes së Tij dhe iu zbuluan profetëve që e paraprinë Atë në gjendjen e vdekshmërisë.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 35–36.)

Emri Jehova do të thotë “Vetëekzistuesi” ose “I Përrjetshmi”. Ai shkruhet njësoj si Zot në Dhiatën tonë të Vjetër me germa të mëdha. Sipas praktikës së lashtë judease, emri Jehova ose Unë Jam (Vetëekzistuesi) nuk duhej thënë me zë nga frika e shkakimit të zemërimit hyjnor.

“Jezusi, një herë pasi u sulmua me pyetje dhe kritika nga disa judenj që e konsideronin prejardhjen e tyre nga Abrahami si një siguri e preferencës hyjnore, iu përgjigj fjalëve të tyre të keqpërdorura me deklaratën: ‘Në të vërtetë, në të vërtetë, unë ju them: Para se të kishte lindur Abrahami, unë jam’. Domethënia e vërtetë e këtyre fjalëve do të shprehej më qartë nëse fjalja do të renditej e do të kishte këto shenja pikësimi: ‘Në të vërtetë, në të vërtetë, unë ju them: Para se të kishte lindur Abrahami, unë jam’; që do të thotë të njëjtën gjë që Ai kishte thënë – Përpara Abrahamit, isha unë, Jehovahi. Judenjtë grindavecë u fyen aq shumë kur e dëgjuan Atë të përdorte një emër të cilin, nga një paqyrim i gabuar i një shkrimi të shenjtë të hershëm, ata e konsideronin aq të shenjtë sa nuk duhej shqiptuar as në dhembjet e vdekjes, ndaj ata menjëherë morën gurë me qëllimin për ta vrarë Atë.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 37.)

Kush e ndoqi Izraelin e lashtë në shkretëtirë?
(1 Korintasve 10:4.)

Çfarë mësojmë nga DeB 110:1–4?

(2-9) Cila ishte Baza për të Shpresuar te Mesia?

Jezusi është i pashoq në shumë drejtime. Për shembull, detaje të hollësishme të jetës së Tij iu dhanë botës në dokumente publikë shekuj përpara ardhjes së Tij. Dikush mund të mendojë se çdokush që i nje shkrimet e shenjta do ta kishte njohur Atë për Atë që ishte: Mesia i premtuar.

Secilit prej autorëve të ungjillit në Dhiatën e Re, por veçanërisht Mateut, i pëlqente shumë të vinte në dukje se si i plotësoi Jezusi fjalë për fjalë profecitë e Dhiatës së Vjetër që ishin bërë për të. E njëjta gjë vlen edhe për profetët e Librit të Mormonit.

(2-10) Të gjitha Gjërat Përfaqësojnë Krishtin

“Dhe gjithçka që është dhënë në ungjill e gjithçka që ka qenë e lidhur me të në cilëndo mënyrë, është hartuar për të shprehur qëllimin e posaçëm e të dhënit dëshmi për Krishtin dhe për të vërtetuar misionin e tij hyjnor. ...

... Në fakt, ashtu siç thotë Jakobi:

‘... Çdo gjë që është dhënë nga Perëndia nga fillimi i botës ndaj njeriut, janë shenja që e tipizojnë atë’. (II Nefi 11:4.)

Çdo profet që ka qenë në botë, ka dhënë dëshmi se Ai është Biri i Perëndisë, sepse për nga vetë natyra e kësaj, ajo është thirrja kryesore e një profeti. Dëshmia për Jezusin është sinonim i shpirtit të profecisë. (Bruce R. McConkie në *CR*, tetor 1948, f. 24.)

Më poshtë janë dy kolona me shkrime të shenjta. Kolona nga ana e majtë përmban profeci të Dhiatës së Vjetër dhe kolona nga ana e djathtë përmban përmbushjet e tyre në Dhiatën e Re. Përveç tyre janë disa nga profecitë më të spikatura të Librit të Mormonit lidhur me jetën e Shpëtimtarit.

Profecia e Dhiatës së Vjetër për Mesian

1. Zakaria 9:9
2. Zakaria 11:12, 13
3. Mikea 5:1; Isaia 50:6
4. Isaia 53:9, 12

5. Isaia 26:19

Përmbushja në Dhiatën e Re

1. Mateu 21:1–5
2. Mateu 26:15; 27:7
3. Mateu 27:30
4. Mateu 27:38, 57–60
5. Mateu 27:52, 53

Profecitë e Librit të Mormonit

1. 1 Nefi 11:31–34
2. 1 Nefi 19:7–10
3. Mosia 3:5–10

4. Alma 7:9–12

Lexojeni secilën kolonë dhe krahasojini profecitë që gjenden atje.

Çfarë ndryshimi sjell të dish se Jehovahi, Perëndia i Dhiatës së Vjetër dhe i popujve të Librit të Mormonit, është Jezusi, Perëndia i Dhiatës së Re? A sollti ndonjë ndryshim në mënyrën se si Ai u prit mes judenjve? Megjithëse ata kishin shpresë në zemër se Ai do të vinte siç qe premtuar, pse gabuan? Ne, po njësoj, kemi shpresë në zemër se Ai do të vijë sërish. A sjell ndonjë ndryshim po ta shohim Atë më shumë se thjesht Shpëtimtarin tonë – ta shohim Atë si Krijuesin dhe Perëndinë tonë? Meditoni për Gjoni 17:3.

3

“Biri i Atit të Përjetshëm”

Tema

Është e rëndësishme që ta dimë se Jezu Krishti është me plot kuptimin e fjalës Biri i Atit të Përjetshëm dhe se Atij i duhej të kalonte sprovat dhe peripecitë e jetës në vdekshmëri.

Galilea	Gjoni
Samaria	Jerusalem, Judea
Judea	Zbulesë dhënë Zakarias Lidhur me Lindjen e Gjoni.
Deti i Madh	1:5–25
Nazareti	Nazaret, Galilea
Deti i Galilesë	Gabrieli i Zbulon Maries se Ajo do të Jetë Nëna e Shpëtimtarit
Jerusalemi	1:26–38
Bethlehemi	Krahina Malore e Judesë
Shkretëtira e Judesë	Maria Viziton Elizabetën
Lindja dhe Fëmijëria e Mesias	1:39–56
Mateu	Lind Gjoni
Marku	1:57–80
Lluka	Nazaret, Galilea

Zbulesë dhënë Jozefit Lidhur me Lindjen e Jezusit

1:18–25

Bethlehem, Judea (Nisan/6 prill)

Lindja e Jezusit

2:1–20

Gjenealogjia e Jezusit

1:1–17

3:23–38

Jerusalem, Judea

Jezusi Bekohet dhe Rrethprietit

2:21–38

Bethlehem, Judea

Vizita e Dijetarëve – Ikja në Egjipt

2:1–18

Kthimi nga Egjipti në Nazaret

2:19–23

2:39, 40

Jerusalem, Judea (Nisan)

Jezusi Fëmijë në Tempull

2:41–50

Nazaret, Galilea

Djalëria dhe Pjekuria e Shpëtimtarit

2:51, 52

Hyrje

Jezusi është Jehovahi. Ai qe Perëndia i Dhiatës së Vjetër. Ai lindi si një bir shpirtëror në jetën paratokësore, i parëlinduri në shpirt. Ai u zhvillua në hir dhe fuqi atje derisa qëndroi mes tyre “sikurse Perëndia”. (Abrahami 3:24.) Ai e mbështeti vullnetin e Atit dhe e mbrojti planin e Atit. Ai ishte dhe është Fjala, Lajmëtari i shpëtimit, që qe me Perëndinë përpara se të hidheshin themelet e kësaj

bote (Gjoni 1:1, 14; DeB 93:7–9) e që u parashugurua atje për të qenë Qengji, sakrifica e madhe dhe e fundit, Shëlbuesi dhe Shpëtimtari i njerëzve.

Jehovai, Jezusi, Qengji që u caktua për të shlyer përpara krijimit të botës (shih Smith, *Teachings*, f. 181), lindi në këtë botë. Ai zbriti nga “froni i tij hyjnor” për të ecur mes njerëzve. Dhe jeta e Tij mes njerëzve filloi në një stallë në një fshat të humbur të Palestinës, rreth dy mijë vjet më parë.

Historia e lindjes dhe e fëmijërisë së Krishtit përfshin referenca të shumë ngjarjeve. Referencat në bllokun vijues të leximit dhe materiali i mësimit do t’ju mundësojnë që të depërtoni më thellësisht në Birninë hyjnore të Krishtit dhe vitet e Tij të para.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(3-1) Lluka 2:1–20. Një Dekret nga Çezar Augusti

Roma sundonte mbi pjesën më të madhe të botës mesdhetare në kohën e lindjes së Krishtit. Augusti qe një sundimtar i aftë dhe energjik dhe ai e kaloi mbretërimin e tij (31 Pr. K. deri në 14 Ps. K.) duke krijuar një traditë të caktuar ligjshmërie e ndershmërie në burokracinë romake, duke i riorganizuar qeveritë e provincave dhe duke punuar për një reformë financiare. Mbretërimi i tij u karakterizua nga një shkallë rregulli.

Augusti urdhëroi një taksim të përgjithshëm të Perandorisë Romake në vitin 1 Pr. K. Ky “taksim” në të vërtetë qe një regjistrim njerëzish, ashtu siç ka shpjeguar Plaku Xhejms E. Talmixh:

“Taksa e përmendur këtu, mund të kuptohet siç duhet si një regjistrim, përmes së cilit do të sigurohej një regjistrim i subjekteve romake, mbi të cilën do të caktohej taksa bazë e njerëzve të ndryshëm. Ky regjistrim i veçantë qe i dyti nga tre regjistrime të tilla të përgjithshme të dokumentuara nga historianët që ndodhën në intervale me nga 20 vjet. Po të ishte bërë regjistrimi me metodën e zakonshme romake, çdo njeri do të ishte regjistruar në qytetin ku banonte; por zakoni hebraik, të cilin ligji romak e respektonte, kërkonte që regjistrimi të bëhej në qytetet apo qytezat të cilat familjet

përkatëse i quanin shtëpitë e të parëve të tyre." (*Jesus the Christ*, f. 91–92.)

(3-2) Mateu 1:17, Lluka 3:23–28. Jezusi Ka Prejardhje Mbretërore

Ka dy gjenealogji në të katër Ungjijtë. Tregimi i Mateut rendit pasardhësit e fronit të Davidit. Nuk është domosdoshmërisht një listë gjenealogjike që i përmbahet vetëm prejardhjes babë e bir, sepse, ashtu siç ndodh në shumë histori mbretërisht, trashëgimtari më i madh i mbijetuar mund të jetë një nip nga fëmijët, një stërnip ose madje edhe një nip nga vëllezërit e motrat apo ndonjë i afërm tjetër i monarkut sundues. Sidoqoftë, anali i Llukës, është një listë me prejardhje babë e bir që shkon nga Jozefi te Mbreti David. Sigurisht, Jezusi nuk ishte biri i Jozefit, por gjenealogjia e Jozefit është në thelb gjenealogjia e Maries, pasi ata qenë kushërinj; Jezusi trashëgoi nga nëna e Tij, Maria, gjakun e Davidit dhe rrjedhimisht të drejtën për fronin e Davidit. Jezusi lindi në një linjë mbretërore ashtu siç ka shpjeguar Plaku Xhejms E. Talmixh: "Nëse Juda do të kishte qenë një komb i lirë dhe i pavarur, i sunduar nga sovrani i saj me të drejtë, Jozef marangozi do të kishte qenë mbreti i saj i kurorëzuar; dhe pasuesi i tij i ligjshëm në fron do të kishte qenë Jezusi i Nazaretit, Mbreti i Judenjve". (*Jesus the Christ*, f. 87; shih edhe f. 83–86, 89–90; McConkie, *DNTC*, 1:94–95.)

(3-3) Mateu 1:18–25. Maria iu Premtua Jozefit

Maria iu premtua Jozefit. Ata nuk qenë të martuar, por i qenë premtuar njëri-tjetrit me kushte shumë të rrepta. Maria konsiderohej praktikisht bashkëshortja e Jozefit dhe një mungesë besnikërie nga ana e saj gjatë periudhës së premtimit dënohej me vdekje (Ligji i Përtërirë 22:23, 24). Gjatë periudhës së premtimit, nusja e zgjedhur jetonte me familjen ose miqtë e saj dhe i gjithë komunikimi mes saj dhe bashkëshortit të saj të premtuar bëhej përmes një miku. Kur Jozefi mësoi për mëmësinë e ardhshme të Maries dhe e dinte se ai nuk ishte i ati, ai kishte dy mundësi: 1) ai mund të kërkonte që Maria t'i nënshtrohej një gjyqi publik, që edhe në një pikë të mëvonshme në historinë hebraike mund të kishte sjellë vdekjen e Maries; ose 2) mund ta prishte privatisht kontratën martesore përpara dëshmitarëve. Pa dyshim Jozefi zgjodhi më të mëshirshmen e dy mundësive. Ai mund të kishte reaguar në mënyrë egoiste dhe me ashpërsi kur mësoi se Maria ishte shtatzënë dhe kjo është një dëshmi e thellë për karakterin e Jozefit që ai zgjodhi ta

anulonte martesën privatisht. Për këtë Plaku Xhejms E. Talmixh ka shkruar:

"Jozefi ishte një burrë i drejtë, një njeri që i bindej rreptësisht ligjit, por prapëseprapë nuk ishte ekstremist; për më tepër ai e dashuronte Marien dhe do t'i kursente asaj të gjithë poshtërimin e panevojshëm, cilatdo qofshin hidhërimi apo vuajtja e tij vetjake. Për hir të Maries ai i druhej mendimit që ta bënte këtë gjë publike; dhe prandaj vendosi ta anulonte martesën me aq privatësi sa e lejonte ligji." (*Jesus the Christ*, f. 84.) Mundet që Zoti i caktoi një përvojë të tillë Jozefit që ta vinte atë në provë, dhe nëse ishte kështu, Jozefi e vërtetoi besnikërinë e tij. Pasi Jozefi e kishte marrë vendimin e tij, atëherë engjëlli e vizitoi atë dhe e udhëzoi që ai të vazhdonte e ta merrte Marien për grua. Pozita e lartë e Maries dihej përpara se ajo të lindte (Mosia 3:8; Alma 7:10; 1 Nefi 11:15, 18–21; Isaia 7:14) dhe Jozefi pa dyshim që qe parashuguruar për pozitën e nderuar që mbante, pasi Profeti Jozef Smithi dha mësim se "çdo njeri që ka një thirrje për t'u shërbyer banorëve të botës, u shugurua tamam për atë qëllim në Këshillin e Lartë të qiellit përpara se të ishte kjo botë." (*Teachings*, f. 365. Kursivet shtuar.) Me siguri Jozefi qe një shpirt fisnik në jetën paratokësore, që do të bekohej me nderin e shënuar që të vinte në tokë dhe të vepronte si rojtar i ligjshëm i Birit të Atit të Përrjetshëm në mish.

(3-4) Lluka 2:1–2. Jezusi Lindi në Bethlehem, 6 prill 1 Pr. K.

Jozefi dhe Maria nuk jetonin në Bethlehem në kohën e lindjes së Krishtit. Më saktë, ata jetonin në Nazaret (shih hartën). Por duke ndjekur fjalët e profecisë, rrethanat shkuan në atë mënyrë që i çuan ata në Bethlehem për lindjen e Krishtit. (Shih Mikea 5:2.)

Pasi i përmblodhi opinionet e studiuesve të ndryshëm lidhur me lindjen e Krishtit, Plaku Xhejms E. Talmixh i krahason përfundimet e tyre me zbulesën e kohëve të sotme e më pas pohon: "Ne besojmë se Jezu Krishti lindi në Bethlehem të Judesë më 6 prill 1 Pr. K.." (*Jesus the Christ*, f. 104.) Rreth kësaj Presidenti Harold B. Li deklaroi:

"Kjo është konferenca vjetore e Kishës. Data 6 prill 1973, është një datë veçanërisht e rëndësishme për shkak se na kujton jo vetëm përvjetorin e organizimit të Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme në këtë periudhë ungjillore, por edhe përvjetorin e lindjes së

Shpëtimtarit, Zotit dhe Mësuesit tonë, Jezu Krishtit.
[Cituar DeB 20:1]" (CR, prill 1973, f. 4.)

Tabela e mëposhtme që është e bazuar në kalendarin tonë të tanishëm, mund t'ju vijë në ndihmë për të kuptuar ditëlindjen e Zotit.

6 prill 1 Pr. K.

Ditëlindja e Zotit

1 Pr.K.

Ps.K. 1

j

sh

m

p

m

q

k

g

sh

t

n

dh

(3-5) Mateu 2:13–23. Jezusi dhe Gjoni i Shpëtojnë Zemërimin të Herodit

Dijetarët, që i njihnin profecitë që parashikuan lindjen e Krishtit dhe pasi i dalluan shenjat që ishin dhënë, erdhën në Jerusalem duke thënë: "Ku është mbreti i Judenjve, që ka lindur? Sepse pamë yllin e tij në Lindje dhe erdhëm për ta adhuruar". (Mateu 2:1, 2.) Herodi, duke menduar se Mesia i premtuar do të ishte një kërcënim për mbretërinë e tij, dërgoi ushtarë që të vrisnin çdo fëmijë nga mosha dy vjeç e poshtë në Bethlehem. Por një engjëll e kishte paralajmëruar Jozefin dhe ai e kishte çuar Marien dhe Jezusin foshnjë në Egjipt.

Dijetarët mbërritën në Jerusalem kur Jezusi ishte një fëmijë i vogël. Ata u drejtuan nga trupa mbretërore e Herodit për në Bethlehem. "Dhe mbasi hynë në *shtëpi* [Jezusi nuk ishte më në një stallë], panë *fëmijën* [që nuk ishte më një foshnjë] ... dhe ranë përmbys dhe e adhuruan." (Mateu 2:11.) Pastaj dijetarët u nisën për në vendin e tyre nga një rrugë tjetër sepse një engjëll i paralajmëroi ata që të mos ktheheshin te Herodi. Kur Herodi e pa se dijetarët nuk u kthyen, ai i dërgoi ushtarët e tij që të vrisnin çdo fëmijë "nga dy vjeç e poshtë". (Mateu 2:7, 16.)

Gjon Pagëzori ishte një fëmijë i vogël, vetëm gjashtë muaj më i madh se Jezusi, i cili jetonte gjithashtu me prindërit e tij në afërsi të Bethleheimit kur Herodi dha urdhrin që të vriteshin foshnjat. Gjoni i shpëtoi vrasjes nga guximi vetmohues i të atit, Zakarias. Profeti Jozef Smith dha mësim:

"Kur doli urdhri i Herodit për t'i vrarë fëmijët e vegjël, Gjoni qe rreth gjashtë muaj më i madh se Jezusi dhe duhej t'i nënshtrohej këtij urdhri djallëzor, dhe Zakaria bëri që nëna e tij ta çonte atë në mal, ku u rrit me karkaleca dhe mjaltë të egër. Kur babai i tij nuk pranoi të tregonte se ku ishte fshehur, dhe duke qenë prifti që kryente shërbesën në tempull atë vit, u vra me urdhër të Herodit, ndërmjet tempullit dhe altarit, siç tha Jezusi." (*Teachings*, f 261. Krahaso Mateu 23:35.)

Zakaria vdiq atëherë për të shpëtuar të birin; ai vdiq si martir fisnik, ndoshta i pari i epokës së krishterë.

Çështje për Meditim

Tani që i keni parasysh rrethanat që lidheshin me lindjen e Tij, gjeni një çast për të reflektuar thellësisht mbi këto pyetje të cilat Jezusi u bëri farisenjve: "Ç'u duket juve për Krishtin? Biri i kujt është?" (Mateu 22:42.) Dhe ndërsa reflektoni për këto pyetje, kujtoni vetë këshillën e Jezusit ndaj atyre që kërkojnë një përgjigje: "Dhe kjo është jeta e përjetshme, të të njohin ty, të vetmin Perëndi të vërtetë, dhe Jezu Krishtin që ti ke dërguar" (Gjoni 17:3.) Dhe siç deklaroi Profeti Jozef Smith: "Nëse ndonjë njeri nuk e njeh Perëndinë dhe pyet se çfarë lloj qenieje është Ai, – nëse do të kërkojë me zell vetë zemrën e tij, – nëse shpallja e Jezusit dhe apostujve është e vërtetë, ai do ta kuptojë se ai nuk ka jetë të përjetshme; sepse jeta e përjetshme nuk bazohet në parim tjetër." (*Teachings*, f. 344.)

Jezusi Është me Plot Kuptimin e Fjalës Biri i Atit të Përjetshëm

(3-6) Për shkak se Perëndia Ishte i Ati, Jezusi Kishte Fuqi mbi Jetën dhe Vdekjen

Kur Gabrieli erdhi te Maria me lajmërimin se ajo do të ishte nëna e Zotit, Maria u shqetësua. Ajo nuk e kishte konsumuar ende martesën e saj me Jozefin. Ajo qe e sigurt se ishte e virgjër dhe pyetja e saj ndaj Gabrielit ishte si të kishte thënë: "Si mund të bëhem nënë e një djali kur jam ende e pamartuar?" Shpjegimi i engjëllit për Marien është shpjegimi më i qartë i atësisë së Perëndisë dhe i birnisë hyjnore të Krishtit që gjendet në shkrimin e shenjtë. Gabrieli deklaroi: "Fryma e Shenjtë do të vijë mbi ty dhe pushteti i Shumë të Lartit do të të mbulojë me hijen e vet: prandaj i shenjtë që do të lindë prej teje do të quhet Bir i Perëndisë". (Lluka 1:35.) Ky deklarim, aq i qartë saç paraqitet, nuk thotë se Jezusi ishte biri i Frymës së Shenjtë, por që ishte Biri i Perëndisë, Atit. Sikurse Plaku Brus R. Mek-Konki ka shpjeguar, Jezusi ishte "Biri i Më të Lartit' (Lluka 1:32) dhe 'Më i Larti' është anëtar i parë i Kreut-Perëndi, jo i treti." (DNTC, 1:83.)

Për shkak se Krishti ishte biri i një Ati të pavdekshëm dhe i një nëne të vdekshme, Ai kishte aftësinë për të jetuar përjetësisht nëse dëshironte, por edhe aftësinë për të vdekur. Plaku Xhejms E. Talmixh ka shkruar:

"Ai Fëmijë që do të lindte nga Maria, u lind nga Elohim, Ati i Përjetshëm, jo duke thyer ligjin e natyrës, por duke qenë në përputhje me një shfaqje më të lartë të saj; dhe, fryti i asaj ndërthurjeje të shenjtërisë më të lartë, të Atësisë qiellore dhe të mëmësisë së dëlirë edhe pse të vdekshme, kishte të drejtë të quhej 'Biri i Më të Lartit'. Në natyrën e Tij do të bashkoheshin fuqitë e Perëndishmërisë me aftësinë dhe mundësitë e vdekshmërisë; dhe kjo nëpërmjet funksionimit të zakonshëm të ligjit thelbësor të trashëgueshmërisë së shpallur nga Perëndia, të dëftuar nga shkenca dhe të pranuar nga filozofia, se qeniet e gjalla do të riprodhohen — me llojin e tyre. Fëmija Jezus do të trashëgonte tiparet, prirjet dhe fuqitë fizike, mendore dhe shpirtërore që i karakterizonin prindërit e Tij — njëri i pavdekshëm dhe i lavdishëm — Perëndi, tjetri njerëzor — grua." (*Jesus the Christ*, f. 81.)

Ndaj, Jezusi, kishte fuqitë e jetës dhe aftësinë për të vdekur. Ai kishte fuqi më të madhe se çdo njeri. (Shih Smith, *Teachings*, f. 181.) Për ta kuptuar më tej

domethënien e birnisë hyjnore, plotësoni ushtrimin e mëposhtëm:

Cili ishte Ati i Jezusit?

Tregoni me hollësi disa prej dëshmive që dëftojnë se Jezusi është Biri i Vetëmlindur i Perëndisë, Atit, në mish. Kushtojuni vëmendje këtyre vargjeve: Lluka 1:30–35; 1 Nefi 11:18–21; dhe Mosia 3:8. Kush ishte babai i Jezusit? Çfarë trashëgoi Jezusi nga i Ati që nuk mund t'i kishte trashëguar nga kujdestari i tij i ligjshëm, Jozefi?

Ju mund t'i keni dëgjuar njerëzit duke u përpjekur që t'i justifikojnë dobësitë e veta duke thënë: "Patjetër që Jezusi mundi të jetonte një jetë të përkryer sepse Ati i tij ishte Perëndia. Shih çfarë avantazhesh kishte ai që unë nuk i kam." Ata që arsyetojnë në këtë mënyrë, duket se harrojnë se ku ka bekim më të madh, ka sprovë më të madhe. Shpirti më i shkëlqyer në botën paratokësore mund të provohej vetëm duke iu nënshtruar një sprovë më të madhe.

(3-7) Jezusit iu Desh të Kapërcente Velin

Kur lindi Jezusi "veli i harresës i zakonshëm për të gjithë ata që lindin në tokë, nëpërmjet të cilit zhduket kujtesa për ekzistencën e dikurshme" ra mbi Të. (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 111.) Në botën paratokësore Jezusi kishte qenë "sikurse Perëndia" (Abraham 3:24), "më inteligjent sesa të gjithë ata" (Abraham 3:19), që do të thotë të gjithë shpirtrat e tjerë të krijuar. Por megjithëse kapaciteti i Tij ishte më i madh se i çdokujt tjetër e megjithëse ishte paracaktuar që të bëhej Biri i Vetëmlindur, sërish Ai ishte i butë dhe i përlur; dhe Ai denjoi që veli të binte mbi Të dhe që njohuria për lavdinë dhe fuqinë e Tij në jetën paratokësore t'i bllokohej në mendje kur të lindte.

Presidenti Jozef Filding Smith shpjegoi më tej:

"Pa asnjë dyshim, Jezusi erdhi në botë, i nënshtruar ndaj të njëjtit kusht që kërkohej nga secili prej nesh — *Ai harroi gjithçka*, dhe iu desh të zhvillohej hir pas hiri. Harresa e Tij, apo *heqja e njohurisë së tij të mëparshme, do të ishte e nevojshme ashtu siç kërkohet për secilin prej nesh*, për të përfunduar ekzistencën e tanishme të përkohshme." (*Doctrines of Salvation*, 1:33. Kursivet shtuar.)

A e shihni se edhe pse Jezusi qe shpirti më i madh që do të vinte në tokë, Ai pati edhe sprovat më të mëdha se çdokush në tokë?

Është e pavend që të hamendësohet se Jezusi nuk u vu në provë dhe nuk u tundua njësoj me kapacitetin e Tij të madh. Fakti që Ai qe pa mëkat dhe që i rezistoi çdo tundimi nuk do të thotë se Ai nuk iu nënshtrua tundimeve. Ai e di sa të vështira janë tundimet, sepse Ai përjetoi tundime të ashpra; por u rezistoi të gjithave. Lexoni se çfarë dha mësim Mbreti Beniamin te Mosia 3:7.

Jezusi vuajti tundime përtej asaj çka mund të durojnë njerëzit; Ai u përball me fuqitë e së keqes dhe fitoi. Por duke qenë se iu desh t'u rezistonte tundimeve, Ai e kupton përpjekjen që duhet të bëjë njeriu për t'i rezistuar tundimit. Sërish, sikurse tha Pali: "Sepse, duke qenë se ai vetë hoqi kur u tundua, mund t'u vijë në ndihmë atyre që tundohen". (Hebrenjve 2:18; 4:15.)

Jezusi qe përsosmërisht i bindur dhe për shkak se qe i tillë "ai mori gjithë fuqinë, si në qiell, edhe në tokë". (DeB 93:17. *Theksimet shtuar.*) Por Jezusi nuk e mori menjëherë të gjithë këtë fuqi e lavdi të madhe. Ai e mori pak e nga pak, hap pas hapi, shkallë pas shkallë "rresht pas rreshti, ide pas ideje" (DeB 128:21) derisa mori plotësinë e lavdisë së Atit (shih DeB 93:11–17).

(3-8) Kur ishte Fëmijë, Jezusi Kërkonte të Mësonte nga i Ati

Në Variantin e Frymëzuar, Profeti i shtoi tregimit të dokumentuar të fëmijërisë së Shpëtimtarit vargjet e mëposhtme.

"Dhe ndodhi që Jezusi u rrit me vëllezërit dhe motrat e tij, dhe u bë i fortë, dhe priti nga Zoti që koha e shërbesës së tij të vinte.

Dhe ai shërbeu nën atin e tij dhe nuk fliste si njerëzit e tjerë, as nuk mund të mësohej; pasi s'kishte nevojë që dikush ta mësonte.

Dhe pas shumë vitesh, ora e shërbesës së tij u afrua." (Mateu 3:24–26, Varianti i Frymëzuar.)

Edhe pse fjala *atë* në këtë fragment ndofta i referohet Jozefit, prapëseprapë përmbajtja e fragmentit tregon me siguri se Jezusi mori mësim nga babai i tij i vërtetë, Perëndia, Ati.

Megjithatë ka mundësi që Jezusi t'i ketë frekuentuar sinagogat hebraike dhe u mësua në diturinë e judenjve nga rabinët. Nëse ka qenë kështu, shumë prej atyre që dëgjojnë Jezusi do të kenë qenë një shtrembërim i së

vërtetës, sepse judaizmi ishte në gjendje braktisjeje. Për pasojë, arsimimi i Tij më i rëndësishëm erdhi nëpërmjet Shpirtit nga Ati i tij Qiellor. Jezusi dëshmoi për veten: "Nuk bëj asgjë prej vetvetes, por i them këto gjëra ashtu si Ati më ka mësuar". (Gjoni 8:28.) Dhe përsëri: "Ati vetë më ka dërguar dhe më ka urdhëruar ç' duhet të them e të shpall." (Gjoni 12:49.) Kush ia mësoi Jezusit atë çka dinte? Ia mësoi Ati i tij, Perëndia, Ati. Që Ai kishte marrë mësim nga dikush më i mençur se njerëzit e vdekshëm, është e dukshme dhe gjithashtu që Ai i mësoi mirë mësimet e Tij, sepse Profeti Jozef Smith tha për të:

"Kur ishte ende një fëmijë, Ai kishte të gjithë inteligjencën e nevojshme që t'i jepte mundësi Atij të sundonte e ta qeveriste mbretërinë e judenjve dhe mund të arsyetonte me dijetarët më të mençur e më të thellë të ligjit dhe teologjisë, e që t'i bënte teoritë dhe praktikën e tyre të dukeshin si marrëzira, krahasuar me mençurinë që Ai zotëronte; por Ai qe vetëm një fëmijë dhe i mungonte forca fizike madje për të mbrojtur vetë personin e Tij; dhe prekej nga i ftohti, uria e vdekja." (Teachings, f. 392.)

Çfarë duhet të bëni që të fitoni fuqi dhe lavdi? Profeti Jozef Smith shpjegoi: "Ju duhet të mësoni se si të bëheni ju vetë perëndi dhe të bëheni mbretër dhe priftërinj për Perëndinë, ashtu siç kanë bërë të gjithë Perënditë përpara jush, duke kaluar nga një shkallë e vogël tek një tjetër dhe nga një kapacitet i vogël tek një i madh; nga hiri në hir, ... derisa ... të jeni në gjendje të banoni në flakët e përjetshme dhe të uleni në lavdi, siç bëjnë ata që ulen në fron në fuqinë e përjetshme". (Teachings, f. 346–347.)

Për të marrë një shkallë ose nivel lavdie apo hiri, një njeri duhet t'u bindet ligjeve mbi të cilat ai nivel lavdie është bazuar dhe nëse është më i zellshëm dhe më i bindur se një tjetër, ai do të ketë shumë më tepër avantazh në botën që vjen. (Shih DeB 130:18–21.) Presidenti Harold B. Li shpjegoi:

"Më i rëndësishmi i të gjithë urdhërimeve të Perëndisë është ai [urdhërim] për të cilin jeni duke pasur më shumë vështirësi për ta mbajtur sot. Nëse është një dobësi pandershmërie, nëse është një dobësi jodëlirësie, nëse është një dobësi falsifikimi, e të mos thënit të së vërtetës, sot është dita që ju të punoni për atë derisa të jeni në gjendje që ta mposhtni atë dobësi. Më pas filloni me urdhërimin tjetër që është më i vështiri për ju për t'u mbajtur." (Church News, 5 maj 1973, f. 3.)

Kështu, një njeri duhet t'i marrë me radhë tundimet e tij dhe t'i mposhtë ato. Kjo është ajo që bëri Jezusi, hap pas hapi, nga një shkallë te një shkallë më e lartë, hir pas hiri dhe kjo është ajo që do të dëshironte Jezusi që të bëni.

Tani, çfarë ndryshimi do të bëjë kjo për ju? A do të mundeshit, nëse do të thirreshit për të qëndruar para Tij

tani, që të dëshmoni *ashtu siç bëri Pjetri i lashtësisë?* "Ti je Krishti, Biri i Perëndisë të gjallë." (Mateu 16:16.) Ju mund ta dini se ai është Biri i Perëndisë nëse bëni vullnetin e Tij. (Shih Gjoni 7:17.) Ashtu siç tha vetë Jezusi: "Delet e mia e dëgjojnë zërin tim, unë i njoh dhe ato më ndjekin; Dhe unë u jap atyre jetën e përjetshme. ..." (Gjoni 10:27, 28.)

4

"Ja Qengji i Perëndisë"

Tema

Gjon Pagëzori mbante çelësat e Elias si pararendësi i Zotit dhe që një dëshmitar për besnikërinë e Tij ndaj Atit në të gjitha gjërat.

Galilea	Gjoni Pararendësi
Samaria	3:1–12
Perea	1:1–8
Judea	3:1–18
Deti i Madh	Pranë Betabarës, Jude
Bethsaida	Pagëzimi i Jezusit
Kapernaumi	3:13–17
Kana	1:9–11
Deti i Galilesë	3:21–23
Tetrarkia e Filipit	Shkretëtira e Judesë
Jeriko	Jezusi Bisedon Ngrohtësisht me Perëndinë; Paskësjaj Tundohet
Betabara	4:1–11
Shkretëtira e Judesë	1:12, 13
Ngjarjet e Para në Shërbesën e Jezusit	4:1–13
Mateu	Betabara, Jude
Marku	Gjoni Dëshmon që Jezusi Është Krishti
Lluka	1:14–34
Gjoni	Betabara, Perea dhe Bethsaida, Tetrarkia e Filipit
Shkretëtira e Judesë	

Thirrja e Andreas, Simonit, Filipit dhe Natanaelit

1:35–51

Kana, Galile

Mrekullia e Verës në Gostinë e Dasmës

2:1–11

Jezusi Shkon në Kapernaum

2:12

Hyrje

Kur erdhi koha që Jezusi të vinte në mish, erdhi dhe koha që të lindte një nga profetët më të mëdhenj që kanë jetuar ndonjëherë – Gjon Pagëzori. Kush mund ta përcaktojë rëndësinë dhe domethënien e përrjetshme të misionit të Gjonit në përgatitjen e udhës për Birin e Perëndisë? Detyra e tij nuk qe e lehtë, sepse populli i besëlidhjes së Zotit qe në një gjendje braktisjeje. Nuk është çudi që ai u përshkrua si një “zë ... që bërtet në shkretëtirë”. (Luka 3:4.) Por Gjonit e përmbushi misionin e tij në një mënyrë që e bëri Jezusin të thoshte për të: “Nga të lindurit prej gruaje nuk ka asnjë profet më të madh se Gjon Pagëzori. ...” (Luka 7:28.) Gjonit është me të vërtetë një shembull për ne se si duhet të jetë një dëshmitar i Krishtit.

Gjon pararendësit, i erdhi Jezusi, Biri i Perëndisë, që të pagëzohej. Për këtë rast Jezusi tha: “Sepse në këtë mënyrë përmbushim çdo drejtësi”. Mateu 3:15 Ky mësim do ta mbajë parasysh këtë ngjarje të rëndësishme si dhe tundimet pasuese që përdori Satani në orvatjen për ta penguar misionin e Shpëtimtarit.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenja në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(4-1) Mateu 3:1. Sa i Rëndësishëm Qe Misioni i Gjon Pagëzorit?

“Pak profetë janë në rangun e Gjon Pagëzorit. Mes gjërave të tjera, shërbesa e tij u paratha nga Lehi (1 Nefi 10:7–10), Nefi (1 Nefi 11:27; 2 Nefi 31:4–18) dhe Isaia (Isaia 40:3); Gabrieli zbriti nga oborret e lavdisë për të lajmëruar lindjen e Gjonit (Luka 1:5–44); ai qe shërbestari i fundit i ligjshëm që mbante çelësat dhe autoritetin në periudhën

ungjillore të Moisiut (D e B 84:26–28); misioni i tij ishte që të përgatiste udhën para Tij, ta pagëzonte dhe të brohoriste Birinë hyjnore të Krishtit (Gjoni 1); dhe në kohët moderne, më 15 maj, 1829, ai u kthye në tokë si një genie e ringjallur për t’u dhënë Priftërinë Aarone, Jozef Smithit dhe Oliver Kaudrit. ([Joseph Smith—Historia 1:66–75]; D e B 13.)” (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 393.)

(4-2) Mateu 3:1–3. Si Qe Gjoni një Elia?

Kur engjëlli iu shfaq Zakarias në tempull për t’i paralajmëruar lindjen e Gjonit, u dha një premtim që ai do të përgatiste udhën e Zotit “... në shpirtin dhe fuqinë e Elias. ...” (Luka 1:17.)

Edhe pse Gjonit nuk quhej në të vërtetë Elia, misioni i tij u përmbush përmes “shpirtit dhe fuqisë së Elias”. Jozef Smithi e shpjegoi atë si më poshtë:

“... Sepse shpirti i Elias, ishte një shkuarje përpara për të përgatitur udhën për më të madhin, siç ishte rasti me Gjon Pagëzorin. Ai erdhi duke bërtitur në shkretëtirë: ‘Përgatitni udhën e Zotit, drejtoni shtigjet e tij’. Dhe ata u informuan, nëse mund ta merrnin atë, se ai ishte shpirti i Elias; dhe Gjonit u tha posaçërisht njerëzve, se ai nuk ishte Drita, por u dërgua për të dëshmuar për Dritën.

Ai u tha njerëzve se misioni i tij ishte të predikonte pendim dhe pagëzim me ujë; por do të ishte Ai që do të vinte pas tij që do të pagëzonte me zjarr dhe me Frymën e Shenjtë.

Nëse ai do të kishte qenë një mashtrues, ai mund të kishte punuar përtej kufijve të tij dhe të ndërmerre të kryente ordianca që nuk i përkisnin asaj shërbese dhe thirrjeje, sipas shpirtit të Elias.

Shpirti i Elias është të përgatisë udhën për një zbulësë më të madhe të Perëndisë, e cila është Priftëria e Elias, ose Priftëria në të cilën ishte shuguruar Aaroni. Dhe kur Perëndia dërgon një njeri në botë që të përgatisë për një punë më të madhe, i cili mban çelësat e fuqisë së Elias, quhet doktrina e Elias, madje që nga kohët më të hershme të botës.

Misioni i Gjonit ishte i kufizuar në predikimin dhe pagëzimin; por ajo që ai bëri ishte e ligjshme; dhe kur Jezu Krishti shkoi tek cilido nga dishepujt e Gjonit, Ai i pagëzoi ata me zjarr dhe me Frymën e Shenjtë.” (*Teachings*, f. 335–336.)

Edhe pse misioni i Gjonit qe i shkurtër dhe mesazhi i tij qe i thjeshtë, mënyra vetmohuese, e patrembur me të cilën ai e kreu punën e tij si një "Elia" bëri që Jezusi të thoshte shprehjen madhështore se *nuk ka pasur "asnjë profet më të madh se Gjon Pagëzori"*. (Lluka 7:28 Kursivet shtuar.)

(4-3) Mateu 3:9. Çfarë Deshi të Thoshte Gjoni kur Tha se Perëndia Mund të Nxirrte Bij të Abrahamit edhe prej Gurëve?

"... Judaizmi mendonte se pasardhësit e Abrahamit kishin një vend të siguruar në mbretërinë e Mesias së shumëpritur dhe se asnjë i kthyer në besim mes johebrenjve nuk mund të arrinte rangun dhe veçantinë për të cilën 'bijtë' qenë të sigurt. Pohimi i fortë i Gjonit që Perëndia mund nxirrte bij të Abrahamit prej gurëve buzë lumit, për ata që e dëgjuan, nënkuptonte se edhe më i ulëti i familjes njerëzore mund të parapëlqejë para tyre nëse ata nuk pendoheshin dhe përmirësoheshin." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 123.)

(4-4) Mateu 3:16. Cila Është Domethënia e Frymës së Shenjtë që Zbret "si një Pëllumb"?

"Të katër autorët e ungjillit shënojnë se Shpirti zbriti 'si një pëllumb'; Lluka shton se ai gjithashtu erdhi në 'trajtë trupore'; dhe tregimet e Librit të Mormonit thonë se ai erdhi 'në formën e një pëllumbi'. (1 Nefi 11:27; 2 Nefi 31:8.) Jozef Smithi tha se Gjoni 'e çoi Birin e Perëndisë në ujërat e pagëzimit dhe pati privilegjin për të parë Frymën e Shenjtë të zbriste në formën e një pëllumbi, ose më mirë në shenjën e një pëllumbi, si dëshmi të atij administrimi'.

Më pas, Profeti jep këtë shpjegim: 'Shenja e pëllumbit u krijua para krijimit të botës, një dëshmi për Frymën e Shenjtë dhe djalli nuk mund të vijë në shenjën e një pëllumbi. Fryma e Shenjtë është një personazh dhe është në formën e një personi. Ai nuk e kufizon veten në formën e pëllumbit, por në shenjën e pëllumbit. Fryma e Shenjtë nuk mund të shndërrohet në një pëllumb; por shenja e pëllumbit iu dha Gjonit për të treguar të vërtetën e veprimit, meqenëse pëllumbi është një emblemë ose shenjë e së vërtetës dhe pafajësisë.'" (Smith, *Teachings*, f. 275–276. Kursivet shtuar.) Pra duket se Gjoni e dëshmoi shenjën e pëllumbit, se ai e pa Frymën e Shenjtë duke zbritur në 'trajtë trupore' të personazhit që ai është dhe se zbritja qe 'si një pëllumb'. (McConkie, *DNTC*, 1:123–124.)

(4-5) Mateu 4:1. A Shkoi Jezusi në Shkretëtirë që të Tundohej?

Krahasoni tregimin e këtyre vargjeve të Variantit të Frymëzuar me atë të Mbretit Jakob.

"Atëherë Jezusi u drejtua nga Shpirti për në shkretëtirë, për të qenë me Perëndinë.

Dhe pasi kishte agjëruar dyzet ditë e dyzet net dhe kishte biseduar nga afër me Perëndinë, paskësaj e mori uria dhe ai u la që të tundohej nga djalli." (Mateu 4:1, 2, Varianti i Frymëzuar. Kursivet shtuar.)

Jezusi nuk shkoi në shkretëtirë që të tundohej nga djalli; njerëzit e drejtë nuk e kërkojnë tundimin. Ai shkoi 'për të qenë me Perëndinë'. Ndofta Ai u vizitua nga Ati; s'ka dyshim që Ai mori shfaqje të mrekullueshme shpirtërore. Tundimet erdhën pasi Ai 'kishte biseduar ngrohtësisht me Perëndinë', 'pas dyzet ditësh'. E njëjta gjë ndodhi dhe në rastin e Moisiut. Ai bisedoi ngrohtësisht me Perëndinë, pa vegimet e përjetësisë dhe më pas u la vetëm që të tundohej nga djalli. Pasi i rezistoi tundimit Ai bisedoi sërish ngrohtësisht me Hyjninë, duke marrë dritë e zbulesë të mëtejshme." (McConkie, *DNTC*, 1:128; shih edhe Mosia 3:7.)

(4-6) Mateu 4:5, 8. A e Çoi Vërtet Djalli Jezusin në Majë të Tempullit dhe më Vonë i Tregoi Atij Mbretëritë e Botës?

Profeti Jozef Smith shton këtë këndvështrim:

"Atëherë Jezusi u çua në qytetin e shenjtë dhe Shpirti e vendosi në majë të tempullit.

Atëherë djalli erdhi tek ai dhe tha: Nëse je Biri i Perëndisë, hidhu poshtë: sepse është shkruar: Ai do t'ju japë urdhër engjëjve të tij për ty; dhe ata do të mbajnë mbi duart e tyre, që të mos ndeshësh me këmbën tënde ndonjë gur.

Dhe përsëri, Jezusi ishte në Shpirt dhe ai e çoi në një mal shumë të lartë dhe i tregoi atij të gjitha mbretëritë e botës dhe lavdinë e tyre.

Dhe djalli erdhi tek ai sërish dhe tha: Të gjitha këto gjëra do të t'i jap, nëse bie përmbys dhe më adhuron." (Mateu 4:5, 6, 7, 9, Varianti i Frymëzuar. Kursivet shtuar.)

(4-7) Gjoni 1:18. Po në lidhje me Deklarimin e Gjonit se “Askush s’e Pa Perëndinë Kurrë”?

Sigurisht që ka pasur profetë që e kanë parë Hyjninë. Sidoqoftë, Jozef Smithi dha mësim se Ati e shfaq veten vetëm me qëllim që të japë dëshmi për Jezusin:

“Dhe askush s’e ka parë Perëndinë ndonjëherë, veçse nëse ai ka dhënë dëshmi për Birin; sepse nëse nuk është nëpërmjet tij, askush nuk mund të shpëtohet.” (Gjoni 1:19, Varianti i Frymëzuar.)

Gjithashtu vini re se si Gjoni e qartëson më tej vetë deklaratën e tij te Gjoni 6:46.

(4-8) Gjoni 1:42. Përse ishte Domethënëse që Simonit iu Dha një Emër Tjetër?

Krishti i tha Simonit se ai do të quhej Kefa ose Pjetër, që do të thotë gur.

“I paracaktuar që të qëndronte si President i Kishës së Jezu Krishtit dhe që t’i ushtronte çelësat e mbretërisë në plotësinë e tyre, Pjetri do të bëhej një profet, shikues e zbulues. (DeB 81:2). Duke e paralajmëruar këtë thirrje të mëvonshme, Jezusi këtu i jep një emër të ri kryedishepullit të tij, emrin *Kefa* që do të thotë shikues ose gur.

Këtij emërtimi do t’i jepet së shpejti një kuptim më i plotë kur, duke i premtuar atij çelësat e mbretërisë, Zoti ynë do t’i thotë Pjetrit se portat e ferrit nuk do të triumfojnë mbi shkëmbin e zbulesës, ose me fjalë të tjera mbi dhuratën e të shikuarit. (Mateu 16:18.)” (McConkie, *DNTC*, 1:132–133.)

(4-9) Gjoni 1:47–49. Çfarë përvoje pati Natanaeli “nën Pemën e Fikut”?

“Jezusi këtu ushtron fuqitë e Tij të të shikuarit. Nga pjesa e shkëputur e tregimit të ruajtur në shkrimin e shenjtë duket qartë se Natanaeli kishte përjetuar një përvojë shpirtërore që i tejkalonte aftësitë e tij ndërsa lutej, meditonte apo adhuronte nën një pemë fiku. Zoti dhe dhënësi i të gjitha gjërave shpirtërore, edhe pse nuk qe atje fizikisht, kishte qenë pranë Natanaelit në shpirt; dhe izraeliti pa mashtrim pasi e pa këtë shfaqje të të shikuarit, arriti ta pranonte Jezusin si Mesia.” (McConkie, *DNTC*, 1:134.)

(4-10) Gjoni 2:4. A iu përgjigj Jezusi me Gatishmëri Kërkesës së Nënës së Tij për Ndhimë në Gostinë e Dasmës?

“Jezusi i tha: ‘Ç’ dëshiron që unë të bëj për ty, o grua? *Unë do ta bëj atë*; se ora ime nuk ka ardhur akoma.’” (John 2:4, Varianti i Frymëzuar. Kursivet shtuar.)

(4-11) Gjoni 2:4. Pse Jezusi i Drejtohet Nënës së Tij “O Grua”?

“... Emri me të cilin i drejtohet ‘Grua’ siç përdorej nga një djalë për nënën e tij, mund të na tingëllojë disi i ashpër në vesh, në mos harbut; por përdorimi i Tij që në të vërtetë shprehje e një nënkuptimi të kundërt. Për çdo bir nëna duhet të jetë në mënyrë parësore gruaja mbi gratë; ajo është e vetmja grua në botë së cilës i biri i detyrohet për ekzistencën e tij tokësore; dhe megjithëse titulli “Nënë” i përket çdo gruaje që ka fituar privilegjet e mëmësisë, prapëseprapë nuk ka asnjë fëmijë që të ketë më shumë se një grua së cilës me të drejtë natyrore t’i drejtohet me atë titull njohjeje të respektueshme. Kur, në skenat e fundit të tmerrshme të ekzistencës së Tij të vdekshme, Krishti i varur duke mbaruar në agoni, Ai pa drejt Marisë së përplotur, nënës së Tij dhe e la atë nën përkujdesjen e apostullit të dashur Gjon me fjalët: ‘O grua, ja biri yt!’ A mund të mendohet se në këtë çast kyç, shqetësimi i Zotit për nënën nga e cila ishte duke u ndarë prej vdekjes, lidhej me ndonjë emocion tjetër përveç atyre të nderit, dhembshurisë dhe dashurisë?” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 144–145.)

(4-12) Gjoni 2:6. Sa Nxë një “Enë”?

Një masë është sa pothuaj 33 litra. Kështu, secila prej gjashtë enëve të ujit përmbanin rreth 66 deri në 100 litra ujë, me përfundimin se Jezusi krijoi nga 370 deri në 555 litra verë – një mrekulli që tregon se festa e dasmës që goxha e madhe.

Çështje për Meditim

Jezusi ishte Plotësisht i Bindur Ndaj Vullnetit të Atit

Jezu Krishti është shembulli i përkryer i mënyrës se si duhet të jetë qëndrimi juaj ndaj urdhërimeve të *Atit tonë Qiellor*. *Mbani parasysh për një çast pagëzimin e Jezusit. Pse u pagëzua Jezusi kur Ai ishte pa mëkat? Lexoni 2 Nefi 31:5–10. Çfarë ju mëson kjo rreth Jezusit? Çfarë domethënie simbolike*

shihni në pagëzimin e Jezusit lidhur me varrimin dhe ringjalljen e Tij? Çfarë domethënie ka kjo për ju?

Kundërshtari e Vuri në Provë Jezusin dhe Kërkonte ta Pengonte Misionin e Tij

(4-13) Tri Tundimet me të Cilët u Përball Jezusi Janë një Model për të Gjitha Tundimet

"Tani, pothuajse çdo tundim që ju vjen juve dhe mua, vjen në një nga ato forma. Klasifikojini ato dhe ju do të zbuloni se nën njërin nga ato të tria, pothuajse çdo tundim i dhënë që ju njollos juve dhe mua, sado i vogël qoftë, na vjen si 1) *një tundim oreksi*; 2) *një dorëzim ndaj krenarisë dhe modës si dhe sqimës së atyre që u janë larguar gjërave të Perëndisë*; ose 3) *përmbushja e një pasioni, ose një dëshire për pasuritë e botës apo për fuqi mes njerëzve.*" (David O. McKay në CR, tetor 1911, f. 59.)

Qe pasi Shpëtimtari kishte bërë besëlidhjet e tij të veçanta me Atin nëpërmjet pagëzimit që tunduesi iu kundërvu. Por përse duhej ta rrethonin Zotin tundime kaq të forta pas pagëzimit të Tij? Dhe nëse Zoti i pati sprovat e tij më të rënda pasi iu zotua vendosmërisht mbretërisë së Perëndisë, ç'ndodhi me njerëzit e tjerë të mëdhenj? A u shtuan edhe sprovat e tyre? Përse do të lejohej të ndodhte kjo?

Për një përgjigje, mbani parasysh se çfarë ndodhi ndërsa Zoti përgatitej për shërbesën e Tij. Së pari, kishte një ndjesi të thellë të përgjegjësisë së Tij të shenjtë. Së dyti, Ai mori zbulësë dhe udhëzim nga i Ati. Së treti, Ai u sfidua me sprovat dhe tundime dhe nëpërmjet tyre e vërtetoi besnikërinë e Tij. Së fundi, për shkak të tyre Ai zhvilloi forcën për t'i kapërcyer të gjitha pengesat dhe e vazhdoi në shërbesën e Tij me dritë e zbulësë më të madhe.

Tani mbani parasysh disa nga përvojat që i ndodhën Profetit Jozef Smith. Ndërsa lexoni, mbajini në mendje katër pikat e renditura më sipër. Lexoni Joseph Smith—Historia 1:8–19. Nëse Shpëtimtari dhe Profeti kaluan nëpër sprovat dhe tundime pasi iu zotuan vendosmërisht Kishës, po ju? Lexojeni mendueshëm deklarin e Presidentit Li në leximin e pikës 4-14.

(4-14) Të Gjithë do të Provohen

"Ndërsa kam punuar mes vëllezërve këtu dhe kam studiuar historinë e periudhave të kaluara ungjillore, jam bërë i ndërjegjshëm se Zoti ka caktuar prova gjatë gjithë

kohës përse i përket besnikërisë ndaj udhëheqjes së Kishës. Unë kthehem te shkrimet e shenjta dhe ndjek së bashku histori të tilla si besnikëria e Davidit kur mbreti po përpiqej t'i merrte jetën. Ai nuk do ta njollose të vajosurin e Zotit madje edhe kur ai mund t'i kishte marrë jetën. Kam dëgjuar historitë tipike të kësaj periudhe ungjillore rreth mënyrës se si u vu në provë Brigam Jangu, si u vu në provë Hibër C. Kimballi, Xhon Tejlari dhe Uillard Riçardsi në burgun e Kartheixhit, Kampi i Sionit që pati një sprovë të madhe, dhe nga ai numër u zgjodhën Autoritetet e para të Përgjithshme në këtë periudhë ungjillore. Pati të tjerë që nuk e kaluan provën e besnikërisë dhe ata ranë nga vendet e tyre.

Që kur erdha në Këshillin e Të Dymbëdhjetëve, unë kam qenë në një pozicion ku vëzhgoj disa gjëra mes vëllezërve dhe dëshiroj t'ju them: *Çdo burrë më të ri se unë në Këshillin e Të Dymbëdhjetëve e kam parë t'u nënshtrohet sikur të ishin nga Dora e Zotit, të njëjtave prova të besnikërisë dhe ndonjëherë kam pyetur veten nëse do t'i kalonin provat.* Arsyja pse ata janë këtu sot, është sepse i kaluan dhe Ati ynë i ka nderuar ata. ...

Dhe kështu Perëndia i ka nderuar ata dhe është bindja ime se çdo burri që do të thirret në një vend të lartë në këtë Kishë, do t'i duhet t'i kalojë këto prova jo të hartuara nga duar njerëzore, përmes së cilave Ati ynë i numëron ata si një grup i bashkuar udhëheqësish që janë të gatshëm t'i ndjekin profetët e Perëndisë së Gjallë dhe të jenë besnikë dhe të vërtetë si dëshmitarë e shembuj të të vërtetave që japin mësim." (Harold B. Lee në CR, prill 1950, f. 101. Kursivet shtuar.)

A do të thotë kjo se do të ketë prova, sprovat e tundimeve në të ardhmen tuaj? Po! Por mos u frikësoni. Cili qe rezultati i kapërcimit të sprovave e tundimeve për Shpëtimtarin dhe Profetin? A mund ta shihni se jo vetëm që ata dolën besnikë ndaj kujdestarisë së tyre, por ata u rritën gjithashtu në fuqi shpirtërore, dritë dhe afërsi me Perëndinë? A mund ta shihni se ndërsa zotoheni ndaj mbretërisë, ju do të keni edhe mundësinë për t'u zhvilluar në një fëmijë të shkëlqyer, të shndritshëm të Perëndisë? Më tej, a e kuptoni se nëpërmjet besëlidhjes suaj ju do të mbështeteni nga Shpirti në sprovat tuaja? Hidhni një sy sigurimit që jep Alma tek Alma 36:3–5, 27.

Mos i kërkonte tundimet e sprovat, sepse ato do të vijnë vetë, por vendosni që t'u rezistoni dhe t'i kapërceni ato ndërsa vijnë, që të mund të merrni gëzimin e Zotit.

(4-15) Ne nuk Duhet as ta Tolerojmë Tundimin

“Rëndësia e mostolerimit të tundimit, as në shkallën më të vogël, nënvizohet nga shembulli i Shpëtimtarit. A nuk e dalloi Ai rrezikun kur që në mal me vëllanë e Tij të rënë, Luciferin, duke u tunduar shumë nga ai mjeshtër i tundimeve? Ai mund ta kishte hapur derën dhe të luante me rrezikun duke thënë ‘Dakord Satan, do ta dëgjoj propozimin tënd. Nuk do të jepem, nuk do të dorëzohem, nuk do të pranoj – por do të dëgjoj.’

Krishti nuk arsyetoi në këtë mënyrë. Ai e mbylli diskutimin prerazi e menjëherë dhe urdhëroi: ‘Shporru, Satan’, duke nënkuptuar përafërsisht: ‘Hiqmu nga sytë – ik nga prania ime – nuk do të të dëgjoj – nuk do kem fare të bëj me ty’. Pastaj, lexojmë: ‘Djalli e la’” (Kimball, *Miracle of Forgiveness*, f. 216.)

A Jam Gati “të Bëj Vullnetin e Atit tim”?

Nuk ka asnjë mënyrë që të rrëfesh për mënyrën se si mbajti Jezusi besëlidhjet e Tij, përveçse nëpërmjet atij qëllimi të madh të cilin Ai e shpreh në fragmentet prekëse më poshtë.

Lexojini dhe shënojin referencat kryq të shkrimeve vijuese:

Gjoni 4:33, 34

Kënaqësia më e madhe e Jezusit

Gjoni 6:38

Seksioni 2

Qëllimi i madh i ardhjes së Jezusit

3 Nefi 11:11 dhe 3 Nefi 27:13, 14

Lluka 22:42–44

DeB 19:16–19

Çfarë i kushton Jezusit që të bëjë vullnetin e Atit

Jezusi e donte të Atin. Përkushtimi i Tij që i pakufizuar. Veprimet e tij të drejtpeshuara, madhështore e të patëmeta mes njerëzve, erdhën si rrjedhojë e nënshtrimit të Tij të plotë ndaj vullnetit të Atit të Tij. Bariu i fuqishëm mes njerëzve ishte dhe Qengji i gatshëm i Perëndisë.

Edhe pse ne ndoshta mundemi veç të fillojmë t’i kuptojmë ndjenjat që kishte Jezusi për të Atin, ne duhet të kujtojmë se Ati i Tij është edhe Ati ynë në qiell. Ne mund ta bëjmë qëllimin e madh të jetës sonë po atë që që qëllimi i madh i Shpëtimtarit tonë. Secili prej nesh mund të vendosë ‘të bëjë vullnetin e Atit tim’.

Ju mund të dëshironi t’u përgjigjeni pyetjeve të mëposhtme:

Çfarë shoh në mënyrën se si Jezusi iu përqs marrëdhënies me Atin e Tij që mund të më ndihmojë mua? Çfarë gjërash të caktuara mund të bëj që t’i mbaj më mirë besëlidhjet e mia dhe që ta përmirësoj marrëdhënien time me Atin tim?

Viti i Parë i Shërbesës Publike të Jezusit

Ky Seksion Trajton këtë Periudhë

Lindja

Pashka e Parë

Pashka e Dytë

Pashka e Tretë

Pashka e Fundit

30 Vjet

Viti i Parë

Viti i Dytë

Viti i Tretë

18

27

72

Ngjarjet e diskutuara në këtë seksion mbulojnë vitin e parë të shërbesës formale të Jezusit. Ju do të shihni se kjo shtrihet nga Pashka e parë tek e dyta.

Vini re se autorët e Ungjillit kanë shënuar vetëm tetëmbëdhjetë ngjarje të Shpëtimtarit në vitin e parë të shërbesës së tij publike. Kjo bëhet domethënëse teksa zbuloni më vonë se si rritet numri i ngjarjeve të shërbesës së Shpëtimtarit gjatë vitit të dytë e të tretë deri në kohën e vdekjes dhe të ringjalljes së Tij.

Mësimet

5. "Duhet të Lindni Përsëri"

6. "Ky Është Ai për të Cilin Është Shkruar"

Tani le të marrim parasysh një përmbledhje të shkurtër të këtij viti të parë.

Viti i parë hapet në Jerusalem. Është koha e Pashkës, që në kalendarin tonë i përgjigjet javës së fundit të marsit dhe javës së parë të prillit. Judenjtë nga shumë kombe ishin mbledhur në Qytetin e Shenjtë për të përkujtuar këtë ngjarje. Oborri i jashtëm i tempullit ishte rregulluar si një vend për të shkëmbyer paratë e huaja dhe për të shitur kafshë për oferta. Me një turmë të madhe të pranishme dhe poteren e rrëmujën që i shoqëronte, vendi i tempullit ishte bërë një atmosferë karnavalesh. Ju do të lexoni se si reagimi i Shpëtimtarit ndaj kësaj tregtie në shtëpinë e Atit të Tij, nxiti armiqësinë e udhëheqësve.

Megjithatë, një udhëheqës hebre, i cili dëshironte ta kuptonte më tej burimin e fuqisë së Jezusit – pasi Ai kishte bërë shumë mrekulli – ishte Nikodemi. Ju do të lexoni se si Jezusi ia zbuloi më haptazi misionin e Tij Nikodemit, duke i shpjeguar se si një njeri kualifikohet për të hyrë në mbretërinë e qiellit. Pas intervistës me Nikodemin, Jezusi u largua nga Jerusalemi (në provincën e Judesë) për të shkruar në vendlindjen e Tij në Nazaret të Galilesë. Ju do të lexoni më tej një bisedë interesante që Ai pati me një grua samaritane ndërsa ndaloi përgjatë rrugës në Sikar (Samari). Doktrina që Jezusi i mësoi asaj, është ende këshilla e Tij për dishepujt e Vet sot.

Shërbesa formale e Jezusit filloi me të vërtetë në Galile dhe veçanërisht në Nazaret. Çfarë bëri Ai atje që i nxiti vetë bashkëqytetarët e Tij që të përpiqeshin ta vrisnin? Dëshmia e Tij atje, të cilën ju do ta lexoni, është më kuptimplote. Për shkak të refuzimit prej bashkëqytetarëve të Tij në Nazaret, Jezusi shkoi në Kapernaum. Gjatë tetëmbëdhjetë deri në njëzet muajve vijues, ky qytet u bë baza e shtëpisë së Tij. Në këtë dhe qytetet përreth, Jezusi dëftoi shumë vepra të mrekullueshme. Çfarë predikimi të madh dha Ai gjatë kësaj kohe dhe pse qe kaq domethënës shërimi i burrit të paralizuar?

Dhe cila qe rëndësia e përgjigjes së Jezusit ndaj ndjekësve të Gjonit që pyetën përse dishepujt e Jezusit nuk agjëronin ashtu siç bënin ata dhe farisenjtë?

Këto do të jenë disa nga pikat kryesore për t'u mbajtur parasysh gjatë vitit të parë të shërbesës së Zotit tonë. Por përpara se ta filloni këtë studim, le t'i hedhim një sy provincës së Galilesë ku Jezusi kaloi për afërsisht 2 vjet të shërbesës së Tij.

Një Përshkrim i Galilesë

Siç mund ta shihni, rajoni i quajtur Galile është në Palestinën Veriore. Studiojeni hartën shoqëruese për të dalluar kufijtë e saj në veri, lindje, jug dhe perëndim.

Kjo hartë është thjeshtuar që të tregojë vetëm qytetet kyç gjatë kohës së Krishtit. Një hartë e rajonit në kohën e Jezusit do të tregonte më shumë qytete e fshatra. Popullsia e Palestinës ishte e dendur dhe e përqendruar në këtë zonë. Jozefusi, një gjeneral dhe historian hebre që e qeverisi këtë provincë tridhjetë e katër vjet pas shërbesës së Krishtit, raportoi një popullsi afro tre milionëshe.

Disa Vende të Rëndësishme në Galile

Disa nga vendet në Galile që do të bëhen të njohura për ju, janë Betsaida, Kana, Kapernaumi, Korazini, Magdalaja, Naini, Nazareti, Tiberi dhe sigurisht, Deti i Galilesë. Këtu janë disa pamje të këtyre vendeve:

Nazareti

Kjo ishte vendlindja e Shpëtimtarit, ku Ai u rrit derisa u bë burrë. Këtu Ai mbajti një nga predikimet e Tij më të hershme, por nuk u pranua. Për shkak të mosbesimit, vetëm pak mrekulli u kryen në Nazaret. Për vet qytetin e Tij, Jezusi tha: “Asnjë profet s’është i përbuzur përveç në vendlindjen e tij, në farefisën e vet dhe në shtëpinë e vet”. (Marku 6:4. Kursivet shtuar.)

Kodrat përreth Nazaretit ku Jezusi u End si Fëmijë

Kapernaumi

Pasi refuzimit të parë të Jezusit në Nazaret, Ai shkoi në Kapernaum. Më vonë atë e quajtën qyteti i “Tij”. Dhe nuk qe çudi. Sipas informacionit të shënuar, këtu Ai kreu më shumë mrekulli se në çdo qytet tjetër dhe këtu Ai mbajti disa nga fjalimet e Tij më të mrekullueshme. Këtu Biri i Perëndisë punoi për pothuaj dy vjet të shërbesës së Tij formale. Sërish, pavarësisht shfaqjes së Tij mrekullibërëse të fuqive hyjnore, Kapernaumi nuk pendohej. Jezusi profetizoi lidhur me fatin e njerëzve në këtë qytet.

Shih Mateu 11:23, 24.

Gjithçka që mbetet sot në vendin tradicional të qytetit të lashtë, janë rrënojat e një sinagoge të vjetër të ndërtuar në shekullin e dytë dhe gurë nga ndërtesat përreth. Këtu qe dikur një qytet me pesëmbëdhjetë mijë banorë!

Rrënojat e Kapernaumit

Deti i Galilesë

Rajoni i Galilesë duket se ka qenë shumë pjellor gjatë kohës së Krishtit dhe ajo që qe e përgjithshme kudo në rajon ishte e përqendruar rreth Detit të Galilesë. Pranë këtij deti të brendshëm, ndonjëherë i quajtur Liqeni Kineret, Liqeni Genesaret ose Liqeni Tiberia, Jezusi kaloi pjesën më të madhe të shërbesës së Tij.

Sot, ashtu si në kohët e shkuara, vetë liqeni është një liman peshkimi. Përgjithësisht është i qetë, por stuhitë mund të ngrihen papritur, duke e kthyer detin në një shtrëngatë të tërbuar. Ju do të lexoni për një nga këto raste kur Jezusi dhe dishepujt po kalonin detin dhe hasën një stuhi të madhe duke i bërë dishepujt të dëshpëroheshin. Pasi i qortoi dishepujt për mungesën e tyre të besimit, Jezusi e qortoi erën dhe detin dhe urdhëroi: “Pusho dhe fashitu!”. (Marku 4:39.)

Nëntë qytete e rrethonin liqenin në kohën e Jezusit, çdonjëri prej të cilëve thuhej se kishte një popullsi prej jo më pak se pesëmbëdhjetë mijë banorësh.

Është interesante të kujtosh se nga dymbëdhjetë apostujt e Jezusit, njëmbëdhjetë erdhën nga Galilea. Vetëm Juda, që e tradhtoi, nuk qe galileas. Ai ishte nga Judea.

Deti i Galileë

Lumi Jordan

Lumi Jordan

Domethënia e Shërbesës Galilease

Nëse kjo është mundësia juaj e parë për të studiuar jetën dhe mësimet e Shpëtimtarit, ju ndofta do të përjetoni disa vështirësi në zbulimin e modelit të shërbesës së Tij. Ky vështrim i përgjithshëm i shkurtuar mund t'ju ndihmojë ta zbuloni këtë model.

Ajo që do të jetë e dukshme për ju në leximin tuaj, është shërbesa e Shpëtimtarit mes popullatës në masë. "Dele pa bari" është mënyra se si i emërtonte Jezusi ata. Ju do të shihni se si masat u tërhoqën gjithnjë e më shumë nga Jezusi për shkak të mrekullive të Tij. Vini re efektin e mrekullisë së ushqyerjes së pesë mijë vetëve nga populli dhe kapni kuptimin e dramës që pasoi, kur Jezusi njoftoi se Ai ishte "buka e tyre e gjallë". (Gjoni 6:51) Ju do të shihni se shumë prej popullit atëherë u larguan nga Ai sepse Ai u tha se ata po e ndiqnin për arsytet e gabuara.

Nëse mësimdhënia ndaj masave është gjithçka që ju shihni në shërbesën e Jezusit, atëherë do ta keni humbur domethënien e saj më të mrekullueshme. Ju duhet të shihni edhe diçka që nuk është aq e dukshme me shikim të parë – përgatitja e heshtur nga Shpëtimtari e udhëheqjes së Tij të priftërisë. Kjo do të bëhet e dukshme për ju ndërsa e preceptoni shërbesën galilease si të ndarë në tri faza të përgatitjes së udhëheqjes.

Faza e Parë: Thirrja e Dymbëdhjetë Apostujve

Prej atyre dishepujve që e ndoqën, Shpëtimtari zgjodhi nëpërmjet zbulesës dymbëdhjetë burra të cilët i caktoi apostuj. Këta do të bëheshin dëshmitarët e Tij të veçantë.

Faza e Dytë: Dërgimi i Të Dymbëdhjetëve

Pasi e dëshmuan fuqinë e priftërisë në mrekullitë e shumta të bëra nga Jezusi, Të Dymbëdhjetët u dërguan për të dhënë mësim dhe për të bërë atë që kishin parë të bënte Mësuesi i tyre.

Faza e Tretë: Dhënia e Çelësave të Mbretërisë dhe Fuqisë Vulosëse ndaj Të Dymbëdhjetëve

Drejt fundit të shërbesës galilease (në vitin e tretë të shërbesës), Jezusi i çoi Të Dymbëdhjetët në rajonin e Cezaresë në Filipi. Atje Ai i çoi Pjetrin, Jakobin dhe Gjonin mbi një "mal të lartë" dhe mori lavdi (u shpërftytyrua) përpara tyre. (Marku 9:2.) Në këtë mënyrë, ata u bënë dëshmitarë okularë të madhësisë së Tij. Atje, Pjetri, Jakobi dhe Gjoni morën çelësat e priftërisë. Më vonë të gjithë Të Dymbëdhjetëve iu dhanë çelësat e mbretërisë si edhe fuqitë vulosëse, që u dha atyre të drejtën për t'i administruar ligjërisht çështjet e mbretërisë së Perëndisë. Me Të Dymbëdhjetët që u përgatitën kështu, Shpëtimtari u kthye në Jerusalem, ku Ai do të përmbushte qëllimin më të madh të thirrjes së Tij në vdekshmëri, shlyerjen dhe ringjalljen nga varri.

Me këtë këndvështrim në mendje, ju duhet ta drejtoni vëmendjen tuaj tani në ngjarjet e veçanta të shërbesës së Zotit tonë.

“Duhet të Lindni Përsëri”

Tema

Për shkak të të qenit Mesia, Jezusi mund të sigurojë fuqinë që çon te rilindja shpirtërore.

Galilea	Aenon, Samari
Samaria	Gjoni Jep Mësim Besimin tek Biri
Perea	3:23–36
Judea	Makareus, Perea
Deti i Madh	Gjoni Burgoset
Deti i Galilesë	14:3–5
Aenoni	6:17–20
Sikari	3:19, 20
Jerusalemi	Jezusi Largohet nga Judea për në Galile
Shkretëtira e Judesë	4:12
Makareusi	1:14
Shërbesa e Hershme Judease	4:14
Mateu	4:1–3
Marku	Sikar, Samari
Lluka	Gruaja nga Samaria
Gjoni	4:4–42
Jerusalem, Judea (Nisan)	Jezusi Shkon në Galile
Pashka e Parë e Shërbesës së Jezusit	4:43, 44
2:13–25	Hyrje
Nikodemi Viziton Jezusin	Tashmë kishin kaluar vitet e përgatitjes së Jezusit. Mrekullia e Tij e parë publike që bërë në Kanë. Dhe shërbesa e Tij, “predikimi” i Tij më i madh me fjalë e vepra, do të niste tani. Atë do ta përbuzin e do ta hedhin poshtë (Marku 8:31). Drejtimi i Tij do ta çonte në kryq dhe në varrosje brenda një varri të errët, por gjithashtu do ta çonte atë përtej Tij drejt lavdisë në krahun e djathtë të Atit të Tij (Mateu 26:64). Shërbesa dhe sakrifica e Tij do
3:1–21	
Jezusi Shkon në Shkretëtirën e Judesë	
3:22	

të shëlbente të penduarin (Lluka 24:46, 47), do të hapte dyert e mbyllura deri më tani të burgut të shpirtrave dhe do të bënte të ndodhte ringjallja (Gjoni 10:9; 11:25). Me njohuri të sigurt të asaj që e priste (Gjoni 12:33; 18:32), Jezusi filloi ta shpallte veten Mesia.

Gjatë intervistave të Tij me Nikodemin dhe gruan te pusi, Ai dëshmoi se njerëzit duhet të lindin përsëri dhe se Ai vetë ishte "Uji i Gjallë", prej të cilit të gjithë duhet të pinin që të lindnin përsëri dhe të hynin në mbretërinë e Perëndisë.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(5-1) Gjoni 2:13, 14. Çfarë ishte Pashka?

"Izraeli i lashtë, në kohën e Moisiut ishte çliruar nga skllavëria e përkohshme në Egjipt nëpërmjet Zotit Jehova. Për ta përkujtuar këtë çlirim, ata u urdhëruan që të mbanin Festën e Pashkës. Kjo festë që planifikuar për t' u sjellë atyre dy gjëra në kujtesë: 1) Që engjëlli i vdekjes kaloi pranë shtëpive dhe vathëve të Izraelit ndërkohë që vrau të parëlindurit mes njerëzve dhe kafshëve të egjiptianëve; dhe 2) Që Jehovahi ishte Çliruesi i tyre, e njëjta genie e shenjtë që në kohën e caktuar do të vinte në botë si Mbret-Mesia për të kryer shlyerjen e pafundme e të përjetshme.

Të gjitha simbolikat e festës përqendroheshin rreth këtyre dy ngjarjeve. Ushqimi i kësaj feste (më shumë në kohën e zanafillës së saj se në kohën e Jezusit) hahej me ngut si në arratisje e sipër; qengji i sakrificës ishte një qengj pa të meta, gjaku i të cilit derdhej, por kockat e të cilit nuk thyheshin; gjaku spërkatej mbi shtëpitë që ato të kurseheshin – të gjitha këto dhanë modele dhe simbole për sakrificën e ardhshme të vdekshme të Mesias. (Eksodi 12.)

Dhe tani pothuajse një mijëvjeçar e gjysmë pasi Jehovahi ia dha Pashkën Izraelit, vetë Ai, i adhuruar mes njerëzve, po përgatitej që të kremtonte festën, që të përmbushte ligjin që iu dha Moisiut. ..." (McConkie, DNTC, 1:704.)

(5-2) Gjoni 2:13–22. Jezusi Mbrojti Shenjtërinë e Shtëpisë së Atit të Tij

"Kur Jezusi e pastroi tempullin, Ai u mbush me indinjatë nderuese sepse njerëzit po e përdhosnin shtëpinë e Atit të Tij, duke shitur pëllumba dhe qengja që të ofroheshin si sakrificë. Këmbyesit e monedhave qenë atje për lehtësinë e atyre që vinin nga vende të tjera, në mënyrë që të mund t'i jepnin dhurimet e tyre të tempullit në monedhën e vendit. Me sa duket, në sytë e tyre, ata qenë të justifikuar, por ata po i bënë këto gjëra në Shtëpinë e Perëndisë. Na është thënë se Ai i përmbysi tavolinat e këmbyesve të monedhave dhe u tha shitësve të pëllumbave: 'Hiqni këto gjëra që këtej; Mos e bëni shtëpinë e Atit tim shtëpi tregtie'. [Gjoni 2:16.]

'Nderimi', shkroi Raskini, 'është gjendja më fisnike në të cilën mund të jetojë një njeri në botë. Nderimi është një nga shenjat e forcës; mungesa e nderimit është një nga treguesit më të sigurt të dobësisë. Askush që tallet me gjërat e shenjta nuk do të ngrihet lart. Për besnikëritë e shkëlqyera në jetë duhet treguar nderim ose ato do të mohohen në ditën e provës.'" (David O. McKay në CR, tetor 1950, f. 163–164.)

(5-3) Gjoni 3:5. Çfarë është "Mbretëria e Perëndisë" të Cilën Jezusi e Përmend?

"Mbretëria e Perëndisë e përmendur nga Shpëtimtari në bisedën e Tij me Nikodemin tregon qartë se e ka fjalën për mbretërinë çelestiale. Kjo nënkuptohet edhe tek udhëzimet që Shpëtimtari ynë u dha apostujve të Tij kur u largua prej tyre. Ata do të shkonin nëpër gjithë botën dhe do të predikonin ungjillin, të gjithë ata që pranonin dhe pagëzoheshin do të hynin në mbretërinë çelestiale, por të gjithë të tjerët do të mallkoheshin ose do të caktoheshin nëpër mbretëritë e tjera." (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 5:147–148.)

(5-4) Gjoni 4:1–3. Vetë Jezusi Bëri Pagëzime me Ujë

"Ata kërkuan me më shumë zell ndonjë mënyrë që ta vrisnin; sepse shumë e pranuan Gjonin si profet, por ata nuk besuan në Jezusin.

Tani Zoti e dinte këtë, megjithëse ai vetë nuk pagëzoi aq shumë sa dishepujt e tij;

Sepse ai i lejoi ata për një shembull, duke respektuar njëri-tjetrin.” (Gjoni 4:2–4, Varianti i Frymëzuar.)

“Në kundërshtim me mësimet dhe traditat e rreme të sektarianizmit, Jezusi bëri personalisht pagëzime me ujë në mënyrë që në të gjitha gjërat Ai të ishte Shembulli i madh. Pa dyshim që Ai i kreu edhe të gjitha ordinancat e tjera thelbësore për shpëtimin dhe ekzaltimin.” (McConkie, *DNTC*, 1:148.)

(5-5) Gjoni 4:9. Përse Judenjtë Ndienin Kaq Shumë Mospëlqim ndaj Samaritanëve?

“Rruga e drejtpërdrejtë nga Judea për në Galile shtrihej përgjatë Samarisë; por shumë judenj, veçanërisht galileasit, zgjidhnin të ndiqnin një rrugë të tërthortë edhe pse më të gjatë në vend që të përshkonin vendin e një populli aq të përbuzur prej tyre siç ishin samaritanët. Ndjenja e keqe midis judenjve dhe samaritanëve qe rritur prej shekujsh dhe, në kohën e shërbesës tokësore të Zotit tonë, ajo ishte zhvilluar në urrejtjen më të fortë. Banorët e Samarisë qenë një popull i përzier, në të cilin gjaku i Izraelit qe përzier me atë të asirianëve dhe të kombeve të tjera; dhe një shkak i armiqësisë që ekzistonte mes tyre dhe fqinjëve të tyre si në veri ashtu edhe në jug, ishte pretendimi i samaritanëve që të njiheshin si izraelitë; ishte mburrja e tyre se Jakobi ishte ati i tyre; por judenjtë e mohonin këtë. Samaritanët kishin një variant të Pentateukut, të cilin ata e nderonin si ligji, por ata nuk pranonin asnjë prej shkrimeve profetike të asaj që tani është Dhiata e Vjetër, sepse ata e konsideronin veten të trajtuar me respekt të pamjaftueshëm në këto shkrime.

Për judenjtë ortodoksë të kohës, një samaritan ishte më i papastër se një johebre i çdo kombësie tjetër.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 172.)

(5-6) Gjoni 4:10. Çfarë Kuptimi Kishte Termi “Uji i Gjallë”?

Profetët e Izraelit e kishin deklaruar në mënyrë të përsëritur se Zoti qe një burim i ujit të gjallë që Izraeli nuk e kishte pranuar. (Shih Jeremia 2:13; Isaia 8:6.)

Vetë Jezusi, si Jehovahi, i qe lutur Izraelit të lashtë që të pendohej dhe të kthehej tek Ai që ai të mund t’i ushqente e t’i mbështeste ata. Dhe në lutjen e Tij, Jehovahi pati përdorur fjalën *ujë* si një ilustrim i të folurit. (Shih Isaia 58:11.)

Çështje për Meditim

(5-7) Ata që Vijnë te Krishti nuk do të Kenë më Kurrë Etje

“Ftesa e tij solemne: ‘Nëse dikush ka etje, le të vijë tek unë e të pijë’, ishte një pohim i qartë dhe i hapur i të qenit Mesia. Në bërjen e këtij pohimi, Ai e identifikoi veten si Jehovahi i vërtetë që u kishte premtuar ujë të eturve nëpërmjet një derdhjeje të Shpirtit. Pas një shpalljeje të tillë, dëgjuesit e Tij qenë përballë dy zgjedhjesh: Ose Ai ishte një blasfemues i denjë për të vdekur, ose Ai ishte në fakt Perëndia i Izraelit.” (McConkie, *DNTC*, 1:445–446.)

Si ndikoi diskutimi i Jezusit me gruan samaritane tek ajo? Ndoshta ju mund ta gjurmoni kthimin e saj në besim nëpërmjet rishikimit të intervistës së saj me Jezusin. Te Gjoni, kapitulli 4, ne e shohim atë kur i drejtohet Jezusit duke përdorur tre tituj të ndryshëm. Çfarë tregojnë vargjet 9, 11, 14, 15, 19 dhe 29 se i ndodhi të kuptuarit të saj për njeriun me të cilin po fliste?

Të Qenit i Lindur për të “Parë” Mbretërinë e Perëndisë Është një Hap në të Qenit i Lindur për të “Hyrë” në Mbretëri

Intervista vijuese hipotetike duhet t’ju ndihmojë të kuptoni se ç’i ndodhi gruas samaritane dhe ç’duhet t’ju ndodhë ju nëse do të hynit në mbretërinë çelestiale të Perëndisë.

Pyetja

Jezusi i shpjegoi Nikodemit se një njeri duhet të “lind[ë] përsëri”. Në këtë botë, lindja jonë e parë është kur ne hyjmë në botë si foshnja. Por fjala *përsëri* në frazën e Jezusit nënkupton një tjetër ose lindje të dytë, apo jo?

Përgjigja

Po, ka një lindje tjetër ose një lindje të dytë.

“E para ndodh kur shpirtrat kalojnë nga gjendja e tyre e parë paraekzistuese në vdekshmëri; lindja e dytë ose lindja ‘në mbretërinë e qiellit’ ndodh kur njerëzit e vdekshëm lindin përsëri dhe bëhen të gjallë për gjërat e Shpirtit dhe drejtësisë. Elementet e ujit, gjakut dhe Shpirtit janë të pranishme në të dyja lindjet. (Moisiu 6:59–60.)” (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 101.)

Pyetja

Te Gjoni 3:3, Jezusi tha: "Nëse një nuk ka rilindur, ai nuk mund ta shohë mbretërinë e Perëndisë" dhe te Gjoni 3:5, Jezusi tha: "Kush nuk ka lindur nga uji dhe nga Fryma, nuk mund të hyjë në mbretërinë e Perëndisë". Është një gjë ta shohësh mbretërinë dhe komplet tjetër të hysh në mbretëri. A do të thotë kjo se lindja e dytë, ose rilindja shpirtërore ka dy pjesë?

Përgjigja

Po, kjo lindje e dytë ose rilindja shpirtërore ka dy pjesë të përgjithshme. Në mënyrë që të kuptohet se çfarë do të thotë ta shohësh mbretërinë e Perëndisë, është e nevojshme të perceptohet se çfarë do të bëjë Fryma e Shenjtë për një njeri përpara se ai njeri të pagëzohet në kishë. Profeti Jozef Smith shpjegoi:

"Ka një ndryshim midis Frymës së Shenjtë dhe dhuratës së Frymës së Shenjtë. Korneli e mori Frymën e Shenjtë përpara se të pagëzohej, që ishte fuqia bindëse e Perëndisë mbi të për vërtetësinë e Ungjillit, por ai nuk mund të merrte dhuratën e Frymës së Shenjtë deri pasi u pagëzua. Nëse ai nuk do të kishte marrë mbi vete këtë shenjë ose ordinancë, Fryma e Shenjtë që e bindi atë për vërtetësinë e Perëndisë, do ta kishte braktisur." (Teachings, f. 199.)

Kur një joanëtar e sheh mbretërinë e Perëndisë, do të thotë që fuqia e Frymës së Shenjtë derdhet mbi të për t'i mësuar atij se Kisha është e vërtetë. Atëherë ai ka një dëshmi. Ai e di.

"Zoti do ta zbulojë të vërtetën një herë; pastaj kur kjo dëshmi është dhënë, personi duhet ta pranojë të vërtetën dhe të marrë ungjillin përmes pagëzimit dhe vënies së duarve për dhuratën e Frymës së Shenjtë. ... Korneli pati një shfaqje në pajtim të rreptë me udhëzimin e dhënë nga Moroni dhe, po të ishte kthyer prapa, nuk do të kishte pasur më dritë apo drejtim të mëtejshëm për të. Shpirti i Zotit nuk do të grindet me njerëzit e as do të qëndrojë në ta, veç nëse ata tregojnë bindje ndaj urdhërimeve të Zotit." (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 3:29.)

Në kohën kur një njeri e sheh mbretërinë, ai nuk merr domosdoshmërisht një heqje të mëkateve të tij. Fryma e Shenjtë thjesht i ka mësuar atij se çfarë duhet të bëjë që të marrë një heqje të mëkateve. Për këtë, Profeti Jozef Smith tha:

"Një gjë është ta shohësh mbretërinë e Perëndisë dhe tjetër gjë është të hysh në të. Ne duhet të kemi një ndryshim zemre për ta parë mbretërinë e Perëndisë dhe të nënshkruajmë nenet e miratimit për të hyrë atje." (Smith, *Teachings*, f. 328.)

Pyetja

A e sheh gjithmonë një person mbretërinë përpara pagëzimit?

Përgjigja

Jo, kjo përvojë mund të ndodhë edhe në jetën e një anëtarit të pagëzuar të Kishës. Ndonjëherë njerëzit janë anëtarë të Kishës madje edhe për shumë vjet përpara se ta "shohin" apo të marrin një dëshmi se Kisha është e vërtetë.

Pyetja

Duket qartë se të parit përfshin të qenit dëshmitar dhe dëshminë e bindjen për vërtetësinë e Kishës. Por çfarë duhet të ndodhë në mënyrë që një person të ketë ndryshimin e vërtetë të zemrës që ai të mund të hyjë në mbretërinë e Perëndisë?

Përgjigja

"Pagëzimi me anë të zhytjes simbolizon vdekjen dhe varrosjen e njeriut mëkatar; dhe ngritja nga uji simbolizon ringjalljen për një risi të jetës shpirtërore. Pas pagëzimit, vihen duart mbi kokën e besimtarit të pagëzuar dhe ai bekohet për të marrë Frymën e Shenjtë. Kështu e merr një i pagëzuar premtimin apo dhuratën e Frymës së Shenjtë ose privilegjin e kthimit në praninë e njërit prej Kreut-Perëndi, me anë të bindjes ndaj atij dhe nëpërmjet besnikërisë së tij, një njeri i bekuar në këtë mënyrë mund të marrë udhëzimin dhe drejtimin e Frymës së Shenjtë në ecjet dhe bisedat e tij të përditshme, madje sikurse Adami eci dhe bisedoi në Kopshtin e Edenit me Perëndinë, Atin e tij Qiellor. Të marrësh një udhëzim e një drejtim të tillë nga Fryma e Shenjtë do të thotë të jesh i rilindur shpirtërisht." (Harold B. Lee në *CR*, tetor 1947, f. 64.)

Pyetja

A e merr një person gjithmonë rilindjen shpirtërore në kohën e pagëzimit?

Përgjigjja

“Thjesht pajtimi me formalitetin e ordinancës së pagëzimit nuk do të thotë se një person ka lindur përsëri. Askush nuk mund të lindë përsëri pa pagëzimin, por zhytja në ujë dhe vënia e duarve për të dhënë Frymën e Shenjtë nuk garantojnë në vetvete se një person ka lindur apo do të lindë përsëri. Lindja e re ndodh vetëm për ata që me të vërtetë e gëzojnë dhuratën apo shoqërimin e Frymës së Shenjtë, vetëm për ata që janë kthyer plotësisht në besim, që ia kanë dhënë veten e tyre pa rezerva Zotit. Kështu Alma u foli vetë ‘vëllezërve të tij të kishës’ dhe plot nënkuptim i pyeti ata nëse kishin ‘lindur shpirtërisht nga Perëndia’, nëse kishin marrë shëmbëlltyrën e Zotit në pamjen e tyre dhe nëse e kishin provuar ‘ndryshimin e madh’ në zemrën e tyre që është përherë i pranishëm në lindjen e Shpirtit. (Alma 5:14–31.)” (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 101.)

Pyetja

Çfarë bekimesh janë në dispozicion të dikujt që lind përsëri?

Përgjigjja

“Ata anëtarë të Kishës që kanë lindur përsëri me të vërtetë janë në një gjendje të bekuar e të favorizuar. Ata e kanë fituar pozicionin e tyre, jo thjesht duke u bashkuar me Kishën, por përmes besimit (1 Gjoni 5:1), drejtësisë (1 Gjoni 2:29), dashurisë (1 Gjoni 4:7) dhe mposhtjes së botës. (1 Gjoni 5:4.) ‘Kushdo që ka lindur nga Perëndia nuk vazhdon në mëkat; sepse Shpirti i Perëndisë qëndron në të; dhe ai nuk mund të mëkatojë, sepse ai ka lindur nga Perëndia, pasi ka marrë atë Shpirt të shenjtë të premtimit.’ (Varianti i Frymëzuar, 1 Gjoni 3:9.)” (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 101.)

Të Qenit i Lindur Përsëri Është një Proces Gradual që Shoqërohet nga një Ndryshim Zemre

Babi i Davidit ishte president i kunjit. Davidi nuk kishte qenë kurrë në zyrën e presidentit të kunjit; por mbrëmjen e kaluar gjatë darkës ai kishte ngritur disa pyetje rreth rilindjes shpirtërore dhe i ati e kishte ftuar atë të shkonte te zyra e presidentit të kunjit për të diskutuar mbi çështjen. Ndërsa rehatohej në një karrige, Davidi vuri re një fotografi mbi tryezën e të atit. Ishte një fotografi e presidencës së kunjit; ja ku ishte babai i tij; duke buzëqeshur dhe me dinjitet. Davidi ishte herët për

takimin; dhe ndërsa priste, i shkrepri në mendim që nëse ndonjë njeri dinte ndonjë gjë për rilindjen shpirtërore, ai duhet të ishte i ati.

Babai i Davidit kishte punuar në miniera gjatë pjesës më të madhe të jetës së tij si i rritur. Atij, asgjë nuk i kishte interesuar me të vërtetë përveç ushqimit dhe gjumit. Rrallëherë kishte qenë ai babai i mirë deri në ditën kur misionarët trokitën në derën e tyre. Pas disa javësh me pyetje, me pak durim nga ana e misionarëve dhe me shumë lutje nga nëna e Davidit (e cila vetë e kishte pranuar menjëherë ungjillin që mësoi prej misionarëve), i ati i Davidit ishte bashkuar me Kishën. Pjesa tjetër e familjes u bashkua brenda disa javësh pasi i ati u tregoi rrugën.

Davidi nuk e kishte vënë re në fillim, por gradualisht i ati kishte ndryshuar. Nuk kishte pasur asgjë të mahnitshme – as vegime, as shfaqje të jashtme – por vetëm një ndryshim gradual. Së pari ata kishin filluar të frekuentonin kishën. Më vonë, babai i Davidit kishte njoftuar në tavolinën e darkës se ata nuk do të hanin më kurrë një vakt tjetër në shtëpinë e tyre pa e bekuar ushqimin. Kjo ndodhi dymbëdhjetë vjet më parë. Pastaj ata kishin filluar të mbanin një mbrëmje familjare të rregullt. Davidi ende e mbante mend udhëtimin familjar për në Tempullin e Los Anxhelesit, ku ata qenë vulosur së bashku si familje për kohën dhe përjetësinë. Më vonë, kur Davidi dhe vëllezërit e tij kishin folur ashpërsisht rreth njërit prej udhëheqësve në lagjen e tyre, atij iu kujtua zemërimi i justifikueshëm dhe qortimi i menjëhershëm i të atit, pasi edhe pse babai i Davidit e kishte kontrolluar temperamentin, ai ua bëri shumë të qartë bijve të tij se nuk duhet të thoshin më kurrë gjëra të tilla për ndonjë prej zyrtarëve të Kishës. Ndërkohë që ndryshimi i të atit kishte ndodhur qetësisht dhe gradualisht, prapëseprapë ishte një ndryshim i fuqishëm. Davidi shpesh e kishte pyetur veten se çfarë mund ta kishte pushtuar një burrë kokëfortë si babai i tij dhe ta ndryshonte krejtësisht me plot kuptimin e fjalës. Dhe tani që ai ishte në drejtimin e duhur, dukej se përkushtimi dhe zelli i tij në kauzën e Mësuesit shtoheshin dita-ditës.

Babai i Davidit qe thirrur për të shërbyer në SPP-në e lagjes dhe më vonë në kunj. Më pas, vetëm dy vjet më vonë ai qe thirrur si këshilltar në presidencën e kunjit. Davidi vuri re se i ati ishte larg shtëpisë për një kohë të gjatë, por koha që ai ia doli ta kalonte në shtëpi me gruan dhe katër bijtë e tij ishte kohë cilësore. Në ndryshim me dymbëdhjetë vjet më parë, shtëpia e tyre qe tani me të

vërtetë një shtëpi dashurie, lutjeje dhe rregulli. Davidi e kishte dëgjuar dëshminë e të atit në konferenca dhe ndërsa ai e ndante atë me bijtë e tij dhe njerëz të tjerë që kishin qenë në shtëpinë e tyre. Gjatë një mbrëmjeje familjare, ai u pati thënë bijve të tij: “Unë nuk jam babai që keni pasur dikur; unë kam ndryshuar. Dhe dëshiroj ta dini se për gjithçka tjetër që mund të them apo bëj, unë e di se Jezusi jeton dhe se ai është Shëlbuesi im, sepse e kam shijuar mirësinë e tij dhe e njoh dashurinë e tij për mua.” Davidi e njihte të atin aq mirë sa për ta ditur se ai dëshmoi për vërtetësinë e Jezusit dhe të ungjillit nga thellësia e shpirtit të tij. Dhe tani babai i tij ishte president i kunjtit.

Ndërsa Davidi u ul atje duke pritur, ai papritmas e kuptoi se ai kishte jetuar në vetë hijen e një burri që kishte lindur përsëri! Ai i shkroi një pusullë nxitimthi të atit dhe u largua. Te pusulla shkruhej: “Babi, në fund të fundit, nuk kam nevojë të flas me ty. I mora përgjigjet për pyetjen time. Takohemi në darkë. Davidi.”

Përse mendoni që babai i Davidit ishte dikush që kishte lindur përsëri?

A qe rilindja shpirtërore e babait të tij diçka e menjëhershme? A u përfshinë aty shfaqje të bujshme?

Plaku Harold B. Li tha: “Të dish se si ndodh kjo lindje është aq e pamundur të shpjegohet aq sa është të shpjegosh se nga vjen era apo për ku shkon ajo”. (“Born of the Spirit”, Fjalim Drejtuar Fakultetit të Seminarit dhe Institutit, BYU, 26 qershor 1962; krahaso Gjoni 3:7–8.)

Ndonjëherë njerëzve u krijohet ideja se, që të lindin nga Shpirti, ata duhet të përjetojnë diçka të menjëhershme e të mahnitshme. Nga ajo që lexuat për babanë e Davidit, a mendoni se kjo është përherë e nevojshme?

Mbajeni parasysh deklaratën e mëposhtme nga Profeti Jozef Smith për shfaqjet e Shpirtit:

6

“Ky Është Ai për të Cilin Është Shkruar”

Tema

Jezu Krishti ka fuqinë për të shëruar jo vetëm trupin fizik, por ç’është më e rëndësishmja, shpirtin.

Galilea

“Ne besojmë se Fryma e Shenjtë dhurohet me anë të vënies së duarve prej atyre që kanë autoritet, dhe se dhurata e gjuhëve të tjera dhe gjithashtu dhurata e profecisë janë dhurata të Shpirtit, dhe merren me anë të atij mjeti [Frymës së Shenjtë]; por të thuash më tej se njerëzit gjithmonë profetizuan dhe folën në gjuhë të tjera kur iu vendosën duart, do të ishte të deklaroje atë që është e pavërtetë, në kundërshtim me praktikën e Apostujve dhe në mospërputhje me shkrimin e shenjtë; sepse Pali thotë: ‘Dikujt, pra, i jepet larmi gjuhësh; një tjetri interpretimi i gjuhëve; një tjetri dhuntitë e shërimit’ – dhe përsëri: ‘A profetizojnë të gjithë [kështu]? A flasin të gjithë në gjuhë të ndryshme? A interpretojnë të gjithë?’ duke shprehur dukshëm që jo të gjithë i zotëronin këto dhurata të ndryshme; por që njëri merrte një dhuratë dhe një tjetër merrte një dhuratë tjetër – nuk profetizonin të gjithë [kështu]; nuk flisnin të gjithë në gjuhë të ndryshme; nuk bënin të gjithë mrekulli; por të gjithë merrnin dhuratën e Frymës së Shenjtë; ndonjëherë ata flisnin në gjuhë të ndryshme dhe profetizonin në kohën e Apostujve dhe ndonjëherë jo. – E njëjta gjë ndodh edhe me ne në administrimet tona, ndërkohë që më shpesh nuk ka asnjë shfaqje që të jetë e dukshme për masën e gjerë.” (*Times and Seasons* 3:823–824 [15 qershor 1842]. Theksimi i shtuar.)

Në këtë pikë, rishikoni tregimin e intervistës mes Nikodemit dhe Zotit. Kushtojini vëmendje veçanërisht vargut 5 në dritën e asaj që keni mësuar rreth atij vargu në këtë mësim.

Gjoni 3:1–12

Çfarë do të kishte bërë të disponueshme rilindja shpirtërore për Nikodemin nëse ai do t’i kishte premtuar ato që i tha Zoti? Po për gruan samaritane? (Shih Gjoni 3:11, 12.) Çfarë është e disponueshme për ju nëse i pranoni ato që thotë Zoti dhe përpiqeni vazhdimisht që t’u bindeni urdhërimeve të Zotit? (Shih Gjoni 3:13–15.)

Samaria

Judea	4:31, 32
Deti i Madh	Deti i Galilesë Pranë Kapernaumit
Kapernaumi	Thirrja e Pjetrit, Andreas, Jakobit, Gjonit
Kana	4:18–22
Nazareti	1:16–20
Deti i Galilesë	5:1–11
Shkretëtira e Judesë	Kapernaum, Galile
Shërbesa Galilease	Shërimi i Vjehrrës së Pjetrit dhe i të Tjerëve
Mateu	8:14–17
Marku	1:21–34
Lluka	4:31–41
Gjoni	Predikimi në Galile
Kanë, Galile	4:23–25
Jezusi Predikon Pendim	1:35–39
4:17	4:42–44
1:14, 15	Shërimi i Lebrozit
4:14–15	8:1–4
4:45	1:40–45
Një Nëpunës Mbretëror nga Kapernaumi Kërkon Shërim për Djalë të tij që po Vdiste	5:12–16
4:46–54	Kapernaum, Galile
Nazaret, Galile	Shërimi i Burrit të Paralizuar
Vetë Komuniteti i Jezusit nuk e Pranon Atë	9:2–8
4:13	2:1–12
4:16–31	5:17–26
Kapernaum, Galile	Gostia e Mateut
Predikimi në Sinagogë	9:9–13
4:13–16	2:13–17
	5:27–32

Fjalimi mbi Agjërimin

9:14–17

2:18–22

5:33–39

Hyrje

Kur u kthye në Nazaret, vendin e fëmijërisë dhe fillimit të burrërisë, Jezusi i habiti qytetarët me dëshminë e Tij të guximshme se ai ishte Mesia i premtuar. Duke përdorur Isaia 61:1, 2 si tekstin e Tij, Jezusi shpalli: "Fryma e Zotit, Zoti është mbi mua, sepse Zoti më ka vajosur për t'u dhënë një lajm të mirë të përrulurve; më ka dërguar të lidh plagën e atyre që e kanë zemrën të thyer, të shpall çlirimin e atyre që janë në robëri, hapjen e burgut të burgosurve, të shpall vitin e hirit të Zotit dhe ditën e hakmarrjes të Perëndisë tonë, për të ngushëlluar tërë ata që pikëllohen". Ndërsa Jezusi e mbylli librin që përmbante këto fjalë, Ai tha: "Sot ky Shkrim u përmbush në veshët tuaja". (Luka 4:21.)

Nëse komuniteti i Tij do të kishte qenë i mprehtë shpirtërisht, Jezusi do të ishte pranuar për atë që ishte, Biri i Atit të Përvetshëm. Por, të verbuar përpara të vërtetave të përjetshme, ata e panë atë thjesht si "të birin e Jozefit". Ata i kishin dëgjuar mrekullitë që Ai kishte bërë në Kapernaum dhe në vetvete menduan: "Na tregoj një mrekulli edhe neve që të mund të shohim se ti je Krishti". A nuk kishte shpallur vetë Jezusi që "asnjë profet nuk mirëpritet në atdheun e vet"? (Luka 4:24.) Të zemëruar nga dëshmia e Tij, ata u përpoqën ta vrisnin.

Përse nuk bëri Jezusi asnjë mrekulli në Nazaret? A e keni pyetur ndonjëherë veten rreth qëllimit të mrekullive? Cila është domethënia e mrekullive në jetën tuaj?

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(6-1) Luka 5:1–11. Pse Pjetri, Andrea, Jakobi dhe Gjoni Hoqën Dorë nga Gjithçka për të Ndjekur Jezusin?

Lexoni tregimin e Mateut për thirrjen e Pjetrit dhe të Andreas nga Jezusi (Mateu 4:18–20). Profeti Jozef Smith i bëri dy shtesa të rëndësishme këtyre fragmenteve në rishikimin e Biblës nga ana e tij:

1. Lajmërimi nga Jezusi se "Unë jam ai për të cilin është shkruar nga profetët; ndiqmëni. ..." (Mateu 4:18, Varianti i Frymëzuar.)
2. Fakti se dishepujt e besuan lajmërimin e Jezusit. Prandaj në varg shkruhet: "Dhe ata, duke besuar në fjalët e Tij, i lanë rrjetat e tyre. ..." (Mateu 4:17, Varianti i Frymëzuar; krahaso Mateu 4:18, 19, Versioni i Mbretit Jakob. Kursivet shtuar.)

(6-2) Mateu 4:19, Marku 1:17. Çfarë do të Thotë të Bëheni "Peshkatarë Njerëzish"?

"Procesi, nëpërmjet të cilit udhëheqësit bëhen shpirtërorë sikurse qenë ata dishepuj, paraqitet qartë në një këshillë shumë të thjeshtë të Mësuesit. Shpëtimtari i quajti peshkatarë dhe Ai thirri grumbulluesit e taksave dhe të tjerë nga poste të ndryshme që të përbënin të dymbëdhjetët e Tij të zgjedhur. Ai i dha secilit prej tyre të njëjtin premtim të thjeshtë:

'Ndiqmëni dhe unë do t'ju bëj peshkatarë njerëzish'. (Mateu 4:19; Marku 1:17.)

Ta 'ndjekësh atë' nuk është veçse një mënyrë tjetër për të thënë: 'Mbani urdhërimet e mia', pasi në këtë mënyrë Ai e shpjegoi këtë kur u tha nefeëve: 'Prandaj, çfarë lloji njerëzish duhet të jeni?' Dhe pastaj Ai iu përgjigj vetë pyetjes së Tij: 'Në të vërtetë, unë ju them juve, madje siç jam unë'. (3 Nefi 27:27.)

Të bëheni 'peshkatarë njerëzish' është një mënyrë tjetër për të thënë 'bëhuni udhëheqës të njerëzve'. Pra në gjuhën e sotme ne do t'u thoshim atyre që janë të tillë, që të japin mësim: 'Nëse do t'i mbani urdhërimet e mia, unë do t'ju bëj juve udhëheqës midis njerëzve.'" (Harold B. Lee në CR, tetor 1960, f. 15.)

(6-3) Marku 1:21–28. A mund të Hyjnë Shpirtrat e Këqinj në Trupin e Dikujt dhe të Marrin Kontrollin?

"Përpara se të mundemi ta kuptojmë dëbimin e demonëve, ne duhet të kemi njohuri për paraekzistencën dhe atësinë vetjake të Perëndisë. Ashtu siç zbulohet në ungjill, Perëndia është një Burrë i ekzaltuar dhe i shenjtë, një qenie vetjake përmes shëmbëlltyrës së të cilit është krijuar njeriu, një qenie për të cilin njësisia familjare vazhdon në gjendjen e pavdekshmërisë. Ai është Ati vetjak i shpirtrave të të gjithë njerëzve; fëmijët e Tij

shpirtërorë e filluan jetën si burra e gra, trupat e të cilëve përbëheshin nga shpirti në vend të elementit material.

Këta shpirtra pasardhës të Hyjnisë, me dhuratën e lirisë së zgjedhjes dhe subjekt ndaj ligjit, kishin çdo mundësi për të shkuar përpara, për të përparuar dhe për të fituar privilegjin e kalimit të përvojave testuese të vdekshmërisë. Dy të tretat e tyre i kaluan provat e sferës paraekzistenciale dhe tani janë në procesin e lindjes në këtë botë si qenie të vdekshme. Një e treta tjetër, pasi dështuan për ta ruajtur gjendjen e tyre të parë, së fundi u rebeluan haptas kundër Perëndisë dhe ligjeve të Tij. Për pasojë pati luftë në qiell dhe djalli dhe pasuesit e tij u flakën në tokë. Atyre që refuzuan në këtë mënyrë, u është mohuar përjetësisht e drejta për të pasur trupat e tyre vetjakë. Në këtë gjendje të hidhëruar e të mallkuar ata kërkojnë të strehohen në mënyrë të ndaluar në trupat e njerëzve të vdekshëm.” (McConkie, *DNTC*, 1:167–168.)

(6-4) Mateu 4:23–25. A i Shëroi Jezusi të Gjithë Njerëzit e Sëmurë?

Profeti Jozef Smith i shtoi Mateu 4:23 këtë frazë “që besonin në emrin e tij”. Pra shërimet e kryera nga Jezusi qenë të rezervuara për ata që kishin besim në Të; ato nuk i jepeshin kujtdo, ashtu siç nënkuptohet te vargu i Variantit të Mbretit Jakob. (Shih Mateu 4:22, Varianti i Frymëzuar).

Ndërsa e përqendroni vëmendjen tuaj te mënyra se si mrekullitë qenë një fakt se Jezusi ishte Mesia, mbani parasysh këto ide:

Mrekullitë qenë rastësore për shkak të besimit të atyre që besonin tek Ai.

Ato bëheshin prej dhembshurisë për vuajtjen.

Ato i përmbushën profecitë për Mesian.

Më e rëndësishmja, mrekullitë dëshmuar për hyjnueshmërinë e Birit të Perëndisë. Ilustrimi më i gjallë i kësaj qe shërimi i burrit të paralizuar (Mateu 9:2–8). Plaku Brus Mek-Konki komenton mbi domethënien e kësaj mrekullie:

“Nëse kuptohet saktë, kjo ngjarje në jetën e Zotit tonë qe provë e dukshme dhe e pamohueshme se Ai ishte Mesia; dhe që njihet si i tillë mes atyre që Ai u shërbente. Ai kishte dhënë dëshmi të vazhdueshme gojore se Perëndia ishte Ati i Tij dhe e kishte mbështetur atë dëshmi vetjake

me një shërbesë të pashoqe predikimi e shërimi. Tani qe qëllimi i Tij që të lajmëronte se Ai e kishte bërë atë që askush përveç Perëndisë nuk mund ta bënte dhe të vërtetonte se Ai e kishte bërë atë me një shfaqje të mëtejshme të fuqisë së Atit të Tij.

Si Jezusi ashtu edhe ‘dijetarët e ligjit’ që ishin të pranishëm atëherë, e dinin se askush përveç Perëndisë nuk mund t’i falë mëkatet. Në përputhje me rrethanat, si një dëshmitar i drejtpërdrejtë e dramatik se fuqia e Perëndisë banonte në Të, Jezusi gjeti (ose ndoshta e kërkoi) këtë rast të përshtatshëm për të falur mëkate. I vënë në dyshim nga njohësit e shkrimeve të shenjta që e dinin (dhe me të drejtë) se supozimi i rremë i fuqisë për të falur mëkate ishte blasfemi, Jezusi bëri atë që s’mund ta kishte bërë asnjë mashtrues – Ai e vërtetoi fuqinë e Tij hyjnore nëpërmjet shërimit të njeriut të falur. Për pyetjen e Tij: ‘Ç’është më e lehtë, të thuash: “Mëkatet e tua të janë falur”, apo “Çohu dhe ec?” mund të ketë vetëm një përgjigje! Ato janë e njëjta gjë; ai që mund të bëjë njëren, mund të bëjë edhe tjetren.” (*DNTC*, 1:177–178.)

Si rrjedhim brenda mrekullive ju mund të shihni dy lloje shërimesh: 1) Shërimin e lëngatave fizike dhe 2) Shërimin e lëngatave shpirtërore.

(6-5) Mateu 4:23–25. Mrekullitë Funksionojnë nëpërmjet Ligjit

“Mrekullitë nuk mund të jenë në kundërvënie me ligjin natyror, por ato kryhen nëpërmjet funksionimit të ligjeve që nuk njihen botërisht ose përgjithësisht.

Gjatë soditjes së mrekullive të kryera nga Krishti, ne duhet të njohim patjetër funksionimin e një fuqie që e kapërcen kuptueshmërinë tonë të tanishme njerëzore. Në këtë fushë, shkenca nuk ka përparuar ende aq shumë sa ta analizojë e ta shpjegojë. Të mohojmë realitetin e mrekullive në tokë duke menduar se përfundimet e raportuara janë imagjinare për shkak se ne nuk mund t’i kuptojmë mënyrat, do të thotë t’i veshësh mendjes njerëzore tiparin e gjithëditurisë, duke nënkuptuar se ajo që njeriu nuk mund ta kuptojë, nuk mund të ekzistojë dhe që për pasojë ai është në gjendje të kuptojë gjithçka që ekziston.

Për t’i kuptuar veprat e Krishtit, dikush duhet ta njohë Atë si Birin e Perëndisë; për njeriun që ende nuk ka mësuar ta njohë, për shpirtin e sinqertë që do të hetojë

për Zotin, ftesa është gati: le të 'Vijë e të shohë.'"
(Talmage, *Jesus the Christ*, f. 148–149.)

(6-6) Mateu 8:2. Çfarë qe Lebra?

"... Lebra nuk qe asgjë më pak se një vdekje në të gjallë, prishja e të gjithë lëngut të trupit, helmimi i vetë burimeve të jetës; një tretje pak e nga pak i të gjithë trupit, aq sa njëra gjymtyrë pas tjetrës në të vërtetë kalbej dhe binte. Aaroni e përshkruan saktësisht pamjen që kishte lebra në sytë e atyre që e panë, kur, duke u lutur për Miriamin, ai thotë: 'Mos lejo që ajo të jetë si një e vdekur, mishi i së cilës është gjysmë i konsumuar kur del nga barku i nënës së saj!'. (Numrat 12:12.) Për më tepër, sëmundja qe e pashërueshme për artin dhe aftësinë e njeriut; jo se lebrozi nuk mund të shërohej; sepse, sado të rralla, raste të tilla janë parë në ligjin levit. ..." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 200, duke cituar Trench, *Notes on the Miracles*, f. 165–168.)

(6-7) Lluca 5:17–24. Heqja e Mëkateve e Shëron Shpirtin

"Nga ajo që Jezusi tha në kohën kur shëroi burrin 'e sëmurë me paralizë', dukej sikur heqja e mëkateve është terapia që shëron dhe që të dy termat janë sinonimike. ...

Në këtë rast ndodhi një shërim fizik. Ndonjëherë ndodh edhe një shërim i sistemit nervor apo i mendjes. Por gjithnjë heqja e mëkateve që e ndjek faljen hyjnore e shëron shpirtin. Kjo jep të dhëna për faktin se në shkrimet e shenjta kthimi në besim dhe shërimi janë të ndërlidhura në mënyrë të përsëritur." (Marion G. Romney në CR, tetor 1963, f. 24–25. Kursivet shtuar.)

(6-8) Mateu 9:11. Çfarë Është një Tagrambledhës?

"Tagrambledhësit ishin grumbulluesit e taksave, përfaqësuesit e një fuqie të huaj që i mbante judenjtë të nënshtruar dhe, si të tillë, ata përbënin një grup shoqëror të urryer, të përbuzur dhe të përqeshur. S'ka dyshim që ishte veçanërisht fyese për judenjtë që dikush i vetë racës së tyre, si p.sh. Mateu ta pranonte një vend të tillë pune." (McConkie, *DNTC*, 1:181.)

(6-9) Marku 2:18–22. Çfarë Deshi të Thoshte Jezusi me Frazën "Vera e Re në Kacekë të Rinj"?

"Me një urtësi të tillë e shpalli Zoti ynë risinë dhe plotësinë e ungjillit të Tij. Nuk qe në asnjë kuptim një

arnim i ri i judaizmit. Ai nuk kishte ardhur për të ndrequr veshje të vjetra e të grisura; veshja që Ai solli ishte e re dhe për ta qepur atë në të vjetrën s'do të ishte veçse ta grisje rishtas cohën e vjetruar dhe të lije një të çarë më të shëmtuar se në fillim. Ose për ta ndryshuar figurën, vera e re nuk do t'u ishte besuar me siguri kacekëve të vjetër. Kacekët, të cilët përmenden këtu, qenë në të vërtetë trasta të bëra nga lëkurët e kafshëve dhe patjetër që prishen me kohën. Ashtu siç lëkura e vjetër çahet apo griset madje në tendosjen më të vogël, kështu dhe kacekët me lëkurë të vjetër do të plasnin nga trysnia e lëngut të fermentuar dhe vera e mirë do të humbiste. Ungjilli i dhënë mësim nga Krishti ishte një zbulesë e re, që i mbivendosej të shkuarës dhe shënonte përmbushjen e ligjit; nuk ishte thjesht një shtesë, as nuk ishte një ridramatizim i kërkesave të shkuara; ai personifikonte një besëlidhje të re dhe të përgjeshme. Përpjekjet për ta qepur rrobën judaistike të tradicionalizmit me cohën e re të besëlidhjes nuk do të rezultonin në asgjë më të hijshme sesa një grisje e cohës. Vera e re e ungjillit nuk mund të mbahej në enë të vjetra të ngrëna nga koha të pijeve të kohës së Moisiut. Judaizmit do t'i uleshin vlerat dhe Krishtërimi do të zvetënohej nga një lidhje e tillë e papajtueshme." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 196–197.)

Çështje për Meditim

Mrekulli të Mëdha po Bëhen Ende Sot

(6-10) Shërimet Fizike Bëhen Tani mes Njerëzve të Përrulur të Besimit

"Më lejoni të përfitoj për një çast për të shprehur mirënjohje për diçka që më ndodhi disa kohë më parë, vite më parë. Unë vuaja nga sëmundja e ulçerës që po bëhej gjithnjë e më keq. Ne kishim qenë duke bërë vizita në një mision; mëngjesin vijues, unë dhe bashkëshortja ime, Xhoana, patëm një përshtypje se duhej të shkonim në shtëpi sa më shpejt të ishte e mundur, edhe pse kishim planifikuar të qëndronim për disa takime të tjera.

Rrugës përgjatë shtetit, ne ishim ulur në ndarjen e përparme të avionit. Disa nga anëtarët tanë të Kishës qenë në ndarjen tjetër. Ndërsa iu afruam një pike të caktuar të rrugës, dikush vendosi duart mbi kokën time. Ngrita sytë: Nuk pashë askënd. Ajo ndodhi sërish përpara se të arrinim në shtëpi, sërish me të njëjtën përvojë. Kush qe, me çfarë mjeti apo ndërmjetësimi, unë ndoshta nuk do ta di kurrë, por e dija se po merrja një

bekim që disa orë më vonë arrita të merrja vesh, se më nevojitej dëshpërimisht.

Sapo mbërritëm në shtëpi, bashkëshortja ime i telefonoi mjekut me shumë ankth. Ora ishte pothuaj 11 e natës. Ai më thirri që të dilja në telefon dhe më pyeti si isha; dhe unë i thashë: 'Epo, jam shumë i lodhur. Mendoj se do të jem mirë.' Por shumë shpejt pas kësaj, më filluan hemoragji të mëdha që, po të më kishin ndodhur ndërsa ishim në fluturim, nuk do të isha këtu sot duke folur për këtë.

E di se ka fuqi hyjnore që na vijnë në ndihmë kur e gjitha ndihma tjetër nuk është e disponueshme. Ne e shohim atë të shfaqet në vende të cilat ne i quajmë vendet më pak të privileguara ku ndihma mjekësore është e paktë dhe ndofta nuk ka spitale. *Nëse dëshironi të dëgjoni mrekulli të mëdha mes këtyre njerëzve të përlulur me besim të thjeshtë, ju do t'i shihni ato mes tyre kur ata janë vetëm.* Po, e di se ka fuqi të tilla." (Harold B. Lee, "Stand Ye in Holy Places", *Ensign*, korrik 1973, f. 123. Kursivet shtuar.)

Ndonjëherë, anëtarët e Kishës zhgënjehen sepse u duket sikur nuk ka më aq shumë mrekulli të tilla si shërime, të folurit në gjuhë të ndryshme dhe vegime që shfaqen në Kishë. Ndërkohë që është e vërtetë që këto lloj shfaqjesh po ndodhin, përse ne nuk dëgjojmë më asgjë rreth tyre? A mund ta kuptoni përse, në shumicën e rasteve, ato bëhen privatisht? Pavarësisht kësaj, përse mendoni se disa nga mrekullitë e Jezusit u bënë haptazi? A mendoni se disa u bënë që të jepnin dëshmi për Të? Çfarë mrekullish po bëhen sot që japin dëshmi për hyjnueshmërinë e Tij?

(6-11) Mrekullitë më të Mëdha Sot Janë Shërimet e Shpirtave të Sëmurë

"Të treta e madhe ka ardhur tani në predikimet e vëllezërve për t'i ndihmuar ata që janë në nevojë për ndihmë, jo vetëm për ndihmë materiale, por edhe për ndihmë shpirtërore. *Mrekullitë më të mëdha që shikoj sot, nuk janë domosdoshmërisht në shërimet e trupave të sëmurë, por mrekullitë më të mëdha që shikoj, janë shërimet e*

shpirtave të sëmurë, ata që janë të sëmurë në shpirt e në brendësi dhe që janë të shkurajuar apo të hutuar në prag të krizave nervore. Ne po zgjatemi drejt të gjithë atyre që ndihen kështu, sepse ata janë të çmuar në sytë e Zotit dhe ne dëshirojmë që askush të mos ndiejë se është harruar. ...

Ju nuk mund të ngrini moralisht një shpirt tjetër derisa të jeni duke qëndruar në një vend më të lartë se ç'është ai. Ju duhet të jeni të sigurt, nëse do ta shpëtoni atë njeri, që ju vetë po vendosni një shembull të asaj që do të dëshironit që ai të bëhej. Ju nuk mund të ndizni një zjarr në shpirtin e dikujt tjetër nëse ai zjarr nuk po flakëron në vetë shpirtin tuaj. Ju mësues, dëshmia që ju jepni, shpirti me të cilin jepni mësim dhe me të cilin udhëhiqni, është një nga pasuritë më të rëndësishme që mund të keni, ndërsa ndihmoni për t'i forcuar ata që kanë kaq shumë nevojë kur keni kaq shumë për të dhënë. Cili prej nesh, në cilëndo gjendje që mund të kemi qenë, nuk ka pasur nevojë të forcohet?" (Lee, *Stand Ye in Holy Places*, f. 123. Kursivet shtuar.)

A është e dukshme nga ky deklaram i Presidentit Li se mrekullia më e madhe që ndodh sot, është shndërrimi i burrit apo gruas së "natyrshme" (shih Mosia 3:19) në një bir apo bijë të Perëndisë? A ka një dëshmi më të madhe të hyjnueshmërisë së Krishtit se dëshmitë e njerëzve që kanë hequr dorë nga një mënyrë jete materialiste për ta ndjekur Atë?

Mendoni për sa vijon:

A e keni ndier fuqinë shëruese të Krishtit në vetë jetën tuaj?

A keni ndier një falje të mëkateve?

A ka ende mëkate që ju pengojnë t'i ngrini moralisht të tjerët në vende më të larta?

A mund të merrni ju nëpërmjet studimit, lutjes dhe agjërimit forcë më të madhe nga Jezu Krishti për të marrë mrekullinë e faljes?

Seksioni 3

Viti i Dytë i Shërbesës Publike të Jezusit

Ky Seksion Trajton këtë Periudhë

Lindja

Pashka e Parë

Pashka e Dytë

Pashka e Tretë

Pashka e Fundit

30 Vjet

Viti i Parë

Viti i Dytë

Viti i Tretë

18

27

72

Ngjarjet e diskutuara në këtë seksion mbulojnë vitin e dytë të shërbesës formale të Jezusit. Siç mund ta shihni, kjo periudhë shtrihet nga Pashka e dytë tek e treta.

Ju gjithashtu do të vini re se si numri i ngjarjeve të shënuara gjatë kësaj periudhe fillon të rritet. Për vitin e dytë të shërbesës publike të Zotit trajtohen njëzet e shtatë ngjarje nga autorët e Ungjillit.

Mësimet

7. Thirrja e Të Dymbëdhjetëve
8. "Jini pra të Përkryer"
9. Kushdo që Kryen Vullnetin e Atit Tim
10. Ai u Paraqiti Shumë Gjëra në Shëmbëlltyra
11. Kush Pranon Atë që Dërgoj Unë, më Pranon Mua

Një Përmbledhje e Shkurtër e Vitit të Parë të Shërbesës së Shpëtimtarit

Viti i parë i shërbesës publike të Shpëtimtarit u hap nga ngjarja dramatike e pastrimit të tempullit. Vijuan intervistat domethënëse me Nikodemin dhe gruan nga Samaria, në të cilat Jezusi deklaroi identitetin e Tij dhe doktrina të rëndësishme për hyrjen në mbretërinë e Tij. Kjo periudhë quhet nga studiuesit shërbesa e Tij e hershme judease.

Kjo u ndoq nga ajo që zakonisht quhet shërbesa e Tij galilease, që përfshiu vizitën e Tij në Nazaret që është në krahinën veriore të Galileasë. Pasi nuk u pranua atje pas deklarimit para bashkëqytetarëve të tij se ishte Mesia, Jezusi u drejtua për në qytetet që rrethonin Detin e Galileasë. Pjetri, Jakobi, Gjoni dhe Andrea u thirrën për ta ndjekur Atë. Kjo periudhë shënoi fillimin e mrekullive të Jezusit dhe të predikimit të Tij ndaj judenjve.

Një Vështrim i Përgjithshëm i Vitit të Dytë

Viti i dytë hapet me ardhjen e Jezusit nga Galilea për të marrë pjesë në festën e Pashkës në Jerusalem. Ndërsa ishte atje, Ai shëroi një njeri në ditën e Shabatit. Aq kundërshtues qenë udhëheqësit judenj ndaj një shërimit në ditën e Shabatit sa që kërkuan ta vrisnin Jezusin (Gjoni 5:16). Ju do të lexoni në këtë seksion se si Jezusi iu përgjigj akuzave lidhur me shkeljen e Shabatit dhe mënyrës se si Ai vendosi autoritetin e Tij para tyre.

Komploti kundër Jezusit e bëri Atë që të tërhiqej sërish në Galile, ku Ai thirri dhe shuguroi dymbëdhjetë burra, të cilët i caktoi si apostuj. Kjo ngjarje e mbylli të parën nga tri fazat e shërbesës së tij galilease.

Ngjarjet kryesore të Fazës së Dytë së Shërbesës Galilease

Disa nga ngjarjet kryesore të fazës së dytë së shërbesës galilease janë sa vijon:

1. Udhëzimet e Jezusit ndaj dishepujve të Tij dhe ndaj Të Dymbëdhjetëve (Predikimi në Mal).
2. Mrekullitë e mëtejshme në të cilat Të Dymbëdhjetët mësuan rreth fuqisë së priftërisë. Mes këtyre mrekullive janë dy në të cilat të vdekurit u rikthyen në jetë.
3. Kundërshtimi gjithnjë e në rritje kundër Jezusit, duke e bërë Atë të përdorte një metodë tjetër mësimdhënieje – shëmbëlltyrat. Ato ndonjëherë kishin për qëllim që ta *mbanin të fshehtë* mesazhin e Tij nga mosbesuesit. Ju do të merrni ndihmë nga interpretimi i këtyre shëmbëlltyrave dhe nga zbatimi i tyre për kohën dhe rrethanat tona.
4. Refuzimi i dytë i Jezusit në vendlindjen e Tij në Nazaret!
5. Dërgimi i Të Dymbëdhjetëve me një porosi të veçantë dhe kthimi e raportimi i tyre.

Disa Vende dhe Ngjarje të Rëndësishme gjatë Kësaj Faze të Shërbesës Galilease

Disa nga vendet dhe ngjarjet e përmendura nga autorët e Ungjillit në këtë seksion janë këto:

Betsaida, ku Jezusi u tërhoq mënjane me apostujt e Tij pasi u kthyen nga misionet e tyre (Lluka 9:10, 11).

Kapernaumi, ku, mes të tjerash, ndodhën mrekullitë e mëposhtme: u shërua shërbëtori i centurionit; u ngriti së vdekuri e bija e Jairit ; u shërua një grua me fluks gjaku.

Rrënojat e Kapernaumit

Gadera (Gergesa), ku Jezusi shëroi një njeri të pushtuar nga shpirtrat e këqinj, që më pas hynë në një tufë derrash (Marku 5:1–21).

Naini, ku Jezusi ngriti së vdekuri djalin e së vesë (Lluka 7:11–17).

Qyteti i Nainit sot

Nazareti, ku Jezusi nuk u pranua për herë të dytë (Marku 6:1–6).

Qyteti i Nazaretit sot

Harta e hyrëse i ilustron këto qytete dhe marrëdhëniet e tyre me njëri-tjetrin.

Me këtë vështrim të përgjithshëm, drejtohuni tani për te ngjarjet e kësaj pjesëze të shërbesës së Zotit tonë.

Thirrja e Të Dymbëdhjetëve

Tema

Apostujt janë dëshmitarë të veçantë të Zotit Jezu Krisht.

Galilea	3:7–12*
Samaria	Dymbëdhjetë të Zgjedhurit
Judea	10:2–4
Deti i Madh	3:13–21
Kapernaumi	6:12–16*
Deti i Galilese	*Tregon theksim
Jerusalemi	Hyrje
Shërbesa Galilease	Edhe njerëzit më të fortë të Perëndisë përuken kur i nënshtrohen detyrës së lartë e të shenjtë të apostullit të Zotit Jezu Krisht. Meditoni mbi fjalët e dikujt që sapo që thirrur për një post të tillë:
Mateu	
Marku	
Lluka	“Që nga ora nëntë fiks e mbrëmjes së shkuar kam jetuar një jetë të tërë në retrospektivë e në perspektivë. Kalova një natë pa gjumë. Nuk mbylla sy për asnjë çast dhe as ju nuk do të kishit mbyllur sy po të kishit qenë në vendin tim. Gjatë natës, ndërsa mendoja për këtë detyrë tmerruese e që të trondit shpirtin, vazhdonin të më vinin fjalët e Apostullit Pal që ai i tha për të shpjeguar cilësitë njerëzore që do të gjendeshin te Zoti dhe Shpëtimtari:
Shërimi në Pellg	
5:1–16*	
Jezusi Jep Mësim për Vetën	‘Sepse ne nuk kemi kryepriфт që nuk mund t’i vijë keq për dobësitë tona, po një që u tundua në të gjitha ashtu si ne, por pa mëkatuar.
5:17–47*	
Fjalimi në Ditën e Shabatit	Le t’i afrohemi, pra, me guxim fronit të hirit, që të marrim mëshirë e të gjejmë hir, për të pasur ndihmë në kohë nevojë.’ (Hebrenjve 4:15, 16.)
12:1–14*	
2:23–28	
3:1–6	“Dikush nuk mund ta ketë dëgjuar dëshminë që të trondiste shpirtin të Presidentit Grant, kur po dëshmonte për ndjenjat e tij kur u thirr që të bëhej apostull, ose për përvojat e tij në thirrjen e të tjerëve për vende të ngjashme, pa e kuptuar se ai kishte qenë pranë Atit të tij Qiellor në këtë përvojë. Prandaj do të përdor fjalën e Apostullit Pal. Unë do t’i afrohem me guxim fronit të hirit dhe do të kërkoj mëshirën dhe hirin e Tij që të më
6:1–5	
Jezusi Tërhiqet për në Det	
12:15–21*	

ndihmojë në kohë nevoje. Me atë ndihmë, nuk mund të dështoj. Pa të nuk mund t'ia dal mbanë.

Që në fëmijërinë time i kam parë këta burra si burrat më të mëdhenj në faqen e tokës dhe tani mendimi i një lidhjeje përfundimtare me ta është tronditëse dhe përtej të kuptuarit tim." (Harold B. Li në CR, prill 1941, f. 119–120.)

Në këtë mësim ju do të kërkonit të kuptoni detyrën dhe thirrjen e apostujve gjatë shërbesës së Jezu Krishtit. Ndërsa e studioni këtë seksion, mbajini parasysh pyetjet vijuese: Çfarë e bën thirrjen e një apostulli të ndryshme nga thirrja e pasuesve të tjerë të Krishtit? Si duhet të jetë qëndrimi ynë sot kundrejt atyre që janë anëtarë të Këshillit të Dymbëdhjetë Apostujve?

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(7-1) Gjoni 5:31–34. Çfarë Tha Jezusi Lidhur me Misionin e Tij dhe Dëshminë që të Tjerët Dhanë për Të?

Krahasoni fragmentet vijuese të shkrimeve të shenjta në Variantin e Frymëzuar me Gjoni 5:31–34, 36–38 të Variantit të Mbretit Jakob:

"32 Prandaj, nëse unë dëshmoj për veten time, prapëseprapë dëshmia ime është e vërtetë.

33 Sepse unë nuk jam vetëm, është një tjetër që dëshmon për mua, dhe unë e di se dëshmia që ai jep për mua është e vërtetë.

34 Ju keni dërguar te Gjoni dhe ai i ka dhënë dëshmi të vërtetës.

35 Dhe ai nuk e mori dëshminë e tij nga asnjë njeri, por nga Perëndia dhe ju vetë thoni se ai është një profet, prandaj ju duhet ta merrni dëshminë e tij. I them këto gjëra që ju të shpëtoheni. ...

37 Por unë kam një dëshmi më të madhe se ajo e Gjonit; sepse veprat që Ati më ka dhënë të kryej, ato vepra që bëj unë, dëshmojnë për mua, se Ati më ka dërguar.

38 Dhe vetë Ati, që më dërgoi, ka dëshmuar për mua. Dhe në të vërtetë unë ju dëshmoj juve se ju nuk e keni

dëgjuar kurrë zërin e tij në asnjë kohë; as nuk e keni parë formën e tij;

39 Sepse ju nuk e keni fjalën e tij që të banojë në ju; dhe atë që ai e ka dërguar, ju nuk e besoni". (Gjoni 5:32–35, 37–39, Varianti i Frymëzuar.)

(7-2) Gjoni 5:39. Çfarë do të Thotë të "Hetosh Shkrimet"?

"Duke qenë se ne nuk mund 'të jetojmë me [fjalët që] dalin nga goja e Perëndisë' nëse nuk e dimë se cilat janë, është e detyrueshme që ne t'i studiojmë ato. Kjo është ajo që Zoti na ka drejtuar të bëjmë.

Kur judenjtë po grindeshin me Jezusin sepse Ai tha se Perëndia ishte i Ati, Ai u përgjigj prerazi: 'Ju hetoni shkrimet e shenjta sepse mendoni të keni nëpërmjet tyre jetë të përjetshme; dhe ato janë këto që dëshmojnë për mua'. (Gjoni 5:39.)

Në parathënien e Zotit te Libri i Tij i Urdhërimeve, Ai tha: 'I hetoni këto urdhërime, sepse ato janë të vërteta e besnike dhe profecitë e premtimet që janë në to, të gjitha do të përmbushen'. (DeB 1:37.)

Ne kemi një udhëzim hyjnor që 't'u mësojmë parimet [e] ungjillit, të cilat janë në Bibël dhe në Librin e Mormonit'. (DeB 42:12.) Nuk mund ta bëjmë këtë nëse nuk e dimë se cilat janë." (Marion G. Romney në CR, prill 1973, f. 117.)

(7-3) Lluka 6:9. "A Lejohet që të Bësh Mirë apo Keq në Ditët e Shabatit?"

"Qoftë në shtëpi apo në kishë, mendimet dhe sjellja juaj duhet të jetë gjithnjë në harmoni me shpirtin dhe qëllimin e Shabatit. Vendet e argëtimit dhe kohës së lirë, ndërkohë që në kohën e duhur mund t'i shërbejnë një qëllimi të nevojshëm, nuk janë të favorshme për rritjen shpirtërore dhe këto vende nuk do t'ju mbajnë juve 'të panjollë nga bota' por përkundrazi do t'ju mohojnë 'plotësinë e tokës' që iu është premtuar atyre që pajtohen me ligjin e Shabatit. Ju që e bëni zakon shkeljen e Shabatit, me anë të dështimit tuaj për 'ta mbajtur atë të shenjtë', po humbisni një shpirt plot gëzim në këmbim të një gishtëze plot me kënaqësi. Ju po u kushtoni shumë vëmendje dëshirave tuaja fizike në kurrizin e shëndetit tuaj shpirtëror. Shkelësi i Shabatit i tregon që herët shenjat e dobësimit të tij në besim duke i neglizhuar lutjet e tij të përditshme familjare, duke gjetur fajë, duke mos e paguar të dhjetën dhe ofertat e tij dhe një i tillë, mendja e

të cilit nis të errësohet për shkak të urisë shpirtërore, shpejt nis të ketë edhe dyshime e frikëra që e bëjnë atë të papërshtatshëm për nxënie shpirtërore ose përparim në drejtësi. Këto janë shenjat e dobësisë shpirtërore dhe sëmundjes shpirtërore që mund të shërohet vetëm me ushqyerjen e duhur shpirtërore.” (Lee, *Decisions for Successful Living*, f. 147–148.)

(7-4) Cili Është Dallimi mes një Dishepulli dhe një Apostulli?

“Të qenit dishepull është e përgjithshme; çdo pasues i një njeriu apo i përkushtuar ndaj një parimi mund të quhet dishepull. Apostullimi i Shenjtë është një detyrë dhe thirrje që i takon Priftërisë më të Lartë ose Melkizedeke, njëherësh i ekzaltuar dhe i caktuar, duke përfshirë si një funksion të dallueshëm dëshminë vetjake dhe të veçantë për hyjnueshmërinë e Jezu Krishtit si Shëlbuesi e Shpëtimtari i vetëm i gjithë njerëzimit. Apostullimi është një blatim individual dhe si i tillë jepet vetëm nëpërmjet shugurimit.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 227. Kursivet shtuar.)

(7-5) Mateu 10:1. Prej Kujt e Morën Dymbëdhjetë Apostujt Dhuratën e Tyre të Veçantë të Fuqisë?

“Në fillimet e shërbesës së Tij, Mësuesi zgjodhi dymbëdhjetë burra të cilët i ndau veç të tjerëve me anë të emrit Apostuj. Ata do të ishin dëshmitarë të veçantë të shenjtërisë së jetës së Tij dhe të misionit të Tij hyjnor, dhe do të ishin përgjegjës për t’u përçarur brezave më të vonshëm pasardhës, një tregim të çiltër të doktrinave, parimeve dhe ordinancave të Tij thelbësore për shpëtimin e shpirtit njerëzor. ...

Shërbëtorët e vërtetë në Mbretërinë e Perëndisë, kur kishin autorizimin e duhur, morën një dhuratë të fuqisë së shenjtë pa të cilën shërbesa e tyre do të ishte si ‘një bronzi që kumbon ose si cimballi që tingëllon’. Kjo dhuratë qiellore për Të Dymbëdhjetët e Tij të zgjedhur, erdhi si rezultat i tri përvojave të shenjta. Së pari, ata u pagëzuan me ujë, ndoshta nga Gjon Pagëzori ose ndofta si të vetmit që Ai pagëzoi, nga vetë Mësuesi, sepse Gjoni shënon se Ai dhe dishepujt e Tij ishin në Jude dhe ‘qëndroi aty bashkë me ta dhe pagëzonte’. (Gjoni 3:22.) Pastaj Ai ‘hukati mbi ta dhe tha: Merrni Frymën e Shenjtë’ (Gjoni 20:22) që me të gjitha gjasat ishte konfirmimi dhe autorizimi për të marrë Frymën e Shenjtë, ose pagëzimi i Shpirtit me anë të vënies së

duarve sepse kjo ishte procedura e ndjekur që këtej e tutje nga dishepujt e Tij. ...

E treta nga përvojat mahnitëse shpirtërore për të cilat dishepujt patën privilegjin, përshkruhet kështu nga vetë Mësuesi: ‘Nuk më keni zgjedhur ju mua, por unë ju kam zgjedhur juve; dhe ju caktova – që, çfarëdo gjë që t’i kërkoni Atit në emrin tim, ai t’ju japë’. (Gjoni 15:16.) Përpikuni ta përfytyroni nëse mundeni, që të ‘thirreni’ nga Mësuesi dhe ‘të shuguroheni’ nga duart e Tij. Që këto shugurime rezultuan në një dhuratë fuqie nga lart si dhe në një autoritet të dhënë për të vepruar zyrtarisht si përfaqësuesit e Zotit, vërtetohet qartë nga ngjarjet e mrekullueshme që pasuan, që i bëri ata ‘burra të ndryshëm’ për shkak të atij autorizimi hyjnor.

Nuk ishin të vetëm këta dëshmitarë të veçantë apostolikë që i morën dhe i gëzuan këto dhurata qiellore. Ata u autorizuan që t’ia përçonin ato me anë të shugurimeve, atyre që kishin marrë dëshmi për misionin hyjnor të Zotit të ngritur.” (Harold B. Li në *CR*, prill 1955, f. 18–19.)

(7-6) Lluka 6:13. Çfarë Është një Apostull?

Një nga gjërat më të rëndësishme që duhen ditur për apostujt, është se ata janë thirrur për të qenë dëshmitarë të Shpëtimtarit. Ky dëshmim mund të vijë në mënyra të ndryshme. (Shih çështjen 9-8.) Për këtë Plaku Harold B. Li ka thënë:

“Më lejoni të përfitoj për të dhënë dëshminë time. Isha në një vizitë me një prej misionarëve disa vjet më parë kur dy misionarë erdhën tek unë me një pyetje që atyre u dukej shumë e vështirë. Një shërbëtar i ri metodist kishte qeshur me ta kur ata i kishin thënë se apostujt qenë të nevojshëm sot në mënyrë që kisha e vërtetë të jetë në tokë. Ata thanë se shërbëtarit u kishte thënë: ‘A e kuptoni se kur ata u takuan për të zgjedhur dikë që të mbushte vendin bosh të shkaktuar nga vdekja e Judës, ata thanë se duhej të ishte dikush që ishte shoqëruar me ta dhe që kishte qenë një dëshmitar i të gjitha gjërave që lidheshin me misionin dhe ringjalljen e Zotit? Si mund të thoni se keni apostuj, kur ky është kushti për t’u bërë një apostull?’ Dhe këta të rinj thanë: ‘Si duhet t’i përgjigjemi?’ U thashë atyre: ‘Kthehuni dhe bëjini dy pyetje mikut tuaj shërbëtar. Së pari, si i fitoi Apostulli Pal ato që qenë të nevojshme për t’u thirrur apostull? Ai nuk e njihje Zotin; nuk kishte pasur njohje vetjake me të. Ai nuk ishte shoqëruar me apostujt. Ai nuk kishte qenë dëshmitar as i shërbesës e as i ringjalljes së Zotit. Si e fitoi

dëshminë e tij të mjaftueshme për t'u bërë apostull? Tani pyetja e dytë që do t'i bëni: Si e di ai se të gjithë ata që sot janë apostuj, nuk e kanë marrë atë dëshmi në mënyrë të ngjashme? Unë ju dëshmoj se ata që mbajnë thirrjen apostolike, munden dhe e njohin realitetin e misionit të Zotit." ("Born of the Spirit", Fjalim Drejtuar Fakultetit të Seminarit dhe Institutit, 26 qershor 1962.)

(7-7) Çfarë Dimë Ne për Emrat e Kuorumit të Hershëm të Të Dymbëdhjetëve?

Tabela në faqen 54 "00" përmbledh deklaratimet e Dhiatës së Re për emrat e dymbëdhjetë apostujve të hershëm. (Përveçse aty ku është shënuar, ky informacion është marrë nga Mateu 10:1–4, Marku 3:16–19, Lluka 6:14–16, Veprat e Apostujve 1:13 dhe Gjoni 21:2.)

Çështje për Meditim

Thirrja e Veçantë e Anëtarëve të Kuorumit të Të Dymbëdhjetëve

Cila është thirrja e veçantë e një apostulli? Lexojini shkrimet e shenjta vijuese dhe mendoni me kujdes rreth fjalëve apo frazave që e përshkruajnë thirrjen e një apostulli:

Veprat e Apostujve 1:8. Cila është domethënia e frazave "të bëheni dëshmitarët e mi", dhe "deri në skajin e dheut"?

Mateu 28:18–20. Çfarë urdhri u jepet apostujve këtu?

DeB 112:1–7. Kujt duhet t'u dëshmojnë Të Dymbëdhjetët?

DeB 112:16–19. Çfarë çelësash kanë Të Dymbëdhjetët dhe cilat dyer mund të hapin ata?

DeB 107:23, 24, 33–35, 58. Cila thirrje e veçantë i veçon apostujt nga të gjitha thirrjet e tjera në Kishë?

Profeti Jozef Smith e shpjegoi thirrjen e rëndësishme të një apostulli duke bërë një pyetje dhe më pas duke dhënë përgjigjen:

"... Çfarë rëndësie i bashkangjitet thirrjes së këtyre Dymbëdhjetë Apostujve, që është e ndryshme nga thirrjet e tjera apo nga drejtues të tjerë të Kishës? ...

Ata janë Dymbëdhjetë Apostujt, që janë thirrur në detyrën e Këshillit të Lartë Udhëtues, që duhet të kryesojnë mbi kishat e shenjtoreve, mes johebrenjve, atje ku krijohet një presidencë; dhe ata duhet të udhëtojnë e të predikojnë mes johebrenjve derisa Zoti t'i urdhërojë ata të shkojnë te judenjtë. Ata duhet të mbajnë çelësat e kësaj shërbese, për të çelur derën e Mbretërisë së qiellit në të gjitha vendet dhe për t'i predikuar Ungjillin çdo krijese. Kjo është fuqia, autoriteti dhe virtyti i apostullimit të tyre." (HC, 2:200.)

Tani lexoni dëshminë e Plakut Bojd K. Paker kur ai iu përgjigj thirrjes së tij si anëtar i Këshillit të Të Dymbëdhjetëve:

"E kam dëgjuar njërin nga vëllezërit e mi të dëshmojë: 'E di nga përvojat e mia, shumë të shenjta për t'u përmendur, se Jezusi është Krishti'.

Kam dëgjuar një tjetër të dëshmojë: 'E di se Perëndia jeton; e di se Zoti jeton. Dhe më shumë se kaq, unë e njoh Zotin.'

Nuk ishin fjalët e tyre ato që e kishin kuptimin apo fuqinë. Ishte Shpirti '... pasi kur një njeri flet nëpërmjet fuqisë së Frymës së Shenjtë, fuqia e frymës së Shenjtë e çon atë në zemrat e fëmijëve të njerëzve'. (2 Nefi 33:1.)

Kam arritur të di se dëshmia nuk vjen nëpërmjet kërkimit të shenjave. Ajo vjen nëpërmjet agjërimit dhe lutjes, nëpërmjet aktivizimit, vënies në provë dhe bindjes. Ajo vjen nga mbështetja e shërbëtorëve të Zotit dhe ndjekja e tyre. ...

Tani unë pyes veten bashkë me ju se përse dikush si unë duhet thirrur për detyrën e shenjtë të të qenit apostull. Mua më mungojnë shumë kualifikime. Ka shumë gjëra në përpjekjen time për të shërbyer që lenë për të dëshiruar. Teksa kam menduar thellë për këtë, kam arritur thjesht të diçka, të një kualifikim që mund të jetë shkak dhe ai është se unë e kam atë dëshmi.

Unë deklaroj para jush që e di se Jezusi është Krishti. Unë e di se Ai jeton. Ai lindi në meridianin e kohës. Ai dha mësim ungjillin e Tij, u sprovua, u kryqëzua. Ai u ngrit në ditën e tretë. Ai qe fryti i parë i Ringjalljes. Ai ka një trup prej mishi e kockash. Për këtë unë jap dëshmi." (Në CR, prill 1971, f. 123–125.)

Apostujt Zgjidhen nga Zoti

Tani që e keni shqyrtuar shkurtimisht thirrjen e një apostulli, ndofta keni pyetur veten se si thirret një burrë në një thirrje kaq të lartë e të shenjtë. Shqyrtoni Lluca 6:12, 13. Përse Jezusi e kaloi tërë natën në lutje e meditim përpara se t'i thërriste Të Dymbëdhjetët? A është ky i njëjti proces që përdoret për të thirrur një apostull sot?

(7-8) Apostujt Thirren me anë të Zbulesës

Një shembull që ilustron mënyrën se si thirren apostujt sot është marrë nga jeta e Presidentit Jozef Filding Smith:

“Për një orë ose më shumë Presidenca e Kishës dhe Këshilli i Dymbëdhjetë Apostujve, të mbledhur në Tempullin e Solt-Lejikut në prill të vitit 1910, kanë diskutuar për burra të ndryshëm si mundësi për të mbushur vendin bosh të shkaktuar nga vdekja e Presidentit Xhon R. Uinder më 27 mars dhe për kalimin pasues të Apostullit Xhon Henri Smith në presidencë. Por për çdo emër të sugjeruar kishte ndonjë përjashtim. Dukej e pamundur që të arrihej njëzëshmëria e ndjenjave për çështjen. Së fundi, Presidenti Jozef F. Smith u tërhoq mënjane vetëm në një dhomë dhe u gjunjëzua në lutje për drejtim. Kur u kthye, disi me ngurrim ai u kërkoi të 13 vëllezërve të tjerë nëse do të ishin të gatshëm ta merrnin parasysh birin e tij Jozef Filding Smith të Riun për postin. Ai ngurroi ta sugjeronte atë, tha ai, sepse ... ai druhej se anëtarët e Kishës do të ishin të pakënaqur po të kishin një tjetër prej bijve të tij të caktuar si autoritet të përgjithshëm. Prapëseprapë ai u ndie i frymëzuar që të jepte emrin e Jozefit që ata ta merrnin në shqyrtim. Burrat e tjerë u dukën menjëherë mirëpritës për sugjerimin dhe e mbështetën Presidentin Smith në të. ...

Vite më vonë Hiber J. Grant, i cili deri në atë kohë ishte president i Kishës dhe që ishte i pranishëm në mbledhjen e këshillit në tempull në ditën kur u zgjodh Jozefi në vitin 1910, e siguroi një grup për korrektësinë e vendimit: Kjo ndodhi në një ribashkim të familjes Smith. Presidenti Grant tregoi me gisht për nga Jozef Filding dhe tha: ‘Ai burrë u zgjodh nga zbulesa e drejtpërdrejtë e Perëndisë. Unë jam dëshmitar i këtij fakti.’” (Smith and Stewart, *The Life of Joseph Fielding Smith*, f. 174, 177.)

Ata që e Ndjekin Këshillin e Të Dymbëdhjetëve do të Bekohen dhe do të Mbështeten nga Zoti

(7-9) Zoti i Udhëheq Shenjtorët e Tij Përmes Presidencës së Parë dhe Kuorumit të Të Dymbëdhjetëve

“Më lejoni të them tani – shumë qartë dhe shumë prerazi – se ne e kemi priftërinë e shenjtë dhe se çelësat e mbretërisë së Perëndisë janë këtu. Ato gjenden vetëm te Kisha e Jezu Krishtit e Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme. ...

Tani, vëllezër, unë mendoj se ka diçka që duhet ta kemi jashtëzakonisht të qartë në mendje. As Presidenti i Kishës, as Presidenca e Parë, as zëri i bashkuar i Presidencës së Parë dhe i Të Dymbëdhjetëve nuk do t'i udhëheqin kurrë shenjtorët në rrugë të gabuar apo t'i dërgojnë botës këshillë që është kundër mendjes dhe vullnetit të Zotit.” (Joseph Fielding Smith në *CR*, prill 1972, f. 99.)

Duke qenë se çdonjëri prej dëshmitarëve të veçantë të Zotit zgjidhet për këtë post të lart me anë të zbulesës hyjnore, në të njëjtën mënyrë se si i zgjodhi Jezusi në kohën e Tij, cili duhet të jetë qëndrimi ynë kundrejt këtyre burrave? Sa mirë i pranoni ju vetë ata në postet e tyre të caktuara?

A i mbështesni ata në fjalë dhe veprime, apo ndonjëherë i kritikoni dhe gjeni faj në këshillën e tyre?

A do ta miratonte Zoti mënyrën në të cilën ju i nderoni ata?

Lexoni Veprat e Apostujve 2:42. Sa të palëkundur jeni ju në doktrinën e apostujve?

Çfarë bekimesh ju vijnë për shkak se Zoti ka caktuar apostuj në Kishë? (Shih Efesianëve 4:11–14.)

Emri i Dhënë

Emra të Dytë ose Domethënie të Veçanta

Fakte Familjare

Simoni

Iu dha një emër i veçantë nga Jezusi: Kefa (gjuha siriane) ose Petros (greqisht) që do të thotë “shkëmb ose gur”. Shih Gjoni 1:42.

Ai ishte i biri i një burri të quajtur Jona dhe vëllai i Andreas. (Mateu 16:17; Gjoni 1:42)

Jakobi

Xhejms në anglisht është një formë e emrit Jakob në hebraisht. Në hebraisht do të thotë “zëvendësues”. Ai dhe vëllai i tij, Gjoni, quheshin Boanerges, që do të thotë “bijtë e bubullimës”.

I biri i Zebedeut dhe vëllai i Gjonit (Mateu 4:21)

Gjoni

Emri do të thotë “Jehovai është i hirshëm” dhe rrjedh nga emri Johanan në hebraisht.

I biri i Zebedeut dhe vëllai i Gjonit. (Mateu 4:21)

Andrea

Emri do të thotë “burrëror”.

I biri i Jonas dhe vëllai i Simon Pjetrit. (Mateu 4:18)

Filipi

Emri vjen nga greqishtja dhe do të thotë “që i do kuajt”.

Ai mund të ketë qenë greko-hebre duke qenë se grekët iu afruan te Gjoni 12:21.

Natanaeli (Bartolomeo)

Emri do të thotë “dhuratë nga Perëndia” dhe vjen nga hebraishtja.

Me gjasë ai ishte i biri i një burri të quajtur Tolome.

Thomai

Ai quhet gjithashtu Didim, nga greqishtja, që do të thotë “binjak”. Shih Gjoni 11:16; 20:24.

Didim mund të ketë qenë mbiemri i tij.

Mateu

Një fjalë në hebraisht që do të thotë “dhuratë nga Jehovai”; ai u quajt gjithashtu “Levi” dhe “Tagrambledhësi”.

Ai ishte i biri i Alfeut. (Mark 2:14) Vëllai i Jakobit të vogël.

Jakobi

U quajt “i vogli” që të dallohej nga Jakobi i mësipërm.

Ai ishte biri i Alfeut dhe vëllai i Mateut.

Juda

Kjo është forma hebraike e emrit Judas në greqisht. Ai u quajt gjithashtu “jo Iskarioti” që të dallohej nga Juda tradhtari (Gjoni 14:22), Lebeu (në arabisht do të thotë “rrënjë”) dhe Tedeu (rrënja në hebraisht që do të thotë “zemër”).

Simoni

U quajt “Kananeasi” (Mateu 10:4) dhe “Zelota” (Luka 6:15). Fjala hebraike për zelotët ishte *Kananim*. Kjo do të shpjegonte titullin “Kananeasi”.

Ai ndoshta do të ketë qenë një anëtar i grupit hebraik që përkrahu besnikërinë e fortë ndaj Izraelit dhe rrëzimin e dhunshëm të sundimit romak.

Juda

U quajt Iskariot, ndoshta sepse ai vinte nga fshati Keriot (Jozueu 15:24).

Ai ishte i biri i Simonit. (Gjoni 6:71; 12:4).

8

“Jini pra të Përkryer”

Tema

Përsosmëria është një synim përfundimtar që mund të arrihet kur ne mbështetemi te fuqia e Krishtit.

Galilea

Samaria

Judea	Falja e të Tjerëve
Deti i Madh	6:14, 15*
Kapernaumi	Agjërimi
Deti i Galilesë	6:16–18*
Jerusalemi	Mblidhni Thesare në Qiell
Shërbesa Galilease	6:19–23*
Mateu	Ju nuk Mund t'u Shërbeni Dy Zotërinjve
Marku	6:24*
Lluka	Udhëzime të Veçanta ndaj Të Dymbëdhjetëve
Gjoni	6:25–34*
Vendi dhe Dëgjuesit	Bëni Gjykime të Drejta
5:1, 2*	7:1–6
6:17–19	6:37–42
Lumturitë	Këmbëngulja në Lutje
5:3–12*	7:7–11*
6:20–26	Rregulla e Artë
Detyrimi i Dishepullimit	7:12*
5:13–16*	6:31
Drejtësia e Dishepujve të Krishtit duhet ta Tejkalojë Drejtësinë e Farisenjve	Dy Dyer dhe Dy Udhë
5:17–20*	7:13, 14*
Ligji i Moisiut u Përmbush nga Ligji i Krishtit	Prova Përfundimtare e Karakterit
5:21–48*	7:15–27*
6:27–36	6:43–49
Dhënia e Lëmoshës	Efektet e Predikimit
6:1–4*	7:28, 29*
Lutja	*Tregon theksim
6:5–13*	Hyrje
	<i>Përsosmëria</i> është një fjalë që shkakton reagime të ndryshme nga shumë njerëz. Disa njerëz thonë:

“Përsosmëria? Përse, ajo është e pamundur!” Të tjerë thonë: “Përsosmëria? Unë shkurajohem vetëm duke menduar për të!”

Sërish, a do të na jepte Zoti një urdhërim që do të ishte i pamundur që ne ta mbanim? Dhe kur Ai jep një urdhërim, a nuk përgatit Ai një udhë që ne të plotësojmë gjënë që Ai urdhëron, sikurse tha Nefi? Predikimi në Mal është modeli i Zotit për përsosmërinë. Për këtë predikim Plaku Harold B. Li tha:

“Krishti nuk erdhi në botë vetëm për të bërë një shlyerje për mëkatet e njerëzimit por edhe për t’i dhënë botës një shembull të standardit të përsosmërisë së ligjeve të Perëndisë dhe të bindjes ndaj Atit. Në Predikimin e Tij në Mal, Mësuesi na ka dhënë një farë zbuluese të vetë karakterit të Tij, që ishte i përsosur, ose që mund të thuhet të jetë ‘një autobiografi, çdo rrokje të të cilit Ai e kishte shkruar me vepra’ dhe duke bërë kështu Ai na ka dhënë neve një model për jetën tonë.” (*Decisions for Successful Living*, f. 55–56.)

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(8-1) Për Kë u Mbajt Predikimi?

Ai u mbajt për anëtarët e Kishës së Krishtit. Në vargjet e para të një predikimi paralel që iu dha nefitëve në Amerikë, Zoti po ia drejton qartë këtë predikim anëtarëve të Kishës. Shënojeni si referencë kryq Mateu 5:1 me 3 Nefi 12:1–3.

Ndërsa e studioni këtë predikim duhet të mbani mend se “disa pjesë të këtij fjalimi gjithëpërfshirës iu shprehën drejtpërdrejt *dishepujve që ishin thirrur ose do të thirreshin për të qenë apostuj*, dhe për pasojë do t’u kërkohej që të hiqnin dorë nga interesat e tyre të botës për punët e shërbesës; pjesët e tjera ishin dhe janë për zbatim të përgjithshëm.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 230. Kursivet shtuar.)

(8-2) Sqarime Lidhur me Predikimin në Mal

“Një nga problemet që harmonistët fanatikë të ungjillit nuk mund ta zgjidhin me siguri është nëse tregimi i Mateut për Predikimin në Mal dhe varianti i Predikimit në vendin e sheshtë i Llukës janë dokumentime të të

njëtit predikim apo predikimeve të ndryshme. Është e qartë se Predikimi në vendin e sheshtë, siç jepet nga Lluca, u mbajt menjëherë pas përzgjedhjes dhe shugurimit të Të Dymbëdhjetëve. Ata që pohojnë se ka dy predikime të ndryshme të përfshira, mbrojnë faktin se Mateu po ritregon një ndodhi përpara thirrjes së Të Dymbëdhjetëve dhe gjithashtu se ai po mbledh disa nga mësimet më të mëdha etike të Jezusit nga shumë predikime të ndryshme, në mënyrë që duke i paraqitur ato si një predikim të vazhdueshëm të mund të krijohej një koncept më i mirë i mësimëve të Zotit tonë.

Në fakt Mateu nuk e tregon thirrjen dhe shugurimin e Të Dymbëdhjetëve. Ai vetëm sa i përmend ata kur shënon udhëzimet që Jezusi u dha në kohën kur u dërguan për të predikuar e për të shëruar të sëmurët. (Mateu 10.) Më tej, me disa shtesa, korrigjime dhe përmirësime të mëdha, Predikimi në Mal, siç u ruajt nga Mateu, iu dha përsëri nefitëve nga Krishti (3 Nefi 12; 13; 14), duke treguar se materiali i shënuar te Mateu 5; 6; 7 është i gjithi një fjalim i vazhdueshëm. Varianti nefit u dha pas thirrjes së Të Dymbëdhjetëve nefitë dhe pjesë të këtij predikimi iu drejtohen shprehimisht atyre shërbestarëve apostolikë në vend të turmës në përgjithësi. (3 Nefi 13:25.) Në tregimin e Mateut, siç gjendet në Variantin e Frymëzuar, Profeti shton një sasi të konsiderueshme materiali që zbatohet për ata që quheshin Të Dymbëdhjetët në vend të njerëzve në përgjithësi. (P.sh. Mateu 5:3–4; 6:25–27; 7:6–17.)” (McConkie, *DNTC*, 1:213–214.)

(8-3) Mateu 5:29, 30. “Në Qoftë Se Dora Jote e Djathtë të Çon në Mëkat, Preje”

“... Kur Zoti foli për pjesët e trupit, është e dukshme se Ai kishte në mendje miqtë apo familjarët e ngushtë që janë orvatur të na largojnë nga shtegu i drejtësisë dhe bindjes së përlur ndaj urdhërimeve hyjnore që marrim nga Zoti.

Nëse ndonjë mik apo i afërm orvatet ta largojë dikë nga urdhërimet, është më mirë të ndahesh me miqësinë dhe shoqërimin e tij sesa ta ndjekësh atë në praktika të liga që çojnë në shkatërrim. Ky përdorim i krahasimit apo ilustrimit ishte i zakonshëm në kohët e lashta ashtu siç është në kohën tonë. Ne nuk duhet ta marrim një deklaram të tillë si ky i përmendur në fjalët e Shpëtimtarit të shënuar nga Marku në një interpretim fjalë për fjalë, kur lexojmë shprehjet e lashta në Dhiatën e Re. Kur kuptohet siç duhet ajo bëhet një figurë shumë

mbresëlënëse e ligjëratës." (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 5:79.)

(8-4) Mateu 6:1–4. Si Mund të Japë Dikush Lëmoshë në Drejtësi?

"*Dhënia e lëmoshës është dhënia falas e dhuratave për të lehtësuar të varfërin; shpirti që e bën këtë veprim është nga Perëndia dhe gjen shfaqjen e tij më të lartë në sipërmarrje të organizuara mirëbërëse të mbretërisë së Tij tokësore. ... Në kohët moderne pjesa kryesore e dhënies së lëmoshës së shenjtoreve administrohet nëpërmjet Planit të mrekullueshëm të Mirëqenies së Kishës.*" (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 30–31.)

(8-5) Mateu 6:5–15. Si Lutet Dikush në Fshehtësi?

"... Shkoni diku ku mund të jeni vetëm, shkoni diku ku mund të mendoni, shkoni diku ku mund të gjunjëzoheni, shkoni diku ku mund t'i flisni Atij me zë të lartë. Dhoma e gjumit, banja apo depoja do të bëjnë punë. Tani, përfytyrojeni Atë me sytë e mendjes. Mendoni se kujt po i flisni, kontrollojni mendimet tuaja – mos i lini ato të hallakaten, drejtojuni Atij si Ati dhe miku juaj. Tani thuajini Atij gjëra që i ndieni vërtet se duhet t'ia thoni, – jo fraza të rëndomta që nuk kanë shumë kuptim, por bëni një bisedim të sinqertë e me zemër në dorë me Të. Mirëbesojini Atij, kërkoni faljen e Tij, lutjuni Atij, gëzojeni Atë, falënderojeni Atë, shprehjani dashurinë tuaj dhe më pas dëgjoni përgjigjet e Tij. Dëgjimi është një pjesë thelbësore e lutjes. Përgjigjet nga Zoti vijnë qetësisht – përherë kaq qetësisht. Në fakt, pak i dëgjojnë përgjigjet e Tij në mënyrë të dëgjueshme nga veshët. Ne duhet të dëgjojmë me shumë kujdes ose nuk do t'i dallojmë ato kurrë. Shumica e përgjigjeve nga Zoti ndihet në zemër si një shprehje e ngrohtë dhe qetësuese, ose mund të vijnë si mendime në mendjen tonë. Ato u vijnë atyre që janë të përgatitur dhe që janë të duruar." (H. Burke Peterson, "Adversity and Prayer", *Ensign*, janar 1974, f. 19.)

(8-6) Mateu 6:19–23. Cilat Janë Thesaret në Qiell?

"Thesaret në qiell janë karakteri, përsosmëria dhe cilësitë që njerëzit fitojnë me anë të bindjes ndaj ligjit. Kështu, ata që fitojnë cilësi të tilla të perëndishmërisë si dija, besimi, drejtësia, arsyetimi, mëshira dhe e vërteta do t'i gjejnë po këto cilësi të rivendosura tek ata sërish në pavdekshmëri. (Alma 41:13–15.) 'Çfarëdo parimi inteligjence që fitojmë në këtë jetë, do të ngrihet me ne në ringjallje.' (D&C

130:18.) Thesari më i madh që mund të trashëgohet në qiell përbëhet nga të fituarit e vazhdimësisë së njësisë familjare në qiellin më të lartë të botës çelestiale." (McConkie, *DNTC*, 1:239–240.)

(8-7) Mateu 6:24. Çfarë Është një Mamon?

"Mamon është një fjalë aramaike që do të thotë pasuri. Kështu Jezusi po thotë: 'Ju nuk mund t'i shërbeni Perëndisë dhe pasurisë apo gjërave të botës që vijnë përherë si rezultat i dashurisë për paranë.'" (McConkie, *DNTC*, 1:240.)

(8-8) Mateu 6:25–34. A Duhet Vërtet që Anëtarët e Kishës të Mos Mendojnë për Çështjet Materiale?

"Kjo pjesë e Predikimit në Mal u drejtohej apostujve dhe dishepujve ndërsa thirrreshin për t'i braktisur shqetësimet e tyre materiale dhe t'i çonin botës mesazhin e shpëtimit. Nuk ka tani dhe nuk ka pasur kurrë një thirrje për shenjtoret në përgjithësi që të 'sh[esin] pasurinë [e tyre]' (Lluka 12:33), që t'u japin lëmoshë të varfërve dhe më pas të mos mendojnë fare për nevojat materiale të së tashmes apo të ardhmes. Më saktë, si pjesë e provës së tyre të vdekshme, nga ndjekësit e vërtetë të Mësuesit pritet që të sigurojnë për veten dhe familjet e tyre. (DeB 75.)

Sidoqoftë, një rregull i veçantë zbatohet për ata që thirren për të shkuar nëpër botë pa qese ose trasta dhe të predikojnë ungjillin. Për kohën dhe periudhën e shërbimit të tyre misionar ata nuk duhet të kenë asnjë shqetësim për sipërmarrjet e biznesit apo çështjet materiale. Ata duhet të jenë të lirë nga detyrimet rënduese që gjithmonë i ndjekin ata që administrojnë çështjet materiale. E gjithë vëmendja e tyre dhe e gjithë forca dhe talentet e tyre duhet të përqendrohen në punën e shërbesës dhe ata kanë premtimin e Atit se Ai do të kujdeset për nevojat e tyre të përditshme." (McConkie, *DNTC*, 1:243.)

(8-9) Mateu 7:1. A duhet ta Ndjekin Dishepujt e Vërtetë Urdhrin "Mos Gjykoni"?

Elementi i gjykimit dhe dallueshmërisë është një pjesë e nevojshme e jetës. Rishikimi i frymëzuar i Biblës prej Jozef Smithit jep disa udhëzime lidhur me këtë.

"Tani këto janë fjalët që Jezusi u mësoi dishepujve të tij, që ata duhej t'ua thonin njerëzve.

Mos gjykoni padrejtësisht, që ju të mos gjykoheni; por gjykoni me gjykim të drejtë.” (Mateu 7:1, 2, Varianti i Frymëzuar.)

Shih edhe Lluca 6:37.

Sidoqoftë, disa forma gjykimi duhet të jepen vetëm nga Zoti. Presidenti N. Eldon Tanner, duke përdorur si shembull thirrjen e Davidit (1 Samueli 16:7) tha:

“Arsyeja, pra, përse ne nuk mund të gjykojmë është e dukshme. Ne nuk mund ta shohim atë që është në zemër. Ne nuk i njohim arsyet, megjithëse i veshim arsye çdo veprimi që shohim. Ato mund të jenë të pastra ndërsa ne mendojmë se janë të pavenda.

Nuk është e mundur ta gjykoni dikë drejt nëse nuk i njihni dëshirat, besimin dhe synimet e tij. Për shkak të një mjedisi të ndryshëm, mundësive të pabarabarta dhe shumë gjërave të tjera, njerëzit nuk janë në të njëjtën pozitë. Njëri mund t’ia nisë nga maja dhe tjetri nga fundi dhe ata mund të takohen ndërsa janë duke ecur në drejtime të kundërta. Dikush ka thënë se nuk ka rëndësi ku je por drejtimi nëpër të cilin po ecën; nuk ka rëndësi sa pranë dështimit apo suksesit je por për në cilën rrugë je drejtuar. Si mundemi ne, me gjithë dobësitë e gabimet tona, të guxojmë ta vemë veten në pozicionin e një gjykatësi? Në rastin më të mirë, njeriu mund të gjykojë vetëm atë që sheh; ai nuk mund të gjykojë zemrën apo qëllimin apo të fillojë të gjykojë potencialin e fqinjit të tij.

Kur ne përpiqemi t’i gjykojmë njerëzit, gjë që nuk duhet ta bëjmë, kemi një prirje të madhe për të kërkuar dhe për të ndier krenari në gjetjen e dobësive dhe fajeve të tilla si mendjemadhësia, pandershmëria, imoraliteti dhe intriga. Si rezultat, ne shohim vetëm anën më të keqe të atyre që po gjykohen.” (“Judge Not, That Ye Be Not Judged”, *Ensign*, korrik 1972, f. 35.)

(8-10) Mateu 7:13, 14. “Hyni nga Dera e Ngushtë.”

“Shtegu që na çon në jetën e përjetshme është edhe i ngushtë edhe i drejtë. Është i drejtë sepse ka një drejtim të pandryshueshëm – është gjithmonë i njëjti. Nuk ka devijime, shtigje të lakuara apo tangente që të çojnë në mbretërinë e Perëndisë. Është i ngushtë sepse është i ngushtuar dhe i kufizuar, një shteg ku kërkohet bindja e plotë ndaj të tërë ligjit. Të qenit i drejtë lidhet me drejtimin, të qenit i ngushtë me gjerësinë. Dera është e

ngushtë; shtegu është edhe i ngushtë edhe i drejtë.” (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 769.)

Çështje për Meditim

Synimi Përfundimtar i Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme Është të Bëhen si Perëndia, Ati

A keni menduar ndopak se cili është synimi juaj përfundimtar? Si ju bën të ndiheni kur lexoni këto fjalë të Jezusit: “Jini, pra, të përkryer, ashtu siç është i përsosur Ati juaj, që është në qiej’”? (Mateu 5:48.) Potenciali juaj hyjnor është të bëheni si Ati juaj në qiell, të përsosur dhe pa mëkat.

(8-11) Doktrina e të Bërit si Perëndia Është Dhënë Mësim nga Profetët

“Neve na është premtuar nga Zoti se, nëse dimë si të adhurojmë dhe e dimë se kë adhurojmë, ne mund të vijmë tek Ati në emrin e Tij dhe në kohën e duhur të marrim plotësinë e Tij. Ne kemi premtimin se nëse i mbajmë urdhërimet e Tij, ne do të marrim plotësinë e Tij dhe do të lëvdohemi në Të, sikurse Ai tek Ati. [Shih D&B 93:11–20, 26–28.]

Kjo është një doktrinë që i dha kënaqësi Presidentit Snou, sikurse të gjithëve ne. Herët në shërbesën e tij ai mori nëpërmjet një zbuluese të drejtpërdrejtë dhe vetjake dijen se (në gjuhën e Profetit Jozef Smith), ‘Perëndia vetë ishte një herë siç jemi ne tashti, dhe është një njeri i ekzaltuar dhe ulet i kurorëzuar në qiejt atje lart’ dhe se njerëzit ‘duhet të mësojnë si të bëhen Perëndi ... ashtu siç kanë bërë të gjithë Perënditë më parë. ...’ [*Teachings*, f. 345–346.]

Pasi kjo doktrinë u dha mësim nga Profeti, Presidenti Snou, u ndie i lirë ta jepte edhe ai mësim dhe ai e përmbloodhi atë në një prej dyvargëshave më të njohur të Kishës, me këto fjalë:

*‘Siç është njeriu tani, ishte Perëndia dikur:
Siç është Perëndia tani, njeriu mund të jetë.’*”

(Fjalim i mbajtur nga Joseph Fielding Smith në Kolegjin Snow, 14 maj 1971, f. 1–8.)

Ne Mund të Fillojmë të Ngjitemi drejt Përsosmërisë Këtu dhe Tani, Hap pas Hapi

(8-12) Përsosmëria Krahasohet me Ngjitjen nëpër një Shkallë Vertikale

"Kur ngjitni një shkallë, duhet të filloni nga fundi dhe të ngjiteni hap pas hapi derisa të arrini në majë; kështu është edhe me parimet e ungjillit – ju duhet të filloni me të parin dhe të vazhdoni deri sa t'i mësoni të gjitha parimet e ekzaltimit. Por do të kalojë shumë kohë pasi të keni kaluar përtej velit para se t'i mësoni ato. Jo çdo gjë kuptohet në këtë botë; do të duhet një punë e madhe për të mësuar mbi shpëtimin dhe ekzaltimin tonë madje edhe përtej varrit." (Smith, *HC*, 6:306–307.)

(8-13) Besnikëria ndaj Urdhërimeve Është Çelësi për Rritjen

"Si mund ta marrin shenjtorët plotësinë e Tij dhe të jenë të barabartë me Zotin dhe të mos jenë sikurse është Ai, që është perëndi?"

Ati ka premtuar nëpërmjet Birit se të gjitha gjërat që ka Ai do t'u jepen atyre që janë të bindur ndaj urdhërimeve të Tij. Ata do të rriten në dituri, urtësi dhe fuqi duke shkuar nga lavdia në lavdi, deri sa plotësia e ditës së përkryer do të shpërthejë mbi ta. Ata, nëpërmjet lavdisë dhe bekimit të të Plotfuqishmit, do të bëhen krijues. E gjithë fuqia dhe sundimi si dhe forca do t'u jepet atyre, dhe ata do të jenë të vetmit të cilëve do t'u jepet ky bekim i madh. ..." (Smith, *Doctrines of Salvation*, 2:36.)

Predikimi në Mal na Mëson se Çfarë Duhet të Bëjmë në Mënyrë që të Mbështetemi te Fuqia e Krishtit në Kërkesën Tonë për Përsosmëri

(8-14) Predikimi në Mal Është Kushtetuta Jonë për Përsosmëri

"Në atë Predikim të pashembullt në Mal, Jezusi na ka dhënë tetë mënyra të dallueshme nëpërmjet të cilave ne mund ta marrim këtë lloj gëzimi. Secila prej deklaratave të Tij nis me fjalën: 'Lum'. Të qenit i lumë përkufizohet si më e lartë se lumturia. 'Lumturia vjen nga jashtë dhe varet nga rrethanat; të qenit i lumë është një burim i brendshëm gëzimi në vetë shpirtin, që asnjë rrethanë e jashtme nuk mund ta ndikojë me të vërtetë.' (Koment i Damilouit) Këto deklarata të Mësuesit njihen në literaturën e botës së krishterë si Lumturitë dhe

komentuesit e Biblës i kanë përmendur si përgatitja e nevojshme për të hyrë në mbretërinë e qiellit. Për qëllimet e këtij diskutimi mund të flas për to si diçka më shumë sesa thjesht që ato vlejné për mua dhe ju. Ato mishërohen në termin Kushtetuta për një Jetë të Përkryer." (Lee, *Decisions for Successful Living*, f. 56.)

Si mund t'ju ndihmojë Predikimi në Mal që të bëheni si Ati juaj në Qiell? A ju ka shkuar në mendje, ndërsa e lexuat këtë predikim, se Jezusi në të vërtetë po përshkruan cilësitë e një njeriu të ekzaltuar? Me këtë në mendje, Lumturitë bëhen hapa të përsosmërisë që na japin mundësinë për ta dashur vërtet Perëndinë dhe bashkëqeniet tona. Studiojini komentet vijuese mbi Lumturitë:

Të kthehesh nga dashuria për botën te Dashuria për Perëndinë

1. Lum Skamësit në Frymë

"Të jeni skamës në frymë është ta ndieni veten si nevojtarë shpirtërorë, që vareni përherë nga Zoti për veshjet tuaja dhe për ushqimin tuaj dhe për ajrin që thithni, për shëndetin tuaj, për jetën tuaj; duke e kuptuar se nuk duhet të kalojë asnjë ditë pa lutje të zjarrta falënderimi, për udhëheqje e falje dhe forcën e mjaftueshme për nevojën e çdo dite."

2. Lum Ata që Vajtojnë

"Që të vajtojë, ashtu siç na mëson mësimi i Mësuesit këtu, dikush duhet të tregojë atë 'trishtim sipas Perëndisë që sjell pendim' dhe fiton për pendesën një falje të mëkateve dhe ndalon një kthim te veprat për të cilat vajton."

3. Lum Ata që Janë Zemërbutë

"Një njeri zemërbutë përkufizohet si dikush që nuk provokohet apo nxehet lehtë dhe tregohet i duruar në padrejtësi e mërziqe. Zemërbutësia nuk është sinonimike me dobësinë. Njeriu zemërbutë është njeriu i fortë, i fuqishëm i zotërimit të plotë të vetvetes. Ai është dikush që ka guximin e bindjeve të tij morale pavarësisht presionit të shoqërisë apo ortakërisë."

4. Lum Ata që Janë të Uritur dhe të Etur për Drejtësi

"A keni qenë ndonjëherë të uritur për ushqim apo të etur për ujë kur vetëm një kore e ndenjor buke apo një gllënjë uji i vakët për t'i qetësuar sëmbimet që ju mundonin, ju dukeshin zotërimet më me vlerë?"

Nëse e keni pasur këtë lloj urie atëherë ju mund të filloni të kuptoni se si donte të thoshte Mësuesi se duhet të kemi uri dhe etje për drejtësi. Është ajo uri dhe etje që i largon ata nga shtëpia për të kërkuar shoqërim me shenjtorët në shërbimet e sakramentit dhe ajo nxit adhurimin në ditën e Zotit kudo që jemi. Është ajo që nxit lutjen e zjarrtë dhe na i udhëheq këmbët për në tempujt e shenjtë dhe na urdhëron të tregojmë nderim atje.”

Të mësojmë t’i duam bashkëqeniet tona

5. Lum Ata që Janë të Pastër në Zemër

“Nëse do ta shihni Perëndinë, ju duhet të jeni të pastër. Në shkrimet hebraike është historia për një burrë që pa një objekt në largësi, një objekt që ai mendoi se ishte një kafshë e egër. Ndërsa u afrua më shumë ai mundi të perceptonte se ishte një njeri dhe ndërsa u afrua akoma më shumë ai e pa se ishte miku i tij. Ju mund të shihni vetëm atë për të cilën keni sy për të parë. Disa nga ata me të cilët shoqërohej Jezusi e panë atë vetëm si të birin e Jozef marangozit. Të tjerë menduan se Ai ishte një i dhënë pas verës ose një pijanec për shkak të fjalëve të Tij. Pati edhe të tjerë që menduan se Atë e kishin pushtuar demonët. Vetëm të drejtët e panë Atë si Birin e Perëndisë. Ju do ta shihni Perëndinë vetëm nëse jeni të pastër në zemër dhe gjithashtu në një përmasë më të vogël, ju do të jeni në gjendje ta shihni ‘Perëndinë’ ose të mirën te njeriu dhe ta doni atë për shkak të mirësisë që shihni tek ai. Fiksojeni mirë atë njeri që i kritikon dhe që është keqdashës ndaj njeriut të Perëndisë ose udhëheqësve të vajosur në Kishën e Tij. Një i tillë flet nga një zemër e papastër.”

6. Lum Ata që Janë të Mëshirshëm

“Shpëtimi ynë varet nga mëshira që tregojmë ndaj të tjerëve. Fjalët e pasjellshme dhe mizore, ose veprimet e paturpshme të mizorisë ndaj njeriut apo kafshës, madje edhe për gjoja një shpagim, nuk e kualifikojnë autorin e abuzimit për pretendimet e tij për mëshirë kur ai ka nevojë për mëshirë në ditën e gjykimit përpara gjyqit tokësor apo qiellor. A ka ndonjë që nuk është lënduar kurrë nga shpifja e dikujt që ai mendonte se e kishte mik? A e mbani mend vështirësinë që patët për t’u përmbajtur nga shpagimi? Të bekuar jeni të gjithë ju që jeni të mëshirshëm sepse ju do të merrni mëshirë!”

7. Të Bekuar Janë Paqebërësit

“Paqebërësit do të quhen bij të Perëndisë. Ngatërrestari, ai që godet ligjin dhe rendin, udhëheqësi i një turme sulmuese, shkelësi i ligjit nxiten nga arsyet e së keqes dhe, nëse nuk heqin dorë, ata do të njihen si fëmijë të Satanit e jo të Perëndisë. Tërhiquni prej atij që do të nxiste dyshime turbulluese duke i marrë jo me seriozitet gjërat e shenjta sepse ai nuk kërkon paqe por kërkon të përhapë ngatërresa. Ai njeri që është gërnjar dhe kundërshtues dhe argumentet e të cilit janë për qëllime të tjera e jo për të nxjerrë të vërtetë, po shkel një parim rrënjësor të shprehur nga Mësuesi si një thelb në ndërtimin e një jete plotësisht të pasur. ‘Paqe dhe mirëdashje mbi tokë njerëzve’ qe kënga e engjëllit që lajmëroi lindjen e Princit të Paqes.”

8. Lum Ata që Janë Përndjekur

“Të rinj anëmbanë, kujtofshi atë paralajmërim kur t’ju fërshëllojnë dhe t’ju përqeshin për shkak se nuk pranoni të bëni ujdi me standardet tuaja të dëlirësisë, ndershmërisë dhe moralitetit në mënyrë që të fitoni duartrokitjen e turmës. Nëse qëndroni të patundur për të drejtën pavarësisht talljeve të turmës ose madje edhe dhunës fizike, ju do të kurorëzoheni me lumturinë e gëzimit të përjetshëm. Kush e di se sërish në kohën tonë disave prej shenjtorëve ose madje apostujve si në kohët e hershme, mund t’u kërkohet të japin jetën në mbrojtje të së vërtetës? Nëse ajo kohë do të vijë, Perëndi bëj që ata të mos dështojnë!”

9. Përpjekje të Vazhdueshme për të Fituar Cilësitë e Perëndisë

(Të gjitha citimet e mësipërme janë marrë nga Lee, *Decisions for Successful Living*, f. 56–63.)

A mund të shihni nga kjo se Lumturitë krijojnë shkallën për te Krishti nëpërmjet së cilës ju mund të merrni fuqi nga Ai për t’u bërë si Ai? Por kujtoni, duhet përpjekje për ta ngjitur këtë shkallë. Disa thonë se është e pamundur, por ajo është një ide e rreme.

Qe një mbrëmje vonë kur u zgjova befas nga gjumi nga një telefonatë. Nga ana tjetër e telefonit qe zëri i një anëtari të merakosur të lagjes. Ai tregoi se kishte pasur disa probleme në shtëpi dhe pyeti nëse mund të kaloja nga shtëpia e Tij.

Kur hyra në shtëpinë e Riçardit dhe të Xheniferit, atmosfera që e tensionuar. Riçardi foli i pari. Ai që pothuajse në lotë. Xheniferi dëshironte ta linte atë dhe fëmijët. Ai foli në mënyrë të vagullt për disa probleme që ajo kishte pasur më herët gjatë ditës, duke u përpjekur dukshëm që ta mbronte atë. Xheniferi më pas e ndërpreu: "Përse nuk pushon duke i ardhur rrotull së vërtetës, Riçard. Thuaji. Tregoji që unë godita një nga fëmijët. Thuaji çfarë të kam thënë ty dhe fëmijëve! Apo ke frikë se ç' do mendojë peshkopi për shtëpinë tonë 'model'!" Riçardi më hodhi një vështrim.

"Xhenifer, më thuaj ti se çfarë nuk shkon", i thashë.

"Më ka ardhur në majë të hundës – ja çfarë nuk shkon, Peshkop. Jam lodhur me bashkëshortin tim, – fëmijët e mi – dhe këtë shtëpi. Jam lodhur duke u hequr se jemi një familje ideale shenjtoje e ditëve të mëvonshme kur jemi gjithçka përveç kësaj. Dua të dal jashtë prej kësaj situatë, sa më shpejt aq më mirë."

Dhe kështu – nga ora 1:00 deri në 3:00 të mëngjesit – dëgjova një grua që më parë e kishte gëzuar Shpirtin e Zotit por që tani ishte mbushur me ndjenja hakmarrjeje dhe akuzimi. Nuk është e nevojshme të orvatem ta rikrijoj skenën e neveritshme dhe as ngjarjet e asaj dite apo të ditëve më parë që bënë të ndodhte ky makth. Është e mjaftueshme të them se Shpirti që më parë e kishte prekur këtë motër, tani nuk ishte më. Të gjitha ndjenjat e finesës, ndjeshmërisë, mirësjelljes, afrimitetit dhe dashurisë hyjnore qenë zhdukur. Në vendin e tyre kishte akuza, ashpërsi, abuzim dhe urrejtje. U luta së brendshmi për urtësi përtej aftësisë sime të natyrshme për të ndihmuar.

Kur e mbaroi fjalimin e saj të gjatë, ajo tha në mënyrë sfiduese: "Tani Peshkop, mendoj se do të përpiqesh të më bindësh që të mos e lë Riçardin".

"Jo, Xhenifer, më duket se ti e ke mbledhur mendjen për atë që do të bësh. As unë dhe as ndonjë tjetër nuk mund të ta kthejë mendjen. Kështu që ndoshta gjëja që duhet të bësh është të largohesh." Ndalova dhe më pas shtova: "Por Xhenifer, unë dëshiroj që të dish përpara se të largohem prej këtej sonte, se ka një mënyrë për të dalë nga vuajtja jote nëse je e gatshme të përpiqesh." Megjithëse ajo nuk tha asgjë, sytë e saj u lutën për ndihmë.

"A e mban mend se ç'u mësoi Shpëtimtari atyre që kërkuan të bëheshin dishepujt e Tij? Ti ndoshta i ke

lexuar apo i ke dëgjuar disa prej këtyre mësimëve shumë herë. Të kujtohet që kur ishe vajzë në shkollën e së dielës, t'u kërkua t'i mësoje përmendësh mësimet e Jezusit të quajtura Lumturitë. Sonte ndërsa ti po flisje, unë nuk mund të bëja gjë tjetër veçse të mendoja se ato duhen zbatuar këtu.

'Lum skamësit në frymë.' Hapi i parë, Xhenifer, është të kuptosh se ke nevojë për ndihmën e Zotit. Libri i Mormonit shpall: 'Të bekuar janë skamësit në shpirt që vijnë tek unë'. Kjo është mënyra se si mund ta zgjidhësh – këtë problem duke ardhur te Zoti për ndihmë. Por si mund të vish tek Ai?

'Lum ata që vajtojnë.' Ne vijmë te Shpëtimtari duke dëftuar një zemër të thyer e një shpirt të penduar. Me fjalë të tjera, ne vajtojmë për gjendjen që na pengon që të bëhemi miku i Tij dhe që ta kemi gjithmonë Shpirtin e Tij me vete. Nuk po flas për keqardhjen për veten, Xhenifer. Po flas për një lloj keqardhjeje që i pastron ndjenjat dhe dëshirat e pakëndshme nga zemra. Shpëtimtari na tregon se si mund ta kapërcejmë këtë depresion e dëshpërim që është një barrë kaq e madhe për ty tani.

'Lum ata që janë zemërbutë.' Të jemi zemërbutë do të thotë ta përuhim veten përpara Zotit dhe të kërkojmë e të lutemi për ndihmën e Tij që të mposhtim dobësinë tonë. Shpëtimtari ka thënë gjithashtu: 'Hiri im mjafton për zemërbutin'. Çfarë do të thotë kjo? 'Në qoftë se njerëzit vijnë tek unë, unë do t'u tregoj atyre dobësinë e tyre. Unë u jap njerëzve dobësi, që ata të jenë të përuhur ... pasi në qoftë se ata përuhen para meje dhe kanë besim tek unë, atëherë unë do të bëj që gjërat e dobëta, të bëhen të forta në ta.' [Ethëri 12:26–27.]

Tani Xhenifer, ti ke zbuluar një dobësi në karakterin tënd që po të pengon të kesh Shpirtin e Zotit. A nuk i dëshiron bekimet që të të japin mundësi t'i mposhtësh dobësitë e tua? A nuk e dëshiron atë gëzim dhe lumturi që të ka munguar në jetën tënde gjatë këtyre muajve të kaluar?

'Të bekuar janë ata që janë të uritur dhe të etur për drejtësi, pasi ata do të mbushen me Frymën e Shenjtë.' Ai është bekimi për të cilin ke nevojë kaq dëshpërimisht, Xhenifer! Tani le të marrim parasysh pjesën tjetër të lumturive të Shpëtimtarit.

A dëshiron të jesh më e sjellshme? 'Lum ata që janë të mëshirshëm.'

A dëshiron ta mposhtësh hipokrizinë? ‘Lum ata që janë të pastër në zemër.’

A dëshiron paqe në vetë shtëpinë tënde? ‘Lum paqebërësit.’

Dhe pastaj është mësimi rreth të qenit në gjendje për të duruar përndjekjen. Po përse i përket durimit të stresit dhe përndjekjes së kundërshtarit në vetë shtëpinë tënde?

Çështja është, Xhenifer, se, nëse i dëshiron vërtet këto cilësi, ato janë në dispozicionin tënd kur ti ‘ke uri dhe etje’ për to. Kjo është drejtësia për të cilën flet Shpëtimtari, – këto janë bekimet që vijnë kur dikush është i mbushur me Frymën e Shenjtë. Duke e pranuar nevojën tënde për t’u varur çdo ditë, madje çdo orë, te Zoti, duke agjëruar e duke u lutur, ti mund ta kapërcesh këtë problem që po të çon në një vuajtje të tillë. Ja dhe premtimi i Shpëtimtarit për ty:

... ‘Mbani mend se është mbi shkëmbin e Shëlbuesit tonë që është Krishti, biri i Perëndisë, që ju duhet të ndërtoni themelin tuaj; që kur djalli të çojë erërat e tij të fuqishme, po shigjetat e tij në shtjellë të erës, po, kur i gjithë breshëri i tij dhe furtuna e tij e fuqishme do të lëshohen mbi ju, nuk do të ketë fuqi mbi ju, që t’ju tërheqë në humnerën e mjerimit dhe të vuajtjes së pafund, për shkak të shkëmbit mbi të cilin jeni ndërtuar, që është një bazë e sigurt, një bazë mbi të cilën në qoftë se njerëzit ndërtojnë, nuk mund të bien.’ [Helamani 5:12.]”

Më pas i dëshmova asaj për vërtetësinë e këtyre parimeve. Lotët e saj, treguesi i parë i shpirtit të

pendimit, më thanë se edhe ajo e dinte se ato ishin të vërteta. Kishte një rrugëdalje. Kishte një shpresë. Ndoshta për herë të parë në jetën e saj, ajo filloi të ndiente se si ungjilli bëhet një fuqi për t’i zgjidhur problemet tona, për ta përmirësuar natyrën tonë dhe për të na ndihmuar të bëhemi më shumë si Krishti në prirjen tonë.

Përpara se të largohesha atë natë, ne u gjunjëzuam të luteshim së bashku. Kur u ngritëm së gjunjëzuari, e dija se Xheniferi nuk do ta linte bashkëshortin apo shtëpinë e saj.

Kanë kaluar shtatë vjet që nga ngjarja e asaj mbrëmjeje. Xheniferi dhe Riçardi i kanë shtuar tre fëmijë të tjerë familjes së tyre. Kapërcimi i problemeve të saj nuk ka qenë i lehtë; në fakt, ka qenë një mundim i madh. Megjithatë, gradualisht, duke i zbatuar parimet e Shpëtimtarit në ditë pas dite, ajo ka gjetur një forcë që nuk e njihte më parë.

(Bazuar në një përvojë të vërtetë.)

Sikurse Xheniferi, ju mund t’i gjeni dobësitë dhe problemet tuaja të vështira për tu mposhtur. Por a mund të ndiheni të justifikuar përpara Perëndisë nëse dështuat në bërjen e përpjekjes për të ngjitur shkallët drejt përsosmërisë? A mund të shihni se është e mundur që të përparoni hap pas hapi drejt synimit tuaj për përsosmëri?

Tani ju mund të dëshironi të shqyrtoni pjesën e mbetur të Predikimit në Mal duke i bërë vetes këtë pyetje: Si mund t’i vë në praktikë cilësitë e sugjeruara nga Jezusi që do të më ndihmojnë të rritem drejt përsosmërisë?

9

“Kushdo që Kryen Vullnetin e Atit”

Tema

Përmes bindjes ndaj urdhërimeve, ne zgjedhim Krishtin si Atin tonë dhe bëhemi bijtë e bijat e Tij.

Galilea

Kana

Samaria

Betsaida

Judea

Deti i Galilesë

Deti i Madh

Jerusalemi

Kapernaumi

Bethlehemi

Shërbesa Galilease	3:31–35
Mateu	8:19–21
Marku	Hyrje
Lluka	"E shtriu dorën e vet drejt dishepujve të vet dhe tha: 'Ja nëna ime dhe vëllezërit e mi!
Gjoni	Sepse kushdo që kryen vullnetin e Atit tim që është në qiej, më është vëlla, motër dhe nënë.'" (Mateu 12:49, 50.)
Kapernaum, Galile	A e keni marrë parasysh faktin se ju mund të bëheni pjesëtar i familjes së Krishtit dhe të bëheni bashkëtrashëgimtarë me Të, të gjithçkaje që ka Ati Qiellor? Si mund të bëheni biri apo bija e Tij?
Shërohet Shërbëtori i Centurionit	Në këtë mësim ju do të ecni me Jezusin ndërsa Ai shëron të sëmurët, ngre të vdekurit dhe ligjëron mbi Satanin. Ju do të lexoni gjithashtu mësimet e Tij rreth mënyrës se si mund të hyni në një marrëdhënie familjare me Të.
8:5–13	
7:1–10	
Nain, Galile	
Ngrihet së Vdekuri Djali i së Vesë	<i>Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.</i>
7:11–17	
Galilea	
Gjoni Dërgon Kërkues	Komente Shpjeguese
11:2–24, 28–30	(9-1) Mateu 11:2, 3. A Dyshoi Gjoni Nëse Jezusi Ishte Mesia?
7:18–35	"Ngrihet shpesh pyetja se përse Gjoni i dërgoi dishepujt e tij për t'i bërë një pyetje të tillë Jezusit. Shumë kanë vrarë mendjen nëse ishte e mundur që vetë Gjoni të mos ishte i sigurt për identitetin e Krishtit dhe thirrjen e Tij hyjnore. Megjithatë, ne duhet të kujtojmë se dëshmia më e fundit e shënuar e Gjonit u drejtohej dishepujve të tij kur ata ishin të shqetësuar për rritjen e popullaritetit të Jezusit. Gjoni u kujtoi atyre se ai vetë nuk ishte Mesia dhe se ata duhej të largoheshin prej tij dhe të ndiqnin Jezusin. Kjo që disa muaj përpara ngjarjes për të cilën po diskutohet tani. Me sa duket një prej vështirësive të përjetuara nga Gjoni ishte bindja me sukses e dishepujve të tij që ta braktisnin atë dhe të bëheshin dishepujt e Krishtit, për të cilin ai kishte dhënë dëshmi. Tani, disa muaj pas pagëzimit të Jezusit dhe pas përpjekjeve të përsëritura të Gjonit për t'i bindur ata, Gjoni i gjeti disa nga dishepujt e tij sërish ngurrues për t'u shkëputur prej tij e për të ndjekur Mësuesin e tyre të vërtetë. Duket më e qëndrueshme që ta përcaktosh arsyen përse Gjoni i dërgoi dy dishepujt te Jezusi si një bindje për ta në vend të një sigurimi të vetes së tij. <i>Pyetja që ata do t'i shtronin Jezusit ishte për lartësimin e tyre shpirtëror, jo për të tijin.</i>
Një Grua Vajos Jezusin në Shtëpinë e Simonit	
7:36–50	
Një Tjetër Udhëtim Përmes Galileasë	
8:1–3	
Kapernaum, Galile	
Deklarata mbi Belzebubin	
12:22–37	
3:22–30	
Fjalimi mbi Shenjat dhe Dëshminë	
12:38–45	
Nëna dhe Vëllezërit e Tij e Kërkojnë Atë	
12:46–50	

Gjoni e dinte, si askush tjetër se kush ishte Jezusi dhe ai e kishte ditur këtë për një kohë të gjatë. Ai kishte pasur zbulesë nga qielli për këtë qëllim: ai kishte parë me sytë e tij, kishte dëgjuar me veshët e tij dhe kishte dëshmi për Frymën e Shenjtë. Ai kishte marrë dhe shërbesë nga engjëjt ndërsa ishte në burg. Përgjigjja më e kënaqshme duket se është, që Gjoni i dërgoi dishepujt e tij ta pyesnin Jezusin për identitetin e Tij, në mënyrë që ata vetë të mund ta kuptonin më në fund të vërtetën e asaj që kishte dëshmuar Gjoni për gjithë këta muaj. Kjo përjasje duket në pajtim me dijen e sigurt të Gjonit për Shëlbuesin, dëshminë e tij të njohur ndaj dishepujve të tij dhe ngurrimin e natyrshëm të dishepujve të tij për t'u larguar prej tij.

Ndoshta duhet bërë e qartë këtu se nuk kishte antagonizëm midis Jezusit dhe Gjonit. Një njeriu nuk i duhej ta braktiste e ta refuzonte krejtësisht Gjonin në mënyrë që të pranonte Jezusin. Por Jezusi ishte Biri i Perëndisë dhe Gjoni ishte profeti i Tij. Nuk ka krahasim të barabartë midis të dyve dhe Gjoni nuk dëshironte ndonjë pikëpamje të gabuar mes atyre me të cilët shoqërohej rreth pozicioneve përkatëse të vetvetes dhe Mësuesit të tij." (Matthews, *A Burning Light: The Life and Ministry of John the Baptist*, f. 92.)

(9-2) Mateu 11:11. Asnjë Profet më i Madh se Gjon Pagëzori

Si është e mundur që Gjoni konsiderohej një nga profetët më të mëdhenj? Mrekullitë e tij nuk mund të ishin arsyeja e madhështisë së tij.

Së pari. Atij iu besua një mision hyjnor për të përgatitur udhën përpara fytyrës së Zotit. Kujt tjetër i ishte besuar një gjë e tillë përpara tij ose deri më sot? Askujt.

Së dyti. Atij iu besua misioni i rëndësishëm ku iu kërkua që nga dora e tij të pagëzohej Biri i Njeriut. Kush tjetër e kishte nderin për ta bërë këtë? Kush tjetër ka pasur një privilegj apo lavdi kaq të madhe?

Së treti. Gjoni, në atë kohë, ishte i vetmi administrues i ligjshëm në çështjet e mbretërisë që ishte asokohe mbi tokë dhe i cili mbante çelësat e fuqisë. Judenjtë duhet t'u bindeshin udhëzimeve të tij ose të mallkoheshin, sipas vetë ligjit të tyre; dhe Vetë Krishti përmbushi çdo drejtësi duke iu bindur ligjit të cilin Ai ia kishte dhënë Moisiut në mal dhe si rrjedhim e lartësoi atë, dhe e nderoi në vend që ta shkatërronte. Biri i Zakarias i mori me mundim

çelësat, mbretërinë, fuqinë, lavdinë nga judenjtë, me vajosje të shenjtëruar dhe vendim të qiellit, dhe këto tri arsye e bëjnë atë profetin më të madh të lindur prej gruas. (Smith, *Teachings*, f. 275–276.)

(9-3) Mateu 11:11. Kush Konsiderohej se Ishte “Më i Vogli në Mbretëri”?

“Cilit i referohej Jezusi si të qenit më i vogli? Jezusin e konsideronin sikur të kishte pretendimin më të vogël për mbretërinë e Perëndisë dhe, [me sa duket], kishte të drejtën më të vogël për t'u besuar prej tyre si profet; pra, sikur të kishte thënë –‘Ai që konsiderohet më i vogli midis jush, është më i madh se Gjoni –domethënë, vetë Unë.’” (Smith, *Teachings*, f. 276.)

(9-4) Mateu 11:20–24. A Ekziston një Vend i Tillë si Ferri?

“Kisha nuk jep mësim se ekziston një vend i quajtur ferr. Sigurisht që ne nuk besojmë se të gjithë ata që nuk e marrin ungjillin do të flaken përfundimisht në ferr. Ne nuk besojmë se ferri është një vend ku të ligjtë digjen përgjithmonë. Sidoqoftë, Zoti ka përgatitur një vend për të gjithë ata që duhen dënuar përjetësisht për shkeljen e ligjeve të Tij. ...

Një vend ku ata që nuk mund të shëlbohen dhe që quhen bijtë e Humbjes do të hidhen në errësirën e përtejme. Ky është ferri i vërtetë ku do të shkojnë ata që dikur e dinin të vërtetën dhe kishin dëshmi për të, e më pas i kthyen shpinën dhe blasfemuan në emrin e Jezu Krishtit. Këta janë ata që kanë mëkatuar kundër Frymës së Shenjtë. Për ata nuk ka falje dhe Zoti tha se Ai ka përgatitur një vend për ta. (DeB 76:31–37; 88:32–33.)

Të gjithë ata që hyjnë në mbretërinë telestiale, që do të jetë një vend, ashtu siç do të jetë secila prej këtyre mbretërive, do të ndëshkohen për mëkatet e tyre. Satani do të ketë sundim mbi ta për një kohë derisa ata ta kenë paguar çmimin për mëkatet e tyre, përpara se të mund të hyjnë në atë mbretëri telestiale.

Kjo tokë do të bëhet një mbretëri celestiale kur të shenjtërohet. Atyre që hyjnë në mbretërinë terestriale do t'u duhet të shkojnë në një sferë tjetër që do të përgatitet për ta. Në mënyrë të ngjashme, atyre që hyjnë në mbretërinë telestiale, do t'u duhet të shkojnë në një tokë që është përgatitur për ta dhe do të ketë një vend tjetër që është ferri ku do të banojnë djalli dhe ata që janë

ndëshkuar për të shkuar me të. Sigurisht, ata që hyjnë në mbretërinë telestiale dhe ata që hyjnë në mbretërinë terestriale do të kenë ndëshkimin e përjetshëm që do t'u vijë atyre nga dijenia se, nëse do t'i kishin mbajtur urdhërimet e Zotit, ata do të kishin mundur të riktheheshin në praninë e Tij si bijtë e bijat e Tij. Për ata kjo do të jetë një torturë dhe në atë kuptim do të jetë ferr." (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 2:208–210.)

(9-5) Mateu 12:30. "Kush Nuk Është me Mua, Është Kundër Meje"

"Ndërsa shkoi përpara në shërbesën e Tij, Jezusi hasi reagime të larmishme. Pati disa që e pranuan me gëzim, e ndoqën Atë kudo që Ai shkoi dhe u përpoqën që t'i jetonin mësimet e Tij. Pati disa që qenë indiferentë dhe më pas të tjerë që e kundëstuan atë haptazi. Pra njerëzit e asaj kohe e kishin para tyre shembullin aktiv të ligjit të kundërshtimit në të gjitha gjërat. Nga njëri krah Jezusi po predikonte udhën e jetës; nga krahu tjetër ishin skribët dhe farisenjtë që e luftonin Atë në çdo hap. Pastaj qenë edhe indiferentët. A mund të themi se ata ishin me Zotin apo kundër Tij, apo ishin thjesht indiferentë, ashtu siç themi? I bëj thirrje mendjes suaj se indiferentët nuk i mbajtën urdhërimet dhe nëpërmjet indiferencës së tyre i nxitën të tjerët të ishin indiferentë dhe ndërsa të tjerët bëheshin indiferentë, edhe ata nuk pranuan t'u bindeshin urdhërimeve të Zotit, Perëndisë së tyre.

Këta indiferentë ndërtuan një mur kundër Krishtit dhe ndërsa ata e përhapnin shembullin e mosbindjes, ata u bënë një pengesë për të në punën e Tij dhe për atë arsye, Zoti tha:

"Kush nuk është me mua, është kundër meje dhe kush nuk mbledh me mua, shkapërderdh'. (Mateu 12:30.)" (Mark E. Petersen në *CR*, prill. 1945, f. 41–42.)

(9-6) Mateu 12:31. Cili Është Kushti për Faljen?

"Prandaj unë ju them juve: Të gjitha llojet e mëkatit dhe blasfemisë do t'u falen njerëzve; por blasfemia kundër Frymës së Shenjtë, nuk do t'u falet njerëzve." (Mateu 12:26, Varianti i Frymëzuar.)

(9-7) Mateu 12:31. Çfarë Është Mëkati kundër Frymës së Shenjtë?

Që të mëkatojë kundër Frymës së Shenjtë, një njeri duhet të mos e pranojë njohurinë që ka marrë nga Fryma e

Shenjtë. Sikurse shkroi Profeti Jozef Smith: "Ai duhet të thotë se dielli nuk shkëlqen ndërkohë që e sheh atë të shkëlqejë. ..." (*Teachings*, f. 358.) Plaku Jozef Filding Smith shkroi deklaratën e mëposhtme për sigurinë e njohurisë së zbuluar nga Shpirti dhe se sa e rëndë është ta mohosh atë:

"Dëshmia e Shpirtit është kaq e mrekullueshme dhe mbresat dhe zbulesat e së vërtetës hyjnore jepen aq fort, sa marrësit i vjen një bindje e së vërtetës që ai nuk mund ta harrojë. Prandaj, kur një njeri i ndriçuar dikur nga Shpirti aq sa ai merr njohuri se Jezu Krishti është Biri i Vetëmlindur i Perëndisë në mish, pastaj largohet dhe e lufton Zotin dhe punën e Tij, ai bën kështu kundër dritës dhe dëshmisë që ka marrë me anë të fuqisë së Perëndisë. Si rrjedhim, ai e ka lënë veten me dashje në dorë të së keqes. Prandaj Jezusi tha se nuk ka falje për një njeri të tillë.

Dëshmia e Frymës së Shenjtë është dëshmia më e fortë që mund të marrë një njeri." (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 4:92.)

(9-8) Mateu 12:32. Cili Është Ndryshimi mes Refuzimit të Jezusit dhe Mohimit të Frymës së Shenjtë?

"Një njeri që nuk e ka marrë dhuratën e Frymës së Shenjtë dhe për pasojë nuk e ka 'shijuar kurrë dhuratën qiellore', mund të jetë fajtor për blasfemi kundër Jezu Krishtit dhe mund të falet pas pendimit të tij, por aq e madhe është dëshmia përmes dhuratës së Frymës së Shenjtë, sa nëse ai kthehet kundër Zotit dhe e lufton punën e Tij, nuk ka falje. Derdhja e gjakut të pafajshëm nuk kufizohet vetëm te marrja e jetës së të pafajshëmve, por përfshihet edhe në synimin për të shkatërruar fjalën e Perëndisë dhe për ta çnderuar haptazi Krishtin. Ata që e kanë njohur të vërtetën dhe më pas luftojnë kundër shërbëtorëve të autorizuar të Jezu Krishtit, luftojnë gjithashtu kundër Tij, sepse ata që luftojnë kundër shërbëtorëve të Tij e bëjnë këtë edhe kundër Tij dhe kështu janë fajtorë për gjakun e Tij." (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 1:63–64.)

Cështje për Meditim

Satani Bëhet Ati i Atyre që e Refuzojnë Jezu Krishtin

Ju tashmë e keni lexuar tregimin për akuzën blasfemuese të farisenjve se Jezusi i dëbonte shpirtrat e këqinj me fuqinë e Satanit. (Shih Mateu 12:24.) Jezusi e përdori këtë rast për të dhënë dëshmi se Ai ishte vërtet Biri i Perëndisë dhe për të treguar më tej se farisenjtë qenë të verbër ndaj misionit të Tij sepse ata zgjodhën t'i shërbenin Satanit. Në denoncimin e Tij për akuzën blasfemuese ndaj Tij, Jezusi përdori tre argumente për të dëshmuar se ishte Mesia.

Së pari: Rishqyrtoni Mateu 12:25, 26. Cili është argumenti i Tij i parë?

Së dyti: Rishqyrtoni Mateu 12:27–29. Për kë e kishte fjalën Jezusi kur pyeti: “Me ndihmën e kujt i dëbojnë bijtë tuaj”? Krahasojeni këtë me përgjigjen e Tij siç jepet në Variantin e Frymëzuar. (Kini parasysh se vargu 27 në Variantin e Mbretit Jakob është vargu 23 në Variantin e Frymëzuar.)

“Por nëse unë i dëboj djajtë me anë të Shpirtit të Perëndisë, atëherë mbretëria e Perëndisë ka ardhur në mes tuaj. Sepse edhe ata i dëbojnë djajtë me anë të Shpirtit të Perëndisë, sepse atyre u është dhënë fuqi mbi djajtë, që ata të mund t'i dëbojnë.”

Duke komentuar mbi këtë Plaku Brus R. Mek-Konki ka thënë:

“Komentuesit fanatikë, pothuajse botërisht e kanë marrë si të vërtetë se nëpërmjet ekzorcizmit, magjisë apo magjepsjes së disa fetarëve të rremë të kohës së Krishtit ishin në gjendje t'i dëbonin djajtë. Me asgjë tjetër përveç Variantit të Mbretit Jakob përpara tyre, duhet të jetë e dukshme se ky përfundim është absurd dhe i palogjikshëm, sepse i gjithë thelbi i këtij fragmenti është se Satani nuk mund ta dëbojë Satanin. Por nga Varianti i Frymëzuar ne mësojmë se ata të tjerët prej judenjve që po dëbonin djaj, ishin njerëz që e kishin marrë Shpirtin e Perëndisë, që do të thotë se ata ishin pagëzuar, ishin anëtarë të Kishës, mbanin priftërinë dhe po ecnin me drejtësi dhe besnikëri përpara Atit. Shërbestarët e rremë nuk kanë mundur, nuk mundën dhe nuk do të mundën kurrë t'i dëbojnë djajtë.” (DNTEC, 1:269.)

Së treti: Rishqyrtoni Mateu 12:33–35. Për çfarë po i pyet Ai farisenjtë?

“Jini të qëndrueshëm ju farisenj; bëjeni pemën të mirë ose të keqe, nëse është e mirë për t'i dëbuar djajtë dhe Unë i dëboj ata, atëherë puna Ime është e mirë pasi një pemë njihet nga fryti i saj; por nëse Unë jam i keq, siç thoni ju, atëherë duhet të jetë diçka e ligë që t'i shërosh ata që janë pushtuar nga shpirtrat e këqinj, sepse një pemë e keqe bën fryt të keq.” (McConkie, DNTEC, 1:275.)

Kur Jezusi i udhëzoi farisenjtë lidhur me hyjnueshmërinë e Tij, Ai po ngrinte një padi kundrejt tyre. Më vonë Ai u tha atyre se duke mos e pranuar Atë si Mesian e vërtetë, ata në të vërtetë kishin bërë atë për të cilën e kishin akuzuar Atë se e kishte bërë: Zgjedhjen e djallit si atin e tyre. (Shih Gjoni 8:44.)

“Kushdo që Kryen Vullnetin e Atit”

*Po të kishit ecur nga Nazareti
Prapa djallit më të madh,
Për Të, a do të kishit dhënë dëshmi,
Për të vajosurin e Zotit?
Apo do t'i kishit thënë Atij:
“Nuk më duhesh Ti,
se në portën e qiellit mund të hyj
falë familjes sime!
Nëna jote është edhe e imja
Vëllezërit tanë, shikoji, tre!
Tani ç'mund të jetë hyjnore tek Ti
Që s'mund të jetë tek unë?”
Kokë krenare, përulu! Sepse Ai është Zoti.
Dhe i përkryer; pa mëkat.
Njeriu që u lind nga Maria, ti.
Nuk qe një zot si Ai
Vëllezërit në mish s'mund të kenë asnjë pretendim
Që fajet t'u falen.
Por duhet të binden, si të gjithë,
Që të hyjnë në qiell.
Uji, gjaku dhe Fryma e Shenjtë
Ta pastroftë zemrën dhe ndryshofsh
Atëherë nuk do të jesh vetëm një vëlla,
Por bir për Atë që mbretëron!*

(Përdorur me leje.)

Nëpërmjet Bindjes ndaj Urdhërimeve, Ne Zgjedhim Krishtin si Atin Tonë

Lexoni përsëri te Mateu 12:49, 50 dhe më pas lexoni sa vijon, përfshirë shkrimet e cituara:

Në lidhje me ungjillin, njerëzit kanë shumë etër. Disa nga këto marrëdhënie babë e bir renditen këtu.

Ati i trupit shpirtëror

Romakëve 8:16.

Babai i trupit fizik

Hebrenjve 12:9

Etërit në Priftëri

"Mbajtësit besnikë të Priftërisë Melkizedeke, pavarësisht prejardhjes së tyre natyrore, bëhen nëpërmjet adoptimit bijtë e Moisiut dhe Aaronit. (D e B 84:6, 31–34.)" (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 745–746.)

Ati që na shpëton

Jakobi 1:17, 18; Mosia 5:7

Të gjitha këto marrëdhënie babë e bir janë jetike, sepse nëse ndonjëra prej tyre do të lihej jashtë, do të ndalej përparimi drejt përsosmërisë.

Secila prej këtyre marrëdhënieve jetësore kërkon kushte bazë. Për shembull, jeta fizike kërkon oksigjen dhe nëse mungon oksigjeni nuk do të ketë jetë fizike.

Në të njëjtën mënyrë, anëtarësimi në familjen e Krishtit (që është përfundimtarja dhe më e lavdishmja prej të gjitha marrëdhënieve jetësore) përfshin kushte të caktuara. Dhe nëse këto kushte nuk plotësohen, atëherë kandidati nuk mund të jetë një pjesëtar i familjes së Jezusit.

Çfarë duhej të bënin Maria dhe bijtë e tjerë të saj dhe çfarë duhet të bëni ju që të bëheni pjesëtar i familjes së Jezusit? (Shih Mateu 12:49, 50.)

(9-9) Ne Mund të Bëhemi Pjesëtarë të Familjes së Jezu Krishtit

"Kjo [ideja se ne mund të bëhemi pjesëtarë të familjes së Krishtit], është një marrëdhënie e veçantë familjare që ruhet për besnikët. Është mbi, përtej dhe veç faktit që të gjithë njerëzit janë fëmijët shpirtërorë të Atit të Përvetshëm. ... Kjo është një doktrinë e lavdishme dhe e mahnitshme. Ne jemi bijtë dhe bijat e Perëndisë së gjallë, fëmijët e Jehovahit të madh, pasardhësit e adoptuar të Zotit Jezu Krisht. Ne mbajmë emrin e Krishtit. Ne jemi anëtarë të familjes së Tij. Ai është Ati ynë." (McConkie, "The Ten Commandments of a Peculiar People," *Speeches of the Year*, 1975, f. 30.)

10

"Ai u Paraqiti Shumë Gjëra në Shëmbëlltyra"

Tema

Shëmbëlltyrat e Jezusit u japin një mesazh të veçantë atyre që janë në harmoni me shpirtin.

Galilea

Deti i Galilesë

Samaria

Shërbesa Galilease

Perea

Ps.K. 31 deri në Ps.K. 32

Judea

Mateu

Deti i Madh

Marku

Kapernaumi

Lluka

Betsaida

Gjoni

Deti i Galilesë

Flet për Sakrificën

8:18–22

9:57–62

Qetëson Stuhinë, pothuajse vjeshtë, 31 Ps.K.

8:23–27

4:35–41

8:22–25

Gergesa, Tetrarkia e Filipit

Legjioni i Demonëve dhe Kthimi në Anën Tjetër

8:28–34; 9:1

5:1–21

8:26–40

Kapernaum, Galile

E bija e Jairit dhe Gruaja me Fluks Gjaku

9:18–26

5:22–43

8:41–48

Shërimi i të Verbërit dhe Dëbimi i Djajve

9:27–34

Shëmbëlltyrat në Detin e Galilesë

13:1–53

4:1–34

8:4–18

Refuzimi i Dytë në Nazaret

13:54–58

6:1–6

Hyrje

Në leximin tuaj ju keni lexuar përshkrimin e Jezusit për kundërshtarin e Tij të madh, djallin dhe ju e keni dëgjuar Atë të flasë hapur kundër kërkuesve të shenjave të bujshme. Ju keni lexuar edhe për mënyrën se si ndihej Jezusi për pararendësin e Tij besnik, Gjon Pagëzorin dhe ju keni mësuar se të gjithë ata që bëjnë vullnetin e Atit të Tij janë pjesëtarë të “familjes” së Jezusit. Tani ndërsa kaloni nëpër bllokun vijues të leximit ju do të jeni në gjendje ta zhvilloni më tej njohurinë tuaj për Jezusin.

Ju mund të jeni të interesuar të mësoni se shërbesa trevjeçare e Jezusit është pothuaj në gjysmë të rrugës. Ai e ka kaluar këtë kohë kryesisht në vendlindjen e Tij në Galile. Megjithëse mospëlqimi është shtuar disi ngadalë, Ai është rritur më në fund njëherësh në një kundërshtim dhe refuzim të plotë – e gjithë kjo pavarësisht veprave të Tij të pushtetshme. Madje edhe njerëzit e preferuar të Nazaretit e kishin refuzuar Mesian që qe rritur në mes tyre dhe do ta bënin këtë përsëri.

Me këtë arsyetim karakteristik dhe të përmbajtur, Jezusi i ndesh turmat kundërshtuese të dëgjuesve me një metodë të mprehtë mësimdhënieje që e fsheh mesazhin e Tij nga mosbesuesit. Ai fillon të japë mësim me shëmbëlltyra.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(10-1) Mateu 8:28–34. Përse Flet Ai me një Pëstjellim të Tillë: “Emri im Është Legjion, sepse Jemi Shumë”?

“Këtu shfaqet fakti i ndërgjegjes së dyfishtë ose personalitetit të shumëfishtë të njeriut. Kaq i plotë qe pushtimi i tij nga shpirtrat e ligj sa që ai nuk mund të bënte më dallimin mes personalitetit të tij individual dhe personalitetit të tyre.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 311.)

(10-2) Domethënia e Shërimeve të Kryera nga Jezusi

“Sikurse u kryen nga Jezusi, shërimet ndoqën këtë model: 1) Ato ndodhën për shkak të besimit të njerëzve mes të cilëve Ai shërbeu; 2) Në mendjen e judenjve ato ishin dhe duhet të kenë qenë fakte bindëse të misionit hyjnor të Zotit të qiellit që eci midis tyre; 3) Si vepra mëshire dhe dhembshurie, ato u sollën dobi e bekime të

paçmueshme lënguesve dhe të vdekurve të kohës; dhe 4) Ato ndodhën në përputhje me shprehjet profetike për Mesian të njerëzve të frymëzuar të epokave të mëparshme. Për Mbretin Beniamin, për shembull, një engjëll i shenjtë, duke i treguar për shërbesën e vdekshme të Jezusit kishte thënë: 'Do të shkojë përpara mes njerëzve, duke punuar mrekulli të mëdha, të tilla si shërimin e të sëmurëve, ngritjen e të vdekurve, bërjen që ulokët të ecin, të verbërit të marrin shikimin e tyre dhe të shurdhët të dëgjojnë, dhe duke kuruar të gjitha llojet e sëmundjeve'. (Mosia 3:5.)" (McConkie, DNTC, 1:158–159.)

(10-3) Cili Është Çelësi për t'i Kuptuar Shëmbëlltyrat?

"Unë kam një çelës nëpërmjet të cilit i kuptoj shëmbëlltyrat. Unë pyes: Cila ishte pyetja që e solli këtë përgjigje ose që e bëri Jezusin të shprehte shëmbëlltyrën?" (Smith, *Teachings*, f. 276–277.)

(10-4) Cili Mesazh i Vetëm Profetik Zhvillohet nga Shëmbëlltyrat te Mateu 13?

"Unë tani do të vazhdoj duke bërë disa komente nga thëniet e Shpëtimtarit, të shënuara në kapitullin e 13-të të Ungjillit të Tij sipas Shën Mateut, që, në mendjen time, na sigurojnë ne një kuptueshmëri aq të qartë për çështjen e rëndësishme të mbledhjes siç shënohet në Bibël." (Smith, *Teachings*, p. 94. Kursivet shtuar.)

(*Shënim*: Procesi i mbledhjes, përmes së cilit pasardhësit e shpërndarë të Izraelit gjenden gradualisht në kombet e tokës dhe u lejohet të marrin të gjitha dobitë e ungjillit, aktualisht është duke përparuar. Çelësat për ta vazhduar e për ta plotësuar këtë projekt të madh, u rivendosën nga Moisiu kur ai iu shfaq Jozef Smithit dhe Oliver Kaudrit në Tempullin e Kirtlandit [DeB 110:11]. Mbledhja nuk do të jetë e plotë derisa të gjitha fiset e Izraelit të vendosen më në fund në tokat e tyre të trashëgimit [Jeremia 16:14, 15]. Shëmbëlltyrat te Mateu 13 nxjerrin në pah hapat dhe elementët kryesorë të këtij procesi mbledhjeje, duke filluar me mbjelljen e farës së ungjillit në meridianin e kohës [shëmbëlltyra e Mbjelesit], dhe duke arritur kulmin në ndarjen e fundit të të ligjeve nga të drejtët [shëmbëlltyra e rrjetës].)

(10-5) Mateu 13:3–8. Cili Qe Synimi Kryesor i Shëmbëlltyrës së Mbjelesit?

"Kjo shëmbëlltyrë u tha për të treguar efektet që vijnë si rezultat i predikimit të fjalës; dhe ne besojmë se *këtu hidhet fjala drejtpërdrejt për fillimin dhe përgatitjen e mbretërisë në atë epokë. ...*" (Smith, *Teachings*, f. 97. Kursivet shtuar.)

(10-6) Mateu 13:9–17. Përse Disa i Pranojnë Fjalët e Shpëtimtarit dhe të Tjerët Jo?

"... Ndëshkimi që ra mbi turmën që nuk i pranuan fjalët e Tij, që për shkak se ata nuk qenë të gatshëm të shihnin me sytë e tyre dhe të dëgjonin me veshët e tyre; jo sepse nuk mundeshin dhe nuk ishin të privilegjuar për të parë e për të dëgjuar, por për shkak se zemrat e tyre qenë plot ligësi e neveri; 'siç bënin etërit tuaj, ashtu bëni edhe ju'. ...

Ne nxjerrim përfundimin se arsyeja e thjeshtë përse turma, ose bota, siç u emërtua nga Shpëtimtari, nuk e mori një shpjegim të shëmbëlltyrave të Tij, ishte për shkak të mosbesimit. Juve, thotë Ai (duke u folur dishepujve të Tij), ju është dhënë të njihni të fshehtat e mbretërisë së Perëndisë. Dhe përse? Për shkak të besimit dhe mirëbesimit që ata patën tek Ai." (Smith, *Teachings*, f. 96–97. Kursivet shtuar.)

(10-7) Mateu 13:25. Çfarë Janë Egjrat?

"Autori i artikullit 'Egkrat' në Fjalorin e Smithit thotë: 'Kritikët dhe analistët janë dakord se shumësi i fjalës *zizania* në greqisht, që do të thotë "egjra" e shëmbëlltyrës (Mateu 13:25) përfaqëson barin e keq të quajtur "bari mjekrosh" (*Lolium temulentum*), një bar i përhapur gjerësisht dhe i vetmi specie e familjes që ka tipare të dëmshme. Bari mjekrosh përpara se të rritet, është shumë i ngjashëm me grurin dhe rrënjët e të dyve gërshetohen shpesh; ndaj urdhri se "egjra" duhej lënë të rritej deri në të korra, nga frika se mos kur njerëzit ia shkulin rrënjët egjrës "bashkë me të do të shkulin edhe grurin". Ky bar dallohet lehtë nga gruri dhe elbi kur nxjerrin krye, por kur të dy janë të zhvilluar pak "edhe këqyrja më nga afër shpesh nuk e shquan dot atë. ... Shija është më e hidhur dhe kur hahen veçmas ose madje edhe kur përzihen në bukën e zakonshme, ajo shkakton marrje mendsh dhe shpesh vepron si një bar i fortë që nxit të vjellat.'" Citimi i dytë është nga libri i Thompson-it *The Land and the Book*, ii.111, 112. Është pohuar se bari mjekrosh është një lloj i keqformuar gruri; dhe janë bërë përpjekje për t'i dhënë

domethënie shtesë shëmbëlltyrës udhëzuese të Zotit tonë duke injektuar këtë mendim; sidoqoftë nuk ka asnjë garanci shkencore për këtë koncept të shumëpërfolur dhe studentët më seriozë nuk do të mashtrohen në këtë mënyrë.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 301.)

(10-8) Mateu 13:30. Kush Mblidhet i Pari, Gruri apo Egjra?

Mateu 13:30 tregon se e para mblidhet egjra por kushtojini vëmendje Variantit të Frymëzuar:

“Lërimi të dy të rriten së bashku deri në të korra dhe në kohën e të korrave, unë do t’u them korrësve: Mblidhni së pari grurin në hangarin tim; dhe egjrat të mblidhen në duaj për t’u djegur.” (Mateu 13:29, Varianti i Frymëzuar; shih edhe DeB 86:7.)

(10-9) Mateu 13:29, 30, 38. A Përfaqëson Egjra Ligësinë Jashtë Kishë apo edhe mes Vetë Anëtarëve të Kishës?

“Tani ne mësojmë prej kësaj shëmbëlltyre jo vetëm themelimin e Mbretërisë në ditët e Shpëtimtarit, që përfaqësohet nga fara e mirë, që prodhoi fryte, por gjithashtu për prishjen e Kishës, që përfaqësohet nga egjra, që u mboll nga armiku, që dishepujt e Tij do ta shkulinin me dëshirë, ose prej të cilës do ta pastrojnë Kishën, nëse këndvështrimi i tyre do të ishte miratuar nga Shpëtimtari. Por Ai, duke i ditur të gjitha gjërat thotë: ‘Mos e bëni këtë’. Është sikur të thotë se këndvështrimet tuaja nuk janë të sakta, Kisha është në foshnjërinë e saj dhe, nëse ju ndërmerrni këtë hap të nxituar, ju do të shkatërroni grurin, apo Kishën, bashkë me egjrën; prandaj është më mirë t’i lëmë ata të rriten së bashku deri në të korra, ose në fundin e botës, që do të thotë shkatërrimi i të ligjeve. ...” (Smith, *Teachings*, f. 97–98. Kursivet shtuar.)

Ju mund të dëshironi të studioni me vëmendje edhe DeB 86:1–7, ku Zoti e përdor sërish këtë shëmbëlltyrë në kohën tonë dhe na jep çelësa të mëtejshëm për të kuptuar.

(10-10) Mateu 13:31. Pema e Sinapit

“Duhet të jetë e ditur se bima e sinapit merr një rritje më të madhe në Palestinë sesa në klimat e tjera veriore. Mësimi i shëmbëlltyrës është i thjeshtë për t’u lexuar. Fara është një qenie e gjallë. Kur mbillet siç duhet ajo

thith dhe tret lëndët ushqyese të dheut dhe atmosferës, rritet dhe në kohë mund të përballojë strehimin dhe ushqimin për zogjtë. Pra fara e së vërtetës është jetike, e gjallë dhe e aftë për një zhvillim të tillë aq sa t’u sigurojë ushqim dhe strehë të gjithëve që vijnë të kërkojnë. Në të dyja konceptet, bima kur piqet prodhon farë me bollëk dhe kështu nga një kokërr e vetme mund të mbulohet një fushë e tërë.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 291.)

(10-11) Mateu 13:31, 32. Për Cilën Fazë të Mbledhjes e Ka Fjalën Shëmbëlltyra e Kokrrës së Sinapit?

“Dhe përsëri, Ai u propozoi atyre një shëmbëlltyrë tjetër, që ka një kuptim të tërthortë për Mbretërinë që duhet të themelohet pikërisht përpara apo tamam në kohën e të korrave, që thotë sa më poshtë: – ‘Mbretëria e Qiejve i ngjan një kokrrë sinapi, të cilën e merr një njeri dhe e mbjell në arën e vet. ...’ Tani mund të zbulojmë qartë se ky ilustrim është dhënë për të përfaqësuar Kishën ashtu si do të vijë në ditët e fundit.

Le të marrim Librin e Mormonit, që një burrë e mori dhe e fshehu në fushën e tij, duke e siguruar me besimin e tij, që të mbinte në ditët e fundit, apo në kohën e duhur; le ta shohim ndërsa del nga toka, që vërtet llogaritet si më e vogla nga të gjitha farat, por vini re si degëzohet më tej, po, madje lartësohet me degë të larta dhe madhështi si e Perëndisë, derisa, ashtu si fara e sinapit, bëhet më e madhe se të gjitha barishtet. Dhe është e vërtetë, dhe ajo ka mbirë e dalë nga toka, dhe drejtësia fillon të dërgohet nga qielli, dhe Perëndia po dërgon fuqitë, dhuratat dhe engjëjt e Tij që të gjejnë strehë në degët e saj.” (Smith, *Teachings*, f. 98.)

(10-12) Mateu 13:31, 32. Çfarë Përfaqësojnë “Zogjtë e Qiellit” të Cilët Vijnë dhe Gjejnë Strehë në Degët e Pemës së Sinapit?

“Mbretëria e Qiellit është si kokrra e farës së sinapit. Fara e sinapit është e vogël, por që sjell një pemë të madhe dhe zogjtë e qiellit gjejnë strehim në degë. Zogjtë e qiellit janë engjëjt. Kështu engjëjt zbresin poshtë, ndërthuren së bashku për të mbledhur fëmijët e tyre dhe i mbledhin ata. Ne nuk mund të bëhemi të përsosur pa ta; as ata pa ne; kur të bëhen këto gjëra, Biri i Njeriut do të zbresë, i Lashti i ditëve do të ulet; ne mund të afrohem tek një mori engjëjsh, të lidhemi me ta dhe të marrim udhëzime nga ata.” (Smith, *Teachings*, f. 159.)

(10-13) Mateu 13:33. Shëmbëlltyra e Tri Masave të Miellit

"Mund të kuptohet se Kisha e Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme e ka marrë fillimin e saj nga një sasi e vogël majaje që u vendos në tre dëshmitarë. Vini re, sa shumë i ngjan kjo shëmbëlltyrës! Shpejt ajo po e bën të vijë pjesëzën dhe së shpejti do të bëjë të vijë e gjitha." (Smith, *Teachings*, f. 100.)

(10-14) Mateu 13:52. Modeli i një Padroni Shtëpie që Nxjerr Jastë Gjërat e Vjetra e të Reja

"Për funksionin e këtij shembulli, shihni Librin e Mormonit që del nga thesari i zemrës. Gjithashtu besëlidhjet e dhëna shenjtorëve të ditëve të mëvonshme [Doktrina e Besëlidhje] gjithashtu përkthimi i Biblës – duke nxjerrë kështu nga zemra gjëra të reja dhe të vjetra, duke iu përgjigjur kështu tri masave të miellit që pësojnë prekjen pastruese nga një zbulesë e Jezu Krishtit dhe shërbesa e engjëjve, të cilët e kanë filluar tashmë këtë vepër në ditët e fundit, që simbolizohen nga majaja që bëri të vijë gjithë pjesëzën." (Smith, *Teachings*, f. 102.)

(10-15) Mateu 13:54–58. Cila Qe Domethënia e Refuzimit të Dytë në Nazaret?

"Këta nazareas dolën dëshmitarë kundër vetvetes, ata kishin njohuri absolute se bashkëqytetari i tyre shkëlqente në urtësi dhe kreu vepra mrekullibërëse përtej fuqisë së njeriut; e prapëseprapë nuk e pranuan Atë.

Sipas ligjeve të përjetshme që vetë Jezusi i shuguroi në përjetësi, mrekullitë janë fryti i besimit. Atje ku ka besim, do të ketë shenja, mrekulli dhe dhurata të Shpirtit. Atje ku nuk ka besim, nuk mund të ndodhin këto gjëra." (McConkie, *DNTC*, 1:322.)

Çështje për Meditim**Qëllimi i Shëmbëlltyrave****(10-16) Kush ka Veshë për të Dëgjuar, do të Dëgjojë**

"Zoti ynë i përdori *shëmbëlltyrat* në raste të shpeshta gjatë shërbesës së Tij për të dhënë mësim të vërtetat e ungjillit. Megjithatë, qëllimi i Tij në të treguarin e këtyre tregimeve të shkurtra *nuk* ishte që t'i paraqiste të vërtetat e ungjillit të Tij në qartësi që t'i kuptonin të gjithë dëgjuësit e Tij.

Përkundrazi ishte që ta shprehte dhe fshihte doktrinën e përfshirë, sa që vetëm të mësuarit shpirtërisht do ta kuptonin atë, ndërsa ata, kuptueshmëria e të cilëve që errësuar, do të mbeteshin në errësirë. ... Ndryshimi në rrokjen e së vërtetës, mes judenjve, atyre që Zoti u shërbeu në vdekshmëri dhe nefitëve, tek të cilët Ai shkoi pas ringjalljes së Tij, nuk është treguar askund më mirë sesa në faktin që Ai u dha së paku 40 shëmbëlltyra judenjve, ndërsa nefitëve u dha mësim jo me shëmbëlltyra, por me qartësi." (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 553–554.)

Tani rilexojini vargjet te Mateu 13:10–13. Cili tha Jezusi se që synimi i vërtetë i shëmbëlltyrave?

Shëmbëlltyra e Mbjellësit Simbolizon Ata që Janë të Përgatitur për Fjalën përballë atyre që Nuk Janë

Le të analizojmë një shëmbëlltyrë në mënyrë që të zbulojmë interpretimin e saj.

Jezusi vuri në dukje se ka dy rezultate të përgjithshme kur predikohet ungjilli. Cilët janë ata? Lexoni te Mateu 7:24–27. Vini re se si shëmbëlltyra e Mbjellësit i përfaqëson këto dy mundësi:

Mosbindjen

Ata që i dëgjojnë këto fjalë dhe *nuk i vënë në praktikë*. (Mateu 7:26)

1. Toka përgjatë rrugës
2. Gurishtet
3. Midis ferrave

Bindjen

Ata që i dëgjojnë këto fjalë dhe i vënë në praktikë. (Mateu 7:24)

- 4a. Toka e mirë (frytdhënëse, 30 fish)
- 4b. Toka e mirë (frytdhënëse, 60 fish)
- 4c. Toka e mirë (frytdhënëse, 100 fish)

Për t'i kuptuar më mirë mësimet e kësaj shëmbëlltyre, rishikoni kuptimet e disa prej simboleve të saj kryesore të renditura më poshtë:

Fara

=	në të djathtë që zbatohet për çdo tokë. (Përgjigjet gjenden në fund të mësimit.)
Fjala e Perëndisë	
(Lluka 8:11. Shih edhe Alma 32:28.)	
Mbjellësi	☐ Mbjellësi është i gatshëm ta mbjellë farën në këtë
=	☐ tokë.
Dikush që Predikon Fjalën e Perëndisë	☐ Toka (zemra) është mjaftueshëm e butë që fara
(Marku 4:14 dhe Alma 32:27, 28)	☐ (ungjilli) të jetë “pranuar” (besim, pranim) në tokë.
Ara	☐ Toka është mjaftueshëm e thellë dhe pjellore për ta
=	☐ lejuar farën të lëshojë rrënjë (të zhvillojë besim të
“Bota”	☐ qëndrueshëm) përmes së cilës të mund të mbetet
(Mateu 13:38)	☐ gjallë nën nxehtësinë e diellit (problemet dhe provat
Tokat	C. e besimit).
=	☐ Toka është mjaftueshëm e thellë dhe e pastër nga
Zemrat e Ndryshme të Dëgjuesve të Fjalës	☐ barërat e këqija (filozofitë, standardet dhe dëshirat e
(Mateu 13:19 dhe Alma 32:28)	☐ botës) sa që nuk ka konkurrencë me rrënjët, as
Frytet	☐ mbytyje të fuqisë së brendshme dhe as pengesë të
=	D. dritës nga lart, kështu që bima mund të rritet dhe të
Rezultatet (Veprat) që Vijnë në Jetën e Dëgjuesve të Fjalës	shtohet me rregullsi dhe bollëk.
(Lluka 8:15 dhe Mateu 7:16–19)	
Duke i mbajtur këto gjëra në mendje, përdoreni veprimtarinë e mëposhtme për të studiuar reagimet e ndryshme ndaj të vërtetës së ungjillit që tregohet në shëmbëlltyrën e Mbjellësit:	Komenti që vijon duhet t’ju ndihmojë të kuptoni se si reflektohet kjo shëmbëlltyrë e mrekullueshme e Jezusit në jetën vetjake të atyre që janë “dëgjuesit e fjalës”.
Toka Përgjatë Rrugës	(10-17) Toka Përgjatë Rrugës (Mateu 13:4, 19; Marku 4:4, 25; Lluka 8:5, 12)
Gurishtet	Çfarë e ngurtëson zemrën? Ky shpjegim u dha nga Profeti Jozef Smith:
Midis Ferrave	“Njerëzit që nuk kanë parim të drejtësisë në vetvete, dhe zemrat e të cilëve janë të mbushura me paudhësi, dhe që nuk kanë dëshirë për parimet e së vërtetës, nuk e kuptojnë fjalën e së vërtetës kur e dëgjojnë atë. I ligu e largon fjalën e së vërtetës prej zemrave të tyre, <i>sepse nuk ka dëshirë për drejtësi</i> tek ata. ...” (Smith, <i>Teachings</i> , f. 96.)
Toka e Mirë	(10-18) Gurishtet (Mateu 13:5, 6, 20, 21; Marku 4:5, 16, 17; Lluka 8:6, 13)
Kolonat e kutive në të majtë u përkasin katër llojeve të tokës. Tregoni me një shenjë dalluese kushtin e renditur	(<i>Shënim:</i> Ashtu sikurse filizi pa rrënjë nuk mund të mbetet gjallë nën nxehtësinë e diellit të mesditës, kështu janë ata që pa dëshmi e besim të vërtetë, e humbasin bindjen dhe madje edhe interesin nën trysinë e vështirësive apo përqeshjeve. Edhe pse nuk komentoj drejtpërdrejt për shëmbëlltyrën e Shpëtimtarit, Presidenti Hiber C. Kimball profetizoi më shumë se një shekull më parë për një kusht që ilustron nga nevoja për një besim të gjallë, të aftë për t’i duruar sfidat. Kjo profeci ka një

mesazh gjithnjë e më të rëndësishëm për Kishën në kohën tonë ndërsa ajo përballet me të ardhmen e pazbuluar.)

"Më lejoni t'ju them se shumë prej jush do ta shohin kohën kur të keni të gjithë telashet, sprovat dhe përndjekjen që mund të përballoni dhe mundësi të shumta për të treguar se jeni të vërtetë ndaj Perëndisë dhe punës së Tij. Kjo Kishë ka përpara saj shumë vende të afërta ku do t'i duhet të kalojë përpara se puna e Perëndisë të kurorëzohet me fitore. Për t'i përballuar vështirësitë që po vijnë, do të jetë e nevojshme që ju të keni një njohuri vetjake të së vërtetës për këtë punë. Vështirësitë do të jenë të një natyre të tillë saqë burri apo gruaja që nuk e zotëron këtë njohuri apo dëshmi vetjake, do të bjerë. Nëse nuk e keni marrë dëshminë, jetoni drejtësisht dhe thërriteni Zotin dhe mos pushoni derisa ta merrni. Nëse nuk e bëni, nuk do të qëndroni.

"Kujtojini këto fjalë, sepse shumë prej jush do të jetojnë që t'i shohin duke u përmbushur. Koha do të vijë kur asnjë burrë e asnjë grua nuk do të jetë në gjendje të durojë me dritë të marrë hua. Secilit do t'i duhet të drejtohet nga drita brenda tij. Nëse nuk e keni, si mund të qëndroni?" (Cituar nga Harold B. Lee në CR, tetor 1965, f. 128; shih edhe Orson F. Whitney, *Life of Heber C. Kimball*, f. 446, 449–450.)

(10-19) Midis Ferrave (Mateu 13:7, 22; Marku 4:7, 18, 19; Lluca 8:7, 14)

Plaku Bruce R. Mek-Konki ka thënë:

"Nëse fara bie midis ferrave, është në tokë të mirë, siç tregohet nga rritja e bimëve të padëshirueshme. Por bima e mirë mbytet dhe vdes shpejt sepse nuk mund ta mposhtë ndikimin e barërave të këqija dhe gjembaçëve. Kështu ndodh me anëtarët e Kishës që e dinë se ungjilli është i vërtetë, por që nuk janë trima në dëshminë për Jezusin, që nuk janë duke u përpjekur pozitivisht dhe guximshëm për t'i çuar përpara interesat e Kishës. Kështu ndodh me shenjtorët që mendojnë më shumë për nderimet e njerëzve, standardet arsimore të botës, parapëlqimin politik ose paratë dhe pronat, pastaj mendojnë për ungjillin. Ata e dinë që puna e Zotit është themeluar në tokë, por ata lejojnë që shqetësimet e botës ta mbysin fjalën. Dhe në vend që të fitojnë jetën e

përvetshme, ata do të digjen bashkë me egirat që i mposhtën ata." (DNTC, 1:289.)

(10-20) Toka e Mirë (Mateu 13:8, 23; Marku 4:8, 20; Lluca 8:8, 15)

Sërish nga Plaku Mek-Konki:

"Nëse fara bie në tokë frytdhënëse, pjellore dhe nëse pas kësaj ushqehet dhe merr përkujdesje, ajo jep të korra. Por edhe këtu, nuk korret prodhim me vlerë të barabartë nga të gjithë shenjtorët. Ka shumë shkallë të besimit pranues; ka shumë klasifikime të kultivimit të efektshëm. Të gjithë njerëzit, përfshirë shenjtorët, do të gjykohen sipas veprave të tyre; ata që e zbatojnë të gjithë ligjin e ungjillit do të japin njëqindfish të korra dhe do të trashëgojnë plotësinë e mbretërisë së Atit. Të tjerët do të marrin shpërblime më të vogla në banesat që janë përgatitur." (DNTC, 1:289.)

Tani, po Përsa i Përket Vetë Zembrës Suaj?

Shpresohet se ndërsa i sillni ndër mend këto mësimet të Mësuesit, ju do të merrni parasysht vetë tokën tuaj – vetë zembrën tuaj. A do t'i vinte në ndihmë pak zbutje, pak thellim, pak kultivim, madje ndofta edhe pak tëharrje të barërave të këqija?

*Kur e vërteta e ungjillit të mbillet me butësi
në zembrën time të pamësuar,
Shpresoj të mos gjejë asnjë ngurtësi
larg në shtigjet përgjatë rrugës.*

*Madje asnjë grimë në vendin më të butë
me ngurtësi pikërisht nën tij,
Ku fliza besimpakë, me rrënjët shkurt
janë dënuar të mos rriten në përjetësi.*

*Unë lutem që të mos bjerë në baltë
aty ku ferrat kanë bërë shtrat.
Ku mes shqetësimeve të botës, bimët të mbytura,
rriten pa fryt, pothuaj të vdekura.*

*Por ajo farë tokë pjellore le të gjejë
një shtëpi të pastër e të thellë,
Dhe jeta e re të rritet në plotësi e vërtetësi
për Atë që e mbolli me butësi.*

– Anonim

“Kush Pranon Atë që Dërgoj Unë, më Pranon Mua”

Tema

Ata që e mbajnë dhe e nderojnë priftërinë janë përfaqësuesit e Zotit dhe duhet të priten si ambasadorët e Tij.

Galilea	Dërgimi i Të Dymbëdhjetëve
Samaria	10:1, 5–42; 11:1
Perea	6:7–13
Deti i Madh	9:1–6
Mali Hermon	Makareus, Perea
Rajoni i Cezaresë Filipi	Vdekja e Gjonit
Kapernaumi	14:6–12
Betsaida	6:14–29
Tetrarkia e Filipit	9:7–9
Gergesa	Pranë Betsaidës, Tetrarkia e Filipit
Deti i Galilesë	Të Dymbëdhjetët Kthehen dhe Raportojnë
Jerusalemi	14:13
Jeriko	6:30–33
Shërbesa Galilease	9:10
Mateu	Hyrje
Marku	Jezusi u mësoi doktrinë të thellë dhe bëri mrekulli të mahnitshme sipas besimit të njerëzve në Galile. Nga ky zgjerim i mbretërisë, Ai u kthye për herë të dytë në qytezën e fëmijërisë së Tij, duke i dhënë Nazaretit një shans të dytë për ta dëgjuar të vërtetën dhe për ta pranuar shërbesën e Tij, Ai dëshmoi për hyjnueshmërinë e Tij nëpërmjet veprave të mrekullueshme; por dhembshuria e Tij për njerëzimin që qe treguar kaq shpesh mes besimtarëve në Galile, gjeti vetëm pak zemra të gatshme e pranuese në Nazaret. Jezusi u largua nga Nazareti dhe nisi një udhëtim tjetër për në Galile.
Lluka	
Gjoni	
Galilea	
Udhëtimi i Tretë për në Galile	
9:35–38	
6:6	Jezusi e udhëheq kishën e Tij nëpërmjet shërbëtorëve të autorizuar, burrave të shenjtë që e përhapin fuqinë dhe

vullnetin e Tij te shenjtorët dhe në botë. Gjoni ishte një shërbëtor i Zotit, por Gjoni, ashtu si edhe mësuesi i tij më vonë, u refuzua nga judenjtë dhe u vra me urdhër të Herodit.

Jezusi thërret të tjerë, u dha atyre porosi dhe i dërgoi të punonin në kauzën e së vërtetës me një shpallje të nderit dhe miratimit më të madh të mundshëm tokësor: "Ai që ju pranon, më pranon mua". (Mateu 10:40.) Dhe siç ishte e vërtetë për shërbëtorët e Tij në atë kohë, është e vërtetë për shërbëtorët e Tij të ditëve të mëvonshme si dhe – një parim i përjetshëm.

Si i thirri Jezusi shërbëtorët e Tij dhe si i porositi ata? Çfarë detyre u dha Ai Dymbëdhjetë Apostujve? Çfarë u tha Ai atyre ose çfarë udhëzimi të veçantë u dha përpara se t'i dërgonte të punonin? Çfarë do të thotë që t'i pranosh shërbëtorët e Zotit? Referencat në këtë kapitull do t'ju vijnë në ndihmë për t'i kuptuar këto probleme dhe do t'ju çojnë drejt një vlerësimi më të madh të pozicionit të veçantë të shërbëtorëve të Perëndisë në çdo epokë.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(11-1) Mateu 10:1–5. Si i Caktoi Jezusi Shërbëtorët e Tij?

"Procesi ndjek një model disi të përcaktuar:

Së pari: Nevoja për një udhëheqës të ri;

Së dyti: Udhëheqësi zgjidhet nëpërmjet një procesi përjashtimi me anë të profecisë dhe zbulësës;

Së treti: I sapozgjedhuri thirret zyrtarisht nga dikush me autoritet të padiskutueshëm;

Së katërti: Ai i paraqitet një asambleje përzgjedhëse njerëzish dhe

Së pesti: Ai shugurohet ose veçohet nga vënia e duarve prej atyre që kanë autoritet të plotë.

Dhe kjo është për t'iu përmbajtur Nenit të pestë të Besimit:

'Ne besojmë se një njeri duhet të thirret nga Perëndia me anë të profecisë dhe me anë të vënies së duarve prej atyre

që janë në autoritet, për të predikuar Ungjillin dhe për të administruar ordinancat e Tij. ...'

Është interesante të vësh re se edhe në kohët e vjetra ndiqej pak a shumë e njëjta procedurë. Fatkeqësisht, nuk janë mbajtur shënim të gjithë hapat, por ka të dhëna të konsiderueshme që ata janë ndërmarrë. 'Vajosja' e kohëve të lashta duket se ka qenë i njëjti dhe i lidhur ngushtë me veçimin e të sotmes, me bekimet që e shoqërojnë.

Apostujt e parë u thirrën nga Zoti: 'Ndiqmëni', tha Ai, 'dhe unë do t'ju bëj peshkatarë njerëzish'. Ky ishte më shumë se një deklaram *rastësor*. Ishte një thirrje e qartë.

'Dhe ata i lanë menjëherë rrjetat dhe e ndoqën.' (Shih Mateu 4:19–20.) 'Sepse ai i mësonte, si një që ka autoritet dhe jo si skribët.' (Mateu 7:29.) 'Pastaj Jezusi i thirri të dymbëdhjetë dishepujt e tij rreth vetes dhe u dha autoritet. ...' (Mateu 10:1.) Kjo përfshinte porosinë e tyre për të predikuar dhe për të kryer ordinanca. Ajo përfshinte *veçimin, detyrën, bekimin*. Premtimi që iu dha këtyre udhëheqësve që më mbresëlënësi. Atyre iu dha autoritet i plotë kur Shëlbuesi tha: 'Ai që ju pranon, më pranon mua'. (Mateu 10:40.) 'Mua më është dhënë çdo pushtet në qiell e në tokë; Shkoni ... duke i mësuar nga të gjithë popujt ... të zbatojnë të gjitha gjërat që unë ju kam urdhëruar.' (Mateu 28:18–20.)" (Spencer W. Kimball në CR, tetor 1958, f. 53–54.)

(11-2) Mateu 10:9, 10. A Duhet të Udhëtojnë Misionarët e Sotëm "pa Trasta ose Thasë"?

"Për t'iu përmbajtur zakoneve shoqërore të kohës, Jezusi i dërgoi dishepujt e Tij pa trasta ose thasë. Ata duhej të visheshin thjesht, të mos merrnin para, ushqim ose veshje shtesë, të kishin vetëm një koleg dhe të mbështeteshin në mikpritjen e njerëzve për ushqim, veshje dhe strehë. Këpucët (që në atë kohë bëheshin me lëkurë të butë) qenë të ndaluara meqenëse ishin tepër luksoze; sandalet (që ishin prej një përbërjeje më të fortë) lejoheshin. Një *trastë* ishte një brez në të cilin mbaheshin paratë; *thesi* ishte një çantë ose kuletë e vogël e përdorur për të mbajtur ushqimet. Më vonë, Jezusi e tërhoqi kërkesën për t'iu mbështetur në mikpritjen e njerëzve dhe në vend të kësaj urdhëroi: 'Po tani, kush ka një trastë le ta marrë me vete, dhe po kështu thesin'. (Lluka 22:35–36.)

Duke vepruar me anë të përfaqësuesve të Tij të caktuar në tokë, Zoti tani e ka tërhequr kërkesën se e gjithë puna

misionare duhet të bëhet nga punëtorët që shkojnë përpara pa trasta apo thasë. Kërkesat ligjore dhe rrethanat e ndryshme, sociale, ekonomike dhe industriale, e kanë bërë të nevojshëm një ndryshim të tillë – një fakt që ilustron nevojën për zbulues të vazhdueshme në mënyrë që punët e Zotit në tokë të drejtohen përherë siç u ka hije rrethanave ekzistuese. Në vend që të mbështeten tek ata tek të cilët dërgohen për ushqime, veshje dhe strehë, nga misionarët tani pritet që të mbështeten te vetja ose të mbështeten nga familja apo miqtë e tyre. Sigurisht që nuk ka asnjë trupë misionarësh të paguar në Kishën e vërtetë të Zotit.” (McConkie, *DNTC*, 1:325–326.)

(11-3) Mateu 10:16. Çfarë do të Thotë të Jesh “I Mençur si Gjarpërinjtë”?

Ne fitojmë kuptueshmëri të re duke lexuar rishikimin e këtij vargu nga Profeti:

“Vini re, unë po ju dërgoj si dele në mes të ujçërve; prandaj jini shërbëtorë të mençur dhe aq të padëmshëm sa pëllumbat”. (Mateu 10:14, Varianti i Frymëzuar.)

(11-4) Mateu 10:28. Kush Janë Ata që Duan të Vrasin Shpirtin?

“Me sa duket, në kishën e hershme pati nga ata që, në vend të doktrinave, jepnin mësim arsyetimet e shtrembëruara të njerëzve. Ka nga ata sot që duket se krenohen në mospajtimin me mësimet e pranuar të Kishës dhe që i paraqesin opinionet e tyre që janë në mospërputhje me të vërtetën e zbuluar. Disa mund të jenë pjesërisht të pafajshëm për këtë; të tjerë janë duke ushqyer kultin e vetvetes dhe disa duket se e bëjnë me qëllim. Njerëzit mund të mendojnë si t’u pëlqejë, por ata nuk kanë të drejtë t’ua imponojnë të tjerëve pikëpamjet e tyre, të papranuara nga Kisha, si të vërteta. Njerëz të tillë duhet të kuptojnë se vetë shpirtat e tyre janë në rrezik. ...

Objektivi i madh i gjithë punës sonë është të ndërtojmë karakterin dhe të rrisim besim në jetën e atyre të cilëve u shërbejmë. Nëse dikush nuk mund ta pranojë dhe ta japë mësim programin e Kishës në një mënyrë të mirëqenë pa rezerva, *ai nuk duhet të japë mësim*. Do të ishte pjesë e nderit që të hiqte dorë nga pozicioni i tij. Jo vetëm që do të ishte i pandershëm dhe mashtrues, por në fakt ai është edhe nën ndëshkim, sepse Shpëtimtari tha se do të ishte më mirë që një gur mulliri të varej rrotull qafës së tij dhe të flakej në det sesa që ai të drejtonte në rrugë të gabuara

nga ana doktrimore ose të tradhtonte kauzën apo të shkaktonte fyerje duke e shkatërruar besimin e dikujt prej këtyre ‘të vegjëlve’ që besojnë në të. Dhe mbani mend se kjo nuk do të thotë vetëm fëmijë të vegjël, ajo përfshin edhe të rriturit që besojnë dhe kanë mirëbesim ndaj Zotit.” (Spencer W. Kimball në *CR*, prill 1948, f. 109–110.)

(11-5) Mateu 10:28. Çfarë Qëndrimi Duhet të Mbajnë Shenjtorët kundrejt Atyre që Kërkojnë ta Shkatërrojnë Shpirtin?

“Megjithatë, ka nga ata që veprojnë sikur nuk besojnë në përjetësi ose në ringjallje. Ata struken pas mendimit të luftës bërthamore dhe për t’i shpëtuar trupat e tyre vetjakë ata do të kishin paqe me çdo çmim. Prapëseprapë, siguria më e mirë për paqen dhe jetën është të jesh i fortë moralisht dhe ushtarakisht. Por ata e duan jetën duke sakrifikuar parimet. Në vend që të zgjedhin lirinë apo vdekjen, ata preferojnë të jetojnë me robërinë. Por ata lënë pa parë një shkrim të shenjtë thelbësor ‘... mos kini frikë nga ata që vrasin trupin, por nuk mund të vrasin shpirtin; kini frikë më tepër nga ai që mund t’ua humbë shpirtin dhe trupin në Gehena’. (Mateu 10:28.) *Unë mendoj se Zoti mund ta kishte shmangur luftën në qiell për lirinë e zgjedhjes. Gjithçka që i duhej të bënte ishte të bënte kompromis me djallin, por po ta kishte bërë këtë Ai do të kishte pushuar së qeni Perëndi.*

Ndërkohë që është më e vështirë të jetosh të vërtetën, si për shembull të qëndrosh për lirinë e zgjedhjes, disave prej nesh në një të ardhme jo shumë të largët mund t’u kërkohet të vdesin për të vërtetën. Por përgatitja më e madhe për jetën e përjetshme është të jesh i përgatitur në çdo kohë për të vdekur – plotësisht të përgatitur nëpërmjet një lufte të guximshme për të drejtën.” (Ezra Taft Benson në *CR*, prill 1964, f. 120. Kursivet shtuar.)

(11-6) Mateu 10:38, 39. Si Mund ta Shpëtosh Jetën Tënde Duke e Humbur Atë?

“Të thuash se dishepujt e Tij duhet të *urrejnë* gjithçka që është e shtrenjtë për ta është me siguri një thënie e ashpër. Por ne zbulojmë nga interpretime të tjera të doktrinës te (Mateu 10:37–38) se domethënia është që çdo njeri që e *do* babanë, nënën, bashkëshorten dhe gjithçka që është e shtrenjtë për të, madje edhe vetë jetën e tij *më* shumë seç e do Krishtin, nuk është i denjë për të dhe nuk mund të jetë dishepulli i Tij. Mendimi është shumë i qartë në këtë udhëzim se të gjithëve atyre që

kërkojnë jetën e përjetshme, u kërkohet të vijnë te Krishti të gatshëm për të hequr dorë nga gjithçka që zotërojnë, nëse është e nevojshme. Nëse ata nuk janë të gatshëm ta bëjnë këtë, madje edhe dhënien e jetës për kauzën e Tij, atëherë ata nuk janë të denjë për mbretërinë e Tij. Kjo është e arsyeshme; nuk po na bëhet një kërkesë e padrejtë nga Shpëtimtari ynë, sepse Ai erdhi dhe dha jetën e Tij për ne që ne të mund të kishim jetë të përjetshme. Ai vuajti për ne; a nuk duhet ta duam Atë më shumë se sa e duam vetë jetën tonë?" (Smith, *The Way to Perfection*, f. 272–273.)

(11-7) Mateu 14:1, 2. Përse Herodi Kishte Frikë nga Jezusi?

"Anali shënon se mbreti 'u trishtua shumë' që duhej të lëshonte një urdhër për vdekjen e Gjonit. Trishtimi ishte ndofta i vërtetë, sepse ai druhej se Gjoni ishte një profet dhe ai e dinte se Gjoni kishte shumë popullaritet midis njerëzve. Që Herodi nuk mundi ta harronte veprimin e tij reflektohet më vonë kur ai e ngatërroi Jezusin me Gjonin dhe mendoi se Gjoni ishte ngritur së vdekuri. Ndërgjegjia e tij duhet ta ketë shqetësuar e madje ta ketë torturuar atë me mendimin se Gjoni ishte rikthyer nga vdekja dhe se 'vepra të pushtetshme' tani po shfaqeshin tek ai. Gjoni kishte bërë mrekulli në shërbesën e tij (Gjoni 10:41), por nëse një njeri ngrihej së vdekuri (siç supozonte Herodi), ai me shumë mundësi do të kishte fuqi mrekullibërësë. Kjo ndofta është arsyeja përse vihet theksi tek deklarimi i Herodit se 'prandaj fuqitë e mbinatyrshme veprojnë në të' (Mateu 14:2). Frika e Herodit në këtë çast është një ilustrim i parimit që 'I pabesi ikën me vrap edhe në se askush nuk e ndjek, por i drejti është i sigurt si një luan' (Fjalët e Urta 28:1)." (Matthews, *A Burning Light: The Life and Ministry of John the Baptist*, f. 96.)

Çështje për Meditim

Ne Duhet t'ua Vëmë Veshin Shërbëtorëve të Zotit

Kur Jezusi u tha apostujve të Tij se ata e përfaqësonin Atë (Mateu 10:40), Ai po shprehte një parim që kishte qenë në fuqi dhe ishte zbatuar për shërbëtorët e Perëndisë në çdo epokë. Jezusi e aplikoi atë parim tek Të Dymbëdhjetët në meridianin e kohës, pikërisht ashtu siç kishte bërë me Moisiun shekuj më parë dhe ashtu siç do të bënte me Jozef Smithin shekuj më vonë.

Ndërsa i lexoni shkrimet vijuese, meditoni me vëmendje për pyetjet e bëra:

Ligji i Përtërirë 18:18, 19. Për kë foli Moisiu?

Gjoni 13:20. Si mund ta pranoni Jezusin njerëzit e kohës së Tij?

Mateu 23:34–37. Kush i dërgon profetët te ne?

Veprat e Apostujve 3:22, 23. Kush ishte ky profet?

Joseph Smith—Historia 1:40; DeB 1:14. Si do të "shfarose[shi]n" njerëzit nëse ata nuk do ta dëgjonin Krishtin?

DeB 1:14, 38. Kush e përfaqëson Krishtin për ne sot?

DeB 84:35–38 Kush janë gjithashtu përfaqësuesit ose shërbëtorët e Zotit?

"Kjo deklaratë meriton të theksohet. 'Ai që pranon shërbëtorët e mi, më pranon mua.' Kush janë shërbëtorët e Tij? Ata janë përfaqësuesit e tij në detyrat e Priftërisë – nëpunësit e Përgjithshëm, të Kunjit, të Kuorumit të Priftërisë dhe të Lagjes. Është e nevojshme që ne ta mbajmë këtë në mendje kur tundohe mi për t'i shpërfillur autoritetet kryesuese, peshkopët, presidentët e kuorumit dhe të kunjit etj., kur, brenda juridiksionit të thirrjeve të tyre, ata na japin këshilla e porosi." (Marion G. Romney në CR, tetor 1960, f. 73. Theksimi i shtuar.)

Shërbëtorët e Zotit janë ambasadorët e Zotit, të dërguar nga Ai te ju. Mënyra se si i trajtoni shërbëtorët e Tij, mënyra se si reagoni për atë që ata thonë, është mënyra se si ju po e trajtoni Zotin.

Mateu 10:41

Lluka 10:16

(11-8) Shërbëtorët e Zotit Shënojnë Shtegun për në Jetën e Përjetshme

"Karl G. Mezër po çonte një grup misionarësh përtej alpeve. Ndërsa arritën një majë, ai ndaloi. Duke na treguar me gjeste përgjatë shtegut disa hunj të vendosur në dëborë për të shënuar rrugën nëpër akullnajë, ai tha: 'Vëllezër, atje qëndron Priftëria. Ata janë shkopinjtë zakonshëm si të gjithë ne ... por pozicioni që kanë i bën të jenë ata që janë për ne. Nëse dalim jashtë shtegut që ata shënojnë, ne humbasim.'" (Boyd K. Packer në CR, prill 1971, f. 124.)

(11-9) Një Njeri që Thotë se do ta Mbështesë Presidentin e Kishës por jo Peshkopin e Tij, po Mashtron Vetën

“Disa nga ne mendojnë se nëse thirrshim në një detyrë të lartë në Kishë, ne do të ishim menjëherë besnikë dhe do të tregonim përkushtimin e nevojshëm. Ne do të dilnim përpara dhe ta zotonim veten trimërisht për këtë shërbim.

Por, ju mund ta shënoni në bllokun tuaj të vogël e të zi se, nëse nuk do të jeni besnikë në gjërat e vogla, nuk do të jeni besnikë në gjërat e mëdha. Nëse nuk do t’u përgjigjeni detyrave të ashtuquajtura të parëndësishme ose vartëse që duhen bërë në Kishë e në mbretëri, nuk do të ketë mundësi për shërbim në sfidat e ashtuquajtura më të mëdha.

Një njeri që thotë se do ta mbështesë Presidentin e Kishës ose Autoritetet e Përgjithshme, por nuk mund ta mbështesë peshkopin e tij po mashtron veten. Njeriu që nuk do të mbështesë peshkopin e lagjes së tij dhe presidentin e kunjtit të tij nuk do ta mbështesë Presidentin e Kishës.

Kam mësuar nga përvoja se ata njerëz që vijnë te ne për këshillë duke thënë se nuk mund të shkojnë te peshkopët e tyre, nuk janë të gatshëm të pranojnë këshillë nga peshkopët e tyre. Ata nuk janë të gatshëm ose nuk janë në gjendje të pranojnë këshillë nga Autoritetet e Përgjithshme. Në të vërtetë, frymëzimi i Zotit do t’i vijë peshkopit të tyre dhe ai mund t’i këshillojë ata siç duhet.” (Boyd K. Packer, “Follow the Brethren”, *Speeches of the Year*, 1965, f. 4–5. Kursivet shtuar.)

Historia vijuese është e vërtetë. Ndërsa e lexoni, bëjini vetes këtë pyetje: Si i pranoj unë shërbëtorët e Zotit?

Ishte një mbrëmje gri në Hong-Kong dhe shiu ishte i dendur. Ujërat e portit po ngriheshin për shkak të stuhisë dhe përreth rritjes së ujit dritat e shpërndara të blloqeve risistemuese ndriçonin si qirinjtë të zbehtë.

Qindra mijëra refugjatë ishin larguar nga territori i Kinës që nga viti 1949. Qeveria kolonizuese britanike e Hong-Kongut ishte ofruar vetë fisnikërisht në një përpjekje të sinqertë për t’i zhvendosur njerëzit e pastrehë në apartamente të rehatshme dhe punë të qëndrueshme, por mijëra prej tyre ende jetonin në lagjet spartane të blloqeve të risistemimit.

Disa nga blloqet e risistemimit qenë dhjetë ose pesëmbëdhjetë katëshe. Shumica nuk kishte ashensorë, vetëm shkallë. Çdo kat i një blloku risistemimi ishte një varg i gjatë apartamentesh njëdhomëshe prej betoni, shpesh me gjashtë deri në dhjetë persona që ndanin një hapësirë të barasvlershme me dhomën e ndenjes mesatare amerikane.

Dy misionarët po bënë një vizitë qetësisht ndërsa ecnin me mundim nëpër një ndërtesë risistemimi në Kuntong, Hong-Kong. Ata i kishin ftuar për darkë në apartamentin e Vëllait dhe Motrës Uong. Ata e gjetën apartamentin dhe Vëllai Uong i përshëndeti me një buzëqeshje të madhe në fytyrë. Kur e hapi derën e rëndë prej çeliku për t’i futur ata, ai tha se kishte pasur frikë se shiu i dendur do t’i pengonte ata të vinin. Dy krevate metalike marinari, një senduk i drunjte, një furnelë e vogël vajguri dhe pak gjëra të tjera përbënin mobiljet e zakonshme të dhomës. Por sonte ishte vendosur një tavolinë letrash e marrë hua në qendër të dhomës së vogël. Katër stola të drunjte ishin vendosur rrotull tavolinës. Ata ishin të ndryshëm nga njëri-tjetri – secili ishte marrë hua nga një fqinj i ndryshëm për këtë rast. Tavolina ishte shtruar me një komplet tasash dhe pjatash prej kallaji. Kishte edhe pjatanca me karkaleca deti dhe specialitete të tjera orientale, të gjitha jashtë mase larg mundësive të kësaj familjeje të përulur refugjatësh. Vëllai Uong shqiptoi një bekim dhe nisi ngrënia; por Vëllai dhe Motra Uong u prapësuan duke marrë vetëm disa racione sa për shenjë për vete, por duke e shtyrë ushqimin për te misionarët. Misionarët mund ta ndienin se gesti ishte i sinqertë dhe ndërkohë që e kuptuan se po hanin një ushqim më të përzgjedhur se sa familja Uong mund të përballonte ndonjëherë për vaktet e zakonshme – ushqim që ndoshta i kushtoi familjes Uong sa paga e një muaji të tërë – prapëseprapë misionarët nuk dëshironin t’i fyenin apo t’i lëndonin ose të mos pranonin kur ishte në lojë një sakrificë kaq e dukshme.

Ishte një vakt i vështirë për t’u ngrënë; duke dëshiruar ta pranonin dhuratën të dhënë kaq qartë nga zemra, sërish duke e kuptuar vështirësinë dhe ditët e urisë – sakrificën – që e bëri dhuratën të mundur. Vëllai dhe Motra Uong dhe bijtë e tyre vetëm sa e provuan darkën. Por kur ajo përfundoi, ata shprehën kënaqësinë e tyre dhe qenë në ankth për të ditur nëse misionarët ishin ngopur. Kur të gjithë u çuan në këmbë për t’i dhënë mundësi Motrës Uong që të hiqte pjatat, një nga misionarët e kapi nga dora Vëllanë Uong dhe me emocion të thellë, tha: “Përse na ke nderuar në këtë mënyrë me një shpenzim kaq të

madh tuajin?" Me një butësi të heshtur që mund të vinte vetëm nga lënia e shtëpisë dhe vendit të tij dhe pranimit të së vërtetës në një tokë të huaj, Vëllai Uong tha: "Ne e bëjmë këtë për ju sepse ju mbani priftërinë dhe Perëndia ju ka dërguar këtu që të na mësoni." (Një përvojë vetjake.)

Mateu 10:42

Mateu 25:40

Çfarë jeni të gatshëm të sakrifikoni për t'i pranuar shërbëtorët e Zotit? Sakrifica juaj mund të mos jetë për ushqimin, por në vend të kësaj një sakrifikim i dëshirave vetjake për të marrë një qëndrim të përshtatshëm. Si i pranoni shërbëtorët e Perëndisë kur ata ju këshillojnë për standardet e muzikës, paraqitjes dhe takimeve? A jeni të gatshëm të sakrifikoni disa nga dëshirat tuaja vetjake në mënyrë që të mund ta pranoni Zotin në jetën tuaj nëpërmjet shërbëtorëve të Tij të zgjedhur?

Contents

Seksioni 4

Viti i Tretë i Shërbesës Publike të Jezusit

Galilea

Samaria

Dekapolisi

Perea

Judea

Sidoni

Tiro

Fenikia

Bija e jo hebreut e shëruar

Fusha e Gjenasaretit

Shumë u shëruan

Magdala

Dalmanuta

Flet lidhur me shenjat

Kapernaumi

Predikimi mbi Bukën e Jetës

Shëron të shurdhrin

Mali Hermon

Shpërfytyrimi

Djali me shpirt të lig i shëruar.

Cezarea e Filipit

Pjetri dëshmon

Betsaida

Ushqyerja e të pesë mijëve

Burri i Verbër i shëruar

Deti i Galilesë
Ecën mbi det
Ushqyerja e të katër mijëve
Gruaja e shëruar në ditën e shabatit
Shëmbëlltyra e farës së sinapit
Fillon udhëtimin drejt Jerusalemit
Paralajmërimi lidhur me Herod Antipan
Mesazhi që Llazari është sëmure
Vakti me farisenjtë
Shëmbëlltyra mbi të humburin
Shëmbëlltyra për pasanikun dhe Llazarin
Dhjetë lebrozët të pastruar
Shëmbëlltyra e gjyqtarit të padrejtë
Shëmbëlltyra e fariseut dhe tagrambledhësit
Pasaniku
Shkon përpara të dymbëdhjetëve drejt Jerusalemit
Dy urdhërimet e mëdha
Samaritani i mirë
Mëson dishepujt të luten
Beelzebubi
Shëmbëlltyra e pasanikut të pamend
Efraimi
Periudhë e papërcaktuar kohe kaluar me apostujt
Qarku i fundit drejt Jerusalemit fillon
Jerusalemi
Festa e tabernakujve
Gruaja e kapur në shkelje kurore
Burri i verbër i shëruar

Dëshmia mbi “Dritën e Botës”

Shëmbëlltyra e Bariut të Mirë

Festa e përkushtimit

Betania

Viziton Marinë dhe Martën

Ngritja e L Lazarit

Komploti kundër Jezusit

Tërhiqet në Efraim

Mësimet

12. “Unë Jam Buka e Jetës”
13. Ajo që e Ndot Njeriun
14. Shpërftyrimi i Krishtit
15. “Unë Jam Drita e Botës”
16. Dy Urdhërimet e Mëdha
17. Aty Ku Shumë Është Dhënë, Shumë Kërkohet
18. Gëzohuni Bashkë me Mua, sepse e Gjeta ... [të Humburën]
19. “Çfarë më Mungon Tjetër?”

Tre Vitet e Shërbesës Tokësore të Shpëtimtarit

Një Përmbledhje e Shkurtër e Shërbesës së Jezusit në Dy Vitet e Para

Ju tashmë keni rishikuar dyzet e pesë ngjarje të regjistruara, secila prej të cilave ndodhi gjatë dy viteve të para të shërbesës së Jezusit. Në vitin e parë të shërbesës së Tij publike, ju rishikuat se si Ai gradualisht u zbuloi hebrejve që ishte Mesia. Kjo u bë kryesisht nëpërmjet mrekullive që kreu, të cilat dëshmonin për hyjninë e Tij. Ju keni lexuar për kundërshtimin në rritje nga udhëheqësit hebrej kundër Jezusit gjatë vitit të dytë ngaqë mësimet e Tij sfidonin traditat e respektuara prej kohësh të autoritetit rabinor. Për shkak të kundërshtimit që ndeshi në Jerusalem, Jezusi u zhvendos drejt Galilesë dhe i përqendroi atje përpjekjet e Tij. Gjatë kësaj periudhe, Ai zgjodhi dhe shuguroi dymbëdhjetë burra, të cilët i caktoi apostuj.

Ndërsa ktheni shikimin te këto dy periudha, ju duhet të shihni dy ngjarje të njëkohshme në shërbesën e Zotit tonë: së pari, popullaritetin e Tij në rritje midis popullit hebre, kryesisht për shkak të mrekullive të Tij, dhe kundërshtimin që erdhi si rrjedhim kundër Tij, kryesisht nga farisenjtë dhe skribët, gjë që e detyroi Jezusin ta përcjellë mesazhin e Tij të mbuluar me velin e shëmbëlltyrave; së dyti, trajnimin e qetë nga ana e Tij të Të Dymbëdhjetëve ndërsa ata arritën të kuptojnë madhësinë e autoritetit që iu dha atyre. Ata u ulën te këmbët e Tij, siç ishin dhe morën mësimet e Tij; pastaj me anë të porosisë së Tij dolën për të mësuar dhe paralajmëruar banorët e Izraelit lidhur me mesazhin e ungjillit. Kjo mbylli vitin e dytë.

Një Shikim i Përgjithshëm i Vitit të Tretë

Viti i tretë fillon me një mrekulli dramatike – të ushqyerit e të pesë mijëve. Për shkak të kësaj mrekullie, shumë nga hebrenjtë kërkojnë ta bëjnë Jezusin mbret të tyre, por Ai kundërshton. Ai më vonë u thotë njerëzve se ata e kanë ndjekur Atë, jo për shkak të mrekullive të Tij, por sepse i ushqeu ata. Që do të thotë, jo se ata donin t'u bindeshin mësimëve të Tij, por për arsye egoiste e fizike. Jezusi atëherë mban për ta ligjëratën e Tij të madhe mbi Bukën e Jetës, duke shpallur hapur që ishte Mesia. Me mrekullinë e ushqimit të pesë mijëve, duket se Jezusi arrin pikën më të lartë të popullaritetit të Tij te masat. Pas deklaratës së hapur se Ai ishte Mesia dhe kundërshtimit të Tij për t'u bërë mbret tokësor, popullariteti i Tij dobësohet dhe shumë dishepuj nuk shkojnë më me të.

Trajnimi dhe përgatitja e Të Dymbëdhjetëve arrijnë kulmin e tyre gjatë kësaj periudhe. Jezusi u tregon atyre për vdekjen dhe ringjalljen e Tij të afërt; pastaj merr Pjetrin, Jakobin dhe Gjonin mbi një “mal të lartë, në vetmi”, ku shpërftytyrohet përpara tyre, dhe atyre i jepen çelësat e mbretërisë për të administruar punët e Kishës pas largimit të Jezusit. Më vonë, të gjithë Të Dymbëdhjetët marrin çelësat.

Kjo mbyll shërbesën e madhe në Galile. Nga Galilea, Jezusi zbrit në Jude, ku Ai dëshmon më tej se ishte Mesia. Më vonë Ai kalon lumin Jordan për në Perea, ku Ai kalon tre muajt e fundit të shërbesës së Tij publike. Edhe një herë, një provë e padiskutueshme e hyjnisë së Tij shfaqet përpara kombit hebre kur Ai rikthen Llazarin në jetë. Nga një frikë se mos “të gjithë do të besojnë në [Jezus], do të vijnë Romakët dhe do të shkatërrojnë vendin dhe kombin tonë”, hierarkia judease arrin në përfundimin se “Jezusi duhe[t] të vd[esë] për kombin”. (Gjoni 11:48, 51.) Më pas Jezusi mënjanohet për një kohë të shkurtër dhe, kur ka vendosur që koha e Tij ka ardhur, rifillon udhëtimin e Tij për në Jerusalem, ku ka profetizuar se duhej të ndeshte vdekjen e vet të pashmangshme, por që do të dilte në një ringjallje të lavdishme.

Pjesët më Kryesore të Vitit të Shërbesës së Tretë Publike të Jezusit (Faza e Fundit e Shërbesës në Galile dhe Shërbesa e Mëtejshme në Jude e në Perea)

Disa pjesë kryesore të fazës së fundit të shërbesës në Galile janë si më poshtë:

1. Mrekullia e ushqimit të pesë mijëve dhe ligjëratat e famshme të Jezusit mbi Bukën e Jetës.
2. Dëshmia e Pjetrit për Jezusin. Profecia e Jezusit për vdekjen dhe ringjalljen e Atij vetë. Shpërftytyrimi i Jezusit përpara Pjetrit, Jakobit dhe Gjonit. Çelësat e priftërisë dhënë Pjetrit, Jakobit dhe Gjonit dhe më pas të gjithë Të Dymbëdhjetëve.

Disa momente kryesore të shërbesës së mëvonshme në Jude janë këto:

1. Dëshmia e Jezusit për veten përpara hebrenjve: “Unë jam drita e botës” (Gjoni 8:12); “Unë jam bari i mirë” (Gjoni 10:11).
2. Shëmbëlltyra e Samaritanit të Mirë. Shëmbëlltyra dhe udhëzime të tjera për dishepujt.

Disa momente kryesore të shërbesës në Perea janë këto:

1. Shëmbëlltyrat lidhur me atë se si duhet të jetë një dishepull.
2. Ngritja e Llazarit nga vdekja.
3. Udhëzime të tjera për dishepujt e Tij dhe rinisja e udhëtimit të Tij për në Jerusalem.

Ky Seksion Trajton Këtë Periudhë

Lindja

30 Vjet

Pashka e 1-rë Hebraike

Pashka e 2-të Hebraike

Pashka e 3-të Hebraike

Pashka e Fundit

Viti i Parë

Viti i Dytë

Viti i Tretë

18

27

72

Ky seksion trajton ngjarjet e vitit të tretë të shërbesës publike të Jezusit. Ju mund të shihni se kjo periudhë shtrihet nga Pashka e tretë deri tek Pashka e fundit.

Tani ju do të filloni të ndieni efektin e historisë së ungjillit me shkallëzimin në ngritje të ngjarjeve gjatë vitit të fundit të shërbesës së Jezusit. Shtatëdhjetë e dy ngjarje janë trajtuar, duke treguar theksin që vunë ata që shkruan ungjillin mbi këtë kohë të shërbesës së Zotit tonë.

Disa Vende dhe Ngjarje të Shënuara gjatë Fazës së Fundit të Shërbesës në Galile

Kapernaumi

Qyteti që Jezusi e bëri si të Tijin pas mospranimit të Tij në Nazaret. Ky është vendi ku dha disa ligjërata të mirënjohura, midis të cilave ishte një nga më të rëndësishmet e Tij, ligjërata mbi Bukën e Jetës.

Dekapolisi

Ky ishte një bashkim i dhjetë qyteteve greke që shtriheshin nga fushat e Esdraelonit dhe vazhdonin drejt lindjes përtej bregut lindor të Detit të Galilesë. Jezusi ushquu katërmijë vetë në këtë rajon dhe gjithashtu kaloi këtu përgjatë rrugës së Tij nga Tiro dhe Sidoni drejt Detit të Galilesë. (Shih Marku 7:31; 8:9.)

Fusha e Gjenezaretit

Një fushë pjellore në bregun veriperëndimor të Detit të Galilesë, ku shumë të sëmurë u shëruan nga prekja e cepit të veshjes së Jezusit. (Shih Mateu 14:34–36.)

Mali Hermon

Një mal 2800 metra i lartë në Libanin jugor. Ky është një vend i mundshëm i shpërfytyrimit, sepse anali thotë se kjo ngjarje ndodhi në një mal të lartë. (Shih Mateu 17:1–9.) Mali Tabor është një vend tjetër i mundshëm.

Rajoni i Cezaresë së Filipit

Ndodhur rrëzë malit Hermon, ky ishte kufiri verior i udhëtimit të Zotit në udhëtimin e Tij të dytë në Galilenë veriore. Këtu ndodhën rrëfimi i Pjetrit për hyjninë e Jezusit dhe parashikimi i Jezusit për vetë vdekjen e Tij. Ky është gjithashtu një vend i mundshëm i shpërftyrimin.

Tiro dhe Sidoni

Këto janë qytete motra të Fenikisë antike, të njohura si qendra detare. Qytetarë të të dy qyteteve e dëgjuan Jezusin të predikonte. (Shih Marku 3:8; Lluka 6:17.) Jezusi shëroi vajzën e një gruaje sirofenikase këtu pranë. (Shih Mateu 15:21–28.)

Disa Vende dhe Ngjarje të Shënuara Gjatë Shërbesës së Zotit në Perea dhe më Vonë Gjatë Shërbesës së Tij në Jude

Perea

Ky është rajoni në anën lindore të lumit Jordan. Jezusi i kaloi tre muajt e fundit të shërbesës së Tij publike në këtë rajon.

Betania

Afro tre kilometra nga Jerusalemi në pjerrësinë lindore të Malit të Ullinjve, ky qytet ishte shtëpia e Marisë, Martës dhe Llazarit (Gjoni 11:1); Jezusi banoi këtu kur ishte në Jude. (Shih Mateu 21:17.)

Harta në fillim ilustron këto qytete dhe lidhjen e tyre me njëri-tjetrin.

12

“Unë Jam Buka e Jetës”

Tema

Jezusi është buka e jetës për të gjithë ata që do ta pranojnë si Shpëtimtarin e tyre personal.

Galilea	Tetrarkia e Filipit
Samaria	Deti i Galilesë
Perea	Efraimi
Judea	Jerusalemi
Deti i Madh	Viti i Tretë i Shërbesës Publike të Jezusit
Mali Hermon	Shërbesa në Galile
Rajoni i Cezaresë së Filipit	Mateu
Kapernaumi	Marku
Betsaida	Lluka
Kana	Gjoni
Gergesa	Pranë Betsaidës, Tetrarkia e Filipit

Pesë Mijë të Ushqyer

14:14–21

6:33–44

9:11–17

6:1–14

Pranë Detit të Galilesë

Jezusi nuk Lejon që Ata ta Bëjnë Mbret

14:22, 23

6:45, 46

6:15

Deti i Galilesë

Jezusi Ecën mbi Det

14:24–33

6:47–52

6:16–21

Kapernaumi, Galile

Ligjërata mbi Bukën e Jetës

6:22–71

Hyrje

Jezusi, pasi kishte thirrur dhe caktuar dymbëdhjetë apostujt e Tij, u vuri detyrë të vazhdonin në emrin e Tij, duke dëshmuar për të vërtetën. Vëmendja është përqendruar edhe te parimi jetik i autoritetit të dhënë, mjeti me anë të të cilit Shpëtimtari drejton Kishën e Tij në tokë në çdo epokë, përfshirë tonën. Së fundmi, ne kemi diskutuar çfarë do të thotë të pranosh shërbëtorët e Zotit.

Thirrja e Të Dymbëdhjetëve mbylli vitin e dytë të shërbesës formale të Shpëtimtarit tonë në tokë. Nga ky çast e në vazhdim, sytë e Jezusit përqendrohen vendosmërisht te Jerusalemi dhe te qëllimi parësor i ardhjes së Tij në botë: të bënte një sakrificë shlyese për mëkatet e njerëzve. Teksa jeta e Jezusit i afrohet çasteve të saj më kritike, të jepet përshtypja e një ritmi në rritje që çon në një kulm – një kreshendo, siç edhe ndodhi.

Ndërsa studiojmë vitin e tretë dhe të fundit të shërbesës së Shpëtimtarit tonë, ne ndeshim një prej mrekullive më mbresëlënëse të Jezusit: ushqimi i më shumë se pesë mijë vetëve me ushqimin e drekës së një djali. Populli hebreu po priste me padurim shfaqjen e një mbreti të madh, një me fuqi të tilla të mrekullueshme që do t'i shpërndante armiqtë e tyre politikë sa andej-këndej. Çdo burrë i aftë për një mrekulli të tillë siç bëri Jezusi të ndodhte (duket të kenë arsytuar ata) duhet të jetë me siguri Mesia i tyre i shumëpritur. Aq të bindur ishin, sa që ata u përpoqën ta merrnin Jezusin me forcë dhe ta bënin mbretin e tyre. Por Jezusi kundërshtoi. Ai nuk kishte ardhur që të ushqente trupat fizikë të njerëzve as të siguronte nevojat e tyre tokësore. Misioni i Tij ishte shumë më i madh se ky, një kërkim shpirtëror me rëndësinë më të madhe për të gjithë njerëzit. Kjo mund të thuhet se përfaqëson pikën e kthesës së shërbesës së Shpëtimtarit tonë me masat, sepse kur këta mijëra zbuluan se Jezusi nuk do të siguronte për ta në mënyrën që prisnin se do të bënte Mesia i tyre, ata i kthyen shpinën të zhgënjyer.

Para se të vazhdoni më tej, lexoni të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(12-1) Marku 6:37. Çfarë Kuptohet me Fjalët “Dyqind Denarë Bukë”?

Siç përdoren në Dhiatën e Re, fjalët *denar* dhe *për një vlerë X denarësh* kanë të njëjtin kuptim. Monedha në përdorim ishte ajo e Romës dhe denari, apo *denarius*, ishte monedha kryesore e argjendtë romake. Ajo vlente rreth pesëmbëdhjetë deri në shtatëmbëdhjetë qindarka të sotme amerikane. Dyqind denarë bukë do të kishte një kosto prej afërsisht tridhjetë e dy dollarësh. (Shih Smith, *A Dictionary of the Bible*, botim i rishikuar, te fjala “Penny, Pennyworth”.)

(12-2) Mateu 14:25. Çfarë Kuptohet me “Rojën e Katërt të Natës”?

Ndoshta për shkak të ndikimit të fqinjëve të tyre mesdhetarë, grekët dhe romakët, hebrenjtë në kohën e Dhiatës së Re e ndanin natën në turne rojesh ushtarake në vend të orëve. Çdo *rojë* përfaqëonte gjatësinë e kohës që një rojë i caktuar qëndronte në detyrë. Roja e parë fillonte në orën 6:00 pasdite dhe mbaronte në 9:00; e dyta shkonte nga ora 9:00 e darkës deri në 12:00 në mesnatë; e treta nga ora 12:00 deri në 3:00 të mëngjesit; dhe roja e

katërt ishte nga ora 3:00 deri në 6:00 të mëngjesit. (Shih Smith, *Dictionary*, te fjala "Watches of night".)

(12-3) Mateu 14:30,31. Si ngjason Përvoja e Pjetrit e Ecjes mbi Ujë me Tonën kur Besimi Lëkundet?

"Krahasimi që bën Zoti midis shpirtit që lëkundet, dhe valës së detit që shtyhet nga erërat e vërtitet, ka prekur jetën e shumë njerëzve. Shumica prej nesh kanë parë dete të qeta dhe në kohë të tjera dëmin e shkaktuar, kur erërat bëhen të forta dhe valët ngrihen e bëhen forca të mëdha shkatërrimtare. Një paralele mund të hiqet me tronditjet nga Satani. Kur jemi të qetë dhe në anën e Zotit, ndikimi i Satanit nuk ndihet; por kur ne ndërrojmë dhe mashtrohemi nga erërat e doktrinës së rremë, nga valët e filozofive dhe sofizmave njerëzore, ne mund të qullemi, të zhytemi e madje të fundosemi në thellësitë e mosbesimit dhe Shpirti i Zotit të largohet tërësisht nga jeta jonë. Këta shpirtra të mashtruar dhe të lëkundur nuk mund, për shkak të mospërmbajtjes, të presin të marrin ndonjë gjë nga Zoti." (Delbert L. Stapley në *CR*, prill 1970, f. 74.)

(12-4) Gjoni 6:25. Çfarë Është një Rabbin?

Fjala *rabbin*, që fjalë për fjalë do të thotë "i madhi im", ishte një term i respektit më të lartë midis hebrenjve të lashtë. Rabbini vendor në çdo fshat të dhënë ishte një nga njerëzit më të shkolluar në zonë, përgjithësisht i diplomuar nga një shkollë e njohur rabbinësh dhe i caktuar për të mësuar njerëzit. Pasuesit e Jezusit duket të kenë ndierë se Ai ishte një i diplomuar i tillë, ndoshta sepse tregoi aq shumë dituri. Një rabbin me të vërtetë ia kushtonte veten shërbimit për njerëzit e zakonshëm duke i mësuar në sinagogat e tyre, duke administruar për kërkesat e nevojat e tyre me mjete bamirësie, dhe përmes studimit e zbatimit të vazhdueshëm të ligjit të Moisiut (Tora) ashtu si e kuptonte.

(12-5) Gjoni 6:31–32. Çfarë Është Mana?

Gjatë qëndrimit të tyre dyzetvjeçar në shkretëtirë, Moisiu dhe fëmijët e Izraelit u ushqyen me bukë nga qielli. Një studim fragmentesh të Dhiatës së Vjetër tregon se mana erdhi në formën e një depozite të vogël gjendur në tokë çdo ditë përveç shabatit. Sipas kushteve të Zotit, ajo duhej të mblidhej herët ditën, përpara se nxehtësia e diellit të mund ta shkrinte dhe duhej mbledhur vetëm aq sa do të ishte e mjaftueshme për atë ditë. Në ditën përpara shabatit, mblidheshin sasi dyfishe që njerëzit të

mund të hanin në shabat. Mana kishte një shije si ajo e vajit të freskët ose si vaferat e bëra me mjaltë dhe u përdor nga izraelitët për të mbajtur një popullsi prej rreth dy milionë njerëzish për dyzet vjet. Ajo përgatitej për të ngrënë duke e grirë dhe duke e pjekur, dhe konsiderohej gjithmonë si një dhuratë e mrekullueshme nga Perëndia më shumë sesa një produkt i natyrës. (Shih Smith, *Dictionary*, te fjala "Manna".)

(12-6) Gjoni 6:14, 15. Përse aq Shumë Pasues të Jezusit Kërkuan ta Bënin Atë Mbretin e Tyre?

Shumë nga hebrenjtë e kohës së Jezusit ishin mbërthyer nga një pritshmëri e ethshme për një shfaqje të shpejtë të Mesias së tyre të pritur prej kohësh. Dora shtypëse e sundimit romak bëhej më e rëndë nga dita në ditë. Për këtë arsye, ishte thjeshtë e natyrshme që ata të mendonin se panë të Jezusi plotësimin e shpresave dhe ëndrrave të tyre tokësore. A nuk zotëronte Ai fuqi të mbinatyrshme? A nuk kishte ndryshuar ujin e zakonshëm në verë, ngritur të vdekurin, shëruar të sëmurin dhe kthyer disa çyrekë buke dhe peshk në ushqim të mjaftë për ushqimin e më se pesë mijë vetëve? A nuk mund t'i kthente po ato fuqi kundër Romës dhe të çlironte hebrenjtë nga nënshtrimi i huaj?

"Turma, tani e ushqyer dhe e ngopur, i dha një farë rëndësie mrekullisë. Te Jezusi, nga i cili ishte bërë një punë aq e mrekullueshme, ata njohën Personin që ka fuqi mbinjerëzore. 'Me të vërtetë ky është profeti, që duhet të vijë në botë', thoshin ata – Profeti, ardhja e të cilit ishte parathënë nga Moisiu dhe i cili duhet të ishte si ai vetë. Ashtu si Izraeli ishte ushqyer mrekullisht gjatë kohës së Moisiut, ashtu edhe tani u ishte siguruar bukë në shkretëtirë nga ky Profet i ri. Në entuziazmin e tyre njerëzit propozuan ta shpallnin Atë mbret, dhe me forcë ta detyronin që të bëhej udhëheqësi i tyre. I tillë ishte përfytyrimi i tyre i përgjithshëm për epërsinë mesianike." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 335.)

(12-7) Gjoni 6:66. Përse aq Shumë Dishepuj të Jezusit u Larguan prej Tij pas Predikimit mbi Bukën e Jetës?

Merrni parasysh këto fjalë nga Presidenti Dejvid O. Mek-Kei, meqë gjejmë zbatim për të gjithë që duan të jenë dishepuj të Shpëtimtarit tonë:

"[Predikimi mbi Bukën e Jetës siç është regjistruar nga Gjoni] është tepër shpirtëror dhe përmban referenca rreth

Krishtit si 'Buka e Jetës', që pasuesit e Tij nuk mund ta besonin. Ata nuk mund ta kuptonin atë që po thoshte Ai dhe shumë prej tyre u larguan. ...

... Të dymbëdhjetët... e panë përciptas kuptimin shpirtëror të atij predikimi. ...

... Atë ditë, ata apostuj patën fuqinë dhe privilegjin të bënin një zgjedhje – nëse do të ecnin me ata të cilëve u bënin përshtypje favoret e epërsitë fizike, të cilat mund t'i jepte natyra, apo nëse dhuratat e tyre përqendroheshin tek ana shpirtërore e njeriut. ...

... Një vendim i tillë mund të përcaktojë nëse njeriu i përgjigjet thirrjes së një shpirti për t'u ngritur, apo i dorëzohet prirjes për t'u përlulur. ...

... Dishepujt e Jezusit panë kalimthi një dritë që do të ndriçonte shpirtshmërinë e shpirtave të tyre ashtu si dielli zëvendëson errësirën me rreze drite. Por ka pak persona që e shohin atë Dritë apo madje besojnë në jetën më të plotë dhe shpesh, pasi e shohin atë me shpejtësi, ata largohen drejt gjërave më vulgare dhe më të rëndomta." ("Whither Shall We Go?" , *Speeches of the Year*, 1961, f. 2–4. Kursivet shtuar.)

Çështje për Meditim

Jezusi Shpalli Qenien e Tij Mesia në Predikimin mbi Bukën e Jetës

Ditën tjetër pas mrekullisë së të pesë mijëve, i njëjti grup hebrejsh u duk për një tjetër "lëmoshë ushqimi". Duke që ata nuk e kishin mendjen te mesazhi i Jezusit apo misioni i Tij, por vetëm për aq sa kënaqte dëshirat e tyre fizike. Predikimi mbi Bukën e Jetës është thellësisht shpirtëror. Që të kuptohet, mesazhi i tij duhet të studiohet me kujdes dhe të mendohet thellë. Le ta ndajmë atë në segmente dhe të shqyrtojmë nëntekstet e tij më të thella. Për ta bërë këtë, do të jetë e nevojshme të lexohen përsëri disa fragmente të rëndësishme. Ndërsa e bëni këtë, nënvizoni ato vargje ku Jezusi flet drejtpërdrejt për qenien e Tij Mesia. Lexoni dhe nënvizoni Gjoni 6:26, 27.

Kur hebrejtë zbuluan se Jezusi nuk do t'u siguronte përsëri për nevojat e tyre, si reagojnë? Përse kërkuan një shenjë? Si u përgjigj Jezusi? (Shih Gjoni 6:32–35.)

Kur mendoni fjalët e Jezusit dhe përgjigjen për to nga hebrejtë, çfarë pyetjesh ngrihen në mendjen tuaj? A nuk

i kuptuan dëgjuesit e Shpëtimtarit apo ata me qëllim i keqkuptuan? Buka është pikërisht shtylla e jetës, për të lashtët si edhe për ne. Për më tepër, hebrejtë ishin të shkathët në alegori dhe në përfytyrimin gojor. Kur Jezusi tha: "Unë jam buka e jetës", çfarëdo interpretimi tjetër nga ai që nënkuptoi Ai, ishte thjesht dredhim nga fjalët e Tij. Ishte sikur hebrejtë të ishin duke thënë: "Përse, ne e njohim atë. Ai është Jezusi, biri i Jozef marangozit. Si mundet, atëherë, të thotë se zbriti nga qielli dhe se Perëndia është ati i Tij?"

Jezusi nuk ishte i kënaqur ta linte çështjen këtu. Me qëllim që ta vuloste dëshminë e Tij në zemrat e dëgjuesve të Tij mosbesues, Ai e përsëriti atë prapë, këtë herë më me forcë. Ndërsa lexoni e nënvizoni, vini re forcën e vargjeve vijuese nga Gjoni, kapitulli 6:47–51.

Edhe një herë hebrejtë u hoqën sikur nuk kuptuan. "Si mundet ky të na japë të hamë mishin e tij?" pyesnin ata. Por Jezusi nuk nënkuptonte që njerëzit duhej vërtet të hanin mishin e Tij dhe të pinin gjakun e Tij. Gjuha e Tij në këtë pikë, si ajo e përdorur gjatë gjithë predikimit, ishte simbolike. Vini re shpjegimin e Tij për fjalët e veta te Gjoni 6:63.

(12-8) Hebrejtë, si Shumë Njerëzve Sot, u Mungonte të Kuptuarit Shpirtëror i Misionit të Krishtit

"Ky qëndrim ankues, mosbesues nga ana e hebrejtë ishte jo vetëm tërësisht i pajustificuar, por i dalë nga buzë hebrease shkonte deri në absurditet. Ndoshta asnjë popull në gjithë historinë nuk e kuptonte më mirë ose nuk kishte pasur një përdorim më të gjerë të gjuhës simbolike dhe figurative sesa ata. Veç kësaj, Jezusi sapo u pati mësuar doktrinën e Bukës së Jetës. Që ata të pretendonin se nuk e dinin se të haje mishin e Jezusit do të thoshte ta pranoje Atë si Birin e Perëndisë dhe t'u bindeshe fjalëve të Tij, mund të nënkuptonte vetëm se po i mbyllnin me dashje sytë e tyre përpara së vërtetës." (McConkie, *DNTC*, 1:359.)

Jezusi Bëhet Buka e Jetës për të Gjithë Ata që e Pranojnë si Shëlbuesin e Tyre

Sa herë keni dëgjuar njerëz të pyesin: "Përse e marrim sakramentin kaq shpesh? Gjithsesi, cili është qëllimi i sakramentit?" Përgjigjet për këto dhe pyetje të ngjashme nuk është e vështirë t'i gjes. Ne e marrim sakramentin në kujtim të Jezusit, në shenjë të premtimit tonë që

gjithmonë ta kujtojmë Atë, të mbajmë urdhërimet e Tij dhe të marrim mbi vete emrin e Tij të shenjtë. Për shumë njerëz përvoja është vetëm një ushtrim formal, një ritual për ta kryer ngaqë personi është anëtar në Kishë. Për të tjerë, është një mundësi për bashkëbisedim me Jezun Krishtin, një mundësi për të marrë nga Shpirti i Tij. Ngjarja që vijon, treguar nga një vajzë që arriti të ndiejë kuptimin se si Jezusi është buka e jetës, do të ilustrojë atë që nënkuptohet:

Buka e Jetës

Unë asnjëherë nuk kisha menduar shumë rreth mbledhjeve të sakramentit përpara se të veja në kolegji. Për mua ato ishin një mundësi për të takuar miqtë e mi dhe që të diskutoja planet tona për javën. Unë nuk ndieja ndonjë ngritje të veçantë shpirtërore prej tyre.

Kur erdha në shkollë, ndoqa një klasë për Dhiatën e Re. Një ditë po diskutonim predikimin e madh nga Jezusi të quajtur Buka e Jetës dhe e pashë veten të paaftë të kuptoja se çfarë po thoshte mësuesi. Pas klasës shkova në zyrën e tij dhe kërkova një intervistë. Unë thashë se shpresoja që ai të mund të më ndriçonte disi. Konkretisht, doja të dija se si Jezusi mund të bëhej buka e jetës për mua.

Mësuesi im filloi me durim. Ai tha se kishte shumë mënyra për të marrë nga buka e jetës. Ai iu referua misionit të madh të Shpëtimtarit tonë dhe foli për dhuratën e madhe që Ati na ofroi ne të gjithëve me personin e Birit, dhe flijimit të Birit me dhënien e jetës së Tij për mëkatet e njerëzve. Unë e kisha dëgjuar të gjithë këtë më parë dhe nuk ma trazoi shpirtin aspak.

Përfundimisht mësuesi im pyeti: "A e kupton shlyerjen e Krishtit?" Unë u përgjigja se e dija që Ai kishte marrë mbi vete mëkatet e njerëzve dhe kishte vdekur për ne. "A e dini se çfarë i kushtoi Atij bërja e një shlyerjeje të tillë?" Unë u përgjigja se nuk e dija. Atëherë, ai filloi të më përsëriste vuajtjen e tmerrshme të Shpëtimtarit tonë, vuajtjen edhe të trupit edhe të shpirtit deri në atë masë sa që i shkaktoi atij, madje Perëndisë, t'i dilte gjak nga çdo por – një vuajtje që Ai me vullnet e mori përsipër, një vuajtje aq e madhe sa që mbuloi ndëshkimin përkatës për mëkatet e të gjithë njerëzve. Dhe të mendosh se në çdo kohë Shpëtimtari mund të ishte tërhequr – Ai e kishte fuqinë; në çdo kohë Ai mund të kishte thënë: "Largohuni", dhe të gjithë akuzuesit dhe torturuesit e tij

do të ishin tërhequr si degë të thara. Ai mund ta kishte shpëtuar veten, por nuk e bëri.

Mua më bëri përshtypje; kujt nuk do t'i bënte? Por kur mësuesi tha se vetë mëkatet e mia dhe të tijat ishin ndër ato që i shkakton dhimbje Shpëtimtarit, unë vështrova brenda vetes dhe nuk më pëlqeu çka unë pashë. Dhe fillova të qaja – për mendimet e mia të zemëruara, mendimet e mia jo hyjnore, përgojimin tim, lakminë time. Unë qava për shkak të tyre, jo vetëm sepse më vinte keq – pasi kisha pasur keqardhje më parë – por sepse unë, për herë të parë e dija se kisha qenë pjesërisht fajtorë për vuajtjen e tmerrshme të Shpëtimtarit. Më përpara unë ia pata vënë gjithë fajin atyre hebrejve të këqij. "Si mund të kishin qenë aq të verbër?" pata pyetur veten. "A nuk mundën ta shihnin se ky ishte Biri i Perëndisë?" Tani për herë të parë unë e pashë vuajtjen e Shpëtimtarit në lidhje me veten time. Hebrejtë nuk ishin përgjegjësit e vetëm për vuajtjen e Shpëtimtarit. Unë isha gjithashtu për t'u fajësuar. Unë dhe të gjithë ne, qemë shkaku i vdekjes së Tij.

Zemra ime u prek sinqerisht nga kuptimi im i ri dhe qava. Unë e pashë veten të dëshiroja që ndonjë vuajtje e madhe të mund të vinte mbi mua që të mund, në një farë mënyre, të çlirohesh nga tortura dhe faji që ndieja. Sepse ndihesha fajtorë – fajtorë për gjakun e Atij që pati vdekur. Unë pata qenë e keqe ndonjëherë – e lumtur të veproja gabim; po, madje e përlëvduar në ligësinë time ndonjëherë. Pastaj unë pata ndier një sëmbim të vogël në ndërgjegje dhe isha betuar se do të veproja më mirë; pastaj e hidhja prapa veprimin e gabuar në fund të mendjes sime. Asnjëherë nuk e kuptova se po e shtoja vuajtjen e papërfytyrueshme të Shpëtimtarit tim.

Gjithsesi, ndërsa mendoja për këto gjëra, një valë kujtimesh m'u kthyen vrullshëm dhe unë kujtova gabimet e mia të shumta. Jo se isha e keqe lidhur me ligjet tona civile apo morale, sepse e dija që nuk kisha gabuar në to. Por nën dritën e kësaj gjëje të re unë isha plot dhimbje, e vetëdijshme për mëkatet e mia më të mëdha – pakujdesinë time; po, madje blasfeminë time. Unë tani e kuptova se sa mosnderuese kisha qenë për të kujtuar emblemat e vdekjes së Tij. Unë kisha ecur në mënyrën time gazmore, e ngrohur në dashurinë e Tij; kisha mëkatuar e më kishte ardhur keq kalimthi, dhe pastaj mëkatoja përsëri. Dhe në asnjë nga këto raste nuk kuptova se unë, edhe me ligësitë e mia më të lehta, po ndihmoja të kryqëzohej Zoti im. Sa herë pata vështruar pikturën e Tij gjatë administrimit të sakramentit dhe pata

thënë nën zë: “Po, Zot, unë vërtet të dua Ty”. Pastaj kisha marrë emblemat e shenjta në gojë dhe menjëherë kisha filluar të dëshiroja një kapelë të re si ajo që shihja përpara meje. Sa herë isha lutur gjatë sakramentit dhe kisha thënë: “I dashur Zot, unë të falënderoj ty për gjithçka që kam; dhe tani të lutem më jep këtë dhe më jep atë”. Dhe kurrë ndonjëherë nuk e falënderova vërtet për dhuratën e Tij për mua, as kërkova faljen e Tij për mëkatet e mia. Apo sa herë kisha ardhur te tavolina e sakramentit dhe kisha kërkuar falje për vetë shkeljet e mia, por duke mbajtur ende mëri kundër atyre që kishin mëkatuar kundrejt meje.

Të gjitha këto gjëra dhe shumë e shumë të tjera qëndronin të kthjellëta dhe të qarta përpara meje dhe unë isha e dobët dhe e mbushur me turp. Sa i dëshpëruar duhet të jetë Ai për hipokrizinë time! Por edhe në çastin tim më të errët unë e dija se Ai përsëri më donte. Edhe atëherë – në fakt, atëherë më shumë se kurrë – unë mund të ndieja ngrohtësinë dhe paqen e dashurisë së Tij. Atëherë papritmas, drita ndizej shkëlqyeshëm dhe e përsosur, dhe e qartë si kristali. “Kjo është!” ngazëllehesha unë. “Kjo është dashuria e Perëndisë – dashuria e Perëndisë që derdhet në zemrat e fëmijëve të njerëzve. Kjo është ajo bukë e jetës, ai ujë i gjallë që, nëse një njeri do të hajë apo pijë prej tij, nuk do të ketë kurrë më uri apo etje”.

Zemra më gufoi nga gëzimi dhe unë qava përsëri. Këtë herë nuk ishte nga dëshpërimi apo turpi, por nga gëzimi, sepse unë pata shijuar dashurinë e faljen e Tij dhe unë e dija se çfarë ishte. Ishte e njëjta gjë që pata ndier në shumë raste më parë por nuk mund ta dalloja. Këtë herë unë e dija që e dija. Unë vërtet pata ndier Shpirtin e Tij dhe forcën që vjen nëpërmjet kërkimit të një lidhjeje personale me të.

(12-9) Ne Marrim Sakramentin për të Kënaqur Urinë Tonë Shpirtërore

“Unë gjithmonë e kam parë këtë privilegj të bekuar si mjetin për rritje shpirtërore; dhe nuk ka asnjë tjetër kaq të frytshëm në arritjen e atij qëllimi, si marrja denjësisht e sakramentit të darkës së Zotit. Ne hamë ushqim për të nxitur trupin tonë fizik. Pa marrë ushqim ne do të bëheshim të dobët e të sëmurë dhe do të mbaronim fizikisht. Është po aq e nevojshme, për trupin tonë shpirtëror, që ne të marrim nga ky sakrament dhe nëpërmjet tij të marrim ushqim shpirtëror për shpirtat tanë.

Sidoqoftë, ne duhet të vijmë të uritur te tryeza e sakramentit. Nëse duhet të shkojmë në një banket ku mund të jetë ushqimi më i mrekullueshëm i botës, pa uri, pa oreks, ushqimi nuk do të jetë joshës, as nuk do të na bëjë mirë. Nëse frekuentojmë tryezën e sakramentit, ne duhet të vijmë të uritur dhe të etur për drejtësi, për rritje shpirtërore.

Si mund të kemi uri *shpirtërore*? Kush nga ne nuk e plagos shpirtin e tij me anë të fjalës, mendimit apo veprimit, nga shabati në shabat? Ne bëjmë gjëra për të cilat na vjen keq dhe dëshirojmë të na falen, ose kemi gabuar ndaj dikujt dhe e kemi dëmtuar. Nëse ka një ndjenjë në zemrën tonë që na vjen keq për atë që kemi bërë, nëse ka një ndjenjë në shpirtin tonë për të cilën ne do të donim të faleshim, atëherë metoda për të marrë faljen nuk është nëpërmjet ripagëzimit; nuk është të rrëfesh te një njeri; por është të pendohemi për mëkatet tona, të shkojmë tek ata ndaj të cilëve kemi mëkatuar apo gabuar dhe të marrim faljen e tyre, dhe pastaj të shkojmë te tryeza e sakramentit ku, nëse jemi penduar sinqerisht dhe e kemi vënë veten në gjendjen e duhur, ne do të falemi dhe shpirtit tonë do t'i vijë shërimi shpirtëror. Ai do të hyjë realisht në qenien tonë. Ju e keni ndier atë.

Unë jam dëshmitar që ka një shpirt që merr pjesë në administrimin e sakramentit i cili ngroh shpirtin nga koka te këmbët; ju ndieni plagët e shpirtit të shërohen dhe barrën të hiqet. Ngushëllimi dhe lumturia i vijnë shpirtit që është i denjë dhe vërtet i dëshiruar të marrë nga ky ushqim shpirtëror.” (Ballard, *Melvin J. Ballard ... Crusader for Righteousness*, f. 132–133.)

Si Mund t'ju Ndhimojë Sakramenti që ta Pranoni më Plotësisht Zotin si Shpëtimtarin Tuaj?

Çfarë mund të bëni personalisht për të siguruar që ky veprim të mos jetë thjesht një fe sipërfaqësore, që, ashtu siç shpall bekimi mbi të, të shihni se ai vërtet bëhet i shenjtëruar për shpirtin tuaj? Si mund ta bëni atë një përvojë të vërtetë shpirtërore?

Lexoni 3 Nefi 18:28–32 dhe i bëni vetes këtë pyetje: Çfarë ndodh në jetën time nëse nuk e marr sakramentin me nderimin dhe përgatitjen e duhur?

Shqyrtoni me kujdes fjalët në vijim të Plakut Brus Mek-Konki kur shkruan lidhur me kuptimin e termit “Buka e Jetës” dhe se si lidhet sakramenti me të.

Të hash mishin dhe të pish gjakun e Birit të Perëndisë është, së pari, ta pranosh Atë në kuptimin më të drejtpërdrejtë dhe të plotë, pa asnjë lloj rezerve, si Birin vetjak në mish të Atit të Amshuar; dhe, së dyti, është të mbash urdhërimet e Birit duke pranuar ungjillin e Tij, duke iu bashkuar Kishës së Tij dhe duke duruar me bindje dhe drejtësi deri në fund. Ata që hanë mishin e Tij dhe pinë gjakun e Tij në këtë mënyrë, do të kenë jetë të përjetshme, që do të thotë ekzaltim në qiellin më të lartë të botës çelestiale. Për shembull, duke folur për Izraelin e lashtë, Pali thotë: Ata “të gjithë hëngrën të njëjtën ushqim frymëror, dhe të gjithë pinë të njëjtën pije frymërore, sepse pinin prej shkëmbi frymëror që i ndiqte; edhe ky shkëmb ishte Krishti”. (1 Korintasve 10:3–4.)

Në ujërat e pagëzimit, shenjtorët marrin mbi vete emrin e Krishtit (që do të thotë, ata e pranojnë atë plotësisht dhe

tërësisht si Birin e Perëndisë dhe Shpëtimtarin e njerëzve) dhe ata atëherë bëjnë besëlidhje që t’i mbajnë urdhërimet e Tij dhe t’u binden ligjeve të Tij. (Mosia 18:7–10.) Që t’i bëjë shenjtorët e Tij të kujtojnë vazhdimisht detyrimin e tyre për ta pranuar dhe për t’u bindur Atij – ose me fjalë të tjera, për të ngrënë mishin e Tij dhe pirë gjakun e Tij – Zoti u ka dhënë atyre ordinancën e pagëzimit. Kjo ordinancë, e kryer në kujtim të mishit të Tij të copëtuar dhe të gjakut të Tij të derdhur, është mjete i siguruar për njerëzit, që të shpallin formalisht dhe në mënyrë të përsëritur, besimin e tyre në hyjninë e Krishtit dhe që të pohojnë vendosmërinë e tyre për t’i shërbyer Atij dhe për të mbajtur urdhërimet e Tij; ose, me fjalë të tjera, në këtë ordinancë – në një kuptim shpirtëror, por jo në një kuptim real – njerëzit hanë mishin e Tij dhe pinë gjakun e Tij. (DNTC, 1:358.)

13

Ajo që e Ndot Njeriun

Tema

Të pastrit në zemër kanë besim të përdorin fuqitë e qiellit.

Fenikia

Galilea

Dekapolisi

Duke Shëruar në Gjenezaret

Deti i Madh

14:34–36

Sidoni

6:53–56

Tiro

Kapernaumi, Galile

Mbretëria e Galilesë Veriore

Ligjëratat mbi Pastërtinë

Fusha e Gjenezaretit

15:1–20

Magdala

7:1–23

Deti i Galilesë

Shkon në Galilenë Veriore

Shërbesa në Galile

15:21

Mateu

7:24

Marku

7:1

Lluka

Rajoni i Tiros dhe Sidonit, Fenikia

Gjoni

Bija e Jo Hebreut e Shëruar

15:22–28

7:25–30

Ai Kthehet në Detin e Galilesë

15:29

7:31

Dekapolis

Njeriu i Shurdhër i Shëruar

7:32–37

Katër Mijë të Ushqyer

15:29–38

8:1–9

Jezusi Shkon në Magdala

15:39

8:10

Hyrje

Ndërsa shërbesa e Jezusit rritej në fuqi dhe në dëshmi, urrejtja e skribëve dhe e farisenjve për Jezusin shtohet. Në këtë pikë të jetës së Jezusit, kjo urrejtje që rritur në një pikë të tillë që hebrenjtë po komplotonin që t'i merrnin jetën. Të dështuar në një përpjekje për ta sjellë Jezusin në Jerusalem që të mund të plotësonin planet e tyre, hebrenjtë dërguan një delegacion nga Jerusalemi që të përpiqej t'i ngrinte grackë Zotit për të thënë apo bërë diçka që do t'u jepte atyre lejen për të kërkuar jetën e Tij. Kur këta hebrenj panë disa nga dishepujt e Jezusit duke ngrënë pa i larë më parë duart, ata e akuzuan Jezusin për mos ndjekje të ligjit të Moisiut. Në përgjigjen e Tij ndaj akuzave të tyre, Jezusi tha: "Njeriun nuk e ndot çfarë i hyn në gojë, por ajo që del nga goja e tij e ndot njeriun". (Mateu 15:11.)

Ky ishte një qortim therës që i ofendoi dhe i zemëroi këta skribë dhe farisenj. Përse ishte kjo deklaratë një qortim i tillë për ta? Shpëtimtari vetëm po thoshte një të vërtetë të thjeshtë dhe të bukur. Çfarë ka në këtë mësim që do t'i fyente ata me zemër të pandershme dhe hipokrite? Ndërsa studioni këtë kapitull, përpiquni të kuptoni këto fjalë të Shpëtimtarit dhe ato të psalmistit kur tha: "Kush

do t'i ngjitet malit të Zotit? ... Njeriu i pafajshëm nga duart dhe i pastër nga zemra ...". (Psalmeve 24:3–4.)

Para se të filloni, lexoni të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(13-1) Mateu 14:34–36. Ata, Zemrat e të Cilëve Janë të Pastra, Mund të Përdorin Fuqitë e Qiellit

Shpëtimtari dhe dishepujt e Tij erdhën në krahinën e Gjenezaretit, ku "të gjithë të sëmurët" u sollën te Zoti "që të mund të preknin të paktën cepin e rrobës së tij; dhe të gjithë ata që e prekën u shëruan plotësisht".

"Ndoshta ata e dinin për gruan, e cila e prekur për dymbëdhjetë vjet me një fluks gjaku, qe shëruar nga prekja e cepit të rrobës së Tij (Marku 5:25–34); ndoshta ata e konsideronin thekën e rrobës si të shenjtë për shkak të urdhrit hyjnor që rrobat të kenë një thekë blu në mënyrë që i gjithë Izraeli të mund 'ta shikoj[ë] për të kujtuar të gjitha urdhërimet e Zotit dhe për t'i zbatuar [ato]' (Numrat 15:37–41); ose ndoshta, të pushtuar nga prania hyjnore, ata kërkonin edhe kontaktin më të lehtë dhe më të vogël fizik me të. Por në çdo rast, aq i madh ishte besimi i tyre saqë të gjithë morën pjesë në mirësinë e Tij të pafund dhe u shëruan." (McConkie, *DNTC*, 1:350–351.)

(13-2) Mateu 15:1–20. Ata, Zemrat e të Cilëve Janë të Papastra, Ofendohen nga e Vërteta Shpirtërore

Skribët dhe farisenjtë, në përpjekjen e tyre për të diskredituar dishepujt e Jezusit, e pyetën atë përse dishepujt e Tij shkelnin "traditën e pleqve" duke mos i larë duart përpara se të hanin. Në përgjigje Jezusi i qortoi farisenjtë dhe skribët me fjalët: "Hipokritë, mirë profetizoi Isaia për ju kur tha: 'Ky popull po më afrohet me gojë dhe më nderon me buzët; por zemra e tyre rri larg meje'" (Mateu 15:7, 8), sepse ata e shfuqizuan dhe e hoqën ligjin e Moisiut me traditat e tyre. Në këtë qortim, Jezusi zvogëloi një sistem të ngulitur shpjegimi dhe zakoni. Në harresë përfunduan legjendat dhe rregullat e shumta, urtësia rabbinase, rregullat ligjore dhe çka ishte më shumë një fe në dukje. Pas tronditjes së bazës së fesë së tyre të sipërfaqshme, Ai diskreditoi autoritetin e farisenjve e të skribëve te populli duke e thirrur masën tek vetja dhe duke thënë këto fjalë të fuqishme: "Njeriun

nuk e ndot çfarë i hyn në gojë, por ajo që del nga goja e tij e ndot njeriun". (Mateu 15:11.)

Për dënimin që i bëri traditës së tyre, farisenjtë u ndien të fyer. Veçanërisht u ndien të fyer nga kjo thënie e vetme, sepse këtu Zoti shkatërroi besnikërinë e masave për atë që ishte thjesht ceremoniale dhe pa rëndësi të përjetshme shpirtërore. (Shih Ferrar, *The Life of Christ*, f. 337–341.)

(13-3) Marku 7:1. Kush Ishin Skribët?

Një aktor kryesor në listën e personazheve të Dhiatës së Re është skribi. Ai gjendet në Jerusalemin, Jude e Galile dhe nuk është diçka e re për jetën dhe kulturën hebrease. I pranishëm në Babiloni dhe gjithashtu kudo në shtrirje, ai është zëdhënësi i njerëzve; ai është saga; ai është burri i urtësisë, rabbini që e mori shugurimin e tij nga vënia e duarve. Aftësia e tij për të rishqyrtuar dhe për të pyetur është e famshme. Me dinjitet dhe i rëndësishëm, ai është një aristokrat midis njerëzve të zakonshëm që nuk kanë njohuri mbi ligjin. Lidhur me besimin dhe praktikën fetare, ai është autoriteti dhe fjala e fundit; dhe si mësues i ligjit, si gjykatës në gjykatat kishtare, është i mësuar që duhet të respektohet, gjykimi i të cilit është i pagabueshëm. Ai udhëton në shoqërinë e farisenjve, dhe prapë nuk është domosdoshmërisht anëtar i kësaj partie fetare. Ai mban post dhe ka status. Vlera e tij është përtej asaj të të gjithë njerëzve të zakonshëm dhe ata duhet ta nderojnë, sepse ai do të lavdërohet nga Perëndia dhe nga engjëjt në qiell. Në fakt, aq të nderuara janë fjalët e tij lidhur me ligjin dhe praktikën sa që atij duhet t'i besohet edhe pse thëniet e tij bien në kundërshtim me gjithë mendimin praktik, apo edhe sikur të thotë se dielli nuk ndriçon në mesditë, kur në fakt është i dukshëm me sy të lirë. (Shih Edersheim, *The Life and Times of Jesus the Messiah*, 1:93–94.)

(13-4) Mateu 15:2. Cilat Ishin Larjet e Shumta që Kërkonte Zakoni Hebreas?

"Larjet e shumta të kërkua nga zakoni hebreas në kohën e Krishtit, ishin ndodhi e pranuar për rabbinizmin dhe 'traditën e pleqve' dhe jo në përputhje me ligjin moisian. Në kushte të caktuara, ishin urdhëruar larje të njëpasnjëshme, në lidhje me të cilat gjejmë të përmenden ujërat 'e para', 'të dyta' dhe 'të tjera', 'uji i dytë' duke qenë i nevojshëm për të hequr 'ujin e parë', që ishte ndotur nga kontakti me duart 'e zakonshme'; dhe kështu më tej me ujërat e tjera. Disa herë duart duheshin futur thellë ose zhytur; herë të tjera duhej të pastroheshin me

derdhje, duke qenë e nevojshme që uji të lihej të rridhte te kyçi ose bërryli i dorës sipas shkallës së ndotjes së supozuar; pastaj sërish, siç pretendonin dishepujt e rabbinit Shammai, vetëm majat e gishtave, ose gishtat deri te nyjet, duheshin lagur në rrethana të veçanta. Rregullat për pastrimin e enëve dhe të mobilieve ishin përcaktuar hollësisht dhe saktësisht; metoda të veçanta zbatoheshin përkatësisht për enët prej balte, druri dhe metali. Frika nga ndotja padashur e duarve, çoi në shumë përkujdesje të skajshme. Duke qenë e ditur se Rrotulla e Ligjit, Rrotulla e Profetëve dhe shkrime të tjera të shenjta, kur liheshin mënjane, ndodhte të prekeshin, gërvisheshin apo madje të breheshin nga minjtë, ishte nxjerrë një dekret rabbinas që shkrimet e shenjta apo çfarëdo pjesë e tyre, që përfshinte të njëzet e pesë gërmat (pjesa më e shkurtër në ligj që kishte pikërisht këtë numër), i ndotnin duart me një kontakt të thjeshtë. Kështu duart duhej të laheshin me ceremoni pas prekjës së një kopjeje të shkrimeve të shenjta, ose madje të një fragmenti të shkruar prej tyre.

Çlirimi nga këto dhe 'shumë gjëra të tilla' duhet të ketë qenë vërtet një lehtësim." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 366; shih gjithashtu Marku 7:1–23.)

(13-5) Marku 7:11. Çfarë Ishte "Kurban"?

Fjala *Kurban* do të thotë një dhuratë apo sakrificë për Perëndinë. Përdorimi i saj lejonte një njeri të betohej për të shmangur apo pranuar çfarëdo detyrimi. Kështu, një burrë do të thoshte: "Unë i betohem Perëndisë, ose më mirë, Kurban për mua është të heq dorë nga vera për një periudhë kohe". Ai mund të thoshte: "Kurban për mua është kjo ose ajo mikpritje e njeriut". Ai mund të mos pranonte të ndihmonte prindërit duke thënë: "Kurban për mua për një kohë është që të mos i ndihmoj prindërit e mi". (Shih Dummelow, *A Commentary on the Holy Bible*, f. 678; shih gjithashtu Mateu 15:3–6.) Në këtë mënyrë që penguar synimi i ligjeve të tilla si "[ndero] atin tënd dhe nënën tënde". Shpëtimtari e vuri re këtë dhe dënoi farisenjtë e skribët për shmangien e detyrimeve të ligjshme me këtë mënyrë.

(13-6) Mateu 15:13. Cilat Janë "Bimë[t]" që "do të Shkullen me Rrënjë"?

Shërbyesit e rremë që fyhen nga e vërteta, "janë i korruptuari dhe febraktisësi, dhe në kohën e duhur do të shkullen me rrënjë" nëpërmjet të vërtetave që Zoti dhe profetët e Tij shpallin. (Shih McConkie, *DNTC*, 1:368.)

(13-7) Mateu 15:22. Çfarë Kuptohet me “një Grua Kananease”?

Lexo Marku 7:26.

“Një grua, duke dëgjuar për praninë e Tij në vetë vendin e saj, erdhi të kërkonte ndihmë. Marku na tregon se ishte greke, ose më saktë një johebrease që fliste greqisht dhe me kombësi sirofenikase; Mateu thotë se ajo ishte ‘një grua kananease’; këto thënie janë në përputhje, gjersa fenikasit ishin me prejardhje kananease. Historianët e Ungjillit e bëjnë të qartë faktin se kjo grua ishte lindur pagane ose idhujtare; dhe ne e dimë se midis njerëzve të klasifikuar kështu, kananeasit mbaheshin veçanërisht me emër të keq nga hebrenjtë.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 354.)

(13-8) Mateu 15:24. Cilat Ishin Delet e Humbura të Shtëpisë së Izraelit?

Në këtë rast, Jezusi u referohet hebrenjve. Ungjilli “ishte caktuar që t’u ofrohej hebrenjve përpara se t’u shkonte johebrejve. Shërbesa tokësore e Jezusit ishte me Izraelin, jo me kombe të tjera. Shërimi prej Tij i këtij apo cilitdo personi johebre erdhi nga një përjashtim i veçantë për shkak të besimit të madh”. (Shih McConkie, *DNTC*, 1:371.)

(13-9) Cilët Janë “Këlyshë[t] [e] Qenve” për të Cilët Flitet te Mateu 15:26?

Fjala greke që është përkthyer si “këlyshë[t] [e] qenve” këtu është *kunariois* që është zvogëluar e fjalës dhe përkthehet më mirë “qenë të vegjël”. Një komentues shënon rëndësinë e kësaj.

“Rabbinët shpesh i përmendin johebrejët si qenë. ...

... [Jezusi] nuk thotë ‘qenë’, por ‘qenë të vegjël’, domethënë qenë shtëpiakë të parapëlqyer dhe gruaja me zgjuarsia kapet te shprehja, duke argumentuar se nëse johebrejët janë qenë shtëpiakë, atëherë është vetëm e drejtë që ata të ushqehen me thërrimet që bien nga tryeza e zotërisë së tyre.” (Dummelow, *Commentary*, f. 678–679.)

Çështje për Meditim

Të Pastrit në Zemër Kanë Besim të Përdorin Fuqitë e Qiellit.

Deri këtu, në studimin tuaj të jetës dhe mësimëve të Jezusit, ju keni lexuar një numër ngjarjesh ku Jezusi kreu mrekulli. Ju keni lexuar gjithashtu ngjarje ku Ai kundërshtoi të kryente mrekulli, të tilla si në rastin kur u rikthye në qytetin e Tij të djalërisë në Nazaret. Shpëtimtari me dëshirë, thuajse me padurim, i bekoji ata që e ndoqën. Përsëri pati nga ata që kurrë nuk panë një mrekulli, kurrë nuk e ndien Shpirtin e Shenjtë dhe kurrë nuk morën një dëshmi edhe pse Krishti ishte në mes tyre. Mbi çfarë parimesh shfaqen fuqitë e qiellit në jetën e njerëzve? Si mund të shfaqen ato në jetën tuaj?

Lexoni me kujdes vargjet e mëposhtme nga seksioni 121 i Doktrinës e Besëlidhjeve. Edhe pse ato u referohen konkretisht atyre që mbajnë priftërinë, ato mund të gjejnë zbatim për të gjithë që do të donin të merrnin bekimet dhe fuqitë e qiellit.

Vargjet 34 dhe 35. Përse zgjidhen pak për të marrë fuqitë e qiellit?

Vargu 36. Si kontrollohen fuqitë e qiellit?

Ju keni lexuar më parë rreth gruas që preku thekën e rrobës së Jezusit e u shërua, dhe gruas kanaanite bija e së cilës u pastrua nga një shpirt i keq. Si lidhet DeB 121:36 me këta njerëz? A mendoni se besimi i tyre i jashtëzakonshëm ishte për shkak të drejtësisë së tyre vetjake? Si lidhen besimi, drejtësia dhe fuqitë e qiellit me njëra-tjetrën?

Vargu 37. Si e përshkruan ky varg problemin themelor të skribëve dhe të farisenjve? Kur e konsideronin të ndotur një njeri farisenjtë? A e shihni se farisenjtë shqetësoheshin për pastërtinë e jashtme dhe Jezusi shqetësohej për pastërtinë e brendshme? “Njeriun nuk e ndot çfarë i hyn në gojë, por ajo që del nga goja e tij e ndot njeriun”. (Mateu 15:11.) Rishikoni Mateu 15:17–20. Për të vlerësuar këtë thënie të Jezusit dhe për të parë se si ky parim mund të zbatohet në jetën tuaj, merrni parasysh citatin në vijim nga Plaku Brus R. Mek-Konki:

Të Jesh i Pastër Fizikisht nuk Është e Mjaftueshme

“Ka një ligj të përjetshëm të shuguruar nga vetë Perëndia përpara krijimit të botës, që çdo njeri do të korrë atë që mbjell. Nëse mendojmë gjëra të liga, gjuha jonë do të shqiptojë thënie të papastra. Nëse flasim fjalë ligësie, ne do të përfundojmë te kryerja e punëve të ligësisë. Nëse mendja jonë përqendrohet te epshndjellja dhe e liga e botës, atëherë të qenët si bota dhe padrejtësia do të na duken se janë mënyra normale të jetës. Nëse meditojmë gjëra që lidhen me imoralitetin seksual në mendjen tonë, ne shpejt do të mendojmë se çdo njeri është imoral e i papastër dhe kjo do ta prishë gardhin midis nesh dhe botës. Dhe kështu me çdo mënyrë tjetër sjelljeje të padobishme, të papastër, të shturur dhe jo të perëndishme. Dhe kështu është që Zoti thotë se i urren dhe i vlerëson si një neveri, një ‘zem[ër] që kurdis plane të këqija. ...’ (Fjalët e Urta 6:18.)

Nga ana tjetër, nëse po meditojmë në zemrën tonë gjërat e drejtësisë, ne do të bëhemi të drejtë. Nëse virtyti i stolis mendimet tona pa pushim, vetëbesimi ynë do të forcohet në prani të Perëndisë dhe ai në përgjigje do të derdhë drejtësi mbi ne. Vërtet siç tha Jakobi: ‘... të jesh mendjekontrolluar nga mishi është vdekje, por të jesh mendjekontrolluar nga shpirti është jetë e përjetshme’. (2 Nefi 9:39.) Dhe siç tha Pali: ‘Mos u gënjeni: Perëndia nuk vihet dot në lojë, sepse ç’të mbjellë njeriu, atë edhe do të korrë. Sepse ai që mbjell për mish të tij, do të korrë nga mishi i tij prishje, por ai që mbjell për Frymë, do të korrë nga Fryma jetë të përjetshme.’ (Galatasve 6:7–8.)

Dhe përsëri nga Pali:

‘... Të gjitha gjërat që janë të vërteta, të gjitha gjërat që janë të ndershme, të gjitha gjërat që janë të drejta, të gjitha gjërat që janë të pastra, të gjitha gjërat që janë të dashura, të gjitha gjërat që janë me famë të mirë, nëse ka ndonjë virtyt dhe nëse ka ndonjë lëvdim, këto mendoni’. (Filipianëve 4:8.)

Për të na aftësuar që ta mbajmë mendjen tonë të përqendruar në drejtësi, ne duhet me ndërgjegje të zgjedhim që të meditojmë të vërtetat e shpëtimit në zemrën tonë. Vëllai Paker dje kërkoi me gojëtarë që të këndojmë këngë të Sionit me qëllim që t’i përqendrojmë mendimet tona te gjërat e dobishme. Unë do të doja të shtoja se ne gjithashtu mund t’i drejtohem vetes për të bërë një predikim – pasi të kemi kënduar këngën e hapjes. Unë kam bërë shumë predikime duke ecur nëpër

rrugët e ngjeshura të qytetit, ose duke u endur në rrugë të shkreta, ose në vende të vetmuara, duke e përqendruar kështu mendjen time në punët e Zotit dhe gjërat e drejtësisë; dhe mund të them se ato kanë qenë predikimet më të mira nga sa kam predikuar ndonjëherë në kongregacione.

Nëse do të arrijmë shpëtimin tonë, ne duhet të gëzohemi në Zotin. Ne duhet t’i meditojmë të vërtetat e Tij në zemrën tonë. Ne duhet ta mbërthejmë vëmendjen dhe interesin tonë tek Ai dhe te mirësia e Tij ndaj nesh. Ne duhet të braktisim botën dhe të përdorim të gjithë fuqinë, energjitë dhe aftësitë tona në çuarjen më tej të punës së Tij.” (Bruce R. McConkie në CR, tetor 1973, f. 56–57.)

“Ashtu si mendon në zemër të tij një njeri, ashtu është ai” është një e vërtetë e përjetshme. Mendimet tona pasqyrojnë karakterin tonë dhe shkallën e pastërtisë së brendshme që kemi arritur gjatë qëndrimit tonë të shkurtër në tokë. Mendimet tona përbëjnë një tregues të pastërtisë sonë të brendshme. Nëse mendimet tona janë fisnike dhe të pasura, nëse ato përqendrohen në atë që është e virtytshme, e dashur, me famë të mirë apo e lavdërueshme, ne mund të jemi të sigurt se karakteri ynë është ndërtuar me virtyt, bukuri, dashuri, me atë që është e mirë dhe atë që Zoti dhe njerëzit e drejtë e çmojnë të ketë një vlerë të madhe. Nëse mendimet e njerëzve janë jofisnike dhe të varfëruara, nëse ata përqendrohen në atë që është imorale, e shëmtuar, e denjë për dënim, apo jo e admirueshme, ne mund të jemi të sigurt se karakteri i tyre është i ndikuar po ashtu. Çfarë mund të bëni ju për t’i ridrejtuar dhe përmirësuar mendimet tuaja? A do të përbente një ndryshim për ju ta dinit këtë të vërtetë të madhe dhe të fillonit ta zbatonit atë në jetën tuaj?

Poshtë janë renditur paralajmërime dhe pasoja pozitive që janë shkëputur nga komentet e Plakut Mek-Konki:

1. Të bëni:

Meditoni në zemrën tuaj gjërat e drejtësisë.

Rezultati:

Ju do të bëheni i drejtë. (2 Nefi 9:39; Galatasve 6:7, 8)

2. Të bëni:

Lëreni virtytin të stolisë mendimet tuaja pa pushim.

Rezultati:

Vetëbesimi juaj do të forcohet në praninë e Perëndisë dhe ai në përgjigje do të derdhë drejtësi mbi ju (DeB 121:45).

3. Të bëni:
Jini me mendje shpirtërore.
Rezultati:
(Lexoni Romakëve 8:6.)
4. Të bëni:
Mbillni sipas Shpirtit.
Rezultati:
(Lexoni Galatasve 6:7, 8.)
5. Të bëni:
Mendoni për gjëra që janë të vërteta, të ndershme, të drejta, të pastra, të dashura, me famë të mirë, të virtytshme dhe të lavdërueshme.
Rezultati:
(Lexoni Filipianëve 4:8, 9.)
6. Të bëni:
Me ndërgjegje zgjidhni të meditoni të vërtetat e shpëtimit në zemrën tuaj.
Rezultati:
Ju do ta mbani mendjen të përqendruar te drejtësia.
7. Të bëni:
Këndoni këngët e Sionit kur tundoheni nga mendime të padobishme.
Rezultati:
Ju do t'i përqendroni mendimet tuaja në gjëra të dobishme.
8. Të bëni:
Kërkojini vetes të bëni një predikim kur tundoheni nga mendime të padrejta.
Rezultati:
Ju do ta përqendroni mendjen tuaj në punët e Zotit dhe në gjërat e drejtësisë.
9. Të bëni:
Gëzohuni në Zotin; meditoni të vërtetat e Tij në zemrën tuaj; mbërthejini vëmendjen dhe interesat tuaja te Zoti dhe te mirësia e Tij ndaj jush; braktiseni botën dhe përdorni të gjithë forcën, energjinë dhe aftësinë tuaj për ta çuar më tej punën e Tij.
Rezultati:
Ju do të arrini shpëtimin tuaj.

Sa e rëndësishme është për ju të përmirësoni mendimet tuaja?

Mosia 4:29, 30

Mateu 12:36

Ndërsa mësoni të kontrolloni mendimet dhe dëshirat tuaja, ju do të përjetoni një pastërti të brendshme që do t'ju aftësojë të përftoni nga fuqitë e qiellit. Lexoni shkrimet e shenjta në vijim:

DeB 121:45–46.

Shpërftyryrimi i Krishtit

Tema

Në Malin e Shpërftyryrimit, Pjetri, Jakobi dhe Gjoni panë lavdinë e Jezu Krishtit dhe morën çelësat e priftërisë nëpërmjet vizitave të shenjta. Këta çelësa qëndrojnë ende në Kishë.

Galilea

Dalmanuta

Samaria

Nazareti

Mali Hermon

Betsaida

Rajoni i Cezaresë së Filipit

Tetrarkia e Filipit

Kapernaumi

Gergesa

Kana

Deti i Galilesë

Shërbesa në Galile	9:37–43
Mateu	Galile
Marku	Ai përsëri Kalon nëpër Galile dhe Profetizon Vdekjen dhe Ringjalljen
Lluka	17:22, 23
Gjoni	9:30–32
Kapernaum, Galile	9:43–45
Ai Flet Lidhur me Shenjat	Kapernaum, Galile
16:1–12	Paratë e Taksave
8:10–21	17:24–27
Betsaida, Tetrarkia e Filipit	Ligjërata mbi Përlësinë, Faljen, Fuqinë Vulosëse, Përgjegjësinë e Dishepujve dhe Sakrificën
8:22–26	18:1–35
Pranë Cezaresë së Filipit	9:33–50
Dëshmia e Pjetrit	9:46–62
16:13–20	Shtatëdhjetë Dërgohen
8:27–30	10:1–16
9:18–22	Hyrje
Jezusi Profetizon Vdekjen dhe Ringjalljen	Si pjesë e shërbesës së Tij në Galile, Jezusi ushqeu pesë mijë vetë. Ai dha predikimin mbi Bukën e Jetës. Ai deklaroi se ai është buka e vërtetë e jetës dhe se njerëzit duhet të jenë më të shqetësuar për nevojat e tyre shpirtërore sesa për ato fizike. Për shkak të doktrinës së Tij, shumë nga kombi i Tij e lanë Atë dhe nuk e ndoqën më. Më vonë, në një akt dhembshurie, Ai siguroi bukë dhe peshk për katër mijë njerëz.
16:21–28	Jo shumë pas kësaj, Jezusi udhëtoi në Cezarenë e Filipit. Dishepujve të Tij Ai u bëri këtë pyetje: “Po ju, kush thoni se jam unë?” (Mateu 16:15.) Përgjigja e Pjetrit dhe komentet e mëpasme të Zotit drejtuar atij dhe dishepujve të tjerë, janë mendime me të cilat ju do të merreni ndërsa plotësoni leximet në këtë mësim.
8:31–38; 9:1	
9:23–27	
Mali Hermon, Siri, ose Mali Tabor, Galile	
Shpërfytyrimi i Krishtit	
17:1–13	
9:2–13	
9:28–36	
Ai Shëron Djalën e Pushtuar nga një Shpirt i Lig	
17:14–21	
9:14–29	Gjashtë ditë më vonë Zoti i mori Pjetrin, Jakobin dhe Gjonin në një mal ku Ai u shpërfytyrua përpara tyre. Ngjarjet në Malin e Shpërfytyrimit dhe rëndësia e tyre për ju është momenti madhor i këtij mësimi.

Për këtë ngjarje Plaku Brus R. Mek-Konki ka dëshmuar:

“Gjersa njerëzit të arrijnë një gjendje më të lartë të kuptimit shpirtëror nga ajo që gëzojnë tani, ata mund të mësojnë vetëm pjesërisht nga ajo që ndodhi në Malin e Shpërfytyrimit”. (DNTC, 1:399).

Cila është rëndësia e Shpërfytyrimit?

Para se të filloni, lexoni të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(14-1) Mateu 16:17, 18. Cili Është Shkëmbi i Fortë mbi të Cilin Qëndron Kisha e Vërtetë?

“Është e padobishme që interpretuesit e pafrymëzuar të shkrimeve të shenjta të argumentojnë dhe të debatojnë rreth këtij fragmenti, në përpjekje për të mbështetur prirjet e veçanta me të cilat ndodh që ata e kanë lidhur veten. Çfarë rëndësie ka që emri Pjetër në greqisht rastis të ketë kuptimin shkëmb apo gur? Çfarë ndryshimi krijon që Pjetrit iu premtua dhurata e parashikuesit, apo çdo gjë tjetër për këtë çështje? Dhe çfarë lidhje ka me problemin që të tregohet se të gjithë Të Dymbëdhjetët mbanin të gjithë çelësat e mbretërisë? Asnjë nga këto gjëra nuk provon hyjninë e cilësdo kishe të rreme.

Por mendoni sikur të ishte e vërtetë se e gjithë pikëpamja e paargumentuar braktisëse të ishte korrekte dhe që Zoti ta kishte krijuar mbretërinë e Tij me Pjetrin si shkëmb, përsëri çfarëdo kishe që pretendon se e ka linjën e autoritetit që nga Pjetri do të ishte një kishë e rreme po të mos besonte dhe të vepronte mbi parimet e zbulesës bashkëkohore. Përse? Thjesht sepse kushtet janë aq të ndryshme sot në botë, saqë një kishë pa zbulesë të përditshme nuk mund të bëjë ndryshimin e nevojshëm për t’iu përgjigjur këtyre kushteve të reja. Si do ta dinte kisha bashkëkohore se çfarë qëndrimi të merrte në lidhje me përdorimin e duhanit, apo kafesë, apo bombës atomike, apo filmave, apo televizionit, apo mijëra gjërave që nuk ishin aq të njohura për njerëzit në kohën e Pjetrit?

Qartësisht është vetëm nëpërmjet zbulesës që Zoti e kryen punën e Tij midis njerëzve. Në analizën e fundit, asnjë person nuk mund të ketë njohuri përfundimtare lidhur me kuptimin e vërtetë të këtij fragmenti pa zbulesë nga Ai Perëndi, që nuk është respektues personash të veçantë dhe që u jep lirisht urtësi të gjithë atyre që kërkojnë me besim prej Tij. Dhe si mund, ata që

mohojnë vetë ekzistencën e zbulesës për këtë epokë dhe që me dashje shmangen nga kërkimi për vete i kësaj, si mund ata, në gjendjen e tyre pa frymëzim, të vijnë ndonjëherë në njohuri të sigurt mbi këtë apo çfarëdo të vërtete tjetër të përjetshme e shpirtërore?” (McConkie, DNTC, 1:387).

(14-2) Mateu 16:19. Çfarë Janë Çelësat e Mbretërisë së Qiellit?

“Këta çelësa përfshijnë fuqinë vulosëse, që do të thotë, fuqinë për të lidhur dhe vulosur në tokë në emër të Zotit dhe me autorizimin e Tij; dhe ta miratosh aktin në qiell. Kështu, nëse Pjetri kreu pagëzim me autoritetin e fuqisë vulosëse të premtuar atij këtu, ajo ordinancë do të jetë me fuqi dhe vlefshëmi të plotë kur personi, për të cilin u krye, shkoi në botët e përjetshme dhe atëherë ajo do ta bëjë atë të pranueshëm në qiellin çelësial. Përsëri, nëse Pjetri do t’i përdorte këta çelësa vulosjeje për të kryer martesë, atëherë ata që bashkohen në këtë mënyrë në martesë të përjetshme, do të vazhdonin si burrë e grua përjetësisht. Kur ata të arrijnë në qiellin e tyre të ardhshëm, ata do ta gjenin veten të lidhur së bashku në njësinë familjare njësoj siç ishin në tokë. (Mormon Doctrine, f. 615–616)”. (McConkie, DNTC, 1:389–390.)

(14-3) Mateu 16:19. A Ka një Rëndësi të Veçantë Deklarata e Jezusit se Pjetri do të Merrte Çelësat e Mbretërisë?

“Me fjalë të tjera, Pjetri, duke mbajtur çelësat e mbretërisë, ishte po aq president i Priftërisë së Lartë në kohën e tij siç Jozef Smithi dhe pasardhësit e tij, të cilëve gjithashtu këto ‘çelësa’ u qenë dhënë në ditët tona, janë presidentë të Priftërisë së Lartë dhe krerët tokësorë të Kishës dhe të mbretërisë së Perëndisë në tokë.” (Harold B. Lee në CR, tetor 1953, f. 25.)

(14-4) Mateu 16:24. “Merr[ni] Kryqin [Tuaj] dhe më Nd[iqni]”

Versioni i Frymëzuar i Biblës thotë se “për një njeri të marrë kryqin e tij, është të përjashtojë nga vetja gjithë paperëndishmërinë e çdo lakmi të botës dhe të mbajë urdhërimet e mia”. (Mateu 16:26, Varianti i Frymëzuar.)

(14-5) Mateu 17:1–9. Përse Pjetri, Jakobi dhe Gjoni u Zgjodhën për të Marrë Privilegje, Çelësa dhe Bekime të Veçanta?

“Vetëm ata ishin dëshmitarë të ngritjes së vajzës së Jairit nga vdekja. (Marku 5:22–24, 35–43.) Vetëm ata panë lavdinë dhe madhësitinë e Jezusit të shpërfytyruar; vetëm ata morën çelësat e mbretërisë prej Tij si dhe nga Moisiu dhe Elia, duke e patur të ndaluar t’u tregonin madje edhe Të Dymbëdhjetëve të tjerë për këto ngjarje të jashtëzakonshme deri pas ringjalljes së Zotit. Vetëm ata u çuan në një vend në Gjetseman ku të mund të shihnin agoninë e Tij ndërsa Ai po merrte mbi vete mëkatet e botës. (Marku 14:32–42.) Ishin ata që erdhën te Jozef Smithi dhe Oliver Kaudri në këtë periudhë ungjillore për t’u dhënë priftërinë dhe çelësat. (D e B 27:12–13; 128:20.)

Përse gjithmonë këta të tre dhe jo persona të ndryshëm apo madje të gjithë Të Dymbëdhjetët? Fakti i thjeshtë është se Pjetri, Jakobi dhe Gjoni ishin Presidenca e Parë e Kishës në ditët e tyre. ... Me anë të zbulësës së ditëve të mëvonshme, ne e dimë se ata mbanin dhe rivendosën ‘çelësat e mbretërisë, që gjithmonë i përkasin Presidencisë së Priftërisë së Lartë’ (DeB 81:2), ose me fjalë të tjera, ata ishin Presidenca e Parë në ditët e tyre. (McConkie, *DNTC*, 1:401–402.)

“Në ditët e shërbesës së Krishtit Ai thirri apostujt e parë që ishin shuguruar ndonjëherë në atë detyrë për aq sa kemi dijeni. Ai u dha atyre të gjithë fuqinë dhe autoritetin e priftërisë. Ai gjithashtu caktoi tre prej këtyre Të Dymbëdhjetëve të merrnin çelësat e presidencës. *Pjetri, Jakobi dhe Gjoni vepronin si Presidenca e Parë e Kishës në ditët e tyre.*” (Smith, *Doctrines of Salvation*, 3:152. Shih gjithashtu DeB 7:7; 27:12, 13.)

(14-6) Mateu 17:3, 4. Çfarë Ishte e Rëndësishme rreth Shfaqjes së Moisiut dhe Elias?

“Moisiu, profeti dhe shtetari i madh, emri i të cilit simbolizonte ligjin, dhe Elia, Tishbiti, një profet me një famë aq të madhe sa që emri i tij kishte arritur të tipizonte dhe simbolizonte urtësinë dhe mendjehollësinë e përbashkët të të gjithë profetëve. Moisiu mbante çelësat e mbledhjes së Izraelit dhe udhëheqjes së të dhjetë fiseve nga vendi i veriut; Elia, çelësat e fuqisë vulosëse. Këta janë çelësat të cilët ata ia dhanë Pjetrit, Jakobit dhe Gjonit në mal dhe të cilët ata gjithashtu ia dhanë Jozef Smithit dhe Oliver Kaudrit në tempullin e Kirtlandit afërsisht dy mijë vjet më vonë. (D e B 110:11–16.) Të dy ata ishin

qënie të ngritura në qiell pa provuar vdekjen dhe kishin trupa prej mishi dhe kockash, një status që me sa duket e gëzonin në mënyrë që të mund t’u jepnin çelësat njerëzve të vdekshëm. Ne kemi në shkrimet e shenjta një tregim të hollësishëm mbi ngritjen në qiell të Elias pa provuar vdekjen (2 Mbretërve 2) dhe një numër referencash nga shkrimet e shenjta lidhur me Moisiun, të cilat sipas të gjitha interpretimeve tregojnë se edhe ai ishte marrë në qiell pa provuar vdekjen. (Alma 45:18–19; *Mormon Doctrine*, f. 726–730; *Doctrines of Salvation*, vëll. 2, f. 107–111.) Kur këta dy burra të shenjtë u shfaqën në këtë periudhë ungjillore për të rivendosur përsëri çelësat dhe fuqitë e tyre, ata erdhën si qënie të ringjallura. (D e B 133:55.)” (McConkie, *DNTC*, 1:402–403.)

(14-7) Mateu 18:15–17, 21–35. A Ka Kufij për Faljen? Nëse Po, si Zbatohet Ky Parim te Mësimet e Jezusit?

Lidhur me kufizimet që na vendosen neve për të falur bashkënjëzërit tanë, lexoni këto shkrime të shenjta:

Mateu 18:21, 22; DeB 98:23–48; DeB 64:7–11.

(14-8) Mateu 18:6. Çfarë Kuptohet me Deklaratën: “Ai që do të Skandalizojë Një prej Këtyre të Vegjëlve”?

Të vegjëlit janë fëmijët dhe ata që janë bërë si fëmijë të vegjël duke u përshtatur me parimet e ungjillit. Të “skandalizo[sh] një prej këtyre të vegjëlve”, të shkaktosh pengim ose lëkundje për shkak shembulli apo doktrine të gënjeshtërt, është vërtet mëkat i rëndë. Shpëtimtari dha mësim se në disa raste do të ishte më mirë për një person që kurrë të mos kishte lindur sesa të pengonte përparimin e përjetshëm të një tjetri. (Shih McConkie, *DNTC*, 1:420.)

(14-9) Mateu 18:17. A Është e Nevojshme të Diskutohet Shkelja e Dikujt me Udhëheqësit e Kishës?

“Funksionimi i udhëheqësve të caktuar të Kishës në çështjen e faljes është i dyfishtë: 1) që të caktojë ndëshkim të përshtatshëm – për shembull, të fillojë veprim zyrtar në lidhje me mëkatuesin në rastet kur për ligjet qoftë përjashtimi i pjesshëm apo shkishërimi; 2) që të heqë ndëshkime dhe t’i shtrijë dorën e shoqërimit atij që është në shkelje. Cilido nga të dy hapat që ndërmerret, qoftë falja apo veprimi disiplinor nga Kisha, ai duhet të bëhet

në dritën e të gjitha fakteve dhe frymëzimit që mund t'u vijë atyre që marrin vendimin. Prandaj ka rëndësi që shkelësi i penduar të bëjë një rrëfim të plotë te autoriteti i duhur." (Spencer W. Kimball, *The Miracle of Forgiveness*, f. 325–326.)

Çështje për Meditim

(14-10) Rëndësia e Çelësave të Priftërisë

Çelësa të ndryshëm të priftërisë mbaheshin nga Adami, Noeu, krerët e periudhave ungjillore dhe profetë të tjerë të fuqishëm. Presidenti Wilford Udraf tha se Jozef Smithi u tregoi Të Dymbëdhjetë Apostujve se ai pati vulosur mbi ta të gjithë çelësat, të drejtat, autoritetet dhe fuqitë vulosëse. (Shih Durham, *Discourses of Wilford Woodruff*, f. 71–73.)

Secili apostull bekohet me të gjithë çelësat e priftërisë, që janë aktualisht të disponueshëm për njeriun në tokë, në kohën e shugurimit të vet si anëtar i Kuorumit të Të Dymbëdhjetëve. Edhe pse secili mban çelësa, vetëm drejtuesi kryesues i Kishës mund t'i ushtrojë ata plotësisht. Në rastin e shpërbërjes së Presidencës së Parë, anëtari më i vjetër i Kuorumit të Të Dymbëdhjetëve, i thirrur dhe i mbështetur përpara të gjithë anëtarëve të tjerë të gjallë të Të Dymbëdhjetëve, mund atëherë t'i ushtrojë këta çelësa në plotësinë e tyre.

Lexoni dhe shënoni DeB 132:7.

"... Ne kemi priftërinë e shenjtë dhe ... çelësat e mbretërisë. ..." (Joseph Fielding Smith në CR, prill 1972, f. 99).

Si shembull i mënyrës se si një nga apostujt mori çelësat e priftërisë, mendoni se si iu dhanë çelësat Spencer W. Kimballit, një profet bashkëkohës.

(shih faqet vijuese)

(Çelësat e fuqive vulosëse të priftërisë: fuqia për të lidhur në tokë dhe për të vulosur përjetësisht në qiej)

Shpëtimtari

(Çelësat e mbretërisë: të gjitha të drejtat dhe fuqitë e presidencës)

Pjetri

Jakobi

Gjoni

Gjon Pagëzori

(Pjetri, Jakobi dhe Gjoni u shuguruan nga Shpëtimtari [Marku 3:14; Mateu 16:19].)

Jozef Smithi

(I shuguruar nën duart e Pjetrit, Jakobit dhe Gjonit në 1829-ën.)

Brigam Jang

(Shuguruar apostull nga Tre Dëshmitarët, që vepronin nën autoritetin e Jozef Smithit, 14 shkurt 1835.)

Xhorxh Q. Kanon

(Brigam Jangu e shuguroi Xhorxh Q. Kanonin apostull më 26 gusht 1860.)

Hibër J. Grant

(Xhorxh Q. Kanon e shuguroi Hibër J. Grantin apostull më 16 tetor 1882.)

Spenser W. Kimball

(Hibër J. Grant e shuguroi Spenser W. Kimballin apostull më 7 tetor 1943.)

Çfarë vlerë ka për ju fakti që çelësat e priftërisë zotërohen nga udhëheqësit e Kishës sot? Si lidhen këta çelësa me gjëra të tilla si pagëzimi juaj, familja juaj, martesja juaj apo martesja juaj e ardhshme, priftëria dhe kështu me radhë? Lexoni DeB 132:13. Çelësat hapin dyer. Çfarë dyerësh janë hapur për ju ngaqë çelësat i janë dorëzuar Kishës?

(14-11) Përmbledhje

Të gjitha gjërat u bënë në rendin e duhur gjatë shërbesës së Shpëtimtarit. Përvoja në Malin e Shpërfytyrimit shënoi, ndër të tjera, dhënien e zbulesës dhe çelësave të rëndësishëm atyre që shpejt do të kryesonin kishën e Krishtit të periudhës kulmore ungjillore.

“Unë Jam Drita e Botës”

Tema

Drita e Krishtit i jep mundësinë njerëzimit të zgjedhë qartësisht midis mbretërisë së Perëndisë apo errësirës shpirtërore.

Galilea	Jezusi Udhëton drejt Jerusalemit
Samaria	9:51–56
Perea	7:10
Judea	Jerusalem, Jude
Deti i Madh	Predikimi Gjatë Festës së Tabernakujve
Kapernaumi	7:11–53
Betsaida	Gruaja e Kapur në Shkelje Kurore
Kana	8:1–11
Dalmanuta	Jezusi Dëshmon për Vetën
Nazareti	8:12–30
Deti i Galileësë	Ligjërata drejtuar Hebrenjve
Jeriko	8:31–59
Jerusalemi	Një Burrë i Lindur i Verbër u Shërua
Bethlehemi	9:1–41
Shkretëtira e Judesë	Jezusi Është Bariu i Mirë
Shërbesa e Fundit në Jude	10:1–21
Mateu	Hyrje
Marku	Ishte vjeshtë në Galile. Festa e përvitshme e Tabernakujve ishte afër dhe Jezusi, si shumë nga bashkëkombasit e tij hebrenj, po planifikonte të merrte pjesë në festimin e madh në Jerusalem. Disa nga vëllezërit e Tij ndienin se festimi paraqiste një rast të mirë për Jezusin që të bënte një deklaram publik të misionit të Tij hyjnor. Ata thanë: “Kur ti do të bësh gjëra të tilla, tregohu botës!” (Gjoni 7:4.) Jezusi e kundërshtoi sugjerimin dhe e shtyu nisjen e Tij për disa ditë. Ai u tha vëllezërve të Tij: “Ngjituni ju në këtë festë; unë nuk po ngjitem ende ... sepse koha ime ende nuk është plotësuar”. (Gjoni 7:8.) Nuk ishte plani i Atit të Tij që Krishti të ishte i pranishëm derisa festimet të
Lluka	
Gjoni	
Galile	
Jezusi Nxitet të Marrë Pjesë në Festën e Tabernakujve	
7:2–9	

ishin në zhvillim të plotë, sepse udhëheqësit hebrenj kërkonin jetën e Tij.

Me kohë, sidoqoftë, “kur po plotësohej koha që Jezusi duhet të ngrihej në qiell, ai vendosi prerazi të shkojë në Jeruzalem”. (Luka 9:51.)

“Jezusi po e linte Galilenë përgjithmonë; shërbesa e Tij e madhe në Galile kishte mbaruar. Zëri i Tij do të dëgjohej ende, në Jude dhe Pere, veprat e Tij të fuqishme do të shiheshin. Por vija e jetës së Tij ishte drejt kryqit dhe Ai ishte i prerë dhe i palëkundur në vendosmërinë e Tij që të ndiqte pikërisht këtë vijë, që ishte vendosur për Të nga Ati i Tij. Ai pati thënë për veten me gojën e Isaia: ‘E bëra fytyrën time si një strall dhe e di që nuk do të turpërohem’. (Isaia 50:7.) Qartësisht, nuk kishte kthim prapa.” (McConkie, DNTC, 1:439.)

Para se të filloni, lexoni të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(15-1) Gjoni 7:2. Çfarë ishte Festa e Tabernakujve?

“... Dita e pesëmbëdhjetë e këtij muaji të shtatë do të jetë festa e kasolleve për shtatë ditë, për nder të Zotit.” (Levitiku 23:34.) Festa e Tabernakujve ishte një kohë për t’u gëzuar dhe për t’i shprehur mirënjohje Zotit për të korrrat e pasura të tokave pjellore të Palestinës. Fushat dhe vreshtat ishin shpesh në njëfarë largësie nga fshatrat izraelite, kështu që familjet do të ndërtonin lagje banimi të përkohshme për stinën e korrijeve dhe festimin njëjavor. Këto vendbanime ishin zbukuruar me fruta dhe kurora që përfaqësonin të korrrat e bollshme të ardhura prej Zotit. Ato shërbenin gjithashtu për t’u kujtuar pushtuesve dyzet vitet që paraardhësit e tyre kaluan në shkretëtirë, tek fushonin në çadra të rastit prej çfarëdo materialesh që mund të gjendeshin. Hebrenjtë nuk duhej të harronin kurrë se Perëndia e shëlbeu popullin e tyre nga robëria dhe skllavëria.

Sakrificat e posaçme me kafshë si desh, qingja dhe që ofroheshin çdo ditë. Njerëzit gjithashtu merrnin pjesë në një ceremoni ku ata valëvisnin lartë e poshtë drejt pikave kryesore të busullës, degë nga pemët e palmës, mërsinës, shelgut dhe limonit, duke simbolizuar praninë e Perëndisë kudo në univers.

Ditën e tetë, Festa e Mbylljes, ishte koha e mbledhjes solemne – një ditë lutjeje për shi dhe një ditë përkujtimore në kujtim të të vdekurve. (Shih Eksodi 23:16, 17; Levitiku 23:39–43; Numrat 29:12–38; Ligji i Përtërirë 16:13–15; 31:10–13.)

(15-2) Gjoni 7:16, 17. Çfarë Prove Përshkroi Jezusi për të Ditur mbi Vërtetësinë e Doktrinës së Tij?

“Në kërkim të fakteve siç na janë dhënë nga njerëz që shoqëruan çdo ditë Zotin, ne gjejmë se në një rast njerëzit që po e dëgjonin bërtitën kundër Tij. Ata kundërshtonin veprat e Tij, siç e kundërshtojnë njerëzit sot. Dhe një zë bërtiste dhe thoshte në fakt: ‘Si ta dimë ne se ajo që po na thua është e vërtetë? Si ta dimë ne se besimi juaj se jeni Biri i Perëndisë është i vërtetë?’ Dhe Jezusi iu përgjigj në një mënyrë krejt të thjeshtë (dhe vini re provën): ‘Në qoftë se dikush don të bëjë vullnetin e tij, do ta njohë nëse kjo doktrinë vjen nga Perëndia apo që unë flas nga vetja ime’.” (Gjoni 7:17. Kursivet shtuar.)

Kjo provë është shumë e sigurt. Është shumë filozofike. Ajo është prova më e thjeshtë për t’i dhënë një personi njohuri, të cilën mendja njerëzore mund ta kuptojë. *Bërja e një gjëje, paraqitja e saj te vetë qenia juaj*, do t’ju bindë nëse ajo është e mirë apo nëse është e keqe. Ju mund të mos jeni në gjendje të më bindni për atë që dini, por *ju e dini atë sepse e keni jetuar atë*. Kjo është prova që Shpëtimtari u dha atyre njerëzve kur e pyetën se si ta dinin nëse doktrina ishte e Perëndisë apo nëse ajo ishte e njeriut.” (David O. McKay në CR, tetor 1966, f. 136.)

(15-3) Gjoni 8:1–11. Gruaja e Kapur në Shkelje Kurore

“A e fali Zoti gruan? A mund ta falte atë? Duket të mos ketë të dhëna për faljen. Urdhri i Tij për të ishte: ‘Shko dhe mos mëkato më’. Ai po e drejtonte gruan mëkatare të shkonte në udhën e saj, *ta braktiste jetën e saj të ligë, të mos bënte më mëkat, ta ndryshonte jetën e saj*. Ai po i thoshte: ‘Shko, grua, dhe fillo pendesën tënde’; dhe Ai po i tregonte asaj hapin e fillimit – për të *braktisur shkeljet e saj*.” (Kimball, *The Miracle of Forgiveness*, f. 165.)

(15-4) Gjoni 8:31, 32. “E Vërteta do t’Ju Bëjë të Lirë”

Plaku Brus R. Mek-Konki e ka interpretuar shprehjen e mësipërme me domethënie se ne do të bëhemi “të lirë nga fuqia mallkuese e doktrinës së rreme; të lirë nga robëria e urisë dhe e epshit; të lirë nga vargonjtë e

mëkatit; nga çdo ndikim i lig e prishës dhe nga çdo fuqi kufizuese dhe tkurrëse; të lirë të vazhdojmë drejt lirisë pa kufi që gëzohet në plotësinë e saj vetëm nga qenie të ekzaltuara". (DNTC, 1:456–457.)

(15-5) Gjoni 8:56–59. Çfarë Donte të Thoshte Jezusi me: "Para se të Kishte Lindur Abrahami, Unë Jam"?

"Ky është një pohim aq i hapur dhe i mprehtë mbi natyrën hyjnore sa mund të ketë bërë apo mund të bëjë një person. 'Përpara Abrahamit isha unë Jehova.' Që do të thotë: 'Unë jam Perëndia i Plotfuqishëm, i Madhi Unë Jam. Unë jam vetë-ekzistenti, i Përjetshmi. Unë jam Perëndia i etërve tuaj. Emri im është: UNË JAM AI QË JAM.'

Zoti Jehovah i qe shfaqur Moisiut, dhe e identifikoi veten si Perëndia i Abrahamit, Isaakut dhe Jakobit dhe tha: UNË JAM AI QË JAM: ... Do t'u thuash kështu bijve të Izraelit: 'UNË JAM-i më ka dërguar tek ju. ... Ky është emri im përjetë. Ky ka për të qenë gjithnjë emri im me të cilin do të kujtohem nga të gjitha brezitë.' (Eksodi 3:1–15.)

Në një shfaqje të mëvonshme, Versioni i Mbretit Xhejms ka Hyjninë që thotë: 'Unë jam Zoti, dhe i jam shfaqur Abrahamit, Isakut dhe Jakobit, si Perëndi i plotfuqishëm; por ata nuk më kishin njohur kurrë me emrin tim, Zot [JEHOVA]'. (Eksodi 6:2–3.) Nga zbulesa e ditëve të mëvonshme ne dimë se një nga deklaratimet e mëdha të Zotit tonë për Abrahamin ishte: 'Unë jam Zoti Perëndia yt. ... Unë quhem Jehova' (Abraham 2:7–8) dhe në përputhje me këtë gjejmë tregimin e Variantit të Frymëzuar [Inspired Version] ku shkruhet: 'Unë i jam shfaqur Abrahamit, Isakut dhe Jakobit. Unë jam Zoti Prerëndi i Plotfuqishëm; Zoti JEHOVA. Dhe a nuk ishte emri im i njohur për ta?' (I.V. Eksodi 6:3.)

Që hebrenjtë e kuptuan pretendimin e deklaruar qartë të Jezusit se Ai ishte Mesia, është e dukshme nga përpjekja e tyre armiqësore për ta goditur me gurë – vdekja me goditje me gurë ishte ndëshkimi për blasfeminë, krim për të cilin Zoti ynë do të ishte fajtor nëse pohimet e Tij lidhur me hyjninë nuk do të qenë të vërteta. Por Jezusi doli pa u njohur nga mesi i tyre, sigurisht duke ushtruar fuqi hyjnore." (McConkie, DNTC, 1:464.)

(15-6) Gjoni 10:1–15. Simbolizmi i "Bariut të Mirë"

"Bariu në Palestinë bënte një jetë të vetmuar dhe dallohej për besnikërinë ndaj deleve të tij dhe mbrojtjen e tyre. Natën delet do të sillleshin në një vend të rrethuar që quhej vathë e deleve, e cila kishte mure të larta për të ndaluar hyrjen brenda të çdo gjëje apo të kujtdo. Në majë të mureve ishin vendosur gjemba që ndalonin ujëqit të kapërcenin brenda rrethimit. Një hyrje e përshtatshme ishte vetëm te dera. (Gjoni 10:1.)

Shpesh disa tufa futeshin në një vathë dhe një bari, që quhej portier, do të qëndronte rojë te dera gjatë natës ndërsa të tjerët do të shkonin në shtëpi për të pushuar. Kur do të ktheheshin në mëngjes, ata do të njiheshin nga derëtari, lejoheshin të hynin dhe secili thërriste tufën e vet dhe i printe përpara për në kullotë. (Gjoni 10:2–3.) Bariu siguronte ushqim për delet.

Bariu ecte përpara deleve të tij dhe i udhëhiqte ato. Delet e njihnin bariun dhe besonin tek ai dhe nuk do të ndiqnin një të huaj. (Gjoni 10:4–5.) Ai në përgjithësi kishte nga një emër për çdo dele dhe secila e dinte emrin e vet dhe do të vinte kur thirrej. Nëse një i huaj e thërriste, delja bëhej nervoze e alarmohej dhe nuk do t'i bindej zërit të të huajit, sepse ato e njihnin zërin e të zotit të tyre. (Gjoni 10:3–4, 27.)

Bariu i vërtetë, pronari i deleve, ishte gati të jepte jetën e vet për delet po të nevojitej. Ndonjëherë një leopard apo panterë, kur nxitej nga uria, do të kërcente mbi muret e vathës brenda në mes të deleve të trembura. Atëherë ishte ora kur nervat dhe zemra e bariut viheshin në provë. Një mëditës, një që nuk i kishte në pronësi delet, në një vështirësi të tillë mund t'ia mbathte nga rreziku dhe të zmbropsej nga detyrat e bariut. (Gjoni 10:11–13.) I pambikëqyrur, mëditësi mund të mos e vinte mirëqenien e deleve si kryesore në jetën e tij. Mëditësit qenë të njohur për shitje të deleve dhe pastaj i fusnin paratë në xhep dhe jepnin llogari për humbjen duke thënë se ujëqerit erdhën dhe i asgjësuan delet. Kur kjo zbatohet për ungjillin, duket se çfarë mund të bëjë një 'mëditës' me kujdesin për shpirtrat njerëzorë. Por shqetësimi kryesor i bariut të vërtetë ishte mirëqenia e deleve. (Gjoni 21:15–17.)

Edhe veshja e bariut ishte prerë në mënyrë të atillë që ta ndihmonte në përkujdesjen e tij për delet. Gëzofi i bariut në përgjithësi kishte një xhep të madh nga brenda, të përshtatshëm për ta çuar një qengj të dobët apo të

plagosur në vend të sigurt. Isaia e përmendi këtë xhep kur i atribuoi Krishtit rolin e bariut. (Isaia 40:10–11.)

Vendosja e Jezusit si Bari i Mirë është e plotë në çdo hollësi. Ai është dera e vathës, nëpërmjet së cilës ne duhet të hyjmë. Nuk ka tjetër. (Gjoni 10:9.) Ai nuk është mëditës por është bariu i vërtetë i shpirtrave njerëzorë, dhe ‘ne nuk i përkasim vetvetes’ (1 Korintasve 6:19–20), por ai na ka blerë me gjakun e tij të çmuar. (1 Korintasve 7:23; 1 Pjetrit 1:18–19; 2 Pjetrit 2:1; Veprat e Apostujve 20:28.) Bariu siguronte kullotën ku delet ushqeheshin. Jezusi na ka dhënë fjalën e Tij. Ne jemi paralajmëruar kundër doktrinave të njerëzve. Vetëm ‘kullota’ që Zoti siguron, është ushqim i përshtatshëm për delet e Tij dhe asnjë njeri nuk mund të shpëtohet pa njohur fjalën e Tij ose pa zbulesat e Tij. Delet e vërteta e njohin zërin e Tij. Bariu i vërtetë i njeh dhe i zotëron delet e tij dhe ai i thërret ato. Ne kështu marrim përsipër emrin e Krishtit, sepse Ai na zotëron ne; ne jemi delet e Tij; dhe, nëse kemi emrin e Tij, ne mund të futemi ‘nga dera.’” (Matthews, *The Parables of Jesus*, f. 75–76.)

Në dritën e asaj që sapo mësuar rreth rolit të një “bariu të mirë”, çfarë ndryshimi ka për ju të dini se Shpëtimtari e di emrin tuaj, që ju jeni mes atyre që njihen si delet e Tij? Në një fletë të veçantë përgjigjuni kësaj pyetjeje: Çfarë do të thotë për mua kur Shpëtimtari thotë: “Delet e mia e njohin zërin tim”? Për një thellim të veçantë shih Mosia 6:10–13.

(15-7) Gjoni 10:17, 18. [Shih gjithashtu Gjoni 5:26, 27.] Përse Ndodhte që Asnjë Njeri nuk Mund t’ia Merrte Jetën Jezusit?

“Jezusi nuk kishte atë prej mishi, që do të thotë që të ishte i vdekshëm dhe t’i nënshtrohej vdekjes. Ati ynë i Përjetshëm, të cilit i lutemi, është Ati i trupit të Jezu Krishtit dhe nga Ati i Tij Ai trashëgoi jetën dhe vdekja i nënshtrohej gjithmonë Atij. Ai kishte fuqinë ta jepte jetën e Tij, sepse Ai ishte Biri i Maries që ishte si ne, e vdekshme, dhe Ai kishte fuqinë ta rifitonte përsëri jetën e Tij sepse ajo fuqi ishte brenda Tij. Në mësimet e Tij për hebrejtë dhe dishepujt e Tij Ai shpesh u tregoi atyre për këtë fuqi dhe për misionin e Tij.” (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 1:33.)

Çështje për Meditim

(15-8) Unë Jam Drita e Botës

Festimi i njohur si Festa e Tabernakujve shënohej nga një shfaqje e shkëlqyer drite që buronte nga shandanë të mrekullueshëm ari të vendosur brenda kompleksit të tempullit. Jezusi dukshëm përfitoi nga situata për të deklaruar: “Unë jam drita e botës”.

“Dëgjuesit e Tij e dinin mirë se Mesia i tyre duhej të qëndronte si dritë për të gjithë njerëzit; që do të thotë, ata e dinin se Ai si vetë burimi i dritës dhe i së vërtetës, do të qëndronte përpara si dritë, shembull dhe përhapës i së vërtetës; ata e dinin se misioni i Tij do të ishte që të shënonte shtegun dhe të ndriçonte udhën që të gjithë njerëzit duhet të ndiqnin. (3 Nefi 15:9; 18:16, 24.) Profecitë mbi Mesian dhënë etërve të tyre premtorin se ai do të ishte ‘një dritë për johebrenjtë’ (Isaia 49:6), një dritë që çan errësirën e mëkatit dhe mosbesimit. (Isaia 60:1–3). Zbatimi i këtyre profecive prej Jezusit në vetë personin e tij ishte një shpallje e qartë e vetë qenies së tij Mesia dhe kështu u kuptua nga dëgjuesit e Tij.” (McConkie, *DNTC*, 1:452–453.)

Gruaja e Kapur në Mëkat (Gjoni 8:3–12)

Sipas Ligjit të Moisiut, ndëshkimi fizik për shkeljen e kurorës ishte vdekja. Cili ishte (dhe është) ndëshkimi shpirtëror? Me çfarë mënyre Shpëtimtari i shpëtoi jetën gruas mëkatore? Si u bë Ai dritë për të? Po për akuzuesit e saj? Si mund të bëhet Ai dritë për të tjerët që janë fajtorë për mëkat?

Shërimi i Burrit të Lindur i Verbër (Gjoni 9:1–41)

Problemi i vërtetë që shqetësonte farisenjtë, nuk ishte nëse ishte e përshtatshme për Jezusin të shëronte në ditën e shabatit. As i shqetësonte ata nëse Jezusi ishte apo nuk ishte vërtet Mesia. Farisenjtë ndienin se qe kërcënuar vetë ekzistenca e tyre si interpretues të Ligjit të Moisiut. Ata kërkonin që çdo hebre ta përshtaste jetën e vet me një sistem të vrazhdë rregullash dhe ligjesh rituale, thyerja e të cilave do ta bënte atë të papastër dhe, si rrjedhim, të papranueshëm për Perëndinë.

Në të kundërtën, Jezusi jepte mësim që ligjet e Perëndisë bazoheshin te dashuria; që bindja sillte liri, lumturi dhe plotësim. Thelbi i mësimëve të Krishtit hidhte dritën e së vërtetës mbi ato filozofi të rreme dhe të rënda të cilat i

mbanin njerëzit në errësirën e mosbesimit, injorancës dhe mëkatit. Shih Gjoni 9:39. Jezusi qartësisht tregoi shtegun nëpërmjet të cilit njerëzit mund të arrinin shpëtim dhe ofroi një zgjedhje: qëndroni siç jeni, ose transformojeni jetën tuaj dhe më ndiqini mua. Ishte sikur Jezusi të kishte thënë këtë:

“Unë kam ardhur në botë që të qëndroj për gjykimin e të gjithë njerëzve, t’i ndaj ata në dy kampe sipas pranimit apo kundërshtimit të fjalës sime prej tyre. Atyre që janë shpirtërisht të verbër, iu hapen sytë nëpërmjet bindjes ndaj ungjillit Tim dhe do të shohin gjërat e Shpirtit. Ata që mendojnë se mund të shohin mbretërinë shpirtërore, por që nuk më pranojnë mua dhe ungjillin Tim do të mbeten në errësirë dhe do të bëhen të verbër për realitetet e vërteta shpirtërore.” (McConkie, *DNTC*, 1:482.)

Si ndodhi që një njeri i lindur i verbër arriti të shohë me një qartësi të përbërë, që kapërcente shikimin e atyre që pretendonin vizionin më të plotë të ligjit? Ka disa kuptime të fuqishme dhe të thella në këtë histori që mund t’ju ndihmojnë në kapërcimin e verbërisë shpirtërore. Shihni përsëri disa vargje kyç te Gjoni 9 që ndihmojnë të shpjegohet se si një individ mund të arrijë t’i kuptojë gjërat e Perëndisë. Sa herë duhej të “jepte dëshmi” njeriu për çka ndodhi? Vini re vargjet 11, 15, 17 dhe 25. A mund të shihni dritën shpirtërore të zhvillohet, ndërsa ai jep dëshminë e tij? Fillimisht ai vetëm tregon atë që ndodhi, por në kohën kur mbaron ai është një dishepull i bindur i Krishtit. Vini re vargjet 26 dhe 27. Tani shihni fuqinë e dëshmisë së tij të fundit. Lexoni vargjet 31–33.

Çfarë i kushtoi të qenit dishepull të riut? Vini re vargun 34. A ishte ai i gatshëm ta paguante çmimin? Tani shihni rezultatin. Studioni me kujdes vargun 35. Kush erdhi për të kërkuar kë? Përse? Si do të ndiheshit ju po ta dinit se Shpëtimtari po ju kërkonte; që Ai, për shkak të besimit tuaj, madje nën provë, po kujdeset për ju? Ai e bën këtë, ju e dini. A keni sy për të parë?

Krishti Mund të Jetë një Dritë në Jetën Tuaj

Ju sapo keni lexuar për dy individë jeta e të cilëve u transformua nga drita e Krishtit. Shpëtimtari mund ta

forcojë dhe ta ndriçojë jetën tuaj gjithashtu. Ai ka shpjeguar si mund të përmbushet kjo. Në Predikimin në Mal, Zoti dha mësim se ne mund të gëzojmë dritën e Tij nëse jemi me mendje të prerë në dëshirën për t’i shërbyer Atij dhe për të mbajtur urdhërimet e Tij. (Shih Mateu 6:22, 23.) Të jesh me mendje të prerë do të thotë që interesat e kënaqësitë e botës nuk bëhen po aq tërheqëse e të rëndësishme sa dëshirat tona për të forcuar mbretërinë e Zotit. Do të thotë se ne duhet të jemi të gatshëm t’i lëmë mënjanë interesat tona, kur nevojitet, që të kujdesemi për nevojat e të tjerëve. Do të thotë që neve nuk na vjen turp për ungjillin e Jezu Krishtit – që vetë qenia jonë mund ta rrezatojë dhe pasqyrojë mesazhin e Tij të së vërtetës, dashurisë dhe paqes. “Në të vërtetë, në të vërtetë, unë ju them, unë ju caktoj ju që të jeni drita e botës. ...” (Mateu 5:16, Inspired Version.) “Vini re, unë jam drita që ju duhet të mbani lart—atë që më keni parë duke bërë.” (3 Nefi 18:24.) “Prandaj, ashtu le të shndritë drita juaj para kësaj bote, që ata të shohin veprat tuaja të mira dhe ta lëvdojnë Atin tuaj që është në qiell.” (Mateu 5:18, Varianti i Frymëzuar.)

(15-9) Drita e së Vërtetës Është Drita e Krishtit

Profeti Jozef Smith mori një zbulësë të thellë në të cilën iu dhanë disa nga të vërtetat më të fuqishme të zbuluara ndonjëherë lidhur me natyrën dhe misionin e Jezu Krishtit si drita e botës.

Lexoni DeB 88:6–13.

Një person e ka të vështirë të fillojë të kuptojë thellësinë dhe gjerësinë e misionit madhështor të Zotit e Shpëtimtarit tonë për tokën dhe banorët e saj. Por ne mund të jemi të sigurt për faktin e mëposhtëm:

“Krishti është drita e njerëzimit. Në atë dritë njeriu e sheh qartë udhën e tij. Kur ajo kundërshtohet, shpirti i njeriut pengohet në errësirë. Asnjë person, asnjë grup, asnjë komb nuk mund të arrijë sukses të vërtetë pa ndjekur Atë që tha:

“Unë jam drita e botës; kush më ndjek nuk do të ecë në errësirë, por do të ketë dritën e jetës.” (Gjoni 8:12.)” (David O. McKay në *CR*, prill 1940, f. 115.)

Dy Urdhërimet e Mëdha

Tema

Shpëtimtari dha mësim për rëndësinë e pashoqe të zhvillimit të dashurisë së pastër, së pari për Perëndinë dhe pastaj për të gjithë të tjerët.

Galilea	Dy Urdhërimet e Mëdha; Shëmbëlltyra e Samaritanit të Mirë
Samaria	10:25–37
Judea	Betani, Jude
Deti i Madh	Jezusi Viziton Marien dhe Martën
Kapernaumi	10:38–42
Deti i Galilesë	Judea
Jeriko	Udhëzime për Dishepujt në Lutje
Jerusalemi	11:1–13
Betabara	I Akuzuar Përsëri për Dëbimin e një Shpirti të Lig përmes Fuqisë së Satanit
Betania	11:14–36
Bethlehemi	Një Ligjëratë Tjetër mbi Pastërtinë
Shkretëtira e Judesë	11:37–54
Makeroni	Hyrje
Shërbesa e Fundit në Jude	Në Festën e Tabernakujve, Jezusi pati deklaruar përsëri hyjninë e Tij, duke theksuar ndryshimin e dukshëm midis vetes dhe pjesës tjetër të njerëzimit. Ai e njihte përsosmërisht Atin; ata nuk e njihnin aspak Atë. Ai i bindej Atit tërësisht; ata jo. Ata kishin etje, por Ai ishte vetë burimi i “ujit të gjallë”. Dëgjuesit e Tij u turbulluan shumë me dëshminë e guximshme.
Mateu	Përsëri ndërsa dita po mbyllej mbi turmat që niseshin, vetë skena dukej se ilustronte ndryshimin midis Mesias dhe dëgjuesve të Tij të turbulluar, sepse ne lexojmë që “secili u kthye në shtëpinë e vet”, por “Jezusi shkoi në malin e Ullinjve”. (Gjoni 7:53; 8:1.)
Marku	Më vonë, duke pasur përpara tyre dëshminë e pastër të burrit që kishte qenë i verbër, këta hebrenj mohuan të pamohueshmen. Errësira e krijuar nga ata vetë
Lluka	
Gjoni	
Judea	
Të Shtatëdhjetët Kthehen	
11:25–27	
10:17–24	

ngulmonte dhe ata qëndruan me dashje të verbër para Atij, që ishte Drita e botës.

Jezusi u tregoi gjithashtu për rëndësinë e zërit të Tij, sepse Ai ishte Bariu i Mirë që u pati folur nga qielli etërve të tyre të dalë udhe. Por edhe ata e bënë veten të shurdhër dhe në duart e tyre Ai shpejt do të ishte Qengji i flijuar i Perëndisë. “Ju kërkoni të më vrisni”, tha Ai, “sepse fjala ime nuk gjen vend në ju.” (Gjoni 8:37.)

Nga e gjithë kjo mund të shohim se Jezusi nuk ishte atëherë, as nuk është sot, i pranuar apo i mohuar thjesht për shkaqe teknike. Në fund të fundit, është një çështje se ku qëndron me të vërtetë zemra juaj. Tani, ndërsa vazhdoni me Jezusin në shërbesën e Tij të mëvonshme në Jude, ju do të lexoni për ato dy bazat madhore që sugjerohen nga titulli i këtij mësimi. Shpresohet se ju do të fitoni një kuptim më të madh për këto njohuri fillestare, të ndiera në zemër, të marrjes së jetës së përjetshme: dy urdhërimet e mëdha.

Përpara se të vazhdoni, lexoni të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(16-1) Lluka 10:17. Rëndësia e Thirrjes së Të Shtatëdhjetëve

“Urdhri i Të Shtatëdhjetëve është një thirrje e posaçme e Pleqve për të predikuar Ungjillin në të gjithë botën, nën drejtimin e Dymbëdhjetë Apostujve. Një kuorum ka shtatëdhjetë anëtarë, nga të cilët shtatë janë zgjedhur si presidentë. Ndryshimi midis Të Shtatëdhjetëve dhe Pleqve është se të parët janë ‘shërbestarë udhëtues’ dhe të fundit janë ‘shërbestarë të palëvizshëm’ për Kishën.” (Widtsøe, përmbledhje, *Priesthood and Church Government*, f. 115; shih gjithashtu DeB 107:25.)

(16-2) Lluka 10:21. Cilët Janë “Fëmijë[t] [e] Vegjël” të Cilëve Ati u Jep Zbulesë?

“Krahasuar me njerëzit e mësuar të kohës, të tillë si rabbinët dhe skribët, njohuritë e të cilëve shërbenin veçse për të ngurtësuar zemrat e tyre kundrejt së vërtetës, këta shërbëtorë të përkushtuar ishin si fëmijë të vegjël në përlulesi, mirëbesim dhe besim. Fëmijë të tillë ishin dhe janë midis fisnikëve të mbretërisë.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 428.)

(16-3) Lluka 10:27, 29, 36. Si e Interpretimin Termin Fqinj Shumë Udhëheqës Hebrej në Kohën e Jezusit?

Midis ligjeve të shenjta të lëna dokument nga Moisiu, ishte urdhri që “ta duash të afërmin tënd si veten tënde”. (Levitiku 19:18.) Shekuj më vonë, duke formuluar për njerëzit interpretime të ngushta dhe pa frymëzim të këtij urdhërimi, rabbinët shkruanin:

“Ne nuk duhet të shkaktojmë vdekjen e johebrejve, por nëse ata janë në ndonjë rrezik vdekjeje ne nuk jemi të detyruar t’i çlirojmë ata, p.sh. nëse ndonjë prej tyre bie në det, nuk është nevoja që ta nxirrni jashtë, sepse një i tillë nuk është fqinji juaj.” (Dummelow, *A Commentary on the Holy Bible*, f. 751.)

(16-4) Lluka 10:38–42. Përkushtimi i Maries dhe i Martës

“Nuk ka vërejtje për dëshirën e Martës për të mirëpritur; as ndonjë pohim për ndonjë shpërfillje të mundshme nga ana e Maries. Ne duhet të supozojmë se Maria kishte qenë një ndihmuese e gatshme përpara arritjes së Mësuesit; por tani që Ai kishte ardhur, ajo zgjodhi të qëndronte me Të. Nëse ajo do të kishte qenë fajësisht shpërfillëse për detyrën e saj, Jezusi nuk do ta kishte lavdëruar mënyrën e sjelljes së saj. Ai nuk donte vetëm ushqime të shërbyera mirë dhe rehati materiale, por shoqërinë e motrave, dhe mbi të gjitha, të gjithë vëmendjen e tyre të ndezur për atë që Ai kishte për të thënë. Ai kishte për t’u dhënë atyre më shumë sesa ato ndoshta mund të siguronin për Të. Jezusi i donte të dy motrat dhe vëllanë e tyre gjithashtu. Të dyja këto gra ishin të përkushtuara ndaj Jezusit dhe secila e shprehte veten në mënyrën e vet. Marta kishte një prirje praktike, e shqetësuar për shërbimin material; ajo nga natyra ishte mikpritëse dhe vetmohuese. Maria, medituese dhe më e prirur shpirtërisht, e shfaqte përkushtimin e saj nëpërmjet shërbimit me anë të shoqërimit dhe vlerësimit.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 433.)

(16-5) Lluka 11:1–4. “Na Mëso të Lutemi”

Pa dyshim, apostujt duke qenë hebrej besnikë, ishin vetë njerëz të lutjes; por përsëri duke parë Jezusin në lutje, ata u ndien aq të përlulur dhe të prekur sa të kërkonin, kur Ai mbaroi: “Zot, na mëso [ne] të lutemi”.

Këtu Ai u dha atyre një model të thjeshtë, të njëjtin që ishte dhënë në Predikimin në Mal. Ai u mësoi atyre “si mund t’i drejtoheshin Hyznisë në mënyrë të përshtatshme në lutje, për lëvdimin dhe adhurimin që duhet t’i drejtohej Atij dhe për tipin dhe llojin e kërkesave që duhet t’i bënin njerëzit. Për aq sa thotë, ajo është një nga thëniet më të sakta, shprehëse e të bukura që gjendet në shkrimet e shenjta. Ajo, gjithsesi, nuk arrin lartësitë e një prej lutjeve të fundit të Jezusit midis hebrenjve, Lutjen e madhe Ndërmjetësuese (Gjoni 17), as nuk krahasohet me disa prej lutjeve që tha midis neftëve. (3 Nefi 19.)” (McConkie, *DNTC*, 1:235.)

Ndoshta edhe më të dobishme sesa vetë shembulli i shkurtër, ishin udhëzimet dhe këshillat përkatëse që u dha atyre në atë kohë. (Shih Lluca 11:5–13.)

(16-6) Krahasoni Lluca 11:4 me Mateu 6:12. Një Fjali e Humbur te Lluca

Siç e keni vënë re, lutjes së Zotit siç paraqitet te Lluca i mungojnë këto fjale të mëdha shenjtëruese: “Sepse jotja është mbretëria dhe fuqia dhe lavdia përjetë. Amen.” Presidenti J. Ruben Klark, i Riu, shpjegoi:

“Lutja siç jepet te Lluca ka pësuar shumë ndryshim.

Dijetarët pohojnë se ndryshimet ... kanë ardhur nga pena e Markionit, heretiku i thuajse 1800 viteve përpara. (CR, prill 1954, f. 42.)

Vlen të shënohet se në Variantin e Frymëzuar, tregimi i Llukës përfshin shprehjen e nderimit dhe të përulësisë që mungon te Varianti i Mbretit Xhejms.

(16-7) Lluca 11:5–13. Shëmbëlltyra e Mikut në Mesnatë

“Shëmbëlltyra vlerësohet nga disa si e vështirë për t’u zbatuar, gjersa ka të bëjë me anën egoiste dhe rehati-dashëse të natyrës njerëzore dhe duket që e përdor këtë për të simbolizuar vonesën e qëllimshme të Perëndisë. Shpjegimi, gjithsesi, është i qartë kur konteksti shqyrtohet siç duhet. Mësimi i Zotit ishte se nëse njeriu, me të gjithë egoizmin dhe pagatishmërinë e tij për të dhënë, do ta japë sidoqoftë atë që i kërkon dhe vazhdon të kërkojë fqinji i tij, me qëllimin e duhur megjithë kundërshtimin dhe refuzimin e përkohshëm, me plot siguri do të japë Perëndia atë që kërkohet me ngulmim në besim dhe me synim të drejtë. Asnjë paralele nuk ka midis kundërshtimit egoist të njeriut dhe pritjes së urtë

dhe mirëbërëse të Perëndisë. Duhet të ketë ndërgjegjshmëri për nevojë reale për lutje dhe besim të vërtetë në Perëndi, për ta bërë lutjen të efektshme; dhe në mëshirë Ati ndonjëherë e vonon dhënien që kërkesa të mund të jetë më e zjarrtë. Por në fjalët e Jezusit: ‘Nëse ju, pra, që jeni të këqij, dini t’u jepni dhurata të mira bijve tuaj, aq më tepër Ati juaj qiellor do t’u dhurojë Frymën e Shenjtë atyre që ia kërkojnë.’” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 435).

(16-8) Lluca 11:24–26. “Gjendja e Fundit e Atij Njeriu Bëhet më e Keqe se e Para”

“A do të thotë kjo se njeriu që ka lënë duhanin apo pijen ose pati ndotje seksuale, e gjen jetën bosh për një kohë? Gjërat me të cilat ai u përzie dhe e magjepsën atë, dhe i pushtuan mendimet kaluan, dhe zëvendësues më të mirë nuk e kanë mbushur ende zbrazëtinë. Kjo është mundësia për Satanin. Njeriu bën një fillim por mund ta shohë humbjen e zakoneve të djeshme aq të madhe saqë joshet të rikthehet te zakonet e veta të liga, dhe fati i tij bëhet kështu pafundësisht i përkeqësuar.” (Kimball, *The Miracle of Forgiveness*, f. 172.)

(16-9) Lluca 11:32. Ninivasit, Ditën e Gjyqit, do të Ringjallen dhe do ta Dënojnë Këtë Brez

“Do të ishte njësoj sikur kombet idhujtarë dhe jo hebrenj, ata pa ligjin dhe dritën që kishte Izraeli, të ngriheshin në gjykim kundër farës së zgjedhur, mundësitë e së cilës për të vepruar drejt ishin shumë më të mëdha. Idhujtarët e Ninivës u penduan kur një burrë u predikoi, por raca e besëlidhjes së Perëndisë, e zgjedhura e të gjithë tokës, kundërshtoi të pendohej kur vetë Biri i Perëndisë erdhi midis tyre.” (McConkie, *DNTC*, 1:278.)

(16-10) Lluca 11:47–49. A Ka Ndërtues Varresh në Ditët e Sotme?

“... A ndërtoni edhe ju varre për profetët e vdekur dhe monumente varri për ata që kanë ndërruar jetë kohë më parë, dhe shpërfillni ata që jetojnë?” (Spencer W. Kimball në CR, tetor 1949, f. 123.)

“Edhe në Kishë shumë janë të prirur të zbukurojnë varret e profetëve të djeshëm dhe mendërisht të hedhin gurë kundër të gjallëve.” (Spencer W. Kimball, *Instructor*, gusht 1960, f. 257.)

(16-11) Lluka 11:52. Jezusi Shpall Humbjen e Plotësisë së Shkrimeve të Shenjta

Çfarë donte të thoshte Jezusi me fjalët “çelës [i] dijes”? Profeti Jozef Smith jep këtë sqarim:

“Mjerë ju, doktorë të ligjit! Sepse ju e keni larguar çelësin e diturisë, *plotësinë e shkrimeve të shenjta; ju vetë nuk hyni në mbretëri dhe ata që po hyni i penguat.*” (Lluka 11:53, Inspired Version. Kursivet shtuar; PJS, Lluka 11:53, Udhëzuesi për Shkrimet e Shenjta f. 230.)

“Djali zhvillon luftë kundër shkrimeve të shenjta. Ai i urren ato, shtrembëron kuptimet e tyre të qarta dhe i shkatërron ato kur mundet. Ai i nxit ata që ia vënë veshin tundimeve të tij, që t’i fshijnë e zhvlerësojnë, t’i ndryshojnë e prishin, t’i shndërrojnë e rregullojnë. ...

Për këtë, Jezusi është këtu duke mbuluar me qortim ata që kanë ndotur e shkatërruar shkrimet e shenjta të cilat do t’i kishin drejtuar e ndriçuar hebrenjtë.” (McConkie, DNTC, 1:624–625.)

Bëj Këtë dhe Ti do të Jetosh

Misioni i Shëlbuesit tonë na bën të mundur të sigurojmë atë lloj jete që Ai dhe Ati i Tij kanë – jetën e përjetshme. Edhe pse kemi shumë gjëra për të bërë me qëllim që të përgatitemi për një jetë të tillë, neve fatmirësisht na është dhënë “formula kryesore”, që mishëron çdo ligj dhe kërkesë që çon në ekzaltim. Le të shqyrtojmë tani disa nga këto pika lidhur me çfarë duhet të bëjmë për “të jetuar”.

Në dy pika të ndryshme në shërbesën e Jezusit lexojmë për dy urdhërimet e mëdha. Është i pari nga këto dy raste ai që ju keni studiuar te blloku i leximit për këtë mësim. (Lluka 10:25–28.) Këtu, një doktor i ligjit pyeti se çfarë duhej të bënte për të fituar jetë të përjetshme dhe Jezusi i tha burrit t’i përgjigjej vetë pyetjes së vet duke treguar nga shkrimet e shenjta të vjetra. (Krahaso Ligji i Përtërirë 6:5 dhe Levitiku 19:18.) Megjithatë, qe në rastin e dytë që Jezusi i dha këto dy urdhërimet dhe u dha vendin e përparësisë mes të gjitha kërkesave të ungjillit. Lexo Mateu 22:35–39.

Përse është dashuria për Perëndinë urdhërimi i parë? (Shih DeB 64:34.) Si rrjedh natyrshëm urdhërimi i dytë nga i pari?

Tani vazhdoni dhe lexoni Mateu 22:40.

Dhjetë Urdhërimet mund të përdoren si një ilustrim i thjeshtë se si të gjitha kërkesat për shpëtim mund të gjenden te përgjegjësia jonë për të dashur Perëndinë dhe njeriun. Lexoni Ligji i Përtërirë 5:6–21 dhe përcaktoni ato urdhërimet që lidhen së pari me përgjegjësitë tona ndaj Perëndisë dhe ato që lidhen me marrëdhënien tonë me bashkënjëzërit tanë. Si i përmbledh Shpëtimtari Dhjetë Urdhërimet në urdhërimin e parë dhe të dytë të madh?

(16-12) Vendosja e Urdhërimet të Para në Krye

Siç e keni parë, Dhjetë Urdhërimet vendosin përkushtimin ndaj Zotit në krye të listës. Ne e gjejmë po këtë përkushtim të parin edhe në lista të tjera të rëndësishme. Për shembull:

“Ne besojmë në *Perëndinë, Atin e Përjetshëm*, dhe në *Birin e Tij, Jezu Krishtin* dhe në Frymën e Shenjtë.” (Neni i Parë i Besimit. Kursivet shtuar.)

“Të bekuar janë skamësit në shpirt, që *vijnë tek unë*, pasi e tyre është mbretëria e qiellit.” (E para nga Bekimet Biblike siç është regjistruar në Librin e Mormonit [3 Nefi 12:3]. Kursivet shtuar.)

“Ne besojmë se parimet dhe ordinancat e para të Ungjillit janë: së pari, Besimi në *Zotin Jezu Krisht* [parimi i parë i ungjillit]. ...” (Neni i Katërt i Besimit. Kursivet shtuar.)

Me këtë ide në mendje, ju do të filloni të vini re, nëse nuk e keni bërë këtë tashmë, se mesazhi parësor i shkrimeve të shenjta është se ne duhet ta duam Zotin me gjithë zemrën tonë. Plaku Ezra Taft Benson, duke folur për këtë, më të madhin e të gjitha bekimeve dhe përgjegjësi, theksoi:

“Bota në të shumtën nuk e pranon urdhërimin e parë dhe të madh – për ta dashur Perëndinë – por flet shumë rreth dashurisë për vëllain e tyre. ...

... Por vetëm ata që e njohin dhe e duan Perëndinë, mund ta duan dhe t’u shërbejnë më mirë fëmijëve të Tij, sepse vetëm Perëndia i kupton plotësisht fëmijët e Tij dhe e di se çfarë është më e mira për mirëqenien e tyre. Prandaj duhet të jesh në një mendje me Perëndinë që t’i ndihmohet sa më mirë fëmijët e Tij. ...

Prandaj, nëse dëshironi t’i ndihmoni bashkënjëzërit tuaj sa më shumë, atëherë ju duhet të vini urdhërimin e parë në krye.

Kur nuk e vendosim dashurinë për Perëndinë në krye, ne mashtrohemi lehtësisht nga njerëz dinakë që pretendojnë

dashuri të madhe për njerëzimin.”... (CR, tetor 1967, f. 35.)

17

Aty Ku Shumë Është Dhënë, Shumë Kërkohet

Tema

Të qenit dishepull i vërtetë kërkon gatishmëri për të sakrifikuar dëshirat personale me qëllim që të jesh i vërtetë ndaj mësimëve të Mësuesit.

Galilea	12:13–21
Samaria	Dishepujt Kërkojnë Mbretërinë e Perëndisë Përpara Thesarëve Tokësorë
Judea	12:22–34
Deti i Madh	Përgatitja për Ardhjen e Dytë të Zotit
Deti i Galileësë	12:35–59
Jeriko	Kërdia e Galileasve; Shëmbëlltyra e Fikut të Pafryt
Jerusalemi	13:1–9
Betabara	Jerusalem, Jude
Betania	Festa e Kushtimit (Hanukkah)
Bethlehemi	Jezusi Shpall se Është Mesia
Shkretëtira e Judesë	10:22–39
Makeroni	Shërbesa në Perea
Shërbesa e Mëvonshme në Jude	Perea
Mateu	Jezusi Shkon Përtej Jordanit
Marku	10:39–42
Lluka	Gruaja e Shëruar në Ditën e Shabatit
Gjoni	13:10–17
Judea	Shëmbëlltyra e Kokrrës së Sinapit
Majaja e Farisenjve – Hipokrizia dhe Kuraja	13:18–21
12:1–12	Fillon Udhëtimi i Jezusit për në Jerusalem
Shëmbëlltyra e Pasanikut të Pamend	13:22–30

Paralajmërimi mbi Herod Antipan

13:31–35

Hyrje

Të Qenit Dishepull i Vërtetë – një Zgjedhje midis Mbretërisë së Perëndisë dhe Botës

Çfarë do të thotë të jesh një dishepull i vërtetë i Krishtit? Çfarë gjërash duhet të shmangë një njeri dhe çfarë duhet të bëjë nëse ai do të ndiqte vërtetë Birin e Perëndisë? Këto dhe pyetje të ngjashme do të marrin përgjigje nga studimi juaj i këtij kapitulli. Ju do të shihni se si Jezusi paralajmëron dishepujt e Tij që të ruhen nga mëkati i hipokrizisë. Ju gjithashtu do të shihni se Ai na kërkon të bëjmë një zgjedhje midis dy alternativave: mbretërisë së Perëndisë dhe botës. Vetëm duke u mbajtur vesh këshillave të Shpëtimtarit tonë ne mund t'i përgjigjemi me të vërtetë thirrjes që Ai dha: “Eja e më ndiq”. (Lluka 18:22.)

Ndërsa studioni fragmentet e mëposhtme të shkrimeve të shenjta, vini re se sa herë Jezusi e theksoi elementin e zgjedhjes vetjake në bisedat e Tij me dishepujt e vet. Ndërsa lexoni, ju mund të doni t'i bëni vetes pyetjen e mëposhtme: Si mundën zgjedhjet e mia të më bëjnë një dishepull më të mirë?

Përpara se të vazhdoni, lexoni të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(17-1) Lluka 12:49–53. Çfarë Nënkuptonte Jezusi Kur Tha: “Unë Erdha të Hedh Zjarr mbi Tokë”?

“Kur kërkuesit e ndershëm të së vërtetës pranojnë ungjillin, ata braktisin botën dhe fitojnë urrejtjen e saj. Shpata e përndjekjes, e kundërshtimit shtëpiak dhe e zemërimit familjar shpesh nxirret nga milli prej të afërmeve të tyre më të ngushtë. Mijëra të kthyer në besim të devotshëm, vetëm në këtë periudhë ungjillore, janë përzënë nga shtëpitë e tyre dhe u janë mohuar trashëgimitë e tyre tokësore, për shkak të pranimit të Jozef Smithit dhe të ungjillit të pastër, të lashtë të rivendosur nëpërmjet tij.” (McConkie, *DNTC*, 1:335.)

(17-2) Lluka 13:6–9. Çfarë do të Thotë Shëmbëlltyra e Pemës së Fikut?

“Një bujk (Perëndia) kishte një fik (mbetja hebrease e Izraelit) të mbjellë në vreshtin e tij (bota); ai erdhi (në meridianin e kohës) dhe kërkoi fryte atje (besim, drejtësi, vepra të mira, dhurata të Shpirtit), por nuk gjeti. Atëherë i tha vreshtarit (Birit të Perëndisë): ‘Ja, u bënë tre vjet (periudha e shërbesës së Jezusit) tashmë që unë vij e kërkoj frytin e këtij fiku dhe s’po gjej; preje (shkatërroje kombin hebre si një mbretëri e organizuar); pse të zërë kot tokën (përse duhet të ndalojë kthimin në besim të botës duke zënë tokën dhe duke shpenzuar kohën e shërbëtorëve të mi)? Dhe ai (Biri i Perëndisë) u përgjigj dhe i tha (Perëndisë, bujkut): ‘Zot, lëre edhe këtë vit, që ta punoj përreth dhe t’i hedh pleh (të predikoj ungjillin, të ngre zërin paralajmërues, të tregoj shenja e mrekulli, të organizoj Kishën dhe të ofroj çdo mundësi për kthimin e kombit hebre në besim). Dhe, po dha fryt, pema është e shpëtuar (kombi hebre do të ruhet si i tillë dhe pjesëtarët e tij do të fitojnë shpëtimin); përndryshe, pastaj do ta presësh (do t’i shkatërrosh hebrenjtë si komb, do t’i bësh ata objekt talljesh e nofkash dhe do t’i shpërndash midis të gjitha kombeve).’” (McConkie, *DNTC*, 1:477.)

(17-3) Gjoni 10:22. Çfarë Ishte Festa e Kushtimit dhe përse Mbahej?

Afërsisht dyqind vjet përpara se të fillonte shërbesa publike e Jezusit, Epifanes Antioku, një mbret selucidian që kontrollonte Palestinën, u përpoq ta shkatërronte judaizmin duke i detyruar shtetasit e tij të praninin kulturën greke. Në një shfaqje neverie të skajshme për besimin hebre, Antioku sakrifikoi një derr (më i ndyri i kafshëve, sipas hebrenjve) në një altar të vogël grek ndërtuar për këtë rast brenda rrethimit të tempullit. Pas kësaj, Antioku ndaloi të gjitha ordinancat fetare që urdhëroheshin nga ligji i Moisiut dhe urdhëroi djegien e të gjitha kopjeve të njohura të ligjit hebreas. Më në fund, ai urdhëroi që altarë idhujtarie të ndërtoheshin kudo në Palestinë dhe që hebrenjtë të adhuronin perëndi idhujtare ose të vriteshin. Kjo shtypje e fesë hebrease formoi atë që njihet si revolucioni makabean.

Juda Makabeu, së bashku me katër vëllezërit e tij, mblodhën rreth tij një numër hebrenjsh të devotshëm që kundërshtuan të respektonin kërkesat e Antiokut. Ata formuan një ushtri guerile dhe bënë një luftë të paprerë kundër trupave të mobilizuara nga Antioku për të imponuar politikën e tij fetare. Më në fund, makabeasit

vunë nën kontroll Jerusalemin. Juda atëherë vazhdoi me pastrimin e tempullit (që për tre vjet ishte përdorur për t'i bërë oferta Zeusit) dhe rivendosjen e adhurimit të Jehovas. *Festa e Kushtimit, ndonjëherë e quajtur Festa e Dritave ose Hanukkah, u përrua për të festuar rifitimin dhe ripërkushtimin e tempullit hebreas.* Festa kryhet në muajin e kislevit, që korrespondon me pjesë të muajve tanë të nëntorit e dhjetorit dhe zgjat për tetë ditë. Ajo dallohet nga ushqime të përgatitura mirë, shërbime të posaçme sinagoge dhe ndriçim shtesë në të gjitha shtëpitë. Prej kësaj vjen titulli: "Festë e Dritave". (Shih *Harper's Bible Dictionary*, f. 133, 406–407.)

(17-4) Gjoni 10:22–38. Cila Është Rëndësia e Shfaqjes së Jezusit në Festën e Kushtimit?

Festa e Kushtimit, duke ndodhur rreth dy muaj pas Festës së Tabernakujve, i dha Jezusit një mundësi tjetër për të shpallur hapur qenien e Tij Mesia. Hebrejntë, arrogantë në sfidat e tyre, ishin të dëshiruar ta bënin Jezusin të shpallte qartë që Ai ishte Krishti. Jezusi iu përgjigj përgjërimeve të tyre: "Unë jua kam thënë, por ju nuk besoni". (Gjoni 10:25.) Ai u tha hebrejve se arsyeja që nuk i pranonin fjalët e Tij, ishte se ata nuk ishin delet e Tij. "Delet e mia e dëgjojnë zërin tim, unë i njoh dhe ato më ndjekin." (Gjoni 10:27.) (Vini re ngjashmërinë e dëshmisë së Tij këtu me atë dhënë më herët në Festën e Tabernakujve [Gjoni 10:14–16].) Jezusi pastaj e përfundoi shpalljen e qenies së Tij Mesia duke iu referuar fuqisë së Tij për t'u dhënë njerëzve jetë të përjetshme dhe duke njoftuar lidhjen e Tij me Atin e Tij: "Unë dhe Ati jemi një". (Gjoni 10:30.)

Si në një rast të ngjashëm (Gjoni 8:58, 59), deklarimi i qartë i Jezusit i identifikimit të Tij me Perëndinë i zemëroi hebrejntë dhe ata morën gurë për t'ia hedhur atij. Por Jezusi thjesht u përgjigj: "Ju tregova shumë vepra të mira nga Ati im; për cilën nga këto më vrisni me gurë?" (Gjoni 10:32.) Ata u përgjigjën se nuk po e vrisnin me gurë për veprat e mira por sepse, siç thanë ata: "Ti, duke qenë njeri, e bën veten Perëndi". (Gjoni 10:33.) Qartazi hebrejntë e kuptuan se cili pohonte Jezusi se ishte.

(17-5) Gjoni 10:39, 40. Ku Shkoi Jezusi pas Përballjes së Tij me Hebrejntë në Festën e Kushtimit?

Edhe një herë hebrejntë kërkuan ta merrnin Jezusin me forcë por nuk ia arritën, sepse koha e vdekjes dhe e

sakrificës së Tij shlyese nuk kishte ardhur ende.

Përkundrazi, Jezusi "shkoi përsëri përtej Jordanit, në vendin ku më parë Gjoni pagëzonte; dhe ndaloi aty". (Gjoni 10:40.) Kjo zonë përtej Jordanit njihej si Perea, një fjalë që shprehimisht do të thotë "vendi përtej". Plaku Talmixh shkruan:

"Kohëzgjatja e këtij qëndrimi në Perea nuk është shënuar askund në shkrimet tona të shenjta. Nuk mund të ketë qenë më shumë se e shumta disa javë. Ndoshta disa nga ligjëratat, udhëzimet dhe shëmbëlltyrat tashmë të trajtuara në vijueshmëri të largimit të Zotit nga Jerusalemi pas Festës së Tabernakujve në vjeshtën e mëparshme, mundet t'i përkasin kronologjikisht kësaj ndërkohe. Nga kjo tërheqje relativisht e qetë, Jezusi u kthye në Jude në përgjigje të një thirrjeje të zjarrtë nga disa që Ai i donte. Ai e la Betaninë e Peresë për në Betaninë judease, ku banonin Marta dhe Maria." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 490.)

Çështje për Meditim

Karakteristika të Dishepujve të Vërtetë

Dishepujt e vërtetë të Jezu Krishtit janë të zotuar me besëlidhje ndaj standardeve që Jezusi ka zbuluar, por ata ndeshin shumë pengesa nga bota tokësore. Ndërsa shqyrtoni disa nga pengesat për jetën shpirtërore, ju mund të doni të kuptoni në thellësi më të madhe ndjenjat e Jezusit për këto çështje:

Shmangia e Hipokrizisë

Jezusi i paralajmëroi dishepujt e Tij të ruheshin nga majaja e farisenjve. Çfarë donte të thoshte Ai? Kur Jezusi përdori këto fjalë, dishepujt e Tij atëherë e interpretuan të ishte një referencë për bukën, një qortim i mundshëm, meqë ata nuk qenë kujdesur të sillnin ndonjë ushqim për drekë. Sipas Llukës, çfarë kishte Jezusi në mendje? (Shih Lluca 12:1.)

Hipokrizia është përkufizuar si pretendimi sikur bën apo beson diçka, ndërsa në fakt, praktikon diçka tjetër. Krahasoni deklaratën e Palit lidhur me majanë te 1 Korintasve 5:7, 8 me shkrimet e shenjta cituar më sipër. Përse Pali i nixti shenjtorët në Korinth që ta pastronin veten nga "majaja e vjetër"? Çfarë donte të thoshte Ai?

Si mund ta shmangni ju “maja[në] e farisenjve” në vetë kohën tuaj? Ndërsa formuloni përgjigjen tuaj, shqyrtoni thënien e mëposhtme nga Plaku Xhejms E. Talmixh:

“Këto raste [d.m.th. shkrimet e shenjta cituar më sipër], ... janë ilustruese për cilësinë ngjitetë të së ligës. Në rastin e gruas që përdor majanë gjatë procesit të zakonshëm të gatimit të bukës, përhapja, depërtimi, ndikimi jetik i së vërtetës simbolizohet nga majaja. E njëjta gjë, në aspekte të ndryshme mund të përdoret shumë përshtatshëm për të përfaqësuar të mirën në një rast dhe të keqen në një tjetër.” (*Jesus the Christ*, f. 302–303.)

Besim në Perëndi më Mirë se në Njeri

Më shumë sesa atyre që kanë fuqi të marrin jetën tonë, është për t’u pasur frikë nga ai që ka fuqi të shkatërrojë edhe shpirtin edhe trupin në ferr, domethënë Zoti. (Shih Lluka 12:4, 5; shih gjithashtu McConkie, DNTC, 1:334.) *Disa nga vepruesit e Zotit do të humbasin jetën e tyre në shërbim të Tij; megjithatë, përse t’i trembemi të ligut?*

Lexoni dhe nënvizoni DeB 98:13, 14.

Dishepulli i vërtetë ka besim në Zot dhe në urtësinë e Tij syçelët. Ai e di se as edhe një fije floku nga kokat tona nuk bie në tokë pa u vënë re. (Shih Lluka 12:7.)

Fuqitë e njeriut janë të kufizuara dhe kanë fund; fuqitë e Perëndisë janë të pakufishme dhe të përjetshme.

Grumbullimi i Thesareve në Tokë

Midis shumë njerëzve që ndoqën Jezusin, ishte një që e nxiti Shpëtimtarin të shërbente si ndërmjetës midis tij dhe vëllait të tij në çështje krejtësisht tokësore. Këtë Jezusi kundërshtoi ta bënte. Si në rastin e gruas së kapur në shkelje kurore, Shpëtimtari kundërshtoi të ndërhynte në çështje që kishin të bënin me administrim ligjor. Në vend të kësaj, Ai e paralajmëroi dishepullin, nëse ai ishte dishepull, të “ki[shte] kujdes dhe [të] ru[hej] nga kopracia”. (Lluka 12:15.) Ai tha se jeta e njeriut është më shumë sesa shuma e pasurisë që ai zotëron.

Për ta ilustruar këtë pikë, Jezusi tregoi një histori rreth një “paskaniku” toka e të cilit prodhonte aq bollshëm sa që ai nuk kishte vend ku t’i depozitonte mallrat e tij. Njeriu vendosi t’i rrëzonte hambarët e tij të vjetër dhe të ndërtonte më të mëdhenj. Pasuria e tij u rrit në atë masë sa që ai mendoi me vete: “Shpirt, ti ke pasuri të shumta të

shtëna për shumë vjet; pusho, ha, pi dhe gëzo”. (Lluka 12:19.) Por njeriu pati harruar një gjë të rëndësishme: natyrën kalimtare të kësaj jete. Ai vdiq po atë natë. Atëherë, po zotërimet e tij? Plaku Talmixh komenton kështu:

“Planet e tij për kujdesin e duhur për frytet dhe mallrat e tij nuk ishin të këqija në vetvete, edhe pse mund të kishte marrë parasysh mënyra më të mira për shpërndarjen e tepricës së tij, si p.sh. për ndihmë ndaj nevojtarëve. Mëkati i tij ishte i dyfishtë; së pari, ai e konsideronte rezervën e tij të madhe kryesisht si mjet për sigurimin e rehatisë vetjake dhe kënaqësisë fizike; së dyti, në begatinë e tij materiale ai nuk falënderonte Perëndinë dhe madje i numëronte vitet si të tijtë. Në ditën e ngazëllimit të tij egoist ai u godit. Nëse zëri i Perëndisë erdhi tek ai si një parandjenjë e frikshme e vdekjes së pashmangshme, apo nga një engjëll lajmëtar, apo sido tjetër, ne nuk e dimë; por zëri shprehte fundin e tij: ‘O i pamend, po atë natë shpirtin tënd do të ta kërkojnë’. Ai e pati përdorur kohën e tij dhe fuqitë e tij të trupit dhe të mendjes për të mbjellë, korrur dhe futur në hambar – gjithçka për vete. Dhe çfarë erdhi nga e gjithë ajo? E kujt duhet të jetë pasuria, për grumbullimin e së cilës ai pati rrezikuar shpirtin e tij? Nëse nuk do të kishte qenë i pamend, ai mund ta kishte kuptuar, siç pati bërë Salomoni, kotësinë e depozitimit të rezervave për dikë tjetër dhe, ai i një natyre të paqartë ndoshta, për t’i zotëruar.” (*Jesus the Christ*, f. 439–440.)

A është e mundur që një njeri të bëhet i pasur dhe përsëri të ruajë standarde të larta shpirtshmërie dhe bujarie? Si?

Përgatitja për Ardhjen e Dytë të Zotit

Sipas Plakut Brus R. Mek-Konki, shëmbëlltyra e dhënë te Lluka 12:36–39 i referohet apostujve të Jezusit, atyre rojave të veçantë të vendosur për të pritur zgjuar kthimin e Shpëtimtarit dhe për të drejtuar shenjtorët.

“Një shëmbëlltyrë e vogël e veçantë për Llukën, që i paralajmëron apostujt të jenë gati për Ardhjen e Dytë të Krishtit, e cila do të jetë e papritur. Apostujt krahasohen me skllëvërit e lënë që të ruajnë shtëpinë (Kishën) ndërsa Mësuesi (Krishti) shkon në një festë dasme (d.m.th. ngjitet në qiell). Ljet e tyre janë ngjeshur pasi kanë punë shtëpie për të bërë (predikimin e ungjillit dhe drejtimin e Kishës), dhe ata kanë ndezur llampa, sepse detyra e tyre është të ndriçojnë një botë të errët dhe mëkatore me shembullin e tyre të ndritshëm. Kthimi i Krishtit nga

festa e dasmës është Ardhja e Tij e Dytë, ose mund të ketë domethënien e gjykimit prej Tij të çdo shpirti në vdekje. ‘Festa e dasmës’ këtu nuk është gëzimi përfundimtar i të bekuarve, si në shëmbëlltyrën e Dhjetë Virgjërshave, por qëndrimi i Krishtit në krahun e djathtë të Perëndisë në periudhën midis Ngjitjes dhe Mbërritjes së Dytë.” (Dummelow, *The One Volume Bible Commentary*, f. 754–755, siç është cituar te McConkie, *DNTC*, 1:676.)

Si dishepull i Krishtit që përgatitet për ardhjen e dytë, cila është lidhja juaj me shërbëtorët e caktuar të Zotit? Si do t’ju ndihmojë dëgjimi me vëmendje të këshillës së tyre për t’u përgatitur?

Njerëzit i qasen asaj që mendojnë se është dishepullim në shumë mënyra të ndryshme. Disa heqin dorë nga të gjitha zotërimet e kësaj bote dhe e kalojnë jetën e tyre duke jetuar dhe punuar midis të varfërve. Të tjerë sakrifikojnë martesën, familjen dhe miqtë për një jetë studimesh, meditimi dhe lutjeje. Përsëri të tjerë përpiqen të bëjnë jetë “normale” ndërsa i kushtojnë kohë akteve të shërbimit kurdo që është e mundur. Duke pasur parasysh që keni mësimet nga profetët, shkrimet e shenjta dhe zbulesat bashkëkohore, si i shihni ju përgjegjësitë e të qenit dishepull? A është e mundur të qëndrojmë në rrjedhën e përgjithshme të jetës apo duhet të tërhiqemi? A mundet të kërkohet drejtësisht pasuria dhe përsëri të jesh i vlefshëm ndaj Zotit? A duhet të jesh i gatshëm të japësh gjithçka për t’u numëruar midis besnikëve që janë përgatitur për Ardhjen e Dytë? Meditoni këto pyetje dhe pastaj vazhdoni te pjesa tjetër.

(17-6) A Duhet një Dishepull i Vërtetë të Bëjë Zgjedhje midis Mbretërisë së Perëndisë dhe Botës?

Lëvizja si vidë mes provave tona tokësore është elementi i zgjedhjes vetjake. Ndërsa askush nuk mund të na detyrojë të zgjedhim një udhë të parapëlqyer ndaj tjetrës, ne nuk mund t’i shpëtojmë marrjes së vendimit. Dishepujt e vërtetë të Jezu Krishtit e vendosin mbretërinë e Perëndisë përpara gjithçkaje tjetër. Siç e ka thënë një udhëheqës i shquar i kishës: “Mbretërinë e Perëndisë ose asgjë!” (John Taylor në *JD*, 6:19.)

Ka disa arsye përse është kështu. E para sugjerohet nga fragmentet e mëposhtme në shkrimet e shenjta: Lluca 12:48; DeB 82:3.

Kur vendosim gjëra të tjera përpara mbretërisë së Perëndisë, ne rrezikohemi të humbasim atë që na është dhënë. Kjo, atëherë, bëhet baza për gjykimin e përrjetshëm të njeriut. Këtu është parimi dhe se si vepron ai: Mateu 25:29; 2 Nefi 28:30.

Së fundi, kur ne kërkojmë *së pari* gjërat e botës, siç bëri pasaniku i pamend, ne vendosim atë që ka rëndësi më shumë në mëshirën e asaj që ka rëndësi *më pak*. Ne mund të vdesim duke zotëruar pasuri të mëdha tokësore por përsëri të jemi të varfër përballë Perëndisë.

Lidhur me nevojën për të zgjedhur, Plaku Nil A. Maksuell, i Kuorumit të Parë të Të Shtatëdhjetëve, ka shkruar sa më poshtë:

“Ka një ndjesi të veçantë urgjence që depërton te shumë anëtarë të Kishës kudo, e cila thotë qetësisht, por me këmbëngulje – kjo është koha për ne që të zgjedhim! Nuk është thjesht që Perëndia do të këmbëngulë që ne të zgjedhim për vetë interesin tonë, por që ata që varen prej nesh, ose që na kanë si pikë referimi, kanë nevojë dhe meritojnë të dinë se në cilën udhë po shkojmë. Nuk ka vlerë të shtiresh si roje plazhi nëse nuk di not. Nuk ka vlerë të jesh udhëzues nëse e lë vendin dhe largohesh me turmën në kërkim të një udhe tjetër, ‘sepse nuk ka udhë tjetër’, veçanërisht në një kohë kur ka një kundërshti gjithmonë e më të mpreshtë midis udhës së botës dhe shtegut të ngushtë dhe të ngushtuar. Dishepulli duhet jo vetëm të qëndrojë në ‘vende të shenjta’ por për çështje të shenjta dhe ‘të mos lëvizë’.

Shkurt, ngjarjet e kohës sonë dhe kalbja shpirtërore në botë kanë prodhuar për ne po atë gjendje me të cilën u përballën shumë nga dishepujt që ndiqnin Jezusin. Ata e pasuan Atë derisa Ai filloi të predikonte ‘thëniet e vështira’ – doktrinën që vërtet kërkojnë jo vetëm besim, por zbatim; doktrina që do t’i dallonin ata nga shoqëria e kohës së tyre. Zoti kërkon që ne të vendosim një distancë – me anë të sjelljes – midis vetes dhe botës, jo sepse ne e duam më pak njerëzimin, por pikërisht sepse ne i duam njerëzit. Është për hir të botës që ne duhet ta shenjtërojmë veten. Kur pasuesit e Jezusit u ndeshën me çastin e tyre të së vërtetës, Gjoni shënon: ‘Që nga ai moment shumë nga dishepujt e vet u tërhoqën dhe nuk shkuan më me të’. Jezusi iu drejtua pjesës tjetër dhe i pyeti: ‘A doni edhe ju të largoheni?’ (Gjoni 6:66–67).” (*A Time to Choose*, f. 39–40.)

"Gëzohuni Bashkë me Mua, sepse e Gjeta ... [të Humburën]"

Tema

Dishepujt e Jezu Krishtit duhet të kenë një dashuri dhe shqetësim të përhershëm për bashkënjerezit e tyre.

Galilea	Ligjërata mbi Sakrificën
Samaria	14:25–35
Perea	Një Seri Shëmbëlltyrash
Judea	15:1–32; 16:1–13
Deti i Madh	Ligjërata mbi Kopracinë
Deti i Galilesë	16:14–18
Jeriko	Shëmbëlltyra e Pasanikut dhe Llazarit
Jerusalemi	16:19–31
Betania	Skandalizimet, Detyra dhe e Vërteta
Betabara	17:1–10
Bethlehemi	Betani, Jude
Shkretëtira e Judesë	Llazari Ngrihet
Shërbesa në Perea	11:17–46
Mateu	Jerusalem, Jude
Marku	Komploti Kundër Jezusit
Lluka	11:47–53
Gjoni	Tërheqja në Efraim
Perea	11:54
Lajmi se Llazari Ishte Sëmurë	Hyrje
11:1–16	Siç u tregua nga mësimi i mëparshëm, njeriu duhet të paguajë një çmim të lartë që të jetë dishepull i vërtetë i Jezu Krishtit. Atje ku është dhënë shumë, kërkohet shumë, dhe vetëm ata që janë të gatshëm të sakrifikojnë dëshirat e tyre vetjake me qëllim që të jenë të vërtetë ndaj
Vakt me Kryetarin e Farisenjve; Njeriu me Hidropizi Shërohet	
14:1–24	

mësimeve të Shpëtimtarit, do të meritojnë bekimin e Tij: “Të lumtë, shërbëtor i mirë dhe besnik”.

Ne kemi parë gjithashtu se dishepujt e vërtetë të Krishtit janë nën detyrimin solemn për të bërë një zgjedhje të ndërgjegjshme e të menduar në favor të mbretërisë së Perëndisë dhe kundër joshjeve të ndaluara të kësaj bote të rënë. Nuk mund të gëzosh anëtarësinë në mbretërinë e Perëndisë dhe në mbretërinë e Satanit njëkohësisht. Të përpiqesh të veprosh kështu është të marrësh nga ajo maja – hipokrizia – që Jezusi e dënoi aq fort. Zakonisht është e vështirë të grumbullosh thesare të mëdha edhe në tokë edhe në qiell në të njëjtën kohë sepse arritja e pasurive tokësore shpesh e largon njeriun nga interesat e tij shpirtërore. Sidoqoftë, disa e kanë bërë atë me sukses sepse Zoti i bekoi ata për besnikërinë e tyre më së pari ndaj urdhërimeve të Tij. Abrahami duket të jetë një shembull i tillë. Nëse një njeri nuk mëson të kërkojë mbretërinë që nuk është e kësaj bote, nuk do të mund të jetë i përgatitur për ditën kur Zoti Jezus do të vijë përsëri.

Njerëzit mund të vdesin në dy mënyra: shpirtërisht dhe fizikisht. Kur shpirti e lë trupin fizik, ajo është vdekje trupore. Kur njerëzit ndahen nga Perëndia nëpërmjet mëkatit apo shpërfilljes së pakujdesshme, ajo është vdekje shpirtërore. Në lidhje me vdekjen shpirtërore, Jezusi përdori simbolet e deles së humbur, monedhës së humbur dhe birit të humbur për të ilustruar mesazhin e Tij. Ju do të shihni se si në çdo rast gjërat që kishin humbur u gjetën sepse dikush u kujdes.

Në lidhje me vdekjen fizike, Gjoni na tërheq vëmendjen mbi vdekjen e Llazarit. Përse Jezusi lejoi që ai të vdiste dhe pastaj të qëndronte katër ditë përpara se ta rikthente në jetë? Cili është kuptimi i rikthimit fizik të Llazarit në jetë? Përgjigjet ndaj këtyre pyetjeve dhe të ngjashme me to do të gjenden në detyrën e leximit që vijon. Lexojini fragmentet me kujdes dhe, ndërsa bëni këtë, kaloni kohë për të medituar dhe shënuar në vetë veprat tuaja standarde ato parime dhe ide që kanë domethënien më të madhe personale për ju.

Përpara se të vazhdoni, lexoni të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(18-1) Lluka 14:12–24. Çfarë do të Thotë Shëmbëlltyra e Gostisë së Madhe?

“Interpretimi i shëmbëlltyrës u qe lënë njerëzve të ditur të cilëve u adresohet historia. Sigurisht disa prej tyre do ta kapnin kuptimin e saj, pjesërisht të paktën. *Njerëzit e besëlidhjes, Izraeli, ishin miqtë e ftuar të veçantë.* Ata ishin ftuar mjaft kohë përpara dhe, sipas zakonit të tyre si njerëz të Zotit, patën pranuar të jenë pjesëmarrës në gosti. Kur gjithçka ishte gati, në ditën e caktuar, ata u thirrën në veçanti nga Lajmëtari që qe dërguar nga Ati; Ai qe atëherë madje në mesin e tyre. Por kujdesi për pasuritë, tërheqja ndaj gjërave materiale dhe kënaqësitë e jetës shoqërore e shtëpiake i kishin pushtuar ata dhe ata luteshin të faleshin apo pa mirësjellje thoshin se nuk mundeshin apo nuk do të vinin. *Atëherë ftesa gazmore duhej çuar te johebrenjtë, të cilët shiheshin si shpirtërisht të varfër, sakatë, të çalë dhe të verbër.* Dhe më vonë, edhe paganët jashtë mureve, të huajt në portat e qytetit të shenjtë, do të ftoheshin në gosti. Këta, të befasuar nga thirrjet e papritura, do të ngurronin, gjersa nga nxitje miqësore dhe sigurime të efektshme se qenë vërtet të përfshirë midis miqve të ftuar, do ta ndienin veten të shtrënguar apo të detyruar të vinin. Mundësia që disa të pasjellshëm të mbërrinin më vonë, pasi të ishin marrë me punët e tyre më tërheqëse, tregohet në fjalët mbyllëse të Zotit: ‘Sepse unë po ju them se asnjë nga ata njerëz që ishin të ftuar, nuk do ta shijojë darkën time.’” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 452. Kursivet shtuar.)

(18-2) Lluka 14:28–30. “Kush nga Ju, ... kur do të Ndërtojë një Kullë, nuk Ulet më Parë të Llogaritë Shpenzimet?”

“... Të kthyerit në besim duhet të llogarisin koston përpara se t’i bashkohen Kishës; ... ata duhet të vijnë në mbretëri vetëm nëse janë të përgatitur të bëjnë sakrificat që kërkohen; ... ata duhet ta përshkojnë deri në fund udhën në kauzën e ungjillit, ose të qëndrojnë tërësisht jashtë; ... ata ‘nuk duhet ... ta pasojnë atë, veç po’ të jenë ‘të aftë të vazhdojnë’ në fjalën e Tij, të ‘bëjnë gjërat’ që Ai jep mësim dhe urdhëron.

Shenjtorët e vakët janë të dënuar; përveçse nëse pendohen dhe bëhen të zellshëm, Zoti premtoi t’i vjellë nga goja e Tij. (Zbulesa 3:14–19.) Vetëm të guximshmit fitojnë shpëtimin çelestial; ata shenjtorë ‘që nuk janë të guximshëm në dëshminë e Jezusit’ mund të ngjiten jo më

lant se bota terrestre. (DeB 76:79.)" (McConkie, *DNTC*, 1:504.)

(18-3) Lluka 15:11–32. Disa Komente mbi Shëmbëlltyrën e Djalit Plangprishës

"Unë mendoj se është e rëndësishme që Zoti e bëri të qartë të shëmbëlltyra, se djali më i vogël pati humbur shumë me sjelljen e tij të pabindur, por në një masë, të paktën, ai e pagoi atë me vuajtjen dhe degradimin e vet. Drejtësia e kërkon këtë. Por kur ndëshkimi ishte kryer, zemra e babait të dashur që gëzuar nga pendimi dhe kthimi i birit të tij. Çfarë nxitje për pendesë! Sa mirë të dish për mëshirën dhe faljen e Atit! Më mirë të mos kesh shkelur, por mrekulli të pranohesh prapë!" (Stephen L Richards në *CR*, prill 1956, f. 93.)

(18-4) Lluka 15:11–32. Cilat Janë Disa nga Pasojat e Mëkatit?

"Unë gjithmonë kam ndier se Shpëtimtari synonte që ati të shëmbëlltyra të tipizonte Atin e Përjetshëm të të gjithëve ne. Ai e dinte ngurtësinë e ligjit hebre. Ai e dinte çfarë shkelje e tmerrshme ishte të braktisje trashëgiminë tënde – një shkelje e pafalshme, mendoj unë, në vatrën e shtëpisë hebrease. Kështu Ai bëri që ky bir i pabindur të kthehej tek ati i tij, jo që të mos pranohej, por që të pritej dhe ta donin. *Ai nuk ia riktheu birit më të ri të gjitha privilegjet që pati humbur.* Më i madhi, bir më i bindur, u ankua për gostinë që u bë për kthimin e vëllait të tij më të vogël, por babai e ngushëlloi me këtë thënie: 'O bir, ti je gjithmonë me mua, dhe çdo gjë që kam është jotja'. Dhe pastaj ai i përsëriti birit të tij më të madh fjalët që i pati thënë më të riut: 'Por duhet të festojmë dhe të gëzohemi, sepse ky vëllai yt kishte vdekur dhe u kthye në jetë, kishte humbur dhe u gjet përsëri'. (Lluka 15:31–32.)

Çdo zgjedhje që bën njeriu, ose e zgjeron ose e ngushton zonën në të cilën ai mund të marrë dhe të zbatojë vendime të ardhshme. Kur bën një zgjedhje, njeriu e lidh veten në mënyrë të pakthyeshme për të pranuar pasojat e asaj zgjedhjeje.

"Jezusi, në shëmbëlltyrën e Tij të Birit Plangprishës, jep një ilustrim klasik të kësaj të vërtete. Ju do të kujtoni se në të njëjtin ri, duke ushtruar të drejtën e tij të pandashme të zgjedhjes, merr një vendim për të marrë pjesën e tij të pasurisë nga i ati dhe shkon e sheh botën. Ai bën këtë dhe pas saj natyra ndjek rrjedhën e saj të zakonshme. Kur pasuria e plangprishësit u harxhua, ai bën një zgjedhje

tjetër, që e kthen atë përsëri në shtëpi, ku ai gjen 'unazën dhe rrobën dhe viçin e majmur'. Babai i tij i lumturuar i bën një mirëpritje. Por pasoja e vendimit të tij të mëparshëm 'po e ndjek atë, sepse ferma ka ikur. Vetë "ati" nuk mund ta zhbëjë pasojën e zgjedhjes së mëparshme.' (Collins, *Such Is Life*, f. 85–88.)" (Marion G. Romney në *CR*, tetor 1968, f. 65.)

(18-5) Lluka 16:8. "Bijtë e Kësaj Bote, në Brezin e Tyre Janë më të Mençur se Bijtë e Dritës"

Në lexim të parë, shëmbëlltyra e Administratorit të Pabesë do të dukej të ishte një miratim për shpërdorim detyre. Një studim i kujdesshëm do të tregojë, sidoqoftë, se ajo u dha për të dhënë mësim mbi kujdesin me të cilin shenjtorët e Perëndisë duhet t'i qasen detyrës së përgatitjes për të ardhmen e tyre të përjetshme. Duke e ditur se i kishte mbetur vetëm një kohë e shkurtër në postin e tij të caktuar, administratori urtësisht u përpoq të sigurojë të ardhmen e tij duke fituar disa miq.

"Nuk ishte pandershmëria e administratorit që lavdërohej; kujdesi dhe largpamësia e tij lëndoheshin, sidoqoftë; sepse ndërsa keqpërdori pasurinë e zotit të tij, ai lehtësoi borxhlinjtë; dhe duke vepruar kështu ai nuk i tejkaloi fuqitë e tij ligjore, sepse ishte ende administrator edhe pse ishte moralisht fajtor për shpërdorim detyre. Mësimi mund të përmblihet në këtë mënyrë: Përdorni pasurinë tuaj në mënyrë të tillë që t'ju sigurojë miq në të ardhmen. Jini i zellshëm; sepse dita kur mund të përdorni pasuritë tuaja tokësore do të kalojë shpejt. Merrni mësim madje edhe prej të pandershmit dhe të ligut; nëse ata janë aq të kujdesshëm sa të sigurojnë për të vetmen të ardhme që mendojnë, sa më shumë duhet ju, që besoni në një të ardhme të përjetshme, të siguroni për të!" (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 464.)

(18-6) Lluka 16:19–31. Çfarë Mësojmë Ne Rreth Shpirtit nga Shëmbëlltyra e Pasanikut dhe Llazarit?

Gjiri i Abrahamit (Parajsja)

Humnera

Ferri (Burgu Shpirtëror)

Në shëmbëlltyrën e famshme të Pasanikut dhe Llazarit neve na tregohen dy gjendje të ndryshme në botën pas vdekjes: "Gji[ri] i Abrahamit" dhe "ferr[i]". I pari është përshkruar si një vend pushimi, i fundit si një vend

mundimi. Midis të dyjave “është një humnerë e madhe” që ndalon shkëmbimin shoqëror midis të dyve. E tillë ishte gjendja përpara vizitës së Krishtit në botën e shpirttrave në kohën midis vdekjes dhe ringjalljes së Tij:

Çfarë është gjiri i Abrahamit? Lexoni Alma 40:11, 12.

Çfarë është ferri? Lexoni Alma 40:13, 14 dhe 2 Nefi 9:12.

Vizita e Shpëtimtarit në botën e shpirttrave vendosi urë lidhëse mbi humnerën midis parajsës (gjirit të Abrahamit) dhe ferrit, duke bërë të mundur për shpirttrat në burg që të marrin mesazhin e ungjillit nga shërbestarë të autorizuar.

“Nuk kishte përzjerje midis shpirttrave të parajsës dhe atyre në ferr deri pasi Krishti vendosi urë lidhëse mbi ‘humnerën e madhe’ midis këtyre dy vendbanimeve shpirttrash. (Alma 40:11–14.) Këtë Ai e bëri ndërsa trupi i Tij shtrihej në varrin e Jozefit nga Arimatea dhe vetë shpirti i Tij pa trup vazhdonte t’u shërbente njerëzve në burgun e tyre shpirtëror. (1 Pjetri 3:18–21; 4:6; Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, bot. i 5-të, f. 472–476.) ‘Deri në atë ditë’ të burgosurit qëndronin të lidhur dhe ungjilli nuk u predikohej atyre. (Moisiu 7:37–39.) Shpresa e shpëtimit për të vdekurit ishte ende ardhmëri.” (McConkie, *DNTC*, 1:521.)

Parajsa (Gjiri i Abrahamit)

Humnerës i vihet urë

Ferri (vuajtja shpirtërore)

Vizita e Shpëtimtarit te shpirttrat në burg ishte veçse plotësimi i fjalëve të vetë Atij. (Shih Lluka 4:18.)

“Por tani, që kur Zoti ynë shpalli ‘çlirimin e atyre që janë në robëri, hapjen e burgut të burgosurve’ (Isaia 61:1), ungjilli është predikuar në të gjitha pjesët e botës së shpirttrave, pendesa u është dhënë atyre që e kërkojnë, ordinancat mëkëmbëse administrohen në tempuj tokësorë dhe ka një shpresë për shpëtim për shpirttrat e atyre njerëzve që do ta kishin pranuar ungjillin me gjithë zemrën e tyre në këtë jetë nëse do t’u ishte dhënë mundësia. (*Teachings*, f. 107.) Në këtë kohë, siç Jozef Smithi e shpjegoi: ‘Ferri, Sheoli, parajsa, shpirttrat në burg, janë të gjithë një: Është bota e shpirttrave’ (*Teachings*, f. 310.)” (McConkie, *DNTC*, 1:521–522.)

(18-7) Lluka 16:31. “Nëse Ata nuk e Dëgjojnë Moisiun dhe Profetët, nuk do të Binden edhe nëse Dikush u Ringjall nga Vdekja”

“Dy të vërteta të mëdha dhe të përvetshme jepen mësim këtu:

1) Hyjnia zgjedh dhe dërgon vepruesit dhe dëshmitarët e vet te njerëzit e vdekshëm që t’i thërrasë në pendesë dhe të predikojnë ungjillin e shpëtimit; nëse njerëzit nuk e dëgjojnë mesazhin e tyre ata janë të mallkuar; dhe

2) Ata që kundërshtojnë të dëgjojnë orakujt e gjallë dërguar atyre në ditën e tyre dhe të besojnë mësimet e shkruara të profetëve të lashtë, nuk do të kthehen në besim nga një shfaqje mrekullish që përfshiu madje ngritjen e të vdekurit.

Llazari u ngrit nga vdekja me urdhrin e Jezusit dhe u përfshi përsëri midis njerëzve si një qenie e vdekshme. Në vend që të ktheheshin në besim, shumë nga hebrenjtë rebelues kërkuar ta vrisnin atë për të ndaluar personat pranues të besonin në Jezus dhe në fuqinë e Tij hyjnore. (Gjoni 11:1–52; 12:10–11.) Zoti ynë vetë u ngrit nga vdekja në pavdekësi të lavdishme, iu shfaq shumë vetëve dhe dërgoi dëshmitarë në të gjithë botën për të dëshmuar ringjalljen e Tij dhe përsëri njerëzit nuk besuan.” (McConkie, *DNTC*, 1:522.)

(18-8) Gjoni 11:1–46. Cila Është Rëndësia e Vdekjes dhe Rikthimit në Jetë të Llazarit?

Kur Jezusi mori lajm se Llazari ishte sëmurë, ai nuk u nis menjëherë për në Betani siç patën shpresuar Maria dhe Marta. Në vend të kësaj, “qëndroi edhe dy ditë në vendin ku ishte”. (Gjoni 11:6.) Jezusi pati një qëllim në lejimin që Llazari të vdiste. Lexoni Gjoni 11:4, 11, 15. Kur Jezusi dhe apostujt e Tij arritën, trupi i Llazarit qe shtrirë tashmë prej katër ditësh në varr. Hebrenjtë ushqenin besimin e përgjithshëm se shpirti i të vdekurit mbetet rreth trupit për tre ditë, duke shpresuar të jetë në gjendje të futet përsëri në të. Pas kësaj kalbja fillonte të hynte dhe shpirti largohej përgjithmonë. (Shih McConkie, *DNTC*, 1:533.) Jezusi mund ta ketë pasur parasysh këtë besim që priti katër ditë për ta rikthyer Llazarin në jetë. Sipas analit të shkrimeve të shenjta, Jezusi kishte ngritur të vdekur dy herë më parë, në të dy rastet shpejt pasi trupi dhe shpirti qenë ndarë. Në këto raste Jezusi shmangu çdo publicitet për çka pati bërë. (Shih Lluka 7:11–17; 8:41, 42, 49–56.)

"Por me 'mikun tonë Llazar' ishte ndryshe. Jezusi me dijeni të plotë për sëmundjen e Llazarit, nuk bëri asgjë për ta ndaluar vdekjen e tij; lejoi që trupi i tij të përgatitej për varrim; priti derisa mbaroi funerali dhe u krye varrosja; lejoi të kalonin katër ditë në mënyrë që procesi i dekompozimit të hynte mirë në vijë; provoi besimin e Maries dhe të Martës deri në fund; erdhi te varri i mbyllur me shkëmb në rrethana që tërhoqën shumë skeptikë dhe mosbesues; veproi në çdo drejtim sikur t'i pëlqente popullariteti; dhe pastaj – duke përdorur të drejtën e posaçme të Hyjnisë për të dhënë jetë apo vdekje sipas vullnetit të vet – urdhëroi: 'Llazar, eja jashtë!'

Përse ky reklamim i studiuar, ky përqendrim i vëmendjes mbi një nga mrekullitë më të fuqishme të shërbesës së Tij? Dy shkaqe dallohen veçanërisht. 1) Ndërsa Zoti ynë i afrohej kulmit të shërbesës së Tij tokësore, Ai ishte përsëri duke dhënë dëshmi, në një mënyrë që nuk mund të kundërshtohet, se ishte Mesia, se ishte hyjnisht Biri, për faktin se Ai ishte në të vërtetë Biri i mirëfilltë i Perëndisë; dhe 2) Ai po parapërgatiste skenën, për të dramatizuar për të gjitha kohërat, një nga mësimet e Tij më të mëdha: Që Ai ishte ringjallja dhe jeta, që pavdekësia dhe jeta e përjetshme erdhën nëpërmjet Tij dhe se ata që i besonin dhe i bindeshin fjalëve të Tij nuk do të vdisnin kurrë shpirtërisht." (McConkie, *DNTC*, 1:530–531.)

Në këtë mënyrë Shpëtimtari ynë i la mosbesuesit e Tij hebrej pa justifikim për mospranimin e Tij si Bir i Perëndisë. Ai kishte demonstruar qartësisht dhe me efektshmëri hyjninë e Tij në një mënyrë që nuk mund të kundërshtohet.

"Asnjë dyshim nuk mund të ngrihet për vdekjen e vërtetë të Llazarit, sepse vdekja e tij qe e dëshmuar, trupi i tij qe përgatitur dhe varrosur në mënyrën e zakonshme dhe ai qe vendosur në varr për katër ditë. Te varri, kur Ai u thirr, pati shumë dëshmitarë, disa prej tyre hebrej të shquar, shumë prej të cilëve ishin jomiqësorë ndaj Jezusit dhe që do ta kishin mohuar me gatishmëri mrekullinë po të mundnin. Perëndia u përlëvdua dhe hyjnia e Birit të Njeriut qe përligjur te arritja." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 496.)

Çështje për Meditim

Duke përdorur Tre Shëmbëlltyrat, Jezusi Dha Mësim Rëndësinë e Përfshirjes së Dishepujve të Tij në Shpëtimin e Bashkënjerezve të Tyre.

(18-9) Delja e Humbur: Ajo Doli nga Udha Padashur

Delet shkojnë atje ku ka bar. Duket qartë se delja në shëmbëlltyrë nuk humbi nga mosbindja e qëllimshme apo shpërfillja e pakujdesshme; ajo thjesht doli nga udha në kërkim kullotash më të gjelbra dhe shpejt humbi.

"Unë ju pyes sonte, si humbi ajo dele? Ajo nuk ishte rebele. Nëse ndiqni krahasimin, qengji po kërkonte jetesën e vet në një mënyrë përsosmërisht të ligjshme, por ose nga budallallëku, ndoshta pavetëdijshëm, ai ndoqi ndjelljen e fushës, shpresën për bar më të mirë gjersa doli jashtë tufës dhe humbi.

Po kështu kemi nga ata në Kishë, të rinj dhe të reja, që enden larg tufës në mënyra përsosmërisht të përligjura. Ata kërkojnë sukses, sukses në biznes, sukses në profesionet e tyre dhe shpejt bëhen të paineresuar për Kishën dhe përfundimisht të shkëputur nga tufa; humbasin vetëdijen mbi atë që është sukses i vërtetë, ndoshta nga budallallëku, ndoshta pavetëdijshëm, në disa raste, ndoshta me dashje. Ata janë të verbër ndaj asaj që përbën sukses të vërtetë." (David O. McKay në *CR*, prill 1945, f. 120.)

(18-10) Monedha e Humbur: Ajo Humbi nga Pakujdesia dhe Shpërfillja e Një Tjetri

"Në këtë rast gjëja e humbur nuk ishte vetë përgjegjëse. Ai të cilit i ishte besuar ajo monedhë, nga pakujdesia apo shpërfillja, e humbi ose i ra. Ka një ndryshim, dhe kjo është një e treta, që unë mendoj se gjen zbatim ndër ne sonte. Detyra jonë nuk është vetëm për monedhat, por shpirtrat e gjallë të fëmijëve, të rinjve dhe të të rriturve. Ata përbëjnë detyrat tona. ... Dikush mund të ketë dalë udhe për shkak të një vërejtjeje të pakujdesshme të një vajze të moshës së saj në aktivitetin e përbashkët (dhe unë kam parasysh një rast), dhe presidenti i aktivitetit të përbashkët e lë të shkojë, nuk e kontakton mbrëmjen e së martës tjetër dhe ta ftojë të vijë. Dikush tjetër mund të jetë humbur për shkak të mosaktivitetit të mësuesit të shkollës të së dielës, ose të moskokëçarjes të mësuesit të shkollës të së dielës që është i kënaqur me pesëmbëdhjetë

njerëz në klasë atë mëngjes, në vend që të mendojë për të pesëmbëdhjetët që po enden larg për shkak të shpërfilljes.” (David O. McKay në *CR*, prill 1945, f. 121–122.)

(18-11) Biri i Humbur: Ai Humbi nga Mosbindja e Vet e Vullnetshme dhe Shqetësimi për Vetën

“Shëmbëlltyra e tretë është biri plangprishës, ‘biri më i ri’, na thuhet, kështu ai ishte i papjekur në gjykimin e vet. Ai ishte lodhur nën kontroll dhe për më shumë nuk e duronte syrin e kujdesshëm udhëzues të të atit. Ai dukshëm digjej për të ashtuquajturën liri, donte, ta themi kështu, të provonte krahët e veta. Kështu ai tha: ‘Atë, më jep pjesën time dhe unë do të shkoj’. Ati i dha pjesën e tij dhe djaloshi iku.

Këtu është një rast vullneti, këtu është zgjedhje, zgjedhje e menduar. Këtu është, në një mënyrë, rebelim kundër autoritetit. Dhe çfarë bëri ai? Ai shpenzoi mjetet e tij në një jetesë të harbuar, e humbi pjesën e tij me gra të përdala. Kjo është mënyra se si ata humbasin.

Të rinjtë që fillojnë të kënaqin orekset dhe pasionet e tyre, janë në udhën e rënies në braktisje me po atë siguri që dielli lind në lindje. Unë nuk e kufizoj atë të rinia; çdo burrë apo grua që fillon në këtë udhë mospërmbajtjeje, jete të shthurur, do ta ndajë veten nga tufa po aq pashmangësisht sa errësira që pason ditën.

‘Fryma ime nuk do të hahet gjithnjë me njeriun’ (Zanafilla 6:3), thotë Zoti. ‘Shpirti im nuk do të banojë në një tabernakull të papastër.’ Ai që përpiqet të bëjë një jetë të dyfishtë, që bën një jetë të dyfishtë në shkelje të besëlidhjeve të tij, duke cituar një autor: ‘është ose horr ose budalla’. Shpesh është si të dy, sepse ai vetë po e përdor lirinë e tij të zgjedhjes për të kënaqur pasionet e veta, për të shpërdoruar pasurinë e vet në një jetë të harbuar, për të shkelur besëlidhjet që ka bërë në shtëpinë e Perëndisë.

Në raste të tilla pak mund të bëjmë veçse ta paralajmërojmë dhe t’i lutemi derisa i pabesi, ashtu si biri plangprishës, më në fund ‘[të vijë] në vete.’” (David O. McKay në *CR*, prill 1945, f. 122–123.)

Dishepujt e Jezu Krishtit Duhet të Shqetësohen për Vëllezërit dhe Motrat e Tyre “[Të] Humbur”

Shqyrtoni tani për një moment historinë që vijon:

“Disa vite më parë në një nga revistat tona u duk historia e një djaloshi të vogël që u largua nga prehëri i nënës së tij në Bedlends (Toka Jopjellore) të Dakotës dhe humbi. Kur erdhi nata, nëna u marros dhe fqinjët u alarmuan. Mëngjesin tjetër, në sheshin publik të qytetit atje pranë, sherifi takoi një grup fermerësh, mësuesish, zyrtarësh, qytetarësh të të gjitha rangjeve. Ai i organizoi ata në një kërkim sistematik. Përpara se të fillonin ai tha: ‘Ronaldi i vogël është diku jashtë në ato tokat jopjellore. Ne duhet të organizohemi dhe të kërkojmë çdo kaçube, çdo të çarë, çdo grupë uji. Ne nuk duhet të kthehemi pa atë djalë të vogël. Lusim Perëndinë që të mos jemi tepër vonë.’ Ata filluan atë të mërkurë, por nuk ndodhi gjë deri të enjten, rreth orës tre pasdite, kur një britmë e fuqishme buçiti. Ata e patën gjetur djalin.” (McKay, *Gospel Ideals*, f. 404–405.)

Përse ndodh që njerëzit përgjithësisht bëjnë çdo gjë të mundshme për të shpëtuar një person të humbur fizikisht, por rrallë bëjnë përpjekje të ngjashme për të shpëtuar një që ka humbur shpirtërisht?

(18-12) Ne Jemi Porositur të Kujtojmë Vlerën e Shpirtave

“Ndoshta jo të gjithë ne e kuptojmë dhe e zbatojmë këtë parim me efektshmëri, por ka që e bëjnë.

Kohët e fundit, një president kunji tregoi për vizitën e tij me të tjerë, në një klasë të të rinjve në shkollën e së dielës. Kur vizitorët hynë ata u mirëpritën, dhe mësuesi, duke u përpjekur të krijojë përshtypje te të rinjtë mbi rëndësinë e përvojës, i tha një fëmijë të vogël në rreshtin e parë: ‘Sa njerëz të rëndësishëm janë këtu sot?’ Fëmija u ngrit dhe filloi të numëronte me zë të lartë duke arritur në një total prej shtatëmbëdhjetë njerëzish, përfshirë çdo person në dhomë. Ishin shtatëmbëdhjetë persona shumë të rëndësishëm atje atë ditë, fëmijë dhe vizitorë!

Kështu e ndien Krishti, dhe kështu duhet edhe ne.” (Marion D. Hanks në *CR*, tetor 1972, f. 167.)

Cila, atëherë, është përgjegjësia juaj si dishepull i Krishtit për të ndihmuar vëllezërit dhe motrat tuaja? Meditoni pyetjet që vijojnë:

Delja e Humbur (ata që largohen)

A keni miq që janë larguar nga Kisha? Çfarë po bëni për t’u kujdesur që ndikimi dhe dëshmia juaj të ndihet nga të gjithë me të cilët shoqëroheni?

Monedha e Humbur (ata që shpërfillen)

Cila është përgjegjësia juaj ndaj vëllezërve dhe motrave tuaja në tokë? A ka disa brenda Kishës që kanë nevojë për vëmendjen tuaj? A ka nga ata që mund të përfitojnë nga interesimi juaj? A marrin detyra juaj e tanishme në Kishë dhe ata, të cilët jeni thirrur t'i udhëhiqni, më shumë se kohë e përpjekje të rastit? A përpiqeni për të bërë miqësi me njerëz në mbledhjet e Kishës dhe në raste të tjera?

Biri Plangprishës (ata që me dashje nuk u binden urdhërimeve)

Sa i shpejtë jeni për t'i gjetur dhe shpëtuar ata që janë larguar për një kohë në botën e mëkatit apo t'i mirëprisni përsëri kur kthehen? A e keni të lehtë të bëni thashetheme rreth tyre, apo ndieni një dashuri të sinqertë për ta?

"Gëzimi ... gëlon në qiell për rifitimin e një shpirti të numëruar dikur midis të humburve, qoftë ai shpirt i simbolizuar më mirë nga një dele që është larguar shumë, një monedhë që ka humbur nga sytë prej pakujdesisë së kujdestarit, apo një bir që donte të ndahej me qëllim vetë nga shtëpia dhe qielli. Nuk ka justifikim për konkluzionin që një mëkatari të penduar duhet t'i jepet përparësi ndaj një shpirti të drejtë që i ka rezistuar mëkatit. ... Sado shkelje jokualifikuese që është mëkati, mëkatari përsëri është i çmuar në sytë e Atit, për shkak të mundësisë së pendimit të tij dhe kthimit në drejtësi. Humbja e shpirtit është një humbje shumë reale dhe shumë e madhe për Perëndinë. Ai vuan dhe brengoset për këtë, sepse vullneti i Tij është që asnjë nuk duhet të humbasë." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 461.)

19

"Çfarë më Mungon Tjetër?"

Tema

Gatehmëria për të sakrifikuar gjithçka në altar në shërbim të Mësuesit është vendimtare në procesin e përsosjes.

Galilea	Jerusalemi
Samaria	Betabara
Perea	Betania
Judea	Bethlehem
Deti i Madh	Shkretëtira e Judesë
Kapernaumi	Shërbesa në Perea
Betsaida	Mateu
Kana	Marku
Dalmanuta	Lluka
Nazareti	Gjoni
Deti i Galilesë	Samari, Galile
Sikari	Fillimi i Udhëtimit të Fundit për në Jerusalem
Jeriko	Jezusi Shëron Dhjetë Lebrozë

17:11–19	18:31–34
Galile	Pranë Jerikos, Jude
Ligjërata mbi Mbretërinë e Perëndisë	Jakobi dhe Gjoni Dëshirojnë Madhësi
17:20–37	20:20–28
Dy Shëmbëlltyra:	10:35–45
Gruaja e Ve dhe Gjykatësi i Padrejtë	Bartimeu Shërohet nga Verbëria
Fariseu dhe Tagrambledhësi	20:29–34
18:1–14	10:46–52
Perea	18:35–43
Përtej Jordanit në Perea	Jeriko, Jude
Drejt Jerusalemit	Shpëtimi i Vjen Zakeut Tagrambledhësit
19:1, 2	19:1–10
10:1	Jeriko, Jude
Jezusi Flet për Martesën dhe Divorcin	Shëmbëlltyra e Dhjetë Minave
19:3–12	19:11–28
10:2–12	Jerusalem, Jude
Ai Bekon Fëmijë të Vegjël	Shumë Kërkojnë Jezusin
19:13–15	11:55–57
10:13–16	Betani, Jude
18:15–17	Jezusi Vajoset nga Maria në Darkën e Simonit
Sundimtari i Ri Pasanik Kërkon Jetë të Përjetshme	26:6–13
Shëmbëlltyra e Punëtorëve në Vresht	14:3–9
19:16–30; 20:1–16	12:1–11
10:17–31	Hyrje
18:18–30	Shërbesa e Jezusit po i afrohej fundit. Një udhëtim i fundit, disa ditë në Jerusalem, dhe do të përfundonte. Shlyerja do të plotësohej. Përsëri ky udhëtim i fundit do të ishte me rëndësi të madhe. Kjo ishte një kohë kur u theksuan doktrina shumë të rëndësishme të mbretërisë – mbretëria e Perëndisë, martesë e përjetshme, koncepti i shërbimit të vërtetë. Kjo ishte një periudhë kur Jezusi
Jezusi u Paraprin Të Dymbëdhjetëve drejt Jerusalemit	
20:17–19	
10:32–34	

bekoi fëmijë të vegjël, u dha udhëzime Të Dymbëdhjetëve dhe dha mësim se si fitohet emër në mbretërinë e Perëndisë. Pastaj vizitoi Betaninë, ku u vajos nga Maria në darkën e Simonit.

Në jetën e Shpëtimtarit ne dëshmojmë shembullin e përsosur të një jete tërësisht të përkushtuar – një jete tërësisht të nënshtruar ndaj vullnetit të Atit.

Në këtë mësim ju do të lexoni tregimin tragjik të njërit, i dashur prej Shpëtimtarit, që u largua i brengosur ngaqë nuk mund ta ndiqte Zotin e tij në udhën e përkushtimit të plotë. Sigurisht të gjithë duhet të jenë të gatshëm ta pyesin Perëndinë, siç bëri pasaniku i ri: "Çfarë më mungon tjetër?" Por më e rëndësishme, ne duhet të jemi të përgatitur të veprojmë.

Përpara se të vazhdoni, lexoni të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(19-1) Lluca 17:14. Përse Duhej që Dhjetë Lebrozët të Paraqiteshin te Priftërinjtë?

Për një lebroz, "[në] ditën e pastrimit të tij", mjetet e përshkruara për marrjen e lejes për t'u rifutur në shoqëri kërkonin prej tij që ta paraqiste veten te priftërinjtë e popullit. (Lexoni Levitiku 14:2, 3.)

Jezusi gjithashtu u tha lebrozëve ta paraqisnin veten te priftërinjtë si një provë të besimit të tyre. Kur të dhjetë besuan dhe iu nënshtruan kushteve të kurës, të gjithë u shëruan "ndërsa ata po shkonin" të vizitonin priftërinjtë. (Shih McConkie, *DNTC*, 1:536.)

(19-2) Lluca 17:17, 18. "A nuk u Shëruan që të Dhjetë?"

Ai që u kthye për të falënderuar ishte samaritan dhe "ndoshta kjo shfaqje e mirënjohjes nga një samaritan ishte një fakt tjetër për apostujt se të gjithë njerëzit janë të pranueshëm për Zotin dhe se pretendimi hebreas për epërsi ekskluzive si racë e zgjedhur, duhej të zëvendësohej shpejt me një urdhër për ta çuar ungjillin e paqes tek të gjitha racat". (McConkie, *DNTC*, 1:537.)

(19-3) Lluca 17:20. Përse Jezusi Tha: "Mbretëria e Perëndisë nuk Vjen në Mënyrë të Dukshme"?

"Profecitë që parashikojnë ngjarjet lidhur me ardhjen e parë dhe të dytë të Mesias ishin ngatërruar në mendjen e hebrenjve. Ata gabimisht mendonin se në ardhjen e Tij të parë Ai do të vinte me një shfaqje të jashtme fuqie që do të rrëzonte dhe shkatërronte të gjitha mbretëritë tokësore. Sipas kësaj, duke e bazuar kërkimin e tyre në premisa të gabuara dhe me një sarkazmë të dukshme, ata kërkojnë një përgjigje për këtë pyetje tallëse: 'Nëse ju jeni Mesia i premtuar, siç pretendoni të jeni në mënyrë të përsëritur, kur do të shfaqet fuqia jote, kur do të këputet zgjedha romake, kur do të vijë vërtet mbretëria e Perëndisë?'" (McConkie, *DNTC*, 1:539.)

(19-4) Lluca 17:21. Çfarë Kuptohet me "Mbretëria e Perëndisë Është Përbrenda Jush"?

"Një nga herezitë që mbizotëron në një pjesë të madhe të krishtërimit modern është koncepti se Jezusi nuk organizoi Kishë apo nuk ngriti një mbretëri formale nëpërmjet së cilës shpëtimi të mund t'u ofrohej njerëzve. Ky varg i përkthyer dobët është një nga ata që përdoren për të mbrojtur konceptin e gabuar se mbretëria e Perëndisë është tërësisht shpirtërore; se ajo përbëhet nga ata që e pranojnë Jezusin me buzët e tyre, pavarësisht se çfarë kishe mund të njohin; që mbretëria e Perëndisë është përbrenda çdo personi, në kuptimin që të gjithë kanë potencialin për të arritur synimet më të larta shpirtërore; dhe se pagëzimi, vendosja e duarve, martesat celestiale dhe ordianca e ligje të tjera nuk janë thelbësore për arritjen e shpëtimit.

Është e vërtetë se njerëzit kanë një aftësi të lindur për të fituar shpëtim në botën celestiale; në një kuptim kjo fuqi është brenda tyre; dhe kështu mund të thuhet se mbretëria e Perëndisë është përbrenda një personi, nëse ajo nënkupton që një shprehje e tillë do të thotë se një person mund ta fitojë atë botë të përjetshme nëpërmjet bindjes ndaj ligjeve dhe ordiancave të ungjillit. Por është gjithashtu e vërtetë se Jezusi e organizoi vërtet Kishën e Tij dhe ia dha çelësat e një mbretërie të tillë administratorëve të ligjshëm në tokë. (Mateu 16:13–19.)

Edhe një lexim i shpejtë në Variantin e Mbretit Jakob, e ndryshon gjuhën për të cilën është fjala këtu, për t'u lexuar: 'Mbretëria e Perëndisë është midis jush', që do të thotë: 'Kisha është tani e organizuar mes shoqërisë suaj'. Interpretimi i Profetit për mendimin e Jezusit, i shënuar

si i tillë në Variantin e Frymëzuar, është sigurisht më i miri nga të gjithë. Kuptimi thelbësor i tij është: 'Kisha dhe mbretëria tashmë janë organizuar; ajo është këtu; ajo ka ardhur te ju; tani hyni në mbretëri, binduni ligjeve të saj dhe shpëtohuni.' (McConkie, DNTC, 1:540.)

"As nuk do të thonë: 'Shih, këtu!' ose 'Shih, atje!' Sepse, vini re, mbretëria e Perëndisë ju ka ardhur tashmë." (Lluka 17:21, Varianti i Frymëzuar; PJS, Lluka 17:21, Udhëzuesi për Shkrimet e Shenjta, f. 232.)

(19-5) Lluka 18:1–8. Përse e Dha Zoti Shëmbëlltyrën e Gjykatësit të Padrejtë?

"Gjykatësi ishte me karakter të keq; ai i mohoi të drejtën gruas së ve, që nuk mund të arrinte drejtësi korrigjuese nga askush tjetër. Ai veptoi nga dëshira për t'i shpëtuar këmbënguljes së gruas. Le të ruhemi nga gabimi i krahasimit të veprimet të tij egoist me mënyrat e Perëndisë. Jezusi nuk tregoi se ashtu si gjykatësi i keq më në fund iu dorëzua përgjërimit, kështu do të bënte Perëndia; por Ai theksoi se, nëse edhe një qenie e tillë si ky gjykatës, që 'nuk kishte frikë nga Perëndia dhe nuk kishte respekt për njeri', do ta dëgjonte dhe plotësonte më në fund lutjen e së vesë, askush nuk duhet të vërë në dyshim se Perëndia, i Drejti dhe i Mëshirshmi, do të dëgjojë dhe përgjigjet. Ngurtësia e gjykatësit, edhe pse tërësisht e keqe në anën e tij, mund të kishte qenë përfundimisht e favorshme për të venë. Nëse do ta kishte arritur lehtësisht korrigjimin, ajo mund të ishte bërë përsëri e pakujdesshme dhe ndofta një kundërshtar më i dobët se i pari mund ta kishte shtypur atë. Qëllimi i Zotit në dhënien e shëmbëlltyrës është deklaruar konkretisht; ishte 'për të treguar se duhet të lutemi vazhdimisht pa u lodhur.'" (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 436; lexoni gjithashtu DeB 101:81–92.)

(19-6) Lluka 18:9–14. Përse e Dha Zoti Shëmbëlltyrën e Fariseut dhe të Tagrambledhësit?

"Neve na është treguar shprehimisht se kjo shëmbëlltyrë qe dhënë për të mirën e disave që besonin në drejtësinë e tyre vetjake si një garanci justifikimi përpara Perëndisë. Ajo nuk iu drejtua farisenjve as tagrambledhësve konkretisht. Dy personazhet janë tipa të klasave shumë të veçanta. Mund të ketë pasur shumë nga shpirti i vetëkënaqur fariseas midis dishepujve dhe ca prej tij edhe midis të Dymbëdhjetëve. ... Shëmbëlltyra është e zbatueshme për të gjithë njerëzit; morali i saj u përmblohd në një përsëritje të fjalëve të Zotit tonë të

thëna në shtëpinë e kreut të farisenjve. ..." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 472–473; lexoni gjithashtu Lluka 18:14.)

(19-7) Mateu 19:6. "Prandaj Atë që Perëndia Ka Bashkuar, Njeriu të mos e Ndajë"

"Mësimet e Zotit tonë rreth martesës dhe divorcit, siç janë shënuar këtu, janë të pjesshme dhe të paplota. Ato mund të kuptohen vetëm kur shqyrtohen në lidhje me ligjin e martesës çelestiale që është zbuluar prapë si i tillë në kohët e sotme. Po këto parime të përgjithshme të rregullimit të martesës së përjetshme dihenin dhe kuptoheshin nga dishepujt në kohën e Jezusit dhe gjithashtu, të paktën pjesërisht, nga farisenjtë. Por tregimet e ruajtura këtu edhe nga Mateu edhe nga Marku për diskutimet e Mësuesit mbi martesën dhe divorcin janë aq të ngjeshura dhe të shkurtuara saqë nuk japin një pamje të qartë të problemit. Interpretime moderne të shkrimeve të shenjta kanë nevojë për po atë përvojë dhe njohuri që zotërohej nga ata që u përfshinë në diskutimin fillestar.

Për të pasur një kuptim të drejtë të rolit që luajnë martesa dhe divorci në skemën hyjnore të gjërave, duhet të njihen të paktën parimet e mëposhtme:

Martesa dhe njësia familjare janë pjesa qendrore e planit të përparimit dhe ekzaltimit. Të gjitha gjërat përqendrohen në njësinë familjare dhe rreth saj në këndvështrimin e përjetshëm. Ekzaltimi qëndron te vijimësia e njësisë familjare në përjetësi. Ata për të cilët njësia familjare vijon, kanë jetë të përjetshme; të gjithë të tjerët kanë një shkallë më të vogël shpëtimi në banesat që janë përgatitur. ...

Martesa çelestiale apo e përjetshme është porta drejt ekzaltimit. Për të përmbushur masën e plotë të krijimit të tij dhe për të arritur jetën e përjetshme, një njeri duhet të hyjë në këtë urdhër martese dhe të mbajë të gjitha besëlidhjet dhe detyrimet që shkojnë me të. Nëse një çift është vulosur kështu, të dy personat bëhen burrë e grua në këtë jetë dhe vazhdojnë në të njëjtën marrëdhënie në botën që vjen. (DeB 131:1–4; 132.) ...

Divorci nuk është pjesë e planit të ungjillit pavarësisht nga lloji i martesës së dhënë. Por për shkak se njerëzit në praktikë jo gjithmonë jetojnë në harmoni me standardet e ungjillit, Zoti e lejon divorcin për një arsye apo një tjetër, varur nga qëndrueshmëria shpirtërore e njerëzve të përfshirë. Në Izraelin e lashtë burrat kishin fuqi të ndanin

gratë e tyre për shkaqe relativisht pa rëndësi. (Ligji i Përtërirë 24:1–4.) Në kushtet më të përsosura nuk do të lejohej asnjë divorc përveç atje ku bëhej fjalë për mëkat seksual. Në këtë kohë divorcet lejohen sipas ligjeve civile, dhe personat e divorcuar lejohen nga Kisha të martohen përsëri pa njollën e imoralitetit, të cilët në një sistem më të lartë do t'i nënshtroheshin një linje të tillë." (McConkie, *DNTC*, 1:546–547.)

(19-8) Mateu 19:27. "Ja, Ne i Lamë të Gjitha dhe të Ndoqëm; Çfarë do të Fitojmë, pra?"

"Largimi i brengosur i pasanikut të ri, zotërimet e mëdha të të cilit ishin aq shumë pjesë e jetës së tij sa që ai nuk mund t'i dorëzonte atë kohë, edhe pse ne mund të shpresojmë se ai më pas e bëri këtë, nxori nga Pjetri një pyetje të papritur, që zbuloi linjën e mendimeve dhe shpresave të tij: 'Ja, ne i lamë të gjitha dhe të ndoqëm; çfarë do të fitojmë, pra?' Nëse ai foli vetëm për veten, apo me përdorimin e shumësit 'ne' prej tij kuptonte përfshirjen e të gjithë Të Dymbëdhjetëve, është e paqartë dhe pa rëndësi. Ai po mendonte për shtëpinë dhe familjen që pati lënë, dhe malli për ta që i falshëm; ai po mendonte gjithashtu për varka e rrjeta, grepa e fije dhe biznesin fitimprurës për të cilin mbaheshin gjëra të tilla. Të gjitha këto ai i pati braktisur; cili do të ishte shpërblimi i tij? Jezusi u përgjigj: 'Në të vërtetë po ju them, në krijimin e ri, kur Biri i njeriut të ulet në fronin e lavdisë së vet, edhe ju që më keni ndjekur do të uleni mbi dymbëdhjetë frone për të gjykuar të dymbëdhjetë fiset e Izraelit'. Është e dyshimtë që Pjetri apo ndonjë tjetër nga Të Dymbëdhjetë ta kishte menduar ndonjëherë një nderim kaq të madh. Dita e krijimit të ri, kur Biri i Njeriut do të ulet në fronin e lavdisë së Tij, si Gjykatës dhe Mbret, është ende ardhmëri; por në atë ditë, ata nga Të Dymbëdhjetët e Zotit që duruan deri në fund, do të kurorëzohen si gjykatës në Izrael. Sigurimi i mëtejshëm u dha që 'kushdo që ka lënë, për hir të emrit tim, shtëpi, vëllezër, motra, atë, nënë, grua, bij ose ara, do të marrë njëqindfish dhe do të trashëgojë jetë të përjetshme'. Shpërblime me vlerë të tillë të jashtëzakonshme zor se mund llogariten apo të kapet kuptimi i tyre. Që ata, të cilëve u qenë premtuar këto, të mos mund ta llogarisin tepër të sigurt arrijten e suksesshme, sa të shpërfillnin përpjekjen dhe të bëheshin krenarë me të, Zoti shtoi këtë porosi të thellë për kujdes: 'Por shumë të parë do të jenë të fundit, dhe shumë të fundit do të jenë të parët.'" (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 478–479.)

(19-9) Lluka 19:11–28. Përse e Dha Zoti Shëmbëlltyrën e Minave?

"Jezusi ishte rrugës për në Jerusalem për herë të fundit. Pas rreth dhjetë ditësh Ai do të vdiste në kryq dhe për hebrenjtë në përgjithësi kjo do të dukej sikur Ai pati dështuar të ngrinte mbretërinë e premtuar mesianase. Për të ndrequr konceptin e gabuar se 'mbretëria e Perëndisë' – domethënë mbretëria politike, mbretëria që duhej të sundonte të gjitha kombet me Mbretin Mesia në krye, mbretëria njëmijëvjeçare – 'do të shfaqej menjëherë', Jezusi dha *Shëmbëlltyrën e Dhjetë Minave*. Krahasoni: *Shëmbëlltyra e Talentave* (Mateu 25:14–30)." (McConkie, *DNTC*, 1:571.)

(19-10) Mateu 26:6. Sa Larg Ishte Betania nga Jerusalemi?

Betania ishte 15 stade, ose rreth 2 milje (3.2 km), nga Jerusalemi, përtej Malit të Ullinjve. (Shih Gjoni 11:18 dhe Marku 11:1.)

(Porta e Artë e Jerusalemit)

Mali i Ullinjve

Betania

Betania ishte 15 stade, ose rreth 2 milje (3.2 km), nga Jerusalemi, përtej Malit të Ullinjve. (Shih Gjoni 11:18 dhe Marku 11:1.)

(19-11) Mateu 26:6–13; Gjoni 12:2–8. Çfarë Kuptohet me Vajosjen e Jezusit me Vaj Erëmirë?

"Të vajosje kokën e një miku me vaj të zakonshëm ishte t'i shfaqje nder atij; t'i vajosje këmbët gjithashtu ishte të tregojë një nderim dhe shenjë të pazakontë; por të vajosje kokën dhe këmbët me vaj erëmirë dhe me shumicë të tillë, ishte akt blatimi nderues, rrallë dhënë edhe mbretërve. Akti i Maries ishte një shprehje adhurimi; ajo ishte derdhja erëmirë e një zemre që gufonte nga adhurimi dhe dashuria." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 512.)

Çështje për Meditim

Të Ndjek Shpëtimtarin, “Çfarë më Mungon Tjetër?”

(19-12) Mateu 19:16–20. “Çfarë të Mire Duhet të Bëj që të Kem Jetë të Përjetshme?”

“Erdhi te Jezusi, në një rast, një i ri i pasur që e pyeti: ‘Çfarë të mire duhet të bëj që të kem jetë të përjetshme?’

Përgjigja e Zotit tonë ishte ajo e dukshmja, ajo që jepet nga të gjithë profetët e të gjitha kohëve. Ajo ishte: ‘Në qoftë se ti don të hysh në jetë, zbato urdhërimet’.

Pyetja tjetër ishte: ‘Cilat [urdhërimet]?’

Jezusi i renditi ato: ‘Mos vraj, mos shkel kurorën, mos vidh, mos bëj dëshmi të rreme, ndero atin tënd dhe nënën tënde dhe duaje të afërmin tënd si veten tënde’.

Pastaj erdhi kjo përgjigje dhe pyetja – sepse i riu ishte njeri i mirë, njeri besnik, që kërkonte drejtësi: ‘Të gjitha këto gjëra unë i kam zbatuar që në rini; çfarë më mungon tjetër?’

Ne fare mirë mund të pyesim: ‘A nuk është e mjaftueshme të mbajmë urdhërimet? Çfarë tjetër pritet prej nesh përveç të qenit të vërtetë dhe besnikë në çdo mirëbesim? A ka më shumë se ligji i bindjes?’

Në rastin e mikut tonë të ri e të pasur kishte më shumë. Prej tij pritej të jetonte ligjin e përkushtimit, të sakrifikoje zotërimet e tij tokësore, sepse përgjigja e Jezusit ishte: ‘Në qoftë se do të jesh i përsosur, shko, shit ç’të kesh, jepua të varfërve dhe ti do të kesh një thesar në qiell; pastaj eja dhe më ndiq mua’.

Siç e dini, i riu u largua i trishtuar, ‘sepse kishte pasuri të madhe’. (Mateu 19:16–22.) Dhe neve na lihet të pyesim veten se çfarë familjariteti mund të kishte përjetuar ai me Birin e Perëndisë, çfarë shoqërie mund të kishte gëzuar ai me apostujt, çfarë zbulesash dhe vegimesh mund të kishte marrë ai, nëse do të kishte qenë *i aftë* ta jetonte ligjin e një mbretërie çelestiale. Siç është: ai mbetet pa emër; siç mund të kishte ndodhur: emri i tij mund të kishte mbetur në një kujtesë nderuese ndër shenjtorët përgjithmonë.

Tani unë mendoj se është plotësisht e qartë se Zoti pret shumë më tepër prej nesh nga sa ne bëjmë ndonjëherë në

përgjigje. Ne nuk jemi si njerëzit e tjerë. Ne jemi shenjtorët e Perëndisë dhe kemi zbulesat e qiellit. Ku shumë është dhënë, shumë kërkohet. Ne duhet të vendosim të parat në jetën tonë gjërat e mbretërisë së Tij.” (Bruce R. McConkie në CR, prill 1975, f. 75–76.)

Diagrama e mëposhtme tregon rëndësinë e pyetjes “Çfarë më mungon tjetër?” siç zbatohet në jetën tonë. Ajo thekson hapat që duhet të ndërmarim nëse duam të ndjekim Mësuesin.

Aftësia e përsosur për ta ndjekur Jezu Krishtin

“Çfarë më mungon tjetër?”

Aftësi e përmirësuar

“Çfarë më mungon tjetër?”

Aftësia e tanishme për ta ndjekur Jezu Krishtin

(19-13) “Zoti Do që Ju t’i Jepni Përparësinë e Jetës Suaj Kishës”

“Ne ishim në Kanada. Unë isha ... avokat për një shoqëri naftë dhe menaxher i saj. Ne shponim puse dhe fitonim para. Unë isha në atë kohë sipër në Malet Shkëmbore Kanadeze, shumë larg nga autostradat. Ne po shponim atje. Çdo gjë dukej shumë e begatë. Unë u zgjova shumë herët një mëngjes para se dita të zbardhte. Isha me mendje të shqetësuar dhe nuk e dija burimin apo arsyen e shqetësimit. Dhe fillova të lutesha, por nuk dukej se po merrja përgjigje. Dhe u kujtova se Shpëtimtari kishte zakon të shkonte në majat e maleve shpesh. Ju e kujtoni, jeta e Tij karakterizohet nga maja malesh. Është maja e malit të tundimit, është maja e malit të shpërfytyrimit, është maja e malit të Bekimeve Biblike, është maja e malit nga i cili Ai fluturoi në qiell. Kështu duke menduar rreth kësaj, unë u ngrita përpara se të zbardhte dhe shkova prapa te kodrat ku e dija se askush nuk do të ishte pranë. Dhe kur u ngjita mbi një pikë të epërme, fillova të flas me zë të lartë. Po i flisja Perëndisë! Tani, nuk dua të them se Ai po qëndronte atje duke më dëgjuar apo duke m’u përgjigjur. Por dua të them se nga thellësia e zemrës sime unë po i bëja thirrje Atij.

Tani në familjen time ishin të gjithë në shëndet të mirë, të gjithë krejt të begatë dhe sa për mua dukej se brenda pak ditësh do të isha një multimilioner. Dhe përsëri, unë isha i brengosur. Dhe atje lart, në atë majë mali, unë i thashë Atij: ‘O Perëndi, nëse çka duket se ka për të ndodhur do

të ndodhë, dhe nëse nuk do të jetë për të mirën madhore timen dhe të familjes e miqve të mi, mos e lejo të ndodhë. Largoje prej meje.' Unë thashë: 'Mos e lejo të ndodhë veç nëse, sipas urtësisë Tënde, është e mirë për mua'. Mirë, unë i lashë malet dhe zbrita në kamp. U futa në makinën time dhe udhëtova drejt qytetit të Edmontonit. Ishte e premte dhe ndërsa po ngisja makinën po mendoja për çfarë kishte ndodhur. Dhe ndieva se kishte diçka të afërt që nuk mund ta kuptoja. Kur arrita në shtëpi, dhe pasi mora pak për të ngrënë, i thashë Motrës Braun: 'Mendoj të zë dhomën e gjumit prapa pasi kam frikë se nuk do të fle'. Tani, shkova në dhomën e gjumit vetëm dhe atje, gjithë natën, pata luftën më të tmerrshme me fuqitë e kundërshtarit. Doja të shkatërroja veten. Jo në kuptimin e vetëvrasjes; por diçka brenda meje më shtynte të doja që të mund të pushoja së ekzistuari. ... Qe e tmerrshme. Errësira ishte aq e dendur saqë mund të ndihej.

Motra Braun hyri më vonë natën, afër mëngjesit në fakt, për të ditur si ishte puna. Dhe kur mbylli derën, ajo tha: 'Çfarë ka në këtë dhomë?' Dhe unë i thashë: 'Asgjë veçse fuqia e djallit është në këtë dhomë'. Dhe ne u gjunjëzuam së bashku në anën e shtratit dhe u lutëm për lehtësim. Ne e kaluam natën së bashku, pjesën e mbetur të saj. Dhe në mëngjes, unë zbrita te zyra ime. Ishte e shtunë tashmë dhe në zyrë nuk kishte njeri. Dhe kur hyra në zyrë, u gjunjëzova anës një shtrati portativ dhe i kërkova Perëndisë për çlirim nga errësira që më kishte pushtuar. Dhe ardhur prej diku, atje kishte një element paqeje, ai lloj paqeje që qëndron në shpirtin e njerëzve kur ata kontaktojnë me Perëndinë. Dhe unë e thirra atë dhe i thashë: 'Çdo gjë është në rregull, ose do të jetë në rregull!'

Atë natë në orën 10:00, tetor 1953 – ra telefoni. Motra Braun u përgjigj. Ajo më thirri dhe tha: 'Të kërkon Solt-Lejku', dhe pyeta veten kush mund të ishte duke më telefonuar nga aq larg. Mora telefonin dhe thashë: 'Alo'. 'Jam Dejvid O. Mek-Kei që po ju telefonon. Zoti do që ju t'i jepni përparësinë e jetës suaj Atij dhe Kishës së Tij. Ne

jemi në një konferencë të Kishës. Sesioni i mbylles do të jetë nesër pasdite. A mund të vini këtu?'

Unë i thashë se nuk mund të shkoja atje sepse nuk kishte aeroplanë që fluturonin, por do të shkoja sa më shpejt që të ishte e mundur. Unë e dija se një thirrje kishte ardhur. Dhe thirrja erdhi pas këtij konflikti të tmerrshëm me kundërshtarin. Dhe kur ai tha: 'Zoti do që ju t'i jepni përparësinë e jetës suaj Kishës', unë e dija se ajo donte të thoshte dorëheqje nga paratë; ajo donte të thoshte se unë duhej t'ia dorëzoja gjithçka dikujt tjetër dhe të shkoja në Solt-Lejk pa shpërblim financiar.

Qysh nga ajo kohë, unë kam qenë më i lumtur se kurrë më parë në jetën time. Njerëzit me të cilët qeshë i shoqëruar, kanë bërë miliona. Dhe përsëri, kur njëri prej tyre ishte në zyrën time jo shumë kohë më parë në Solt-Lejk, më tha: 'Unë vlej të paktën shtatë milionë dollarë. Unë do ta jepja me gëzim çdo dollar prej tyre nëse ju do të mund të më jepnit atë që keni. Unë nuk mund ta blej atë me para, por do të doja të kem atë që ju keni. Ajo që ju keni është paqja e shpirtit dhe atë unë nuk mund ta blej me para'''. (Hugh B. Brown, "Eternal Progression", Fjalim drejtuar trupës së studentëve, Kolegji i Kishës i Havait, 16 tetor 1964, f. 8–10.)

(19-14) Vazhdimi drejt Përsosmërisë

Ungjilli i Krishtit është fuqia e Perëndisë për shpëtim (Romakëve 1:16), por ajo fuqi mund të çlirohet plotësisht vetëm për përsosjen e individit, kur ai është i gatshëm të sakrifikojë të gjitha gjërat tokësore në shërbim të Mësuesit. Plaku Brus R. Mek-Konki përfundon:

"Është privilegji ynë të përkushtojmë kohën, talentet dhe mjetet tona për të ndërtuar mbretërinë e Tij. Ne jemi thirrur për të sakrifikuar, në një masë apo një tjetër, për çuarjen më tej të veprës së Tij. Bindja është thelbësore për shpëtimin; po kështu është edhe shërbimi; dhe po kështu janë edhe përkushtimi e sakrifica." (CR, prill 1975, f. 76.)

Contents

Seksioni 5

Java e Sakrificës Shlyese deri në Ringjallje

Mësimet

20. Hyrja Ngadhënjimtare
21. “Mjerë Ju, ... Hipokritë!”
22. “Cila do të Jetë Shenja e Ardhjes Sate?”
23. “Siç Ju Kam Dashur”
24. “Po Ju Jap Paqen Time”
25. “Mos u Bëftë Vullneti Im, por Yti”
26. “Unë nuk po Gjej Asnjë Faj te Ky Njeri”

Shërbesa Trevjeçare po Përfundonte

Shërbesa publike e Jezusit së shpejti do të përfundonte. Ai e kishte ushtruar shërbesën e Tij sipas dy shtysave të guximshme. Shtysa e Tij e parë qe shpallja e qartë dhe e guximshme e të qenit Mesia. Ai nuk la dyshime se cili ishte kur në Betani e riktheu Llazarin e vdekur në jetën në vdekshmëri. Ajo mrekulli, më shumë se gjithçka tjetër, i kishte bërë drejtuesit judenj të komplotonin se Jezusi “duhej të vdiste për kombin”. (Gjoni 11:51.) Ata nuk mund t’i hidhnin poshtë faktet – për të ndalur misionin e Tij, ata duhej të shkatërronin Jezusin. Së dyti, Jezusi i kishte stërvitur për udhëheqje apostujt e Tij, që do të mbanin pishtarin e kauzës së Tij pas ngjitjes së Tij në qiell. Kjo udhëheqje doli në sipërfaqe kur ata panë se Jezusi ishte ringjallur. Edhe pse të fjetur përgjatë gjykimimit dhe kryqëzimit, më vonë Jezusi i ngarkoi apostujt t’u predikonin të gjitha kombeve; dhe, pas ngjitjes së Tij në qiell, atyre iu dhurua Shpirti i Shenjtë. Ata kishin çelësat; ata ishin thirrur; dhe, nën udhëheqjen e Pjetrit, Jakobit dhe Gjorit, ata filluan detyrën e tyre të madhe.

Jezusi Shkon në Jerusalem

Dhe kështu Jezusi u kthye në Jerusalem dhe te njerëzit e atij qyteti fisnik, të cilët Ai do t’i kishte mbledhur “ashtu si i mbledh kllonçka zogjtë e vet nën krahë, por ju nuk deshët!” (Mateu 23:37.) Ai e dinte mirë se të shkonte atje do të thoshte të përballej me një vdekje të pashmangshme e mizore. Por Ai shkoi në Qytetin e Shenjtë, sepse a nuk kishte thënë Ai vetë: “Nuk mundet që një profet të vdesë jashtë Jeruzalemit”. (Lluka 13:33.) Të shkonte atje do të thoshte të përmbushte misionin për të cilin qe dërguar nga Ati i Tij Qiellor.

Ai planifikoi të arrinte në Jerusalem në një kohë të veçantë. Ishte koha e Pashkës, fundi i marsit ose fillimi i prillit. Ishin të pranishëm pelegrinë judenj nga gjithë çifutëria. Kushtet ishin të duhurat. Jezusi e dinte se në Jerusalem qenë ata “që [ishin] pjesa më e ligë e botës; dhe ata do ta kryqëzo[nin] atë ... dhe nuk [kishte] komb tjetër në tokë, që do ta kryqëzonte Perëndinë e tij”. (2 Nefi 10:3.)

Ditët e Fundit të Misionit të Jezusit në Vdekshmëri

Le të këqyrim tani disa nga ngjarjet madhore që çuan në kryqëzimin, vdekjen dhe ringjalljen e lavdishme të Jezusit.

Dita e Parë

Jezusi arriti në Jerusalem. Ai gjeti një gomar e një pulisht dhe hyri nga portat e qytetit në Jerusalem. Një “turmë shumë e madhe” që e dinin se Ai ishte “profeti nga Nazareti i Galilese” vendosën degë palme në rrugën e Tij dhe e përshëndetën me brohoritjen hosana: “Hosana Birit të Davidit! Bekuar qoftë ai që vjen në emër të Zotit! Hosana në vendet shumë të larta!” (Mateu 21:9.)

Ai shkoi drejt e te tempulli dhe, sipas Markut, i mbajti në mendje gjërat që pa, dhe shkoi në Betani për të kaluar natën (Marku 11:11).

Dita e Dytë

Të nesërmen herët në mëngjes, Jezusi shkoi sërish në tempull dhe bëri një goditje vendimtare të llogaritur për të sfiduar udhëheqjen fetare hebraike. Ai i përzuri nga zona e oborrit të jashtëm të tempullit ata që shisnin e blinin dhe këmbenin para me monedhat e huaja. Me sa duket, këmbimi i parave ishte lejuar nga udhëheqësit hebraikë; dhe, duke ndaluar tregtimin, Jezusi në fakt po sfidonte udhëheqjen e tyre. Çështja ishte e qartë: A duhej të ishte tempulli një vend për të adhuruar Perëndinë apo për të kërkuar fitime? Ndërsa pastroi oborret e tempullit, Ai tha: “Është shkruar: ‘Shtëpia ime do të quhet shtëpi lutje’, por ju e keni kthyer në një shpellë kusarësh”. (Mateu 21:13.)

Sërish atë mbrëmje Jezusi u kthye në Betani.

Dita e Tretë

Zemërimi i Jezusit në tempull ngriti çështjen e autoritetit dhe priftërinjtë nuk do ta linin të kalonte ngjarjen. Kur Jezusi erdhi në tempull ditën tjetër, priftërinjtë e sfiduan atë: “Me ç’pushtet i bën ti këto gjëra? Dhe kush ta ka dhënë këtë pushtet?” (Mateu 21:23.) Jezusi u përgjigj duke treguar një seri shëmbëlltyrash që i fyen udhëheqësit fetarë të judenjve. Skribët dhe farisenjtë e sfiduan Atë sërish; Jezusi i denoncoi hapur ata dhe i dënoi si hipokritë.

Tempulli i Herodit

Që nga ky moment e më tej, Jezusi nuk u dha mësim njerëzve, por vetëm Të Dymbëdhjetëve.

Duke e ndier se Jezusi kishte fituar epërsi në ballafaqimet e tyre, udhëheqësit hebraikë u këshilluan sërish mbi mënyrën se si mund të shkaktonin vdekjen e Jezusit. Megjithatë, ata duhet të lëviznin me shpejtësi përpara Pashkës që të shmangnin një trazirë, meqë Jezusi ishte bërë shumë i famshëm mes popullit hebre. Problemi ishte se në ç’mënyrë të realizonin një arrestim pa provokuar reagimin e turmës. Një kthesë e papritur e ngjarjeve që ndodhi, e mbështeti komplotin e tyre. Një nga vetë dishepujt e Jezusit u ofrua që ta tradhtonte Atë.

Dita e Katërt

Jezusi kishte njohuri të plotë për komplotin. Dita e katërt u kalua jashtë qytetit, ndoshta në Betani. Nuk ka shënime prej shkruesve të ungjillit për veprimet e kësaj dite.

Dita e Pestë

Jezusi e kishte organizuar ta festonte vaktin e Pashkës në një shtëpi të rezervuar privatisht për Atë dhe Të Dymbëdhjetët. Në vijim të vaktit të Pashkës, Jezusi paraqiti një ordinancë të re, sakramentin, që shënonte sakrificën e Tij shlyese. Ai pastaj profetizoi për vdekjen e Tij dhe tregoi se cili do ta tradhtonte.

Pas disa udhëzimeve, Jezusi bëri lutjen e Tij të shkëlqyer ndërmjetësuese. Pastaj, të njëmbëdhjetët (Juda ishte larguar), Jezusi i udhëhoqi jashtë mureve në një vend të njohur – në Gjetseman. Pastaj, duke marrë me vete Pjetrin,

Jakobin dhe Gjonin, Ai shkoi më tej në kopsht, ku pastaj i la ata të tre dhe shkoi vetëm që të lutej. (Shih Mateu 26:36–39.) Atje Ai iu përgjërta Atit të Tij Qiellor “largoje prej meje këtë kupë; megjithatë, jo si dua unë, por si do ti”. (Mateu 26:39.) Kupa nuk u largua dhe Jezusi vuajti “dhembjen e gjithë njerëzve” (DeB 18:11), një agoni kaq torturuese sa e bëri Atë t’i dilte gjak nga çdo por (DeB 19:18).

Pak kohë më vonë, Ai u bashkua me apostujt e Tij dhe tregoi se tradhtuesi i Tij ishte pranë. Ndërsa po fliste, një bandë e armatosur e udhëhequr nga Juda, iu afrua Jezusit për ta kapur. Pa bërë qëndresë, Jezusi iu nënshtrua. Jezusin e çuan në një gjykim të jashtëligjshëm atë natë.

Nga Ullishta

Dita e Gjashtë

Udhëheqësit hebraikë tani u përballën me një problem tjetër. Ata nuk ishin të kënaqur që Jezusi do të vritej; ata dëshironin gjithashtu ta diskreditonin Atë para vetë njerëzve të Tij. Për ta bërë këtë, udhëheqësit u morën vesh që Jezusi të akuzohej për dy krime. I pari ishte blasfemia, një fyerje e dënueshme me vdekje sipas ligjit hebraik. Ai u fajësua unanimisht për këtë akuzë vetëm me provën se kishte thënë që ishte Biri i Perëndisë. (Shih Mateu 26:57–66.) Një akuzë e tillë do ta diskreditonte Jezusin përpara judenjve, por sunduesit e dinin mirë se ata nuk mund të jepnin dënimin me vdekje; vetëm qeveritari romak mund ta shqiptonte këtë. Prandaj, ata duhet të gjenin padi politike kundër Jezusit. Mënyra më e sigurt për ta siguruar këtë ishte akuza për rebelim kundër shtetit, sepse Ai kishte pohuar se ishte “mbret i judenjve”. Edhe pse shqyrtimi prej Pilatit e gjeti Jezusin të pafajshëm për akuzën, udhëheqësit hebraikë e kishin ndërsyer turmën që “Jezusi të vritej”. (Mateu 27:20.) Duke pasur frikë nga ndonjë demonstratë, Pilati iu dorëzua britmave për ta kryqëzuar Jezusin dhe dënimi me vdekje u shqiptua.

Vendi i Kafkës

Dhe kështu Jezusi u ekzekutua me anë të praktikës brutale romake të kryqëzimit. Më vonë atë pasdite, Ai vullnetarisht e dha shpirtin e Tij. Dita tjetër, që filloi me perëndimin, ishte Pashkë dhe udhëheqësit hebraikë kishin neveri nga ideja që një njeri duhej të mbetej në kryq në Shabat, veçanërisht në Shabatin e Pashkës. Përpara rënies së natës, trupi i Jezusit u hoq nga kryqi dhe u varros në një varr të vulosur nga dy dishepuj nderues.

Në Varr

Dita e Shtatë

Ky ishte Shabati hebraik. Trupi i Jezusit mbeti në varr, por në shpirt Ai shërbeu në mbretërinë e shpirtit të larguar. (Shih 1 Pjetrit 3:18–20.)

Varri i Kopshtit

Dita e Ringjalljes

Sikur ungjilli të kishte përfunduar me varrosjen e Jezusit, nuk do të kishte histori të ungjillit, as “lajm të mirë”. Mesazhi i shkëlqyer i këtyre dëshmueve është se Jezusi u ngrit dhe u pa sërish nga shumë dëshmitarë. Në ditën e parë të javës, e diela më e paharrueshme në histori, Jezu Krishti doli i gjallë nga varri dhe u shfaq përpara Maries. Dëshmia e këtyre dëshmitarëve përbën historinë e ungjillit, “lajmin e mirë”.

“Këto gjëra janë shkruar që ju të besoni se Jezusi është Krishti, Biri i Perëndisë dhe që, duke besuar, ta keni jetën në emër të tij.” (Gjoni 20:31.)

Hyrja Ngadhënjimtare

Tema

Hyrja ngadhënjimtare e Birit të Davidit në Qytetin e Shenjtë dëshmoi edhe më shumë se Ai ishte Mesia dhe dha imazhin e ardhjes së Tij të pritshme në lavdi.

Galilea	Mallkimi i Fikut Joprodhues
Samaria	21:18–19
Judea	11:12–14
Deti i Madh	Pastrimi i Dytë i Tempullit
Deti i Galilesë	21:12–16
Jerusalemi	11:15–18
Java e Sakrificës Shlyese	19:45–48
Mateu	Kthimi në Betani
Marku	21:17
Lluka	11:19
Gjoni	21:37
Dita e Parë	Dita e Tretë
Jerusalemi dhe Betania, Judea Nisan/Prill	Predikimi mbi Besimin
Hyrja Ngadhënjimtare në Jerusalem	21:19–22
21:1–11	11:20–26
11:1–10	21:38
19:29–44	Pyetja për Autoritetin
12:12–19	21:23–27
Disa Grekë Vizitojnë Krishtin – një Zë nga Qielli	11:27–33
12:20–36	20:1–8
Kthimi në Betani	Hyrje
11:11	Në gjithë Jerusalemin kishte potere. Ishte stina e Pashkës dhe kudo nëpër qytet mbërrinin udhëtarë, shiteshin qengja e pëllumba për ofertë dhe trokëllinin monedhat për sakrificat në arkat e atyre që e kishin
Dita e Dytë	

zvetënuar kujdestarinë e përkujdesjes për Izraelin. Mbi zhurmën festive për mallra fetare, Jerusalemi kumbonte nga merakuri për “Profetin e Galileës”. Mes njerëzve të zakonshëm dhe në buzët e farisenjve të patundur ishte gjithmonë e njëjta pyetje: “Si ju duket juve? A do të vijë ai për festë[n e Pashkës]?” (Gjoni 11:56.) Shumë njerëzve në Jerusalem duhet t’u jetë futur frika nga madhështia e dramës që luhej para tyre, kuptimin e plotë të së cilës ata nuk e perceptuan. Ky përkujtim i bekimit të Perëndisë ndaj Izraelit të lashtë do të ishte Pashka e fundit e autorizuar – vrasja e qengjave të Pashkës pas këtij viti do të ishte braktisje. Sepse edhe tani, ndërsa blegërima e qengjave të njomë jehonte mes pështjellimit të poteres së Jerusalemit, një tjetër sakrificë e madhërishtme dhe e fundit, “Qengji, që ishte vlarë që nga krijimi i botës” (Zbulesa 13:8), po merrte një vajosje nga dora e Maries në qetësinë e shtëpisë së Simonit në Betani.

Jerusalemi ishte një fortesë natyrore. Ai rrethohej në tri anë nga lugina jashtëzakonisht të thella dhe përforcohej nga mure masive e kulla të fuqishme mbrojtëse. Udhëtarëve apo ushtrive që afroreshin nga lindja apo perëndimi, Jerusalemi duhet t’u ketë paraqitur një pamje të frikshme. Këtu Davidi vendosi fronin e mbretërisë së tij; dhe pas Davidit, i biri i tij, Salomoni, e përjetësoi famën e Jerusalemit nëpër atë që është quajtur epoka e artë e Izraelit. Por vetëm muret e fuqishme nuk garantojnë sigurinë – nga Jerusalemi vërshoi gjithashtu origjina e braktisjes dhe e kalbëzimit moral që dëmtoi forcën e Izraelit dhe e shpërdoroi lavdinë e tij derisa mbretër paganë, me legjionet e tyre të pafe, u endën thuajse sipas dëshirës, në vetë lëngun jetësor të popullit të besëlidhjes së Perëndisë.

Jerusalemi ishte përkulur në nënshttrim ndaj shumë mbretërve – Shalmaneseri, Sargoni II, Nebukadnetzari, Aleksandri, Herodi i Madhërishtëm – madje edhe tani, ndërsa Jezusi u përgatit të hynte në Jerusalem, trupat romake kishin pushtuar fortesën Antonia që mbikëqyrte qytetin e shumëkërkuar.

Por Jezusi nuk vringëlloi shpatë ndërsa iu qas qytetit. Dhe në hyrjen e Tij ngadhënjimtare, një derë më e gjerë se porta e Jerusalemit u hap për ta prituri Atë, sepse në Jerusalem Ai dha jetën për të gjithë njerëzimin dhe atje i dha lamtumirën kësaj bote në vdekshmëri për t’u kthyer në një gjendje nderimi dhe madhështie të pakrahasueshme në “të djathtën” e atij Perëndie që i dha jetën Atij (Hebrenjve 1:3).

Nëse ju do të kishit qenë në Jerusalem gjatë javës së fundit të shërbesës së Shpëtimtarit, a do të kishit qenë mes atyre të paktëve që e mirëpritën Atë apo mes atyre që e keqkuptuan? A do ta kuptojë shumica kur Shpëtimtari të kryejë hyrjen e Tij të madhërishtme ngadhënjyese në Ardhjen e Tij të Dytë? A do ta kuptoni ju? Lexoni DeB 133:46–49.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(20-1) Lluca 19:41. Jezusi Qau për Jerusalemin

Sipas traditës, kur u shqiptuan këto fjalë, Jezusi qëndroi në malin e Ullinjve, përkundraill një pike në muret që rrethonin Jerusalemin, pak metra në jug të Portës së Bukur. Nga kjo pikë, njeriu mund të shohë një pamje të mrekullueshme të atij qyteti historik.

“Është mrekullisht piktoresk, me shtëpitë e tij origjinale, me çati të sheshta, kullat e kishave dhe kubetë e xhamive, që mbulojnë të katër kodrat ku është ndërtuar Jerusalemi. Pamja është mbresëlënëse edhe tani; duhet të ketë qenë frymëzuese kur Jezusi e vështroi në gjithë shkëlqimin e tij të epokës herodiane.

Por ishin banorët e qytetit, jo ndërtesat e bukura ose pamja zotëruese që Shpëtimtari pa përmes syve të mbuluar nga lotët kur thirri: ‘Oh, sikur ti, ... të njihje ... ato që janë të nevojshme për paqen tënde! Por tashti ato janë të fshehura për sytë e tu.’ (Lluca 19:42.) Ai i pa njerëzit të ndarë në sekte kundërshtuese e konkurruese, ku secili shpallte më shumë shenjtëri dhe drejtësi se sa tjetri dhe të gjithë i mbyllnin sytë ndaj së vërtetës. Ishin judenjët hebrej konservatorë, që kapeshin ngurtazi pas ligjit të Moisiut; ishin ata me mendje më liberale, judenjët helenistikë, pikëpamjet e të cilëve ishin ndryshuar nga filozofia pagane; kishte pak eseneas me asketizmin dhe kundërshtimin e tyre të Priftërisë Aarone; ishin saducenjët me zbatimin e tyre të flashkët e formal të Shabatit dhe mohimin e tyre për ringjalljen; dhe, së fundi, farisenjtë me ‘dhënien e lëmoshave për t’u dukur’, ‘filateritë e gjera’, ‘kopracinë makute’, ‘shpalljen arrogante të epërsisë’, ‘hipokrizinë e fshehur keq’ që shpesh maskohej nën kapardisjen e respektuar të shenjtërisë superiore.

Nuk është çudi që Shpëtimtari, duke parë një ndarje të tillë mes njerëzve, iu lut Atit kaq me zell në emër të tufës së vogël të Tij, për t'i mbajtur ata 'një, ashtu si ne jemi një'. Nuk është çudi që Shpëtimtari, duke dalluar përsosmërisht mashtrimin dhe hipokrizinë që gjendej poshtë pamjes së jashtme të lyster të fesë, shqiptoi një akuzim kaq të ashpër kur tha:

'... Por mjerë ju, o skribë dhe farisenj hipokritë! Sepse mbyllni mbretërinë e qiejve para njerëzve; sepse as ju nuk hyni, as nuk i lini të hyjnë ata që janë për të hyrë. (Mateu 23:13.)'

Të tillë qenë njerëzit që pa Biri i Njeriut kur qëndroi njëzet shekuj më parë në malin e Ullinjve dhe 'e pa qytetin dhe qau mbi të.' (David O. McKay në *CR*, tetor 1944, f. 77-78.)

Jerusalemi
Kalvari?

Muri i Tretë 40 Ps.K.

Fortesë Romake dhe Oborri i Antonias

Muri i Dytë (i Ezekias)

Gjetsemani

Tempulli

Muri i Parë (i Davidit dhe Salomonit)

Rruga për në Betani

Pallati i Herodit

Vendbanimi i Pilatit

Pallati i Priftërinjve të lartë – Anës dhe Kajafës

Dhoma e Sipërme

(20-2) Mateu 24:2. "Nuk do të Mbetet Asnjë Gur mbi Gur"

"Profecia e Jeremias ende nuk ishte përmbushur plotësisht, por koha provoi se asnjë fjalë nuk do të harrohej. 'Tërë Juda është çuar në robëri, është çuar e tëra në robëri'; ky ishte parashikimi. Një turbullim rebel mes judenjve i dha një pamje të shfaqësuar dënimit që do t'u jepej nga zotëruesit e tyre romakë, që

kulmoi me shkatërrimin e Jerusalemit, në vitin 70 Ps.K.. Qyteti ra pas një rrethimi gjashtëmuor nga ushtritë romake të drejtuara nga Titusi, biri i perandorit Vespasiani. Jozefusi, historiani i famshëm të cilit ia detyrojmë shumicën e dijeve tona për sa i përket hollësive të betejës, ishte vetë banues në Galile dhe u dërgua në Romë mes robërve. Nga anali i tij ne mësojmë se më shumë se një milion judenj humbën jetën nga uria që ndodhi prej rrethimit; shumë të tjerë u shitën në skllavëri, një masë e panumërueshme u detyrua të mërgonte. Qyteti u shkatërrua plotësisht dhe vendi ku kishte qëndruar Tempulli u kthye përmbys nga romakët në kërkimin e tyre për thesare. Kështu, fjalët e Krishtit u përmbushën germë për germë: 'Nuk do të mbetet asnjë gur mbi gur që nuk do të rrënohet'." (Talmage, *Articles of Faith*, f. 324.)

(20-3) Marku 11:11. Jezusi Bekoi Dishepujt e Tij për [Mbrojtje] nga Dita kur Jerusalemi do të Shkatërrohej

"Dhe Jezusi hyri në Jerusalem dhe në tempull. Dhe mbasi shikoi mirë çdo gjë dhe bekoji dishepujt, mbrëmja kishte ardhur; dhe Ai doli në drejtim të Betanisë me të dymbëdhjetët." (Marku 11:13, Varianti i Frymëzuar.)

"Edhe pse Jerusalemi si i tërë, do të rrënohej dhe fshikullohej ashtu si pak qyteteve u ka ndodhur, përsëri besnikët brenda mureve të tij do të shpëtoheshin, ruheshin dhe bekoheshin." (McConkie, *DNTC*, 1:579.)

(20-4) Gjoni 12:15. "Ja, Mbreti Yt po Vjen"

"Ashtu siç dihej dhe kuptohej nga njerëzit, Zakaria kishte profetizuar: 'Ngazëllo me të madhe, o bijë e Sionit, lësho britma gëzimi, o bijë e Jerusalemit! Ja, mbreti yt po të vjen; ai është i drejtë dhe sjell shpëtimin, i përulur dhe i hipur mbi një gomar, mbi një gomar të ri.' (Zakaria 9:9.) Tani, ndërsa shohim hyrjen ngadhënjimtare të Zotit tonë në Jerusalem, mes valëvitjes së degëve të palmave, duke ecur mbi rrobat e vendosura me kujdes të njerëzve dhe duke pranuar brohoritjet e tyre të lëvdimit dhe hyjnueshmërisë, është sikur Zakaria ta kishte parë skenën dhe ta kishte shkruar, jo profeci por histori.

Secila hollësi e këtij episodi të pashoq u bashkua për të dëshmuar për identitetin e figurës qendrore në tablo. Ishte sikur Jezusi të kishte thënë: 'Shumë herë ju kam

thënë me fjalë të thjeshta dhe nëpërmjet nënkuptimit të nevojshëm se Unë jam Mesia. Dishepujt e Mi gjithashtu japin të njëjtën dëshmi. Tani unë vij te ju si Mbreti i Izraelit, pikërisht në atë mënyrë siç tha se do ta bëja, profeti i lashtësisë; dhe pjesëmarrja juaj në këtë ngjarje është vetë një dëshmi se Unë jam Ai që duhet të vinte për të shëlbuar popullin Tim.” (McConkie, *DNTC*, 1:577–578.)

(20-5) Gjoni 12:20–26. Si u Dha Mësim Jezusi Grekëve se Ishte e Domosdoshme që Ai të Vdiste?

“Atyre Jezusi iu dëshmoi se ora e vdekjes së Tij ishte fare pranë, ora në të cilën ‘Biri i njeriut duhet të përlëvdohet’. Ata u habitën e u mërzitën nga fjalët e Zotit dhe ndoshta pyetën në lidhje me domosdoshmërinë e një sakrifice të tillë. Jezusi shpjegoi duke cituar një ilustrim mbresëlënës të nxjerrë nga natyra: ‘Në të vërtetë, në të vërtetë po ju them: Nëse kokrra e grurit e rënë në dhe nuk vdes, ajo mbetet e vetme; por, po të vdesë, jep shumë fryt!’ Krahasimi është me vend dhe njëkohësisht i thjeshtë dhe i bukur në mënyrë madhështore. Një bujk që lë pas dore apo kundërshton ta hedhë në tokë grurin e tij, sepse dëshiron ta mbajë, nuk mund të ketë rritje; por nëse e mbjell grurin në dhë të mirë e të pasur, secila kokërr e gjallë e grurit mund të shtohet shumëfish, megjithëse është e domosdoshme që fara duhet të sakrifkohet gjatë këtij procesi. Kështu, tha Zoti: ‘Kush e do jetën e vet do ta humbasë; dhe kush e urren jetën e vet në këtë botë, do ta ruajë për jetën e përjetshme’. Kuptimi i Mësuesit është i qartë; ai që e do kaq shumë jetën e tij sa që nuk do ta rrezikojë, ose, po të jetë nevoja, ta japë atë në shërbim të Perëndisë, do të humbasë mundësinë për të fituar rritjen bujare të jetës së përjetshme; ndërsa ai që e vlerëson thirrjen e Perëndisë shumë më lartë sesa jetën, sa që kur bëhet krahasimi dashuria e tij për jetën duket si urrejtje, do ta gjejë jetën që e jep lirisht ose është i gatshëm ta japë, edhe pse për këtë kohë do të zhduket ashtu si gruri i varrosur në dhë; dhe do të gëzojë në bujarinë e zhvillimit të përjetshëm. Nëse kjo është e vërtetë për ekzistencën e çdo njeriu, sa e jashtëzakonshme ishte ajo për jetën e Atij që erdhi të vdesë që njerëzit të mund të jetojnë? Prandaj ishte e domosdoshme që Ai të vdiste, ashtu si tha se ishte gati duke e bërë; por vdekja e Tij, shumë larg të qenit humbje e jetës, do të ishte jetë e përlëvduar.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 518–519.)

(20-6) Gjoni 12:26. Çfarë Shpërblimi do të Marrin Shërbëtorët Besnikë të Jezusit?

“... Pas dëshmisë së Shkrimeve të Shenjta mbi këtë pikë, siguria jepet nga Fryma e Shenjtë, duke u dhënë dëshmi atyre që i binden Atij, se Vetë Krishti sigurisht që është ngritur nga vdekja; dhe nëse Ai është ngritur nga vdekja, Ai, me anë të fuqisë së Tij, do t’i sjellë të gjithë njerëzit të qëndrojnë para Tij: sepse, nëse Ai është ngritur nga vdekja, lidhjet e vdekjes së përkohshme janë këputur dhe varri nuk ka fitore. Atëherë, nëse varri nuk ka fitore, *ata që i zbatojnë thëniet e Jezusit dhe u binden mësimet e Tij, jo vetëm që kanë një premtim të ringjalljes nga vdekja, por edhe një siguri se do të pranohen në mbretërinë e Tij të lavdishme; sepse, Ai Vetë thotë ‘ku jam unë, atje do të jetë dhe shërbëtori im’ (shih Gjoni xii).*” (Smith, *HC*, 2:19. Kursivet shtuar.)

(20-7) Gjoni 12:27–30. Kush e Dëgjoji Zërin e Perëndisë të Dëshmonte për Jezusin?

“Në Ungjillin e Gjonit tregohet një përvojë e ngjashme në shërbesën e Mësuesit që tregon se si, në një turmë, vetëm disa – ose asnjë – mund ta dëgjojnë Perëndinë kur flet.

Siç duket, vetëm Mësuesi e dinte se Perëndia kishte folur. Kaq shpesh sot, burrat dhe gratë po jetojnë kaq larg gjërave shpirtërore sa që kur Zoti po i flet të dëgjuarit të tyre fizik, mendjeve të tyre, pa tingull të dëgjueshëm, ose nëpërmjet shërbëtorëve të Tij të autorizuar të cilët, kur drejtohen nga Shpirti, janë si vetë zëri i Tij, ata dëgjojnë vetëm një zhurmë siç bënë ata që qenë në Jerusalem. Në të njëjtën mënyrë, ata nuk morën urtësi të frymëzuar, as siguri të brendshme, që mendja e Zotit e kishte shprehur nëpërmjet udhëheqësve të Tij profetë.” (Harold B. Lee në *CR*, tetor 1966, f. 115–116.)

(20-8) Marku 11:12–14. Përse Jezusi e Mallkoi Fikun Joprodhues?

Ndoshta Jezusi kërkoi të jepte shumë mësim kur e mallkoi fikun joprodhues.

1. Për të Treguar Fuqinë e Tij për të Shkatërruar

“Edhe pse Jezusi kishte ardhur që të bekonte e të shpëtonte, përsëri Ai kishte fuqi që të godiste, shkatërronte dhe mallkonte. ‘Pasi, është e

nevojshme që të ketë një kundërshtim në të gjitha gjërat’ (2 Nefi 2:11); nëse bekimet lindin nga drejtësia, e kundërta e tyre, mallkimet, duhet të vijnë nga ligësia. Shërbestarët e vërtetë të ungjillit kërkojnë të bekojnë gjithmonë, përsëri mallkimet ndjekin kundërshtimin e mesazhit të tyre. ‘Këdo që ti do ta bekosh, unë do ta bekoj dhe këdo që ti do ta mallkosh, unë do ta mallkoj, thotë Zoti.’ (D e B 132:47.) Është me vend që Jezusi duhej të linte një shfaqje të fuqisë së Tij për të mallkuar dhe fakti se Ai zgjodhi, jo një njeri por një pemë, është një veprim i qartë mëshire.” (McConkie, *DNTC*, 1:582.)

2. Për t’u Mësuar Besim Dishepujve të Tij

“Duke zbatuar mësimin për këtë rast, Jezusi tha: ‘Kini besimin e Perëndisë’; dhe pastaj Ai përsëriti disa nga sigurimet e Tij të mëparshme në lidhje me fuqinë e besimit, nëpërmjet së cilës edhe malet mund të lëvizin, nëse do të jetë nevoja për një përmbushje të tillë të mrekullueshme dhe nëpërmjet së cilës, vërtet, çdo gjë e domosdoshme mund të bëhet. Mallkimi i një peme u duk që ishte i vogël në krahasim me mundësitë më të mëdha të arritjes përmes besimit dhe lutjes.” (Talmage, *Jesus the Christ*, 525.)

3. Për të Dhënë Dëshmi të Kontrollit të Tij mbi të Gjitha Gjërat

“Për apostujt, veprimi ishte një provë tjetër dhe e padiskutueshme e fuqisë së Zotit mbi natyrën, e kontrollit të forcave natyrore prej Tij dhe të të gjitha gjërave materiale, e autoritetit të Tij mbi jetën dhe vdekjen. Ai kishte shëruar turma; era dhe dallgët iu ishin bindur fjalëve të Tij; në tri raste Ai kishte kthyer të vdekurit në jetë; ishte me vend që Ai duhej të tregonte fuqinë e Tij për të goditur dhe shkatërruar. Duke shfaqur komandën e Tij mbi vdekjen, Ai kishte ngritur një vajzë nga shtrati ku ajo kishte vdekur, një të ri nga arkivoli në të cilin po e mbartnin për në varr, një tjetër nga varri ku e kishin vendosur si kufomë; por për të provuar fuqinë e Tij për të shkatërruar me një fjalë, Ai zgjodhi një pemë joprodhuese dhe të pavlerë si subjektin e Tij. A mund të kishte dyshuar ndonjë nga Të Dymbëdhjetët, kur, disa ditë më vonë, e panë në duart e priftërinjve ndëshkues dhe paganëve zemërgur, që, nëse Ai do të kishte dashur, do të mund t’i kishte goditur armiqtë e Tij

me një fjalë, madje deri në vdekje? Përsëri, vetëm pas ringjalljes së Tij të lavdishme, e kuptuan madje dhe vetë apostujt se sa vërtet e vullnetshme kishte qenë sakrifica e Tij.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 526.)

4. Për të Treguar Fatin e Kombit që nuk e Kishte Pranuar Atë

“Pema pa fryte dhe plot gjethe ishte një simbol i judaizmit, që e shpallte veten me zë të lartë si e vetmja fe e kohës dhe ftonte përfillshëm të gjithë botën që të vinte dhe të merrte nga fryti i vet pjellor dhe i pjekur; kur në të vërtetë ishte vetëm një rritje e panatyrshme e gjetheve, pa fryt të stinës, madje as edhe një kokërr të ngrënshme të mbajtur nga vitet e mëparshme, sepse ato që kishte nga lulëzimet e mëparshme, ishin tharë deri në pavlefshmëri dhe ishin bërë të pështira në kalbjen e tyre të ngrënë nga krimbat. Feja e Izraelit kishte degjeneruar në një fetari të tepërt artificiale, që në një shfaqje për t’u dukur dhe shprehje boshe, ia kaloi neverisë së paganëve. Siç është vënë në dukje tashmë në këto fragmente, pema e fikut ishte një tip i parapëlqyer në përfaqësimin rabinik të racës hebraike dhe Zoti më parë kishte pranuar simbolikën në shëmbëlltyrën e Fikut Joprodhues, ajo rritje e pavlerë që vetëm sa e rëndonte tokën.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 527.)

Çështje për Meditim

(20-9) Përse Judenjtë u Fyen kaq Shumë nga Pastrimi i Tempullit prej Jezusit?

Përpara se të mund të merret parasysh siç duhet kjo pyetje, është e nevojshme të kuptojmë se cilët ishin “fëmijët” që lëvduan Jezusin në tempull.

“Por krerët e priftërinjve dhe skribët, kur panë mrekullitë që ai kishte bërë dhe fëmijët e mbretërisë që brohoritnin në tempull duke thënë: ‘Hosana Birit të Davidit!’ u zemëruan dhe i thanë: ‘A po dëgjon ti çfarë thonë këta?’” (Mateu 21:13, Varianti i Frymëzuar.)

Jo fëmijë në kuptimin e të miturve si e ka Versioni i Mbretit Jakob, por dishepuj, anëtarë të Kishës, ata të cilët kishin dëshmi për karakterin hyjnor të Jezusit.

Prej këtyre ‘fëmijëve të mbretërisë’ në moshë madhore, këtyre anëtarëve të Kishës të cilët, nëpërmjet pendimit

dhe pagëzimit ishin bërë ‘foshnja të sapolindura’ në Krisht (1 Pjetrit 2:2), erdhi ‘lavdi’ e përkryer. Si mund të vinte një gjë e tillë nga ndonjë njeri përveçse atyre që kishin dituri dhe që ishin subjekt ndaj diktimeve të Shpirtit të Shenjtë?” (McConkie, *DNTC*, 1:585.)

Krerët e priftërinjve ishin rojtarët e tempullit dhe, në fakt, rojtarë (siç supozohej) të të gjithë strukturës së fesë hebraike. Ata ngiheshin me fitimet nga biznesi në tempull dhe kështu tempulli nuk ishte thjesht burimi i pozitës së tyre të favorizuar shoqërore (të cilën e lakmonin me kaq xhelozë) por gjithashtu burimi i të ardhurave të tyre – më tepër, i pasurive të tyre.

Jezusi kishte ardhur më parë në kufijtë e kujdestarisë së tyre të shenjtë, nga fillimi i shërbesës së Tij dhe, në atë rast, Ai e kishte quajtur tempullin “*shtëpia e Atit tim*”. (Gjoni 2:16.) Edhe pse deklarimi i Tij në atë rast i fyti priftërinjtë (sepse Ai deklaroi të ishte Biri i Perëndisë, i të cilit ishte tempulli), përsëri vetë deklarimi shpallte se tempulli i përkiste Perëndisë, dhe me këtë, të paktën, krerët e priftërinjve ishin dakord.

Por tani, pranë fundit të shërbesës së Tij, Ai deklaroi haptazi se ishte Mesia dhe ata “fëmijë të mbretërisë” e dëgjuan ta quante tempullin “*shtëpia ime*”. (Mateu 21:13.)

Me sa duket pasuesit e Tij e kuptuan këtë deklaram nga Jezusi, sepse filluan të këndojnë e ta lëvdojnë Atë si Mesian e shumëpritur. Kur mbaroi zemërimi dhe dhuna e pastrimit të tempullit, pasuesit e Jezusit u mblodhën rreth Tij për të marrë atë që Ai mund t’u jepte atyre, *sepse ishte shtëpia e Tij dhe askush nuk kishte një të drejtë më të përkryer që të shërbente atje sesa Ai*. “Zemërimi i Tij i indinjatës u pasua nga qetësia e shërbesës së butë; atje, në oborret e pastruar të shtëpisë së Tij, njerëz të verbër e të çalë erdhën tek Ai verbazi e duke çaluar dhe Ai i shëroi ata. Inati i krerëve të priftërinjve dhe skribëve po tërhohej kundër Tij; por ishte i pafuqishëm. Ata kishin vendosur vdekjen e Tij dhe kishin bërë përpjekje të përsëritura për ta marrë Atë dhe ja ku po qëndronte brenda vetë zonës mbi të cilën ata deklarorin autoritet suprem dhe ata kishin frikë ta preknin Atë për shkak të njerëzve të zakonshëm, të cilët ata shprehnin se i përbuznin por ende vërtet i kishin frikë – ‘sepse gjithë populli e dëgjonte me vemendje të madhe’.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 528–529.)

Merrni parasysh pyetjet që vijojnë:

1. Kur Jezusi i dëboi tregtarët nga tempulli, përse u fyen udhëheqësit hebraikë?
2. Kur Jezusi e quajti tempullin “shtëpia ime”, si reaguan udhëheqësit hebraikë?
3. Gjatë leximit tuaj, a ka ndonjë provë se Jezusi u përpoq t’i qetësonte ose kënaqte udhëheqësit hebraikë?
4. A ka ndonjë provë se Shpëtimtari bëri ndonjë përpjekje për t’iu përshtatur mendimeve të perceptuara të njerëzve për atë që do të ishte ose që do të bënte Mesia? Lexoni Marku 8:11–13.
5. Lexoni Gjoni 16:1–3. A është e rëndësishme të kuptojmë të vërtetën për Zotin dhe shërbëtorët e Tij? Përse?

(20-10) Përse Shumë prej Njerëzve që e Mirëpritën Jezusin në Jerusalem si Mbret dhe Mesia, më Vonë nuk e Pranuan Atë?

Njerëzit e Izraelit e përbuznin sundimin mizor dhe shtypës të Romës. Dhe shkrimet e tyre të shenjta premtorin një Mesi që do t’i çlironte ata, premtime për të cilat do të dëshmonte më vonë apostulli Pal. Lexoni Romakëve 11:26, 27. (Krahasoni Psalmeve 14:7; Isaia 59:20.)

Por ndryshe nga kombe të tjera braktisëse dhe të rëna, shumica e njerëzve të Palestinës, deri në kohën e Jezusit, kishin humbur kaq shumë nga drita dhe zbulesa sa që nuk mund ta shihnin të vërtetën shpirtërore. Ata sundoheshin nga Roma dhe i vetmi kuptim, që mezi mund të nxirrnin nga premtimi për një çlirues të pritshëm, ishte se ai do ta shëlbonte Izraelin nga sundimi i huaj. Por shumë prej njerëzve sundoheshin gjithashtu nga hipokrizia, forma të pajeta fetare, zhvatja dhe krenaria – shumë prej udhëheqësve, që administrorin fenë, ishin fajtorë për krime (p.sh., Gjoni 8:1–11). Ata ishin mbështjellë nga një situatë e tillë e mjerueshme e verbërisë së kotë fetare sa që nuk ua vunë veshin deklaramëve të njërit që mund t’i çlironte ata (nëpërmjet pendimit të tyre) nga mëkati.

(20-11) Përmbledhje

Vetëm disa dishepuj besnikë e kuptuan domethënien e vërtetë të hyrjes fillestare të Zotit në Jerusalem. Kur të vijë sërish, Ai do të vijë si Mbreti i mbretërve dhe Zoti i zotërve dhe çdo gju do të ulet e çdo gjuhë do të

rrëfejë. Cili, atëherë, do të jetë gati për ta pritur Atë? (Shih DeB 45:56–58.) A mendoni se ardhja e Tij në lavdi do t’i bindë të gjithë njerëzit që t’i shërbejnë dhe

ta adhurojnë Atë? Nëse jo, çfarë do ta bëjë? Çfarë gjëje i sjell njerëzit te Jezusi? Si lidhet kjo me ju?

21

“Mjerë Ju ... Hipokritë!”

Tema

Hipokrizia mund të kapërcehet nëpërmjet akteve të shërbimit që jepen heshtur dhe privatisht.

Java e Sakrificës Shlyese	12:18–27
Mateu	12:28–34
Marku	20:19–26
Lluka	20:27–40
Gjoni	“Cili Është Ati i Krishtit?”
Dita e Tretë, vazhdim	Qortohen Skribët dhe Farisenjtë
Shëmbëlltyra e Dy Bijve	Jezusi Vajton për Jerusalemin
Shëmbëlltyra e Vreshtarëve të Këqij	22:41–46
21:28–32	23:1–36
21:33–46	23:37–39
12:1–12	12:35–37
20:9–18	12:38–40
Shëmbëlltyra e Dasmës Mbretërore	20:41–44
Një Pyetje për Taksën ndaj Cezarit	20:45–47
Martesa pas Ringjalljes	Monedhat e Gruas së Ve
Urdhërimi i Madh	Krishti Shpall Qëllimin e Misionit të Tij
22:1–14	12:41–44
22:15–22	21:1–4
22:23–33	12:37–50
22:34–40	Hyrje
12:13–17	Në këta kapituj përmbyllës të shërbesës publike të Zotit tonë, ju do të lexoni mbi përballjen e fundit publike të Jezusit me skribët, farisenjtë dhe herodianët; është e

fundit sepse në këtë pikë, udhëheqësit hebraikë ishin të vendosur që Jezusi duhej të vdiste për kombin dhe duke u këshilluar vazhdimisht së bashku “vendosën ta vrasin”. (Gjoni 11:53.) Në këto kapituj do të mësoni se si u përpoqën ta provokonin Atë për të bërë një akt të hapur me fjalë ose veprim, me anë të së cilit të mund ta akuzonin për krim të dënueshëm me vdekje për tradhti kundër autoritetit romak.

Në vijim të këtij ballafaqimi të fundit në të cilin Jezusi dënoi hipokrizinë edhe të skribëve edhe të farisenjve me pyetjet e përgjigjet e Tij, Ai iu drejtua turmës dhe dishepujve të Tij për të dhënë një denoncim përfundimtar të të gjithë sistemit të farisenjve. Ndërsa lexoni dhe meditonit kuptimin e këtij dënimi të udhëheqësve hebraikë, ju do të shihni se si ishte e mundur që ata të paguanin të dhjetën, të luteshin, të agjëronin, të kthenin në besim dhe përsëri të ishin të prirur që t’i shmangnin “gjërat më të rëndësishme” – mëshirën, gjykimin dhe besimin. (Shih Mateu 23:23.) Ju do të shihni se si zbatohet pastërtia e jashtme e një njeriu, por ende shpërfillej pastërtia e brendshme.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimit të shenjtë në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(21-1) Mateu 21:28–32. Cili Është Mesazhi i Shëmbëlltyrës së Dy Bijve?

“Fjalja hyrëse: ‘Ç’ mendoni?’ ishte një thirrje për vëmendje të madhe. Ajo nënkuptonte se shpejt pas saj do të vijonte një pyetje; dhe ajo qe: Cili nga të dy bijtë ishte ai i binduri? Kishte vetëm një përgjigje të duhur dhe atyre iu desh ta jepnin atë, sado pa qejf. Zbatimi i shëmbëlltyrës vijoi me shpejtësi bindëse. Ata, krerët e priftërinjve, skribët, farisenjtë dhe pleqtë e popullit, u simbolizuan nga biri i dytë, i cili, kur iu kërkua të punonte në vresht, u përgjigj me kaq sigurim, por nuk shkoi, edhe pse hardhitë po harliseshin sepse u nevojitej krasitje dhe aq pak fryt sa mund të piquej, do të lihej të binte dhe të kalbej përtokë. Tagrambledhësit dhe mëkatarët mbi të cilët ata shfrenin përbuzjen e tyre, prekja e të cilëve ishte ndotëse, ishin si biri i parë, i cili, me kundërshtim të vrazhdë edhe pse të sinqertë e shpërfilli thirrjen e të atit, por pastaj u zbut dhe i hyri punës, duke shpresuar pendueshëm që të kompensonte kohën që kishte humbur dhe shpirtin jo birnor që kishte treguar.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 532.)

(21-2) Mateu 21:33–41. Kur iu Përgjigjën Pyetjes së Zotit, në Ç’Mënyrë e Morën Gjykimin mbi Vete Udhëheqësit Hebraikë?

“Sërisht judenjtë u shtrënguan t’i jepnin përgjigje pyetjes së madhe të cilën trajtonte shëmbëlltyra dhe sërisht nëpërmjet përgjigjes së tyre ata shqiptuan gjykim mbi veten e tyre. Vreshti, duke folur në përgjithësi, ishte familja njerëzore, por më në veçanti, populli i besëlidhjes, Izraeli; dheu ishte i mirë dhe i aftë që të prodhonte me bollëk; hardhitë ishin të zgjedhura dhe ishin mbjellë me kujdes; dhe i gjithë vreshti mbrohej mirë me një gardh; dhe ishte pajisur siç duhet me shtrydhëse rrushi dhe një kullë. Vreshtarët nuk mund të ishin përveçse priftërinjtë dhe mësuesit e Izraelit, përfshirë udhëheqësit fetarë të cilët në atë kohë dhe atje qenë të pranishëm në një pozitë zyrtare. Zoti i vreshtit kishte dërguar mes njerëzve profetë të autorizuar që të flisnin në emrin e Tij; dhe vreshtarët e këqij këta i kishin kundërshtuar, keqtrajtuar dhe, në shumë raste, i kishin vranë mizorisht. Në raportimin më me hollësi të shëmbëlltyrës lexojmë që, kur erdhi shërbëtori i parë, vreshtarët mizorë ‘e rrahën dhe e kthyen duarbosh’, tjetrin e plagosën ‘në kokë dhe e përzunë pas trajtimit të turpshëm’; një tjetër ata e vranë dhe të gjithë që erdhën më vonë, i keqtrajtuar brutalisht dhe disa prej tyre i vranë. Këta burra të ligj e kishin përdorur vreshtin e Zotit të tyre për fitime personale dhe nuk i kishin dhënë asnjë pjesë të të vjelës Pronarit të ligjshëm. Kur Zoti dërgoi lajmëtarë të tjerë, ‘më shumë se të parët’, ose me fjalë të tjera, më të mëdhenj se më të hershmit, ku shembulli më i fundit ishte Gjon Pagëzori, vreshtarët i flakën ata me vendosmëri të ligë, më të theksuar se kurrë më parë. Së fundi, Biri erdhi personalisht; autoritetin e Tij ata e kishin frikë si ai i trashëgimtarit të ligjshëm dhe, me shpirtligësi thujase përtej të besueshmes, ata vendosën ta vrasin Atë që të mund të vazhdonin me zotërimin e tyre të padenjë të vreshtit dhe që më tej ta mbanin si të vetin.

Jezusi e trajtoi historinë pa ndërprerje që nga e shkuara kriminale deri te e ardhmja edhe më tragjike dhe më e tmerrshme, në atë kohë vetëm tri ditë larg; dhe e tregoi qetësisht me ngjyrim profetik, sikur të kishte ndodhur tashmë, se si ata burra të ligj e kishin nxjerrë jashtë vreshtit Birin e dashur dhe e kishin vranë Atë. Pa mundur t’i dredhonin pyetjes zhbiruese se çfarë do t’u bënte natyrshëm dhe drejtësisht vreshtarëve të këqij i Zoti i vreshtit, udhëheqësit hebraikë dhanë të vetmen përgjigje të mundshme me vend – se Ai sigurisht do t’i

shkatërronte ata mëkatarë të mjerë dhe do t'ua besonte vreshtin e Tij qiraxhinjve që do të ishin më të ndershëm e të denjë." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 534–535.)

(21-3) Mateu 21:42–46. Çfarë Mesazhi të Madh Jep Mësim Jezusi në Shëmbëlltyrën e Gurit që u Nxor i Papërdorshëm?

Lexoni Efesianëve 2:20 dhe Veprat e Apostujve 4:10–12.

(21-4) Mateu 22:2–11. Cili Është Interpretimi i Shëmbëlltyrës së Dasmës së Birit të Mbretit?

“Në këtë *Shëmbëlltyrë të Dasmës së Birit të Mbretit*, të quajtur nganjëherë *Shëmbëlltyra e Dasmës Mbretërore*, Jezusi jep mësim këto të vërteta: 1) Birinë e Tij hyjnore; 2) shkatërrimin e afërt të Jerusalemit; 3) mospranimin e mbetjes hebraike të racës së besëlidhur; 4) thirrjen ungjillore të johebrenjve; dhe 5) që ata të cilët i përgjigjen thirrjes ungjillore, nuk do të zgjidhen për shpëtim derisa të veshin mantelin e drejtësisë. Krahaso me Lluca 14:16–24.

Hyjnia vetë është mbreti në shëmbëlltyrë; Jezusi, pasardhësi dhe trashëgimtari i Tij, është i biri i mbretit; dhe ata që u thirrën së pari në ‘martesën e Qengjit’ (D e B 58:11) janë moritë e zgjedhura e të parapëlqyera të Izraelit të cilëve iu ishte ofruar ungjilli në kohët e shkuara. ‘Mbetja’ që nuk pranuan ftesën e mëvonshme me dhunë dhe vrasje, ishin pasardhësit hebraikë të Izraelit të lashtë; dhe ishte qyteti i tyre, Jerusalemi, që u shkatërrua dhunshëm.” (McConkie, *DNTC*, 1:597.)

“Që ky bir ishte Mesia nuk do të vihet në diskutim, meqenëse ishte mbretëria e qiejve që u përshkrua në shëmbëlltyrë; dhe që *shenjtorët, apo ata që gjenden besnikë ndaj Zotit, janë individët që do të gjenden të denjë për të trashëguar një vend në gostinë e dasmës*, është e dukshme nga thëniet e Gjonit tek Zbulesa ku ai e përshkruan tingullin që dëgjoi në qiell të jetë ashtu si i ‘një turme të madhe’ apo si ‘zë bubullimash të forta, që thoshte: “Aleluja, sepse filloi të mbretërojë Zoti, Perëndia ynë, i Plotfuqishmi! Le të gëzohemi dhe të ngazëllohemi dhe le t’i japim atij lavdi, sepse erdhi dasma e Qengjit dhe nusja e tij është përgatitur! Dhe i është dhënë të vishet me li të hollë, të pastër dhe të shkëlqyeshëm, sepse liri i hollë përfaqëson veprat e

drejta të shenjtorëve” (Zbulesa xix).” (Smith, *Teachings*, f. 63. Kursivet shtuar.)

(21-5) Mateu 22:15. Çfarë Përpjekjesh u Bënë që ta Joshnin Jezusin drejt një Veprimi ose Deklarimi në Kundërshtim me Ligjin Hebraik ose Romak?

“Autoritetet hebraike vazhduan të ishin aktive pa pushim në përpjekjet e tyre të vendosura për ta joshur ose mashtruar Jezusin drejt ndonjë veprimi apo shqiptimi mbi të cilin të mbështesnin një padi për shkelje ose të ligjit të tyre ose të atij romak. Farisenjtë u këshilluan së bashku mbi mënyrën ‘se si ta zinin gabim në fjalë’; dhe pastaj, duke lënë mënjanë paragjykimet e tyre partiake, ata komplotuan për këtë qëllim me herodianët, një fraksion politik, karakteristika kryesore e të cilit ishte qëllimi i mbajtjes në pushtet të familjes Herod, politikë e cila nga nevoja detyronte mbajtjen e pushtetit romak, nga e cila varej familja Herod për autoritetin e saj të deleguar. I njëjti shoqërim i papajtueshëm ishte angazhuar edhe më parë në një përpjekje që ta provokonte Jezusin për dalë haptas në fjalë ose veprim në Galile; dhe Zoti i kishte lidhur bashkë palët në paralajmërimin e Tij për dishepujt që të ruheshin nga majaja e të dyve. Kështu, në ditën e fundit të mësimdhënies në publik të Zotit tonë, farisenjtë dhe herodianët i bashkuan forcat kundër Tij; njëra palë syhapur për thyerjen edhe më të vogël teknike të ligjit të Moisiut, tjetra vigjilente që të kapej edhe pas shfajësimit më të lehtë për ta akuzuar Atë me pabesi ndaj pushteteve laike. Planet e tyre u konceptuan në tradhti dhe u vunë në veprim si mishërimi i gjallë i një gënjeshtre.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 544.)

(21-6) Mateu 22:18. Cilët Janë Hipokritët?

“Duke marrë vetëm Dhiatën e Re, ju do të krijoni një ide të vogël për llojin e jetës që bënin romakët në Palestinë, llojin e jetës që dënoi Krishti, dhe përsëri, siç kam thënë tashmë, mua më duket se ai mëkat që Shpëtimtari dënoi po aq sa edhe ndonjë tjetër, ishte mëkati i hipokrizisë – të jetuarit e jetës së dyfishtë, jeta që i lëmë të besojnë miqtë tanë dhe nganjëherë bashkëshortet tona, dhe jeta që jetojmë aktualisht. (J. Reuben Clark, Jr., *Church News*, 2 shkurt 1963, f. 16.)

“Fjala *hipokrit* është përkthyer nga një fjalë greke që do të thotë aktor. Një hipokrit është një aktor, një

pretendues. Ai merr role që nuk pasqyrojnë ndjenjat dhe mendimet e tij të vërteta. Ai nuk u paraqet të tjerëve veten e tij të vërtetë. Ka shtirje, dredhi, shfaqje, imitim dhe mashtrim në sjelljen e tij. Në atmosferën e bëj-besoje të teatrit, ne e pranojmë se aktorët po pretendojnë të jenë dikush tjetër. Në jetën e përditshme, megjithatë, ne presim që njerëzit të jenë vetvetja, të veprojnë pa shtirje, sinqerisht dhe ndershmërisht.” (Lowell L. Bennion, “Jesus the Christ”, *Instructor*, prill 1964, f. 165.)

(21-7) Mateu 22:17–21. Si e Shmangu Jezusi Dilemën që Qëndronte në Ndoshtën e Parave të Taksës?

“Kundërshtarët e Tij kishin për qëllim që Jezusi të gjakosej në cilëndo anë të dilemës që të mund të zgjidhte. Gjëja interesante në lidhje me përgjigjen e Tij është se ai nuk i dredhoi pyetjes, por iu përgjigj qartë dhe pozitivisht pa u kapur në asnjërën anë. Ai tha: “Pse më tundoni, o hipokritë? Më tregoni monedhën e taksës.” Atëherë ata i treguan një denar.’ (Mateu 22:18–19.) Ajo që referohet si denar, është pa dyshim denari aktual romak me figurën e Tiberiusit ose ndoshta të Augustit. Ai donte t’u vinte në dukje atyre figurën e Cezarit dhe gdhendjen që jepte emrin dhe titujt e tij. Ishte një parim i zakonshëm që ai, i cili bënte që figura dhe titujt e tij të shtypeshin mbi monedhë, ishte i zoti i monedhës dhe pranohej si sovran. ‘Dhe ai u tha atyre: “E kujt është kjo fytyrë dhe ky mbishkrim?”’ Ata i thanë: “E Cezarit”. ...’ (Mateu 22:20–21.) Ata e kishin pranuar se monedha i përkiste perandorit romak dhe, duke qenë monedha aktuale për pagesën e taksës, tregonte se vendi ishte nën sundimin e Romës. ‘... Atëherë ai u tha atyre: “Jepni, pra, Cezarit atë që i përket Cezarit dhe Perëndisë atë që i përket Perëndisë”.’ (Mateu 22:21.) Me fjalë të tjera: ‘Mos u bëni të padrejtë: jepni Cezarit gjërat që janë të tij; dhe në të njëjtën kohë mos u bëni jobesimtarë: jepini Perëndisë gjërat që i përkasin Perëndisë.’

Urtësia e kësaj përgjigjeje shpjegon kufizimet e sovranëve të dyfishtë dhe shpjegon juridiksionin e dy perandorive, të qiellit dhe të tokës. Figura e monarkëve, e shtypur mbi monedha, tregon se gjërat tokësore i përkasin sovranit tokësor. Figura e Perëndisë, e shtypur mbi zemrën dhe shpirtin e një njeriu, tregon se të gjitha pajisjet dhe fuqitë e tij i përkasin Perëndisë dhe duhet të përdoren në shërbim të Tij. ...

Në kohën e sotme të ankthit, mund të bëhet me vend pyetja, çfarë i detyrohemi Cezarit? Vendit ku jetojmë? Ne i detyrohemi besnikëri, respekt dhe nderim. Duhet të zbatohen rreptësisht ligjet e miratuara për të nxitur mirëqenien e së tërës dhe për të shtypur veprimet e liga. Ne duhet të paguajmë taksë për të mbështetur qeverinë në shpenzimet e domosdoshme për mbrojtjen e jetës, lirisë, pronës dhe për nxitjen e mirëqenies së të gjithë njerëzve.” (Howard W. Hunter në *CR*, prill 1968, f. 65.)

(21-8) Mateu 22:23–33. A do të Ketë Martesë në Gjendjen e Ringjallur?

“Megjithatë, Jezusi nuk ndali të vinte në pyetje elementet e problemit siç ia paraqitën Atij; qoftë nëse rasti ishte i hamendësuar apo real, nuk kishte rëndësi, përderisa pyetja: ‘E kujt do të jetë gruaja’ bazohej në një koncept plotësisht të gabuar. ‘Por Jezusi, duke u përgjigjur u tha atyre: “Ju bëni gabim, sepse nuk e kuptoni as Shkrimin as pushtetin e Perëndisë. Në ringjallje, pra, as martohen as martojnë, por ata do të jenë në qiell si engjëjt e Perëndisë.”’ Kuptimi i Zotit ishte i qartë, që në gjendjen e ringjallur nuk do të mund të ketë pyetje mes shtatë vëllezërve se bashkëshortja e kujt do të jetë gruaja për përjetësinë, meqë të gjithë përveç të parit ishin martuar me të vetëm për kohëzgjatjen e jetës në vdekshmëri dhe kryesisht për qëllimin që të përjetësohej në vdekshmëri emri dhe familja e vëllait që vdiq i pari. Lluka shënon fjalët e Zotit si vijon pjesërisht: ‘Por ata që do të gjenden të denjë të kenë pjesë në botën tjetër dhe në ringjalljen e të vdekurve, nuk martohen dhe nuk martojnë; ata as nuk mund të vdesin më, sepse janë si engjëjt dhe janë bij të Perëndisë, duke qenë bij të ringjalljes’. Në ringjallje nuk do të martohen as nuk martojnë; sepse të gjitha çështjet e gjendjes martesore duhet të jenë zgjidhur përpara asaj kohe, nën autoritetin e Priftërisë së Shenjtë, që mban fuqinë për të vulosur në martesë si për kohën edhe për përjetësinë.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 548.)

(21-9) Mateu 23:5. “I Zgjerojnë Filateritë e Tyre dhe i Zgjatit Thekët e Rrobave të Tyre”

“Nëpërmjet një interpretimi tradicional të Eksodit 13:9 dhe Ligjit të Përtërirë 6:8, hebrenjtë përvetësuan zakonet e mbajtjes së filaterive, që në thelb përbëheshin nga rripa pergamene mbi të cilët ishin shkruar të plota ose pjesërisht tekstet vijuese: Eksodi 13:2–10 dhe 11–17; Ligji i Përtërirë 6:4–9 dhe

11:13–21. Filateritë viheshin në kokë dhe në krah. Rripat e pergamenës për kokën ishin katër, në secilin prej të cilëve shkruhej një nga tekstet e cituar më sipër. Ato vendoseshin në një kuti kubike prej lëkure me përmasa 1,3 cm deri 3,8 cm përgjatë brinjëve; kutia ndahej në katër të ndara dhe në secilën vendosej një prej rrotullave të vogla të pergamenës. Kutia mbahej në ballë midis syve të mbajtësit me anë të laqeve që e mbanin në vend. Filateria e krahut përbëhej nga një rrotull e vetme pergamene në të cilën ishin shkruar të katër tekstet e porositura; kjo vendosej në një kuti të vogël e cila lidhej me laqe në pjesën e brendshme të krahut të majtë që të sillej pranë zemrës kur duart bashkoheshin në një qëndrim përkushtimi. Farisenjtë e vendosnin filaterinë e krahut sipër bërrylit, ndërsa rivalët e tyre, saducenjtë, e shtrëngonin atë në pëllëmbën e dorës (shih Eksodi 13:9). Njerëzit e zakonshëm i vinin filateritë vetëm në kohën e lutjes; por farisenjtë thuhej se i shfaqnin ato gjatë gjithë ditës. Referenca e Zotit tonë ndaj zakonit të farisenjve që i zgjerorin filateritë e tyre, i përkiste zmadhimit të kutisë mbajtëse, veçanërisht të ballit. Përmasat e rripave të pergamenës fiksoheshin sipas një rregulli strikt.

Zoti i kishte kërkuar Izraelit nëpërmjet Moisiut (Numrat 15:38) që njerëzit të vinin në cepat e rrobave të tyre thekë me një kordon në ngjyrë manushaqeje. Duke e paraqitur sa për t'u dukur devocionin e pretenduar, skribët dhe farisenjtë kënaqeshin të vinin thekë të zgjatura që të tërhiqnin vëmendje publike. Ishte një manifestim tjetër i pamjes hipokrite prej shenjtoreësh." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 565–566.)

(21-10) Mateu 23:7. A Duhet të Përdorin Burrat Tituj të Tillë si Rabbi?

"Tituj të tillë respektimi si Vëlla, Plak, Peshkop, ose Rabbi, janë të përshtatshëm dhe me vend kur përdoren me maturi dhe respekt për detyrën ose statusin e përfshirë. Ajo çfarë dënon Jezusi këtu nuk është përdorimi i titujve si të tillë, por fryrja dhe vetëmiklimi me mendjemadhësi që kërkonte përdorimin e tyre të tepruar dhe përvetësues. Vërtet, do të dukej ... se këta udhëheqës fetarë ishin kaq të përpirë në mendjemadhësinë e tyre sa që e rendisnin veten së bashku me Hyjninë për nga rëndësia. 'Rabbinët vërtet e vunë veten në vend të Perëndisë dhe pothuajse në një barazi me Të. Traditat e tyre ishin më detyruese se Ligji dhe konsideroheshin në një mënyrë si detyruese

për Perëndinë.' (*Dummelow*, 700.)" (McConkie, *DNTC*, 1:617.)

(21-11) Mateu 23:37–39. Përse Jezusi Vajtoi për Jerusalemin?

"Jerusalemi – qyteti i shenjtë!

Jerusalemi – qyteti i shthurjes, 'i cili frymërisht quhet Sodomë dhe Egjipt'! (Zbulesa 11:8.)

Jerusalemi – i dënuar shpirtërisht dhe që së shpejti do të rrënohej materialisht. Shih Lluca 19:41–44.

Jerusalemi – vendi i tempullit; shtëpia e profetëve; qyteti i shërbesës së Zotit tonë.

Jerusalemi – qyteti ku u kryqëzua Biri i Perëndisë, u kryqëzua nga 'pjesa më e ligë e botës' sepse 'nuk ka komb tjetër në tokë, që do ta kryqëzonte Perëndinë e tij'. (2 Nefi 10:3.)

Jerusalemi – kryeqyteti i ardhshëm i botës dhe qendra nga e cila 'fjala e Zotit' do t'u shkojë të gjithë njerëzve. (Isaia 2:3.)

Vërtet që historia e Jerusalemit nuk i ngjan asaj të asnjë vendi tjetër; dhe vërtet që Jezusi me arësye, qau për shkak të rebelimit të fëmijëve të tij." (McConkie, *DNTC*, 1:626.)

(21-12) Marku 12:41–44. Cila Ishte Domethënia e Dhuratës së Gruas së Ve?

"Në llogaritë e mbajtura nga engjëjt shënues, të bëra sipas aritmetikës së qiellit, të dhënat bëhen sipas termave të cilësisë në vend të sasisë dhe vlerat përcaktohen në bazë të aftësisë dhe të qëllimit. Të pasurit dhanë shumë, përsëri mbajtën më shumë; dhurata e gruas së ve ishte gjithçka ajo kishte. Nuk ishte vogëlsia e ofertës së saj që e bëri atë veçanërisht të pranueshme, por shpirti i sakrificës dhe qëllimi i sinqertë me të cilin ajo e dha. Në regjistrat e llogarive qiellore ai kontribut i gruas së ve u shënua si një dhuratë tepër bujare, që kalonte në vlerë bujarinë e mbretërve. 'Sepse, në qoftë se ekziston gatishmëria për të dhënë, ai është i mirëpritur sipas asaj që ka dhe jo sipas asaj që nuk ka.'" (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 561–562.)

Çështje për Meditim

Shpëtimtari e Denoncoi Hipokrizinë si Një nga Mëkatet më të Këqija

(21-13) Hipokrizia Është Një nga Format më të Këqija të Pandershmërisë

“Ashtu si Perëndia e dënon imoralitetin, po ashtu denoncon hipokrizinë, që është një nga format më të këqija të pandershmërisë. Kur përshkruan ferrin e botës që do të vijë, Ai saktëson se njerëzit e pandershëm do të shkojnë atje. Ashtu si asgjë e papastër nuk mund të hyjë në praninë e Zotit, po ashtu asnjë gënjeshtar, as mashtrues, as hipokrit nuk mund të rrijë në mbretërinë e Tij.

Pandershmëria është e lidhur drejtpërdrejt me egoizmin, që është origjina dhe burimi i saj. Egoizmi është në rrënjë të pothuajse të gjitha parregullsive që na pikëllojnë, dhe mizoria e njeriut ndaj njeriut vazhdon të bëjë të vajtojnë mijëra e mijëra njerëz.” (Mark E. Petersen në *CR*, tetor 1971, f. 63–64.)

(21-14) Hipokrizia, ashtu si Kanceri, Mund të Rritet derisa të na Mposhtë

“Njoh një të ri që po shkatërron vetë suksesin e tij si dhe jetën e të tjerëve sepse i ekzagjeron së tepërmi vetë virtytet dhe vetëbesimin e tij. Ai toleron një egoizëm të theksuar dhe vazhdimisht shfaqëson mëkatet dhe dobësinë e tij. Ai merr merita për aftësi të përfytyruara që bazohen në hamendësime të rrema.

Ai gjithmonë ua vë fajin të tjerëve kur gjërat shkojnë keq. Dhe që diçka t’i duket e drejtë atij, duhet vetëm të duket se është në interesin e tij. Por problemet e tij të dëshmisë së rreme për veten shpejt po i rrëshkasin nga dora. Arsyetimi po bëhet gjithmonë e më i vështirë për të ndërsa po e humbet me shpejtësi fuqinë për t’i hapur sytë vetes.” (Sterling W. Sill, *Church News*, 8 janar 1966, f. 9.)

Hipokrizia Është një Sfidë në Kohën Tonë po aq sa Ishte në Kohën e Jezusit

Sipas fjalorit, fjala mjerë do të thotë një gjendje vuajtjeje, pikëllimi, hidhërimi, gjëme, ose fatkeqësie. Tetë herë, siç shënohet te Mateu 23, Zoti e shqipton një

“mjerë” të tillë, një mallkim të tillë, mbi skribët dhe farisenjtë hipokritë.

A do të mund ta shqiptonte Zoti të njëjtën “mjerë” për njerëzit sot? Çfarë po bënin skribët dhe farisenjtë që do ta bënin Zotin ta thoshte këtë? A e dinit që farisenjtë paguanin të dhjetë të plotë, që u jepnin lëmoshë të varfërve, që merrnin pjesë rregullisht në shërbimet e tyre të adhurimit në sinagogë dhe që qenë besnikë me devotshmëri në vajtjen në tempull? Çfarë ishte atëherë që i bëri ata hipokritë? Nuk ishin veprimet e tyre të mira, sepse të gjitha do të mund të lëvdoheshin. Përsëri, ata ishin hipokritë. Përse? A ndoshta ishte sepse ata po kërkonin lavdinë e tyre? Ata paguanin të dhjetën dhe luteshin që të tërhiqnin pasues pas vetes. Në këtë mënyrë ata faktikisht po i largonin njerëzit nga Perëndia, sepse zemrat dhe qëllimet e tyre ishin të gabuara.

Zoti tha për këta lloj njerëzish: “... Ky popull më afrohet mua vetëm me gojën ... e tij, ndërsa zemra e tij më rri larg”. (Isaia 29:13.)

Një hipokrit, si rrjedhim, është mes gjërave të tjera, një lloj njeriu që pretendon të jetë një anëtar i mirë i Kishës por që, në të vërtetë, nuk ka dëshirë t’i afrohet Krishtit dhe as të bëjë vullnetin e Tij për shkak të dashurisë për Të.

Tani merrini parasysh për një çast dëshirat tuaja personale. A e paguani të dhjetën, a u jepni të varfërve oferta agjërimi, a merrni pjesë në mbledhjet tuaja të Kishës? Nëse iu jeni përgjigjur me po secilës prej këtyre, ju duhet të lavdëroheni. Por cili është qëllimi juaj në bërjen e këtyre gjërave? A është për lavdi personale ose për shkak të presionit shoqëror, apo është motivi juaj që t’i afroheni Jezu Krishtit? Çfarë i ndodh hipokrizisë kur e vendosni Krishtin në qendër të asaj çfarë bëni?

Hipokrizia Mund të Kapërcehet nëpërmjet Akteve të Shërbimit që Bëhen Heshtur dhe Privatisht

A mund ta shihni se një nga shkaqet kryesore të hipokrizisë është dëshira për t’u dukur te njerëzit, ose për të marrë lavdërim, miratim, apo shpërblim? Çfarë do të mund të na ndihmonte që ta shmangnim këtë lloj dëshire? Lexoni 3 Nefi 13:1–4. Jezusi dha mësim se duhet të bëjmë veprime shërbimi fshehtas. Si mendoni

ju, çfarë kishte parasysh Ai? A mendoni se Ai kishte parasysh të bëjmë diçka pa menduar për fitim ose shpërblim personal? Cili duhet të jetë motivi ynë kryesor? Tani lexoni komentin vijues nga Presidenti Spenser W. Kimball:

“Kam mësuar se është duke shërbyer që ne mësojmë si të shërbejmë. Kur përfshihemi në shërbimin e bashkënjerezve tanë, jo vetëm që veprimet tona i ndihmojnë ata, por ne i vendosim problemet tona në një këndvështrim të ri. Kur shqetësohemi më shumë për të tjerët, ka më pak kohë që të shqetësohemi për veten. Në mes të mrekullisë së shërbimit, është premtimi i Jezusit se, duke e humbur veten, ne e gjejmë veten. (Shih Mateu 10:39.)

Jo vetëm që ‘e gjejmë’ veten në aspektin e dallimit të udhëheqjes në jetën tonë, por sa më shumë u shërbejmë bashkënjerezve tanë në mënyra të përshtatshme, aq më shumë thelb kanë shpirtrat tanë. Ne bëhemi individë më të rëndësishëm ndërsa u shërbejmë të tjerëve. Ne bëhemi më të pavarur kur u shërbejmë të tjerëve –

vërtet, është më e lehtë të ‘gjejmë’ veten sepse kemi shumë më tepër për të gjetur te vetja!” (*Ensign*, dhjetor 1974, f. 2.)

Ndërsa i merrni parasysh fjalët e Presidentit Kimball, si mund t’i zbatoni ato në jetën tuaj këtu dhe tani? Pa menduar për shpërblim, çfarë veprimesh shërbimi do të mund të kryenit për –

Prindërit tuaj?

Vëllezërit dhe motrat tuaja?

Shokët tuaj të dhomës?

Familjet tuaja që ju bëjnë mësimin e shtëpisë ose vizitat mësimore?

Kishën në pagesën e së dhjetës dhe ofertave?

Ndërsa mësoni të jepni pa mendim për lavdërim ose shpërblim, ju do të mësoni të kapërceni problemin e hasur nga skribët dhe farisenjtë: hipokrizinë.

22

“Cila do të Jetë Shenja e Ardhjes Sate?”

Tema

Ata që janë të vetëdijshëm për shenjat e shumta të Ardhjes së Dytë të Shpëtimtarit, do të jenë më të përgatitur për atë ngjarje të madhe.

Java e Sakrificës Shlyese

Shëmbëlltyra e Dhjetë Virgjëreshave

Mateu

25:1–13

Marku

Shëmbëlltyra e Talentave të Besuara

Lluka

25:14–30

Gjoni

Gjyqi i Pashmangshëm dhe i Fundit

Dita e Tretë, vazhdim

25:31–46

Predikimi në Ullishtë

Lexoni gjithashtu Joseph Smith—Mateu, që është rishikimi i frymëzuar prej Profetit i Mateut 24.

24:1–51

13:1–37

Hyrje

Pasi i denoncoi skribët dhe farisenjtë për hipokrizinë e tyre, Jezusi u largua nga tempulli. Ndërsa Ai dhe dishepujt e Tij vështronin ndërtesat e tempullit, Ai i përballi dishepujt me një deklaratë profetike që duhet të

21:5–36

ketë qenë alarmuese. Për tempullin dhe ndërtesat e tij, Ai tha: “Po ju them se këtu nuk do të mbetet asnjë gur mbi gur që nuk do të rrënohet”. (Mateu 24:2.) Nuk do të mbetej asnjë gur mbi gur: asnjë gur i hyrjes, i shenjtërores dhe i të shenjtës prej më të shenjtave së shtëpisë së shenjtë; asnjë gur i oborrit dhe i hajatit të tempullit. Gjithçka do të shembej. Tempulli i Herodit do të shkatërrohej. (Shih William Smith, *A Dictionary of the Bible*, bot. i rishik., nën zërin “Temple”.)

Më vonë, kur Jezusi u ul në malin e Ullinjve, dishepujt e Tij iu qasën privatisht për t’i bërë dy pyetje të rëndësishme: Me pyetjen e parë: “Na thuaj, kur do të ndodhin këto gjëra?” dishepujt i kërkuan Jezusit t’u tregonte atyre se kur do të ndodhnin shkatërrimi i tempullit të Herodit dhe masakra e shpërndarja e judenjve. Me pyetjen e dytë: “Dhe cila do të jetë shenja e ardhjes sate dhe e mbarimit të botës?” ata bënë kërkesë për një shpjegim përfundimtar të këtyre ngjarjeve të rëndësishme që i paraprijnë Ardhjes së Dytë të Zotit. (Shih Mateu 24:3.)

Si pjesë të këtij mësimi, ju do të lexoni predikimin në Ullishtë, që përmban përgjigjen e Jezusit ndaj të dy pyetjeve. Ju do të studioni gjithashtu dy shëmbëlltyra, të cilat, që të dyja, theksojnë nevojën për zell dhe vigjilencë të vazhdueshme që njeriu të jetë i përgatitur për Ardhjen e Dytë të Zotit, kur Ai do të marrë hak mbi të ligjtë dhe do të qëndrojë si gjykatës në gjyqin e pashmangshëm dhe të fundit.

Ardhja e Shpëtimtarit, me fuqi dhe lavdi për të gjykuar botën, është fare pranë. Profetët, të lashtë dhe modernë, kanë folur për këtë ngjarje të lavdishme e tmerruese dhe i kanë dhënë shenja njerëzimit si prova se Ai do të vijë. Realizimi i secilës prej këtyre shenjave të kohëve, është një tregues se dita po afron. Vërtet, asnjë nuk e di kohën e saktë se kur do të kthehet Shpëtimtari. Përsëri, Ai do të vijë së shpejti; dhe duke mësuar të dallojnë shenjat e kohëve, njerëzit mund të jenë gati që ta takojnë Atë. Ata do të jenë të përgatitur me vaj të mjaftueshëm në llambat e tyre. Ata do të jenë gati në ditën e gjyqit.

Ndërsa e studioni këtë mësim, vini re veçanërisht shenjat e Ardhjes së Tij që janë përmbushur, dhe ato shenja të kohëve që ende duhet të ndodhin përpara se Shpëtimtari të kthehet dhe të mbretërojë si Gjykatës dhe Mbret. Përpiquni të vlerësoni vetë gatishmërinë tuaj për Ardhjen e Tij të Dytë dhe ndërmerri çfarëdo

lloj hapi të nevojshëm që të përgatiteni, në mënyrë që të jeni gjithmonë gati për t’i dhënë Perëndisë llogari për jetën tuaj.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(22-1) Mateu 24:2. Si u Përmbush Profecia në Lidhje me Shkatërrimin e Tempullit dhe të Jerusalemit?

“Ju të gjithë e njihni vazhdimin, se si judenjtë vazhduan me komplotin e tyre të tmerrshëm dhe e kryqëzuan Birin e Perëndisë dhe se si, më pas, ata vazhduan të luftojnë kundër ungjillit të Tij. Juve ju kujtohet gjithashtu çmimi që paguan ata, se si në vitin 70 Ps.K. qyteti ra në duart e romakëve si pika kulmore e një rrethimi në të cilin, na thotë historiani Jozefus, një milion e njëqind mijë njerëz u vranë dhe

‘... dhjetëra mijëra u kapën rob që më pas të shiteshin si skllëvër, ose të vriteshin nga bishat e egra apo në luftime mes gladiatorësh për zbavitjen e spektatorëve romakë’.

I gjithë ky shkatërrim dhe shpërndarje e judenjve do të ishte shmangur nëse njerëzit do ta kishin pranuar ungjillin e Jezu Krishtit dhe do t’i kishin ndryshuar zemrat prej tij.” (Marion G. Romney në *CR*, tetor 1948, f. 76–77.)

(22-2) Mateu 24:3. Cila Është Rëndësia e Malit të Ullinjve?

Ishte në malin e Ullinjve, apo te Ullishta, vendi ku Zoti shpesh mbajti predikime me apostujt dhe dishepujt; dhe këtu në shpatet e malit të Ullinjve ishte Gjetsemani. Nga ky mal, Zoti u ngjit në qiell. (Shih Talmage, *Jesus the Christ*, f. 540, 569, 611, 697.) Në këtë mal Zoti do të kthehet dhe do t’iu paraqitet judenjve. Lexoni DeB 45:48–53.

(22-3) Mateu 24:3. Çfarë Është Fundi i Botës për të Cilin Flitet Këtu?

“Tani, njerëzit nuk mund të kenë ndonjë bazë të mundshme që të thonë se kjo është e figurshme, apo se ajo nuk nënkupton atë që thotë, sepse tani Ai po shpjegon atë që ka thënë më parë me shëmbëlltyra;

dhe, sipas kësaj gjuhe, fundi i botës është shkatërrimi i të ligjve; koha e korrjes dhe fundi i botës kanë një nënkuptim drejtpërsëdrejti për familjen njerëzore në ditët e fundit, jo për tokën siç kanë përfytyruar shumë vetë, dhe atë që do t'i paraprijë ardhjes së Birit të Njeriut dhe ripërtëritjes së të gjitha gjërave të folura nga goja e të gjithë profetëve të shenjtë që nga fillimi i botës; dhe engjëjt do të kenë për të bërë diçka në këtë vepër të madhe, sepse ata janë korrësit. Prandaj, ashtu si mbledhet egjra dhe digjet në zjarr, kështu do të ndodhë në mbarimin e botës; që do të thotë, ndërkohë që shërbëtorët e Perëndisë shkojnë duke paralajmëruar kombet, si priftërinjtë edhe njerëzit, dhe ndërkohë që ata ngurtësojnë zemrat e tyre dhe nuk pranojnë dritën e së vërtetës, këta të parët do t'u dorëzohen goditjeve të Satanit, dhe ligji e dëshmia lidhen, siç ishte në rastin e judenjve, ata lihen në errësirë dhe dorëzohen në ditën e djegies; duke qenë kështu të kufizuar prej besimeve të tyre, dhe lidhjet e tyre bëhen të forta prej priftërinjve të tyre, [ata] përgatiten për përmbushjen e thënies së Shpëtimtarit – 'Biri i njeriut do të dërgojë engjëjt e vet dhe ata do të mbledhin nga mbretëria e tij gjithë skandalet dhe ata që bëjnë paudhësi, dhe do t'i hedhin në furrën e zjarrit. Atje do të ketë qarje dhe kërcëllim dhëmbësh.' Ne kuptojmë se vepra e mbledhjes së bashku të grurit në hambarë, ose në drithnikë, do të ndodhë ndërsa egjra lidhet dhe përgatitet për ditën e djegies; që pas ditës së djegies, 'të drejtit do të shkëlqejnë si dielli në mbretërinë e Atit të tyre. Kush ka vesh për të dëgjuar, të dëgjojë!'" (Smith, *Teachings*, f. 100–101.)

(22-4) Mateu 24:15–22, 29, 34, 35. Çfarë Është Neveria e Shkretimit për të Cilën u Fol nga Profeti Daniel dhe nga Shpëtimtari?

Kjo tragjedi e madhe do të ndodhte dy herë

"Dhe tani sèpata ishte vënë te rrënja e pemës së kalbur. Jerusalemi duhet të paguante çmimin. Danieli e kishte parashikuar këtë orë kur shkretimi, i lindur nga neveria dhe ligësia, do ta përfshinte qytetin. (Danieli 9:27; 11:31; 12:11.) Moisiu kishte thënë se rrethimi do të ishte aq i ashpër, sa që gratë do të hanin vetë bijtë e tyre. (Ligji i Përtëritës 28.) Jezusi saktësoi se shkatërrimi do të vinte në kohën e dishepujve.

Dhe vërtet që erdhi, në hakmarrje, pa u përmbajtur. Uria e kapërceu durimin njerëzor; gjaku rrodhi nëpër rrugë; shkatërrimi e rrënoi tempullin; 1.100.000 judenj

u masakruan; Jerusalemi u plugua si një fushë; dhe mbetja e një kombi dikur të fuqishëm, u shpërnda nëpër skajet e tokës. Kombi hebraik vdiq, i ngulur në shtizat romake, në duart e pushtuesve paganë.

Por çfarë ndodhi me shenjtorët që banonin në Jerusalemi në atë ditë të vërret? Ata ia vunë veshin paralajmërimit të Jezusit dhe ia mbathën me nxitim. Të udhëhequr nga zbulesa, siç bëjnë gjithmonë shenjtorët e vërtetë, ata ia mbathën për në Pela në Perea dhe shpëtuan." (McConkie, *DNTC*, 1:644–645.)

2. Në Kohën e Ardhjes së Dytë

"Gjithë shkretimi dhe humbja që shoqëruan shkatërrimin e mëparshëm të Jerusalemit, janë veçse parathënie për rrethimin e ardhshëm. Titusi dhe legjionet e tij masakruan 1.100.000 judenj, shkatërruan tempullin dhe pluguan qytetin. Në rrizhullimin e ardhshëm të kësaj 'neveri[e të] shkretimit' e gjithë bota do të jetë në luftë, Jerusalemi do të jetë qendra e konfliktit, do të përdoret çfarëdo arme moderne dhe, në mes të rrethimit, Biri i Njeriut do të vijë, duke vënë këmbën mbi malin e Ullinjve dhe duke luftuar betejën e shenjtorëve të Tij. (Zakaria 12:1–9.)

Duke folur për këto beteja përfundimtare që do të shoqërojnë kthimin e Tij, Zoti thotë: 'Unë do t'i mbledh të gjitha kombet për të luftuar kundër Jerusalemit; qyteti do të pushtohet, shtëpitë do të plaçkiten dhe gratë do të dhunohen. Gjysma e qytetit do të shkojë në robëri, por ata që do të mbeten nga populli nuk do të shfarosen nga qyteti.' Megjithatë, përfundimi i konfliktit këtë herë do të jetë ndryshe nga sa që në lashtësi. 'Pastaj Zoti do të dalë për të luftuar', thotë anali profetik, 'kundër atyre kombeve, ashtu si ka luftuar herë të tjera në ditën e betejës. Atë ditë këmbët e tij do të ndalen sipër malit të Ullinjve ... dhe ... Zoti do të jetë mbret mbi gjithë dheun.' (Zakaria 14.)" (McConkie, *DNTC*, 1:659–660.)

(22-5) Mateu 24:24. Në Ç' Mënyrë Vetë të Zgjedhurit Mund të Ruhen nga Mashtrimi?

"Profeti Jozef Smith, në variantin e tij të frymëzuar të po atij shkrimi të shenjtë, shtoi këto fjalë kuptimplote: 'që janë të zgjedhurit sipas besëlidhjes'. Në fakt, kjo është thënë në këtë konferencë: Çdo anëtar i kësaj Kise po të mos fitojë për vete një dëshmi të palëkundur të hyjnisë së kësaj Kise, do të jetë mes

atyre që do të mashtrohen në këtë ditë kur ‘të zgjedhurit sipas besëlidhjes’ do të provohen dhe testohen. Do të mbijetojnë, vetëm ata të cilët e kanë fituar për veten atë dëshmi.” (Harold B. Lee në *CR*, tetor 1950, f. 129.)

(22-6) Mateu 24:28. “Sepse Ku të Ketë Kërma, Aty do të Mblidhen Shqiponjat”

“Në shëmbëlltore, siç jepet këtu, kërma është trupi i Kishës, tek e cila shqiponjat, të cilat janë Izraeli, do të fluturojnë për të gjetur ushqim. ‘Mbledhja e Izraelit është së pari *shpirtërore* dhe së dyti *fizike*. Është shpirtërore në atë që delet e humbura të Izraelit së pari “rivendosen në kishën e vërtetë dhe vathën e Perëndisë”, që do të thotë se ato vijnë te një dituri e vërtetë e Perëndisë së Izraelit, pranojnë ungjillin që Ai ka rivendosur në ditët e mëvonshme, dhe bashkohen me Kishën e Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme. Është fizike në atë që këta të kthyer, pastaj “mblidhen në shtëpi në tokat e trashëgimit të tyre, dhe ... vendosen në të gjitha tokat e tyre të premtimit”. (2 Nefi 9:2; 25:15–18; Jeremia 16:14–21), që do të thotë se shtëpia e Jozefit do të vendoset në Amerikë, shtëpia e Judës në Palestinë dhe se Fiset e Humbura do të vijnë te Efraimi në Amerikë për të marrë bekimet e tyre në kohën e duhur. (D e B 133.)’ (*Mormon Doctrine*, f. 280.)” (McConkie, *DNTC*, 1:648–649.)

(22-7) Mateu 24:29, 30, 36–39. Çfarë na Tha Profeti Jozef për Kohën e Ardhjes së Dytë dhe të Shenjës së Birit të Njeriut?

“Ardhja e Birit të Njeriut nuk do të jetë kurrë – nuk do të mund të jetë kurrë derisa të derdhen të gjitha gjykimet e thëna për këtë kohë: gjykime të cilat kanë filluar. Pali thotë: ‘Ju jeni bij të dritës dhe nuk [jeni] të territ, që ajo ditë t’ju zërë në befasi si një vjedhës’. Plani i të Plotfuqishmit nuk është që të vijë mbi tokë dhe ta shtypë atë e ta bluajë deri në pluhur, por ai do t’ua tregojë ardhjen e Vet shërbëtorëve të Tij, profetëve.

Juda duhet të kthehet, Jerusalemi duhet të rindërtohet, si edhe tempulli, dhe ujërat të dalin nga poshtë tempullit, dhe ujërat e Detit të Vdekur të shërohen. Do të kalojë një farë kohe për t’i rindërtuar muret e qytetit dhe tempullin etj.; dhe e gjithë kjo duhet të kryhet përpara se Biri i Njeriut të shfaqet. Do të ketë luftëra dhe fjalë për luftëra, shenja në qiejt sipër dhe në tokën

poshtë, dielli i kthyer në errësirë dhe hëna në gjak, tërmete në vende të ndryshme, valët e detit të fryra përtej kufijve të tyre; pastaj do të shfaqet një shenjë e madhe e Birit të Njeriut në qiell. Por çfarë do të bëjë bota? Ata do të thonë se është një planet, një kometë etj. Por Biri i Njeriut do të vijë ashtu si shenja e ardhjes së Birit të Njeriut, e cila do të jetë si drita e mëngjesit që vjen nga lindja.” (Smith, *Teachings*, f. 286–287.)

(22-8) Mateu 24:40. Çfarë Është Kjo që Një Shkatërrohet dhe Tjetri Lihet kur Zoti të Kthehet?

“Kështu ata që do të durojnë ditën, që do të mbeten në tokë kur të shpërfytyrohet (shih D e B 63:20–21), janë ata që janë të ndershëm e të drejtë dhe që po jetojnë të paktën atë ligj që do t’i çojë ata në mbretërinë terestriale të lavdisë në ringjallje. Cilido që jeton sipas standardeve telestiale, nuk mund të mbetet më mbi tokë kështu që nuk mund ta durojë ditën.

Prandaj, e gjejmë Malakian të rendisë mes atyre që nuk do ta durojnë ditën, ata që vijojejnë: magjistarët, kurorëshkelësit, ata që bëjnë betime të rreme; ata që shtypin mëditësin, të venë dhe jetimin në pagat e tyre; ata që i udhëheqin njerëzit larg nga e vërteta; ata që nuk e kanë frikë Perëndinë; anëtarët e Kishës së vërtetë që nuk paguajnë një të dhjetë të ndershme; ata që bëjnë ligësira dhe krenarët. Të gjithë këta, thotë ai, do të jenë si kallamishte kur të vijë dita dhe do të digjen si në një furrë. (Malakia 3; 4; D e B 64:23–25.)” (McConkie, *DNTC*, 1:669.)

(22-9) Mateu 24:45–51. “Shërbëtori Besnik dhe i Mençur”

“Jezusi flet këtu për shërbëtarët e Tij, shërbëtorët e Tij, mbajtësit e priftërisë së Tij të shenjtë. Ata janë ata të cilët Ai i ka bërë sundues në shtëpinë e Perëndisë për t’i mësuar dhe përsosur shenjtorët e Tij. E tyrja është përgjegjësia që të angazhohen kështu kur Zotëria të kthehet. Kur ata të jenë duke shërbyer kështu kur Zoti të kthehet, Ai do t’u japë ekzaltim atyre. Por nëse udhëheqësit në shtëpinë e Zotit mendojnë se Ardhja e Dytë është shumë larg, nëse e harrojnë detyrën e tyre, hahen me bashkëshërbëtarët e tyre dhe fillojnë të jetojnë sipas mënyrës së botës, atëherë hakmarrja e Zotit të tyre të papranuar, me drejtësi, do të bjerë mbi ta kur Ai të kthehet.” (McConkie, *DNTC*, 1:675.)

(22-10) Mateu 25:1–13. Cili Është Kuptimi i Shëmbëlltyrës së Dhjetë Virgjëreshave?

“Qëllimi i këtij mësimi ishte të nguliste te ata që janë thirrur në shërbesë, dhe mbi pasuesit e Tij, dhe mbi botën se duhet të ketë një vigjilencë dhe përgatitje të pandërprerë për ditën që është parashikuar që Zoti do të vijë sërish në gjykim mbi tokën.

Dhëndri i shëmbëlltyrës ishte Mësuesi, Shpëtimtari i njerëzimit. Dasma simbolizonte Ardhjen e Dytë të Shpëtimtarit për ta marrë te Vetja Kishën e Tij. Virgjëreshat ishin ato që deklaroheshin si besimtarët në Krisht, sepse po prisnin me shpresë ardhjen e dhëndrit në dasmë, apo ishin të lidhur me Kishën dhe ngjarjet që duhej të ndodhnin në lidhje me të.

Fakti që kjo shëmbëlltyrë iu drejtua veçanërisht besimtarëve në Krisht me një paralajmërim ndaj tyre, tregohet më tej nga ajo që Zoti na ka thënë në zbulësën moderne ku Ai tha:

‘Këto gjëra janë gjërat që ju duhet t’i kërkon; ... madje në ditën e ardhjes së Birit të Njeriut.

Dhe deri në atë orë do të ketë virgjëresha budallaçka mes të mençurave; dhe në atë ditë vjen një ndarje e plotë e të drejtëve nga të ligjtë. (D e B 63:53–54.)’ [Kjo] pa dyshim do të thotë një ndarje të të ligjve nga të drejtët mes besimtarëve të deklaruar në Zotin Jezu Krisht.

Zoti i përkufizon virgjëreshat e mençura të shëmbëlltyrës së Tij përsëri në një zbulësë tjetër në të cilën tha:

‘Sepse ata që janë të urtë dhe e kanë pranuar të vërtetën, dhe kanë marrë Shpirtin e Shenjtë si udhëzuesin e tyre, dhe nuk janë mashtruar—në të vërtetë unë ju them, ata nuk do të priten e nuk do të hidhen në zjarr, por do t’i qëndrojnë ditës. (Po aty, 45:57.)’

Këtu tregohet qartë një e vërtetë që ne të gjithë duhet ta dallojmë, se, mes njerëzve të Perëndisë, besimtarëve të Shpëtimtarit të botës, ka nga ata që janë të mençur dhe i mbajnë urdhërimet, dhe përsëri ka nga ata që janë budallenj, që janë të pabindur dhe që i shpërfillin detyrat e tyre.” (Harold B. Lee në CR, tetor 1951, f. 26–27.)

(22-11) Mateu 25:14–30. Një Shpjegim për Shëmbëlltyrën e Talenteve të Besuara

“Ju e dini, vëllezër, se, kur Zoti në shëmbëlltyrën e Shpëtimtarit për administratorët, i thirri shërbëtorët e tij para tij, ai u dha atyre disa talenta që t’i shtonin ndërkohë që ai do të vonohej jashtë për pak kohë dhe kur u kthye ai i thirri për t’i dhënë llogari. Po kështu është tani. Zoti ynë mungon vetëm për një kohë të shkurtër dhe, në fund të saj, Ai do të thërrasë secilin për të dhënë llogari; dhe aty ku janë dhuruar pesë talenta, dhjetë do të kërkohen; dhe ai që nuk ka bërë përmirësim, do të flaket si një shërbëtor i pavlefshëm, ndërsa besniku do të gëzojë nderime të përjetshme. Prandaj, ne përgjrohemi me zell që hiri i Atit tonë të qëndrojë mbi ju, përmes Jezu Krishtit, Birit të Tij, që ju të mos ligështoheni në orën e tundimit, as të mos mposhteni në kohën e përndjekjes.” (Smith, *Teachings*, f. 68.)

Çështje për Meditim**“Cila do të Jetë Shenja e Ardhjes Sate?”**

Shpëtimtari po Fliste për Dy Ngjarje të Veçanta te Mateu 24
Dishepujt e Jezusit i bënë Atij dy pyetje: 1) “Na thuaj, kur do të ndodhin këto gjëra?”; dhe 2) “Cila do të jetë shenja e ardhjes sate dhe e mbarimit të botës?” (Mateu 24:3.) Pyetja e parë u përkiste të dyjave, neverisë së shkretimeve që do të vinte mbi judenjtë dhe shkatërrimit të tempullit të Herodit. Pyetja e dytë kishte të bënte me Ardhjen e Dytë të Zotit në lavdi për të gjykuar botën. Duke marrë parasysh mënyrën si u bënë këto dy pyetje, ndoshta dishepujt menduan se këto dy ngjarje do të ndodhnin në të njëjtën kohë ose në të përafërta. Megjithatë, në përgjigjen e Tij ndaj dishepujve, Jezusi e bëri plotësisht të qartë se nuk do të ishte fare kështu.

Pyetje

Për çfarë e kishin fjalën dishepujt kur i bënë Jezusit pyetjen: “Na thuaj, kur do të ndodhin këto gjëra?” (Mateu 24:1–3.)

Përgjigje

Pyetja e tyre lidhej veçanërisht me shkatërrimin e tempullit të Herodit, përmbyshjen e Jerusalemit dhe

masakrimin e shpërndarjen e judenjve. (Shih Joseph Smith—Mateu 1:2–4 dhe Komente Shpjeguese, 22:1.)

Pyetje

Si u mashtruan dhe gjithashtu si u përndoqën të krishterët e hershëm ashtu si kishte profetizuar Jezusi se do të ndodhte? (Mateu 24:3–5, 9–13.)

Përgjigje

Krishtër të rremë – Simon Magusi, Menanderi, Dositeusi dhe të tjerë (shih McConkie, *DNTC*, 1:640) – dhe mësues të rremë që predikonin herezi të tmerrshme (shih Talmage, *The Great Apostasy*, f. 40–47), i bënë shumë shenjtore të hershëm që ta braktisnin besimin. Përndjekja u shfaq gjerësisht në përndjekjen judaike, që rrodhi nga konflikti mes judaizmit dhe krishtërit: Apostujt i futën në burg (Veprat e Apostujve 5:18); Stefanin e vranë me gurë (Veprat e Apostujve 7:54–60); Herodi urdhëroi vdekjen e Jakobit, birin të Zebedeut (Veprat e Apostujve 12:1, 2). Gjithashtu, judenjtë jo vetëm që kërkuan të përndiqnin ata që shpallnin Jezu Krishtin, por me zell u përpoqën të ndikonin te romakët që ta kundërshtonin lëvizjen e krishterë. (Shih Talmage, *The Great Apostasy*, f. 57–61.)

Pyetje

Cila ishte neveria e shkretimit që do të fshinte Jerusalemin? (Mateu 24:15–22.)

Përgjigje

Shih Komente Shpjeguese, 22:4.

Pyetje

A u shkatërrua tempulli i Herodit, siç u profetizua? (Mateu 24:1–3.)

Përgjigje

Po. Kjo ndodhi në ose afërsisht të premtën, më 9 gusht 70 Ps.K.. Shih Komente Shpjeguese, 22:4.

Cilat janë Shenjat e Kohëve që i Paraprijnë Ardhjes së Dytë të Zotit?

(22-12) Cili Është Çelësi, Fjala e Sigurt e Profecisë, që do të na Ndhim t'i Kuptojmë Shenjat e Kohëve?

“Ka mes nesh shumë shkrime të çlirëta që parashikojnë katastrofat që janë gati të bien mbi ne. Disa prej tyre janë reklamuar sikur të ishte e nevojshme që bota të zgjohej ndaj tmerreve që janë gati të bien mbi ne. Shumë prej këtyre vijnë nga burime te të cilat nuk mund të ketë mbështetje të padiskutueshme.

A jeni në dijeni të faktit, ju mbajtës të priftërisë, se ne nuk kemi nevojë për reklamime të tilla që të paralajmërohem, nëse ne thjesht do të njiheshim me atë që shkrimet e shenjta na e kanë thënë tashmë me kthjelltësi?

Më lejoni t’ju jap fjalën e sigurt të profecisë mbi të cilën duhet të mbështeteni për udhëheqjen tuaj në vend të këtyre burimeve të çuditshme që mund të kenë përzjerje të mëdha politike.

Lexoni kapitullin e 24-t të Mateut – veçanërisht atë variant të frymëzuar siç përmbahet te Perla me Vlerë të Madhe. [Joseph Smith—Mateu 1.]

Pastaj lexoni seksionin 45 të Doktrinës e Besëlidhjeve ku Zoti, jo njeriu, ka dokumentuar shenjat e kohëve.

Tani drejtojuni seksionit 101 dhe seksionit 133 të Doktrinës e Besëlidhjeve dhe dëgjoni numërimin hap pas hapi të ngjarjeve që çojnë në ardhjen e Shpëtimtarit.

Së fundi, drejtojuni premtimit që u bën Zoti atyre që i mbajnë urdhërimet, kur këto gjykime do të zbresin mbi të ligjtë, siç tregohet te Doktrina e Besëlidhjeve, seksioni 38.

Vëllezër, këto janë disa nga shkrimet të cilat duhet t’ju interesojnë, në vend të komenteve që mund të vijnë prej atyre njerëzve, informacioni i të cilëve mund të mos jetë më i besueshmi dhe motivet e të cilëve mund të jenë të diskutueshme. Dhe më lejoni të them, në parantezë, shumica e shkruesve të tillë nuk pengohen nga të pasurit e ndonjë informacioni të mirëfilltë në shkrimet e tyre.” (Harold B. Lee në *CR*, tetor 1972, f. 128.)

“Cila do të Jetë Shenja e Ardhjes Sate dhe e Mbarimit të Botës?” (Mateu 24:3.)

Pyetje

Referenca nga Perla me Vlerë të Madhe dhe Dhiata e Re

Cilët do të përpiqen t’i mashtrojnë vetë të zgjedhurit dhe çfarë taktikash do të përdoren? (Të zgjedhurit janë anëtarët besnikë të Kishës.)

JS—M 1:22

Mateu 24:24

Cili duhet të jetë reagimi i njerëzve kur ata të dëgjojnë për luftëra dhe ushtrime luftërash?

JS—M 1:23, 28, 29

Mateu 24:6

Kur bëhen pretendime se Jezu Krishti është në shkretëtirë ose në dhomat e fshehta, cila duhet të jetë përgjigjja juaj?

JS—M 1:25

Mateu 24:26

Në çfarë mase do të përhapet në tokë drita e ungjillit?

JS—M 1:26

Mateu 24:27

Çfarë nënkuptohet me anë të kësaj deklaratë: “Ku të jetë këрма, atje do të mblidhen së bashku shqiponjat”.

JS—M 1:27

Mateu 24:28

(Shih Komente Shpjeguese, 22-6.)

Rendisni katër shenjat që përmenden te Mateu 24:7.

JS—M 1:29

Mateu 24:7

Çfarë nënkuptohet me anë të kësaj deklaratë: “Dashuria e njerëzve do të ftohet”?

JS—M 1:30

Mateu 24:12

Cili, atëherë, do të shpëtohet?

JS—M 1:30

Mateu 24:12

Kur do të vijë fundi (shkatërimi i të ligjve)? Dhe përse duhet të predikohet së pari ungjilli i mbretërisë?

JS—M 1:31

Mateu 24:14

Çfarë është fëlliqësia e shkretimit që do të ndodhë një herë të dytë?

JS—M 1:32

Mateu 24:15

(Shih Komente Shpjeguese, 22-4.)

Pas mundimit të ditëve të fëlliqësisë, cilat janë katër shenjat që do të jepen?

JS—M 1:33

Mateu 24:29

Çfarë nënkuptohet te Mateu 24:34?

JS—M 1:34

Mateu 24:34

Cila është shenja e Birit të Njeriut që do të shfaqet në qiell?

JS—M 1:36

Mateu 24:29, 30

(Shih Komente Shpjeguese, 22-7.)

Në ç’menyrë, atëherë, njerëzit mund të shmangin mashtrimin?

JS—M 1:37–40

Mateu 24:31–33, 42, 44

Cili do të jetë qëndrimi i shumicës së njerëzve përpara ardhjes së Jezusit?

JS—M 1:41–43

Mateu 24:37–39

Çfarë nënkuptohet me anë të kësaj deklarate: “Dy do të jenë në arë, njëri do të merret dhe tjetri do të lihet”?

JS—M 1:44–45

Mateu 24:40–41

(Shih Komente Shpjeguese, 22-8.)

Cili është paralajmërimi të cilit duhet t’ia vënë veshin njerëzit?

JS—M 1:46–48

Mateu 24:42–43

Çfarë do të ndodhë nëse nuk ia dalim të përgatitemi?

JS—M 1:49–55

Mateu 24:45–51

Për kuptim të mëtejshëm, lexoni shkrimet e shenjta të tjera që Presidenti Harold B. Li ka treguar se njerëzit duhet të studiojnë nëse duan t’i kuptojnë shenjat e kohëve: DeB 45:15–17; DeB 101:11–23; DeB 133:1–25, 36–52, 58–64.

(22-13) Si Mund të Jeni Gjithmonë të Përgatitur? (DeB 38:18–22, 39–42)

“Vëllezër dhe motra, kjo është dita për të cilën po flet Zoti. Ju e shihni se shenjat janë këtu. Prandaj të jini gati. Vëllezërit ju kanë thënë në këtë konferencë se si të përgatiteni që të jeni gati. S’kemi pasur asnjëherë një konferencë ku të ketë pasur kaq shumë udhëzim të drejtpërdrejtë, kaq shumë paralajmërim; kur problemet të jenë përcaktuar dhe gjithashtu zgjidhja ndaj problemeve të jetë sugjeruar.

Le të mos kthejmë një vesh të shurdhër tani, por t’i dëgjojmë ato si fjalët që kanë ardhur nga Zoti, që janë frymëzuar prej Tij, dhe do të jemi të sigurt në kodrën e Sionit derisa gjithçka që Zoti ka për fëmijët e Tij, të

jetë përmbushur.” (Harold B. Lee në CR, tetor 1973, f. 170. Kursivet shtuar.)

(22-14) Cili Është Nënkuptimi i Komentit të Presidentit Li?

A nuk na është siguruar një manual, raporti i konferencës, që na jep drejtim dhe orientim për çdo periudhë gjashtëmujore? Duke marrë një kopje të fjalimeve që jepen nga profetët e gjallë çdo gjashtë muaj në konferencë, dhe duke i ndjekur drejtimet e dhëna, ne mund të jemi gjithmonë në një gjendje gatishmërie për Ardhjen e Dytë.

Ai Vjen!

Gjuha e njeriut belbëzon dhe pena bie nga dora e shkrimtarit, ndërkohë që mendja zhytet në mendime për madhësinë lartësuese dhe të jashtëzakonshme të ardhjes së Tij, për të marrë hak mbi të pafetë dhe për të mbretëruar si Mbret i të gjithë tokës.

“Ai Vjen! Toka tundet dhe malet e larta dridhen; oqeanet e fuqishme rrokullisen drejt veriut si nga frika dhe qiejt e çarë shkëlqejnë si tunxh i shkrirë. Ai Vjen! Shenjtorët e vdekur hovin prej varreve të tyre dhe ‘të gjallët, që do të ke[në] mbetur, do të rrëmbehe[n]’ me ta që ta takojnë Atë. Të pafetë nxitojnë që të fshihen nga prania e Tij dhe do të kërkojnë shkëmbinjtë që tunden që t’i mbulojnë. Ai vjen! Me gjithë ushtritë e të drejtëve të perlëvduar. Fryma e buzëve të Tij i godet me vdekje të ligjtë. Lavdia e Tij është zjarr shkatërrues. Krenarët dhe rebelët janë si kashtë; ata digjen dhe ‘do t’i lërë ... pa rrënjë e pa degë’. Ai e fshin tokën ‘me fshesën e shkatërrimit’. Ai e përmbyt tokën me vërshimet e papërmbajtura të zemërimit të Tij dhe fëlliqësia dhe neveritë e botës shkatërrohen. Satani dhe ushtritë e tij të errëta kapen dhe lidhen – princi i fuqisë së ajrit e ka humbur sundimin e tij, sepse Ai, i cili ka të drejtën të mbretërojë, ka ardhur dhe ‘mbretëritë e botës u bënë mbretëri të Zotit tonë dhe të Krishtit të tij’.

‘Populli [i] shenjtorëve të Më të Lartit’ do të banojë në tokë, që do të nxjerrë forcën e saj si në ditët e rinisë së saj; ata do të ndërtojnë qytete e do të mbjellin kopshte; ata që kanë qenë besnikë mbi disa gjëra do të bëhen sundimtarë mbi shumë gjëra; Edeni do të lulëzojë dhe frutat e lulet e parajsës do të shfaqin bukurinë e tyre si në fillim; Jezusi do të mbretërojë ‘mbi malin e Sionit dhe në Jeruzalem, dhe lavdia e tij përpara pleqve’ dhe

gjithë gjërat e krijuara do të ‘lëvdojnë Zotin’.”
(Charles W. Penrose, “The Second Advent”, *Millennial Star* 21:583 [1859].)

Dhe i Bekuar Është Ai që Vigjëlon për Mua
A e keni pyetur ndonjëherë veten se përse Zoti na ka dhënë kaq shumë informacion për Ardhjen e Tij të Dytë? Ai e tregon arsyen te DeB 45:44. Sipas këtij

shkrimi të shenjtë, cila është përgjegjësia juaj? Si mund të “vigjëloni” më mirë për Shpëtimtarin? Nëse Zoti ka zbuluar shenjat që njerëzit duhet të kërkojnë, por ata nuk vigjëlojnë për to, a mund t’ia vënë fajin Atij nëse kataklizma e ditëve të fundit do t’i pushtojë ata? Përse është e domosdoshme që ju të përgatiteni dhe të “vigjëloni” për Zotin?

23

“Siç Ju Kam Dashur”

Tema

Jezu Krishti është manifestimi përfundimtar i dashurisë së Atit dhe ne bëhemi dishepujt e Tij të vërtetë vetëm kur vijojmë në gjurmët e Tij në shfaqjen tonë të dashurisë.

Java e Sakrificës Shlyese	26:17–19
Mateu	14:12–16
Marku	22:7–13
Lluka	Grindja mbi Përparësinë në Dhomën e Pashkës
Gjoni	Jezusi u Lan Këmbët Apostujve
Dita e Tretë, vazhdim	26:20
Profetizohet Tradhtimi i Jezusit	14:17
26:1, 2	22:14; 24:30
Komploti Kundër Jezusit	13:1–20
26:3–5	Darka e Pashkës – Paraqitja e Sakramentit
14:1, 2	26:26–29
22:1, 2	14:22–25
Juda Organizon Tradhtimin	22:15–20
26:14–16	Jezusi Tregon Tradhtarin
14:10, 11	Juda Largohet nga Dhoma
22:3–6	Jezusi Profetizon Vetë Vdekjen e Tij
Dita e Pestë	26:21–25
Përgatitjet për Darkën e Pashkës	14:18–21

22:21–23

13:21–26

13:27–30

13:31–35

Apostujt Shprehin Besnikërinë

26:31–35

14:27–31

22:31–38

13:36–38

Hyrje

Pashka e fundit e shërbesës së Jezusit shënon fillimin e përfundimit të jetës së Tij në vdekshmëri. Për disa qindra vite, judenjtë besnikë, të bindur ndaj urdhërimit të Jehovahit, kishin ofruar qengjin e Pashkës në kujtim të mëshirës së Zotit ndaj tyre në Egjipt. Ritualit dhe gostia e lidhur me të, ishin simbole të një çlirimi edhe më të madh se ai që ndodhi nën udhëheqjen e Moisiut: çlirimi i njerëzve nga mëkati nëpërmjet sakrificës shlyese të Qengjit të Perëndisë. Vdekja e Jezusit do të ishte “flijim[i] i madh dhe i fundit” dhe do t’i jepte fund sakrificës me anë të derdhjes së gjakut siç kërkohej nga ligji i Moisiut. (Shih Alma 34:13.) Jezusi kishte ardhur në tokë për ta përmbushur atë ligj! (Shih Mateu 5:17, 18.)

Tani ishte fare pranë koha kur Ai, që ishte Qengji i Perëndisë që përpara themelimit të botës, në përmbushje të Shlyerjes së Tij të shkëlqyer, do të shfaqte plotësisht dashurinë e Tij për Atin e Tij dhe për të gjithë ne. Sigurisht, “s’ka dashuri më të madhe nga kjo ...”

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(23-1) Mateu 26:5. Përse Udhëheqësit Hebraikë nuk e Kapën Jezusin gjatë Festës së Pashkës?

“Sundimtarët i trembeshin veçanërisht ndonjë trazire nga galileasit, që kishin një krenari krahinore për famën e Jezusit si një prej bashkëvendasve të tyre, dhe shumë

prej tyre ishin në atë kohë në Jerusalem. U vendos më tej dhe për të njëjtat arsye, që zakoni hebraik i dhënies së një shembulli mbresëlënës ndaj kriminelëve të mëdhenj duke zbatuar ndaj tyre dënime publike në kohën e mbledhjeve të mëdha të përgjithshme, u la mënjanë në rastin e Jezusit; prandaj komplotuesit thanë: ‘Jo gjatë festës, që të mos bëhet ndonjë trazirë në popull’.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 591.)

(23-2) Lluka 22:3 A Hyri Satani Vërtet në Trupin e Judës?

“Ndoshta, sepse Satani është një qenie shpirtërore, një qenie që kishte lindur si fëmijë i Perëndisë në ekzistencën paratokësore dhe që u flak nga qielli për shkak të rebelimit. Ai dhe pasuesit e tij shpirtërorë kanë fuqi në disa raste që të hyjnë në trupat e njerëzve; ata, gjithashtu, nganjëherë dëbohen nga këto banime ku kanë hyrë ilegalisht, nëpërmjet fuqisë së priftërisë. Shih Marku 1:21–28.

Por nëse trupi i Judës nuk u zotërua vërtet nga Satani, përsëri ky anëtar tradhtar i Të Dymbëdhjetëve ishte plotësisht i nënshtruar ndaj vullnetit të djallit. ‘Përpara se Juda t’ua shiste Krishtin judenjve, ai ia kishte shitur veten djallit, ai ishte bërë robi i Satanit dhe kreu urdhrin e zotërisë së tij.’ (Talmage, [*Jesus the Christ*], f. 592.)” (McConkie, *DNTC*, 1:702.)

(23-3) Mateu 26:15. Cili Është Kuptimi i “Tridhjetë Copa[ve prej] Argjendi”?

“Ata do të mund të kishin thënë një copë argjendi apo një mijë. Juda nuk kishte ardhur për të bërë pazar, por për të tradhtuar. Çfarë shume, atëherë, do të caktonin ata? Me dinakëri djallëzore, ata zgjodhën atë shumë që në ligjin e tyre ishte çmimi i fiksuar i një skllavi. ‘Tridhjetë sikla argjendi’ do të zhdëmtonin një pronar për vdekjen e ‘një skllav[i] ose një skllave[je]’. (Eksodi 21:28–32.)

Tridhjetë copa argjendi! Kjo shumë do të paguante për jetën e Perëndisë së tyre – as më shumë e as më pak. Dhe duke bërë këtë, të gjithë njerëzit më pas do ta dinin se ata e kishin vlerësuar Atë sa më të ultin e njerëzve. Dhe kështu, gjithashtu, madje dhe përpjekjet e tyre për të përlulur e fyer do të plotësonin, me hollësi të përpiktë, profecinë mesianike të Zakarias që kishte parashikuar komplotin e tyre të lig. ‘Po t’ju duket e drejtë, më jepni pagën time; në se jo, lëreni’, thotë Zoti

për shumën për të cilën do ta shesin. ‘Kështu ata e peshuan pagën time: tridhjetë sikla argjendi.’ (Zakaria 11:12.)” (McConkie, *DNTC*, 1:702–703.)

(23-4) Marku 14:22–25. Çfarë Tha në të Vërtetë Jezusi në Organizimin e Darkës së Fundit?

Krahasoni tregimin e Mbretit Jakob me atë që jepet nga Profeti Jozef Smith në Variantin e Frymëzuar.

“Dhe ndërsa ata po hanin, Jezusi mori bukë dhe e bekoj atë, dhe e copëtoi, dhe ua dha atyre, dhe tha: Merreni dhe hani.

Vini re, kjo është për ju ta bëni në kujtim të trupit tim; sepse aq shpesh sa do ta bëni këtë, ju do të kujtoni këtë orë që isha me ju.

Dhe ai mori kupën, dhe pasi kishte dhënë falenderime, ua dha atyre; dhe ata të gjithë pinë prej saj.

Dhe ai u tha atyre: Kjo është në kujtim të gjakut tim që derdhet për shumë vetë dhe dhjata e re që unë ju jap; sepse për mua ju do t’i jepni dëshmi gjithë botës.

Dhe aq shpesh sa e bëni këtë ordinancë, ju do të më kujtoni në këtë orë, se unë isha me ju dhe piva me ju nga kjo kupë, madje herën e fundit në shërbesën time.

Në të vërtetë po ju them: Për këtë ju do të dëshmoni; sepse unë nuk do të pi më prej frutit të hardhisë me ju, deri në atë ditë kur do ta pi të ri në mbretërinë e Perëndisë.” (Marku 14:20–25, Varianti i Frymëzuar.)

(23-5) Gjoni 13:1–20. Kur Jezusi u Lau Këmbët Dishepujve, kjo Ishte një Shenjë e Dashurisë së Tij për Ta.

Larja e këmbëve është një ordinancë e shenjtë e ungjillit. Ajo është urdhëruar nga Zoti tani ashtu si dhe në periudhat e mëparshme ungjillore.

“... Zoti ynë bëri dy gjëra me kryerjen e kësaj ordinance: 1. Përmbushi ligjin e vjetër dhënë Moisiut; dhe 2. Filloi një ordinancë të shenjtë që duhej të kryhej nga administrues të ligjshëm mes dishepujve të vërtetë të Tij që nga ajo ditë e më tej.

Si pjesë e rivendosjes së të gjitha gjërave, ordianca e larjes së këmbëve u rivendos në periudhën ungjillore të plotësisë së kohëve. Në përputhje me modelin standard

të zbulimit të parimeve dhe të praktikave rresht pas rreshti dhe parim pas parimi, Zoti e zbuloi vullnetin e Tij në lidhje me larjen e këmbëve pak nga pak deri sa u dha njohuria e plotë e indaumentit dhe e të gjitha ordinancave të tempullit.” (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 829–830.)

Presidenti Dejvid O. Mek-Kei pa në atë ordinancë një shembull të shkëlqyer shërbimi. Duke i folur Kishës në konferencën e përgjithshme të prillit 1951, me rastin e mbështetjes së tij prej anëtarëve si presidenti i Kishës, ai tha:

“Çfarë shembulli shërbimi ndaj atyre shërbëtorëve të shkëlqyer, pasues të Krishtit! Ai që është më i madhi mes jush, le të jetë më i vogli. Kështu ne ndiejmë detyrimin për t’i dhënë më shumë shërbim anëtarësisë së Kishës, për t’ia kushtuar jetën tonë përparimit të mbretërisë së Perëndisë në tokë.” (Në CR, prill 1951, f. 159.)

(23-6) Gjoni 13:26, 27. Çfarë do të Thotë të Japësh një Kafshatë?

Në ato zona të botës ku nuk përdoren takëme tavoline gjatë vakteve të ushqimit, është praktikë e zakonshme që të vendoset edhe gjella e lëngshme edhe mishi në një çanak në mes të tavolinës. Copa të holla buke, që shpesh u jepet formë si lugë, përdoren për të nxjerrë edhe mishin edhe lëngun nga çanaku. Buka e ngjyer kështu bëhet një “kafshatë”. Është shenjë nderimi të madh që dy miq të ngjyjnë në të njëjtin çanak dhe shenjë edhe më e madhe respekti që njëri të ngjyjë për mikun dhe t’ia japë kafshatën atij. Kështu Juda u përpoq të trillonte dashurinë dhe besnikërinë e tij ndaj Jezusit në darkën e Pashkës duke e ngjyer dorën në të njëjtin çanak me Të. (Shih Mateu 26:23.) Gjoni tregon se qe Jezusi që e ngjye kafshatën për Judën dhe pastaj ia dha atij me fjalët: “Ç’ke për të bërë, bëje shpejt”. (Gjoni 13:27.) (Shih *Harper’s Bible Dictionary*, nën zërin “sop”.)

(23-7) Mateu 26:17. Çfarë Ishte Festa e të Ndormëve [Bukës pa Maja]?

E lidhur ngushtë me Pashkën ishte Festa e të Ndormëve. Kur izraelitët e lashtë bënë përgatitjet e tyre të nxituara për të lënë Egjiptin dhe mundimet e padëshiruara, ata nuk patën kohë të mjaftueshme që ta linin bukën të vinte siç ishte zakon. Në vend të kësaj,

ata e poqën me nxitim dhe i liruan shtëpitë sa më shpejt që mundën. Festimi i të Ndormeve u mbajt për ta përkujtuar këtë fakt. Atje ku Pashka zgjaste një ditë fillimisht, Festa e të Ndormeve zgjaste shtatë ditë. Me kalimin e kohës, të dy festimet u bashkuan në një, duke e bërë të gjithë periudhën e Pashkës tetë ditë të gjatë.

(23-8) Cila Është Marrëdhënia mes Sakramentit dhe Shlyerjes?

Pashka e fundit, në të vërtetë, përbëhej nga dy ngjarje në vend të njëjës: një festim zyrtar i darkës së përvitshme të Pashkës dhe zbatimi i parë i Darkës së Zotit në përkujtim të aktit shlyes të Jezu Krishtit. Duke folur për të dytën nga të dy darkat, Plaku Talmixh ka shkruar:

“Ndërsa Jezusi me Të Dymbëdhjetët ishte ulur në tryezë, Ai mori një çyrek apo copë buke dhe, pasi kishte falënderuar me nderim dhe pasi e kishte shenjtëruar duke e bekuar atë, u dha nga një pjesë secilit prej apostujve, duke thënë: ‘Merrni, hani; ky është trupi im’; ose, sipas një tregimi më të zgjeruar: ‘Ky është trupi im, që është dhënë për ju; bëni këtë në përkujtimin tim’. Pastaj, duke marrë një kupë verë, Ai dha falënderime, e bekoji atë dhe ua dha atyre me urdhrin: ‘Pijeni të gjithë, sepse kjo kupë është besëlidhja e re në gjakun tim, që është derdhur për shumë vetë për faljen e mëkateve. Në të vërtetë po ju them: Unë nuk do të pi më prej frutit të hardhisë, deri në atë ditë kur do ta pi të ri me ju në mbretërinë e Atit tim.’ Në këtë mënyrë të thjeshtë por mbresëlënëse, u fillua kjo ordinancë, që njihet që atëherë si Sakramenti i Darkës së Zotit. Buka dhe vera, të shenjtëruara siç duhet me anë të lutjes, bëhen emblemat e trupit dhe të gjakut të Zotit, që duhen ngrënë e pirë me nderim dhe në kujtim të Tij. (*Jesus the Christ*, f. 596–597.)

(23-9) Mateu 26:22. “Mos jam unë; Zot?”

“Ka një mësim që duhet nxjerrë nga kapitulli i njëzetegjastë i Mateut. Ngjarja, Darka e Fundit.

‘Dhe, ndërsa po hanin, tha: “Në të vërtetë unë po ju them se një nga ju do të më tradhtojë”.’

Ju kujtoj se këta burra ishin apostuj. Ata kishin lartësi apostullore. Për mua ka qenë gjithmonë interesante që në atë rast ata nuk e goditën lehtë njëri-tjetrin e të thoshin: ‘Vë bast që është Juda plak. Sigurisht që ai ka

vepruar dyshueshëm kohët e fundit.’ Kjo pasqyron diçka prej qëndrimit të lartë të tyre. Përkundrazi, është shënuar se:

‘Ata u pikëlluan shumë dhe secili prej tyre filloi të thotë: “Mos jam unë; Zot?”’ (Mateu 26:22.)

Unë ju lutem, a do ta mposhtni prirjen për të shpërfillur këshillën dhe të merrni për vetëm një çast diçka apostullore në qëndrim të paktën, dhe t’i bëni vetes këto pyetje: A duhet të përmirësohem? A duhet ta përvetësoj këtë këshillë dhe të veproj sipas saj? Nëse është dikush i dobët ose dështues, jo i gatshëm që të ndjekë vëllezërit, mos jam unë Zot?” (Boyd K. Packer, “Follow the Brethren”, *Speeches of the Year*, 1965, f. 3.)

(23-10) Mateu 26:1, 2. Jezusi Profetizon për Vdekjen dhe Ringjalljen e Tij

Ndërsa po afrohej koha për vdekjen e Jezusit, Shpëtimtari foli drejtpërdrejt për të dhe për mënyrat që do të përdroreshin për ta realizuar. Por kjo nuk ishte hera e parë kur Jezusi kishte profetizuar në lidhje me vdekjen e Tij dhe ringjalljen që do të vijonte.

Tabela në vijim tregon disa nga rastet kur Jezusi i kishte mësuar apostujt e Tij dhe të tjerë se Ai duhej të vdiste. Ata nuk e kuptuan domethënien e vërtetë të fjalëve të Tij – jo derisa ringjallja të bëhej një fakt i kryer.

Referenca

Periudha e Kohës në Shërbesën e Zotit

Gjoni 2:18–22

Fillimi i Pashkës së Parë

Lluka 9:21, 22

Dy Vite më Vonë gjatë Shërbesës në Galile

Marku 9:30–32

Sërish më Vonë gjatë Shërbesës në Galile

Marku 10:32–34

Vitin në Vijim, pikërisht përpara Pashkës së Fundit

Çështje për Meditim

Jezusi Është Shembulli Ynë i Madh i Asaj Çfarë do të Thotë ta Duam Njëri-Tjetrit

Jezusi është dhurata e Atit për të gjithë njerëzit. Duke ofruar Birin e Tij, ashtu siç e bëri, Ati ynë në qiell na ka treguar shembullin tonë më të vërtetë të dashurisë së kulluar. Prej dashurisë së Tij hyjnore rrjedh një gatishmëri për të duruar sakrificën e Birit të Tij – vuajtjen e pakrahasueshme në Gjetseman, abuzimin prej romakëve dhe judenjve, talljen e një gjykimi, dhembjen dhe tmerrin e një kryqëzimi. Dhe përse? Sepse Ati ynë në qiell na do dhe e dinte se ne do të mund të ktheheshim te Ai vetëm nëpërmjet Shlyerjes së Jezu Krishtit.

Vini re 1 Gjoni 4:7–10. A Është Perëndia Dashuri? Për çfarë po flet Gjoni këtu?

Por Shpëtimtarit nuk i duhej të vdiste, sepse Ai e mbajti vdekjen pezull. Veprimi i Tij ishte një sakrificë me gatishmëri, një veprim suprem dashurie. Ai jetoi një jetë bindjeje të plotë ndaj vullnetit të Atit. Duke e dhënë jetën e Tij me gatishmëri siç e bëri, Shpëtimtari ynë vuri vulën e dashurisë hyjnore mbi jetën e misionin e Tij dhe tregoi drejtimin që duhet të marrin shembull të gjithë njerëzit.

Vini re Gjoni 1:34, 35. Cili duhet të jetë tipari i madh dallues i një dishepulli të vërtetë të Krishtit?

(23-11) Gjoni 13:31–35. Çfarë Dha Mësim Jezusi mbi Parimin e Dashurisë?

Është vërejtur me vend se ndërkohë që shumë prej udhëheqësve më të shkëlqyer fetarë të botës dhanë mësim parimin e dashurisë, Jezusi është i vetmi që mund të thotë vërtet "Eja e më ndiq", sepse vetëm Ai jo vetëm që e dha mësim parimin por edhe u bë shembull i tij. Dhe ne duhet ta duam njëri-tjetrit ashtu si Ai na ka dashur. "Prej kësaj", thotë Ai, "do t'ju njohin të gjithë që jeni dishepujt e mi, nëse keni dashuri për njëri-tjetrit." (Gjoni 13:35.)

Lexoni Gjoni 15:8–13.

Ndoshta mënyra më e mirë se si mund ta kuptojmë se çfarë dha mësim Jezusi mbi parimin e dashurisë, është të meditojmë mbi dashurinë që Jezusi na ofron. Merrni parasysh gjendjen hyjnore nga e cila zbriti Ai për të

ardhur në tokë që të na shpëtojë dhe të sigurojë shëlbim dhe falje të mëkateve për ne. Merrni parasysh gjithashtu agoninë në Gjetseman dhe në kryq.

"Qëndroj plot habi kur shoh sa shumë Krishti më do,

*i shtangur nga hiri që ai kaq shumë më dërgon.
Un' dridhem kur di se për mua ai shkoi në kryq,
Për mu' mëkatarin ai vojt, u gjakos dhe vdiq.*

*Çudi kur mendoj se nga fron' i tij ai do zbres,
Shpëtim t'i sjell shpirtit tim krenar edhe rebel,
që ta shtrij' kaq shumë mbi mua dashurin' e tij,
aq sa të mjaftoj' shpëtim të gjej shpirti i im.*

*Mendoj duart e tij t'gjakosura për borxhin tim!
A mund ta harroj k'të dashuri edhe flijim?
Jo, jo, un' lavdi do t'i thur, do ta adhujoj,
në gjunj' kur t'i bie te froni i tij plot lavdi.*

*Kaq shumë t'kujdeset për mua, o ç'mrekulli!
Aq shumë sa u bë fli!
Për mua ç'mrekulli,
Zot, o ç'mrekulli!"*

(“Qëndroj Plot Habi”, *Himne dhe Këngë të Fëmijëve*, f. 22.)

Shumë shpesh studentët dëshirojnë të dinë se si mund të tregojnë vërtet dashuri. A jeni ndier ju ndonjëherë kështu? Nëse është kështu, shkrimet e shenjta vijuese do të japin kuptueshmëri dhe ndihmë të çmuar.

Përmbliidhni shkurtimisht mënyrën se si mund të shfaqim dashurinë tonë siç përshkruhet në shkrimet e shenjta vijuese:

Gjoni 15:9, 10. Në ç'mënyrë e shfaqim më mirë dashurinë tonë për Perëndinë?

1 Gjoni 2:15–17. Në ç'mënyrë shumë njerëz duan botën në vend të Perëndisë?

1 Gjoni 3:17, 18. Sa i rëndësishëm është shërbimi për shfaqjen e dashurisë?

(23-12) Dashuri me Vepra dhe Jo Vetëm me Fjalë

Ne e duam Atin tonë dhe Shpëtimtarin tonë sepse *Ata së pari na deshën ne!* Dhe ne e shfaqim dashurinë tonë për Ta në trajtimin tonë për njëri-tjetrit. Shumica prej nesh mund të mos vihen kurrë në provën vendimtare të

dhënies së jetës për dikë që duan. Provat tona të dashurisë dhe përkushtimit mund të vijnë në mënyra të tjera, më të qeta ndoshta, megjithatë të vërteta. Dhe kur vijnë, “të mos duam me fjalë, as me gjuhë, por me vepra dhe në të vërtetë”.

Zbatimi i këtyre standardeve hyjnore mund të ilustruhet nga ngjarja në vijim:

“Disa kohë më parë, një shoku im tregoi një përvojë që do të dëshiroja t’ua përcillja juve. Ai tha:

‘Një kushëri i babait tim dhe babai im jetonin në të njëjtin komunitet dhe po konkurronin në biznesin e ndërtimit. Gjatë viteve, u zhvillua një rivalitet shumë i ashpër dhe i hidhur mes tyre. Ky rivalitet u ndez në fillim nga sigurimi i kontratave të ndërtimit dhe më vonë në çështjet politike të qytetit tonë, ku ata kundërshtuan njëri-tjetrin në zgjedhje shumë të nxehta [politikisht].

Familjet tona të ngushta e trashëguan këtë gjendje me vdekjen e babait tim, sepse ne djemtë duket se do të vijonim atje ku e ndërpreu Babi. Ishte një sforcim i madh për pjesëtarët e familjes së tij dhe të tonës madje dhe që të ishim të sjellshëm ndaj njëri-tjetrit, madje edhe në thirrjet tona në Kishë ku ai shërbeu si peshkop i një lagjeje dhe unë në një tjetër dhe më vonë në këshillin e lartë ku ishim anëtarë që të dy. Kur ishim bashkë dukej sikur Satani merrte pushtetin, dhe jam i sigurt që ai e bënte, sepse a nuk na kanë thënë se atje ku është grindja, Shpirti i Zotit nuk është?

Kjo gjendje vazhdoi të acarohet. Befas e gjeta veten me një thirrje për të lënë mënjatë të gjitha gjërat e botës dhe për të shkuar e për të kryesuar mbi një mision. Kjo ishte një përvojë drithëruese për ta menduar dhe përsëri, në mënyrë të nënndërgjegjshme, kisha një ndjenjë të paretshme për këtë. Vazhdova t’i bëja pyetjen vetes: “A je vërtet i denjë që ta pranosh një thirrje kaq të rëndësishme?” Po e jetoja Fjalën e Urtësisë, isha pagues i së dhjetës së plotë, isha besnik në të gjitha aktivitetet e mia në Kishë, isha moralisht i pastër dhe ende, kjo ndjenjë e paretshme vazhdonte.

Fillova menjëherë t’i vija çështjet e mia të biznesit dhe personalet në një gjendje që të tjerët të mund të merreshin me to kur të mos isha. Një pasdite ndërsa po kthehesha në shtëpi nga zyra ime, ndodhi vërtet. Nuk dëgjova një zë, por po aq qartë sikur një zë të më fliste mua, diçka tha: “Ti duhet të shkosh te kushëriri i babait

tënd dhe t’i sqarosh gjërat. Ti nuk mund të shkosh në këtë mision dhe të japësh mësim ungjillin e dashurisë me këtë ndjenjë të tmerrshme që është mes jush.”

E ngava makinën për te shtëpia e tij dhe, me frikë e drithërim të madh, shkova e i rashë ziles së derës. Nuk pati përgjigje. Pasi prita disa minuta, u ktheva te makina ime dhe thashë në heshtje: “Zot, unë e bëra përpjekjen. Jam i sigurt se kjo do të jetë e pranueshme.” Por nuk ishte. Kjo ndjenjë e paretshme ende vazhdonte. U luta me zell për këtë.

Ditën tjetër, ndërsa isha ulur në një shërbim funerali, kushëriri im hyri dhe u ul në karrigen përtej udhëzës, përkundraill meje. Shpirti më nxiti që ta pyesja nëse mund ta takoja në shtëpinë e tij pas shërbimit. Ai ra dakord. Këtë herë shkova me gjakftohtësi dhe qetësi në shpirt sepse i kisha kërkuar Zotit të përgatiste udhën për mua.

Kur i rashë ziles së derës, ai më ftoi të hyja në dhomën e ndenjjes dhe më përgëzoi për thirrjen time të misionit. Ne folëm disa minuta për gjërat në përgjithësi dhe pastaj ndodhi. E pashë me ndjenjën e dashurisë, që zëvendësoi gjithë hidhërimin e vjetër, dhe thashë: “Kam ardhur të kërkoj falje për çfarëdo gjëje që kam thënë ose bërë ndonjëherë që ka tentuar të na ndajë ne dhe familjet tona”.

Në këtë pikë, na u mbushën sytë me lotë dhe, për disa minuta, asnjëri prej nesh nuk mundi të thoshte asnjë fjalë. Ky ishte një çast kur heshtja që më e fuqishme se fjalët. Pas pak minutash, ai tha: “Do të dëshiroja të kisha ardhur unë i pari te ty”. Iu përgjigja: “Gjëja e rëndësishme është që u krye, jo kush e nisi atë”.

Në këtë çast patëm një përvojë të pasur shpirtërore, që na bëri të pastronim jetën tonë dhe shpirtin tonë nga ato gjëra që na kishin ndarë, që përfundoi me pasjen e marrëdhënieve të duhura familjare.

Tani mund të shkoja në misionin tim dhe ta jepja mësim kuptimin e vërtetë të dashurisë, sepse për herë të parë në jetën time kisha përjetuar përmasën e saj më të thellë dhe tani mund të thoshja ndershmërisht se nuk kishte asnjë njeri në botë që nuk e doja dhe nuk e vlerësoja. Që nga ajo ditë, jeta ime nuk ka qenë kurrë e njëjta, sepse që atëherë që unë mësova në mënyrën më pozitive, siç nuk e kisha kuptuar kurrë më parë, urdhrin e Mësuesit ndaj dishepujve të Tij, kur tha: “Po ju jap një urdhërim të ri: ta doni njëri-tjetrin”.’ (Gjoni

13:34.)” (N. Eldon Tanner në *CR*, prill 1967, f. 105–106.)

Çfarë mund të bëj që t’u tregoj dashurinë time njerëzve që janë pranë meje? Cilët janë vërtet fqinjët e mi? Është kuptimplote që Zoti nuk urdhëroi thjesht që ne duhet ta duam njëri-tjetrin; Ai na tregoi udhën. Të gjithë ata që do të jenë si Perëndia, duhet ta ndjekin Atë. Si lidhet dashuria me ndryshimin mes dëshmisë dhe kthimit në besim? A mund të ketë dikush një dëshmi dhe jo dashuri? A mund të jetë dikush vërtet i

kthyer në besim dhe të mos shfaqë dashuri edhe për Perëndinë edhe për bashkënjerezit e tij? Përgjigjja është thuasht sigurisht jo.

Tani merrni një çast dhe vlerësoni vetë qëndrimin tuaj. A jeni zotërues i një dëshmie? A ju ka çuar drejt kthimit në besim? Nëse përgjigjja juaj për pyetjen e fundit që po, çfarë prove mund të citoni nga jeta juaj për ta mbështetur përgjigjen tuaj? Nëse përgjigjja juaj që jo, çfarë gjërash duhet të bëni që t’ju sjellin ju në gjendjen e kthyer në besim?

24

“Po Ju Jap Paqen Time”

Tema

Paqja për të cilën foli Shpëtimtari, ajo paqe që bota nuk e njeh, i vjen dishepullit të vërtetë kryesisht me anë të mjetit të Ngushëlluesit – Frymës së Shenjtë.

Java e Sakrificës Shlyese

Mateu

Marku

Lluka

Gjoni

Dita e Pestë, vazhdim

Jerusalemi, Judea

Ligjërata Mbi Ngushëlluesin

14:1–31

Ata Këndojnë një Himn – Dalin për te Mali i Ullinjve

26:30

14:26

22:39

Marrëdhënia e Tyre me Krishtin dhe Botën; Shpjegohet Vdekja e Tij

15:1–27; 16:1–33

Hyrje

Në këto orët e fundit të jetës së Tij në vdekshmëri, Jezusi u foli për dashurinë apostujve të Tij dhe iu lut Atit për ta, që ata të mund të ishin një. Turmat e kishin përshëndetur shfaqjen e Tij në Jerusalem si atë të një mbreti dhe kishin thirrur hosana me pritshmërinë se Jezusi do t’i çlironte nga shtypësit e tyre. Por edhe tani, kur Ai ishte ulur për darkë dhe i udhëzoi ata që i kishte thirrur dhe zgjedhur jashtë nga bota, sinedri komplotoi për vdekjen e Tij dhe u përpoq të minonte popullaritetin e Tij mes masave të njerëzve. Dhe në fund Ai do të ishte vetëm – turmat do ta mohonin Atë. Askush (edhe ata që e donin Atë më shumë, fjetën!) nuk do të thërriste për vuajtjen e Tij në Gjetseman, ku i vetëm, i braktisur dhe pa pompozitetin e turmave, Ai do të merrte një fitore të pafundme shumë më të madhe se çfarëdo disfatë e Romës.

Por për tani, Ai e ktheu vëmendjen te ata që i donte. “Por tani unë po shkoj tek ai që më ka dërguar”, tha Ai. “... Ju do të pikëlloheni, por pikëllimi juaj do të kthehet në gëzim.” (Gjoni 16:5, 20.) Por si do të kthehej pikëllimi në gëzim?

Është kuptimplote të kujtojmë se Jezusi nuk i la pa ngushëllim apostujt e Tij – Ai i këshilloi ata që ta prisnin me gëzim kohën kur do ta shihnin sërish. Ai i mësoi ata për Atin dhe për Frymën e Shenjtë, Ngushëlluesin e madh që do të dëshmonte për Të dhe

do t'i udhëhiqte të gjithë ata që do të pasonin, në një plotësi të së vërtetës.

Ky ngushëllues do t'u sillte atyre gjithashtu paqen e madhe për të cilën foli Ai – një paqe që do t'i rezistonte gjithë vuajtjes së një bote të vetmuar e të trishtuar. Dhurata e Frymës së Shenjtë ka qenë gjithmonë e disponueshme për dishepullin besnik.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenja në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(24-1) Gjoni 14:2. Çfarë Janë Banesat e Shumta?

“Teksti im është për ringjalljen e të vdekurve, që do ta gjeni në kapitullin e 14-të të Gjonit – ‘Në shtëpinë e Atit tim ka shumë banesa’. Që duhet të jetë – ‘Në mbretërinë e Atit tim ka shumë mbretëri’, në mënyrë që ju të mund të jeni trashëgimtarë të Perëndisë dhe bashkëtrashëgimtarë me mua. ...

Ka banesa për ata që i binden një ligji qiellor, dhe ka banesa të tjera për ata që nuk i binden ligjit, çdo njeri sipas rendit të vet.” (Smith, *Mësimet*, f. 230.)

(24-2) Gjoni 14:7–11. Në Ç’Mënyrë Është e Mundur të Kuptojmë për Atin?

Kur Jezusi shërbeu në këtë botë, Ai dukej ashtu si do të ishte dukur Ati; Ai tha atë çfarë do të kishte thënë Ati dhe Ai bëri atë që do të kishte bërë Ati. Ashtu si ka dhënë mësim Plaku Marion G. Romni:

“Jezusi në shërbesën e Tij në vdekshmëri, duke qenë, siç tha Pali, ‘vula e qenies së [Atit të] tij’ (Hebrenjve 1:3), ishte një zbulues e vërtetë dhe e plotë e personit dhe natyrës së Perëndisë. Këtë i vërtetoi Ai Filipit kur tha: ‘... Kush më ka parë mua, ka parë Atin. ...’ (Gjoni 14:9.)” (CR, tetor 1967, f. 135.)

(24-3) Gjoni 14:12. Si Mund të Bënin Shërbëtorët e Tij Punë më të Mëdha se sa Bëri Jezusi?

“Ai nuk thotë se ata duhet t'i bëjnë këto punë pas pak; por ata duhet të bëjnë punë më të mëdha sepse Ai shkoi te Ati. Ai thotë në vargun e 24-t [të kapitullit të 17-të të Gjonit]: ‘O Atë, unë dua që atje ku jam unë, të jenë me

mua edhe ata që më ke dhënë, që ta shohin lavdinë time’. Këto thënie, të marra së bashku, e bëjnë shumë të qartë se punët më të mëdha, të cilat duhej të bënin ata që besonin në emrin e Tij, do të bëheshin në përjetësi, ku Ai po shkonte dhe ku ata duhej të shihnin lavdinë e Tij.” (*Lectures on Faith*, Lecture Seventh, v. 12.)

(24-4) Gjoni 14:18–24. Çfarë Janë Dy Ngushëlluesit?

“Këto deklarime për dy Ngushëlluesit kulmojnë dhe kurorëzojnë mësimet e Birit të Perëndisë. Ne nuk kemi asnjë dokumentim të gjërave që Ai tha ndonjëherë, që mund t'i tërheqë kaq plotësisht perdet e përjetësisë dhe të hapë për besnikun një vegim të lavdive të Perëndisë. Bazuar te dashuria, lindur prej bindjes, Jezusi u premtonte shenjtorëve se ata mund të kenë sa vijon, këtu dhe tani në këtë jetë:

“1) Dhuratën dhe shoqërimin e vazhdueshëm të Frymës së Shenjtë; ngushëllimin dhe paqen që është funksioni i atij Shpirti të Shenjtë që ta japë; zbuluesin dhe fuqinë shenjteruese, të cilat vetëm këto do t'i përgatisin njerëzit për shoqërimin e perëndive dhe engjëjve paskëtaj;

2) Vizita personale nga Ngushëlluesi i Dytë, vetë Zoti Jezu Krisht, qenia e ringjallur dhe e përsosur, që banon me Atin e Tij në banesat lart; dhe

3) Perëndia, Ati – shënoje mirë këtë Filip! – do ta vizitojë personalisht njeriun, do ta marrë me vete në banesën e tij, ashtu, dhe do t'i zbulojë atij të gjitha misteret e fshehura të mbretërisë së Tij.” (McConkie, *DNTC*, 1:735.)

(24-5) Gjoni 14:18–24. “Do të Kthehem te Ju”

“Tani çfarë është ky Ngushëllues tjetër? Nuk është as më shumë e as më pak se vetë Zoti Jezu Krisht; dhe kjo është thelbi dhe përmbajtja e të gjithë çështjes; që kur cilido njeri merr këtë Ngushëllues të fundit, ai do ta ketë personin e Jezu Krishtit që të merret me të, ose t'i shfaqet atij herë pas here dhe madje atij do t'i shfaqet Ati, dhe ata do ta marrin atë në banesën e tyre, dhe vegimet e qiejve do të hapen për të, dhe Zoti do ta mësojë atë ballë për ballë, dhe ai mund të ketë një njohuri të përsosur të mistereve të mbretërisë së Perëndisë; dhe kjo është gjendja dhe vendi ku arritën

shenjtoret e lashtë kur patën vegime të tilla kaq të lavdishme – Isaia, Ezekieli, Gjoni në ishullin e Patmosit, shën Pali në tre qiejt dhe të gjithë shenjtoret që mbajtën vëllazëri me asamblenë e përgjithshme dhe Kishën e të Parëlindurit.” (*Teachings*, f. 150–151.)

(24-6) Gjoni 14:26. Kur e Morën Dishepujt Dhuratën e Frymës së Shenjtë?

Plaku Jozef Filding Smith deklaroi se “dishepujt e Jezusit nuk e morën dhuratën e Frymës së Shenjtë ndërsa Ai qe me ta. Arsyeja për këtë, të paktën pjesërisht, ishte për shkak të faktit se ata kishin me vete që t’i udhëhiqte e t’i mësonte ata, anëtarin e dytë të Kreut-Perëndi, madje vetë Jezusin. Ndërkohë që Ai qe me ta, nuk kishte arsye për ata që të kishin shoqërimin e Frymës së Shenjtë. Përpara se Shpëtimtari t’i linte ata, Ai premtoi t’u dërgonte Ngushëlluesin, ose Frymën e Shenjtë.” (*Answers to Gospel Questions*, 2:159.)

(24-7) Gjoni 14:30. “Vjen Princi i Kësaj Bote”

“Ka q i fuqishëm qe ai në kohën e Mësuesit, saqë Mësuesi iu referua Satanit si ‘princi i kësaj bote’, por Ai shtoi, ‘po vjen princi i kësaj bote dhe ai nuk ka asgjë në mua’. (Gjoni 14:30.) Ne duhet të jemi në gjendje të themi, edhe pse fuqia është e ligë në çdo anë: ‘Sa për mua dhe për shtëpinë time, ne do t’i shërbejmë Perëndisë së kësaj toke’. Princi i kësaj bote po vjen të tundojë gjithë secilin prej nesh dhe të vetmit që do t’i bëjnë ballë nëpër këto ditë të liga, janë ata që i kanë themeluar shtëpitë e tyre mbi shkëmb, siç tha Mësuesi: Ra shiu, erdhi përmbytja, frynë erërat dhe u përplasën mbi atë shtëpi; por ajo nuk u shemb, sepse ishte themeluar mbi shkëmb. Kjo është ajo çfarë Zoti po përpiqet të na thotë sot.” (Harold B. Lee në *British Area Conference Report*, gusht 1971, f. 135.)

(24-8) Gjoni 16:24. A Nuk Ishin Lutur Apostujt Ndonjëherë më Parë?

Në këtë varg Jezusi nuk pohon se apostujt e Tij nuk ishin lutur kurrë, apo të kishin kërkuar ndonjë gjë; përkundrazi, Ai tha se apostujt e Tij nuk ishin lutur kurrë më parë në *emrin e Tij*, që është, në emrin e Jezu Krishtit. Pa dyshim që apostujt ishin burra të besimit që luteshin shpesh, përndryshe si do ta kishin merituar ndonjëherë nderin e lartë e të shenjtë të një thirrjeje në apostullim?

“Meqë ligji hyjnor në të gjitha epokat kishte kërkuar që njerëzit t’i luteshin Atit në emrin e Krishtit, përse Jezusi priti këtë kohë që të fuste sistemin e lashtë mes dishepujve të Tij? Ndoshta është një situatë e ngjashme me atë që përfshihet në marrjen e dhuratës së Frymës së Shenjtë; për sa kohë Jezusi qe me dishepujt ata nuk gëzuan *shfaqjet e plota* të Frymës së Shenjtë. (Gjoni 16:7.) Ndoshta për aq kohë sa Jezusi qe personalisht me ta, shumë prej kërkesave të tyre i ishin drejtuar drejtpërsëdrejti Atij në vend se Atit. I tillë qe kursi i veprimit që u ndoq nga nefitët kur Zoti i ringjallur dhe i përlëvdur shërbeu mes tyre. Ata iu lutën drejtpërsëdrejti Atij dhe jo Atit.” (McConkie, *DNTC*, 1:758; shih edhe 3 Nefi 19:17–25.)

Çështje për Meditim

“Po Ju Jap Paqen Time”

Jezusi qe i bindur ndaj vullnetit të Atit dhe në fund të shërbesës së Tij në vdekshmëri, Ai dha mësim ato parime që përmbahen në kapitujt që ju po merrni parasysh (Gjoni 14–17). Në këto vargje Zoti u dha mësim dishepujve të Tij udhën për te paqja përfundimtare në një botë që nuk e njeh atë. Ai u shpjegoi atyre misionin e Frymës së Shenjtë.

(24-9) Gjoni 15:1–8. “Pa Mua nuk Mund të Bëni Asgjë”

Anëtarët e Kishës janë si degët dhe gjethet në një pemë të madhe. Ata janë në pemë, por vetëm kjo nuk i shpëton ata. Nëse ata nuk marrin ushqimin dhe fuqinë mbështetëse që vjen nga Krishti, që është trugu (fuqi mbështetëse që u përçohet atyre vetëm nga Fryma e Shenjtë kur ata bëhen të denjë për ta marrë atë), atëherë ata do të fishken dhe do të bien ashtu si gjethet e thara. Për këtë, Presidenti Xhon Tejlor tha:

“Si një shenjtore ju thoni: ‘Mendoj se e kuptoj detyrën time dhe po veproj shumë mirë’. Ajo mund të jetë kështu. Ju shihni filizin e vogël: është i gjelbër; lulëzon dhe është vetë tabloja e jetës. Ai mban pjesën dhe përpjestimin e vet në pemë dhe është i lidhur me kërcellin, degët dhe rrënjën. Por a do të mund të jetonte pema pa të? Po, do të mundej. Ai nuk duhet të krenohet e të krekoset dhe të thotë: ‘Sa i gjelbër jam, sa shumë lulëzoj dhe në ç’pozicion të shëndetshëm jam unë! Sa mirë po veproj dhe jam në vendin tim të duhur dhe po veproj saktë.’ Por a mund të bësh pa rrënjën? Jo: ti

mban vendin dhe pozicionin tënd të duhur në pemë. Pikërisht kështu është me njerëzit. Kur ata po e bëjnë pjesën e tyre – kur ata po i lartësojnë thirrjet e tyre, duke jetuar fenë e tyre dhe duke ecur në bindje ndaj Shpirtit të Zotit, ata kanë një pjesë të Shpirtit të Tij dhënë atyre për të përfutur prej Tij. Dhe ndërkohë që ata janë të përrulur, besnikë, të zellshëm dhe respektojnë ligjet e urdhërimit e Perëndisë, ata qëndrojnë në pozicionin e duhur të tyre në pemë: ata po lulëzojnë; sythët, lulet, gjethet dhe gjithçka në lidhje me ta është në rregull dhe ata formojnë një pjesë dhe copë të pemës. ...” (John Taylor në *JD*, 6:108.)

Pa ndonjë përgjigje me shkrim, meditoni me kujdes për këto pyetje:

Cili është burimi, ose “hardhia”, fuqia dhe ndikimi i së cilës mund të mbështesë dhe ushqejë shenjtoret?

Cili anëtar i Kreut-Perëndi punon me njeriun dhe e korrigjon, dhe e mëson, dhe e rafinon atë, që ai të mund të jetë mjaft i denjë sa të marrë bekimet që vijnë nga Jezusi?

Çfarë duhet të bëjë një njeri që ai të jetë i lidhur vendosmërisht te pema?

Çfarë do të ndodhë me cilindo që, nëpërmjet kokëfortësisë ose mosbindjes apo për çfarëdo arsye, e ndan veten nga pema?

Gjoni 14:26

Çfarë tha Jezusi se do të bënte Fryma e Shenjtë për ata që po përpiqeshin të ishin të denjë?

Gjoni 15:26

Për cilin dëshmon Fryma e Shenjtë?

Gjoni 16:7–11

Jezusi tha se Fryma e Shenjtë do të vinte për ta qortuar botën për tri arsye. Cilat janë ato?

Gjoni 16:13–15

Në çfarë mënyre Fryma e Shenjtë lëvdon Jezusin dhe Atin?

(24-10) Fryma e Shenjtë e Sjell Njeriun te Potenciali i Plotë i Tij

“Dhurata e Frymës së Shenjtë përshtatet për të gjitha këto organe ose tipare. Ai përshpejton të gjitha aftësitë mendore, zmadhon, zgjeron, shpalos dhe dëlor të gjitha pasionet dhe ndjenjat e natyrshme; dhe i përshtat ato, me anë të dhuratës së urtësisë, për përdorimin e tyre të ligjshëm. Ai frymëzon, zhvillon, kultivon dhe pjek gjithë simpatitë delikate, gëzimet, shijet, ndjenjat dhe afeksionet gjinore të natyrës sonë. Ai frymëzon virtut, shpirtmirësi, mirësi, butësi, ëmbëlsi dhe dashuri hyjnore. Ai zhvillon bukuri të njeriut, formës dhe tipareve. Ai priret ndaj shëndetit, energjisë, gjallërisë dhe ndjenjave shoqërore. Ai forcon gjithë aftësitë e njeriut fizik dhe intelektual. Ai forcon dhe u jep tonifikim nervave. Shkurt, është, ashtu siç ka qenë, palcë për kockën, gëzim për zemrën, dritë për sytë, muzikë për veshët dhe jetë për të gjithë qenien.

Në prani të njerëzve të tillë, njeriu ndien të gëzojë dritën e pamjes së tyre, si rrezatimet jetëdhënëse të një rrezeje dielli. Vetë atmosfera e tyre shpërhap një emocion, një flakërim të ngrohtë hareje dhe simpatie të kulluar për zemrat dhe nervat e të tjerëve që kanë ndjenja farefisnie, ose simpati shpirtërore.” (Pratt, *Key to the Science of Theology*, f. 101.)

(24-11) Si një Lajmëtar i Kreut-Perëndi, Fryma e Shenjtë u Jep Mësim Anëtarëve Besnikë

“Fryma e Shenjtë është një Personazh i Shpirtit, në ngjashmëri me Perëndinë, Atin, me fjalë të tjera një ngjashmëri me Atin dhe Birin. Misioni i tij është të udhëzojë e ndriçojë mendjet e atyre që, me anë të besnikërisë së tyre, u janë bindur urdhërimeve të Atit dhe të Birit. Ai jep dëshmi për të vërtetën, shpejton mendjet e atyre që kanë bërë besëlidhje, dhe u zbulon atyre të fshehtat e mbretërisë së Perëndisë. Ai është një lajmëtar i veçantë nga Ati dhe Biri dhe përçon vullnetin e Tyre. ...” (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 5:134.)

(24-12) Gjoni 16:33. “Por Merrni Zemër, Unë e Munda Botën”

Ka një ndryshim të madh mes llojit të paqes për të cilën foli Jezusi dhe botës rreth nesh. Ne jetojmë në një botë të ligë, një botë që është çmendur nga plotësimi i tekave dhe krimi. Çdo ditë, lajmet japin njoftime

tragjike luftërash, fatkeqësish natyrore, terrori dhe për përpjekjet e dështuara të njerëzimit për të shmangur ose për t'iu përgjigjur me zgjuarsia fatkeqësive. Pavarësisht nga e gjitha kjo, Jezusi u ka premtuar ndjekësve të Tij që ata mund të kenë paqe në këtë botë. Lexoni Gjoni 16:33. Krahasoni Filipianëve 4:7.

Dhe premtimi i Jezusit është i vërtetë, sepse ata që u binden urdhërimeve të Tij, vërtet e ndiejnë ndikimin e ngushëllimin në zemrat e tyre dhe nuk kanë frikë. Përballë çdo rreziku kërcënues, ata mund t'i luten Perëndisë dhe Ai do t'u përgjigjet atyre me anë të "zërit të vogël e të qetë" të Shpirtit të Shenjtë dhe do t'u flasë paqe shpirttrave të tyre. Plaku Harold B. Li ka dhënë mësim këtë:

"Tepër shpesh, kur Perëndia flet me këtë zë të vogël e të qetë, siç bëri me Elijan në shpellë, mund të mos jetë i dëgjueshëm për të dëgjuarit tonë fizik sepse, ashtu si një radio me cene, ne mund të mos jemi të akorduar me pafundësinë." (Në CR, tetor 1966, f. 115.)

Por nëse ju do të jeni të bindur (sepse ky është kushti), premtimi për paqe i Zotit për ju është i sigurt, absolutisht i sigurt!

*Shpirtin që te Jezusi kërkon të pushoj'
Armiqve në duar [Ai] kurr' s'ua lësho[n]'.
Megjith' se skëterra k'të shpirt t'mund do doj',
[Ai] kurrë, jo kurrë, jo kurrë s'e harro[n]!*

("Sa i Fortë Një Themel", *Himne dhe Këngë të Fëmijëve*, f. 6.)

Gordonin diçka e mundonte. Ai e kishte dëgjuar shumë herë dëshminë e babait të tij për ndikimin e ëmbël dhe të butë të Frymës së Shenjtë. Por Gordoni vetë ndiente se ai as nuk i ishte qasur ndonjëherë të pasurit të shoqërimin të atij Shpirti. Ai pyeste veten për shumë gjëra dhe kjo e brengosi atë. A kishte diçka të gabuar, diçka të ndryshme te ai që do të thoshte se ai kurrë nuk do të mund të kishte të njëjtën qetësi dhe siguri, të njëjtën paqe që zotëronte babai i tij? Ai po përpiqej të bënte një jetë të mirë, por a kishte ende diçka që mungonte, diçka që ai e kishte anashkaluar, e cila po e pengonte nga sigurimi i asaj që kishte babai i tij?

Dhe pyetja më shqetësuese nga të gjitha ishte kjo: A po e mashtronte babai i tij? Por ky mendim i fundit gjithmonë tretej, sepse Gordoni e dinte që babai i tij e dinte. Kaq e thjeshtë ishte. Ai kishte jetuar në shtëpinë

e babait të tij, e kishte dëgjuar të lutej, kishte vërejtur jetën dhe shembullin e babait të tij.

Një mbrëmje Gordoni dëgjoi pa dashur babanë e tij që po qetësonte dikë në telefon duke i thënë: "Mirë, e di që gjërat do të funksionojnë, kështu që le të mos shqetësohemi më për këtë". Sapo babai e uli dorezën e telefonit, Gordoni pyeti: "Babi, nga e di? Kjo është një botë e ndryshueshme, e paqëndrueshme! Si mund të pretendosh se e di diçka me siguri?"

I habitur nga shpërthimi i Gordonit, babai i tij ngurroi dhe pastaj u përgjigj qetësisht: "Gordon, unë thjesht e di". Pastaj, sikur ta perceptonte përpjekjen e brendshme të Gordonit, babai shtoi: "Dhe, Gordon, ti mund ta dish pikërisht siç e di unë, nëse dëshiron".

"Por, Babi", e ndërpreu Gordoni, me zë më të lartë seç duhej, "unë kam jetuar mirë dhe unë lutem, dhe përpiqem, por nuk kam marrë ndonjë përgjigje ndaj lutjeve, dhe nuk kam pasur vegime, ose ndjenja të veçanta ngushëllimi. Nuk ndihem i sigurt për asnjë gjë! A ka diçka të gabuar tek unë?"

"Jo, Gordon, nuk ka asgjë të gabuar te ti. Dhe e përsëris, ti mund ta kesh atë paqe dhe qetësim për të cilin flet, por vetën nëse paguan çmimin. Duhet të jesh i duruar, pasi shoqërimi dhe paqja e Shpirtit nuk vjen lehtë. Ti duhet të jetosh urdhërimet dhe të mbash besëlidhjet që ke bërë si mbajtës i priftërisë. Përtej këtyre gjërave, ti duhet të lutesh seriozisht dhe të studiosh me zell për Jezusin dhe Kishën e Tij, sepse Fryma e Shenjtë nuk do të vijë që thjesht të të zbavisë ty ose të të kënaqë kureshtjen; por do të të ndihmojë të zhvillosh një marrëdhënie me Shëlbuesin tënd nëse përpjekjet e tua janë të palodhshme dhe dëshirat e tua të sinqerta." Lexo Mateu 13:45, 46.

"Tani, Gordon, mos u shkurajo. Kërko, trokit, studio, lutu, ji i bindur dhe ti do të marrësh paqen dhe sigurimin e qetë që dëshiron."

Kaluan muaj pasi Gordoni filloi kërkimin e tij. Ai studioi dhe u lut me gjithë zemër. Ai lexoi në Dhiatën e Re (shumë herë deri natën vonë) tregimin për jetën e Jezusit, si dhe u lut e u përpoq sinqerisht të jetonte e të vepronte ashtu siç kishte bërë Jezusi.

Dhe pastaj, ngadalë dhe shumë butësisht, erdhi në zemrën e tij paqja e shumëdëshiruar dhe sigurimi i qetë

për realitetin e Jezusit. Babai i tij vërtet e dinte dhe tani edhe Gordoni e dinte gjithashtu.

Do të Shfaqet

I bukur

është veprimi i

Shpirtit të Shenjtë

Ai zbulon e zhvillon atë që është fisnike

dhe e përjetshme,

dhe hyjnore te njeriu.

Krenarët përulen,

Urryesit bëhen dashamirës.

Ata që duken të vetëkënaqur ndriçohen

për identitetin e

dhe varësinë e tyre nga

Shëlbuesi Ynë Hyjnor.

Sytë

e atyre që kanë qenë

të verbër ndaj së vërtetës

hapen.

Zemrat

e atyre që janë ngurtësuar

kundrejt rrezeve gjithmonë denjuese

të dritës

dhe dashurisë,

zbuten.

Dhe nëse ata e marrin atë,

Çdo ditë

është më e çmuar,

më kuptimplote për ta,

dhe

Ata mund të ecin në një risi të jetës,

Nëse ata thjesht kërkojnë.

(Përdorur me leje.)

Edhe pse në jetën tonë në vdekshmëri është e domosdoshme që ne të provojmë vuajtje, sprovë dhe betejë, nëpërmjet Frymës së Shenjtë, dishepujt e Jezu Krishtit mund të kenë një paqe që nuk njihet në botë. A e keni një paqe të tillë?

25

“Mos u Bëftë Vullneti Im, por Yti”

Tema

Nëpërmjet vuajtjes së Jezu Krishtit në Gjetseman, ne mund të marrim falje për mëkatet.

Java e Sakrificës Shlyese

26:36–46

Mateu

14:32–42

Marku

22:40–46

Lluka

18:1, 2

Gjoni

Hyrje

Dita e Pestë, vazhdim

Në ditën e pestë të javës së sakrificës shlyese, Jezusi e kishte organizuar që ta hante darkën e Pashkës me Të Dymbëdhjetët. Në vijim të kësaj “darke të fundit”, Jezusi tregoi se cili ishte tradhtuesi i Tij; Juda pastaj u largua për ta kryer tradhtinë e tij. Pasi bëri të ditur vdekjen e Tij, Jezusi filloi Darkën e Zotit – sakramentin

Lutja e Priftërisë së Lartë

17:1–26

– dhe u tha njëmbëdhjetë apostujve: “Nuk do të pi më prej frytit të hardhisë deri në atë ditë kur do ta pi të ri

Agonia në Gjetseman

në mbretërinë e Perëndisë”. (Marku 14:25.) Ai tha pastaj se ishte e domosdoshme që Ai t’i linte ata, që Ai të mund të përgatiste një vend për ta me Atin e Tij, por se Ai do t’u dërgonte Ngushëlluesin atyre dhe se Ai Vetë do të vinte tek ata. Ai pastaj u la paqen e Tij atyre, duke u thënë që të mos shqetësoheshin apo të frikësoheshin. Në vijim të këtij fjalimi (shih Gjoni 14), Jezusi tha: “Çohuni, ikim prej kënde!” Pastaj u këndua një himn (shih Marku 14:26) dhe Jezusi i udhëhoqi njëmbëdhjetë apostujt te mali i Ullinjve.

Vargani i heshtur kaloi përmes portës në perëndim të tempullit, zbriti në një luginë që quhej Kidron, dhe pastaj vijoi lart nëpër shpatin e malit të Ullinjve. Këtë herë, në një tjetër fjalim për apostujt, Jezusi shpjegoi marrëdhënien e Tij me ta dhe e krahasoi këtë marrëdhënie me hardhinë dhe shermendet e saj. Jezusi i urdhëroi dishepujt që ta donin njëri-tjetrit; pastaj dha një shpjegim të mëtejshëm të rolit të Ngushëlluesit dhe shpjegoi se përse ishte e domosdoshme që Ai të largohej. Ai foli hapur në lidhje me vdekjen e Tij, gjë që bëri që apostujt të deklarorin: “Ja, ti tani po flet haptas dhe ... asnjë shëmbëlltyrë. ... Ne besojmë se ke dalë nga Perëndia.” (Gjoni 16:29, 30.) Jezusi pastaj bëri lutjen e Tij të shkëlqyer ndërmjetësuese drejtuar Atit në emër të dishepujve të Tij (shih Gjoni 17); dhe, duke zbritur nga mali, i çoi apostujt e Tij në një kopsht të quajtur Gjetseman ku Ai më pas filloi të lutej dhe, duke qenë në agoni të madhe, nxori gjak nga çdo por. Kështu Ai mori barrën e mëkateve të njerëzve. Leximi juaj duhet t’ju çojë te një dashuri, kuptueshmëri dhe vlerësim më i madh për sakrificën e pafundme të Krishtit për ju.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(25-1) Gjoni 17:1. Domethënia e Lutjes së Priftërisë së Lartë të Jezusit

Me një kuptueshmëri të përsosur të misionit të Tij dhe të faktit se koha për Shlyerjen e Tij “[kishte] ardhur”, Jezusi e mbylli pjesën mësimdhënëse të shërbesës së Tij me një lutje – një lutje së cilës nganjëherë i janë referuar si lutja e priftërisë së lartë ose lutja e shkëlqyer ndërmjetësuese. (Shih Gjoni 17.) Këto emërtime nuk janë pa vend sepse, siç do ta shohim, Jezusi, Prifti ynë i Madh i Lartë, së pari ofroi Vetën si një ofertë; pastaj, si

Ndërmjetësues, ndërmjetësoi në emër të anëtarëve të denjë të mbretërisë së Tij. Modeli për këtë ishte krijuar në Izraelin e lashtë.

Një herë në çdo vit, prifti i lartë kryesues në Izraelin e lashtë, hynte në shenjtëroren e shenjtëroreve, vendi më i shenjtë brenda tabernakullit. Atje ai do të kryente disa rite në lidhje me Ditën e Shlyerjes, një ditë e lënë mënjanë për përlujtje dhe pendim kombëtar. Pasi ishte larë dhe ishte veshur me tesha të bardha, ai do të paraqiste përpara Zotit një viç të vogël dhe dy keca si oferta për mëkatin dhe një dash si ofertë me djegie në emër të mëkateve të tij dhe të atyre të popullit. Roli i priftit të lartë ishte ai i një ndërmjetësuesi, ose i dikujt që ndërmjetësonte te Zoti në emër të popullit. Roli i tij, sigurisht, ishte vetëm një model i rolit të madh ndërmjetësues të Shpëtimtarit në emrin tonë. Kështu, kur Jezusi iu lut Atit për të gjithë ata që besonin tek Ai, Ai e bëri këtë si Ndërmjetësuesi ynë, ose Prifti i Madh i Lartë.

Lutja që Ai ofroi në këtë rast, ka tri pjesë të dallueshme:

Në pjesën e parë (shih Gjoni 17:1–3), Jezusi e ofroi Vetën si sakrificën e madhe. Ora e Tij kishte ardhur.

Pjesa tjetër e lutjes (shih Gjoni 17:4–19) ishte një raport nderues ndaj Atit për misionin e Tij në vdekshmëri.

Në pjesën e fundit (shih Gjoni 17:20–26) të lutjes së Tij, Jezusi ndërmjetësoi jo vetëm për njëmbëdhjetë apostujt e pranishëm, por për të gjithë ata që do të besojnë te Jezusi “me anë të fjalës së tyre”, në mënyrë që të gjithë do të arrinin te një unitet i përsosur, unitet i cili e veshi Krishtin tek ata ashtu si Krishti është tek Ati. Kështu të gjithë do të ishin të përsosur në unitet dhe bota do ta besonte se Ati kishte dërguar Birin e Tij.

(25-2) Gjoni 17:3. Si Mund ta Njohë një Njeri Perëndinë dhe Jezusin?

“Ta njohim Perëndinë në atë kuptim të plotë që do të na mundësojë të fitojmë shpëtim të përjetshëm, do të thotë se ne duhet të dimë atë që Ai di, të gëzojmë atë që Ai gëzon, të përjetojmë atë që Ai përjeton. Me gjuhën e Dhiatës së Re, ne duhet ‘të jemi të ngjashëm me të’. (1 Gjoni 3:2.)

Por përpara se të mund të bëhemi si Ai, ne duhet t'u bindemi atyre ligjeve që do të na mundësojnë të marrim karakterin, përsosmëritë dhe tiparet që Ai zotëron.

Dhe përpara se të mund t'u bindemi këtyre ligjeve, ne duhet të mësojmë se cilat janë ato; ne duhet të mësojmë për Krishtin dhe ungjillin e Tij. Ne duhet të mësojmë 'se shpëtimi ishte dhe është dhe do të jetë në dhe nëpërmjet gjakut shlyes të Krishtit, Zotit të Plotfuqishëm'. (Mosia 3:18.) Ne duhet të mësojmë se pagëzimi nga duart e një administruesi të ligjshëm është thelbësor për shpëtimin dhe se pas pagëzimit ne duhet të mbajmë urdhërimet dhe të 'shkoj[më] përpara me një vendosmëri në Krisht, duke pasur një ndriçim të përkryer të shpresës dhe një dashuri për Perëndinë dhe për gjithë njerëzit'. (2 Nefi 31:20.)" (Bruce R. McConkie në *CR*, prill 1966, f. 79.)

(25-3) Mateu 26:36. "Atëherë Jezusi shkoi ... në një Vend, që Quhej Gjetseman"

"Gjetseman. – Emri do të thotë 'shtypëse vaji' dhe ndoshta i referohet një mulliri që mbahej te ai vend, për nxjerrjen e vajt nga ullinj të që kultivoheshin atje. Gjoni i referohet vendit si një kopsht, emërtim prej të cilit ne mund ta konsiderojmë atë si një vend të mbyllur në pronësi private. Që ky ishte vend i frekuentuar nga Jezusi kur Ai kërkonte veçim për lutje, ose mundësi për biseda konfidenciale me dishepujt, tregohet nga i njëjti shkruer (Gjoni 18:1, 2)." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 620.)

(25-4) Mateu 26:39. "Në qoftë se Është e Mundur, Largoje prej Meje këtë Kupë"

"Perëndia është i pandryshueshëm, po kështu janë ligjet e Tij, në të gjitha format e tyre e në të gjitha zbatimet e tyre dhe, duke qenë Ai Vetë thelbi i ligjit, dhënësi i ligjit, mbështetësi i ligjit, të gjitha ato ligje janë të përjetshme në të gjitha funksionimet e tyre. ...

Prandaj, ligji i shlyerjes duhej të plotësohej, ashtu si të gjitha ligjet e tjera, sepse Perëndia nuk do të mund të ishte Perëndi pa e përmbushur atë.

Jezusi tha: 'Në qoftë se është e mundur, largoje prej meje këtë kupë'. Por nuk ishte e mundur; sepse bërja e kësaj do të kishte qenë një dhunim i ligjit dhe Ai duhej ta pinte atë. Shlyerja duhej të bëhej, një Perëndi duhej të sakrifikohej. Asnjë fuqi nuk mund t'i rezistojë një

ligji të Perëndisë. Ai është i gjithëpranishëm, i plotfuqishëm, ekziston kudo, në të gjitha gjërat ..." (Taylor, *The Mediation and Atonement*, f. 168–169.)

(25-5) Çfarë Ndodhi në Gjetseman?

"Ku dhe në çfarë rrethanash u bë sakrifica shlyese e Birit të Perëndisë? A ishte në Kryqin në Kalvar apo në Kopshtin e Gjetsemanit? Është te Kryqi i Krishtit vendi ku shohin shumica e të krishterëve kur e përqendrojnë vëmendjen e tyre te Shlyerja e pafundme dhe e përjetshme. Dhe sigurisht, sakrifica e Zotit tonë ishte plotësuar kur Ai u ngrit nga njerëzit; gjithashtu, ajo pjesë e jetës dhe vuajtjes së Tij është më dramatikja dhe, ndoshta, më prekësja në shpirt. Por në të vërtetë, dhembja dhe vuajtja, triumfi dhe madhështia e Shlyerjes ndodhën kryesisht në Gjetseman.

Qe atje që Jezusi mori mbi Vete mëkatet e botës me kushtin e pendimit. Qe atje ku Ai vuajti përtej fuqisë njerëzore për të duruar. Qe atje ku Ai nxori pika të mëdha gjaku nga çdo por. Qe atje që ankthi i Tij ishte aq i madh sa që Ai dëshiroi të largohej kupa e hidhur prej Tij. Ishte atje ku Ai bëri zgjedhjen përfundimtare për të ndjekur vullnetin e Atit. Ishte atje ku një engjëll nga qielli erdhi për ta forcuar Atë në sprovën e Tij më të madhe. Shumë njerëz janë kryqëzuar dhe mundimi e dhembja janë të skajshme. Por vetëm një dhe Ai, Njeriu që kishte Perëndinë si Atin e Tij, u përkul poshtë barrës së brengës dhe hidhërimit që ra mbi Të në atë natë të tmerrshme, atë natë në të cilën Ai zbriti poshtë të gjitha gjërave ndërsa u përgatit të ngrihej mbi të gjitha." (McConkie, *DNTC*, 1:774–775.)

(25-6) Në Çfarë Mase u Krye Shlyerja në Kopshtin e Gjetsemanit?

"Duket se, përveç vuajtjes së frikshme në lidhje me kryqëzimin, agonia e Gjetsemanit kishte ndodhur, e zmadhuar përtej fuqisë njerëzore për të duruar. Në orën më të hidhur, Krishti që po vdiste, ishte vetëm, vetëm në realitetin më të tmerrshëm. Që sakrifica supreme e Birit të mund të konsumohej në gjithë plotësinë e saj, Ati duket se e kishte tërhequr mbështetjen e pranisë së Tij të drejtpërdrejtë, duke i lënë Shpëtimtarit të njerëzve lavdinë e fitores së plotë mbi forcat e mëkatit dhe vdekjes." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 661.)

Kur Shpëtimtari bërtiti me triumf “U krye!” (Gjoni 19:30), Ai e dinte se sakrifica e Tij shlyese ishte pranuar nga Ati. (Shih Gjoni 19:28.)

“I ëmbël dhe i mirëpritur siç duhet të ketë qënë lehtësimi i vdekjes në cilëndo prej fazave më të hershme të vuajtjes së Tij nga Gjetsemani deri në kryq, Ai jetoi derisa të gjitha gjërat u kryen siç ishte caktuar.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 662.)

(25-7) Lluka 22:44. “Dhe Ai, duke Qenë në Agoni, Lutej edhe më Fort”

“Sa i përsosur është shembulli! Edhe pse Ai ishte Biri i Perëndisë, përsëri edhe Ai, pasi ishte forcuar nga një shërbëstar engjëllor, lutet me besim të shtuar; edhe Ai rritet në hir dhe ngjitet në lartësi më të mëdha të unitetit shpirtëror me Atin. Sa mirë shkroi Pali për këtë orë: ‘Në ditët e mishit të tij, me klithma të larta dhe me lot, i ofroi lutje dhe urata atij që mund ta shpëtonte nga vdekja, dhe u dëgjua për shkak të frikës së tij nga Perëndia. Edhe pse ishte Bir, mësoi të jetë i bindur nga ato që pësoi, dhe, si u bë i përkryer, u bë vepronjësi i shpëtimit të amshuar për të gjithë ata që i binden’. (Hebrenjve 5:7–9.)” (McConkie, *DNTC*, 1:776.)

Por çfarë ishte ajo që shkaktoi agoninë e thellë të Shpëtimtarit?

“Jezusi duhej ta hiqte mëkatin duke sakrifikuar Vetën. ... Dhe ndërsa Ai, në vetë personin e Tij, mbajti mëkatet e të gjithëve dhe shleu për to duke sakrifikuar Vetën, kështu erdhi mbi Të pesha dhe agonia e epokave dhe brezave, agonia e papërshkrueshme që vijoi me këtë shlyerje të shkëlqyer sakrifikuese, ku Ai mbajti mëkatet e botës dhe vuajti në vetë personin e Tij pasojat e një ligji të përjetshëm të Perëndisë, thyer nga njerëzit. Që këtu rrjedh pikëllimi i Tij i thellë, ankthi i Tij i papërshkrueshëm, tortura e Tij mbytëse, të përjetuara të gjitha në nënshtim ndaj dekretit të përjetshëm të Jehovahit dhe kërkesave të një ligji të patundur.

Vuajtja e Birit të Perëndisë nuk ishte thjesht vuajtja e vdekjes personale; sepse duke marrë pozicionin që mori duke bërë një shlyerje për mëkatet e botës, Ai mbajti peshën, përgjegjësinë dhe barrën për mëkatet e të gjithë njerëzve, gjë që, për ne, është e pakuptueshme. ...

Duke rënkuar nën këtë ngarkesë të përqendruar, këtë shtypje të rëndë e të pakuptueshme, këtë kërkesë të tmerrshme të Drejtësisë Hyjnore, nga e cila tkurret njerëzimi i pafuqishëm dhe nëpërmjet agonisë së përjetuar kështu duke nxjerrë pika të mëdha gjaku nga çdo por, Ai u prir të thërriste: ‘Ati im, në qoftë se është e mundur, largoje prej meje këtë kupë’. Ai ishte ndeshur me ngarkesën që kishte mbi vete në shkretëtirë, Ai kishte luftuar kundër fuqive të errësirës që ishin zgjidhur mbi Të; u ul poshtë të gjitha gjërave, mendja e Tij u mbingarkua me agoni dhe dhembje, i vetmuar dhe në dukje pa përkrahje e i braktisur, në agoninë e Tij gjaku pikoi nga porët e Tij.” (Taylor, *The Mediation and Atonement*, f. 149–150.)

(25-8) Lluka 22:44. “Dhe Djersa e Tij po i Bëhej si Gjak i Mpiksur që Bie për Tokë”

“Agonia e Krishtit në kopsht është e padepërtueshme nga mendja e kufizuar, si në intensitet edhe në shkak. Mendimi se Ai vuajti nëpër frikën e vdekjes nuk gjen mbështetje. Vdekja për Të ishte kusht paraprak për ringjalljen dhe kthimin triumfues të Ati, nga i cili kishte ardhur, dhe për një gjendje lavdie madje përtej asaj që Ai kishte zotëruar më parë; dhe, për më tepër, ishte në fuqinë e Tij që ta jepte jetën e Tij vullnetarisht. Ai luftoi dhe rënkoi nën një barrë të tillë që asnjë qenie tjetër që kishte jetuar në tokë, as nuk mund ta konceptonte si të mundur. Nuk ishte dhimbja fizike, as vetëm ankthi mendor, që e bëri Atë të vuante një torturë të tillë sa të prodhonte daljen e gjakut nga çdo por; por një agoni shpirtërore e shpirtit, e tillë që vetëm Perëndia ishte i aftë ta përjetonte. Asnjë njeri tjetër, sado të mëdha fuqitë e tij të durimit fizik ose mendor, nuk do të mund të kishte vuajtur kështu; sepse organizmi i tij njerëzor do të ishte dorëzuar dhe të fiktit do të kishte sjellë humbje të ndërgjegjes dhe harresë të mirëpritur. Në atë orë ankthi, Krishti hasi dhe kapërceu gjithë tmerret që Satani, ‘princi i kësaj bote’ do të mund të shkaktonte. Luftimi i tmerrshëm në lidhje me tundimet menjëherë pas pagëzimit të Zotit, u tejkalua dhe u la në hije nga ky luftim suprem me fuqitë e së ligës.

Në një mënyrë, ekzistuese dhe tmerrësisht të vërtetë, edhe pse të pakuptueshme për njeriun, Shpëtimtari mori mbi Vete barrën e mëkateve të njerëzimit nga Adami deri në fund të botës.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 613.)

Çështje për Meditim

Domethënia e Gjetsemanit

Në zbritje të shpatit lindor të Ullishtës, thuajse në bazën e luginës, shtrihet një kopsht, një kopsht i vogël me pemë ulliri, i quajtur Gjetseman. Emërtimi do të thotë “shtypëse vaji”, e quajtur kështu ndoshta sepse korija e ullinjve kishte një shtypëse për të shtrydhur ullinj të nga kopshti. Ndodhet rreth një kilometër larg mureve të qytetit dhe ishte një vend ku veçoheshin shpesh Jezusi dhe dishepujt e Tij.

Ndërsa vargani erdhi te Kopshti, Jezusi u tha tetë prej të njëmbëdhjetëve: “Uluni këtu, ndërsa unë po shkoj aty të lutem”. (Mateu 26:36.) Pastaj, duke marrë Pjetrin, Jakobin dhe Gjonin – ata që kishin qënë me Të në malin e Shpërfytyrimit – Ai hyri në pjesën e brendshme të Kopshtit. Koha e Tij kishte ardhur. Udhëzimet e Tij për ata të tre ishin të shkurtra dhe paralajmëruese: “Shpirti im është thellësisht i trishtuar, deri në vdekje; qëndroni këtu dhe rrini zgjuar bashkë me mua”. (Mateu 26:38.) “Lutuni që të mos hyni në tundim.” (Lluka 22:40.) Pastaj Jezusi vijoi sa afërsisht “një e hedhur guri” më tej (rreth 30 metra) dhe “ra me fytyrë për tokë dhe lutej”. (Mateu 26:39.) I gjunjzuar me përgjërim, Zoti ynë u lut: “Abba, Atë, çdo gjë për ty është e mundur; largoje prej meje këtë kupë! Por jo atë që dua unë, por atë që do ti!” (Marku 14:36.)

Pushojmë dhe e lëmë këtë skenë vetëm për një çast. Për të kuptuar thirrjen nga shpirti të Zotit dhe Perëndisë sonë që iu lut Atit të Tij ta largonte “kupën” e Tij (ose fatin që i kishte rënë Atij), ju duhet të keni në mendje disa ide për barrën që ishte mbi Të. Vetë Shëlbuesi ka paraqitur një përshkrim të gjallë për ne në një zbulës të ditëve të mëvonshme dhënë Jozef Smithit. Nënvizojeni fragmentin e ilustruar dhe lidheni atë me referencë kryq me tekstin në kopjen tuaj të Dhiatës së Re.

20. Si rrjedhim, unë të urdhëroj përsëri të pendohesh, përndryshe do të të përul me fuqinë time të plotfuqishme; dhe që ti të rrëfesh mëkatet e tua, përndryshe do t’i vuash këto ndëshkime për të cilat unë kam folur, të cilat në shkallën më të vogël, po, madje në shkallën më të paktë, i ke provuar në kohën që unë e largova Shpirtin tim. (DeB 19:20.)

Zbulesa iu dha Martin Herrisit, që kishte qënë përgjegjës për humbjen e 116 faqeve të dorëshkrimit të përkthimit të analitë nefit. Kishte ndodhur vetëm nëpërmjet pendimit të dhimbshëm që ai ishte bërë një nga të tre dëshmitarët. Në këtë rast, Zoti e urdhëroi Martinin të pendohet për shkeljet pasuese që të mos vuante të njëjtin ndëshkim siç duroi Shpëtimtari në Gjetseman, “të cilat në shkallën më të vogël, ... më të paktë, i ke provuar në kohën që unë e largova Shpirtin tim”.

Nëna e Jozef Smithit jep një tregim të ankthit që përballi Martini, kur Shpirti u largua.

“Kur Jozefi kishte marrë pak ushqyerje, ... ai na kërkoi të dërgonim menjëherë për të thirrur Z. Herris. Këtë ne e bëmë pa vonesë. ... Ne filluam të përgatisnim mëngjesin për familjen; dhe hamendësuam se Z. Herris do të ishte aty, sapo të ishte gati, që të hante me ne, sepse ai përgjithësisht vinte me shumë nxitim kur thërritej. Në orën tetë vendosëm ushqimet në tavolinë, sepse e prisnim nga çasti në çast. E pritëm deri në nëntë dhe ai nuk erdhi – deri në dhjetë, dhe ai nuk qe aty – deri në njëmbëdhjetë, ende ai nuk u duk. Por në dymbëdhjetë e gjysmë, e pamë të ecte me një hap të ngadaltë e të përmbajtur drejt shtëpisë, me sytë e ngulur mendueshëm përtokë. Kur mbërriti te porta, ai ndaloi, në vend që të hynte nëpër të dhe shkoi te gardhi, dhe qëndroi atje për njëfarë kohe, me kapelen ulur mbi sy. Pas një kohe, ai hyri në shtëpi. Shpejt pas kësaj, ne u ulëm në tavolinë, Z. Herris me të tjerët. Ai mori thikën e pirunin e tij sikur do t’i përdorte, por menjëherë i la. Hajrëmi, duke e vërejtur këtë, tha: ‘Martin, përse nuk po ha; je sëmure?’ Me këtë, Z. Herris ngjeshi duart te tëmthat dhe thirri me një ton ankthi të thellë: ‘Oh, unë kam humbur shpirtin tim! Kam humbur shpirtin tim!’

Jozefi, që nuk e kishte shprehur frikën e tij deri tani, kërcëu nga tavolina duke thirrur: ‘Martin, a e ke humbur atë dorëshkrim? A e ke shkelur betimin tënd dhe ke sjellë dënim mbi kokën time ashtu si dhe mbi tënden?’

‘Po, u zhduk’, u përgjigj Martini, ‘dhe unë nuk e di ku.’

‘Oh, Perëndia im!’ tha Jozefi, duke shtrënguar duart. ‘Gjithçka humbi! Gjithçka humbi! Çfarë duhet të bëj? Unë kam mëkatuar – qeshë unë që tundova zemërimin e Perëndisë. Duhej të isha kënaqur me përgjigjen e parë

që mora nga Zoti; sepse Ai më tha se nuk ishte e sigurt ta nxirrja shkrimin nga zotërimi im.' Ai qau e rënkoi dhe eci vazhdimisht mbi dysheme.

Pastaj i tha Martinit të kthehej e të kërkonte sërish.

'Jo', tha Martini, 'është gjithçka e kotë; sepse i shqeva dysheqet e jastëkët; dhe e di se nuk është atje.'

'Atëherë, a duhet të kthehem unë', tha Jozefi, 'me një përrallë si kjo? Nuk guxoj ta bëj. Dhe si do të dal para Zotit? A nuk e meritoj çfarëdo lloj qortimi nga engjëlli i Më Të Lartit?'

Unë iu luta me ngulm që të mos vajtonte kështu, sepse ndoshta Zoti do ta falte atë, pas një kohe të shkurtër përuljeje dhe pendimi. Por çfarë mund të bëja që ta ngushëlloja atë, kur e pa të gjithë familjen në të njëjtën gjendje mendore si ai vetë; sepse dënosa e rënkime dhe vajtimet më të hidhura e mbushën shtëpinë. Megjithatë, Jozefi që më i shqetësuar se të tjerët, sepse ai i kuptonte më mirë pasojat e mosbindjes. Dhe ai vazhdoi të ecte para-mbrapa, duke qarë e duke u vrerosur ndërkohë, gati deri në perëndim, kur, duke e bindur, mori pak ushqim. ...

E kujtoj mirë atë ditë të errësirës, si brenda dhe jashtë. Për ne, të paktën, qiejtë dukeshin të veshur me errësirë dhe toka e mbështjellë me terr. Kam thënë shpesh me vete që, nëse një ndëshkim i vazhdueshëm, aq i rreptë sa ai që provuam në atë rast, do të binte mbi karakteret më të liga që kanë ndenjtur ndonjëherë te mbështetësja e këmbëve të të Plotfuqishmit – edhe nëse ndëshkimi i tyre nuk do të ishte më i madh se ai, unë do të ndjeja keqardhje për gjendjen e tyre." (Lucy Mack Smith, *History of Joseph Smith*, f. 127–132. Theksimi i shtuar.)

E tillë është tabloja e një njeriu të vdekshëm që kishte përjetuar "në shkallën më të paktë" tërheqjen e Shpirtit të Zotit. Shumica, në mos të gjithë, e kanë provuar këtë ndjenjë në njëfarë mase. Ju mund ta gjeni veten në një nga këto situata:

- Një mik bëri një fyerje. U shkëmbyen fjalë. Ju u lënduat. Ndjenja të hidhura dhe ftohje pasuan. Ju nuk fjetët dhe ngjarja ju mbeti vazhdimisht në mendje.
- Ju ishit krenuar me njohurinë tuaj të ungjillit. Një tjetër e kundërshtoi pikëpamjen tuaj. Vioji një

diskutim i nxehtë. Ju e mbështetët pozicionin tuaj me autoritet dhe dhatë dëshmi. Megjithatë, shpirti i Zotit nuk i shoqëroi fjalët tuaja dhe ju u ndiet i vetmuar.

- Ju kishit punuar një numër orësh për një projekt të rëndësishëm. Disi – nuk e dini se si ndodhi – mbi të ra bojë, duke e bërë të domosdoshme që puna të kryhej sërish. Ju u inatosët, shpërthyet në zemërim të çastit dhe e theksuat inatin tuaj me përdhosje. Pasi ju ra inati, u ndiet shumë keq përbrenda. Ju e dinit se Zoti ishte fyer.

A ju kanë shkaktuar ankth në shpirt përvoja të tilla? Presidenti Jozef Filding Smith e simbolizoi një vuajtje të tillë në këtë mënyrë:

"Unë kam njohur njerëz dhe te unë kanë ardhur njerëz – burra të mëdhenj, të fortë e të fuqishëm – që dridheshin nga mundimi mendor për shkak të mëkateve të tyre, duke vlarë mendjen nëse kishte ndonjë mënyrë të mundshme që ata të merrnin qetësim. Ata kanë ardhur në ankthin e shpirtit të tyre." ("For Ye Are Bought with a Price", *Speeches of the Year, 1957*, f. 5.)

Nëse mund të kujtoni në vetë jetën tuaj të paktën një rast kur ndiet thershtë largimin e shpirtit të Zotit nga ju dhe vuajtjen që provuat në atë kohë, atëherë mund të filloni të shihni lehtë domethënien e asaj që përjetoi Shpëtimtari. Me nderim, le të kthehemi tani te skena në Gjetseman.

I gjunjëzuar përtokë ishte vetë Biri i Perëndisë – jo një i vdekshëm i thjeshtë. Në agoni të madhe, Ai i thirri Atit të Tij. Lutja e Tij u dëgjua, sepse "iu shfaq një engjëll nga qielli për t'i dhënë forcë. Dhe ai, duke qenë në agoni, lutej edhe më fort; dhe djersa e tij po i bëhej si gjak i mpiksuar që bie për tokë." (Lluka 22:43, 44. Theksimi i shtuar.)

Agonia vazhdoi gjatë natës. Të tre apostujt, që dëshmuuan vuajtjen e Tij torturose, së fundi iu dorëzuan lodhjes dhe hidhërimit të tyre. Jezusi u kthye te ata dhe pyeti: "Po si, nuk mundët të vigjëloni me mua të paktën për një orë? Rrini zgjuar dhe lutuni, që të mos bini në tundim." (Mateu 26:40, 41.) Apostujt iu përgjigjën Atij dhe thanë: "Shpirti vërtet është gati, por mishi është i dobët". (Mark 14:43, Varianti i Frymëzuar.) Duke u kthyer sërish në agoninë e Tij të vetmuar, Ai u lut sërish: "Ati im, në qoftë se nuk është e mundur që kjo kupë të largohet prej meje pa u pirë

prej meje, u bëftë vullneti yt!” (Mateu 26:42.) Një herë të dytë u kthye Ai për pushim dhe, ndoshta, ngushëllim dhe i gjeti ata duke fjetur, “sepse sytë e tyre ishin rënduar” dhe ata nuk dinin çfarë përgjigje t’i jepnin Atij. (Marku 14:40.) Një herë të tretë u lut Ai, “duke thënë të njëjtat fjalë”. (Mateu 26:44.) Pastaj, duke u kthyer sërish tek ata të tre, Ai tha: “Tani vazhdoni të flini dhe pushoni; ja erdhi ora, dhe Biri i njeriut do të bjerë në duart e mëkatarëve. Çohuni, të shkojmë; ja, ai që po më tradhëton është afër.” (Mateu 26:45–46.)

Jezusi, me të tre ata që kishin hyrë me të në Kopsht, u bashkua me apostujt e tjerë, ku ata pritën me durim tradhtarin e Tij. Mendja jonë tani përpiket të kuptojë atë që duket e pakuptueshme: Si mundet që një Perëndi të vuajë agoni të tillë të padepërtueshme? Çfarë e shkaktoi atë? Cila ishte domethënia e saj? Ndërsa përqasim së bashku atë që vetë Zoti ka zbuluar në lidhje me sakrificën e Tij të pafundme, fillojmë të shohim përciptas domethënien e saj për ne.

Ne kemi mësuar nga përvoja jonë mjerimin personal të shkaktuar nga tërheqja e Shpirtit. Mbreti Beniamin foli gjallërisht për të me këto fjalë:

Lexoni Mosia 2:38 dhe 3:25–27.

Presidenti Jozef Filding Smith e përmbloodhi atë kështu:

“Nuk ka asnjë nga ne, them, që nuk ka bërë diçka të gabuar dhe pastaj nuk është brengosur dhe ka uruar të mos e kishte bërë. Pastaj ndërgjegjja jonë na godet dhe ne kemi qenë shumë, shumë të mjerë.

A keni kaluar nëpër atë përvojë? Unë po. ... Por këtu kemi Birin e Perëndisë që mban barrën e shkeljeve të mia dhe shkeljeve tuaja, dhe shkeljet e çdo shpirti që merr ungjillin e Jezu Krishtit. ... Ai mbarti barrën – barrën tonë. Unë i shtova diçka asaj; po kështu dhe ju. Kështu bëri gjithësecili. Ai e mori atë mbi Vete për të paguar çmimin që unë të mund t’i shpëtoja – që ju të mund t’i shpëtonit – ndëshkimit me kushtin që ne të marrim ungjillin e Tij dhe të qëndrojmë të vërtetë e besnikë në të.” (“Fall, Atonement, Resurrection, Sacrament”, Fjalim mbajtur në Institutin e Fesë të Salt Lake-ut [U. of U.], 14 janar 1961, f. 8.)

Për ta vlerësuar më mirë agoninë e padepërtueshme të Zotit tonë, shqyrtoni me kujdes këto fragmente të shkrimit të shenjtë. Fragmenti i parë është vetë dëshmia e Tij në lidhje me vuajtjen e Tij.

DeB 19:15–20

Lidheni me referencë-kryq me Llukën 22:44 dhe Mosian 3:7.

Asnjë i vdekshëm nuk do të mund të kishte duruar dhimbje të tillë, por Jezusi nuk ishte thjesht i vdekshëm. Aftësia e Tij për të duruar përbëhej nga gjithë dhurimet mendore, fizike dhe shpirtërore të origjinës së Tij: një prind ishte një qenie e pafundme dhe e përjetshme – Perëndia, Ati; prindi tjetër ishte i vdekshëm dhe i nënshtruar ndaj dobësisë – Maria. Aftësia e Tij për të duruar dhembjen torturuese, “më shumë se sa njeriu mund të vuajë”, që e mundur sepse Ai ishte e vetmja Qenie e lindur në botë që ishte e pafundme dhe e përjetshme, por që kishte gjithashtu fuqinë për të hequr dorë nga jeta e Tij nëse dëshironte ta bënte këtë.

Lexoni 2 Nefi 9:7; Alma 34:10–14; dhe Gjoni 10:17, 18. Kjo “agoni shpirtërore e shpirtit”, shkroi Plaku Xhejms E. Talmixh, ishte e tillë “që vetëm një Perëndi ishte i aftë ta përjetonte. Asnjë njeri tjetër, sado të mëdha fuqitë e tij të durimit fizik ose mendor, nuk mund të kishte vuajtur kështu; sepse organizmi i tij njerëzor do të ishte dorëzuar.” (*Jesus the Christ*, f. 613.)

Duke ngushëlluar Profetin në burgun e Libertisë, Zoti ynë e kujtoi Jozef Smithin se “edhe grykat e ferrit do ta shqyejnë gojën për ty. ...

[Por] Biri i Njeriut ka zbritur nën këto të gjitha. A je ti më i madh se ai?” (DeB 122:7, 8.)

Ndërsa meditoni atë që iu është dashur të duroni dhe sillni ndër mend herët kur “në shkallën më të paktë” keni provuar sëmbimet e humbjes shpirtërore, kujtoni dhe nderoni Atë për të cilin keni bërë besëlidhje që ta kujtoni gjithmonë.

Një mendim i fundit. Historia në vdekshmëri e njerëzimit filloi me dëbimin e Adamit dhe të Evës nga një kopsht, dëbim që kishte kuptimin e ndarjes së njeriut nga Perëndia. Kulmi i historisë në vdekshmëri të njerëzimit ndodhi gjithashtu në një kopsht. Ngjarja e asaj nate rreth dy mijë vite më parë, i siguroi çdo pasardhësi të Adamit mundësinë për t’u kthyer në praninë e Atit të tij të Amshuar me kushtin e pendimit personal. Kështu krahu i mëshirës u zgjat, mërguesit endacakë priten në shtëpi dhe e çara e Edenit u ndreq.

Kjo është domethënia e Gjetsemanit. Ndërsa meditoni për atë që ka bërë Jezusi, si ju bën të ndiheni kjo? A ndieni, ashtu si sugjeron himni: “Qëndroj plot habi kur shoh sa shumë Krishti më do”? Kur mendoni për mëkatet tuaja, a e kuptoni tani se kenë dikë të cilit t’i

drejtoheni për falje dhe paqe? A mendoni se besëlidhja e sakramentit do të marrë kuptim më të madh kur premtoni që “gjithmonë ta kujtoni Atë dhe të mbani urdhërimet e Tij”?

26

“Unë nuk po Gjej Asnjë Faj te Ky Njeri”

Tema

Asgjë nuk e tregon madhësinë e karakterit të Jezu Krishtit më shumë se sa e bën dita e fundit e jetës së Tij, që është një shembull për ta ndjekur të gjithë dishepujt e Tij.

Java e Sakrificës Shlyese	14:53–65
Mateu	22:54, 55, 63–65
Marku	18:13, 19–24
Lluka	18:14–16, 18
Gjoni	Pjetri e Mohon që e Njeh Jezusin
Dita e Gjashtë	26:69–75
Tradhtia nga Juda	14:66–72
Arrestimi	22:55–62
26:47–50	18:17, 25–27
26:51–56	Gjykimi Zyrtar dhe Dënimi
14:43–45	27:1, 2
14:46–52	15:1
22:47, 48	22:66–71; 23:1
22:49–53	Vdekja e Juda Iskariotit
18:2–9	Përpara Pilatit
18:10–12	Përpara Herodit
Jezusi Merret në Pyetje nga Ana	27:3–10
Shqyrtohet Përpara Kajafës	27:11–14
26:57–68	15:2–5

23:2–5	27:35, 36
23:6–12	27:39–44
18:28–38	15:26
Sërish Përpara Pilatit	15:24
Lirohet Baraba	15:29–32
Pilati Dënon Jezusin	23:38
Rruga për në Kalvar	23:34
27:15–23	23:34
27:26–30	23:35–37
27:24, 25	19:19–22
27:31–34, 38	19:23, 24
15:6–14	Shprehja e Dytë që nga Kryqi
15:15–19	Shprehja e Tretë nga Shpëtimtari
15:20–23, 25, 27, 28	Errësira Mbulon Tokën
23:13–23	Deklarimi i Katërt
23:25	
23:24	27:45
23:26–33	27:46, 47
18:39, 40	
19:1–3	15:33
19:4–16	15:34, 35
19:16–18	23:39–43
Mbishkrimi në Kryq	
Shprehja e Parë e Tij në Kryq	23:44, 45
Ushtarët Ndajnë Veshjet e Tij	19:25–27
Tallja dhe Përqeshja	Deklarimi i Pestë
27:37	Shprehja e Gjashtë

Shprehja Përfundimtare; Jezusi Vdes

Dëshmia e Kryeqindësit

27:48, 49

27:50

27:51–56

15:36

15:37

15:38–41

23:46

23:45, 47–49

19:28, 29

19:30

19:30

Brinja e Tij Tejshpohet

Varrimi i Tij

27:57–61

15:42–47

23:50–56

19:31–37

19:38–42

Hyrje

Si një i vdekshëm, ju nuk jeni në gjendje ta kuptoni plotësisht domethënien e vuajtjeve, hidhërimit dhe ankthit të shpirtit të duruara nga Shpëtimtari në Kopshtin e Gjetsemanit; sepse cili i vdekshëm do të mund të kuptonte intensitetin e dhembjes fizike, mendore dhe shpirtërore që vuajti Jezusi kur mori mbi vete ndëshkimin dhe keqardhjen që lidhen me mëkatet e të gjithë njerëzimit? Sidoqoftë, ju mund të kuptoni pjesërisht; dhe fjalët e Shpëtimtarit ju japin një

vështrim të shpejtë të asaj që u përjetua në Kopsht. Profetit Jozef Smith, Zoti i tha për vuajtjen në atë orë:

“Vuajtje që më bëri mua, madje Perëndi, më i madhi i të gjithëve, të dridhem për shkak të dhembjes e të më dalë gjak nga çdo por dhe të vuaj si në trup e në shpirt—dhe të dëshiroj që të mos e pi kupën e hidhur e të mpakem—

Megjithatë, lavdi i qoftë Atit dhe unë mora pjesë e i mbarova përgatitjet e mia për fëmijët e njerëzve.” (DeB 19:18, 19.)

Vetëm një Perëndi do të mund ta kuptonte ose ta duronte plotësisht vuajtjen e asaj ore në Gjetseman.

Tani do të jetë mundësia juaj të mendoni për tradhtimin e Jezusit nga Juda, gjykimin e Shpëtimtarit përpara udhëheqësve judenj e përpara Pilatit dhe agoninë përfundimtare të Kalvarit. Ndërsa studioni, do të arrini t’i kuptoni ndjenjat e judenjve për sundimin romak. Ju do të keni mundësi të dalloni shumë prej veprimeve të kundraligjshme të gjykimit të Jezusit dhe të hetoni çështjen se përse udhëheqësit judenj qenë në gjendje t’ia mbushnin mendjen Pilatit që të autorizonte ekzekutimin e Jezusit kur për Shpëtimtarin dihej gjerësisht se ishte i pafajshëm për ndonjë krim. Ju do të jeni në gjendje gjithashtu që të dalloni shtatë thëniet që u bënë në kryq nga Jezusi, dhe të shpjegoni 1) në ç’mënyrë ato portretizojnë shpirtmadhësinë e Zotit ndaj ekzekutuesve të Tij romakë; 2) shqetësimin e Tij për të tjerët, përfshirë shqetësimin për nënën e Tij të pikëlluar; dhe 3) pranimin e Tij, me anë të vetë vullnetit të Tij, që të vdiste në një vdekje fizike. Por më e rëndësishmja, ju do të keni mundësi të rrisni ndjenjën tuaj të dashurisë për Shpëtimtarin dhe vendosmërinë për të jetuar të denjë për sakrificën e Tij për ju.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

Një Vlerësim i Hidhërimit të Orëve të Fundit

Në faqen vijuese jepet një hartë që paraqet qytetin e Jerusalemit dhe vendet e mundshme ku u kaluan ditët e fundit në jetën e vdekshme të Jezu Krishtit. Ndërsa lexoni tregimin në vijim, përfytyroni në mendjen tuaj ngjarjet që ndodhën në atë ditë të ditëve, dhe ndieni

hidhërimin e atyre orëve të fundit. Numrat në hartë u korrespondojnë numrave afërndenjës të paragrafëve.

Një Vlerësim i Hidhërimin të Orëve të Fundit

1

2

3

4

5

6

Nga pallati i Pilatit, Jezusi u dërgua në vendin e kryqëzimit. Mateu 27:24–35.

Nga shtëpia e Kajafës, Jezusi u dërgua përpara Pilatit. Gjoni 18:28–38.

Jezusi dhe 11 apostujt shkuan në Kopshtin e Gjetsemanit. Mateu 26:36–56.

Vendndodhja e mundshme e “dhomës së sipërme” ku Jezusi dhe apostujt hëngrën Darkën e Fundit. Gjoni 13:17.

Jezusi u dërgua shkurtimisht te shtëpia e Anës dhe pastaj te Kajafa, prifti i lartë. Gjoni 18:15–24.

Pilati e dërgoi Jezusin te Herodi (vendndodhja nuk dihet me siguri). Herodi e ktheu Atë te Pilati. Lluca 23:7–11.

Jepet një hartë që paraqet qytetin e Jerusalemit dhe vendet e mundshme ku u kaluan ditët e fundit në jetën e vdekshme të Jezu Krishtit. Ndërsa lexoni tregimin në vijim, përfytyroni në mendjen tuaj ngjarjet që ndodhën në atë ditë të ditëve, dhe ndieni hidhërimin e atyre orëve të fundit. Numrat në hartë u korrespondojnë numrave afërndenjës të paragrafëve.

1 & Që nga dhoma e sipërme deri në Gjetseman, dishepujt dhe Jezusi ecën në këmbë te një kopsht drufrutor, me pemë ulliri, ku në agoni Zoti vuajti derisa i dolën nga poret pika të mëdha gjaku. Duke u kthyer te të përgjumurit Pjetri, Jakobi dhe Gjoni, Jezusi foli, fjalët e Tij janë një provë se Ai ishte plotësisht në dijeni të asaj që do të ndodhte përpara se shërbesa e Tij në vdekshmëri të përfundonte.

“Tani vazhdoni të flini dhe pushoni; ja erdhi ora, dhe Biri i njeriut do të bjerë në duart e mëkatarëve. Çohuni, të shkojmë; ja, ai që po më tradhëton është afër.” Pastaj erdhi Juda, me një turmë të madhe njerëzish, që ishin armatosur me shpata dhe me shkopinj; dhe Juda e tradhtoi Jezusin me një puthje. “Atëherë ata vunë dorë mbi të dhe e arrestuan.” (Mateu 26:36–56; Marku 14:32–52; Lluca 22:40–53; Gjoni 18:1–12.)

3 I tradhtuar, i arrestuar, i lidhur, i braktisur dhe vetëm, në mes të natës, Jezusi e çuan sipër në Kidron dhe nëpër shpatin e rrëpirtë për në shtëpinë e Anës, që ta merrnin në pyetje së pari nga ish-prifti i lartë dhe pastaj për të marrë goditjen e parë fyese në fytyrë. Me gjithë abuzimin që përjetoi, Zoti e duroi atë fyerje në heshtje. Pastaj atë e çuan përmes oborrit te prifti i lartë, Jozef Kajafa. Atje u kërkuan dëshmitarë të rremë, fjalët e të cilëve u provuan të ishin kaq pa përputhje saqë edhe priftërinjtë e ligj, duke treguar njëfarë njerëzie, nuk mund ta pranonin dëshminë. Sidoqoftë, nëpër gjithë paligjshmërinë dhe falsitetin e një gjykimi të tillë, Jezusi qëndroi pafajësisht dhe heshtur para tyre, ashtu siç ishte, për t’i gjykuar ata, derisa, me një shpërthim inati, në mos tërbimi, Kajafa bërtiti: “Nuk po përgjigjesh fare për çka po dëshmojnë këta kundër teje?” Por Jezusi e ruajti paqen e Tij. Dhe prifti i lartë i tha Atij: “Unë po të përbej për Perëndinë e gjallë të na thuash në se ti je Krishti, Biri i Perëndisë”. Jezusi i tha atij: “Ti po thua! ...” Dhe prifti i lartë bërtiti: “Ai blasfemoi”. Anëtarët e poshtër të sinedrit, që ishin të pranishëm, iu përgjigjën: “Ai është fajtor për vdekje!” Dhe pas kësaj kohe, ata pështynë mbi Të, e goditën me shuplaka dhe e tallën. Jo shumë kohë më pas, gjeli këndoi për herë të tretë. “Dhe Zoti u kthye, dhe e shikoi Pjetrin. ... Atëherë Pjetri doli përjashta dhe qau me hidhërim.” “Kur erdhi mëngjesi, të gjithë krerët e priftërinjve dhe pleqtë e popullit bënë këshill kundër Jezusit për ta vvarë. Dhe, mbasi e lidhën, e çuan dhe e dorëzuan në duart e Ponc Pilatit, guvernatorit.” (Mateu 26:57–75; 27:1–2; Marku 14:53–71; 15:1; Lluca 22:54–71; Gjoni 18:13–27.)

4 & Përpara Pilatit, pastaj përpara Herodit dhe sërish përpara Pilatit, Zoti vuajti abuzimin dhe talljen e papërshtueshme të një hetimi të paligjshëm dhe të rremë. Pastaj, Pilati iu përgjigj atyre, duke thënë:

“A doni t’ju liroj mbretin e Judenjve?” Sepse e dinte që kryeprihtërinjtë e kishin dorëzuar nga smira. Por kryeprihtërinjtë nxitën njerëzit, që ai më mirë duhej t’iu lironte atyre Barabanë. Dhe Pilati u përgjigj dhe iu tha sërish: “Çfarë doni, pra, të bëj me atë që ju e quani mbret të Judenjve? Dhe ata bërtitën përsëri: ‘Kryqëzoje!’” Dhe kështu, që të qetësonte njerëzit, Pilati bëri që Zotin ta fshikullonin me një kamxhik të përbërë prej shumë rripash që ishin mbushur me copa metali dhe kocka me cepa. Pastaj Pilati e dorëzoi Zotin që ta kryqëzonin. (Mateu 27:11–25; Marku 15:2–19; Lluka 23:2–25; Gjoni 18:28–40; 19:1–16.)

6 I detyruar të mbartte vetë kryqin e Tij, derisa Ai nuk mundej ta bënte më këtë, e çuan në Kalvar, ku ushtarët romakë i shpuan duart, kyçet dhe këmbët me gozhdë, duke e ngulur kështu në kryq trupin e Tij. Atje Ai u var në një agoni të vazhdueshme, i munduar nga dhembja, etja dhe përqeshja, pa askënd që ta ngushëllonte ose t’ia lehtësonte vuajtjen e Tij të trupit, mendjes ose shpirtit. Atëherë, pas një përvoje të fundit në mundimet e Gjetsemanit, Ai thirri me zë të lartë, duke thënë: “U krye”. “O Atë, në duart e tua po e dorëzoj frymën tim!” Zoti Jezu Krisht kishte vdekur për të gjithë njerëzimin. Pastaj erdhi Jozefi nga Arimatea me çarçaf të mirë liri dhe ai e zbriti trupin e Jezusit, e mbështolli me çarçaf “dhe e vuri në një varr që ishte hapur në shkëmb; pastaj rrokullisi një gur para hyrjes së varrit”. Jeta në vdekshmëri dhe shërbesa në vdekshmëri e Jezu Krishtit, kishin përfunduar. (Mateu 27:31–61; Marku 15:20–47; Lluka 23:26–56; Gjoni 19:16–42.)

(26-1) Gjoni 18:13. Cilët Ishin Ana dhe Kajafa?

“Kyreni ... i hoqi kryeprihtërimin Joazarit ... dhe caktoi Anën, birin e Sethit, që të ishte kryepriift, ... [Valerius Gratusi] i hoqi kryeprihtërimin Anës dhe caktoi Ismaelin, të birin e Fabit, që të ishte kryepriift. Ai e hoqi atë gjithashtu brenda një kohe të shkurtër dhe shuguroi Eleazarin, birin e Anës, që kishte qenë kryepriift përpara, që të ishte kryepriift: post nga i cili, kur e kishte mbajtur për një vit, Gratusi e hoqi dhe ia dha kryeprihtërimin Simonit, të birit të Kamithit; dhe, kur e kishte mbajtur atë titull për jo më shumë se një vit, Jozef Kajafa u bë pasuesi i tij. Kur Gratusi i kishte kryer këto gjëra, ai u kthye në Romë, pasi kishte ndenjur në Jude njëmbëdhjetë vjet, kur Ponc Pilati

erdhi si pasuesi i tij.” (Josephus, *Antiquities of the Jews*, 18.2.1–2.)

Jozef Kajafa ishte kryepriift mes viteve 18–36 Ps.K., por Ana vazhdoi të ushtronte shumë kontroll fetar e politik mbi judenjët qoftë si zëvendës për kryepriiftin, president i sinedrit apo kryegjykatës shqyrtues. Pasuria e Anës ishte e pamasë; dhe ajo rridhte, pjesërisht të paktën, nga shitja e materialeve që përdorehin në sakrificat në tempull. (Shih Hastings, *Dictionary of the Bible*, nën zërin “Annas”; Smith, *Dictionary of the Bible*, bot. rishik., nën zërin “Annas”.) Jozef Kajafa ishte kryepriifti jude nën Tiberin (shih Mateu 26:3, 57; Gjoni 11:49; 18:13, 14, 24, 28; dhe Veprat e Apostujve 4:6) dhe u caktua në detyrën e kryepriiftit nga Valerius Gratusi. (Shih Smith, *Dictionary*, nën zërin “Caiaphas”.) Te Gjoni 18:13, lexojmë se Jozef Kajafa ishte dhëndri i Anës.

(26-2) Mateu 26:59; 27:1, 2. Kush Bënte Pjesë te Sinedri?

I përbërë nga një asamble prej shtatëdhjetë e një dijetarësh të shuguruar, përfshirë levitë, priiftërinj, skribë, farisenj, saducenj dhe ata prej bindjeve të tjera politike, në kohën e Shpëtimtarit, Sinedri i Madh ishte gjykata më e lartë judease e drejtësisë dhe këshilli më i lartë ligjvënës në Jerusalem. Funkcioni i tij kryesor ishte që të shërbente si gjykata më e lartë kur interpretohej ligji judaik. Sinedri mblidhej në kolonadën e tempullit në sallat madhështore me gurë të latuar, ku anëtarët e këshillit uleshin në një gjysmërreth. Një i burgosur i akuzuar, i veshur me rroba zije, paditej përpara këshillit; dhe nëse përligjeshin provat kundër të burgosurit, sinedri kishte autoritet që të dekretonte ndëshkim kapital për shkelje që dhunonin ligjet kryesore judease. Megjithatë, këshilli nuk ishte i autorizuar ta zbatonte vendimin e tij dhe ta ekzekutonte të burgosurin, sepse ligji romak nuk i lejonte ata që ta vrisnin një individ pa miratimin e qeveritarit romak. Juridiksioni i sinedrit në kohën e Jezusit shtrihej vetëm në mbarë Judenë; dhe për sa kohë Jezusi predikoi në Galile dhe në Perea, këshilli nuk ishte në gjendje ta arrestonte atë. Megjithatë, kur Jezusi hyri në Jerusalem për Pashkën e Tij të fundit, Ai qe brenda juridiksionit të sinedrit, ku udhëheqësit e ligj dhe të paskrupullit të këshillit qenë në gjendje ta merrnin atë, të organizonin një akuzë për blasfemi kundër Tij dhe pastaj ta manipulonin Pilatin, qeveritarin romak, që të realizonin kryqëzimin.

(26-3) Mateu 26:47–75; Gjoni 18:12–14; 19:23. Paligjshmëritë e Gjykimit të Jezusit dhe Mohimi i Pretenduar i Jezusit prej Pjetrit

Arrestimi, hetimi privat, padia, veprimet e sinedrit, gjykimi, veprimet e dënimit, vendimi, kualifikimi i anëtarëve të Sinedrit të Madh për të gjykuar Jezusin – të gjitha ishin të paligjshme.

Për një vlerësim të gjykimit të Jezusit, shih *Jesus the Christ*, f. 644. Për një shpjegim të mohimit të pretenduar të Jezusit prej Pjetrit, shih shtesën D, “*Pjetri, Vëllai Im*”, nga Plaku Spenser W. Kimball.

(26-4) Mateu 27:2. Ponc Pilati

I caktuar në vitin 25–26 Ps.K., në vitin e dymbëdhjetë të Tiberit, Ponc Pilati ishte qeveritari i gjashtë romak i Judesë dhe ishte sunduesi romak gjatë kohës së shërbesës së Krishtit. Arbitrar dhe në merak që t’i pëlqente Cezarit, jeta e tij politike përfundoi me fatkeqësi. (Shih Smith, *Dictionary*, nën zërin “Pilate, Pontius”.)

(26-5) Mateu 27:24. Përse Pilati iu Dorëzua Kërkesave të Judenjve për ta Ekzekutuar Jezusin?

“Me mospërfillje të plotë për antipatinë e hebrenjve kundrejt imazheve dhe simboleve pagane, [Pilati] bëri që legjionarët të hynin natën në Jerusalem, duke mbartur shqiponjat dhe flamurët e tyre të stolitur me portretin e perandorit. Për judenjtë, ky veprim ishte një ndotje e Qytetit të Shenjtë. Ata u mblodhën me turma të mëdha në Cezare dhe i bënë kërkesë qeveritarit që flamurët dhe imazhet e tjera të hiqeshin nga Jerusalem. Për pesë ditë njerëzit kërkuan dhe Pilati nuk pranoi. Ai kërcënoi të bënte një masakër të përgjithshme dhe u habit kur pa njerëzit të ofroheshin si viktimë të shpatës në vend që të hiqnin dorë nga kërkesat e tyre. Pilatit iu desh të lëshonte pe (Josephus, Ant. xviii, Kap. 3:1; gjithashtu Wars, ii, Kap. 9:2, 3). Sërish ai bëri fyerje duke përvetësuar me forcë Korbanin, ose fondet e shenjta të tempullit, për ndërtimin e një ujësjellësi për ta furnizuar Jerusalem me ujë që nga pellgjet e Salomonit. Duke parashikuar protestë publike të njerëzve, ai kishte bërë që ushtarët romakë të maskoheshin si judenj dhe, me armë të fshehura, të përziheshin me turmat. Në një sinjal të dhënë, këta vrasës përdorën me zell armët e tyre dhe shumë judenj

të pambrojtur u vranë ose u plagosën (Josephus, Ant. xviii, kap. 3:2; dhe Wars, ii, kap. 9:3, 4). Në një rast tjetër, Pilati e kishte fyer rëndë popullin duke ngritur në rezidencën e tij zyrtare në Jerusalem, shqyte që i ishin kushtuar Tiberit dhe kjo ‘më pak në nderim të Tiberit sesa për të bezdisur judenjtë’. Një kërkesë e nënshkruar nga drejtuesit kishtarë të kombit dhe nga njerëz të tjerë me ndikim, përfshirë katër princat herodianë, iu dërgua perandorit, që e qortoi Pilatin dhe dha udhëzim që shqytet të hiqeshin nga Jerusalem për në Cezare. (Philo. De Lagatione ad Caium; sec. 38).

“Këto dhunime të ndjenjës kombëtare dhe shumë veprime më të vogla dhune, zhvatjeje dhe mizorie, judenjtë ia mbanin mend qeveritarit. Ai e kuptoi se zotërimi i tij ishte i pasigurt dhe i druhej daljes në publik. Kaq të këqija kishte kryer saqë, edhe kur do të mund të kishte bërë mirë, ai frenohej nga frika burracake e të shkuarës që e akuzonte.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 648–649.)

(26-6) Lluka 23:6–11. Krishti përpara Herodit

“Çfarëdo frike të ketë ndier dikur Herodi në lidhje me Jezusin, për të cilin kishte menduar në mënyrë bestypte se ishte rimishërimi i viktimës së vrarë prej tij, Gjon Pagëzorit, u zëvendësua me interesim zbavitës kur pa Profetin shumë të famshëm të Galileesë të lidhur para tij, të përcjellë nga një roje romake dhe të shoqëruar nga drejtuesit kishtarë. Herodi filloi ta pyesë të Burgosurin; por Jezusi mbeti i heshtur. Kryepriiftërinjtë dhe skribët i shprehën furishëm akuzat e tyre; por asnjë fjalë nuk u shqiptua nga Zoti. Herodi është i vetmi personazh në histori për të cilin Jezusi dihet t’i ketë vënë një epitete personal përbuzjeje. ‘Shkoni e i thoni asaj dhelpre’ u tha Ai dikur disa farisenjve që kishin ardhur te Ai me historinë se Herodi kishte për qëllim ta vraste. Për aq sa dimë ne, Herodi dallohet më tej si e vetmja qenie që e pa Krishtin ballë për ballë dhe i foli Atij, megjithatë nuk ia dëgjoi kurrë zërin. Për mëkatarët e penduar, gratë në vajtim, fëmijët dërdëllitës, për skribët, farisenjtë, saducenjtë, rabinët, për priiftin e lartë dëshmitar të rremë e për vartësit e tij servilë e të pacipë dhe për Pilat paganin, Krishti pati fjalë – ngushëllimi ose udhëzimi, paralajmërimi ose qortimi, proteste ose denoncimi – sidoqoftë, për Herodin, dhelpren, Ai pati vetëm heshtje përçmuese dhe mbretërore. Plotësisht sedërlënduar, Herodi kaloi nga pyetjet fyese te veprimet e talljes dashakeqe. Ai dhe ushtarët e tij u tallën me Krishtin që vuante, ‘e fyu

dhe e talli', pastaj në imitim qesharak, ata 'e vesh[ën] me një rrobe të shkëlqyeshme dhe ia rikth[yen] Pilatit'. Herodi nuk gjeti asgjë të Jezusi që të miratonte dënimin." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 636.)

(26-7) Mateu 27:24. Çfarë Donte të Thoshte Pilati kur Lau Duart përpara Judenjve?

"Në këtë pikë (ose ndoshta më herët siç tregon rrëfimi i Variantit të Frymëzuar), Pilati, duke ndjekur praktikën judease për raste të tilla (Ligji i Përtërirë 21:1–9), kreu ceremoninë rituale të caktuar për ta çliruar atë nga përgjegjësia për vdekjen e Jezusit." (McConkie, *DNTC*, 1:810.)

(26-8) Gjoni 19:4–12. Pilati u Përpoq ta Lironte Atë

"Nuk gjej në të asnjë faj, Jezusi është i pafajshëm. Pilati e dinte këtë; Herodi e dinte këtë; Kajafa e dinte këtë; sinedri e dinte këtë; mizëria e turmës e dinte këtë – dhe Satani e dinte këtë. Sidoqoftë, Atë do ta shpallin fajtor dhe do ta dënojnë me vdekje.

Ja njeriu! 'Pilati duket të jetë mbështetur në pamjen e vajtueshme të Krishtit të fshikulluar e të gjakosur për t'i zbutur zemrat e judenjve të marrosur. Por përshtypja dështoi. Mendoni për faktin e tmerrshëm – një i pafë, një pagan, që nuk e njohte Perëndinë, duke iu lutur priftërinjve dhe popullit të Izraelit për jetën e Zotit dhe Mbretit të tyre!' (Talmage, f. 639.)

Merreni ju dhe kryqëzoheni, sepse unë nuk gjej në të asnjë faj. Pilati dha urdhrin; askush tjetër nuk e kishte atë pushtet. Pilati dënoi një Njeri të pafajshëm që të kryqëzohej – dhe e dinte këtë! A ka shembull më të mirë në të gjithë historinë e vrasjes me gjyq?

Dënimi i Jezusit nga sinedri ishte për blasfemi, një krim [sipas ligjit] jude; dënimi i Pilatit ishte për kryengritje, një krim [sipas ligjit] romak. Tani që vdekja e Zotit tonë ishte urdhëruar, judenjtë u përpoqën ta bënë atë të dukej sikur Pilati kishte miratuar vendimin e tyre judeas me vdekje. Përmendja prej tyre e 'Bir[it] të Perëndisë' e shtoi frikën e Pilatit sepse kishte urdhëruar një ekzekutim të padrejtë. Ai pyet: 'A je njeri apo gjysmëperëndi?' Jezusi nuk denjon të përgjigjet. Pilati lëndohet në sedër dhe krenohet me pushtetin e tij për ta shpëtuar ose shkatërruar Jezusin. Atëherë Zoti ynë bëhet Gjykatësi dhe e vendos Pilatin

përpara shufrës së gjykimit: 'Kundër meje ti ke vetëm atë pushtet që të lejon Providenca Hyjnore; dënimi yt është i padrejtë, por Kajafa, që më dorëzoi te ty ka mëkatën më të madh, sepse si jude, ai e di origjinën time hyjnore'.

Pilati kërkonte ta lironte, kërkonte pëlqimin e kryepriftërinjve dhe skribëve që ta lironte Atë, sepse qeveritari kishte pushtet, nëse zgjidhte ta përdorte, për të shpëtuar ose për të shkatërruar." (McConkie, *DNTC*, 1:809.)

(26-9) Mateu 27:26–30. Përqeshja dhe Fshikullimi

"Kjo praktikë e vrazhdë, paraprahe për kryqëzimin, përbëhej nga heqja e rrobave të viktimës, lidhja e tij te një shtyllë ose gardh dhe fshikullimi i tij me një kamxhik të përbërë nga rripa lëkure, të bërë më të rëndë me copa të mprehta plumbi e kockash. Kjo e linte vuajtësin e torturuar të gjakosur, të dobët dhe nganjëherë të vdekur. Pilati u përpoq më kot të krijonte dhembshuri për Jezusin si rezultat i fshikullimit. Duke dhënë mësim nevojën për të duruar qortim të rëndë, Pali, duke hedhur vështrimin pas te kjo skenë, shkroi: 'Sepse Perëndia ndreq atë që do dhe fshikullon çdo bir që i pëlqen'. (Hebrenjve 12:6.)

Ndërsa Pilati vështron, kohorta e tij prej gjashtëqind ushtarësh tall e përqesh Birin e Perëndisë. Manteli i kuq i ndezur, kurora me ferra, kallami në dorën e Zotit tonë, gjunjëzimi përqeshës, përshëndetja cinike e Tij si Mbret – të gjitha zëvendësime të frymëzuara prej djallit të respektit që i përkiste me të drejtë – plus pështytja ndotëse dhe grushtat goditës, të gjitha japin një tablo të një përuljeje vulgare njerëzore. Ushtarët romakë kishin marrë nga shpirti i turmës judease." (McConkie, *DNTC*, 1:807.)

(26-10) Mateu 27:32. Kryqi

"Kryqi përbëhej nga dy pjesë, një kunj ose shtyllë e fortë, rreth 245 deri 275 cm e lartë, që fiksohej në tokë, dhe një pjesë e lëvizshme kryq (patibulum), që mbartej nga kriminelin deri në vendin e ekzekutimit. Nganjëherë, patibulum-i ishte një binar i vetëm druri, por më shpesh përbëhej nga dy binarë paralelë të lidhur së bashku, mes të cilëve futej qafa e kriminelit. Përpara tij shkonte një kasnec që mbante një pllakë ku ishte shkruar shkëlja, ose vetë kriminelin e mbante atë, të varur me

litar rreth qafës. Në vendin e ekzekutimit, kriminelin e zhvishnin dhe e shtrinin në shpinë, dhe duart ia gozhdonin te patibulum-i. Patibulumi, me kriminelin që varej prej tij, ngrihej deri në vend dhe fiksohej, me gozhdë ose litarë, në shtyllën vertikale. Trupi i viktimës nuk mbahej vetëm nga gozhdët e ngulura nëpër duar, por nga një copë e vogël druri që dilte me kënd të drejtë (sedile), mbi të cilën ai ulej si mbi një shalë. Nganjëherë, kishte një mbështetëse edhe për këmbët, tek e cila këmbët gozhdoheshin. Agonia e zgjatur e kryqëzimit nganjëherë zgjaste me ditë, duke shkaktuar vdekje nga dhembja, uria dhe etja.’ (*Dummelow*, f. 716–717.)” (McConkie, *DNTC*, 1:815.)

(26-11) Mateu 27:33; Lluka 23:33. Golgota ose Kalvari

“‘Vendi i një Kafke’ – emri në hebraishten aramaikë ‘Golgota’, greqisht ‘Kranion’ dhe latinisht ‘Calvaria’ ose, siç ka marrë formë në anglisht ‘Calvary’, ka të njëjtin kuptim dhe tregon ‘një kafkë’. Emri mund të jetë vënë duke iu referuar tipareve topografike, siç flasim për një breg ose kodër; ose, nëse ky ishte vendi i zakonshëm i ekzekutimit, mund të jetë quajtur kështu si shprehës për vdekjen, ashtu si quajmë kafkë kokën e vdekjes. Është e mundur që trupat e të dënuarve të ekzekutuar të varroseshin pranë vendit të vdekjes; dhe, nëse Golgota apo Kalvari ishte vendi i caktuar për ekzekutim, nuk do të ishte çudi ekspozimi i kafkave dhe i kockave të tjera njerëzore për shkak të shkatërrimit prej kafshëve ose prej mjeteve të tjera; ndonëse lënia pa varrosur e trupave ose e ndonjë pjese të tyre, ishte në kundërshtim me ligjin dhe ndjenjat hebraike. Origjina e emrit ka po aq pak rëndësi sa edhe supozimet e shumta e të ndryshme në lidhje me vendndodhjen e saktë të vendit.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 667.)

(26-12) Mateu 27:35. “Dhe Ata e Kryqëzuan Atë”

“‘[Kryqëzimi] konsiderohej njëzëri si forma më e tmerrshme e vdekjes. Edhe mes romakëve, poshtërimi ishte pjesë e dënimit dhe, nëse ndëshkimi zbatohej për një njeri të lirë, përdorej vetëm në rastin e kriminelëve më të ulët. ... Krimineli e mbartte vetë kryqin e vet, ose sidoqoftë, një pjesë të tij. Prej këtej, në mënyrë të figurshme, *ta marrësh*, *ta ngresh* ose *ta mbartësh kryqin do të thotë të durosh vuajtje, pikëllim ose turpërim*, ashtu si një kriminel në rrugën e tij drejt

vendit të kryqëzimit (Mateu 10:38; 16:24; Lluka 14:27 etj.). Vendi i ekzekutimit ishte jashtë qytetit (1 Mbretërve 21:13; Veprat e Apostujve 7:58; Hebrenjve 13:12), shpesh në disa rrugë publike ose vende të tjera të dukshme. Pasi mbërrinte në vendin e ekzekutimit, viktimë zhvishej lakuriq dhe rrobat ishin përfitimtë i ushtarëve (Mateu 27:35). Kryqi pastaj ngulej në tokë, në mënyrë që këmbët e të dënuarit të ishin rreth 30 a 60 centimetra mbi tokë dhe ai lihej atje; ose tendosej mbi të në tokë dhe pastaj ngrihej bashkë me të.’ Ishte zakon të vendoseshin ushtarë që të vëzhgonin kryqin, për të parandaluar kështu heqjen e viktimës ndërsa ishte ende gjallë. ‘Kjo ishte e domosdoshme prej karakterit të ngadaltë të vdekjes, që nganjëherë nuk ndodhte as për tri ditë dhe ishte së fundi rezultati i paralizimit gradual dhe i të pangrënit. Po të mos ishte për këtë ruajtje, njerëzit mund t’i zbrisnin dhe të shëroheshin, siç u bë vërtet në rastin e një miku të Jozefusit. ... Në shumicën e rasteve, trupi lihej të prishej mbi kryq nga veprimi i diellit e shiut, ose të gllabërohej nga zogjtë dhe bishat. Si rrjedhim, varrimi në përgjithësi ishte i ndaluar; por, si pasojë e Ligjit të Përtërirë 21:22, 23, një përjashtim kombëtar i posaçëm ishte bërë në favor të judenjve (Mateu 27:58). Kjo mënyrë e neveritshme dhe e tmerrshme ndëshkimi u shfuqizua me gëzim nga Konstantini.’ Smith’s *Bible Dict.*” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 667–668.)

(26-13) Mateu 27:35; Psalmeve 22:18. “Hodhën Short mbi Tunikën Time”

“Profecia mesianike – ‘Ndajnë midis tyre rrobat e mia dhe hedhin në short tunikën time’ (Psalmeve 22:18) – përmban dy pjesë: 1) Rrobat e Tij do të ndahen mes tyre; dhe 2) Për tunikën, apo mantelin, e Tij do të hidhet short.

Burrat judenj vishnin pesë artikuj veshjeje: Një mbulesë për kokën, këpucë, një veshje të brendshme, një veshje të jashtme dhe një brez. Këta artikuj, sipas zakonit romak, bëheshin pronë e ushtarëve që kryenin kryqëzimin. Ishin katër ushtarë dhe secili mori një artikull veshjeje. Në rastin e Jezusit, manteli, thurur në një copë të vetme pëlhure, duket se ishte punuar me mjeshtëri të shkëlqyer dhe, për këtë, ushtarët zgjodhën ta hidhnin në short.” (McConkie, *DNTC*, 1:820.)

Çështje për Meditim

Kaq të rëndësishme ishin ngjarjet e shoqëruara me Shlyerjen dhe Kryqëzimin, saqë shumë profetëve iu dha kuptueshmëri e thellë për atë që do të ndodhte gjatë njëzet e katër orëve të fundit të jetës së Krishtit. Një profet i shkëlqyer, që jetoi rreth shtatëqind vjet përpara Krishtit, u bëri kronikë profetikisht këtyre ngjarjeve me qartësi të pazakontë. Ky profet ishte Isaia dhe profecia e tij është regjistruar në kapitullin e pesëdhjetëetretë të veprës së tij, që riparaqitet paskëtaj. Së pari, lexojeni atë të gjithën me kujdes. Pastaj krahasoni secilin prej shkrimeve të shenjta vijuese me vargjet në kllapa. Përcaktoni se cilat shkrime të shenjta lidhen me pjesët e ndryshme të treguara dhe shkruani numrin e përshatshëm të referencës së shkrimit të shenjtë në vijën anash fragmentit të Isaias.

1. Veprat e Apostujve 8:32–35
2. Lluca 23:8–11
3. Danieli 9:26; Gjoni 19:18–30
4. Mateu 27:57–60
5. Gjoni 19:2, 18, 34
6. Gjoni 19:1
7. 1 Gjonit 2:1, 2
8. Marku 15:28; Lluca 23:34
9. Hebrenjve 9:28

Kapitulli 53

1 Kush i ka besuar predikimit tonë dhe kujt iu shfaq krahu i Zotit?

2 Ai erdhi lart para tij si një degëz, si një rrënjë nga një tokë e thatë. Nuk kishte figurë as bukuri për të tërhequr shikimin tonë, as paraqitje që ne ta dëshironim.

3 I përçmuar dhe i hedhur poshtë nga njerëzit, njeri i dhembjeve, njohës i vuajtjes, i ngjashëm me dikë para të cilit fshihet faqja, ishte përçmuar, dhe ne nuk e çmuam aspak.

4 Megjithatë ai mbante sëmundjet tona dhe kishte marrë përsipër dhembjet tona; por ne e konsideronim të goditur, të rrahur nga Perëndia dhe të përlulur.

[5 Por ai u tejshpua për shkak të shkeljeve tona, u shtyp për paudhësitë tona;] [ndëshkimi për të cilin kemi paqen është mbi të, dhe për shkak të vurratave të tij ne jemi shëruar.]

6 Ne të gjithë endeshim si dele; secili prej nesh ndiqte rrugën e vet, dhe Zoti bëri që të bjerë mbi të paudhësia e ne të gjithëve.

7 I keqtrajtuar dhe i përlulur, nuk e hapi gojën. [Si një qengj që e çojnë në thertore,] [si një dele e heshtur përpara atyre që i qethin nuk e hapi gojën.]

8 U çua larg nga shtypja dhe nga gjykimi; dhe nga brezi i tij kush mendoi se [ai ishte larguar nga toka e të gjallëve] dhe ishte goditur për shkak të shkeljeve të popullit tim?

9 [Kishin caktuar ta varrosnin bashkë me të pabesët, po kur vdiq e vunë me të pasurin,] sepse nuk kishte kryer asnjë dhunë dhe nuk kishte pasur asnjë mashtrim në gojën e tij.

10 Por i pëlqeu Zotit ta rrihte dhe [ta bënte të vuante. Duke ofruar jetën e tij si flijim për mëkat,] ai do të shikojë pasardhës, do të zgjasë ditët e tij, dhe vullneti i Zotit do të ketë mbarësi në duart e tij.

11 Ai do të shikojë frytin e mundimit të shpirtit të tij dhe do të jetë i kënaqur; me anë të diturisë së tij, i drejti, shërbëtori im, do të bëjë të drejtë shumë veta, sepse [do të marrë përsipër paudhësitë e tyre].

12 Prandaj do t'i jap pjesën e tij midis të mëdhenjve, dhe ai do ta ndajë plaçkën me të fuqishmit, sepse e ka përkushtuar jetën e tij deri në vdekje dhe [u përfshi midis keqbërësve; ai ka mbajtur mëkat, e shumë vetave dhe ka ndërhyrë në favor të shkelësve].

(26-14) Karakteri dhe Natyra Hyjnore e Jezu Krishtit siç Shihen nga Shtatë Thëniet e Regjistruara të Bëra nga Jezusi në Kryq

Mund të thuhet pa dyshim si një rregull i natyrës njerëzore që, kur një njeri mbërrin skajshmërinë e tij më të madhe, një çast rreziku, dhembjeje, emocioni të skajshëm, ose nevojë vendimtare, një pikë në jetë që shënohet nga shkatërrimi ose vdekja e afërt, natyra e vërtetë e shpirtit të tij bëhet e qartë nga deklaratimet që ai bën në atë kohë vendimtare.

Përse? Sepse fjalët e një njeriu pasqyrojnë shpirtin e tij më të thellë. Fjalët e tij tradhtojnë atë çfarë është vërtet karakteri i tij – cilësinë e shqetësimeve të tij, dhembshurinë e tij, dashurinë e tij – gjithë përqendrimin apo shtysën e jetës së tij, qoftë fisnike ose e ulët, e prishur apo e ekzaltuar. Në skajshmëritë e tij më të mëdha, vetë thellësitë e shpirtit të tij zhvishen që t’i shohin të gjithë; intensiteti i atij çasti shkakton komente që pasqyrojnë veten e tij të brendshme. Një shembull i lavdishëm i këtij rregulli është jeta e Jezusit të Nazaretit. Shtatë thëniet e Tij të fundit të regjistruara i lejojnë të gjithë botës të shohë dhe ta dijë cilësinë e vërtetë të karakterit të tij dhe natyrën hyjnore të shpirtit të Tij.

Që ju të mund ta ndieni vetë cilësinë e vërtetë të karakterit të Tij, lexojini dhe merrini parasysh me kujdes shkrimet e shenjta vijuese që përmbajnë thëniet e fundit të regjistruara të Krishtit:

Lluka 23:34

Gjoni 19:28

Lluka 23:43

Gjoni 19:30

Gjoni 19:26, 27

Lluka 23:46

Mateu 27:46

Siç ndoshta e keni vërejtur, këto shtatë thënie përqendrohen në tri aspekte të shkëlqyera të karakterit dhe të hyjnueshmërisë së Zotit. Ato shpalosen në tri pjesët vijuese për lexim. Meditoni për kuptimin e tyre për ju si një dishepull i sotëm i Krishtit që është zotuar të ndjekë udhën e Tij.

(26-15) Natyra e Tij Shpirtbutë

“... [Fjala e parë që nga kryqi] është një lutje që kërkon falje në një kuptim të veçantë dhe të kufizuar të fjalës. Jezusi ishte Biri i Perëndisë; si i tillë, Ai kishte fuqi të falte mëkate, një fuqi që Ai e kishte ushtruar lirisht në rastet e duhura. Shih Mateu 9:2–8.

Por nuk ushtrohet një fuqi e tillë këtu. Ai nuk thotë ‘Mëkatet e tua të janë falur’, siç ka qenë shprehja e Tij

në rast tjetër. As nuk i kërkon Atit të falë mëkatet e njerëzve të përfshirë, në kuptimin e pastrimit të tyre prej mëkatit, në mënyrë që të kualifikohen për anëtarësi në kishë ose trashëgim çelestial. Ligji, sipas të cilit fitohet falje e tillë, kërkon pendim dhe pagëzim. Por Ai thotë, përkundrazi: ‘Atë, mos ua vër këtë mëkat në ngarkim atyre, sepse ata po veprojnë sipas urdhrave dhe ata mbi të cilët qëndron fajti i plotë dhe i vërtetë, janë sunduesit e tyre dhe komplotistët judenj të cilët bënë që të më dënojnë. Janë Kajafa dhe Pilati, që e dinë se jam i pafajshëm; këta ushtarë thjesht po zbatojnë urdhrat e tyre.’

Duhet vënë re se Jezusi nuk u lut për Judën që e tradhtoi Atë; për Kajafën dhe kryepfritërinjtë që komplotuan kundër Tij; për dëshmitarët e rremë që u betuan për shpirtin e tyre përpara sinedrit dhe në sallat e gjykimit të Romës; për Pilatin dhe Herodin, që secili prej të cilëve mund ta kishte liruar Atë; as për Luciferin fuqia dhe aftësia bindëse e të cilit qëndron përfund të gjitha veprimeve të liga. Të gjithë këta lihen në duart e Drejtësisë së Përrjetshme që të trajtohen sipas veprave të tyre. Mëshira nuk mund ta grabisë drejtësinë; fajtorët nuk çlirohen thjesht sepse të drejtët nuk sjellin akuzim rreptësisht kritikues kundër tyre.

Këtu në kryq, Jezusi thjesht është në pajtim me vetë urdhrin e Tij për t’i falur armiqtë tuaj dhe për të bekuar ata që ju mallkojnë.” (McConkie, *DNTC*, 1:818–819.)

(26-16) Shqetësimi i Tij për të Tjerët

Keqbërësit në kryq, që i kërkoj ta kujtonte pas vdekjes, Shpëtimtari iu përgjigj për t’i dhënë shpresën që mundej:

“Sot do të jesh me mua në parajsë”. Që do të thotë, sot do të jesh me mua në botën e shpirtit, ku do të të jepet mësim ungjilli dhe pyetjet e tua do të marrin përgjigje. (Shih Smith, *Mësimet*, f. 309.) Jezusi nuk dha ndonjë besim për një pendim në shtratin e vdekjes apo për keqbërës. Ajo që bëri Jezusi, është që vlerësoi farat e besimit e të pendimit që u treguan nga një burrë i penduar. Si gjithmonë, përpjekjet e Zotit u drejtuan drejt ofrimit të sa më shumë shprese që të ishte e mundur ndaj dikujt që do të kthehej nga errësira tek drita e përrjetshme. (Shih McConkie, *DNTC*, 1:823–824.)

Shqetësimi dhe dashuria e Tij për të ëmën, Marien, zbulohet nga rrethanat që qarkojnë shprehjen e tretë të regjistruar.

"Mbetën ende disa pasues besnikë. Prej pozicionit të Tij torturues në kryqin mizor, Ai sheh nënën e Tij dhe dishepullin që donte, duke i qëndruar pranë. Ai flet: '... O grua, ja biri yt!' Pastaj i tha dishepullit: 'Ja nëna jote! ...' (Gjoni 19:26–27.)

Prej asaj nate të tmerrshme kur koha mbeti në vend, kur toka u drodh dhe malet e larta u rrëzuan – po, nëpër analet e historisë, mbi shekujt e viteve dhe përtej hapësirës së kohës, jehojnë fjalët e Tij të thjeshta e sërish hyjnore: 'Ja nëna jote!'" (Thomas S. Monson në *CR*, tetor 1973, f. 30.)

(26-17) Dorëheqja e Tij, me Vetë Vullnetin e Tij, për të Pësuar një Vdekje Fizike

"Perëndia im, Perëndia im, përse më ke braktisur?" (Mateu 27:46.) E Tija duhej të ishte zgjedhja. E Tija duhej të ishte mundësia. E Tija duhej të ishte sfida për ta dhënë jetën e Vet vullnetarisht. Me të gjithë mbështetjen e Atit të tërhequr, me dhembjet e Gjetsemanit që po përsëriteshin, Shpëtimtari u la vetëm në mënyrë që vetëm Ai të mund të plotësonte sakrificën shlyese dhe të kishte "lavdinë e fitores së plotë mbi forcat e mëkatit dhe vdekjes". (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 661.) E Tija duhej të ishte dorëheqja me anë të vetë vullnetit të Tij për ta dhënë vetë jetën e Vet, një shpërblësë për shumë, që ne, nëpërmjet gjakut të Tij, të mund të deliremi e të shenjtërohemi derisa të arrijmë gjendjen kur sërish të mund të gëzojmë praninë e Atit tonë në qiell.

Prapëseprapë, asnjëherë, me gjithë vuajtjen e Tij të madhe, nuk u ankua Ai. I nënshtruar siç ishte për të plotësuar misionin e Tij të madh, nëpër këtë provë të rëndë e të madhe, ka vetëm një rast të shënuar që sapo fillon të shprehë vuajtjen e Tij fizike. Për këtë thënie, Plaku Xhejms E. Talmixh tha:

"Periudha e ligështisë, konceptimi i braktisjes së plotë kaluan shpejt dhe etjet e natyrshme të trupit u rishfaqën. Etja marrosëse, që përbente një nga më të këqijat prej vuajtjeve të kryqëzimit, shkuli nga buzët e Shpëtimtarit shprehjen e Tij të vetme të shënuar të vuajtjes fizike. 'Kam etje', tha Ai. Një prej atyre që qëndronte pranë, qoftë romak ose jude, dishepull apo

skeptik, nuk na thuhet, me nxitim mbushi një sfungjer me uthull, një enë me të cilën ishte pranë, dhe, pasi e vuri sfungjerin në fund të një kallami, ose dege hisopi, e ngjeshi te buzët e thara të Zotit. Disa të tjerë duhet ta kenë penguar këtë veprim të vetëm të reagimit në mënyrë njerëzore, sepse thanë: 'Lëre, të shohim në se do të vijë Elia për ta shpëtuar'. Gjoni pohon se Krishti e shqiptoi thirrjen: 'Kam etje', vetëm kur e dinte 'që tashmë çdo gjë ishte kryer'; dhe apostulli pa në këtë ngjarje një përmbushje të profecisë." (*Jesus the Christ*, f. 661.)

Ai kuptoi se "u krye" (Gjoni 19:30). Ai kishte duruar deri në fund vuajtjen e Gjetsemanit, talljen e gjykimit, dhembjen e kryqëzimit aktual. Ai e kishte shtypur i vetëm presën dhe kjo për shkak të përkushtimit të Tij të palëkundur ndaj vullnetit të Atit, sepse Ai mbështetej nga një dashuri e plotë dhe e përjetshme për ju dhe për të gjithë njerëzimin, "që, pa ndërmjetësimin e Tij, do të kishte mbetur në errësirën e plotë të dëshirimit pa shpresë në mbarë përjetësinë". (Hugh B. Brown në *CR*, prill 1962, f. 108.)

Kur e kuptoi se vepra e Tij si i vdekshëm u përfundua, vetëm atëherë Ai tha, me përlësi, me nderim, me lehtësim dhe me dorëzim të ardhur nga vetë vullneti i Tij: "O Atë, në duart e tua po e dorëzoj frymën tim!" (Lluka 23:46.) Jezu Krishti përkuli kokën dhe vullnetarisht kaloi nga kjo jetë në tjetrën.

"Jezusi, Krishti, kishte vdekur. Atij nuk i ishte marrë jeta, përveç ashtu si Ai kishte dashur ta lejonte. I ëmbël dhe i mirëpritur siç duhet të ketë qënë lehtësimi i vdekjes në cilëndo prej fazave më të hershme të vuajtjes së Tij nga Gjetsemani deri në kryq, Ai jetoi derisa të gjitha gjërat u kryen siç ishte caktuar. Në ditët e mëvonshme, zëri i Zotit Jezus është dëgjuar duke pohuar vërtetësinë e vuajtjes dhe vdekjes së Tij, si dhe qëllimin e përjetshëm të përmbushur në këtë mënyrë. Dëgjoni dhe ua vini veshin fjalëve të Tij: 'Sepse, vini re, Zoti, Shëlbuesi juaj vuajti vdekjen në mish; prandaj ai vuajti dhembjen e gjithë njerëzve, që gjithë njerëzit të mund të pendohen e të vijnë tek ai'. (DeB 18:11.)" (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 662.)

Tani që keni përfunduar studimin tuaj të ditës së fundit të shënuar të jetës së Shpëtimtarit, ndoshta ky mendim ju ka ardhur në mendje: Përse Ai që i gatshëm të kalonte përmes gjithë kësaj për mua? Për t'iu përgjigjur pjesërisht kësaj pyetjeje, lexoni 1 Nefi 19:9. Çfarë do të

thotë vërtet të dish që Krishti pësoi gjithçka që pësoi
për shkak të dashurisë së Tij për ju? Si mundeni ju, si
këmbim, të shfaqni dashurinë tuaj për Të?

Contents

Pjesa 6

Shërbesa e Përlëvduar në Palestinë

Mësimet

27. “Ai u Ringjall!”

28. “E Di që Ai Jeton”

Ai u Ringjall!

Ajo ishte dita më e paharrueshme në histori. Në atë ditë të lavdishme varri u hap dhe Jezusi u ngjall prej së vdekurish. “Lajmi i mirë” u deklarua në fillim nëpërmjet shpalljes engjëllore: “Ai u ringjall, nuk është këtu; ja vendi ku e kishin vënë”. (Marku 16:6.)

Ngjarja, natyrisht, ishte e pashembullt. Të tjerë, si Llazari, qenë kthyer në jetë; por qe një rivënie në jetë të vdekshme, jo ringjallje për jetë të përjetshme. Jezusit iu dha nderi që të bëhej “fryti i parë i atyre që kanë fjetur”. (1 Korintasve 15:20.) Fakti që ngjarja nuk kishte ndodhur më parë, shpjegonte mosbesimin mes apostujve të vet se mund të kishte një ringjallje të tillë të mirëfilltë. Por, përpara se dita e ringjalljes të mbaronte, Jezusi kishte lënë provë të pagabueshme se me të vërtetë ishte ngjallur prej së vdekurish. Skepticizmi u shua ndërsa dishepujt e Tij i panë dhe i prekën plagët në duar, këmbë dhe ijë. Siç shënohet në skicën e mëposhtme, të paktën pesë shfaqje ndodhën në atë ditë. Këto përfshinë vizitat te Maria Magdalena; te gratë e tjera; te Kleopa dhe bashkudhëtari i tij rrugës për në Emaus, te Pjetri fill i vetëm; më pas te dhjetë apostujt në dhomën e sipërme, ku Thomai mungonte. Një javë më vonë, Jezusi bëri një tjetër shfaqje në po atë dhomë, ku Thomai ishte i pranishëm. Jezusi i tha Thomait: “Vëre gishtin këtu dhe shiko duart e mia; shtrije edhe dorën dhe vëre në brinjën time”. (Gjoni 20:27.) Dhe Thomai nuk dyshoi më. Jezusi shërbeu në tokë si i ringjallur për dyzet ditë – nga dita e ringjalljes deri te ngjitja. Kjo ishte periudha kur, sipas Llukës, Jezusi iu shfaq shumë prej dishepujve të Tij dhe u foli “për gjërat e mbretërisë së Perëndisë”. (Veprat e Apostujve 1:3.)

Natën që Jezusi u tradhëtua, u kishte thënë apostujve të Tij se “mbasi të jem ngjallur, do të shkoj përpara jush në Galileë”. (Mateu 26:32.) Engjëlli atje te varri u kishte thënë grave t’u thonin dishepujve se Jezusi “po shkon përpara jush në Galileë; atje do ta shihni”. (Mateu 28:7.) Kështu, ne lexojmë te Mateu që “të njëmbëdhjetë dishepujt shkuan në Galileë, në atë mal që u kishte caktuar Jezusi”. (Mateu 28:16.) Ky takim i parapërgatitur (sipas edhe Plakut Talmixh, edhe Plakut Mek-Konki) ka mundësi të ishte një mbledhje ku qenë ftuar një turmë e madhe e dishepujve dhe mund të ketë qenë rasti për të cilin Pali më vonë shkroi që “iu shfaq një herë të vetme më shumë se pesëqind vëllezërve”. (1 Korintasve 15:6.) Një konferencë e tillë do të kishte përfshirë apostujt, të shtatëdhjetë, vëllezër të tjerë udhëheqës dhe gra besnike. (Shih McConkie, *DNTC*, 1:886.)

Domethënia e Shërbesës Dyzetditore

Ndonëse dokumentet për të janë fragmentare, shërbesa dyzetditore që ju do të studioni në këtë mësim të fundit, ishte e rëndësishme për të paktën këto arsye:

1. Ajo ishte periudha gjatë së cilës kryeapostulli, Pjetri, kishte ngulitur në mendje që thirrja e tij shërbestare zinte vendin e të gjitha punëve kohore dhe që, “të ushqejë delet” e Krishtit, ishte shumë më e rëndësishme se qëllimi i tij për të shkuar për peshkim.
2. Ajo ishte periudha gjatë së cilës Jezusi u dha apostujve të Tij mandatin përfundimtar që t’iu mësonin ungjillin të gjitha kombeve dhe i udhëzoi më tej në detyrat e tyre.

3. Ishte pikërisht kjo periudhë, gjatë së cilës Jezusi iu shfaq në formë të ringjallur shumë të tjerëve veç të njëmbëdhjetëve, duke u dhënë kështu cilësinë si dëshmitarë të padyshimtë për ringjalljen e Tij të mirëfilltë.
4. Së fundi, në mbarimin e kësaj periudhe, Jezusi bëri ngjitje të mirëfilltë e trupore në qiell, teksa dishepujt e Tij vështronin dhe dy engjëj qëndronin aty pranë e premtuan se Jezusi do të kthehej sërish "në të njëjtën mënyrë, me të cilën e keni parë të shkojë në qiell". (Veprat e Apostujve 1:11.)

I gjithë dyshimi u hoq nga mendja e apostujve. Ata kishin tani një dëshmi absolute për ringjalljen e mirëfilltë të Shpëtimtarit. Ata përmbushnin cilësinë për të shpallur me siguri se *Jezusi jeton!* Presidenti Dejvid O. Mek-Kei ka treguar se ndodhi një shndërrim në jetën e atyre të njëmbëdhjetëve gjatë kësaj periudhe dyzetditore dhe se ky shndërrim përbën një nga provat më domethënëse për realitetin e ringjalljes së Zotit tonë.

Çfarë i Ndryshoi Apostujt?

"Që ringjallja e mirëfilltë nga varri ishte një realitet për dishepujt që e njihnin Krishtin, kjo është gjë e sigurt. Në mendjen e tyre nuk kishte absolutisht asnjë dyshim. Ata ishin dëshmitarë të atij fakti. Ata e dinin, sepse sytë e tyre panë, veshët e tyre dëgjuan, duart e tyre prekën praninë fizike të Shëlbuesit të Ringjallur.

Në vdekjen e Jezusit, apostujt u goditën nga zymtia. Kur Ai u shtri i vdekur, shpresat e tyre thuajse u shuan. Trishtimi i tyre i thellë, ngjarja e Thomait, gjendja moralisht e hutuar e Pjetrit, përgatitja e dukshme për një varrim të përhershëm, bashkohen për të ilustruar mbizotërimin e një frike se shëlbimi i Izraelit kishte dështuar.

Pavarësisht nga zotimet e shpeshpërsëritura të Krishtit se Ai do të rikthehej tek ata pas vdekjes, apostujt nuk dukeshin tërësisht që e kuptonin këtë. Gjatë kryqëzimit ata u frikësuan dhe u shkurajuan. Për dy vjet e gjysmë ata i kishte mbështetur dhe frymëzuar prania e Krishtit. Por tani Ai kishte ikur. Ata ishin lënë të vetëm dhe dukeshin të hutuar, të frikësuar, të papërkrahur; vetëm Gjoni qëndroi pranë kryqit.

Botën kurrë nuk do ta kishin nxitur njerëz me mendje kaq të lëkundura, dyshuese, të dëshpëruara, siç i kishin apostujt në ditën e kryqëzimit.

Çfarë ishte ajo që papritmas i ndryshoi këta dishepuj në predikues të vetësigurt, të patrembur, heroikë të ungjillit të Jezu Krishtit? Ishte zbulesa se Krishti që ngritur nga varri. Premtimet e Tij qenë mbajtur, misioni i Tij prej Mesie që përmbushur. Me fjalët e një shkrimtari të shquar: 'Vula përfundimtare dhe absolute e vërtetësisë u është vënë të gjitha pohimeve të Tij dhe stampa e pashlyeshme e një autoriteti hyjnor, të gjitha mësimet e Tij. Zymtia e vdekjes që dëbuar me dritën e lavdishme të pranisë së Zotit dhe Shpëtimtarit të tyre të Ringjallur e të Përlëvduar.'

Mbi provën e këtyre dëshmitarëve të paanshëm, joshpresues, mosbesues, besimi në ringjallje ka themelin e tij të papushtueshëm." (McKay, *Treasures of Life*, f. 15–16.)

Teksa lexoni kapitullin 28, ju do të merrni në konsideratë dëshmitë e dëshmitarëve të kohëve të mëparshme si edhe ato në kohët tona moderne.

27

"Ai u Ringjall!"

Tema

Asnjë ngjarje e gjithë historisë nuk krahasohet në rëndësi me ringjalljen e Krishtit, sepse për shkak të saj të gjithë do të vijnë përpara, çdokush në rendin e vet.

Java e Sakrificës Shlyese

Mateu

Marku	20:18
Lluka	Krishti u Shfaqet Grave të Tjera
Gjoni	28:9, 10
Dita e Shtatë	Krerët e Priftërinjve Njoftohen nga Rojet për Ringjalljen
Vendosen Roje te Varri	28:11–15
27:62–66	Dy Dishepujt Shohin Shpëtimtarin Gjatë Rrugës për në Emaus
Krishti i Ringjallur u Shfaqet Njerëzve	
Dita e Parë e Javës	16:12, 13
Varri Hapet	24:13–32
Maria Magdalena dhe Gra të Tjera Vizitojnë Varrin	Hyrje
28:2–4	Në operën “Mesia” të Hendelit gjenden një recitativë për tenor dhe një refren (nr. 27, nr. 28), të cilat të dyja përdorin si tekst njërin nga Psalmet: “Tërë ata që e shohin Atë, e përqeshin; zgjatin buzën dhe tundin kokën, duke thënë: ‘Ai i ka besuar Zotit se do ta çlironte; le ta çlirojë, pra, nëse ai kënaqet në të.’” (Shih Psalmet 22:7, 8.) Menjëherë pas këtyre dy numrave të oratorios, në një recitativë tjetër për tenor (nr. 29), Hendeli përdor si tekst fjalët e Psalmit 69, fjalë plot patos: “Qortimi Yt i ka copëtuar zemrën; Ai është plot ngarkesë, qortimi Yt i ka copëtuar zemrën; Ai priste dikë që ta mëshironte, por nuk pati askënd as nuk gjeti ndokënd që ta ngushëllonte”. (Shih Psalmeve 69:20.)
28:1, 5–7	
16:1–8	
24:1–8	
20:1	
Maria Njofton Pjetrin dhe Gjoni	
24:9–11	Pasi përjetoi tallje, gjykim të paligjshëm dhe abuzim nga duart e Herodit e të Pilatit, Jezusi u çua për t’u kryqëzuar në një vend të quajtur Kalvar, ku ata të cilët i kaluan pranë, e fyenin duke thënë: “Në qoftë se je Biri i Perëndisë, zbrit nga kryqi!”Krerët e priftërinjve e tallën, sikurse skribët dhe pleqtë, duke thënë: “Ai ka besuar në Perëndinë; le ta lirojë tani në qoftë se e do me të vërtetë, sepse ka thënë: ‘Unë jam Biri i Perëndisë’”. Madje një nga cubat që u kryqëzua me Të “po ashtu e [fyeu]”.Disa orë më vonë, në agoni, Ai thirri me zë të lartë, duke pyetur se përse u braktis nga Ati i Tij; dhe jo shumë pas kësaj, në lehtësim, Jezusi thirri sërish me zë të lartë dhe “dha frymë”. Ishte kryer. (Shih Mateu 27:35–50.) Profecitë e psalmistit u përmbushën. Shumëkush që e pa, e kishte qeshur me përçmim dhe pakkush kishte treguar mëshirë për Të. “Fyerja e rëndë [i kishte] copëtuar zemrën dhe [ishte] plot hidhërimë; [priti] dikë që [ta] përdëllentë, por më
20:2	
Pjetri, Maria dhe Gjoni Vizitojnë Varrin	
Shpëtimtari i Shfaqet Marias	
Maria Njofton Apostujt	
16:9	
16:10, 11	
24:12	
20:3–10	
20:11–17	

kot; [priti] dikë që [ta] ngushëllonte, por nuk u paraqit asnjë." (Psalmeve 69:20. Shih gjithashtu Talmage, *Jesus the Christ*, f. 668–669.) Trupin e vdekshëm të Shpëtimtarit më pas e shtrinë në një varr-kopsht, që më pas e vulosën.

Leximi tashmë ju lejon të kundroni lajmin e mirë, mesazhin e lavdishëm – faktin më të lartë që Ai është ringjallur! Tani keni një mundësi të lexoni mbi ngjarjet që ndodhën ditën e ringjalljes: triumfin e Zotit mbi vdekjen, bashkëbisedimin tronditës mes Jezusit të ringjallur dhe Maria Magdalenës, shfaqjen e Shpëtimtarit të dishepujt rrugës për në Emaus. Ndërsa lexoni e mendoheni thellë mbi këto ngjarje, ju, sikurse Maria Magdalena dhe dishepujt në Emaus, duhet të arrini të dini e të ndieni që Zoti Jezu Krishti është ngjallur prej së vdekurish. Jeton Ai që njëherë ishte i vdekur dhe është i gjallë përgjithmonë.

Përpara se të vazhdoni, lexoni sa vijon:

Komente Shpjeguese

(27-1) Mateu 28:2–4, 11–15. Cili ishte Reagimi i Ushtarëve për Ngjarjet e Ditës së Ringjalljes?

"E shtuna, Shabati judaik, kishte kaluar dhe nata që paraprinte agimin e së dielës më të paharrueshme në histori, ishte mjaft afër mbarimit, ndërsa roja romake vigjëlonte në varrin e vulosur ku shtrihej trupi i Zotit Jezus. Ndërsa ishte ende errët, toka filloi të dridhej; një engjëll i Zotit zbriti i lavdishëm, e rrokullisi gurin e rëndë nga hyrja e varrit dhe u ul mbi të.

Fytyra e tij ishte e shndritshme si vetëtimja dhe veshja e tij ishte në bardhësi si dëborja e hapur. Ushtarët, të ngrirë nga frika, ranë në tokë si të vdekur. Kur e kishin marrë pjesërisht veten nga frika, ata ia mbathën prej vendit me tmerr. Madje as rreptësia e disiplinës romake, e cila shpallte drejtpërdrejt vdekje për çdo ushtar që dezertonte vëndrojnë e tij, nuk mund t'i frenonte ata. Për më tepër, nuk u kishte mbetur asgjë që të ruanin; vula e autoritetit ishte prishur, varri ishte i hapur dhe i boshatisur." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 678.)

(27-2) Mateu 28:1–4. Cila ishte Koha e Ringjalljes? Kur Doli Shpëtimtari nga Varri?

"Zoti ynë e parashikoi me përcaktim ringjalljen e Tij prej së vdekurish në ditën e tretë, (Mateu 16:21; 17:23; 20:19; Marku 9:31; 10:34; Lluka 9:22; 13:32; 18:33) dhe engjëjt te varri (Lluka 24:7) dhe Zoti i ringjallur në Person (Lluka 24:46) vërtetuan plotësimin e profecive; dhe apostujt ashtu dëshmuan në vitet e mëvonshme (Veprat e Apostujve 10:40; 1 Korintasve 15:4). Ky kusht i ditës së tretë nuk duhet kuptuar sikur do të thotë pas tre ditësh të plota. Judenjtë e fillonin llogaritjen e orëve të përditshme në të perënduar; prandaj ora përpara perëndimit dhe ora pasuese u përkisnin ditëve të ndryshme. Jezusi vdiq dhe u varros gjatë pasdites të së premtës. Trupi i Tij rri në varr, i vdekur, gjatë një pjese të së premtës (dita e parë), gjatë gjithë së shtunës ose, siç i ndajmë ditët, nga perëndimi i ditës së premtë deri në perëndimin e së shtunës, (dita e dytë) dhe një pjesë të së dielës (dita e tretë). Nuk e dimë se në cilën orë ndërmjet perëndimit të së shtunës dhe agimit të së dielës u ringjall Ai." (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 697.)

(27-3) Gjoni 20:1. Ç'Domethënie Ka "Dita e Parë e Javës"?

"Për shkak se Jezusi doli nga varri ditën e parë të javës, për të përkujtuar atë ditë dhe për të mbajtur në kujtesë të vërtetën e lavdishme të ringjalljes, apostujt e lashtë, siç u udhëzuan nga Shpirti, e ndryshuan Shabatin në të dielën. Që ky ndryshim kishte miratim hyjnor, ne e dimë nga zbulesa e ditëve të mëvonshme, në të cilën Hyjnia flet për 'ditën e Zotit' si të tillë dhe parashtron se çfarë duhet e nuk duhet bërë në atë ditë. (D e B 59:9–17.)" (McConkie, *DNTC*, 1:841.)

(27-4) Mateu 26:6–13. A ishte Maria Magdalena po Ajo e Cila Vajosi Jezusin në Shtëpinë e Simon Fariseut (Lluka 7:36–50) apo e Njëjta Grua që Përmendet si Maria e Betanisë?

"Maria Magdalena u bë një mike nga më të ngushtat që Krishti kishte ndërmjet grave; përkushtimi i saj ndaj Tij si Shërues i saj dhe si Dikush të cilin ajo e adhuronte si Krishti, ishte i patundur; ajo qëndroi pranë kryqit ndërsa gratë e tjera ndenjën larg në kohën e agonisë së Tij vdekjeprurëse; ajo ishte ndër të parat te varri në mëngjesin e ringjalljes dhe ishte i pari njeri i vdekshëm

që shikonte dhe njihte një Qenie të ringjallur – Zotin të cilin e kishte dashur me gjithë zjarrin e adhurimit shpirtëror. Të thuhet se kjo grua, e zgjedhur ndër gratë si dikush që meritonte të tilla ndere të veçanta, ishte njëherë një krijesë e rënë, me shpirtin të zhuritur nga nxehtësia e epshit të mëkatshëm, është t’i kontribuosh përjetësimin të një gabimi për të cilin nuk ka shfajësim. Prapsepapë, tradita e rreme, e ngritur nga supozime të hershme e të papërligjshme, se kjo grua fisnike, dallueshëm një mike e Zotit, është e njëjta që, padyshim një mëkatore, lau dhe vajosi këmbët e Shpëtimtarit në shtëpinë e Simon Fariseut dhe fitoi mirësinë e faljes nëpërmjet pendesës, ka mbajtur me aq këmbëngulje vendin e saj në mendimin popullor përmes shekujve, saqë emri, Magdalenë, ka arritur të jetë një emërtim i përgjithshëm për gra të cilat bien nga virtyti dhe më pas pendohen. Ne nuk po marrim në konsideratë nëse mund t’i ishte dhënë mëshira e Krishtit një mëkatoreje të tillë siç mendohet gabimisht Maria e Magdala të ketë qenë; njeriu nuk mund t’i masë kufijtë as t’i kuptojë thellësitë e faljes hyjnore; dhe, nëse do të ishte kështu që kjo Marie dhe mëkatarka e penduar e cila i shërbeu Jezusit kur Ai që ulur në tryezën e fariseut, do të ishin një dhe i njëjti person, çështja do të kishte marrë përgjigje pohuese, sepse ajo grua e cila kishte qenë mëkatore, u fal. Ne po merremi me dokumentin e shkrimit të shenjtë si histori dhe, asgjë që thuhet aty, nuk e përlligj njollosjen vërtet të neveritshme, ndonëse të zakonit, për padëlirësi, që i bëhet shpirtit të devotshëm të Maria Magdalenës.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 264–265.)

(27-5) Marku 16:9–11; Gjoni 20:11–18. Jezusi i Shfaqet Maria Magdalenës

“Sa shumë ka të pranishme te ndodhia e vdekjes, e varrimit dhe e ringjalljes së Zotit tonë, e cila i fisnikëron dhe i lartëson gratë besnike. Ato vajtuan atje te kryqi, kërkuan të përkujdeseshin për trupin e Tij të plagosur e të pajetë dhe erdhën te varri i Tij për të vajtuar dhe adhuruar mikun dhe Mjeshtrin e tyre. Dhe, kështu, nuk është e çuditshme që ne gjejmë një grua, Marian e Magdala, të zgjedhur e të përveçuar nga të gjithë dishepujt, madje edhe nga apostujt, që të jetë i pari njeri i vdekshëm të shohë e të përkulet në praninë e një qenieje të ringjallur. Maria, e cila ishte shëruar nga shumëçka dhe që shumë deshi, pa Krishtin e ringjallur!” (McConkie, *DNTC*, 1:843.)

(27-6) Gjoni 20:17. Pse Zoti ia Ndaloi Marias ta Prekte?

“Dikush mund të pyesë përse vallë Jezusi ia kishte ndaluar Maria Magdalenës që ta prekte dhe, pastaj, shumë shpejt më pas, i kishte lejuar gratë e tjera ta preknin nga këmbët ndërsa përkuleshin me nderim. Ne mund të thoshim që afrimi emocional i Marias ishte i nxitur më shumë nga një ndjenjë përzemërsie personale, sidoqoftë të shenjtë, sesa nga një shtypje adhurimi besimtar sikurse shfaqën gratë e tjera. Ndonëse Krishti i ringjallur tregoi të njëjtin vlerësim miqësor dhe intim siç pati shfaqur në gjendje të vdekshmërisë ndaj atyre me të cilët që shoqëruar nga afër, Ai nuk ishte më një prej tyre në kuptimin e mirëfilltë. Kishte rreth Tij një dinjitet hyjnor që ndalonte familjaritetin e ngushtë personal. Maria Magdalenës Krishti i kishte thënë: ‘Mos më prek, sepse ende nuk u ngjita tek Ati im’. Nëse fraza e dytë e thënies u tha në shpjegim të së parës, ne duhet të nxjerrim përfundimin se asnjë dorë njerëzore nuk duhej lejuar ta prekte trupin e ringjallur e të përjetësuar të Zotit deri pasi Ai t’ia kishte paraqitur Vetën Atit. Duket e arsyeshme dhe e mundshme që, ndërmjet përpjekjes së rrëmbyer të Marias për të prekur Zotin dhe veprimin të grave të tjera të cilat e prekën Atë nga këmbët tekta përkuleshin me nderim adhurues, Krishti ishte ngjitur tek Ati dhe që më vonë Ai u kthye në tokë për të vazhduar shërbesën e Tij në gjendje të ringjallur.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 682.)

(27-7) Gjoni 20:17. Ç’Domethënie Kanë Fjalët e Jezusit “Unë po Ngjitem tek Ati Im dhe Ati Juaj, te Perëndia Im dhe Perëndia Juaj”?

“Një zgjedhje e tillë e kujdesshme e fjalëve ishte në pajtim me zakonet e Tij të pandryshueshëm të mbajtjes së një dallimi ndërmjet vetes dhe njerëzve të tjerë. Ai ishte Biri i Perëndisë, në kuptimin e plotë të fjalës; njerëzit e tjerë kishin etër të vdekshëm. Kështu, për shembull, Ai ishte i kujdesshëm të thoshte: ‘Unë po ngjitem tek Ati im dhe Ati juaj, te Perëndia im dhe Perëndia juaj’ (Gjoni 20:17), jo tek *Ati ynë* dhe *Perëndia ynë*.” (McConkie, *DNTC*, 1:413.)

(27-8) Mateu 28:1, 5–7; Marku 15:47; 16:1. Përse Maria Magdalena dhe Gra të Tjera Besnike Dolën për të Vizituar Varrin?

“Në shenjën më të parë të agimit, e përkushtuara Maria Magdalena dhe gra të tjera besnike u nisën për te varri, duke mbartur erëza dhe vajëra erëkëndshme të cilat i kishin përgatitur për vajosjen e mëtejshme të trupit të Jezusit. Disa prej tyre kishin qenë dëshmitare të varrimit dhe qenë të vetëdijshme për nxitimin e domosdoshëm me të cilën trupi që mbështjellë bashkë me erëza dhe shtrirë atje nga Jozefi dhe Nikodemi, vetëm pak përpara fillimit të Shabatit; dhe tani këto gra adhurimtare erdhën herët për t’i kushtuar shërbim të përzemërt në një vajosje dhe balsamim më të plotë të trupit së jashtmi.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 678.)

(27-9) Marku 16:11, 13; Lluca 24:10, 11. Përse nuk e Besuan Apostujt Rrëfimin e Maria Magdalenës dhe të Grave të Tjera?

“Maria Magdalena dhe gratë e tjera ua thanë dishepujve ndodhinë e mrekullueshme të disa përjetimeve të tyre, por vëllezërit nuk mund t’u zinin besë fjalëve të tyre, të cilat ‘iu dukën si dokrra; dhe ata nuk u besuan atyre’. Pas gjithçkaje që Krishti u kishte mësuar në lidhje me ringjalljen e Tij së vdekurish në ditën e tretë, apostujt nuk ishin në gjendje të praninin realitetin e ndodhisë; për mendjen e tyre ringjallja ishte ngjarje ca e mistershme dhe e largët, jo një mundësi e tanishme. Nuk kishte shembull as të mëparshëm, as të ngjashëm për ngjarjet që u thanë këto gra – të një të vdekuri që kthehej në jetë, me trup prej mishi e kocke, të atillë që mund të shihej e të prekej – përveç rasteve të djalit të Nainit, bijës së Jairit dhe L Lazarit të dashur të Betanisë, mes të cilash raste të rikthimit në një përtëritje të jetës së vdekshme dhe ringjalljes së kallëzuar të Jezusit ata njihnin ndryshime thelbësore. Trishtimi dhe ndjesia e humbjes së pandreqshme të cilat kishin karakterizuar Shabatit e së djeshmes, ishin zëvendësuar nga hutesa e thellë dhe dyshimet konkurruese në këtë ditë të parë të javës. Por, ndërsa apostujt ngurruan të besonin që Krishti me të vërtetë që ringjallur, gratë, më pak skeptike, më besëplote, e dinin, sepse edhe e kishin parë Atë, edhe e kishin dëgjuar zërin e Tij, dhe disa prej tyre kishin prekur këmbët e Tij.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 682–683.)

(27-10) Mateu 27:62–69; 28:1–4, 11–15. Çfarë Përpjekjesh u Bënë për të Zhvlerësuar Ringjalljen?

“Deklarimi i papajtuësëm se Krishti nuk që ringjallur, por që trupi i Tij që vjedhur nga varri prej dishepujve, është shtjelluar mjaftueshëm brenda tekstit. E pavërteta është përgënjeshttrim i vetvetes. Jobsimtarë të kohës së mëvonshme, duke e njohur absurditetin e prekshëm të kësaj përpjekjeje trashanike për shtrembërim, nuk kanë ngurruar të sugjerojnë hipoteza, çdonjëra prej të cilave është në mënyrë vendimtare e pambrojtshme. Kështu, teoria e bazuar mbi supozimin e pamundur që Krishti nuk ishte i vdekur kur u hoq nga kryqi, por ishte në gjendje kome ose të fikti dhe që Ai më pas u rigjallërua, rrëzon vetveten kur shqyrtohet në lidhje me faktet e shkruara. Ngulja e heshtës prej ushtarit romak do të kishte qenë fatale, edhe nëse vdekja nuk kishte ndodhur tashmë. Trupi u ul poshtë, u përgatit, u mbështoll e u varros nga anëtarë të keshillit judaik, të cilët nuk mund t’i mendojmë si aktorë në varrimin e një njeriu të gjallë; dhe, për sa i përket rigjallërimit të mëpashëm, Edersheim (vëll. 2, f. 626) me shumë mprehtësi vëren: ‘Për të mos folur për absurditetet e shumta që përfshin kjo teori, ajo, të thuash të drejtën – nëse i lirojmë dishepujt nga bashkëfajësia – e zhvendos mashtrimin mbi Vetë Krishtin’. Një njeri i kryqëzuar, i hequr nga kryqi para vdekjes dhe më pas i gjallëruar, nuk mund të kishte ecur me këmbë të shpuara e të dërrmuara në vetë ditën e rigjallërimit të tij, siç eci Jezusi në rrugën drejt Emausit. Një tjetër teori që ka pasur kohën e saj, është ajo e mashtrimit të pavetëdijshëm nga ana e atyre që pretenduan se kanë parë Krishtin e ringjallur, që persona të tillë kanë qenë pre e vegimeve subjektive, por imagjinare, të ndjellura nga vetë gjendja e tyre e ngacmuar dhe përfytyruese. Karakteri i pavarur dhe i dukshëm individual i disa shfaqjeve të regjistruara të Zotit e përgënjeshtrojnë teorinë e vegimit. Shëmbëllime të tilla pamore subjektive, siç pandehen nga kjo hipotezë, parakuptojnë gjendje pritshmërie nga ana e atyre që mendojnë se si shohin; por, të gjitha ngjarjet e lidhura me shfaqjet e Jezusit mbas ringjalljes së Tij, ishin drejtpërdrejt në kundërshtim me shpresat e atyre që qenë bërë dëshmitarë të gjendjes së Tij të ringjallur.

Shembujt e mësipërm të teorive të rreme dhe të pambrojtshme lidhur me ringjalljen e Zotit tonë janë cituar si shembuj të përpjekjeve të shumta dështake për t’i dhënë shpjegim mrekullisë më të madhe dhe faktit

më të lavdishëm të historisë. Ringjallja e Jezu Krishtit është dëshmuar me provë më vendimtare sesa ajo mbi të cilën mbështetet pranimi që ne u bëjmë ngjarjeve historike në përgjithësi. Sidoqoftë, dëshmia për ngjalljen së vdekurish të Zotit tonë nuk gjendet në fletë të shkruara. Atij që kërkon me besim e sinqeritet, do t'i jepet një bindje vetjake e cila do t'i japë mundësi të rrëfejë me nderim siç shpalli apostulli i sqaruar i kohës së vjetër: 'Ti je Krishti, Biri i Perëndisë të gjallë'. Jezusi, i cili është Biri i Perëndisë, nuk është i vdekur. 'Unë e di që Shpëtimtari im jeton.' (Jobi 19:25.)" (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 698–699.)

(27-11) Marku 16:12. Pse Zoti ua Fshehu se Cili Ishte, Kur iu Shfaq Kleopës dhe Bashkudhëtarit të Tij Rrugës për në Emaus?

“Përse Zoti i ringjallur përdori këtë mënyrë shfaqjeje ndaj Kleopës dhe bashkudhëtarit të tij (ndoshta Llukës, meqenëse është ai që e shënon ndodhinë)? Të ishte kjo për të cituar e shpjeguar profecitë Mesianike ‘duke zënë fill nga Moisiu dhe nga gjithë profetët’? Kjo mund të ishte bërë nën rrethana më të efektshme dhe, sa për atë çështje, Lluka as që i shënon shpjegimet që u dhanë. Përse Jezusi e mbajti të fshehur se cili ishte? Përse të ecë e të flasë, ndoshta për orë të tëra, nëpër rrugicat me pluhur të Palestinës?

Siç duket, ishte për të treguar se si është një qenie e ringjallur. Ai po u mësonte ungjillin ashtu siç mundej vetëm Ai, duke u mësuar një predikim të gjallë, predikim që do të kishte kulmuar së afërmi tek një dhomë e sipërme në praninë e apostujve të Tij. Shih Lluka 24:36–44.

Jezusi i zbriti një rrugice të Judesë, eci për orë të tëra e dha mësim të vërtetat e ungjillit, saktësisht siç kishte bërë gjatë tre viteve e gjysmë të shërbesës së Tij në vdekshmëri. Aq dukej Ai si cilido mësues tjetër udhëtues, në mënyrën e sjelljes, në veshje, në të folur, në paraqitje fizike, në bashkëbisedim, saqë ata nuk e njohën si Jezusi, të cilin e mendonin të vdekur. ‘Rri me ne’, thanë ata, siç do të kishin bërë për Pjetrin ose Gjonin. ‘Eja brenda dhe ha e fli, ti duhet të jesh i lodhur dhe i uritur.’ Ata mendonin se Ai ishte njeri i vdekshëm. *A mundej ndokush të shpikte një mënyrë më të përsosur për t’u mësuar se si është një qenie e ringjallur kur lavdia e tij ruhet përbrenda tij?* Njerëzit janë njerëz, qofshin të vdekshëm ose të pavdekshëm, dhe nuk lypset të ketë asnjë spiritualizim të realitetit të

ringjalljes, jo pas këtij episodi të rrugës së Emausit. Shih Marku 16:9–11.” (McConkie, *DNTC*, 1:850.)

(27-12) Lluka 24:13. Sa Larg Ishte Emausi nga Jerusalemi dhe Ku Ndodhej ai Fshat?

Emausi ishte gjashtëdhjetë stade – rreth 12 kilometra – nga Jerusalemi. Vendndodhja e fshatit të Emausit nuk është përcaktuar ende. (Shih Smith, *A Dictionary of the Bible*, bot. i rishikuar, shih tek “Emmaus”.)

Ai u Ringjall!

(27-13) Ndonëse Varri Qe Siguruar, Asgjë S’Mund ta Mbante Shpëtimtarin që të Dilte

Pasi krerët e priftërinjve dhe farisenjtë morën roje nga Pilati, ata shkuan dhe “e siguruan varrin dhe, përveç rojës, vulosën gurin” (Mateu 27:66), me synimin që dishepujt të mos vinin gjatë natës, të grabisnin trupin e Jezusit dhe pastaj t’u thonin njerëzve se Shpëtimtari ishte ngjallur së vdekurish. Udhëheqësit judaikë e kuptonin që një dëshmi e tillë e ringjalljes do të ishte më e fuqishme se dëshmitë që qenë dhënë kur Jezusi ecte në jetë të vdekshme. Ata e dinin se, nëse dishepujt i thonin popullit se Jezusi ishte ngjallur së vdekurish, kjo do të ishte gur kulmor për shërbesën e Shpëtimtarit dhe do t’i tërhiqte njerëzit drejt Tij dhe ungjillit të Tij. Për ta parandaluar një përfundim të tillë, u morën nga Pilati roje romake dhe u sigurua varri. (Shih Mateu 27:62–66.)

Por planet e Perëndisë nuk do të dështonin, sepse në orët e hershme të mëngjesit, para se të zbardhte, dy engjëj të Zotit zbritën nga qiejt për të rrokullisur tej gurin nga hyrja e varrit. (Mateu 28:2, 4, Varianti i Frymëzuar.) “Dhe nga frika [e tyre], rojet u drodhën dhe mbetën si të vdekur.” (Mateu 28:3, 4.)

(27-14) Cilat Akte të Pranishme në Ringjalljen e Zotit Tonë Priren të Fisnikërojnë e të Lartësojnë Maria Magdalenën dhe Gra të Tjera Besnike?

“Sa shumë ka të pranishme te ndodhia e vdekjes, e varrimit dhe e ringjalljes së Zotit tonë, e cila i fisnikëron dhe i lartëson gratë besimtare. Ato vajtuan atje te kryqi, kërkuan të përkujdeseshin për trupin e Tij të plagosur e të pajetë dhe erdhën te varri i Tij për të

vajtuar dhe adhuruar mikun dhe Mjeshterin e tyre. Dhe kështu, nuk është e çuditshme që ne gjejmë një grua, Marian e Magdalas, të zgjedhur e të përveçuar nga të gjithë dishepujt, madje edhe nga apostujt, që të jetë i pari njeri i vdekshëm të shohë e të përkulet në praninë e një qenieje të ringjallur. Maria, e cila ishte shëruar nga shumëçka dhe që shumë deshi, pa Krishtin e ringjallur! ...

Jezusi iu shfaq në fillim Maria Magdalenës dhe më pas grave të tjera. Marias nënë e Joses, Joanës, Salomesë nënë e Jakobit dhe Gjonit si dhe grave të tjera të papërmendura, dy engjëjt u shpallën ringjalljen dhe i dërguan t'ua thoshin Pjetrit dhe dishepujve të tjerë. Ndërsa shkonin, Jezusi iu shfaq dhe i përshëndeti me të zakonshmen 'Tungjatjeta!' E kështu, përsëri ishin gratë ato të cilat u nderuan me vizitë nga miku i tyre, Zoti i ringjallur." (McConkie, *DNTC*, 1:843, 846.)

Çështje për Meditim

Sikurse Dy Dishepujt që Ecnin Rrugës për në Emaus, a Keni Përjetuar Ju një Djegie Përbrenda?

(27-15) ... Teksa Dëgjonit të Kënduar Frymëzuese dhe Dëshmi të Ndritura?

"Një ditë dy burra po ecnin afër Emausit, një qytet jo larg Jerusalemit, dhe një burrë u shfaq papritmas përbri me ta. Ata nuk e njohën. Pasi Ai u largua, ata thanë: 'Po a nuk na digjej zemra përbrenda ... ?' (Lluka 24:32.) Lluka na tregon atë episod, mbasi kishte pyetur shumë njerëz të cilët kishin pasur ndonjë familjaritet me Jezusin.

Mendoj se ka shumë në këtë kongregacion dhe shpresoj se të shumtë janë ata që kanë dëgjuar përmes radios dhe televizionit, të cilëve zemrat u kanë 'djegur përbrenda' kur kanë dëgjuar jo vetëm të kënduarën frymëzuese, por dhe dëshmitë e ndritura, dhe shpresoj që, sikurse u ka djegur zemra përbrenda, ata ta kenë kuptuar mesazhin që u hyri në zemër. Shpresoj se ata kanë, të paktën, një ide të vagët të së vërtetës hyjnore që ata janë bij të Perëndisë dhe që ajo djegie përbrenda tyre ishte veç një prekje e harmonisë mes tyre dhe të pafundmit, Shpirtit të Perëndisë, i cili do të na ndriçojë mendjen, gjallërojë kuptimin dhe do të na sjellë gjithçka në kujtesë." (David O. McKay në *CR*, prill 1960, f. 121–122. Kursivi iu shtua.)

(27-16) ... Teksa një Mësues i Ungjillit Ju Ka Shpalosur Shkrimet e Shenjta?

"Asnjëherë mësimdhënia e saj nuk qe aq dinamike as ndikimi i saj më i përhershëm, si në një mëngjes të diele kur ajo na njoftoi humbjen e nënës së një shoku të klasës. Na kishte munguar Billi atë mëngjes, por nuk e dinim arsyen e mungesës së tij. Mësimi paraqiste temën: 'Ka më shumë lumturi të japësh, sesa të marrësh'. Nga mesi i mësimit, mësuesja jonë mbylli manualin dhe hapi sytë tanë, veshët tanë dhe zemrat tona ndaj lavdisë së Perëndisë. Ajo pyeti: 'Sa para kemi ne në fondin e mbrëmjes argëtuese të klasës sonë?'

Ditët e depresionit ekonomik nxitën një përgjigje ballëlartë: 'Katër dollarë e shtatëdhjetë e pesë centë'.

Pastaj, gjithnjë me aq mirësi, ajo sugjeroi: 'Familja e Billit përjeton shtrëngesë dhe pikëllim të thellë. Ç' do të mendonit për mundësinë e një vizite këtë mëngjes te pjesëtarët e familjes dhe t'ua jepnim atyre fondin tuaj?'

Gjithmonë do ta kujtoj grupin e vogël të përshkonte ato tre blloqe të qytetit, të hynte te shtëpia e Billit, të përshëndeste atë, vëllanë, motrat dhe babanë e tij. Dukshëm, ajo që mungonte ishte nëna e tij. Përherë do t'i kem thesar lotët që ndriçonin në sytë e të gjithëve, kur zarfi i bardhë që përmbante fondin e çmuar të mbrëmjes sonë, kaloi nga dora e brishtë e mësueses sonë te dora nevojtare e një babai zemërkëputur. E përshkuam thuajse duke kërcyer kthimin tonë në kishë. Zemrat i kishim më të lehta se ç'kishin qenë ndonjëherë; gëzimin më të plotë; kuptimin më të thellë. Një mësuese e frymëzuar nga Perëndia u kishte mësuar djemve dhe vajzave të saj një mësim të përjetshëm të së vërtetës hyjnore. 'Ka më shumë lumturi të japësh, sesa të marrësh.'

Fare mirë mund t'i përsërisnim fjalët e dishepujve në rrugën për në Emaus: 'Po a nuk na digjej zemra përbrenda, kur ... [ajo] na hapte Shkrimet?' (Lluka 24:32)." (Thomas S. Monson në *CR*, prill 1970, f. 99. Kursivi iu shtua.)

(27-17) ... Teksa Morët Dritën dhe Ecët në Dritë?

"Unë them, misioni ynë nuk është vetëm për të shpallur, por për të jetuar si dëshmitarë të cilët e kanë marrë të vërtetën dhe të cilët e duan të vërtetën. E nëse

e jetojmë të vërtetën, vëllezër e motra të mia, asnjë njeri s'mund të vijë brenda qarkut të ndikimit tonë pa i bërë përshtypje fakti real – diçka sipas të njëjtit shpirt sikurse dishepujt, kur Mjeshtri i takoi ata në rrugën për në Emaus dhe kur ata ecën me të. Shkrimi i Shenjtë thotë: 'Sytë e tyre ishin të penguar' dhe, kur Ai hyri brenda dhe theu bukë me ta, atëherë ata panë e iu zbulua qartësisht cili ishte. *Më pas, duke e diskutuar, ata thanë: 'Po a nuk na digjej zemra përbrenda, kur ai na fliste?' Ashtu do të jetë për ju, ashtu do të jetë për mua, ashtu do të jetë për çdo njeri i cili, pasi ka marrë dritë, ecën në dritë.*" (Alonzo A. Hinckley në CR, prill 1917, f. 93–94. Kursivi iu shtua.)

(27-18) ... Teksa Kundronit Jetën dhe Misionin e Tij, tekta Merrnit Dëshminë e Përrulur dhe Solemne se Ai Jeton?

"Në zemrën tonë ne ndiejmë të njëjtën gjë sikurse ata të dy që ecën pa e ditur me Krishtin e ringjallur, Kleopa dhe një tjetër, të cilët, ndërsa ecnin drejt Emausit në kohën e ringjalljes, po diskutonin për Jezusin gjatë udhëtimit. Mjeshtri u bashkua me ta dhe ua hapi syve të tyre shkrimet e shenjta. Të ndikuar thellë, ata i kërkuan që të rrinte me ta, ndërsa ndaluan për t'u çlodhur. ...

Më vonë sytë e tyre u hapën dhe ata e njohën, por Ai u zhduk. Thanë ata: 'Po a nuk na digjej zemra përbrenda, kur ai na fliste udhës ... ?' (Lluka 24:25, 32.)

Ndërsa ne kundrojmë jetën dhe misionin e Tij, zemra jonë digjet përbrenda, sepse ne e dimë se Ai jeton." (Alvin R. Dyer në CR, prill 1966, f. 125. Kursivi iu shtua.)

(27-19) Jezusi Krisht, Shpëtimtari dhe Shëlbuesi Ynë, Është Ringjallur!

"Ju jap dëshmi se Jezusi është Krishti, Shpëtimtari dhe Shëlbuesi i botës – vetë Biri i Perëndisë.

Ai lindi si foshnja i Bethlehemit.

Ai jetoi dhe shërbeu mes njerëzve.

Ai u kryqëzua në Kalvar.

Miqtë e Tij e braktisën.

Bashkëpunëtorët e Tij më të ngushtë nuk e kuptuan plotësisht misionin e Tij dhe *dyshuan*. Një nga më të besuarit *mohoi* që e njihte.

Një guvernator pagan, duke luftuar me ndërgjegjen e vet pasi miratoi vdekjen e Jezusit, bëri që të ngrinin një mbishkrim sipër kryqit, që e shpallte atë 'Jezusi Nazareas, Mbreti i Judenjve'. (Gjoni 19:19.)

Ai kërkoi *falje* për torturuesit e Tij dhe më pas dha vullnetarisht jetën e Tij.

Trupin e Tij e *shtrinë* në një varr të marrë hua.

Një gur i stërmadh u vu para hyrjes.

Në mendjen e pasuesve të Tij të tronditur jehonin vazhdimisht disa nga fjalët e Tij të fundit: '... Merrni zemër, unë e munda botën'. (*Po aty*, 16:33.)

Ditën e tretë pati një tërmet të madh. Guri u rrokullis nga dera e varrit. Disa nga gratë, ndër pasueset e Tij më të devotshme, erdhën me *erëza* te vendi dhe 'nuk e gjetën trupin e Zotit Jezus'. (Lluka 24:3.)

Engjëjt u shfaqën dhe thanë thjesht: 'Pse e kërkoni të gjallin midis të vdekurve?

Ai nuk është këtu, por është ringjallur.' (*Po aty*, 24:5–6.)

Nuk ka asgjë në histori që të barazojë atë lajmërim tronditës: 'Ai nuk është këtu, por është ringjallur.'" (Ezra Taft Benson në CR, prill 1964, f. 119.)

Ringjallja e Jezusit është shpallur si një nga ngjarjet e dëshmuara më së miri nga të gjitha ngjarjet e historisë.

Nga ato që keni mësuar tani, përcaktoni pesë arsye përse është kjo ashtu. Në ç'mënyrë përfundimtare vërtetimi i saj është më i shkëlqyer se cilado ngjarje laike?

Varri i zbrazur i Shpëtimtarit tonë është gjëja më domethënëse e gjithë kohës, sepse ishte vdekja ajo që vdiq, jo Jezusi. Princi i Paqes, pasi i përbushi të gjitha gjërat, është Princi i jetës për të gjithë njerëzimin dhe për jetën e përjetshme të atyre të cilët do ta ndjekin.

“E Di që Ai Jeton”

Tema

Dëshmia e të gjithë profetëve të të gjitha kohëve është që Jezusi është Shpëtimtari ynë i gjallë; të gjithë shenjtorët kanë atë dëshmi.

Galilea	20:24–29
Samaria	Deti i Galilesë
Judea	Një Shfaqje te Dishepujt
Deti i Madh	21:1–14
Deti i Galilesë	“Kulloti Delet e Mia”
Jerusalemi	Gjoni do të Jetë Përndryshuar
Betania	21:15–19
Krishti i Ringjallur u Shfaqet Njerëzve	21:20–23
Mateu	Jerusalem
Marku	Shfaqje te një Turmë e Madhe
Lluka	I Shfaqet Jakobit
Gjoni	(1 Korintasve 15:6)
Dita e Parë e Javës	(1 Korintasve 15:7)
I Shfaqet Pjetrit	Galile
U Shfaqet të gjithë Apostujve Përveç Thomait	Shfaqje te Dishepujt
16:14	28:16–20
24:34	16:15–18
24:33–49	(Shih Veprat e Apostujve 1:1–8)
20:19–23	Betani e Judesë
Shfaqje në Vijim të Atyre të Ditës së Parë të Javës	Ngjitja në Qiell
Jerusalem	16:19
U Shfaqet të Njëmbëdhjetë Apostujve	24:50, 51
	Dishepujt Kthehen në Jerusalem

16:20

24:52, 53

Fjalët Përmbyllëse të Gjonit

20:30, 31

21:24, 25

Hyrje

Oh, Romë arrogante dhe Sinedër i pabesë – ju menduat se një gur i ngjeshur me llaç mund të vuloste varrin e huazuar dhe të ndalte fuqinë e Perëndisë! Një mijë gurë, dhjetë mijë roja, nuk mund ta kishin siguruar atë derë. Po aq mirë mund të kishit stivuar gjethe të thata për të ndalur Euroklidonin!*

Në ditën e parë të javës, me të lindur dielli, ato gra të devotshme e besnike erdhën te varri. Teksa i afroreshin atij vendi të shenjtëruar e të shenjtë, ato pyesnin mes tyre: “Kush do të na rrokullisë gurin nga hyrja e varrit?” (Marku 16:3.) Por pati një tërmet të madh dhe engjëjt, fytyrat e të cilëve shndrisnin si vetëtimë, zbritën dhe e rrokullisën gurin tej dhe *njoftuan të vërtetën e shenjtë e solemne që Krishti ishte ringjallur.* (Shih Mateu 28:1–8; Marku 16:1–8; Lluca 24:1–9.)

*Asnjë vdekatar nuk qe mjaft i pastër
Të sjellë së pari atë fjalë të madhe,
Por dëshmi e vërtetë nga engjëj erdhi,
Për Krishtin, Zotin e ringjallur!
“Ai nuk është këtu, varri është bosh.
Ejani këtej tani dhe shihni.
Zoti i jetës mbi vdekjen ka fituar
Fitore ngadhënjyese!”*

(Anonim)

Ato gra, me sa duket, të parat që dëgjuan lajmin e gëzuar e të lavdishëm, u udhëzuan nga engjëjt të informonin Pjetrin dhe apostujt e tjerë. Kështu, me anë të planit të Jezusit, nisën një sërë provash për dishepujt e Tij. Atëherë, sikurse tani, e vërteta u vendos më përpara nga dëshmia, pastaj nga vërtetimi. (Shih Marku 16:14.) Dhe, oh, sa ngarkesë duhet t’i ketë vënë ajo provë besimit të tyre: ata qenë ftuar të pranonin konceptin e ringjalljes, kur për ta ringjallja nuk kishte asnjë shembull historik paraprirës! E paktë çudia që, kur në fillim dishepujt e Tij dëgjuan lajmin gazmor, patën vështirësi për të besuar. Por farërat e shpresës e të

besimit u mbollën në zemrën e tyre nga dëshmitë e grave dhe të tjerëve. E vështirë sa ç’që, dhe ndonëse për ta koncepti i një ringjalljeje reale sfidonte gjithë logjikën dhe përvojën e tyre, ata ende nuk lejuan që ato farëra besimi dhe shprese të thaheshin. Dhe kështu, pasi besimi i tyre qe provuar dhimbshëm, ata morën dëshminë e lavdishme që dëshironin. (Shih Ethëri 12:6.) Jezusi, Zoti dhe Mjeshtri i tyre i ringjallur, iu shfaq dishepujve!

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referimet e shkrimit të shenjtë te pjesa për lexim.

*

Euroklidoni ishte emri biblik i një ere të vrullshme apo uragani në Mesdhe, që tashmë quhet erë e fortë lindore. (Shih Veprat e Apostujve 27:14.)

Komente Shpjeguese

(28-1) Lluca 24:34. Pse Jezusi iu Shfaq Pjetrit Veçan nga të Tjerët?

“Kjo është përmendja e vetme që shkruesit e Ungjillit i bëjnë shfaqjes personale të Krishtit te Simon Pjetri në atë ditë. Bashkëbisedimi mes Zotit dhe apostullit të Tij njëherë frikacak, por tashmë të penduar, duhet të ketë ndikuar në shkallën më të lartë. Pënda keqardhëse e Pjetrit për mohimin që i bëri Krishtit në pallatin e priftit të lartë, ishte e thellë dhe për t’u mëshiruar; ai mund të ketë dyshuar nëse Mjeshtri do ta quante më shërbëtor të Tij; por duhet të ketë lindur shpresë përmes mesazhit të ardhur nga varri prej grave, në të cilin Zoti u dërgoi përshëndetje apostujve, të cilët për herë të parë i emërtoi vëllezër të Tij dhe, nga ky karakterizim i nderuar dhe i përzemërt, Pjetri nuk qe lënë jashtë; për më tepër, mandati i engjëllit për gratë i pati dhënë rëndësi Pjetrit duke e përmendur në veçanti. Drejt Pjetrit të penduar erdhi Zoti, pa dyshim, me falje dhe sigurdhënie të përzemërt. Vetë apostulli mban një heshtje nderuese në lidhje me vizitën, por ky fakt dëshmohet nga Pali si një nga provat e qarta të ringjalljes së Zotit.” (Talmage, *Jesus the Christ*, f. 687.)

Por shfaqja e Jezusit Pjetrit ndoshta kishte më shumë domethënie. Më herët, gjatë shërbesës së Tij të vdekshmërisë, Jezusi pati njoftuar se do t’i jepte Pjetrit “çelësat e mbretërisë” (Mateu 16:19). Pjetri, në bashkëlidhje me Jakobin dhe Gjonin, të cilët do të kryesonin me të, morën çelësat në Malin e

Shpërfytyrimin (shih Mateu 17:1–8; Lluka 9:28–36) dhe që nga atëherë “vepronin si Presidenca e Parë e Kishës për kohën e tyre”. (Smith, *Doctrines of Salvation*, 3:152.) Ata çelësa “gjithmonë i përkasin Presidencës së Priftërisë së Lartë” (DeB 81:2) dhe mund të ushtrohen në plotësi mbi tokë vetëm nga *një njeri* në një kohë; dhe *ai njeri* në periudhën menjëherë pasi Krishti u ngjiti në qiell, ishte Pjetri. Mund të ketë qenë ashtu, pra, që shfaqja e veçantë e Jezusit të Pjetri lidhej në ndonjë mënyrë me parimin e çelësave. (Shih edhe McConkie, *DNTC*, 1:851.)

(28-2) Gjoni 20:19–29. A e Vuri në Dyshim Thomai Ringjallen?

“Rasti i Thomait tregon përse Zoti bëri përpjekje të tilla të mëdha në rrugën për në Emaus dhe në dhomën e sipërme për të treguar përtej mundësisë së dyshimit se si ishte trupi i tij saktësisht. Dhe, prandaj, në vend që t’i drejtonim gishtin e përbuzjes Thomait, ne mund të bënim mirë të shihnim me kujdes mosbesimin bashkëkohor tek ajo qenie e shenjtë, që me Atin e vet mbretëron si Njeri i Shenjtë në qiejt e sipërm.” (McConkie, *DNTC*, 1:860.)

(28-3) Gjoni 21:1–17. “Simon, ... A më Do Ti Mua më Shumë se Këta?”

“Kjo është një pyetje shumë e rëndësishme për secilin prej nesh. Të pyes secilin prej jush: ‘A e do ti Zotin?’ Përgjigjja, pothuaj pa përjashtim, do të ishte: ‘Po’. Le ta vëmë veten në pozitën e Pjetrit. ...

A mund ta përfytyroni këtë skenë të madhe të atij Pjetri të fuqishëm që i bëhen këto pyetje të thjeshta? Dhe Zoti kishte një mënyrë për të ditur sa e thellë ishte dashuria brenda Pjetrit dhe si t’ia mësonte atij mënyrën për të treguar dashurinë e tij për Jezun Krishtin.

Ne e tregojmë dhe e vërtetojmë dashurinë tonë *duke ushqyer qengjat dhe delet*. Ka mbi tre miliardë njerëz sot në tokë dhe, me ritmin e tanishëm të mësimdhënies, mbi dy miliardë e gjysmë fëmijëve të Perëndisë nuk do t’u mësohet kurrë ungjilli i Jezus Krishtit. Po sikur ju të jetonit në këtë tokë dhe të mos kishit asnjëherë rastin të dëgjoni e t’ju mësohej udha e vërtetë e jetës?

Detyra jonë është e madhe. Nevojiten mësues. Çdo anëtar i kësaj Kise që ka një dëshmi dhe është kthyer në besim, nevojitet urgjentisht. Qengjat dhe delet janë

të uritura për bukën e jetës, për ungjillin e Jezus Krishtit. Ne mund ta tregojmë dashurinë tonë duke ndjekur profetin e Perëndisë, ‘duke qenë çdo anëtar një misionar’ për të sjellë një a më shumë shpirta në Kishë çdo vit.” (Bernard P. Brockbank në *CR*, tetor 1963, f. 66.)

(28-4) Gjoni 21:21–24; DeB 7:1–8. Asnjëherë nuk do të Vdiste Gjoni?

“Është me interes të vërejmë se në rrëfimin e ungjillit Gjoni specifikon që atij iu premtua se do të rrinte deri në Ardhjen e Dytë dhe jo se do t’i shpëtonte vdekjes. Nga rrëfimi i përndryshimit të dishepujve Tre Nefitët, ne mësojmë se kjo është saktësisht ajo që ndodh. Një ndryshim vepron në trupat e tyre, në mënyrë që ata nuk mund të vdesin në këtë kohë, por, kur Zoti të vijë sërish, ata ‘do të [transformohen] brenda sa hap e mbyll sytë nga vdekshmëria në pavdekshmëri’ dhe prandaj ata ‘nuk do të [provojnë] kurrë vdekjen’. (3 Nefi 28:1–10, 36–40.) Do të jenë si një njeri i cili jeton gjatë mijëvjeçarit.” (McConkie, *DNTC*, 1:865.)

(28-5) Mateu 28:16–20. Jezusi Shfaqet në Galile

“Nga të gjitha shfaqjet e regjistruara të Krishtit të ringjallur te dishepujt në Palestinë, kjo është më sipërorja; e, sidoqoftë, Bibla e tanishme ruan për të vetëm një rrëfim fragmentar. Kjo ishte një shfaqje me vendtakim, me parapërgatitje, në të cilën ndoshta ishte ftuar një turmë e madhe e dishepujve. Ka të ngjarë të jetë rasti për të cilin, siç shkroi Pali më vonë, ai ‘iu shfaq një herë të vetme më shumë se pesëqind vëllezërve’. (1 Korintasve 15:6.) Nëse është kështu, të shtatëdhjetët dhe vëllezërit udhëheqës të Kishës duhet të kenë qenë të pranishëm, sikurse ndoshta edhe gratë besnike të cilat janë trashëgimtare të shpërblimeve të ngjashme tok me mbajtës të bindur të priftërisë.

Nuk e dimë se kur e përcaktoi Jezusi vendin e mbledhjes, mirëpo natën e tradhëtimit dhe të kapjes së Tij, Ai dha këtë premtim: ‘Mbasi të jem ngjallur, do të shkoj përpara jush në Galile’. (Mateu 26:32.) Më pas engjëjt tek varri, si pjesë të lajmërimit të grave se ‘ai u ringjall’, i urdhëruan ato t’u thonin dishepujve: ‘Ai po ju pararend në Galile; atje do ta shihni’. (Mateu 28:7; Marku 16:7.) Dhe atëherë, për të pohuar sërish takimin e tyre të caktuar më parë dhe, me këtë veprim, duke theksuar rëndësinë e tij, vetë Krishti i ringjallur u tha grave, teksa e preknin te këmbët dhe e adhuronin:

‘Shkoni të lajmëroni vëllezërit e mi që të shkojnë në Galile dhe atje do të më shohin’. (Mateu 28:9–10.)

Mund të mendojmë që ajo përgatitje e madhe i parapriu këtij takimi; që Ai u mor me shumë gjëra, ndoshta duke qenë e ngjashme me shërbesën e Tij te turmat e nefitëve si i ringjallur; dhe që, duke filluar prej saj, nëpërmjet gojës së shumë dëshmitarëve, dëshmia e sigurt e Birnisë së Tij Hyjnore i shkoi botës.” (McConkie, *DNTC*, 1:866–867.)

Çështje Për Meditim

(28-6) “E Di që Ai Jeton”

Jezusi u ngjall së vdekurish. Si qenie e përlëvdur dhe e ringjallur, Ai u shfaq para dishepujve të Tij. Ata e panë Atë – panë plagët të cilat shënonin kryqëzimin e Tij. E panë tek hante e fliste dhe lëvizte para tyre. Ai ishte i gjallë! Ata panë se Ai jetonte dhe e shpallën atë dëshmi përpara mbretërve e kombeve dhe e mbrojtën me dëshmi besnike deri në fund të jetës së tyre. Të tjerë, apostuj e profetë të kësaj kohe moderne, japin të njëjtën dëshmi: që Jezusi jeton dhe është Shëlbuesi!

Shekuj përpara shërbesës, vdekjes dhe ringjalljes së Tij, Jezusi e kishte urdhëruar Moisiun se e vërteta mund të verifikohet nga dëshmia e dy a më shumë dëshmitarëve. (Shih Ligji i Përtërirë 17:6; krahaso DeB 6:28.) Në përputhje me atë kërkesë, ndërmjet ringjalljes dhe ngjitjes në qiell dishepuj të tërë u bënë dëshmitarë të Shëlbuesit të gjallë.

Në një konferencë të përgjithshme, Presidenti Harold B. Li e filloi dëshminë e tij me këto fjalë: “E di, me një dëshmi më të fuqishme sesa shikimi. ...” (*CR*, tetor 1972, f. 20.) Pa dyshim që qindra e qindra vetë e panë Jezusin gjatë jetës së Tij – madje dhe Pilati dhe anëtarët e Sinedrit e panë. Por ata nuk e kishin dëshminë që Jezusi ishte Shëlbuesi i tyre. Lexoni me kujdes këto katër fragmente për të parë se në ç’mënyrë kjo “dëshmi e dytë”, “më e fuqishme sesa shikimi”, ishte parim i vendosur nga Jezusi dhe i kuptuar mirë nga dishepujt e Tij.

Lexoni sa vijon: Mateu 16:15–17; Gjoni 15:26; 1 Korintasve 12:3; Veprat e Apostujve 2:32. Si u bënë dëshmitarë të Krishtit këta dishepuj të hershëm? A është e hapur kjo rrugë për ju?

(28-7) E Kuptoni Domethënien e Këtyre Fjalëve të Thjeshta? “E Di që Ai Jeton!”

Ju keni lexuar katër Ungjijtë dhe keni pasur një mundësi për të shqyrtuar me kujdes jetën dhe shërbesën e asaj qenieje që është Shëlbuesi juaj. Mendohet të keni qenë një student i mirë. Shpresohet se ju do të luteni shpesh e me sinqeritet që Shpirti i Shenjtë t’jua ndriçojë e t’jua udhëheqë studimin.

Kur Gjoni shkroi vargjet e fundit të Ungjillit të tij, i cili me vend i përmyll të katërt, ai dha dëshmi se gjërat që kishte shkruar për Jezusin, qenë të vërteta. (Shih Gjoni 21:24, 25.) E dini ju se ato janë të vërteta? A keni dëshiruar të dini? Lexoni Mateu 13:44–46; 7:7, 8. E keni paguar ju çmimin për të ditur?

Dëshmi të Profetëve

Në këtë periudhë të fundit ungjillore dymbëdhjetë profetë kanë qëndruar në ballë të atyre që Perëndia ka thirrur për të dhënë dëshmi të veçantë për Jezusin. Secili prej këtyre burrave ka shërbyer si president i Kishës. Ata i kanë dhënë Kishës dhe botës një dëshmi besnike për Jezusin.

Para se të lexoni dëshmitë e tyre, sidoqoftë, ka diçka që duhet të merrni parasysh. Këta janë njerëz të veçantë – ata japin dëshmi të veçantë, por fjalët që ata përdorin janë, megjithatë, fjalë të zakonshme.

(28-8) Mbani Vesh Dëshmitë e Profetëve

“Ka nga ata të cilët dëgjojnë dëshmitë e dhëna në Kishë, nga ata të pozitës së lartë dhe nga anëtarë të lagjeve e të degëve, duke përdorur të gjithë të njëjtat fjalë – ‘Unë e di që Perëndia jeton; e di që Jezusi është Krishti’ – dhe vijnë te pyetja: ‘Pse nuk mund të thuhet me fjalë më të thjeshta? Pse nuk janë më të qartë dhe më përshkruet? Nuk munden apostujt të thonë më shumë?’

Në sa mënyrë të ngjashme përvoja e shenjtë në tempull bëhet dëshmi vetjake e jona. Ajo është e shenjtë dhe, kur e kemi shprehur ta themi me fjalë, e themi në të njëjtën mënyrë – duke përdorur të gjithë të njëjtat fjalë. Apostujt e shpallin atë me të njëjtat fraza si fëmija i vogël i Fillores apo i Shkollës të së Dielës. ‘Unë e di që Perëndia jeton dhe e di që Jezusi është Krishti.’

Do të bënim mirë të mos i shpërfillim dëshmitë e profetëve ose të fëmijëve, sepse 'ai ua kalon njerëzve fjalën e tij me anë të engjëjve, jo vetëm burrave, por edhe grave. Tani, kjo nuk është e gjitha; fëmijëve të vegjël u janë dhënë fjalë shumë herë, të cilat ngatërrojnë të diturit dhe të mësuarit.' (Alma 32:23.)

Disa kërkojnë që një dëshmi të jepet në ndonjë mënyrë të re, tronditëse dhe të ndryshme.

Dhënia e dëshmisë është e ngjashme me një deklaram dashurie. Romantikët, poetët dhe çiftet e dashuruar, që nga fillimi i kohës, kanë kërkuar mënyra më mbresëlënëse për ta thënë, kënduar ose shkruar. I kanë përdorur të gjithë mbiemrat, të gjitha sipërorët, të gjitha mënyrat e të shprehurit poetik. E kur gjithçka është thënë dhe bërë, deklarami që është më i fuqishmi, është varieteti i thjeshtë trefjalësh.

Për dikë që po kërkon ndershmerisht, dëshmia e dhënë me këto fraza të thjeshta është e mjaftueshme, sepse është shpirti ai që jep dëshmi, jo fjalët." (Boyd K. Packer në *CR*, prill 1971, f. 123–124.)

Tani, duke mbajtur këtë në mendje, lexojini këto dëshmi të profetëve. Lexojini me kujdes dhe ngadalë: meditojini ato dhe mbani mend se "është shpirti ai që jep dëshmi dhe jo fjalët". (Krahaso DeB 1:39.)

(28-9) Jozef Smith

"Dhe tani, pas shumë dëshmive që janë dhënë për të, kjo është dëshmia, e fundit e të gjithave, që ne japim për të: Se ai jeton!

Sepse ne e pamë atë, madje në të djathtën e Perëndisë; dhe ne e dëguam zërin duke dhënë dëshmi se ai është i Vetëmlinduri i Atit!

Se nëpërmjet tij dhe prej tij, dhe përmes tij, botët janë e u krijuan dhe banorët e tyre janë bij e bija të lindura të Perëndisë." (DeB 76:22–24.)

(28-10) Brigam Jang

"Dëshmia ime është e padyshimtë. Unë di që ka qytete të tilla si Londra, Parisi dhe Nju-Jorku – nga vetë përvoja ime ose nga ajo e të tjerëve; di që dielli shndrit, di që unë jetoj dhe që kam një ekzistencë, dhe dëshmoj që ka një Perëndi dhe që Jezu Krishti jeton dhe se Ai është Shpëtimtari i botës. A keni qenë në qiell dhe

mësuar për të kundërtën? E di që Jozef Smithi ishte Profet i Perëndisë dhe që pati shumë zbulesa. Kush mund ta përgënjeshtrojë këtë dëshmi? Kushdo mund ta debatojë, por nuk ka asnjë në botë që mund ta përgënjeshtrojë. Unë kam patur shumë zbulesa; kam parë e dëgjuar vetë dhe e di që këto gjëra janë të vërteta dhe askush mbi tokë nuk mund t'i përgënjeshtrojë ato. Syri, veshi, dora, të gjitha shqisat mund të mashtrohen, por Shpirti i Perëndisë nuk mund të mashtrohet; dhe, kur frymëzohet me atë Shpirt, i gjithë njeriu mbushet me njohje, ai mund të shohë me sy shpirtëror dhe ai di atë e cila është përtej fuqisë së njeriut që ta kundërshtojë. Atë që di në lidhje me Perëndinë, në lidhje me tokën, në lidhje me qeverisjen unë e kam marrë nga qiejt, jo vetëm nëpërmjet aftësisë sime natyrore, dhe i jap Perëndisë lavdi dhe lëvdatë." (*Discourses of Brigham Young*, bot. i vitit 1951, f. 433.)

(28-11) Xhon Tejlor

"Si Perëndi, Ai zbriti përposhtë të gjitha gjërave dhe Vetën e bëri të nënshtruar ndaj njeriut në gjendje të rënë të njeriut; si njeri, Ai u përfyt me të gjitha rrethanat e pranishme në vuajtjet e Tij në botë. Vajosur, pa dyshim, me vajin e ngazëllimit përmbi shokët e Tij, Ai luftoi e i mposhti fuqitë e njerëzve dhe dajave, të tokës dhe ferrit të ndërthurura; dhe i ndihmuar nga kjo fuqi e epërme e Kreut-Perëndi, nënshtrroi vdekjen, ferrin dhe varrin dhe u ngjall ngadhënjyesh si Biri i Perëndisë, vetë Ati i përjetshëm, Mesia, Princi i Paqes, Shëlbuesi, Shpëtimtari i botës; pasi kishte mbaruar e plotësuar punën që i përket shlyerjes, që Ati i Tij i kishte dhënë të bënte si Biri i Perëndisë dhe Biri i njeriut. Si Biri i Njeriut, Ai duroi gjithçka që ishte e mundshme të durojë mishi dhe gjaku; si Biri i Perëndisë, Ai triumfoi mbi të gjitha dhe përgjithnjë u ngjiti lart në të djathtën e Perëndisë, për të zbatuar më tej planet e Jehovës në lidhje me botën dhe me familjen njerëzore." (*The Mediation and Atonement*, f. 147–148.)

(28-12) Uillford Udraf

"Kur Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jezu Krishti bëri përpara në botë për të zënë vendin në të cilin ishte shuguruar nga Perëndia, kishte veç pak individë të cilët kishin besim në Të ose të cilët po prisnin ardhjen e Birit të Njeriut në përmbushje të profecisë. Jezusi, mund të thuhet se gjithë jetës së Tij, nga korita e deri te kryqi, ishte shumë jopopullor për shumicën e familjes

njerëzore, më veçanërisht, për banorët e Jerusalemit. Historia e Tij qëndron para botës. Ai vuajti një vdekje poshtëruese mbi kryq dhe ata të shtëpisë së Atit të Vet, Priftërinjtë e Lartë dhe njerëzit drejtues të Jerusalemit, ishin të gjithë në përkrahje të vdekjes së Tij. Ende Shpëtimtari kishte të vërtetën. Ai i ofroi botës të vërtetën; Ai i ofroi botës jetë dhe shpëtim. Por parimet që Ai u mësoi ishin jopopullore në kohën e Tij. Ai mbledhi rreth Vetes disa pasues; por pranimi i parimeve të Tij u kushtoi atyre jetën, sikurse jetën e Vetë Shpëtimtarit. Nuk di për një njeri – përveç që ishte Gjon Zbulesëtari – i cili shpëtoi. Ata të gjithë vdiqën me vdekje të dhunshme. Ata duhej ta vulosnin dëshminë e tyre me gjakun e vet. Disa u kryqëzuan; të tjerë u prenë me sharrë, u prenë kokën ose i vunë në ndonjë lloj vdekjeje për fjalën e Perëndisë dhe dëshminë për Jezu Krishtin. I çuan në vdekje për fenë e tyre. Si është sot? Cili emër ka qenë më i nderuar ose më i mbajtur si shembull për botën, sesa emri i Jezu Krishtit?” (JD, 25:5.)

(28-13) Lorenzo Snou

“Nuk ka njeri që e di të vërtetën e kësaj pune më shumë se unë. E di plotësisht; e di pa dyshim. Unë e di që ka një Perëndi po aq mirë sa e di cilido njeri, ngaqë Perëndia më ka zbuluar mua veten. E di konkretisht. Nuk do t’i harroj kurrë shpërfaqjet e Zotit; asnjëherë nuk do t’i harroj ato për sa të zgjasë kujtesa. Është brenda meje. Ka diçka për të cilën të punosh, ka diçka për të cilën të sakrifikosh. Kur Pleqtë shkojnë para mes kombeve, ata guxojnë ta thonë këtë; ata guxojnë të thonë se Perëndia e ka zbuluar veten. Ata guxojnë të thonë se Perëndia u ka folur bijve dhe bijave të Tij siç bëri në ditët e mëparshme dhe ata guxojnë të thonë se Ai ka dëgjuar lutjet e shtëpisë së Izraelit, ka dëgjuar lutjet e të ndershmëve në zemër dhe Ai ka zbritur ashtu siç bëri në ditët e Izraelit, kur ata ishin në robërinë egjiptiane, për t’i çliruar; Ai ka zbritur për të lehtësuar të pikëlluarit e për t’u dhënë atyre dije, mendërisht, shpirtërisht dhe për t’i vendosur te një vend ku ata të mund të bekohen e të shpëtohen nga gjysmëvdekja prej urisë në të cilën gjendej shumëkush atje ku u mbërriti Ungjilli.” (CR, tetor 1880, f. 32.)

(28-14) Jozef F. Smith

“Jap dëshminë time, dhe sigurisht që ajo është me po aq fuqi dhe ndikim, nëse është e vërtetë, sa dëshmia e Jobit, dëshmitë e dishepujve të Jerusalemit, e

dishepujve të këtij kontinenti, e Jozef Smithit apo e çdo njeriu tjetër që tha të vërtetën. Të gjitha kanë fuqi e detyrim të njëjtë në botë. Nëse askush nuk do të kishte dëshmuar ndonjëherë për këto gjëra mbi faqen e globit, unë dëshiroj të them si shërbëtor i Perëndisë, i pavarur nga dëshmitë e të gjithë njerëzve e të çdo libri që është shkruar, se kam marrë dëshminë e Shpirtit në vetë zemrën time dhe dëshmoj para Perëndisë, engjëjve dhe njerëzve, pa frikë për pasojat, se e di që Shëlbuesi im jeton, dhe do ta shoh atë ballë për ballë e do të qëndroj me të me trupin tim të ringjallur mbi këtë tokë, nëse jam besnik; sepse Perëndia ma ka zbuluar këtë. Unë e kam marrë dëshminë e unë jap dëshminë time dhe dëshmia ime është e vërtetë.” (Gospel Doctrine, f. 446–447.)

(28-15) Hiber J. Grant

“E falënderoj Perëndinë për dijen që zotëroj me anë të frymëzimit të Shpirtit të Tij, që Perëndia jeton, që Jezusi është Krishti, Biri i Perëndisë të gjallë, Shëlbuesi i botës, i Vetëmlinduri i Atit në mish. Dhe e falënderoj që unë di se Jozef Smithi ishte profet i Perëndisë të vërtetë e të gjallë. ... Perëndia më ndihmoftë mua dhe çdo shenjtor të ditëve të mëvonshme që ka një dëshmi për hyjninë e punës në të cilën jemi angazhuar, që të jetojmë të atillë që jeta jonë të mund të shpallë të vërtetën e këtij Ungjilli, është lutja ime e përlulur dhe unë e kërkoj në emrin e Jezu Krishtit, Shëlbuesit tonë. Amen.” (Në CR, prill 1930, f. 192.)

(28-16) Xhorxh Albert Smith

“Në mbyllje lejomëni të them: ne nuk jemi ende jashtë vështirësive. Kjo botë është drejt një spastrimi, përveç nëse bijtë dhe bijat e Atit tonë Qiellor të pendohen për mëkatet e tyre e të kthehen drejt Tij. Dhe kjo do të thotë që shenjtorët e ditëve të mëvonshme apo anëtarët e Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme, së bashku me të gjithë të tjerët, por ne, së pari, duhet të vendosim shembullin. Kemi dërguar në botë mbi shtatëdhjetë mijë bij dhe bija tona, që paguajnë vetë shpenzimet e tyre, për të ndarë ungjillin e Jezu Krishtit me fëmijët e tjerë të tij. Përse? Sepse ne e dimë që është i vetmi plan që Perëndia u ka dhënë fëmijëve të njerëzve për të fituar një vend në mbretërinë çelestiale. Kjo është arsyeja pse kjo është kaq e rëndësishme. Në këtë ndërtesë madhështore që ka qenë aq e shenjtë për të gjithë, pasi dëgjuam korin e shkëlqyer dhe organon, pasi dëgjuam lutjet që janë

ofruar këtu, pasi dëgjuam dëshmitë që janë dhënë, unë dëshiroj të lë dëshminë time me ju dhe t'ju them: e di që Perëndia jeton. Unë e di që Jezusi është Krishti. E di që Jozef Smithi ishte Profet i Perëndisë të Gjallë dhe pati rivendosur për të ungjillin e vërtetë të Jezu Krishtit në këto ditë të mëvonshme. ...

Pra, duke kuptuar seriozitetin e një dëshmie si kjo, duke kuptuar se çfarë do të thotë, dhe me dashuri të pashtirë e një dëshirë që të jetë bekim për të gjithë fëmijët e Atit tonë, unë lë këtë dëshmi me ju se ky është ungjilli i Jezu Krishtit, e vetmja fuqi e Perëndisë për shpëtim në përgatitje për mbretërinë çelestiale, në të cilën mbretëri ne të gjithë mund të shkojmë, nëse dëshirojmë, por do të jetë me kushtet e Tij, dhe unë jua jap atë dëshmi këtë ditë, në emrin e Jezu Krishtit, Zotit tonë. Amen.” (CR, tetor 1946, f. 153.)

(28-17) Dejvid O. Mek-Kei

“Vëllezër dhe motra, e kam dashur fort që nga fëmijëria të vërtetën që Perëndia është një qenie vetore dhe është, në të vërtetë, Ati ynë të cilit ne mund t'i afrohem me lutje e të marrim përgjigje për to. Dëshmia ime për Krishtin e ringjallur është po aq reale sa e Thomait, i cili i tha Krishtit të ringjallur kur iu shfaq dishepujve të Tij: ‘Zoti im dhe Perëndia im!’ (Gjoni 20:28.) Unë e di që Ai jeton. Ai është Perëndia i shfaqur në mish; dhe e di që ‘nuk ka asnjë emër tjetër nën qiell që u është dhënë njerëzve dhe me anë të të cilit duhet të shpëtohem’.” (Veprat e Apostujve 4:12.)

Unë e di që Ai do të shkëmbejë pikëpamje me shërbëtorët e Tij të cilët e kërkojnë me përlësi e në drejtësi. E di, sepse kam dëgjuar zërin e Tij dhe kam marrë udhëheqjen e Tij në çështje që i përkasin mbretërisë së Tij këtu në tokë.

E di që Ati i Tij, Krijuesi ynë, jeton. E di që ata iu shfaqën Profetit Jozef Smith dhe i zbuluan atij zbuluesat të cilat tashmë i kemi të regjistruara te Doktrina e Besëlidhjet dhe te vepra të tjera të Kishës. Kjo dije është aq e vërtetë për mua, sikurse ajo që ndodh në jetën tonë të përditshme. Kur ne shtrihemi në shtrat natën, ne e dimë – kemi siguri – që dielli do të lindë në mëngjes e do të derdhë shkëlqimin e tij mbi të gjithë tokën. Aq e afërt më është mua dija e ekzistencës së Krishtit dhe e hyjnisë së kësaj Kise të rivendosur.” (Në CR, prill 1968, f. 9–10.)

(28-18) Jozef Filding Smith

“Shpëtimtari asnjëherë nuk kreu ndonjë mëkat as pati ndonjë ndërgjegje të shqetësuar. Ai nuk qe nën nevojë për pendesë sikurse kemi qenë ju dhe unë; mirëpo në një mënyrë që nuk mund ta kuptoj, Ai mbarti peshën e shkëlqeve të mia dhe tuaja dhe shkëlqet e çdo shpirti që vjen në këtë Kishë, që nga ditët e Adamit deri në kohën tonë të tanishme. Ai erdhi dhe u vetofrua si sakrificë që të paguajë borxhin për gjërat që unë kam bërë, që janë të gabuara e që çdonjë nga ju më vete keni bërë, që janë të gabuara, dhe për çdo person tjetër i cili ka qenë i gatshëm të pendohet për mëkatet e tij e të kthehet drejt Jezu Krishtit dhe të mbajë urdhërimet e Tij. Ai pagoi çmimin. Mendoni për këtë, nëse mundeni. Mendoni se çfarë mund të vuajë një njeri për keqbërjet e tij. Shpëtimtari e mbarti atë barrë në një mënyrë që shkon përtej të kuptuarit tonë. Por Ai e mbarti. Unë e di këtë, sepse e pranoj fjalën e Tij. Dhe pesha e madhe e torturës që Ai përshkoi për të na shpëtuar neve nga tortura, ishte aq e madhe, sa që Ai iu përgjërta Atit të Tij që, nëse ishte e mundur, të mos e pinte kupën e hidhur e të mpakej – ‘por, megjithatë, vullneti yt u bëftë’. Përgjigjja që mori nga Ati i Tij ishte: ‘Ti duhet ta pish’.

A mundem të mos e dua Atë? Jo, nuk mundem. A e doni ju Atë? Atëherë zbatoni urdhërimet e Tij. Nëse nuk i zbatoni, do t'ju duhet të përgjigjeni vetë për to. ‘Nëse më doni, zbatoni urdhërimet e mia.’” (*Take Heed to Yourselves*, f. 281–282.)

(28-19) Harold B. Li

“Si një nga më të përlurrit mes jush e duke mbajtur pozitën që mbaj, dëshiroj t'ju jap dëshminë time të përlur se unë kam marrë me anë të zërit dhe fuqisë së zbulesës dijen dhe kuptimin që Perëndia ekziston. Ishte një javë pas konferencës, në kohën që po përgatitesha për një fjalim në radio mbi jetën e Shpëtimtarit, kur lexova rishtas historinë e jetës, kryqëzimit dhe ringjalljes së Mjeshtrit – më erdhi mua, teksa e lexoja atë, një realizëm i asaj historie, më shumë sesa vetëm ajo që ishte në fletën e shkruar. Sepse me të vërtetë, *u gjenda duke parë vendngjarjet me një siguri sikur unë të kisha qenë aty si person*. E di se këto gjëra vijnë me anë të zbulesave të Perëndisë të gjallë.” (“Divine Revelation”, *Speeches of the Year*, 1952, f. 12. Kursivi iu shtua.)

(28-20) Spenser W. Kimball

“Kjo është javë Pashke – një kohë kur ne solemnisht i rikujtojmë njëri-tjetrit dukurinë e pashembullt që ndodhi në një kopsht të vogël të brendshëm, në një varr të latuar ashpër, në një kodër gëlqerori jashtë mureve të Jerusalemit. Ajo ndodhi atje një mëngjes herët dhe befasoi çdo shpirt që dëgjoji për të.

Meqenëse ajo nuk kishte ndodhur asnjëherë më parë në këtë tokë, duhet të ketë qenë e vështirë që njerëzit ta besonin, por si mundeshin ata të dyshonin më, kur vetë Zoti i ringjallur erdhi tek ata dhe iu shfaq, dhe ata prekën plagët në duart dhe këmbët e Tij? Qindra prej miqve të Tij të ngushtë besues dhanë dëshmi.

Ky ishte Jezusi i Nazaretit, lindur në një koritë, rritur në një fshat të vogël, pagëzuar në Lumin Jordan, kryqëzuar në Golgota, varrosur në një dhomëz akull të ftohtë në shkrep dhe ringjallja e Tij dëshmuar në një kopsht të vogël të këndshëm afër varrit.

Vuajtjet e Tij përpara e mbi kryq dhe sakrifica e Tij e madhe mund të nënkuptojnë për ne pak ose asgjë, përveç nëse i jetojmë urdhërimet e Tij. Sepse Ai thotë:

‘... Përse më thirrni, ‘Zot, Zot’ dhe nuk bëni atë që ju them?’ (Lluka 6:46.)

‘Nëse më doni, zbatoni urdhërimet e mia.’ (Gjoni 14:15.)

Me siguri, nëse nuk arrijmë të jetojmë mësimet e Tij, ne e humbasim komunikimin me Të. (CR, prill 1972, f. 25–26.) ...

Dhe jeta e përjetshme sërish iu mundësua njerëzve në tokë, sepse a nuk thotë shkrimi i shenjtë: ‘Dhe kjo është jeta e përjetshme, të të njohin ty, të vetmin Perëndi të vërtetë, dhe Jezu Krishtin që ti ke dërguar’. (Gjoni 17:3.) E kështu, ne i kthehemi premtimit që u bë në kodrën e Palestinës. ‘Lum ata që janë të pastër në zemër, sepse ata do ta shohin Perëndinë.’ (Mateu 5:8.)

Njerëzit të cilët e njohin Perëndinë dhe e duan Atë, dhe i jetojnë urdhërimet e Tij e iu binden ordinancave të Tij të vërteta, munden qysh në këtë jetë ose në jetën që vjen, të shohin fytyrën e Tij dhe të dinë se Ai jeton e do të bisedojë nga afër me ta.

Miq tanët, unë bëj ftesë për kërkim të mëtejshëm. Dëshmoj për këto të vërteta, në emrin e Jezu Krishtit. Amen.” (CR, prill 1964, f. 98–99.)

Këto janë dëshmitë e profetëve – dymbëdhjetë burra të cilët, mes shumë të tjerëve, e njohin Zotin dhe e dinë që Ai është një Shëlbues i gjallë. Sa e fortë është dëshmia juaj? A e ka forcuar atë studimi juaj i Ungjijve? Në ç’mënyrë? E keni ngritur ju zërin si një dëshmitar, sikurse profetët?

(28-21) A do të Sjellë kjo Ndryshim?

Ju jeni në fundin e këtij mësimi dhe në fund të studimit tuaj të Ungjijve. Por rrëfimi që lidhet me ju, është thjesht duke filluar. Ju do ta shkruani atë – gjithë pjesën tjetër të tij – gjatë gjithë jetës suaj. A do të jetoni e të veproni dhe të shërbeni si dikush që e do Zotin?

Kthejuni shpesh Ungjijve – kurrë mos iu largoni shumë ëmbëlsisë, dëshmisë së qetë që përmbajnë ata: që Jezusi jeton dhe është Shëlbuesi juaj.

“Anëtarët e Kishës ... janë nën detyrim që Birin e pamëkatë të Perëndisë ta bëjnë idealin e tyre – qenien e vetme të përkryer që eci ndonjëherë në tokë.

Shembulli më Madhështor i Bujarisë

Me natyrë si të Perëndisë

I përsosur në dashurinë e Tij

Shëlbuesi ynë

Shpëtimtari ynë

Biri i panjollë i Atit tonë të Përjetshëm

Drita, Jeta, Udha

E di që Ai jeton. ...” (David O. McKay, “The Transforming Power of Faith in Jesus Christ”, *Improvement Era*, qershor 1951, f. 478.)

Shtojca E

Pjesa e Hartave

Toka e Palestinës

Ashtu sikurse historia e Palestinës, vetë vendi është një studim tronditës i kontrasteve. Në këtë vend të vogël gjendet një shumëllojshmëri e gjerë ekstremesh në lartësi, truall, bimësi dhe klimë. Në veri ne gjejmë dëborën e përhershme të malit të lartë Hermon që sheh mbi pemishtet dhe vreshtat e Galilesë së bukur. Më në jug është gjelbërimi i Samarisë; vendi me kodra shkëmbore i Judesë erëkëndshme; dhe i nxehti i rreptë tropikal i Detit të Vdekur.

Reshjet vjetore të Tokës së Shenjtë ndryshojnë nga 127 mm në Negeb deri në mbi 1016 mm në malet e Libanit.

Bregdeti i Tokës së Shenjtë është shumë i rregullt në jug të Karmelit. Vetëm qytetet bregdetare të Fenikisë kishin përparësinë e porteve natyrore.

Bregu i Detit të Vdekur është pika më e ulët e steresë në tokë – 393,8 metra nën nivelin e detit. Thellësia maksimale e Detit të Vdekur është 396,24 metra nën nivelin e bregut.

Kapernaumi

26 km

Kana

32 km

Nazareti

35 km

Naini

105 km

Emausi

11 km

Jerusalemi

Betania

10 km

Bethlehemi

60 km

Mali Karmel 546 m

Mali Tabor 588 m

Mali Hermon 1875 m

Deti i Galilesë – 208 m

Mali Nebo 802 m

Deti i Vdekur – 394 m

Jerusalemi

Gjatë Kohës së Krishtit

Kalvari

Muri i Tretë 40 Ps. K.

Muri i Dytë (Ezekiat)

Gjetsemani

Ky përshkrim nuk nënkupton të zgjidhë ndonjë polemikë mbi vendndodhjen e saktë të mureve të qytetit etj.

Pallati i Herodit ... Vendbanimi i Pilatit

Tempulli

Tempulli i Herodit, ose tempulli i tretë në Jerusalem (pas tempullit të Salomonit, 1000 Pr. K. dhe tempullit të Zerubabelit, ndërtuar pas rikthimit, afro 520 Pr. K.) ishte një ngrehinë madhështore, e ndërtuar nga Herodi i Madh ndoshta në përpjekjen e tij për të fituar mbështetjen e judenjve në Palestinë. Pjesa më e madhe e punës u përfundua përpara shërbesës së Jezusit. Ishte ai vend ku Jezusi shtangu njerëzit e ditur dhe mësuesit ndërsa ishte vetëm 12 vjeç, dhe ishte ai vend ku Ai mbylli shërbesën e Tij publike gjatë javës së fundit të jetës së Tij.

Fortesa Romake e Antonias

Fortesa e gurtë e Antonias, bashkohej me skajin veriperëndimor të zonës së tempullit. Ishte rindërtuar nga Herodi i Madh dhe ishte quajtur për nder të Mark Antonit. Trupat romake që zinin fortesën, vëzhguan hyrjen ngadhënjimtare të Jezusit në Jerusalem dhe mund të kishin zbritur për të prishur kortezhin ngadhënjimtar, nëse do të kishin menduar se Jezusi përbënte ndonjë rrezik real për pretendimin romak mbi Jerusalemin. Më vonë, në zonën e oborrit të fortesës, Jezusin e sollën para autoritetit romak.

Dhoma e Sipërme

Vendi i dhomës së sipërme, ku Jezusi dhe Të Dymbëdhjetët festuan Pashkën, nuk është përcaktuar me siguri, por vendndodhja tradicionale e vendos atë pikërisht brenda murit jugor të qytetit të lashtë. Ky ishte vendi ku Jezusi nisi sakramentin, tregoi tradhtarin e Tij dhe, me sa duket, dha mësimet e mëdha që shënohen te Gjoni 13, 14.

Fotografi të eksponatit të maketeve te Hoteli i Tokës së Shenjtë në Jerusalem.

Toka e Shenjtë në Kohën e Apostujve të Hershëm

Deti Mesdhe

Kilikia

Qipro

Siria

Arabia

Tarsi

Salamina

Antiokia

Seleukia

Sidoni

Damasku

Tiro

Ptolemaida

Cezarea

Jopa

Lida

Jerusalemi

Azoti

Gaza

Lumi Jordan

Deti i Galilesë

Galilea

Dekapoli

Samaria

Perea

Judea

Deti i Vdekur

Idumea

Nabatea

Gjiri i Akabës

Histori Kronologjike e Jetës dhe Shërbesës së Jezu Krishtit

(Shumë data në Dhiatën e Re janë vetëm të përafërta, brenda një deri në shtatë vite. Disa ngjarje kryesore të shërbesës së Shpëtimtarit u përzgjedhën si ngjarje përfaqësuese të veprimtarive të Tij.)

Herodi i Madh, 37 Pr. K.–4 Pr. K.*

4 Pr. K.

Ps. K.

1 3 6 9 12 15 18 21 24 27

30 Ps. K.

31 Ps. K.

32 Ps. K.

33 Ps. K.

34 Ps. K.

Gjon ben Zakaria lind. rreth tetorit; Jezu Krishti lind. 6 prill (i quajtur Gjon Pagëzori)

Engjëjt, Barinjtë Gëzojnë

Jezusi Rrethprietet në Tempull

Dëshmitë e Simonit, Anës

Vizita e Dijetarëve

Ikja në Egjipt

Kthimi në Nazaret

Gjoni Pararendësi

“Dhe, mbasi arriti atje, zuri vend në një qytet që quhej Nazaret, që të përmbushej ajo që ishte thënë nga profetët: *‘Ai do të quhet Nazareas’*.”

Dhe ndodhi që Jezusi u rrit me vëllezërit dhe motrat e tij, dhe u bë i fortë, dhe priti nga Zoti që koha e shërbesës së tij të vinte.” (Mateu 3:23, 24, Varianti i Frymëzuar. Kursivi iu shtua.)

Viti i Parë i Shërbesës Publike të Jezusit

Pagëzimi i Jezusit

Tundimet

Pastrimi i Parë i Tempullit

Thirrja e Andreas, Simonit, Filipit, Natanaelit

Martesa në Kanë – Mrekullia e Parë e Regjistruar

Pashka e Parë në Jerusalem

Vizita e Nikodemit

Shërbesa e Parë në Jude

Gjoni Burgoset në Makaerë të Peresë

Gruaja nga Samaria

Fillon Shërbesa në Galile

Mospranimi në Nazaret

Thirrja e Pjetrit, Andreas, Jakobit, Gjonit

Shërime të Shumta

Viti i Dytë i Shërbesës Publike të Jezusit

Pashka e Dytë në Jerusalem

Zgjidhen Të Dymbëdhjetët

Predikimi në Mal

Mrekulli dhe Shërime

Fashitet Stuhia në Detin e Galilesë

Shërime, Dëbim i Djajve

Shëmbëlltyrat te Deti i Galilesë

Mospranimi i Dytë në Nazaret

Të Dymbëdhjetët Dërgohen

Vdekja e Gjonit në Makaerë të Peresë

Kthimi i Të Dymbëdhjetëve

Viti i Tretë i Shërbesës Publike të Jezusit

Ushqyerja e Pesë Mijë Vetave

Jezusi Ecën mbi Det

Pashka e Tretë

Shpërfytyrimi

Të Shtatëdhjetët Dërgohen

Jerusalem – Festa e Tabernakujve

Të Shtatëdhjetët Kthehen

Fillon Shërbesa e Mëvoshme në Jude dhe Pere

Jerusalem – Festa e Kushtimit

Ngjallja e L Lazarit në Betani

Java e Sakrificës Shlyese

Dita e parë: Hyrja Ngadhënjimtare në Jerusalem

Dita e dytë: Pastrimi i Tempullit

Dita e tretë: Mësimdhënia e Shëmbëlltyrave

Dita e katërt: Ndalesë në Betani

Dita e pestë: Pashka e Katërt/Sakramenti/Mali i Ullinjve – Gjetsemani

Dita e gjashtë: Tradhëtimi, Arrestimi, Gjykimi, Dënimi, Kryqëzimi dhe Varrimi

Dita e shtatë: Vendoset Rojë te Varri

Dita e parë: Krishti Shfaqet si Qenie e Ringjallur

Shërbesa Dyzetditore

Shfaqje të Krishtit Dishepujve në Jerusalem, Galile

Udhëzim i Veçantë, Bekime Të Dymbëdhjetëve

Ngjitja në qiell nga Mali i Ullinjve

Shfaqja te Nefitët

Augusti

27 Pr. K. deri 14 Ps. K. Tiberi, 14–37 Ps. K.

Perandorë Romakë

Judea, Samaria dhe Idumea formonin një Provincë Romake nën një Guvernator, 6–70 Ps. K.

Kopohi, 6–9 Pr. K. (llog.)

Marku

Ambivi, 9–12 Ps. K. (llog.)

An Rufi, 12–15 Ps. K. (llog.)

Valer Grati, 15–26 Ps. K.

Ponc Pilati, 26–36 Ps. K.

*Do të vërehet se asnjë përpjekje nuk është bërë për të përputhur këtë studim kronologjik me përfundimet e shumë dijetarëve dhe historianëve të cilët besojnë që Krishti ka lindur të paktën në vitin 4 Pr. K. Plaku Xhejms E. Talmixh beson se Krishti ka lindur më 6 prill 1 Pr. K. (Shih *Jesus the Christ*, f. 104, 109.) Sipas gjasave, do të zbulohet që

katër vite qenë humbur nga kalendari ynë i tanishëm dhe që një ditë problemi do të zgjidhet në mënyrë të kënaqshme.

Guvernatorë Romakë të Palestinës

Arkelau, Etnark i Judesë, 4 Pr. K. – 6 Ps. K.

Herod Filipi, Tetrark i Ituresë, 4 Pr. K. – 34 Ps. K.

Vartës të Mbretit për Romën

Herod Antipa, Tetrark i Galilesë, 4 Pr. K. – 39 Ps. K.

Histori Kronologjike e Dhiatës së Re

(Shumë Data në Dhiatën e Re Janë Vetëm të Përafërta, Brenda Një ose Dy Viteve. Kjo Është Veçanërisht e Vërtetë për Datat e Librave të Ndryshëm të Dhiatës së Re.)

30 Ps. K.

35 Ps. K.

40 Ps. K.

45 Ps. K.

50 Ps. K.

55 Ps. K.

60 Ps. K.

65 Ps. K.

70 Ps. K.

75 Ps. K.

80 Ps. K.

85 Ps. K.

90 Ps. K.

95 Ps. K.

100 Ps. K.

105 Ps. K.

Vdekja dhe Ringjallja e Jezusit

Dita e Rrëshajëve – Dishepujt Marrin Frymën e Shenjtë.

Punët e Hershme në Ungjill – Jerusalem, Samari, Antioki

Përpjekje Armiqësore në Rritje ndaj Kishës nga Udhëheqësit Judenj

Stefani Goditet për Vdekje me Gurë

Kthimi në Besim i Palit

Pali në Damask dhe Arabi

Pali Përqark Tarsit 4 ose 5 Vjet

Pali dhe Barnaba në Antioki Rreth një Vit

Herod Agripa I Përndjek Kishën

Jakobi, Apostulli, Martirizohet nga Herodi

Pjetri Burgoset, Pastaj Lirohet Mrekullisht

Udhëtimi i 1-rë Misionar i Palit

Veprimtarët e Judaizmit Shkaktojnë Shumë Braktisje dhe Rrënim në Kishë

Këshilli i Jerusalemit – Johebrenjve nuk u Kërkohet të Zbatojnë Ligjin e Moisiut

Shkruhet Letra e Jakobit (?)

Udhëtimi i 2-të Misionar i Palit

Shkruhet 1 Thesalonikasve

Shkruhet 2 Thesalonikasve

Pali Kthehet në Jerusalem

Udhëtimi i 3-të Misionar i Palit

Shkruhen 1 dhe 2 Korintasve

Shkruhet Galatasve

Shkruhet Romakëve

Pali Kthehet në Jerusalem – Arrestohet në Tempull

Burgosja Dyvjeçare e Palit në Cezare

Udhëtimi i Palit në Romë – Mbytja e Anijes dhe Dimri në Melita (Malta)

Burgosja Dyvjeçare e Palit në Romë – Pali Merr Liri të Madhe

Shkruhet Filemonit

Shkruhet Kolosianëve

Shkruhet Efesianëve

Shkruhet Filipianëve

Shkruhet 1 Pjetrit

Vitet e Lirisë së Palit – Punë e Mëtejshme Misionare

Persekutimi nga Neroni

Shkruhet Letra drejtuar Hebrenjve (?)

Shkruhet 1 Timoteut

Shkruhet Titit

Pjetri dhe Pali Burgosen

Shkruhet 2 Timoteut

Shkruhet 2 Pjetri

Pjetri Martirizohet

Pali Martirizohet

Rënia e Jerusalemit para Titit dhe Shkatërrimi i Tempullit

Shkruhen Letrat e Judës dikur ndërmjet 70–90 Ps. K. (?)

Persekutimet e Kishës nga Domiciani – Shumë Shenjtorë Martirizohen

Kisha Gjithnjë e më Shumë Plagoset nga Filozofitë Pagane që Ndotin Doktrinat e Ungjillit

Gjoni Syrgjynoset në Ishullin e Patmosit

Shkruhet Zbulesa

Gjoni Tashmë Është i Vetmi Apostull i Mbijetuar. Kisha Shket në Braktisje.

Shkruhen 1-, 2- dhe 3 Gjoni dikur ndërmjet 96–100 Ps. K. (?)

Perandorë Romakë

Gjatë Kohëve të Dhiatës së Re

Tiberi: 14–37 Ps. K.

Cezar gjatë jetës dhe shërbesës së Jezusit ishte Tiberi.

Kaligula: 37–41 Ps. K.

Kaligula ishte perandori i parë që kërkon të adhurohet si perëndi.

Klaudi: 41–54 Ps. K.

Pati një zi buke në Jude gjatë mbretërimit të Klaudit (Veprat e Apostujve 11:28). Ai gjithashtu dëboi judenjtë nga Roma. Perandor gjatë pjesës më të madhe të punëve misionare të Palit, ishte Klaudi.

Neroni: 54–68 Ps. K.

Neroni ishte perandor egoist dhe mizor. Ishte cezari të cilit Pali i apeloj (Veprat e Apostujve 25:8–13). Ai fajësoi të krishterët për zjarrin në Romë në vitin 64, nisi përndjekjet e para të kishës dhe bëri të ekzekutohen Pjetri dhe Pali në 68 Ps. K..

Galba, Oto dhe Viteli: 68–69 Ps. K.

Vespasiani: 69–79 Ps. K.

Titi: 79–81 Ps. K.

Domiciani: 81–96 Ps. K.

Bir i Vespasianit dhe vëllai më i vogël i Titit, Domiciani qe i pari që shtrinte gjerësisht adhurimin perandorak. Ai nisi një përndjekje tjetër e më të gjerë të të krishterëve. Gjoni u syrgjynos në Patmos në vitin e fundit të mbretërimit të Domicianit.

Nerva: 96–98 Ps. K.

Trajani: 98–117 Ps. K.

Nën Trajanin përndjekja e shenjtorëve vazhdoi. Ai shpalli që, ndërsa të krishterët nuk duheshin ndjekur, kur ata të gjendeshin, duhet ta mohonin Krishtin ose të ekzekutoheshin.

Guvernatorë të Rëndësishëm Romakë të Judesë

Gjatë Kohëve të Dhiatës së Re
Ponc Pilati: 26–36 Ps. K.

M. Anton Feliksi: 52–59 Ps. K.

Feliksi ishte guvernatori përpara të cilit Pali u gjykua (Veprat e Apostujve 23, 24). Ai e mbajti Palin për dy vjet, duke shpresuar për një ryshfet (Veprat e Apostujve 24:26).

Porc Festi: 59–61 Ps. K.

Festi i kërkoi Mbretit Agripa ta merrte Palin në pyetje (Veprat e Apostujve 25, 26). Ai e dërgoi Palin në Romë për gjykim.

Ges Flori: 65–70 Ps. K.

Lakmia dhe korrupsioni i Florit çoi në kryengritjen e judenjve. Ai vuri në rrethim Jerusalemin, më pas u tërhoq.

Shenjtorët, duke sjellë ndër mend profecinë e Jezusit (Lluka 21:20–24), ikën dhe i shpëtuan rrethimit të vënë nga Vespasiani dhe Titi.

Vartës i Mbretit për Romën

Gjatë Kohëve të Dhiatës së Re

Herod Filipi (Iturea): 4 Pr. K. – 34 Ps. K.

Herod Antipa (Galilea): 4 Pr. K. – 39 Ps. K.

Herod Agripa I (Judea): 37– 44 Ps. K.

Herod Agripa I ishte Herodi i cili përdoqi apostujt për të kënaqur judenjtë. Ai bëri që Jakobi të vritej dhe Pjetri të burgosej, (Veprat e Apostujve 12).

Herod Agripa II (Tetrark i Kalkit dhe i Trevave Veriore): 48–100 Ps. K.

Herod Agripa II, biri i Agripas I, iu kërkua nga Festi ta ndihmonte për të vendosur mbi çështjen e Palit (Veprat e Apostujve 26).

Bota Mesdhetare në Kohën e Apostujve të Hershëm
Deti Mesdhe

Gjermania

Galia

Samartia

Hispania

Deti Adriatik

Deti i Zi

Deti Egje

Dakia

Britania

Belgjika

Lugdenensi

Akuitania

Tarakonensi

Baetika

Lusitania

Mauritania

Afrika

Kirenea

Nabatea

Kilikia dhe Siria

Qipro

Ramfilia

Likia

Rodi

Kreta

Azia

Galatia

Kapadokia

Bitinia dhe Ponti

Trakia

Maqedonia

Akaia

Moezia

Iliria

Panonia

Norikumi

Raecia

Italia

Melita

Sicilia

Korsika

Sardenia

Narbonensi

Londini

Roma

Puceoli

Kartagjena

Sirakuza

Bizanti

Filipia

Thesaloniki

Athina

Korinti

Troasi

Smirna

Efesi

Antiokia

Tarsi

Antiokia

Damasku

Cezarea

Jerusalemi

Aleksandria

Sirta e Vogël

Sirta e Madhe

Kirena

(Bashkohet me Kretën për të formuar një provincë)

Bota Mesdhetare Sot

Udhëtimi i 1-rë i Palit

Deti i Zi

Deti Mesdhe

Pamfilia

Qipro

Siria

Roma

Thesaloniki

Athina

Korinti

Troasi

Efesi

Atalia

Antiokia

Ikoni

Derba

Pafo

Salamina

Listra

Perga

Antiokia

Seleukia

Jerusalemi

Pisidia

Likaonia

Udhëtimi i 2-të i Palit

Deti i Zi

Deti Mesdhe

Maqedonia

Akaia

Azia

Kilikia

Siria

Roma

Korinti

Athina

Efesi

Qipro

Cezarea

Jerusalemi

Antiokia

Tarsi

Derba

Listra

Ikoni

Troasi

Neapoli

Filipia

Amfipolia

Apolonia

Thesaloniki

Berea

Antiokia

Bitinia

Udhëtimi i 3-të i Palit

Deti i Zi

Deti Mesdhe

Maqedonia

Akaia

Azia

Galatia

Qipro

Siria

Roma

Antiokia

Tarsi

Derba

Listra

Ikoni

Antiokia

Efesi

Troasi

Filipia

Thesaloniki

Berea

Athina

Korinti

Asosi

Mitilina

Samo

Mileti

Kosi

Rodosi

Patara

Jerusalemi

Cezarea

Ptolemaida

Tiro

Udhëtimi për në Romë

Deti i Zi

Deti Mesdhe

Sicilia

Deti Adriatik

Deti Egje

Qipro

Tre Tavernat

Fori Apian

Roma

Puteoli

Rexho

Sirakuza

Melita (Malta)

Sirta e Vogël

Sirta e Madhe

Aleksandria

Limanet e Bukura

Fenikia

Korinti

Thesaloniki

Adramiti

Efesi

Tarsi

Antiokia

Jerusalemi

Cezarea

Sidoni

Mira

Knidi

Salmoni

Lasea

Klauda

Libri i Zbulesës

Shtatë Vulat (Shtatë Ditët 1000-Vjeçare të Ekzistencës Kohore të Tokës*)

Përjetësitë e Kaluara

Ekzistenca Para Lindjes

Krijimi

Rënia e Adamit

1

Fillon Shërbesa e Adamit

Ligësia Fillon të Përhapet

Mësohet Pendim nëpërmjet Profetëve

Adami Mbledh dhe Bekon Fëmijët e Tij

Adami Vdes

2

Shërbesa e Enokut

Qyteti i Enokut Përndryshohet

Shërbesa e Noeut

Përmbytja e Madhe – Njerëzimi Nis Rishtas

Kulla e Babelit

Jareditët Vijnë në Tokën e Premtuar

3

Shërbesa e Abrahamit

Isaku, Jakobi dhe Dymbëdhjetë Fiset e Izraelit

Jozefi dhe Robëria e Izraelit në Egjipt

Shërbesa e Moisiut

Pushtimi i Tokës së Kanaanit

Izraelitët Fillojnë të Kenë Mbretër

4

Izraeli Ndahet në Dy Mbretëri

Shërbesa e Isaias

Dhjetë Fiset Mposhten dhe Humbasin

Profetët Refuzohen

Juda Çohet në Robëri

Periodha e Braktisjes

5

Shërbesa e Gjon Pagëzorit

Shërbesa e Krishtit

Themelohet Kisha

Kryhet Sakrifica Shlyese

Ungjilli u Çohet Johebrenjve

Braktisja e Madhe dhe Shekujt e Errët

Koha Jonë: "Mbrëmja e së Shtunës" së Kohës

6

Rilindja dhe Reformimi

Revolucioni Industrial

Shërbesa e Jozef Smithit

Kisha Bëhet Kishë Botërore

Shenjtorët Përgatiten për Krishtin

Fatkeqësi të Mëdha Anëmbanë Botës

Sioni Themelohet Plotësisht

Shabati i Tokës

7

Shkatërimi Përfundimtar i të Ligjve

Krishti Vjen të Mbretërojë si Mbret i Mbretërve

Toka Merr Lavdi Parajse

Satani Lidhet

Epokë Mijëvjeçari Paqeje dhe Dashurie

Toka Bëhet Çelestiale në Mbyllje të Mijëvjeçarit

Gjykimi i Fundit

Periudha e Provës Përfundon

Të Gjithë Njerëzve u Caktohet Tani Shpërblim i Përjetshëm

Përjetësi të Ardhshme

Gjon Zbulesëtari

Gjoni Përmbledh Ngjarjet Kryesore të Pesë Vulave të Para

Jozef Smithi tha: “Gjërat që pa Gjoni nuk kishin asnjë aluzion për tablotë e ditëve të Adamit, Enokut, Abrahamit apo Jezusit, vetëm aq sa është pasqyruar qartë nga Gjoni.... Gjoni pa vetëm atë që shtrihej në të ardhmen dhe që duhet të [ndodhë] së shpejti.” (*Teachings*, f. 289.) Që rasti është pikërisht ashtu, është e dukshme kur shohim se pesë vulat e para trajtohen në 11 vargje (vetëm 3% e të gjitha vargjeve), kurse 281 vargje (70%) merren me ngjarjet e vulave të gjashtë e të shtatë dhe lavdinë përfundimtare të tokës.

Mbretëria e Perëndisë – Destinimi i Saj Ngadhënjimtar

Ndërsa ngjarjet e epokave të ardhshme u zbuluan afërsisht sipas strukturës kronologjike bazë të shtatë vulave, nuk duket të ketë qenë qëllimi i Zotit të rendisë çdo aspekt të zbulesës në një radhë të saktë të zhvillimit të këtyre ngjarjeve. Ashtu si një mësues mjeshtëror që shkëputet nga parashtrimi i tij për ta sqaruar apo zgjeruar më tej atë që po jep mësim, madje ashtu e ndërpret Zoti radhën e parashtrimit që të japë perceptim më të madh, të vërteta të mëtejshme, njohuri më të thella të destinimit të ardhshëm të mrekullueshëm të mbretërisë së tij. Këto “ndërhyrje mësimore” tregohen në skicën e mëposhtme.

Fatkeqësi të Mëdha do të Shfaqen gjatë Vulës së 6-të (6:12–17)

Frenohet Shkatërrimi Ndërsa Vulosen të Drejtët – Rivendosja e Ungjillit (7:1–8)

Gjoni Sheh Ata që Shpëtohen në Mbretërinë e Perëndisë

Pak përpara se të bien shtatë boritë e gjykimit, Gjoni i tregohet turma e atyre që kanë arritur shpëtimin, të cilët lëvdojnë Perëndinë dhe Qengjin në mbretërinë çelestiale. (7:9–17)

Lëshohet Zjarr, Shkatërrim dhe Luftë gjatë Vulës së 7-të (8:1–13; 9:1–21)

Ndërhyrja Mësimore e “Libërthit”

Ndërmjet ushtimit të borisë së gjashtë dhe vegimit të dy dëshmitarëve në Jerusalem, një engjëll i dorëzon Gjoni një libër dhe e urdhëron që ta hajë. Dimë nga zbulesa e ditëve të mëvonshme se kjo simbolizon një mision të veçantë që i jepet Gjoni për të marrë pjesë në mbledhjen e Izraelit (DeB 77:14). Pra, Gjoni i tregohet pjesa e tij në ngjarjet e mëdha të së ardhmes të cilat i shikon në vegim. (10:1–11)

Dy Dëshmitarët në Jerusalem gjatë Luftës së Madhe të Atjeshme (11:1–13)

Bie Boria e 7-të – Zëra në Qiell Njoftojnë Ngadhënjimin e Mbretërisë (11:13–19)

Gjoni Sheh të Shpëtuarit në Mbretërinë e Perëndisë

Pak përpara derdhjes së kupave të gjykimit, Gjoni i tregohet turma e atyre që e mundën bishën, të cilët lëvdojnë Perëndinë dhe Qengjin në mbretërinë çelestiale. (15:1–4)

Kupat e Gjykimit Derdhen mbi Botë; Të Ligjta Ende Nuk Pendohen (15:5–8; 16:1–21)

Shkatërrimi i Mbretërisë së Satanit

Pasi kupat e gjykimit qenë derdhur, një engjëll i shpjegon simbolikën e lavires së madhe dhe të bishës. Më pas i tregohet rrëzimi i lavires (përfaqësimi simbolik i mbretërisë së Satanit dhe e kundërta e kishës së vërtetë – nusja e Krishtit). Bota vajton me trishtim të madh rënien e perandorisë së Satanit. (17:1–18; 18:1–24)

Shpjegim për Mbretërinë e Perëndisë dhe Kundërshtimin e Saj nga Mbretëria e Satanit

Zërat në qiell njoftuan ngadhënjimin në ardhje të Mbretërisë së Perëndisë. Kjo mbretëri dhe kundërmbretëria e saj e madhe satanike tashmë diskutohen në disa hollësi.

I.

Kisha dhe Mbretëria e Perëndisë

A.

Kisha (aspekti kishtar i mbretërisë) sjell mbretërinë në të cilën Krishti sundon si mbret (aspekti politik i mbretërisë).

B.

Kisha dhe mbretëria e Perëndisë kundërshtohen nga dragoi i madh (Satani).

C.

Kjo kundërshti, në të vërtetë, filloi në ekzistencën para lindjes dhe shkaktoi luftë në qiell.

D.

Kisha e kohës së Gjonit nuk do të sillte mbretërinë, por do të çohet në shkretëtirë (braktisje) nga dragoi. (12:1–17)

II.

Kisha dhe Mbretëria e Satanit

A.

Gjoni sheh bishën e dalë nga deti dhe i tregohet që Satani ka fuqi mbi mbretëritë tokësore (aspekti politik i mbretërisë së tij).

B.

Gjoni sheh bishën e dalë nga toka që ushtron ligësi të madhe nëpërmjet fuqisë fetare (aspekti kishtar i mbretërisë së tij).

C.

Pasuesit e bishës vulosen në ballë për të shënuar besnikërinë e tyre. (13:1–18)

III.

Rezultati Përfundimtar

A.

Gjoni sheh Qengjin në Malin Sion tok me ata të cilët qenë vulosur në ballë nga Perëndia. (144-mijët)

B.

Gjoni sheh rivendosjen engjëllore të ungjillit, e cila sinjalizon rënien e sundimit të Satanit.

C.

Biri i Njeriut shihet në qiell me drapër dhe shtrydhëse vere. Korrja e madhe (gjykimi) e të ligjve do të fillojë. (14:1–20)

Zëri Njofton në Qiell Ngadhënjimin Përfundimtar të Mbretërisë së Krishtit (19:1–10)

Krishti Vjen si Mbret i Mbretërve – Shkatërrimi Përfundimtar i të Ligjve (19:11–21)

Satani Lidhet (20:1, 2)

Të Drejtët Shëlbohen; Fillon Mijëvjeçari (20:3--6)

Satani Lirohet në Fund të Mijëvjeçarit, Mposhtja dhe Dëbimi i Tij Përfundimtar (20:7–10)

Gjykimi i Madh e i Fundit (20:11–15)

Një Qiell i Ri dhe Tokë e Re – Bota Bëhet Çelestiale (21:1–27; 22:1–5)

*

Këto “ditë” nuk duhet të ngatërrohen në ndonjë mënyrë me periudhat e mëdha ungjillore. Periudha të tilla nuk kanë nisur në intervale të rregullta, por kanë qenë subjekt i urtësisë së Perëndisë dhe gatishmërisë së njerëzve për të besuar profetët. (Shih DeB 77:7, 12)

Shtatë Kishat e Azisë

Trakia

Deti Egje

Bitinia

Rodosi

Kreta

Galatia

Kapadokia

Likia-Pamfilia

Kilikia

Qipro

Siria

Deti Mesdhe

Amfipolia

Thesaloniki

Apolonia

Filipia

Neapoli

Athina

Troasi

Adramiti

Mileti

Hierapoli

Kolosi

Antiokia

Ikoni

Listra

Derba

Tarsi

Perga

Mira

Limanet e Bukura

Pafo

Salamina

Aleksandria

Jerusalemi

Patmosi

Pergami

Tiatira

Smirna

Sarda

Filadelfia

Efesi

Laodicea

Contents

Përmbajtja	1
Hyrje për Manualin Feja 212: “Do të Bëheni Dëshmitarët e Mi”	2

Përmbytja

“Do të Bëheni Dëshmitarët e Mi”

Tema

“Ju do të merrni fuqi kur Fryma e Shenjtë do të vijë mbi ju dhe do të bëheni dëshmitarët e mi në Jeruzalem dhe në gjithë Judenë, në Samari dhe deri në skajin e dheut.” (Veprat e Apostujve 1:8.)

Hyrje për Manualin Feja 212

“Ju pyes, çfarë donte të thoshte Zoti kur i mori të Dymbëdhjetë Apostujt e Tij në majën e Malit të Ullinjve dhe tha:

‘... Dhe do të bëheni dëshmitarët e mi në Jeruzalem dhe në gjithë Judenë, në Samari dhe deri në skajin e dheut.’ (Veprat e Apostujve 1:8.)

Këto ishin fjalët e Tij të fundit në tokë para se të shkante në shtëpinë e Tij qiellore.

Cili është kuptimi i frazës ‘skaj[i] [i] dheut’? Ai tashmë e kishte përshkruar zonën që njihej nga apostujt. Mos e kishte për njerëzit në Jude? Apo për ata në Samari? Apo për ata disa milionë njerëz në Lindjen e Afërt? Ku ishte ‘skaj[i] [i] dheut’? Mos Ai nënkuptoi miliona njerëzit në atë që sot është Amerika? Mos përfshiu qindra mijërat, ose madje miliona njerëzit në Greqi, Itali, përreth Mesdheut, banorët e Europës Qendrore? Çfarë donte të thoshte Ai? Apo mos e kishte fjalën për të gjithë njerëzit e gjallë të të gjithë botës dhe ata shpirta të caktuar të vinin në këtë botë në shekujt e ardhshëm? A e kemi nënvlerësuar të folurin e Tij apo kuptimin e saj? Si mund të kënaqemi me 100.000 të kthyerit në besim nga afro katër miliard njerëz në botë që kanë nevojë për ungjillin? ...

Ju jeni njohur me thënien e Profetit Jozef Smith në Letrën e Uentuorthit shkruar më 1 mars 1842. (*History of the Church*, vëll. 4, f. 536.) Jam i sigurt se Profeti Jozef Smith pa të ardhmen dhe vuri re problemet e shumta nga hasmëritë kombëtare dhe frikën nga lufta dhe trazirat e xhelozitë, dhe jam i sigurt që pa se të gjitha këto gjëra do të ndodhnin dhe përsëri pavarësisht gjithçkaje, ai tha me guxim e siguri të madhe:

‘Asnjë dorë mëkatore nuk mund ta ndalojë punën të përparojë; përndjekjet mund të egërsohen, turmat mund të bashkohen, armiqtë mund të mblidhen, shpifja mund të përgojë, por e vërteta e Perëndisë do të shkojë

përpara me guxim, me fisnikëri dhe e pavarur derisa ajo të ketë përshkuar çdo kontinent; të ketë vizituar çdo rajon, të futet në çdo vend dhe të jetë dëgjuar nga çdo vesh; derisa qëllimet e Perëndisë të përmbushen dhe Jehova i Madh të thotë se puna u krye’.” [*History of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 4:540.] (Spencer W. Kimball, “When the World Will Be Converted”, *Ensign*, tetor 1974, f. 4–13.)

Apostujt e shenjtorët e hershëm punuan me zell e besnikëri që të përmbushnin detyrën hyjnore për t’ia çuar dëshminë e tyre të gjithë botës. Qëllimi i këtij manuali kursi është që t’ju ndihmojë të kuptoni se sa fort për zemër e morën këta burra detyrën e Shpëtimtarit dhe si e bënë pjesën e tyre të porosisë së madhe. Me fjalët e Presidentit Harold B. Li:

“Teksa shikojmë sërish përkushtimin e pakrahasueshëm dhe vetëmohues të këtyre profetëve e martirëve të parë të ungjillit të Krishtit, u përkulshim me nderim dhe përsëritshmin me një vlerësim e domethënie më të madhe, sikurse turma në Jerusalem në rastin e hyrjes së Tij triumfuese, fjalët: ‘Sa i bekuar është ai [apostujt e mëparshëm dhe të sotëm] që vjen në emër të Zotit.’” (CR, prill 1955, f. 19.)

Çfarë Duhet të Synoj që të Përmbush teksta Ndjek Këtë Kurs Studimi?

Dy qëllime madhore gjenden në zemër të studimit të gjysmës së fundit të Dhiatës së Re. Së pari, për t’iu afruar më shumë Krishtit dhe për të ndier forcë të rritur shpirtërore. Së dyti, një studim nga Veprat e Apostujve deri te Zbulesa është veçanërisht me vlerë për shenjtorët e ditëve të mëvonshme pasi ne përballemi me shumë nga po ato probleme që hasën këta shenjtorë të parë. Në periudhën tonë ungjillore, Kisha e Jezu Krishtit është organizuar përsëri, dhe porosia për ne është njësoj si qe për ta: që t’ia çojmë bekimet e Kishës dhe dëshminë e Krishtit të ringjallur të gjithë botës (DeB 1:17–23).

Ky Kurs Studimi i Rendit në Kohë Dëshmitë e Dëshmitarëve të Pranishëm

Pas vdekjes së Jezusit, apostujt dhe dishepujt e Tij qenë mbushur me dëshpërim. Ata ishin mbështetur e përkrahur prej Tij për pothuaj tre vjet dhe tani Ai ishte larguar. Të vetmuar, të shkrajuar, të lëkundur në besim e ndoshta të frikësuar, në fillim ata menduan se gjithçka kishte mbaruar. Kur meditoni mbi faktin se ata qenë burra të zakonshëm dhe se pikëllimi i tyre qe pothuaj një reagim i natyrshëm e njerëzor nën ato rrethana, ju gjithashtu duhet të habiteni nga një fakt tjetër edhe më bindës – që pesëdhjetë ditë më pas, të njëjtët burra dhanë dëshmi të zjarrtë se Jezusi qe gjallë, se ata e kishin parë dhe se Ai, vërtet, qe ngritur nga të vdekurit siç kishte thënë se do të ngrihej. Për më tepër, duhet t'ju bëjë përshtypje se për hir të dhënies të kësaj dëshmie, ata duruan shpifje, abuzim fizik dhe fatkeqësi të skajshme; ata përshkuan tokë e det; dhe në fund, shumica prej tyre pësuan vdekje prej martiri. Përse? Si e shpjegoni një ndryshim të tillë në jetën e tyre? Përse Pali një ditë është përndjekës i zellshëm i të krishterëve dhe pastaj papritmas dëshmitar i guximshëm për Krishtin? Dëshmia e tyre nuk është dëshmi dëshpërimi apo dyshimi. Meditoni me kujdes mbi dëshminë e tyre.

Pjetri

“Burra të Izraelit, dëgjoni këto fjalë: Jezusi Nazareas, njeriu i dëftuar nga Perëndia ndër ju me vepra të fuqishme, me mrekulli dhe shenja që Perëndia bëri ndër ju me anë të tij, siç edhe vet e dini, ai, pra, sipas këshillit të caktuar dhe të paranojohur të Perëndisë, ju dorëzua juve dhe ju e zutë dhe, me duart e të padrejtëve, e gozhduat në kryq dhe e vratë. Por Perëndia e ka ringjallur, pasi e zgjidhi nga ankthet e vdekjes, ... Këtë Jezus, Perëndia e ka ringjallur; DHE PËR KËTË TË GJITHË NE JEMI DËSHMITARË!” (Veprat e Apostujve 2:22–24, 32. Theksimi i shtuar.)

Pali

“Sepse unë ju kam transmetuar para së gjithash ato që edhe unë vetë i kam marrë, se Krishti vdiq për mëkatet tona sipas Shkrimeve, se u varros dhe u ringjall të tretën ditë, sipas Shkrimeve, edhe se iu shfaq Kefës dhe pastaj të dymbëdhjetëve. Pastaj iu shfaq një herë të vetme më shumë se pesëqind vëllezërve, prej të cilëve më të shumtët rrojnë edhe sot, kurse disa kanë rënë në gjumë. Më pas iu shfaq Jakobit dhe pastaj të gjithë

apostujve. Më së fundi m’u shfaq edhe mua. ...” (1 Korintasve 15:3–8.)

Gjoni

“Atë që ... dëgjuam, atë që pamë me sytë tanë, atë që vështruam dhe që duart tona e prekën ... Fjalën e jetës.” (1 Gjoni 1:1.)

Si mund ta shpjegojë dikush guximin e tyre, ndryshimin e tyre, sigurinë e tyre? Përgjigjja e vërtetë gjendet te shpjegimi i shpallur nga Dejvid O. Mek-Kei:

“Është e sigurt që ringjallja nga varri, në kuptimin e mirëfilltë të saj, qe një realitet për dishepujt, të cilët e njihnin Krishtin nga afër. Në mendjen e tyre, nuk kishte absolutisht asnjë dyshim. *Ata qenë dëshmitarë të atij fakti. Ata e dinin pasi sytë e tyre e kishin parë, veshët e tyre e kishin dëgjuar, duart e tyre e kishin ndier praninë fizike të Shëlbuesit të ringjallur.*” (CR, prill 1939, f. 112. Kursivet shtuar.)

Lidhja e dëshmive të tyre me ju duhet të jetë e qartë. Siç shpalli më tej Plaku Mek-Kei:

1. “Nëse Krishti jetoi pas vdekjes, po kështu do të jetojnë njerëzit, secili duke zënë, në botën tjetër, vendin që i përshtatet më së miri.” (CR, prill 1939, f. 115.)
2. “Atij që e pranon Jezusin nga Nazareti si Birin e vërtetë të Perëndisë, atij që beson me gjithë shpirtin e vet që Jezusi jeton sot, se Ai mundet ... dhe se Ai vërtet ndikon në botë, atij unë i them se ... mësimet e Krishtit si edhe qenia e Tij bëhen realitet. Nuk mund të shpallni se jeni vërtet i krishterë dhe të kundërshtoni që të jetoni sipas parimeve që Krishti dha mësim dhe të cilave iu bind.” (CR, prill 1918, f. 78–79.)

Ky kurs studimi rendit në kohë jetën, ligjëratat dhe dëshminë e shkruar të burrave të cilët, si dëshmitarë të pranishëm, panë Zotin e ringjallur dhe u shndërruan prej fuqisë e ndikimit të Tij. Pritet që teksta mendoni mbi dëshminë e tyre, të bashkuar me dëshmitë e dëshmitarëve të veçantë të Zotit në këtë periudhë ungjillore, ju do ta merrni dëshmimin e tyre si një dëshmi, më të fuqishme se të shikuarit, të ringjalljes dhe misionit shëlbues të Zotit tonë.

Kodra e Marsit [Areopagu] dhe Apostulli Pal

Athina që njohu Pali, qe afro dymijë vjet më e re se Athina e sotme. Edhe ajo pak nga qyteti që i ka mbijetuar rrënimëve të dy mijëvjeçarëve, përçon dëshmi të gjallë të kulmeve të lavdishme të arritura prej grekëve të lashtë. Por askush nuk duhet të mashtrohet nga mendimi se kolonat e mermerta dhe arkitektura e hijshme janë të vetmet trashëgimi lënë brezave të ardhshëm nga grekët fisnikë. Demokracia, ideali politik i pjesës më të madhe të botës, e ka zanafillën e saj në Athinë; studentë në pothuaj çdo universitet të rëndësishëm në botë ende shqyrtojnë filozofitë e Sokratit, Platonit dhe Aristotelit; dramat e Sofokliut dhe Euripidit, të shkruara qindra vjet para lindjes së Krishtit, interpretohen në të gjithë globin; studentët e matematikës mësojnë përmendsh teoremat dhe formulat e Pitagorës dhe Euklidit; dhe në çdo katër vjet, miliona njerëz shikojnë me rrugë satelitore ndërsa atletë nga shumë kombe konkurrojnë në lojërat Olimpike, një ngjarje e nisur nga grekët në vitin 776 Pr.K.

Pali, një shërbëtor i përlurur i Jezu Krishtit, erdhi në Athinë, prej kohësh qendër e kulturës greke. I rrahur e i burgosur së fundmi në Filipi dhe i sapopërrjashtuar nga Thesaloniki dhe Berea prej judenjve të zemëruar, Pali shpresonte që athinasit të mund ta pranonin fjalën e Perëndisë. Por Athina qe një qytet i huaj për shpirtin e krishtërimit të vërtetë.

Ata tempuj e ato ndërtesa që u kanë mbijetuar kthetrave të kohës, na japin disa grima të lavdisë që duhet të kenë ndeshur sytë e Palit kur hyri në qytet. Partenoni, edhe atëherë afro pesëqind vjeçar, mbizotëronte mbi Athinën që nga vendndodhja e tij madhështore në majë të akropolit. Ashtu si ndërtesat e tjera pranë tij, Partenoni ja bënte me shenjë që të vinin adhuruesve të Athenës, perëndeshës së urtësisë. Faltore e tempuj të shumtë e të madhërisëm kufizonin rrugët e qytetit, pasi Athina qe një qytet i tejngopur me idhujtari. Grekët e kujdesshëm kishin ngritur edhe një altar dedikuar Perëndisë së Panjohur, që të mos zemëronin ndonjë perëndi që ishte anashkaluar pa dashje.

Mendimet mbi bukurinë e lavdinë e Athinës duhet të jenë venitur në mendjen e apostullit nga gjërat e tjera që pa, pasi Lluca shkruan se, ndërsa po priste mbërritjen e shokëve të vet të misionit, Palit “po i ziente fryma përbrenda, kur pa qytetin plot me idhuj”.

(Veprat e Apostujve 17:16.) I nxitur nga ky shpirt, Pali u përpoq që t’u mësonte athinasve të vërtetat e ungjillit si në sinagogat judease edhe në sheshin e tregut. Më vonë u çua përpara këshillit të famshëm të Areopagut, në kodrën e Marsit, ku dha një predikim të fuqishëm me temë: “Perëndia i Panjohur”. Por megjithëse athinasit qenë të gatshëm ta dëgjonin këtë filozofi të re, siç ishin në të vërtetë ndaj gjithçkaje të re apo të jashtëzakonshme, kur Pali u foli për ringjalljen, ata e përqeshën (Veprat e Apostujve 17:32). Grekët besonin në pavdekësinë e shpirtit por e menduan thjesht si të pakuptimtë idenë e ringjalljes së mirëfilltë. Shpejt paskëtaj, Pali u largua nga qyteti dhe vazhdoi udhëtimin për në Korint. Nuk ka ndonjë shënim të mëtejshëm për punë misionare të kryer në Athinë.

Megjithëse Pali qëndroi para këshillit të Areopagut për vetëm pak minuta dhe u largua nga qyteti i Athinës pas një qëndrimi tepër të shkurtër, prania e tij në qytet simbolizon përplasjen mes ungjillit dhe botës së kohës së Palit. Me Partenonin e mrekullueshëm në fushëpamje, ky jude nga Tarsi i kthyer në besim, njeri që nuk pretendonte të kishte ndonjë njohuri të madhe të kësaj bote dhe që predikonte një ungjill të thjeshtë, u tregoi njerëzve të mësuar të Athinës paditurinë e tyre, pozitën e tyre si fëmijë të Perëndisë dhe ringjalljen e tyre që do të ndodhte pas vdekjes. Ata nuk e besuan në atë kohë; një pjesë e madhe e botës ende nuk beson. A nuk është ironi e çuditshme që qyteti i Athinës, i mirënjohur si qendër e dijes dhe i njohur përgjatë epokave për urtësinë e tij, të kundërshtonte këto të vërteta që janë më të çmuarat mbi të gjitha të tjerat? Nuk qe thjesht për shkak të idhujtarisë së Athinës e cila qe në thelb të këtij kundërshtimi, pasi shumë qytete të tjera po njësoj idhujtare qenë për apostujt e Jezu Krishtit fusha korrijeje të pasura e me fryte besimi. Dobësia e athinasve qe adhurimi i urtësisë së njerëzve. Ky qe problemi, më shumë se çdo problem tjetër, që solli shkatërrimin e Kishës së hershme të Jezu Krishtit. Teksa ungjilli u përhap anembanë botës, vazhdimisht të vërtetat e tij të thella e të thjeshta u përziën me filozofitë e njerëzve. Urtësia e Perëndisë u flak si marrëzi. Mrekullitë e Shlyerjes, Ringjalljes dhe ordinancat u zbehën dhe u fshinë. Njerëz, të verbër ndaj urtësisë së Perëndisë prej vetë mendjemadhësisë së tyre intelektuale, shtuan e hoqën sipas dëshirës nga të vërtetat e zbuluara prej Perëndisë. Dalëngadalë dhe në mënyrë të pashmangshme, këto të vërteta të çmueshme u ndryshuan, u zvetënuan dhe humbën. E thjeshta u zbulurua, e shenjtja u korruptua dhe e vërteta u

shtrembërua. Tragjedia e Athinës u bë tragjedia e braktisjes së madhe. Njerëzit qëndruan nën hijen e Partenonit dhe nuk mundën ta shihnin Dritën e botës; u prehën nën rrezatimin e vetë të kuptuarit të tyre dhe u verbuan ndaj lavdisë së Perëndisë; ecën në shtigjet e krijimit të tyre vetjak dhe u penguan nga pengesa që qe për ta Krishti dhe kryqëzimi i Tij; ata e quanin veten filozofë – dashurues të urtësisë – por qenë kaq të pasionuar pas diturisë së tyre vetjake saqë qenë të pazotë ta donin urtësinë më të madhe mbi të gjitha.

Pas përvojës së tij në Athinë, Pali udhëtoi drejt Korintit. Më vonë ai u shkroi korintasve:

“Ku është i dituri? Ku është skribi? Ku është debatuesi i kësaj epoke? A nuk e bëri të marrë Perëndia diturinë e kësaj bote?”

[S]epse Judenjtë kërkojnë një shenjë dhe Grekët kërkojnë dituri,

por ne predikojmë Krishtin të kryqëzuar, skandal për Judenjtë dhe marrëzi për Grekët,

kurse për ata që janë të thirrur, qofshin Judenj ose Grekë, predikojmë Krishtin, fuqia e Perëndisë dhe diturinë e Perëndisë;

sepse marrëzia e Perëndisë është më e ditur se njerëzit dhe dobësia e Perëndisë më e fortë se njerëzit.”
(1 Korintasve 1:20, 22–25.)

Seksioni 7

Kisha Rritet teksa Dëshmitarët Bëjnë Përpara

Ungjilli Përhapet nga Jerusalemi

Qipro

Siria

Galilea

Samaria

Judea

Deti i Galileesë

Lumi Jordan

Deti i Vdekur

Salamina

Tarsi

Antiokia

Damasku

Cezarea

Jopa

Lida

Jerusalemi

Azoti (Ashdod)

Gaza

Antiokia e Sirisë u bë një qendër madhore e punës së ungjillit. Këtu për herë të parë shenjtorët u quajtën të krishterë.

Përndjekja që nisi prej Stefanit, i shpërnda shenjtorët në Antioki, Qipro dhe Feniki të Kretës.

Shenjtorët në Damask qenë nën shënjestrën e paramenduar të përndjekjes së Saulit.

Rrugës për në Damask, Sauli nga Tarsi pa Krishtin dhe u kthye në besim në ungjill.

Korneli, një centurion romak, u kthye në besim në Cezare.

Filipi e çoi mesazhin e ungjillit në Samari.

Pali shkoi në Arabi pasi u kthye në besim.

Pjetri që në Jopa kur pa vegimin e tij.

Rrugës për në Gaza, Filipi takoi etiopasin.

Mësimet

29. “Dëshmitarët e Mi Jeni Ju, Thotë Zoti” (Veprat e Apostujve 1–8)

30. “Perëndia Nuk Tregohet i Anshëm” (Veprat e Apostujve 10–12)

31. “Vegla që Unë Kam Zgjedhur” (Veprat e Apostujve 9)

32. “Unë të Vura si Dritë të Johebrenjve” (Veprat e Apostujve 13–18)

Mjedisi

Tabloja Politike

Krishtërimi u shfaq në ditët e apostujve, në kohën kur Roma sundonte pjesën më të madhe të botës së zbuluar [deri atëherë]. I themeluar në vitin 753 Pr.K., qyteti i Romës që qendra e një perandorie që shtrihej në të gjitha drejtimet.

Ndryshe nga republikat moderne ku qeveria federale kryeson mbi një grup shtetesh apo vendesh, perandoria romake përbëhej nga qytete, shtete e territore të pavarur, secili prej të cilëve i nënshtrohej autoritetit të përgjithshëm të perandorit dhe senatit. Në kohën e apostujve, nëndarjet më të mëdha të sistemit perandorak njiheshin si krahina. Shembuj krahinash, siç gjenden në librin e Veprave të Apostujve, janë Maqedonia (Veprat e Apostujve 16:9), Azia (Veprat e Apostujve 20:4), Bitinia (Veprat e Apostujve 16:7) dhe Kilikia (Veprat e Apostujve 6:9). (Shih seksionin e hartave, f. “00” (216).)

Qeverisja qe kryesisht dy llojesh. Ato krahina të konsideruara si paqësore drejtoheshin prej guvernatorëve, të caktuarve të veçantë të Romës që kishin fuqinë e marrjes së pavarur të vendimeve, por u jepnin llogari anëtarëve të fuqishëm të Senatit Romak. Ndonjëherë, këta guvernatorë quheshin prokonsuj. (Shih Veprat e Apostujve 18:7–12.) Krahinat që përgjithësisht dukeshin si më të trazuara, i qenë besuar drejtpërdrejt vetë perandorit dhe mbaheshin nën kontroll nga roje të vazhdueshme ushtarake. Palestina, një prej krahinave më shpërthyesë në kohën e Jezusit dhe të apostujve, qe nën mbikëqytjen e drejtpërdrejtë të perandorit përmes një guvernatori apo qeveritari. (Shih Mateu 27:2 dhe Veprat e Apostujve 24:1.)

Përveç kësaj, judenjtë kishin një mbret i cili, megjithëse qe pjesërisht me prejardhje judease, qeveriste gjithashtu nën drejtimin e sundimtarëve romakë. Herodi i Madh, sovran i sundues në Palestinë në kohën e lindjes së Jezusit, mbante titujt: qeveritar, tetrark dhe mbret. Pas vdekjes së Herodit mbretëria e judenjve i kaloi këtyre tre bijve të tij: Arkelaut, Antipasit dhe Filipit.

Bijtë e Herodit u vijuan në pushtet nga Agripa I. Ai u pasua nga i biri, Agripa II, i cili sundoi për më shumë se pesëdhjetë vjet. Gjatë mbretërimit të këtij të fundit, një prej qeveritarëve romakë qe Feliksi, para të cilit u gjykua Pali (Veprat e Apostujve 23; 24). Feliksi u pasua nga Festi përmes të cilit Pali, kur zbuloi se nuk mund të siguronte drejtësi në Palestinë, i apeloj vetë Cezarit (Veprat e Apostujve 25:8–13). Gjatë burgosjes së Palit në Cezare, Festi e ftoi Mbretin Agripa II të dëgjonte çështjen e Palit. Megjithëse Agripa kishte një kuptueshmëri të mjaftueshme të ligjit judeas, ai nuk qe fort i përkushtuar ndaj doktrinave të tij fetare. Ai vinte në zbatim në formë shenje vetëm kërkesat e tij ceremoniale, më shumë për të qetësuar nënshetësit e tij sesa nga ndonjë bindje e sinqertë për të vërtetën e tij fetare. Konkluzioni i tij pasi dëgjoi Palin qe se: "Ky njeri mund të ishte liruar, po të mos i ishte apeluar Cezarit". (Veprat e Apostujve 26:32.)

Mes perandorëve të ndryshëm që mbretëruan gjatë periudhës së Dhiatës së Re, qe i urryeri Cezar (Neroni) (54 deri 68 Ps.K.), para të cilit doli për gjykim Pali (Veprat e Apostujve 27:24). Në vitin 64 Ps.K., në Romë shpërtheu një zjarr i madh. Neroni, i dyshuar se e kishte ndezur vetë zjarrin, akuzoi haptazi të krishterët për këtë veprim turbullues. Shumë i besuan padisë. Kështu që nisi persekutimi i parë romak ndaj të krishterëve, megjithëse i kufizuar. Gojëdhëna thotë se gjatë kësaj periudhe si Pjetrit edhe Palit iu erdhi vdekja në Romë. (Për të parë marrëdhëniet mes udhëheqësve politikë të Romës dhe të krishterëve të hershëm, shih Skicën e Kronologjisë së Dhiatës së Re në seksionin qendror të këtij manuali.)

Tabloja Fetare

Shumë e kanë të njohur faktin se udhëheqësit judeas e kundërshtuan haptazi mesazhin e Jezusit në kohën e Shpëtimtarit. Duke besuar se vdekja e Jezusit do ta shtypte lëvizjen që lulëzoi gjatë udhëheqjes së Tij, sundimtarët judeas komplotuan për ta vrarë Birin e Perëndisë. Më vonë, kur lëvizja vazhdoi të rritej, u shtua edhe përndjekja. Përse? Cilat qenë forcat që bënë të mundur që krishtërimi të mbijetonte gjatë viteve të tij të para?

Më kryesori ndër faktorët, që meriton të përmendet, qe përkushtimi i të kthyerve të krishterë në besim. Besimi i tyre nuk bazohej te një Shpëtimtar i vdekur, por te një Shpëtimtar i gjallë, që ishte ngritur nga vdekja, fakt për të cilin shumë qenë dëshmitarë të pranishëm (Veprat e Apostujve 2:23, 24, 32; 5:30–32; 1 Korintasve 15:4–8). Përveç kësaj, megjithëse judenjtë e kundërshtuan haptazi besimin e ri, kundërveprimet e tyre mbaheshin nën kontroll në një masë të madhe nga ligji romak. Shteti politik pranonte shumë perëndi, dhe praktika qe që të mos ndërhyhej te besimi i askujt për aq sa adhurimi i tij nuk provohej të qe armiqësor për shtetin. Judaizmi qe mes feve të lejuara, dhe udhëheqësit në Romë nuk e shihnin krishtërimin si një lëvizje të re, por përkundrazi thjesht si një nënndarje tjetër brenda urdhrit judeas. Qëndrimi lejues i Romës është shprehur në këto fjalë:

"Filozofia fetare e shtetit romak nuk e mohonte ekzistencën e perëndive të ndonjë feje, as nuk kishte qëllim të shpallte se kishte vetëm një fe të vërtetë, as nuk zuri pozitën se ekzistonte një fe që ishte më e mirë për Perandorinë Romake sesa një fe tjetër. Në një lloj kuptimi kishte tolerancë fetare që i qasej pothuajse një lirie të pastër fetare. ...

Qe në një botë të tillë fetare që krishtërimi guxoi të hynte, duke u përpjekur të fitonte të kthyer në besim dhe të shpëtonte të gjithë njerëzimin.” (Lyon, *Apostasy to Restoration*, f. 21.)

Megjithatë, teksa koha kalonte dhe Kisha e re përhapej e rritej, qëndrimi lejues filloi të ndryshonte. Megjithëse ende lejohej adhurimi i perëndive të tjera, gjithmonë e më tepër figura e perandorit shihej si hyjnore dhe prej nënshtetasve romakë pritej që t’ia falnin besnikërinë e tyre atij si perëndi, si edhe hyjnive të tyre vetjake.

Në kohën e Neronit, që zakon që perandori të quhej me tituj të tillë si *theos* (perëndi) dhe *soter* (shpëtues). Në kohën e Domicianit (81–96 Ps.K.) u shtua edhe titulli *Dominus et Deus* (Zot e Perëndi). Fjala greke për fjalën latine *dominus* që *kurios*, ose Zot, po e njëjta fjalë që është titulli më i zakonshëm i përdorur për Jezusin. (Përdoret pothuaj shtatëqind herë në Dhiatën e Re.)

Thuajse nuk ka dyshim te fakti që të krishterët e parë e panë perandorin si kundërshtim të drejtpërdrejtë të hyjnisë së Krishtit, kur panë dhe dëgjuan të quhej “Perëndi”, “Bir i Perëndisë”, “I Shenjti”, “Zot” dhe “Shpëtimtar”. Kundërshtimi i tyre për t’u përkulur e për ta adhuruar këtë hyjni surrogate që një prej shkaqeve kryesore të përndjekjeve të tmerrshme që i çoi kaq shumë prej shenjtorëve të parë në martirizim.

Ndikimi Grek te Kisha e Hershme

Megjithëse u kundërshtuan haptazi prej faktorëve judeas, misionarët e parë të krishterë përgjithësisht e panë perandorinë si vend të pëlqyeshëm në të cilin të udhëtonin e të predikonin. Kjo që në një masë të madhe në sajë të ndikimit grek, apo helenizmit, siç quhej ai. Grekët mund të ishin gjithçka por vetëm dëshmitarë të plogët të zotërimit romak nuk qenë. Aty ku romakët ndërtonin rrugë, vendosnin sisteme letërkëmbimi dhe kërkonin ligj e rregull, grekët qenë një shoqëri mendimtare, planifikuese e filozofuese. Nëse romakët qenë vepruesit, ndërtuesit e politikanët, grekët qenë mendimtarët, planifikuesit e filozofët; nëse Roma e pushtoi Greqinë me ushtrinë e saj, Greqia e pushtoi Romën me idetë e saj. Shpesh, skllëvërit grekë qenë më të mirë arsimuar se zotërinjtë romakë të cilëve u shërbenin.

Grekët e barazonin fenë me përpjekjet e njeriut për të kuptuar të gjitha aspektet e ekzistencës njerëzore. Feja nuk që një përkufizim i perëndive, as edhe vepër e një ndjenje patriotike; ajo që një krijim i mendjeve të njerëzve. Sipas grekëve, njeriu kishte fuqinë e mendimit të pavarur, aftësinë për të shqyrtuar drejtpërdrejt të fshehtat e universit dhe kuptueshmërinë e mjaftueshme për të formuluar shpjegime të kënaqshme. Kështu, ndërsa interesi për perënditë greke e romake ra, kërkimi filozofik e shkencor ia zuri vendin atij. Feja u bë një përpjekje për të krijuar lidhje mes gjithë njohurisë ekzistuese njerëzore në një sistem të gjerë logjike të vërtetuar nga përvoja e njeriut, nga vrojtimi i tij i kujdesshëm dhe nga të menduarit e tij këmbëngulës. Kështu, kur Pali erdhi në Athinë, “Athinasit dhe të huajt që banonin atje nuk e kalonin kohën më mirë sesa duke folur ose duke dëgjuar ndonjë fjalë të re”. (Veprat e Apostujve 17:21.) Ata u nxitën nga prania e Palit, jo sepse dëshironin të dinin dhe t’i bindeshin të vërtetës, por sepse ishin kureshtarë. Kureshtja e tyre i bëri që ta çonin Palin tek Areopagu, këshilli më i lartë në Athinë, ku i thanë: “A mund ta marrim vesh ç’është kjo doktrinë e re për të cilën ti flet? Sepse ti sjell disa gjëra të huaja në veshët tanë, prandaj duam të dimë ç’kuptim kanë ato.” (Veprat e Apostujve 17:19, 20.) Duke përfutur nga rrethanat, Pali u dha një predikim rreth “perëndisë së panjohur” që ata adhuronin.

Ndikimi grek pati dy ndikime të menjëhershme tek krishtërimi, një të dobishëm dhe një tjetër të dëmshëm. Qe i dobishëm në atë që siguroi një mjet përmes të cilit të mund të përhapeshin me shpejtësi mësimet e Jezusit dhe të apostujve të Tij: gjuhën greke. Përveç kësaj, krishtërimi, siç e kemi parë, që i ri dhe qëndrimi grek për të parë e dëgjuar gjëra të reja kishte ndikuar në shumë njerëz. [Por] që i dëmshëm pasi njerëzit nuk mund t’i rezistonin tundimit për ta zbuluar zbuluesën e krishterë me interpretimet e tyre vetjake. Pasoja që një krishtërim i ri në tërësi. Le ta shqyrtojmë secilin prej këtyre ndikimeve me radhë.

Shumë njerëz nëpër botën e lashtë romake zotëronin dy gjuhë. Një gjuhë do të ishte gjuha e tyre mëmë; tjetra që më shpesh greqishtja koine, gjuha më e zakonshme dhe pothuaj e përgjithshme e kohës. Ekzistenca e një gjuhe të

përbashkët bëri të mundur përhapjen e shpejtë të mesazhit të krishterë. Para lindjes së Krishtit, shkrimi i shenjtë hebraik (Dhiata e Vjetër) që përkthyer nga hebraishtja në greqisht. Ky përkthim, i njohur si “septuagint-i”, ka shumë gjasa të jetë Bibla e judenjve greqishtfolës në kohën e Jezusit dhe të apostujve të Tij. Gjithçka që duhej të bënte Pali, për të marrë një pikë kontakti në cilindo qytet të ri, ishte që të shkonte te sinagoga vendore judease ditën e Shabatit. Aty do të gjente çfarëdolloj numri dëgjuesish të etur dhe ai mund t’u fliste ose në greqisht (gjuha e përbashkët) ose në gjuhën aramaike, një dialekt i hebraishtes, gjuhës së judenjve. Pali i fliste që të dyja (Veprat e Apostujve 21:37–40).

Problemi madhor që iu paraqit krishtërimin, që mënyra se si ta ruante mesazhin e ungjillit të pastër dhe të lirë nga filozofitë e rreme aq të përhapura në perandori. Me kohë, qëndresa e krishterë ndaj filozofisë greke ra. Krishtërimi u bashkua me mendimin grek si të ishin të martuar, dhe ‘martesa’ rezultoi shkatërrimtare për ungjillin dikur të kulluar të Jezu Krishtit. Të kthyerit në besim të krishterë, të arsimuar me filozofitë e Sokratit, Platonit, Aristotelit dhe shkollave të tjera bashkëkohore të mendimit, e patën tepër të vështirë t’i bënë ballë tundimit për ta përzier besimin e tyre të porsagjetur me të mësuarin grek. Me kohë, tempujt e dedikuar Athenës, Zeusit dhe Dianës u bënë qendra të adhurimit të krishterë; megjithatë, ritet e praktikuar nuk qenë krejtësisht të krishtera, por një përzjerje e së vërtetës me të rremen. Kjo përzjerje e çuditshme e të vërtetës së krishterë me filozofinë dhe praktikën pagane përbënë atë që njihet si Braktisja e Madhe. Në të vërtetë ndodhi ashtu si Pali u profetizoi pleqve efesianë:

“Në fakt unë e di se, pas largimit tim, do të hyjnë midis jush ujçer grabitqarë, që nuk do ta kursejnë tufën,

edhe vetë midis jush do të dalin njerëz që do të flasin gjëra të çoroditura që të tërheqin pas vetes dishepujt.” (Veprat e Apostujve 20:29, 30.)

Përmbledhje: Ungjilli i Rivendosur në Konflikt me Shoqërinë e Kohës së Tij

Krishtërimi i hershëm, që qe një ungjill i rivendosur në periudhën kulmore ungjillore, u shfaq në një periudhë tepër të përshtatshme të historisë. Në kuptimin e vërtetë të fjalës, rrugët romake u kthyen në sheshe për punën misionare të krishterë në çdo pjesë të perandorisë. Tolerimi romak gjithashtu bëri të mundur ushtrimin dhe përhapjen e krishtërimin mes popujsh që në të kundërt do ta pengonin atë. Shpirti i racionalizmit grek si edhe përdorimi i gjithëpërhapur i gjuhës greke i dha krishtërimin mundësinë që të dëgjohej e të kuptohej kudo ku mund të mbledheshin njerëz. Shpërndarja judease u bëri të mundur të krishterëve-judeas të hynin kudo nëpër sinagoga dhe t’ua predikonin “lajmin e mirë” të Jezu Krishtit të gjithëve që do të hapnin zemrën e tyre e do ta dëgjonin.

Me kohë, gjithsesi krishtërimi filloi të përballej me qëndrime negative në këtë botë me fe të financuara nga qeveritë. Besimi i ri nuk qe në harmoni të plotë me shpirtin e kohës së tij. Grekët i quajtën doktrinat e shlyerjes dhe ringjalljes “marrëzi” (1 Korintasve 1:23) dhe u tallën me përpjekjet e zjarra të Palit për t’ua fituar zemrën në Krisht (Veprat e Apostujve 17:32). Judenjtë e morën për kërcënim të hapur ndaj institucioneve të tyre moisiiane (Gjoni 11:48) dhe i përndoqën “deri në vdekje” shumë njerëz që ndoqën udhën e Krishtit (Veprat e Apostujve 22:4). Me kohë, edhe romakët filluan ta shihnin krishtërimin si një kult të ndaluar, që nuk meritonte as leje, as miratim nga shteti.

Në kundërshtim me filozofitë laike e fetare të kohës, krishtërimi qe joteorizues. Nuk shkonte pas teorisë ose debateve pafund por pas dëshmisë së gjallë. Jezu Krishti jetonte, Ai vdiq e u ngrit nga vdekja dhe u pa nga shumë njerëz pas ringjalljes së Tij (1 Korintasve 15:3–8). Natyra jospekulative e besimit të krishterë e bënë të papëlqyeshëm për shumë njerëz jeta e të cilëve qe tërësisht e bazuar në hamendësime filozofike.

Trashëgimia Kulturore Judease

Përse Pretendimi Judeas për Trashëgiminë Gjenealogjike Ndoshta Kontribuoi te një Ndjesi Veçantie

Në kohën e apostujve të parë, judenjtë e gjurmonin prejardhjen e tyre gjenealogjike nga Abrahami, një profet i madh që jetoi në Kanaan rreth dymijë vjet para Krishtit. Perëndia vendosi me të besëlidhjen e Tij të veçantë, e cila, mes gjërave të tjera, ishte për bekimin e të gjitha kombeve të tokës (Abraham 2:8–11). Qe Abrahami ai që themeloi kombin hebre. Përmes tij dhe pasardhjes së tij besëlidhja e shenjtë, që e bëri Izraelin “[një] thesar ... [të] veçantë, ... një mbretëri priftërinjsh dhe një komb [të] shenjtë” (Eksodi 19:5, 6) ndaj Zotit, u kalua brez pas brezi.

Përveç Abrahamit, judenjtë e shihnin shtetarin e ligjvënës in e tyre të madh hebre, Moisiun, si provë të pozitës së tyre të përzgjedhur. Ai që zëdhënësi i Perëndisë në tokë, ai përmes të cilit Perëndia i fliste të gjithë Izraelit (Numrat 12:5–8). Kështu u vendos epërsia e Moisiut mes profetëve të Izraelit. Jehova ishte Perëndia dhe Moisiu profeti i Tij!

Që prejardhja e tyre prej Abrahamit dhe trashëgimia e tyre shpirtërore nga Moisiu ngjalli në kombin judeas një përshtypje të rreme të epërsisë së tyre vetjake duket kur lexon Dhiatën e Re. Kur Jezusi, që qe Jehova në botën paratokësore, u shfaq mes tyre, judenjtë grindavecë nuk humbën kohë t’i kujtonin Shpëtimtarit veçantinë e tyre personale: “Ati ynë është Abrahami”, u mburrën ata (Gjoni 8:39) dhe, “ne jemi dishepuj të Moisiut” (Gjoni 9:28). Ata ishin krenarë për formimin e tyre fetar. I mbeti Gjon Pagëzorit t’u kujtonte se shpirtshmëria e vërtetë bazohet në vepra, jo në trashëgiminë gjenealogjike. “Mos t’ju shkojë mendja të thoni me vete: ‘Ne kemi Abrahamin për atë’”, paralajmëroi Gjoni, “sepse unë po ju them se Perëndia mund të nxjerrë bij të Abrahamit edhe prej këtyre gurëve [johebrejve].” (Mateu 3:7–9.)

Përse Interpretimi Judeas i Ligjit të Moisiut Ndoshta Kontribuoi te një Ndjesi Veçantie

Nga Perëndia, nëpërmjet zbulesës për Moisiun, erdhi Ligji i madh që mban emrin e Moisiut. Duke qenë brenda Pentateukit, apo pesë librave të parë të Dhiatës së Vjetër, ligji i Moisiut dha rregulla në lidhje me situatat që lindnin mes Perëndisë dhe njeriut, njeriut dhe njerëzve të tjerë, dhe njeriut e krijesave të tjera të Perëndisë. Izraelitët besnikë e pranonin atë si vullnetin e Perëndisë zbuluar popullit të Tij të besëlidhjes dhe shkelja e tij sillte për më tepër dënime të rënda. Përpara robërimit të tyre nga babilonasit (rreth vitit 600 Pr.K.), anëtarë të fisit të Judës ndoshta nuk e kishin zbatuar ligjin e Moisiut aq rreptësisht siç filluan të bënin më vonë. Shkrimet e profetëve të Izraelit tregojnë se adhurimi i idhujve të huaj prej izraelitëve më shumë qe bërë rregull sesa përjashtim, pavarësisht se gjithmonë dënohej fuqimisht prej profetëve të kombit. Megjithatë, nën rrethanat e robërisë ku ishin, të detyruar të jetonin si të dëbuar nga mëmëdheu i tyre, judenjtë u detyruan të merrnin një vendim të rëndësishëm: “A do t’ia lejonin vetes të asimiloheshin tërësisht nga zakonet kulturore të robëruesve të tyre apo do t’i mbeteshin besnikë Jehovait?” Pasoja qe një Judaizëm shumëtiparësh.

Që judenjtë e shikonin veten si popull i veçantë, është e dukshme në të gjitha fazat e jetës së tyre kulturore. Për ta, kontakti me ata që nuk ishin të besimit të tyre konsiderohej ndotës. Ata pandehnin se vetëm ata zotëronin ligjin e Perëndisë nëpërmjet zbulesës së drejtpërdrejtë. Moisiu i ndaloi njerëzit të bashkoheshin në martesë me ata të kombeve të tjera (Ligji i Përtërirë 7:3, 4). Për më tepër, vetëm ata kishin tekste të shenjta në të cilat mbartej ajo zbulesë. Ata qenë të vetmit “njerëz të librit”.

Në robërinë e tyre babilonase, judenjtë morën shkrimet e tyre të shenjta. Duke mos pasur tempull në të cilin të adhuronin, ata filluan një studim energjik të teksteve të shenjta. Skribët apo interpretuesit e veçantë të ligjit dolën në pah, secili me pikëpamjen e tij vetjake mbi fjalën e Perëndisë. Deri në kohën e Jezusit dhe të apostujve, një pjesë e madhe e judaizmit qe ngatërruar pashpresë në një batak ligjësimi që luftonte kundër shpirtit të vërtetë të fesë, në mos e kishte çrrënjësuar krejt atë. Për shumë judenj, adhurimi nuk qe më çështje zemre. Të ashtuquajturat tradita të pleqve e pengonin të ishte i tillë (Mateu 15:2–6).

Shpesh mësuesit judeas e pandehnin veten si më të mirë sesa masa e thjeshtë e vëllezërve dhe e motrave të tyre judease. Judenjtë përgjithësisht shfaqnin një përbuzje të flaktë për samaritanët, të cilët mund të pretendonin se kishin një trashëgimi të pjesshme judease. Jezusi paraqiti një farise sikur po qëndronte në lutje para Zotit dhe thoshte: "O Perëndi, të falënderoj që nuk jam si njerëzit e tjerë, grabitqarë, të padrejtë, kurorëshkelës, dhe as si ai tagrambledhës. Unë agjëroj dy herë në javë dhe paguaj të dhjetën e gjithçkaje që kam." (Lluka 18:11, 12.) Njerëz si ky u qortuan se qenë hipokritë. Ata i bënë të gjitha veprimet e tyre "që njerëzit t'i sh[ihnin]", tha Jezusi. Sigurisht të paguash të dhjetën është gjë e mirë, por ata kishin "[lënë] pas dore gjërat më të rëndësishme të ligjit: gjyqin, mëshirën dhe besimin". (Mateu 23:13, 14, 23.)

Një shembull tjetër është rasti kur farisenjtë e pyesin Jezusin përse dishepujt e Tij hanin pa larë duart. Ky veprim ndotës, megjithëse nuk qe pjesë e ligjit moisian, qe ndaluar prej traditave të pleqve (Marku 7:3–8).

Kështu, feja judease në ditët e apostujve qe kryesisht një sistem rregullash dhe masash parandaluese, "kufijtë për ligjin" siç i quanin judenjtë, të vendosura nga pleqtë në përpjekjet e tyre për të ruajtur shenjtërinë e ligjit dhe zbatimin e tij. E gjithë kjo prirje ta bënte bindjen fetare më shumë një çështje të zbatimit së jashtmi të një kodi ligjesh sesa një qëndrim të brendshëm të zemrës e të mendjes. Shpëtimi filloi të matej me anë të kryerjeve të jashtme dhe "veprave të ligjit" (Galatasve 2:16), rrethanë të cilën Pali e quajti "zgjedh[a] e skllavërisë" (Galatasve 4:3, 9; 5:1). Një njeri që u bindej rreptësisht traditave të pleqve qe gjithmonë në një gjendje ngurrimi se mos shkelte një prej rregullave të shumta të fesë së tij. Një njeri që i mbante këto ligje me pikë e me presje, kishte prirjen ta shihte veten si më të lartë se njerëzit e tjerë.

Përse Vendet Judease të Adhurimit Ndoshta Kontribuan te një Ndjesi Veçantie

Përpara kohës së Salomonit, judenjtë kishin vendet e tyre të veçanta të adhurimit. Një vend i tillë, i ndërtuar në kohën e Moisiut, qe tabernakulli i lëvizshëm që mund të zhvendosej nga një vend në tjetrin kudo që endeshin njerëzit. Megjithatë, në kohën e Salomonit u ndërtua një tempull. Ai u bë qendra e adhurimit.

Pas shkatërrimit të tempullit të Salomonit nga Nebukadnetsari, sinagoga u bë vendi kryesor i adhurimit judeas. Edhe kur judenjtë u kthyen në Tokën e tyre të Shenjtë nga mërgimi babilonas dhe rindërtuan tempullin e tyre, adhurimi vazhdoi të përqendrohej në sinagogën vendore, një ndërtesë e veçantë që i shërbente një qëllimi të ngjashëm me atë të shtëpisë së mbledhjeve apo kishës së ditëve të sotme. Më vonë, kur judenjtë u shpërndanë anëmbanë perandorive greke dhe romake, sinagoga vazhdoi të ishte vendi kryesor i interesimit fetar. Pelegrinazhi për në tempullin në Jerusalem mund të ishte përvojë e një-here-në-jetë dhe e mrekullueshme, por adhurimi në sinagogë qe element i përjavshëm i jetës. Prandaj, qe normale që Pali, një i krishterë judeas, të vizitonte në fillim sinagogat në çdo qytet në të cilin çonte mesazhin e krishterë. (Shih, për shembull, Veprat e Apostujve 13:5, 14; 14:1.)

Për judenjtë, sinagoga i shërbente një qëllimi të dyfishtë. Jo vetëm që u kushtohej çështjeve fetare, por qe edhe qendra arsimore në të cilin fëmijëve judeas u jepej përditë mësim mbi ligjin. Çdo sinagogë kishte kryetarin apo udhëheqësin e saj kryesues (Lluka 8:41, 46), përgjegjësia kryesore e të cilit duket se ishte të vendoste lidhur me rendin e shërbimit të përgjithshëm [fetar] çdo javë dhe të ruante një etiketë të rreptë brenda kufijve të shenjtë.

Secila sinagogë kishte kopje të Librave të Shenjtë, veçanërisht pesë librat e parë (Tora). Siç u tregua më parë, në kohën e Pjetrit dhe Palit ishte arritur që ligji të shihej me respektin më të madh, dhe rregullat e tij shiheshin si të pashkelshme nga asnjë dhe nga të gjithë që e quanin veten judenj besnikë. Qe tërësisht normale për Pjetrin dhe Palin të citonin gjerësisht nga shkrimet hyjnore nëse donin që të tërhiqnin interesimin dhe vëmendjen e dëgjuesve të tyre judeas (Veprat e Apostujve 2:16–21, 25, 26; 3:22–26; 13:16–22, 35). Po kështu, historia e Izraelit siç u citua nga Stefani para martirizimit të tij qe diçka që çdo djalë dymbëdhjetëvjeçar judeas do ta njihte (Veprat e Apostujve 7).

E gjitha kjo nuk e zhvlerësoi tempullin e shenjtë. Përkundrazi, vizita për në tempullin e Jerusalemit përherë qe një ngjarje me rëndësi primare. Tempulli që ishte në ditët e apostujve, kishte si oborr të brendshëm edhe të jashtëm; dhe vetëm judenj të lejoheshin të hynin në territorin e brendshëm. Edhe aty, ndarje të veçanta i kufizonin burrat, gratë dhe priftërinjtë në pjesë të caktuara. Në [vetë] tempullin e mirëfilltë, Shenjtërorja e Shenjtëroreve apo Vendi Shumë i Shenjtë rezervohej vetëm për kryepriiftin, dhe kjo në Ditën e Shlyerjes. Johebrenjtë mund të hynin në oborrit më të jashtëm, të njohur si Oborri i Johebrenjve, por ata nuk mund të vazhdonin më tej përndryshe i nënshtroheshin dënimit me vdekje. Për të parandaluar veprime të tilla përdhosëse, midis oborrit të brendshëm e të jashtëm qe vendosur një tabelë e madhe që ta shihnin të gjithë. Ajo përmbante një paralajmërim të veçantë kundër hyrjes së ndonjë johebreu. Të kuptuarit e kësaj është thelbësor për të vlerësuar arsyen përse judenj të pretendonin se e kishin kapur në faj Palin për një veprim të quajtur përdhosës (Veprat e Apostujve 21:27–29). Oborret e shenjtë qenë rezervuar vetëm për punët judease dhe përdorimi i tyre qe vendosur prej Sinedrit e nëpunësve të tij.

Përse Shpërndarja e Judenjve Ndoshta Kontribuoi te një Ndjesi Veçantie

Shumë çuditërisht, në ditët e apostujve, shumica e judenjve nuk banonin as në Jerusalem, as në rrethinat fill pranë tij. Ata jetonin në komunitete të shpërndara anembanë perandorisë romake dhe qenë pjesë e asaj që u quajt Diaspora apo “populli i shpërndarjes”. Pothuaj çdo qytet i madh kishte një numër të mjaftueshëm të këtyre njerëzve për të formuar një sinagogë vendore; po kjo qe e vërtetë për shumë nga qytetet më të vogla.

Puna për shpërndarjen [e tyre] nisi në vitin 721 Pr.K. nga Sargoni II i Asirisë, që i nënshtroi në robëri banorët e Izraelit, dhjetë fiset e mbretërisë veriore në Palestinë. Më vonë Nebukadnetsari pushtoi Judën, mbretërinë jugore, dhe rreth vitit 589 Pr.K. shkatërroi Jerusalemin dhe robërit prej aty i mori në Babiloni. Pak a shumë shtatëdhjetë vjet më pas, Kiri, një mbret mirëdashës i Persisë, u lejoi këtyre judenjve të dëbuar të ktheheshin në tokën e tyre të lindjes dhe të rindërtonin tempullin e tyre të shenjtë. Megjithatë, jo të gjithë u kthyen. Më vonë, kur Aleksandri i Madh pushtoi botën e zbuluar [deri atëherë], migrimi të tjera judease ndodhën nga Toka e Shenjtë. Shumë prej atyre që morën vendbanim në vende të tjera, më vonë aplikuan dhe iu dhanë të drejtat e qytetarisë romake. Pali dhe familja nga rrodhi ai, duket të kenë qenë një prej këtyre, pasi Pali qe një qytetar romak i lindur [njeri]-i-lirë dhe qe gjithmonë fort krenar për këtë fakt. (Shih Veprat e Apostujve 21:39; 22:25–29.)

Padyshim këta judenj të shpërndarë, si disa nga bashkatdhetarët e tyre në Palestinë, u ndikuan nga bota rreth tyre. Me kohë, shumë u prirën të humbnin veçantinë e tyre judease dhe të asimiloheshin në mjedisin e tyre. Këta shpesh quhen judenj grekë ose helenistë (Veprat e Apostujve 6:1; 9:29; 11:20), pasi ata e pranuan kulturën e gjuhën greke si të vetën. Vetëm në çështjet e besimit fetar mbetën judeas, madje edhe kjo nuk qe diçka absolute. Të tjerë u bënë ballë përzierjeve të çdo lloji. Teksa ruajtën marrëdhëniet miqësore me fqinjët e tyre jo-izraelitë, ata kundërshtuan pranimin e zakoneve greke apo romake. Pali qe nga një familje e këtillë. Sipas vetë dëshmisë së tij, ai “u rrethpr[e] të tetën ditë, [qe] nga kombi i Izraelit, nga fisi i Beniaminit, Hebre nga Hebrenj, dhe sipas ligjit farise”. (Filipianëve 3:5.) Këta judenj ndonjëherë janë quajtur hebraistë për shkak të prirjes së tyre për t’u kapur pas veçantisë së tyre judease në mes të një mjedisi të huaj.

Një shembull i mirë i judenjve të shpërndarjes do të ishin ata të përmendur te Veprat e Apostujve 2:5. Ata u përshkruan që “banonin” në Jerusalem në kohën e Pashkës, “njerëz të perëndishëm, nga të gjitha kombet nën qiell”, dhe u tha që ishin “Partët, Medët, Elamitët dhe banorët e Mesopotamisë, të Judesë dhe të Kapadokisë, të Pontit dhe të Azisë, të Frigjisë e të Pamfilisë, të Egjiptit dhe të pjesëve të Libisë përballë Kirenës, dhe ... të ardhur nga Roma, Judenj dhe prozelitë, Kretas dhe Arabë. ...” (Veprat e Apostujve 2:9–11.)

Megjithatë, edhe në gjendjen e tyre të shpërndarë, judenj të veçanërisht hebraistët, vazhduan ta shihnin Jerusalemin si shtëpinë e tyre shpirtërore në tokë. Siç u vu në dukje më parë, pelegrinazhet drejt tempullit të shenjtë, edhe pse jo një ndodhi e përvitshme për të shpërndarët në rajonet më të largëta, qenë ngjarje të mrekullueshme dhe pritëshin me padurim. Të gjithë judenj të besnikë vazhduan ta paguanin taksën prej gjysmë-sikli për mirëmbajtjen e adhurimit në tempull. Për më tepër, duket se Sinedri i famshëm i Jerusalemit ushtronte të paktën ndikim simbolik mbi

komunitetet judease të shpërndara kudo nëpër perandori. Shembull i mirë që kërkesa e Palit drejtuar kryepriut në Jerusalemin për “letra[t] për sinagogat e Damaskut, me qëllim që, po të gjente ndonjë ithtar të Udhës së [Krishterë], burra o gra, të mund t’i sillte të lidhur në Jeruzalem”, me sa duket për t’i këqyrur (Veprat e Apostujve 9:1, 2). (Shih edhe pasojat të Veprat e Apostujve 22:4, 30 dhe 26:12.)

Përse Sistemi Arsimor Judeas Ndoshta Kontribuoi të një Ndjesi Veçantie

Pjesë e veçantisë judease që padyshim për shkak se judenjtë e panë veten në afërsi shumë të ngushtë me kombet e tjera, përgjithësisht më të fuqishëm se ta. Pati gjithmonë një tundim të madh për të përthithur ndikimet e liga të të huajve dhe në këtë mënyrë për të ngjallur zemërimin e Jehovahit. Kjo që veçanërisht e vërtetë për ata judenj që nuk jetonin në Palestinë. Të çrrënjësuar nga atdheu i tyre, pa asnjë sistem mbrojtjeje ushtarake, ruajtja e identitetit të tyre kombëtar varej nga zotësia për të përjetësuar trashëgiminë e tyre judease, që këtej rrjedh theksi i tyre i fuqishëm mbi udhëzimet e Toras. Çdo fazë e jetës judease shkrihej me teologjinë. Arsimimi nuk bënte përjashtim. Fëmijëve judeas, kudo që jetonin, u mësohej se qenë një popull i veçantë, që qenë thirrur nga Perëndia dhe duhet ta ruanin veten të panjollësuar nga paganët prej të cilëve rrethoheshin. Dështimi në bërjen e kësaj që si të sakrifikoje statusin e të përzgjedhurit. Nëse me anë të sjelljes ose fjalëve të tij, një jude shkaktonte pakënaqësinë e pleqve të tij, ai në kuptimin e vërtetë të fjalës mund të “përjashtohet nga sinagoga”, që do të thotë të dëbohej apo shkishërohej. (Shih, për shembull Gjoni 9:13–34.) Atëherë, nuk është çudi që Pjetri dhe Pali përgjithësisht hasën ato probleme që ndeshën (Veprat e Apostujve 4:16–18; 5:17–32; 13:44–50). Johebrenjtë mund ta quajnë krishtërimin thjesht një sekt tjetër të Judaizmit të ngjashëm me farisenjtë dhe saducenjtë, por judenjtë – kurrë!

Fjala *gentile* [johebre] vjen nga fjala latinisht *gentilis*, që rrjedh nga *gens*, fjalë latine që përkthehet “kombe”. Sipas mendimit judeas, kjo fjalë përfshinte të gjithë popujt johebraik. Ndonjëherë termi aplikohet në mënyrë qortuese; ndonjëherë jo. Shpesh përdoret thjesht për të identifikuar ata popuj a kombe, Perëndia i të cilëve nuk që Jehovahi, adhurimi, rituali e praktikat fetare të të cilëve qenë të huaja për ata në Izrael. Ndërsa bota romake që në masë të madhe pagane në prirjen e vet dhe i pranonte e madje i përqafoje perënditë e kombeve të ndryshëm, judenjtë besonin e adhuronin vetëm një Perëndi: Jehovahin. Nga të gjithë perënditë e njerëzve, vetëm Ai në fakt ekzistonte vërtet. Johebrenjtë mund të bëheshin judenj nëse qenë të gatshëm të pajtoheshin me të gjitha kërkesat e ligjit të Moisiut, përfshirë rrethprerjen. Ata që nuk do të pajtoheshin me këtë mënyrë, përgjithësisht shiheshin si më të ulët nga “populli i zgjedhur” i Perëndisë.

(Shih Ligji i Përtërirë 7:6; 10:15; 14:2; dhe Isaia 41:8, të gjithë prej të cilëve flasin për popullin e zgjedhur të Perëndisë. Gjëja që judenjtë harruan, që se ishin përzgjedhur nga popujt e tokës për një mision të veçantë: për t’i bekuar të gjithë popujt e tjerë me të vërtetat e Perëndisë. Ata nuk u zgjodhën që të mund t’i mbanin ato bekime vetëm për vete. Po ashtu zotërimi i këtyre të vërtetave nuk i bënte më të mirë se popujt e tjerë. “Kujt iu dha shumë, do t’i kërkohet shumë.” [Luka 12:48; cf. [krahaso] DeB 82:3.] Edhe apostujve iu desh ta mësonin këtë të vërtetë të rëndësishme.)

Një Problem i Veçantë: Judenjtë e Kthyer në Besim në Kishë

E kemi përmendur tashmë se si shihej përgjithësisht ligji i Moisiut nga judenjtë e kohës së apostujve. Mes atyre që jepnin interpretimin më të ashpër për bindjen e rreptë ndaj ligjit që një sekt judeas i njohur si farisenjtë, grup që Jezusi e dënoi për zakonet e tyre hipokrite (shih Mateu 23), dhe grupi që Pali e quajti “sekt[i] më [i] drejtë [i] fesë sonë” [më strikti]. (Veprat e Apostujve 26:5.) Megjithëse që jude nga ata të shpërndarjes, Pali që rritur si “farise, bir farisenjsh” (Veprat e Apostujve 23:6) dhe e quajti veten “Hebre nga Hebrenj”, person që ishte “i pa qortueshëm” për sa i përket bindjes së rreptë ndaj Ligjit (Filipianëve 3:5, 6).

Megjithatë, në vijim të vegimit dhe kthimit të tij në besim në Damask, Pali e ndërroi qëndrimin e tij ndaj Ligjit. Ligji i Moisiut që përmbushur dhe përfunduar me veprën shlyese të Krishtit. Që në fillim me martirizimin e Stefanit, judenjtë po i akuzonin shenjtorët se kishin dëshira për të “ndrysh[uar] ritet që na dhënë Moisiu”.

(Veprat e Apostujve 6:14.) Nuk mund të themi se sa shpejt apo në çfarë mënyrë ndodhi ky ndryshim. Ajo që mund të thuhet është se pyetjet në lidhje me natyrën detyruese të ligjit për të kthyerit e rinj në besim, qofshin judenj a johebrenj, u bënë thelbi i shumë prej letrave të Palit drejtuar kishave të ndryshme të krishtera. Veçanërisht librat e Galatasve dhe Romakëve iu kushtuan bindjes së lexuesve të tyre që ligji i Moisiut kishte vdekur, për sa u përkiste të krishterëve.

Jo të gjithë të kthyerit judeas në besim në Kishën e Jezu Krishtit ranë dakord me Palin. Në fakt, të paktën një grup kundërshtoi fort. Ndoshta me prejardhje farisease, ata këmbëngulën se ligji u dha nga Perëndia për t'u zbatuar në të gjitha kohërat. Ata që kishin pikëpamje të tilla janë njohur si judaizues, megjithëse ky term nuk gjendet në shkrimin e shenjtë. Le të kuptohet qartë se këta judaizues, qenë të kthyer në besim në Kishë, njerëz që mendonin se e përkrahnin çështjen e krishterë dhe e pranonin Krishtin si Shëlbuesin e tyre. Përgjithësisht ata qenë judenj besnikë që e shihnin krishtërimin thjesht si produkt të judaizmit më shumë sesa si ungjillin e rivendosur që i dha fund ligjit më të ulët të Moisiut. Si të tillë, ata vazhduan të ngulmonin për bindje të rreptë dhe të paepur ndaj ligjit nga të gjithë anëtarët e Kishës. Kjo këmbëngulje krijoi gjithfarë problemesh të veçanta. Pali dhe shenjtorët johebrenj e shihnin anëtarësinë e tyre në Kishë si një çlirim zyrtar prej gjithë ceremonialit fetar të besimeve të tyre fetare të mëparshme. Përse duhej ta vendosnin veten tani nën zgjedhën e ritualeve judease?

Nëse bëjmë pyetjen: “Përse ekzistonin judaizues në Kishën e Jezu Krishtit në ato ditë të hershme?”, le të marrim parasysh edhe faktin se ndikimi judaik qe tipar suprem i jetës për çdo jude besnik. Ndodhi vetëm pas disa vështirësive që këto tradita e dogma u lanë mënjandë plotësisht. Vështirësia e lënies së zakoneve të vjetra dhe zëvendësimi i tyre me zakone të reja, është e kuptueshme për këdo që është përpjekur ndonjëherë të pendohet me të vërtetë. Ligji i rrethprerjes qe gjë e zakonshme për Pjetrin, Palin dhe judenj të tjerë. Edhe të kthyerve johebrenj në besimin e judaizmit iu kërkohet ta zbatonin atë, nëse mëtonin të kishin shtëpi të vërtetë mes miqve të tyre të porsagjetur (Zanafilla 34:14–17; Eksodi 12:48).

Sa për atë që judenj të ndienin se ishin të veçantë mes gjithë fëmijëve të Atit tonë, faktorët që kontribuan tek kjo ndjenjë veçantie, ndikimet e shpërndarjes së judenjve mes kombeve johebraikë dhe ndikimi i ungjillit mbi të kthyerit judeas në besim – të gjitha këto janë thelbësore për të kuptuarin e sfondit historik të Dhiatës së Re nga ana juaj dhe veçanërisht të letërkëmbimit të udhëheqësve të Kishës drejtuar anëtarëve të Kishës të shpërndarë anëmbanë botës romake.

Biografite

Lluka

Mjek (Kolosianëve 4:14) dhe shok misionar i Palit, Lluka dha një kontribut të rëndësishëm për shenjtorët e të gjitha kohërave duke shkruar dy prej librave të Dhiatës së Re – Ungjillin që mban emrin e tij dhe Veprat e Apostujve. (Në fakt, këto janë dy vëllime të së njëjtës vepër, siç mund të shihet te parathënia e tij për të dy librat.) Ai qe me origjinë johebraike dhe u bashkua me Palin në udhëtimin e dytë misionar, ndoshta në Troas. (Shih Veprat e Apostujve 16:10 ku nisin seksionet që njihen se fillojnë me vetën e parë shumës “ne”.) Kërkimet studimore dhe arkeologjia moderne mbi Biblën kanë treguar se ai ishte historian që karakterizohej nga përpikëria dhe ndjeshmëria.

Pjetri

Pjetri, biri i Jonas, jetonte me të shoqen dhe anëtarët e tjerë të familjes në Betsaida, fshat në Detin e Galilesë pranë Kapernaumit. Zanati i tij qe ai i peshkatarit. Ai me vëllanë e tij, Andrean, dhe dy bijtë e Zebedeut, Jakobin e Gjonin, qenë ortakë në një biznes peshkimi. Qe Andrea ai që ia prezantoi Pjetrit Jezusin nga Nazareti në kohën kur Pjetri, Andrea, Jakobi dhe Gjoni qenë dishepuj të Gjon Pagëzorit. Në takimin e tij të parë me Jezusin, Pjetrit iu dha emër tjetër nga Shpëtimtari – Kefa, fjalë aramaike që do të thotë “shkëmb ose gur”.

Bashkë me Jakobin, Gjonin dhe Andrean, Pjetrit iu ofrua sfida për të braktisur qëllimet e botës dhe për të ndjekur gjurmët e Shpëtimtarit. Kur u krijua Kuorumi i parë i Dymbëdhjetë Apostujve, Jezusi e thirri Pjetrin për të shërbyer si apostull dhe e shuguroi dhe e dërgoi me Andrean që të predikonin ungjillin. Që Pjetri ai që shpalli se Jezusi është Mesia, mbasi shumica e dëgjuesve të Jezusit nuk e pranuan predikimin mbi Bukën e Jetës. Që Pjetri ai që dëshmoi se Jezusi ishte "Krishti, Biri i Perëndisë [së] gjallë". (Mateu 16:16.)

Jo shumë pas predikimit mbi Bukën e Jetës, Jezusi mori Pjetrin, Jakobin dhe Gjonin në Malin e Shpërfytyrimit. Nisur nga pozicioni i dishepullit, Pjetri e kishte ngjitur shkallën e besimit, shkallare pas shkallare, derisa iu dha privilegji që të qëndronte në atë mal dhe të merrte zbulesë nga qenie qiellore përfshirë Jezusin, Elohimin, Moisiun dhe Elijan.

Nga të gjithë apostujt, Pjetri duket se ishte më i vrullshmi. Duket se ka vepruar shpesh nga hovi. Në dhomën e sipërme, Pjetri kundërshtoi vrullshëm kur iu ofrua ordianca e larjes së këmbëve nga Jezusi. Në Gjetseman, Pjetri fjeti ndërsa Shpëtimtari përjetonte agoninë e Tij. Në kohën e arrestimit të Jezusit, që Pjetri ai që nxori shpatën e vet dhe ia preu veshin Malkut, shërbëtorit të kryepriiftit. Jo shumë paskëtaj, Pjetri e mohoi se e njihte Shpëtimtarin tri herë.

Gjithsesi, pendimi i Pjetrit që ngaherë i sinqertë dhe i plotë. Ai pati gjithmonë forcën dhe vendosmërinë për të mos e përsëritur të njëjtin gabim. Që Pjetri u gëzua nga falja dhe miratimi i Shpëtimtarit është e dukshme nga fakti që Jezusi iu shfaq krye-apostullit ditën e ringjalljes dhe e urdhëroi: "Ki kujdes për delet e mia". (Gjoni 21:16.)

Përgjatë gjithë përvojave të veta me Jezusin, Pjetri u trajnuar me kujdes që të merrte përgjegjësinë e vet të parachuguruar për të shërbyer si president i Kishës së Jezu Krishtit pas ngritjes së Zotit në qiell. Dymbëdhjetë kapitujt e parë të librit të Veprave të Apostujve përmbajnë një rrëfim të qëndrueshmërisë së Pjetrit përballë kundërshtimit të madh. Sigurisht Pjetri që profet i vërtetë i Zotit Jezu Krisht. (Për një trajtesë të shkëlqyer të jetës së Pjetrit, shih Shtojcën D në fund të manualit.)

Pali

Është e vështirë të datosh me saktësi lindjen e Palit, megjithëse ka mundësi në periudhën midis viteve 1 dhe 6 Pr.K. Sa për vendin e lindjes së Palit, ai u lind në Tars, kryeqyteti i krahinës romake të Kilikisë, nga prindër judeas që qenë prej fisit të Beniaminit.

Nga Veprat e Apostujve 22:28, mësojmë për pozitën e Palit të lindur [njeri]-i-lirë si qytetar romak, megjithëse nuk dihet mënyra se si stërgjyshërit e tij e fituan këtë status. Gjatë jetës së tij, shtetësia romake e Palit që edhe mjet mbrojtjeje fizike për veten edhe burim i një ndikimi të madh mes johebrenjve.

Nëse ka ndjekur zakonin judeas të asaj kohe, Pali ka marrë arsimim si çdo djalë judeas. Në moshën pesë vjeç, prindërit e tij duhet të kenë filluar me mësimdhënien e tij mbi Dhiatën e Vjetër. Ai duhet të jetë zotuar të mësojë përmendsh të gjithë ose pjesë të Psalmeve 63 deri 68 (Shema dhe Hallel). Kur ka arritur moshën gjashtë vjeç, duhet të ketë ndjekur një shkollë rabinësh; në moshën dhjetë vjeç duhet të ketë mësuar ligjin e pashkruar; trembëdhjetë vjeç duhet të jetë konfirmuar si "bir i urdhërimit" (provimi: mitzvah) dhe duhet të jetë larguar nga "Shtëpia e Librit", ku ka punuar për të mësuar shkrimet e shenjta, në mënyrë që të zinte pozitën e vet mes burrave judeas.

Mendohet që Pali ka më shumë të ngjarë të ketë qëndruar në Tars deri trembëdhjetë vjeç. Në atë moshë, një djali judeas i duhej të fillonte studimet e veta nën drejtimin e një mësuesi të madh judeas nëse dëshironte të bëhej rabbi. E dimë që Pali që student në Jerusalem nën mësuesin e mirënjohur rabbi Gamaliel (Veprat e Apostujve 22:3). Vetë dëshmia e Palit na bën të arrijmë në përfundimin se e kaloi një pjesë të madhe të rinisë së tij në Jerusalem (Veprat e Apostujve 26:4).

“Fraza ‘ulur te këmbët e Gamalielit’ jep një përshkrim të gjallë të metodës së studimit [të Palit]. Mësuesi i madh [Gamalieli] do të ulej mbi një fron të ngritur, dhe rreth tij, të ulur në dysheme tek këmbët e tij, do të qenë dishepujt e tij të etur.” (Sperry, *Paul’s Life and Letters*, f. 7.) Studimet e Palit do të përfshinin një analizim tërësor të të gjitha aspekteve të ligjit të Moisiut. Ashtu siç na e bën të ditur vetë Pali, ai qe “edukuar me përpikërinë e ligjit të etërve”. (Veprat e Apostujve 22:3.) Ai qe, ashtu siç tha, një “Hebre nga Hebrenj”. (Filipianëve 3:5.)

Për një të ri judeas qe detyre fetare të martohej në moshën mes gjashtëmbëdhjetë dhe tetëmbëdhjetë vjeç. Meqenëse Pali qe farise i përkushtuar, ka arsye të mira të supozojmë se Pali qe i martuar. Nëse Pali u bë anëtar i Sinedrit, atëherë ai duhet të ketë qenë i martuar dhe duhet të ketë qenë baba, që të cilësohej për atë anëtarësi.

Pali mund të ketë qenë i pranishëm e të ketë dëgjuar ligjëratën e fuqishme me anë të së cilës Stefani mbrojti besimin. Pali qe i pranishëm në dënimin me vdekje të Stefanit (Veprat e Apostujve 7:58). Mendohet që ndoshta Pali e ndoqi goditjen me gurë nga një pozitë zyrtare. Ndoshta qe i pranishëm me urdhër të Sinedrit që të siguronte zbatimin e urdhrit biblik në lidhje me dëshmitarët në një çështje dënimi me vdekje (Ligji i Përtërirë 17:6, 7). Që Pali e miratoi vdekjen e Stefanit është fakt (Veprat e Apostujve 8:1; 22:20). Pas vdekjes së Stefanit, Pali “po shkatërronte kishën: hynte shtëpi më shtëpi, merrte me vete burra dhe gra dhe i fuste në burg”. (Veprat e Apostujve 8:3.) Që t’i shmangeshin dorës së rëndë së përndjekjes, shenjtorët u shpërndanë anembanë vendit.

Pasi kishte marrë letra nga Sinedri që e autorizonin të kapte anëtarët e Kishës në Damask, Pali u nis të përmbushte detyrën e tij. Përpjekjet e tij rezultuan të padobishme, pasi rrugës për në Damask drejtimi i jetës së tij u ndryshua tërësisht nga një vegim nga qiejt. “Jeta e Palit u bigëzua nga Rruga e Damaskut. Më parë, ai qe përndjekës i egër i krishtërit, por pas Rrugës së Damaskut ai qe një prej përhapësve më të zjarrtë të tij.” (Howard W. Hunter në *CR*, tetor 1964, f. 109.)

Profeti Jozef Smith dha një përshkrim të Palit më 5 janar 1841, në ditën e organizimit të shkollës së udhëzimit: “Ai është afro një metër e gjysmë i gjatë; me flokë shumë të errët; pamje të zeshkët; zeshkan; me hundë të madhe romake; fytyrë të mprehtë; sy të zinj e të vegjël, depërtues si [vetë] përjetësia; shpatulla të rrumbullakëta; zërin vërshëllyes veç kur ngrihet, dhe pastaj i ngjante pothuaj ulërimës së luanit. Ai qe cicëron i mirë, i gjallë dhe i zellshëm, gjithmonë i përfshirë në bërjen mirë të bashkënjerezve të tij.” (*Teachings*, f. 180.)

(*Shënim*: Në seksione të tjera është përfshirë material shtesë biografik mbi Palin.)

Libri i Ligjit (i mbyllur)

Libri i Ligjit (i hapur)

29

“Dëshmitarët e Mi Jeni Ju, Thotë Zoti”

Tema

Çdo anëtar i Kishës ka bërë besëlidhje për të qenë dëshmitar i ditëve të sotme për Krishtin.

Deti Mesdhe

Veprat e Apostujve, Shkruar nga Lluka drejtuar Teofilit, rreth Viteve 61–63 Ps.K.

Jerusalemi

Ngjarjet Ndodhën rreth Viteve 33–36 Ps.K. (1–8)

Cezarea

Veprat e Apostujve

Antiokia

Mbretëria t’i Rivendosej Izraelit

1:1–8	Shenjtorët Praktikojnë Urdhrin e Bashkuar
Mali i Ullinjve:	4:32–37
Krishti Ngrihet në Qiell	Fati i Mashtruesve
1:9–14	5:1–11
Jerusalem:	Apostujt Viojnë Mrekullitë e Jezusit
Apostujt Zgjedhin Pasardhësin e Judës	5:12–16
1:15–26	Engjëj Çlirojnë Apostujt nga Burgu
Fryma e Shenjtë dhe Dita e Rrëshajave	5:17–26
2:1–21	Apostujt Dëshmojnë për Krishtin
Pjetri Dëshmon për Ringjalljen e Jezusit	5:27–32
2:22–36	Përndjekja nuk Është prej Perëndisë
Mënyra e Fitimit të Shpëtimit	5:33–42
2:37–40	Shtatë Vetë Përzgjidhen për të Ndhmuar Apostujt
Çdo Gjë të Përbashkët	6:1–6
2:41–47	Stefani Shpërftyrohet Para Sinedrit
Pjetri Shëron një Njeri të Çalë që prej Lindjes	6:7–15
3:1–16	Stefani Predikon rreth Izraelit
Periudha e Rivendosjes Është Përpara Ardhjes së Dytë të Krishtit	7:1–36
3:17–24	Moisiu – Shembull i Krishtit
Bij të Besëlidhjes	7:37–40
3:25, 26	Stefani Dëshmon për Braktisjen në Izrael
Shpëtimi Vjen Vetëm Përmes Krishtit	7:41–53
4:1–12	Stefani Sheh Atin dhe Birin
Saducenjtë Përqipen t'i Detyrojnë Apostujt që të Heshtin	7:54–60; 8:1
4:13–22	Sauli Përndjek Kishën
Shenjtorët Lëvdohen në Dëshminë e Jezusit	8:1–4
4:23–31	Samari:
	Filipi Kryen Mrekulli, Kthen në Besim Simonin

8:5–13

Apostujt Japin Dhuratën e Frymës së Shenjtë

8:14–17

Simoni Kërkon të Blejë Dhuratën e Frymës së Shenjtë

8:18–25

Drejt Gazës:

Filipi Shpall Krishtin, Pagëzon Eunukun

8:26–40

Hyrje

Krishti i ringjallur e i përlëvdur i vizitoi dishepujt e Tij për një periudhë prej dyzet ditësh dhe u foli “për gjërat e mbretërisë së Perëndisë”. (Veprat e Apostujve 1:3.) Megjithëse pak hollësi janë shkruar për ato ditë, ne mund të jemi të sigurt se gjatë asaj kohe Kisha dhe udhëheqësit e saj morën shumë fuqi që ndezi në ta vullnetin për të përmbushur atë që bënë. Po i njëjti mision i Krishtit mes nefitëve në Botën e Re aq plotësisht ndikoi në shoqërinë e tyre sa që luftërat, varfëria, padrejtësia dhe grindjet – të liga që e kanë munduar njerëzimin që prej fillimit të historisë – u zhdukën për afro dyqind vjet. (Shih 4 Nefi 2–6.)

Ndikimet e shërbesës së Shpëtimtarit pas ringjalljes së Tij nuk u kufizuan vetëm për ata që qenë të privilegjuar ta shihnin e takonin. Këtyre njerëzve, aq fatlumë sa e patën atë mundësi të veçantë, iu tha në mënyrë specifike që qe detyra e tyre ta ndanin me të tjerët dëshminë e tyre për Shpëtimtarin dhe bekimet e mbretërisë. Krishti urdhëroi: “Shkoni, pra, dhe bëni dishepuj nga të gjithë popujt” (Mateu 28:19) “dhe [bëhuni] dëshmitarët e mi në Jeruzalem dhe ... deri në skajin e dheut” (Veprat e Apostujve 1:8). Jeta e shenjtorëve të mëparshëm u ndryshua nga ajo dëshmi dhe në vijim ata ndryshuan jetën e mijëra të tjerëve. Dhiata e Re që nga Veprat e Apostujve deri te Zbulesa përmban analin e përpjekjeve të tyre, ndikimin e këtyre përpjekjeve në jetën e atyre që u prekën dhe orvatjet e kundërshtarit për ta shtypur e penguar punën e Zotit. Ata që i qëndruan besnik asaj porosie hyjnore për t’i dhënë dëshmi botës, respektohen e nderohen edhe sot. Pjetri, Gjoni, Pali, Jakobi, Stefani, Filipi, Marku dhe qindra të tjerë, të përmendur apo jo, u përpoqën me trimëri t’i bindeshin urdhrat të Mësuesit.

Ajo porosi e dhënë dymijë vjet më parë është përsëritur në vetë kohën tonë dhe emra të rinj janë shtuar: Jozef Smith, Brigam Jang, Parli P. Prat, Uillford Udraf, Harold B. Li, Spenser W. Kimball dhe shumë të tjerë. Dhe ndonëse shenjtorët e ditëve të mëparshme dhe ata që erdhën në fillim të periudhës sonë ungjillore i kanë plotësuar detyrimet e tyre për t’i dhënë botës dëshmi për Krishtin, porosia e Krishtit ende nuk është përmbushur. Ungjilli ende nuk ka shkuar deri në skajet e dheut. Ka ende miliarda shpirta që duhet ta dëgjojnë e të zgjedhin. Sigurisht që Mësuesi nuk është i kënaqur. Sigurisht që porosia e Tij për ne nuk është anuluar.

Si një shenjtor i ditëve të mëvonshme në moshë të re dhe i përkushtuar, që jeton në [fillimet] e shekullit të njëzet[enjëtitë], ti ke sfidën të kuptosh rolin tënd vetjak në plotësimin e porosisë së Shpëtimtarit. Ka nevojë të madhe për përpjekjet e tua vetjake në shpërndarjen e dëshmisë për Krishtin e gjallë. Ka ende shumë për t’u bërë.

Ky studim mbi shenjtorët e periudhës ungjillore të kulmit të kohërave dhe mbi dëshminë që dhanë, duhet të jetë shumë më tepër se një lëvrim i thjeshtë intelektual i fragmenteve të shkrimeve të shenjta dhe shkrimeve të lashta. Këqyrni thellë jetën e zemrën e këtyre shenjtorëve të parë, pasi ata dhanë dëshmi të fuqishme e kërkuese dhe hodhën gurët e themelit të mbretërisë së Perëndisë në periudhën e tyre ungjillore. Mësoni prej tyre aftësi dhe kërkoni nga ata frymëzimin që mund t’ju ndihmojë të ndihmoni në mënyrë domethënëse në rritjen e kësaj mbretërie sot. Kurrë mos e lini në harresë faktin se kur Jezusi tha: “Bëh[uni] dëshmitarët e mi”, u foli si atyre edhe juve.

Kapitujt e parë të Veprave të Apostujve përmbajnë perceptime të shkëlqyera e motivuese mbi atë se çfarë i dha Kishës së Jezu Krishtit ndikesën e saj unike e të fuqishme. Lexojini tani me qëllimin për të mësuar prej shenjtorëve të parë, pasi ka shumë gjëra që brezi ynë mund të mësojë nga besnikëria e tyre.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Do të që e dobishme për ju të studionit hartën përkundër faqes së hyrjes së këtij kapitulli që të keni një kuptim të qartë të vendit ku ndodhën këto ngjarje.

Komente Shpjeguese

(29-1) Cila është Tema e Librit të Veprave të Apostujve?

Tema kryesore e librit të Veprave të Apostujve është tema e rritjes – rritja e njerëzve përmes ndjekjes së ungjillit të Jezu Krishtit dhe rritja e Kishës përmes predikimit të fjalës së Perëndisë. Ashtu siç Jezusi u tha apostujve të Tij pak përpara ngritjes së Tij në Qiell: “Do të bëheni dëshmitarët e mi në Jeruzalem dhe në gjithë Judenë, në Samari dhe deri në skajin e dheut”. (Veprat e Apostujve 1:8.) Vini re rrethin gjithmonë e në rritje të ndikimit apostullor: së pari “në Jeruzalem”, pastaj “në gjithë Judenë”, pastaj “në Samari” dhe së fundmi “deri në skajin e dheut”. Mënyra se si apostujt dhe të tjerët e plotësuan këtë porosi hyjnore mbetet një prej mesazheve madhore të librit të Veprave të Apostujve.

(29-2) Kush e Shkroi Librin e Veprave të Apostujve?

Përgjithësisht është rënë dakord që libri i Veprave të Apostujve u shkrua nga i njëjti person që shkroi Ungjillin e tretë, domethënë, Lluca. Studiuesit e kujdesshëm të ungjillit të Llukës do të kujtojnë se katër vargjet e para të tij i drejtohen atij që përshkruhet si “fort i nderuari Teofil”. Ne nuk e dimë se kush qe Teofili apo se çfarë pozite nderi apo epërsie mbajti. Meqenëse Lluca i drejtohet atij në të dy veprat e veta të shkruara, ka gjasa që qe person me shumë peshë, ka mundësi grek. Duke filluar librin e Veprave të Apostujve, Lluca shkruan:

“Tregimin e parë [d.m.th. Ungjillin e Llukës] e bëra, o Teofil, mbi të gjitha gjërat që Jezusi nisi të bëjë dhe të mësojë.” (Veprat e Apostujve 1:1.) Libri i Veprave të Apostujve fillon aty ku ndërpritet Ungjilli i Llukës: me një rrëfim të ngjarjeve që ndodhën aty afër ngjitjes së Jezusit në qiell.

Që autori i Veprave të Apostujve qe pjesëmarrës aktiv në shumë prej ngjarjeve të përshkruara në faqet e saj është e qartë nga fragmentet [në vetën e parë shumës] të quajtura “ne”. Këto fragmente fillojnë te Veprat e Apostujve 16:10, ka mundësi në vijim të kthimit të Llukës në besim në ungjill nga predikimi i Palit, dhe vazhdojnë për një farë kohe pa ndërprerje, duke treguar pjesëmarrjen aktive të shkruarit në ngjarjet e

përshkruara. Këto seksione të quajtura “ne” humbasin pastaj për një farë kohe, për t’u ripërsëritur vetëm te Veprat e Apostujve 20:6 dhe në disa kapituj të mëpasshëm.

(29-3) Data dhe Vendi ku u Shkrua

Ndonëse vendi ku u shkrua nuk mund të përcaktohet me ndonjë shkallë sigurie, intervali i kohës kur u shkrua mund të ngushtohet me një farë sigurie. Vetë libri shënon udhëtimin e Palit për në Romë dhe burgosjen e tij për dy vjet atje, ka mundësi rreth viteve 61–63 Ps.K. (Veprat e Apostujve 28:30). Megjithatë asgjë nuk përmendet nga Lluca për vetë gjyqin apo rezultatin e tij, fakt që vështirë se do të kishte harruar ta përmendte nëse do të kishte ndodhur tanimë. Data e shkrimit ka shumë mundësi është brenda asaj periudhe dyvjeçare.

(29-4) Rëndësia e Librit të Veprave të Apostujve

Libri i Veprave të Apostujve na jep pikëpamjen tonë kryesore mbi Kishën e Jezu Krishtit gjatë viteve të formimit të saj. Ai krijon një urë unike mes jetës e mësimeve të Jezusit nga njëra anë dhe shkrimeve e veprave të apostujve të Shpëtimtarit nga ana tjetër. Sipas Plakut Brus R. Mek-Konki, libri i Veprave të Apostujve gjithashtu renditet i pari mes librave biblikë “që tregon se si operon Kisha dhe mbretëria e Perëndisë në tokë kur Jezusi, Mbreti, nuk është vetë banor në planetin tokë”. (DNTC, 2:19.) Plaku Mek-Konki më tej thotë: “[Libri] i Veprave të Apostujve tregon se si dhuratat shpirtërore u shtuan derisa u gëzuan prej apostujve dhe prej gjithë kongregacioneve të besnikëve. Pjetri dhe Pali ngrënë të vdekur. Engjëj u shërbejnë njësoj judenjve dhe johebrenjve. Mrekullitë e shërimit shtohen. Mijëra marrin dhuratën e gjuhëve. Zbulesa dhe profecia është kudo. ...

Mes shfaqjes shpirtërore, [libri] i Veprave të Apostujve rrëfen faktet lidhur me organizimin e Kishës, udhëtimet misionare dhe shpërndarjen e përgjithshme të së vërtetës në botën pagane. Tregon rreth përndjekjeve, goditjeve me gurë, gjyqeve dhe shtrëngimeve mbledhur tog mbi ata që e përqendrojnë zemrën tek Krishti dhe përpiqen ta mposhtin botën.

Dhe doktrinën e shpëtimit – për sa shumë prej tyre flitet me qartësi dhe përsosuri: Ardhja e Dytë, plani i

shpëtimit, shlyerja e Krishtit, rivendosja e ungjillit në ditët e mëvonshme, zbulesa, profecia, dhuratat e Shpirtit, mrekullitë, shërimet, mbledhja e Izraelit në ditët e mëvonshme, ringjallja, braktisja e së vërtetës e kështu me radhë.” (McConkie, *DNTC*, 2:19–20.)

Kështu që i jemi borxh librit të Veprave të Apostujve për pikëpamjen tonë më se të qartë mbi jetën në Kishën e hershme. Askund nuk gjejmë një paraqitje më të mirë të udhëtimeve të Palit në emër të mbretërisë së Krishtit. Për më tepër, letrat e shkruara nga Pali dhe të tjerët e fitojnë kuptimin e tyre më të madh vetëm kur shikohen nën sfondin e tregimit të dhënë nga Lluka. Ne shohim Kishën e njomë dhe udhëheqësit e saj duke u bërë ballë problemeve të dala kur zbulesa e re në Krisht përplasat me traditat e nderuara të [asaj] kohe të judenjve. A janë johebrenjtë që hyjnë në Kishë të detyruar [t’u nënshtrohen] kufizimeve moisiiane? Judenjtë që bëhen të krishterë, a duhet të vazhdojnë t’i nënshtrohen ligjit të Moisiut? Cila është pozita e ligjit të Moisiut tani që Krishti ka shlyer për mëkatet e njerëzve? Këto probleme e të tjera u luftuan dhe u zgjidhën me zbulesë hyjnore.

Libri i Veprave të Apostujve vjen te ne në dy nënndarje kryesore: Në pjesën e parë, Veprat e Apostujve 1–12, veprimtaritë e Kishës përqendrohen në Jerusalem dhe përreth tij; dhe Pjetri, presidenti i kishës, është figura qendrore. Në pjesën e dytë, Veprat e Apostujve 13–28, Antiokia në Siri është qendra primare nga ku nis veprimtaria dhe vëmendja kryesore është te Pali, misionari për johebrenjtë.

(29-5) Veprat e Apostujve 1:1. Kush Ishte Teofili?

Vetë emri do të thotë “i dashur” ose “mik i Perëndisë”. Ungjilli i Llukës dhe libri i Veprave të Apostujve iu drejtuan këtij burri (Lluka 1:3; Veprat e Apostujve 1:1). Për shkak se te Lluka quhet “fort i nderuari Teofil”, është nxjerrë përfundimi se ai qe me pozitë të lartë. Në anglisht, titulli “fort i nderuar” [most excellent] mendohet të jetë i barasvlershëm me “shumë i nderuar”. Gjithçka që mund të hamendësohet me siguri është se qe johebre, ndoshta grek dhe zyrtar.

(29-6) Veprat e Apostujve 1:8. A pati një Model të Veçantë Mënyra Sipas së Cilës u Përhap Mesazhi i Ungjillit?

Pak përpara ngritjes së Tij në qiell, Jezusi u tregoi apostujve të Tij se do të ishin “dëshmitarë” të emrit të Tij “në Jeruzalem dhe në gjithë Judenë, në Samari dhe deri në skajin e dheut”. Është interesante të vesh re se si libri i Veprave të Apostujve pasqyron plotësimin e fjalëve të Shpëtimtarit tonë. Kapitujt nga njëshi te shtata merren vetëm me ngjarjet në qytetin e Jerusalemit. Në vijim të vrasjes me gurë të Stefanit, gjithsesi, dishepujt “të gjithë u shpërndanë nëpër krahinat e Judesë dhe të Samarisë”. (Veprat e Apostujve 8:1.) Lluka na tregon se ata që u shpërndanë në këtë mënyrë, “shkonin rreth e përqark, duke shpallur fjalën”. (Veprat e Apostujve 8:4.) Më vonë na tregon pikërisht se në çfarë largësie nga Jerusalemi qe përhapur fjala: “Ndërkaq ata që ishin shpërndarë për shkak të përndjekjes që nisi me Stefanin, arritën deri në Feniki, në Qipro dhe në Antioki, duke mos ia shpallur fjalën asnjë tjetri, përveç Judenjve”. (Veprat e Apostujve 11:19. Kursivet shtuar.) (Shih skicën e hartës.)

Në këtë pikë, fjala e Perëndisë qe çuar në Samari nga Filipi (Veprat e Apostujve 8:5). Samaritanët, edhe pse jo plotësisht johebrenj, quheshin nga banorët e Judesë si judenj me gjak të përzier. Ata qenë njerëz që duheshin shmangur, nëse do të ishte disi e mundur. Kur apostujt në Jerusalem mësuan se Samaria kishte pranuar fjalën e Zotit, Pjetri dhe Gjoni shkuan t’u jepnin dhuratën e Frymës së Shenjtë (Veprat e Apostujve 18:14, 15). Shkoqur, mesazhi i ungjillit kishte dalë nga Jerusalemi. Në kohën kur Pali u kthye në besim, siç shënohet te Veprat e Apostujve, kapitulli 9, fjala e Zotit ishte shpërndarë deri në Damask, qytet i Sirisë, afro 130 milje (200 kilometra) në verilindje të Jerusalemit. Ndërkohë, Filipi po predikonte në qytetet në perëndim të Judesë gjatë bregdetit mesdhetar. (Shih hartën në faqen “00” (230).)

Në Cezare jetonte një njeri i quajtur Kornel, [që qe] centurion romak dhe johebre. Ai qe adhurues i Perëndisë dhe mendonte shumë mbi gjërat shpirtërore. Ai pati privilegjin të ishte johebreu i parë që bashkohej me Kishën e Jezu Krishtit, që nuk qe i kthyer më parë në besimin e judaizmit (Veprat e Apostujve 10). Pjetrit, presidentit të Kishës së Jezu Krishtit, iu dha zbulesa se “Perëndia nuk tregohet i anshëm; por, në çfarëdo

kombi, ai që ka frikë prej tij dhe që vepron drejtësisht, është i pranuar nga ai”. (Veprat e Apostujve 10:34, 35.) Ungjilli që përhapur nga Jerusalemi në Samari, në gjithë botën, te johebrenjtë. Ndonëse stili i Palit që ta predikonte ungjillin së pari në sinagogat judease në çdo qytet drejt të cilit mund të udhëtonte, ai gjithmonë e më shumë e drejtoi vëmendjen e tij edhe nga johebrenjtë (Veprat e Apostujve 13:46; 18:6; 28:28). Nuk është e gabuar të besojmë se edhe apostujt e tjerë, megjithëse nuk kemi shënim të saktë të punëve të tyre, ndihmuan në përmbushjen e profecisë së Zotit që ata do të ishin “dëshmitarët e [Tij] ... deri në skajin e dheut”.

Azia

Ponti

Kapadokia

Pamfilia

Parta

Elami

Mesopotamia

Libia

Egjipti

Arabia

(29-7) Veprat e Apostujve 2:1. Çfarë ishte Dita e Rrëshajave?

Pesëdhjetë ditë apo shtatë javë pas festës së Pashkës, judenjtë besnikë zbatonin një festim të njohur si Rrëshajë. Fjala na vjen nga greqishtja *pentekoste* dhe fjalë për fjalë do të thotë “e pesëdhjeta”. Njihej në forma të ndryshme si dita e marrjes së prodhimit të parë (Numrat 28:26) ose festa e korrjes (Eksodi 23:16). Njihej edhe si festa e javëve (Eksodi 34:22; Ligji i Përtërirë 16:10), meqë bëhej shtatë javë në vijim të Pashkës. Sa domethënëse që Perëndia ua derdhi me të vërtetë Shpirtin e Tij njerëzve gjatë kohës kur ata po i shprehnin mirënjohjen e tyre Atij. Pjetri e shihte si një përmbushje të pjesshme të profecisë së lashtë nga profeti Joel (Joeli 2:28–32).

(29-8) Veprat e Apostujve 2:2–4. A Është Përsëritur Ndonjëherë Përvoja e Lashtë e Rrëshajave?

Përvoja e mrekullueshme e rrëshajave kur u derdh Shpirti, apo Fryma e Shenjtë, ka një paralele në histori. Gjatë kohës së shërbimeve dedikuese për Tempullin e Kirtlandit, Profeti Jozef Smith u lut për një vajosje të veçantë me Shpirtin nga lart. “Le të përmbushet mbi ta, sikurse ... në ditë[t] e Rrëshaj[ave]”, u lut ai në emër të Shenjtorëve. “Le të derdhet dhurata e gjuhëve mbi popullin tënd, madje gjuhëve të flakta si zjarri, dhe e interpretimit të tyre. Dhe le të mbushet shtëpia jote, si nga një erë që fryn furishëm, me lavdinë tënde.” (DeB 109:35–37.) Kjo lutje u plotësua në kuptimin e plotë të fjalës, jo një herë, por për disa ditë në vijim të shërbimeve dedikuese fillestare. Në një rast “një ushtimë u dëgjua si zhurma e një ere që fryn furishëm, që mbushi Tempullin, dhe i gjithë kongregacioni u ngrit njëherësh, duke u ngritur si nga një fuqi e padukshme; shumë filluan të flisnin në gjuhë dhe të profetizonin; të tjerë panë vegime të lavdishme; dhe unë pashë që Tempulli që mbushur me engjëj, fakt të cilin ia shpalla kongregacionit”. (Smith, *HC*, 2:428; cf. [krahaso] 432.)

(29-9) Veprat e Apostujve 2:29–31, 34. Çfarë Dimë në Lidhje me Fatin Shpirtëror të Davidit, Mbretit të Izraelit?

“Një vrasës, për shembull, ai që derdh gjak të pafajshëm, nuk mund të marrë falje. Davidi u përpoq me kujdes për pendim para Perëndisë me lot, për vrasjen e Uriahut; por ai mund ta merrte faljen vetëm përmes ferrit: ai mori premtim se shpirti i tij nuk do të lihej në ferr.

Megjithëse Davidi që mbret, ai kurrë nuk e mori shpirtin e fuqinë e Elias dhe plotësinë e Priftërisë; dhe Priftëria që mori dhe froni e mbretëria e Davidit do t’i hiqet dhe do t’i jepet një tjetri me emrin e Davidit në ditët e fundit, të dalë nga linja e tij e prejardhjes.” (Smith, *Teachings*, f. 339.)

(29-10) Veprat e Apostujve 2:40. Çfarë Është një “Brez i Çoroditur”?

Në anglishten e vjetër, kur u shkrua Varianti i Biblës nga Mbreti Jakob, *toward [i shtruar]* do të thoshte i bindur, i prirur për të mësuar dhe i dëgjueshëm. Si

rrjedhojë, *i çoroditur [untoward]* do të thoshte rebel, kokëfortë, i mbrapshtë.

(29-11) Veprat e Apostujve 3:19. Çfarë Kuptohet me “Kohët e Flladit”?

“Nëse duam ta kuptojmë vegimin e profecisë së Pjetrit, duhet të dimë qartësisht e veçanërisht se çfarë nënkuptohet me *kohët e flladit*. Diku tjetër përmendet nga Jezusi si ‘krijim[i] [i] ri, kur Biri i njeriut [do] të ulet në fronin e lavdisë së vet’. (Mateu 19:28.) Është koha kur ‘toka do të shpërfytyrohet, madje sipas modelit që iu tregua apostujve të mi në mal. ...’, thotë Zoti. (DeB 63:21.) Është koha kur ‘toka do të ripërtërihet dhe do të marrë lavdinë e saj të parajsës’. (Neni i Dhjetë i Besimit.) Është koha e ‘tokë[s] [së] re’ që pa Isaia (Isaia 65:17), tokës që do të triumfojë kur ligësia të mbarojë, kur epoka e mijëvjeçarit të nisë. ... Është koha kur njerëzit ‘do t’i farkëtojnë shpatat e tyre duke i kthyer në plugje dhe ... drapërinj’ (Isaia 2:4), një kohë paqeje e drejtësie universale, një epokë mijëvjeçari kur Krishti do të mbretërojë personalisht mbi tokë.” (Bruce R. McConkie në *CR*, tetor 1967, f. 43.)

(29-12) Veprat e Apostujve 3:21. Çfarë Kuptohet me “Koh[a] e Ripërtëritjes”?

“Këto fjalë do të thonë *epoka e rivendosjes*, epokë në të cilën Perëndia ka premtuar të rivendosë të gjitha gjërat që ka folur nga goja e të gjithë profetëve të Tij të shenjtë që kur filloi bota.

Kështu që, Krishti erdhi një herë dhe shërbeu mes njerëzve, duke arritur kulmin e shërbesës së Tij me sakrificën e Tij shlyese dhe ngjitjen në qiell tek Ati i Tij. Ai do të vijë përsëri, herën e dytë, në një ditë flladi dhe ripërtëritjeje, për të mbretëruar vetë mbi tokën. Por këtë herë të dytë Ai nuk mund të vijë derisa të fillojë një epokë në historinë e tokës që ka emrin *koha e ripërtëritjes*, ose me fjalë të tjera nuk mund të vijë deri në epokën ose periudhën e rivendosjes; dhe në këtë epokë ose periudhë do të rivendosen përsëri të gjitha gjërat thelbësore që Perëndia ka dhënë ndonjëherë në ndonjë periudhë të tokës për shpëtimin, përmirësimin, bekimin dhe lartësimin e fëmijëve të Tij.” (Bruce R. McConkie në *CR*, tetor 1967, f. 43.)

(29-13) Veprat e Apostujve 4:6. Kush Ishte Ana, Kajafa, Gjoni dhe Aleksandri?

Ana ishte kryepriift jude në kohën e Jezusit. Ai që i biri i Sethit, ishte caktuar në detyrën priftërore në moshën tridhjetë e shtatë vjeç dhe mbante këtë detyrë kur Gjon Pagëzori filloi thirrjen e tij për pendim (Lluka 3:2). Ai që vjehri i Kajafës, kryepriift gjatë kohës së kryqëzimit të Jezusit dhe vështirësive të Pjetrit e Gjonit me Sinedrin (Gjoni 18:18, 24; Veprat e Apostujve 4:6). Ai që njeri me ndikim të fuqishëm mes judenjve dhe pesë nga bijtë e tij shërbyen si kryepriiftërinj.

Emri i plotë i Kajafës që Jozef Kajafa. Ai që kryepriift i judenjve gjatë mbretërimit të perandorit Tiber (Mateu 26:3, 57; Gjoni 11:49; 18:13, 14, 24, 28; Veprat e Apostujve 4:6). Përpara tij dolën si Jezusi edhe apostujt Pjetri e Gjoni. Ai që dhëndri i Anas, që kryepriift përpara tij, dhe shërbeu afro tetëmbëdhjetë vjet në këtë ofiq të rëndësishëm.

Për Gjonin dhe Aleksandrin nuk dihet asgjë më shumë veç kësaj përmendje të vetme.

(29-14) Veprat e Apostujve 5:1–11. Çfarë Mësimi Mund të Nxirret nga Vdekja e Ananias dhe Safirës?

“Në fakt, mësimi që nxirret nga Anania është se gënjeshtarët e papenduar do të mallkohen. Atëherë, po paguesi i pjesshëm i së dhjetës që i thotë peshkopit se shuma e dhënë Kishës është e dhjetë e plotë? Apo çifti i pamoralshëm që, duke bërë marrëveshje bashkërisht, pohojnë pastërtinë e tyre në mënyrë që të marrin rekomandimin e tempullit? Apo anëtarët e Kishës që mohojnë mëkatet e çdo lloji të cilat do t’i pengonin nga marrja e bekimeve të tempullit, ordinancave të priftërisë apo pozitive të udhëheqjes?” (McConkie, *DNTC*, 2:58–59.)

(29-15) Veprat e Apostujve 5:34–40. Kush Ishte Gamalieli?

Nip i mësuesit famëmadh të ligjit, Hilelit, dhe i mirënjohur për drejtësinë e tij vetjake, Gamalieli që anëtar i Sinedrit dhe lëvrues i dalluar i ligjit jude gjatë kohës kur Kisha e hershme ishte duke u vënë në fillim në lëvizje. Pali thotë se që “rritur ... te këmbët” e Gamalielit (Veprat e Apostujve 22:3), shprehje figurative që do të thotë se u mësua nga mësuesi i

famshëm i ligjit. Gamalieli ishte me emër për tolerancën dhe zemërmirësinë e tij, për theksimin e elementëve njerëzorë të ligjit, zbutjen e kërkesave të respektimit të Shabatit që të mos ishin aq të rrepta dhe për nxitjen e një trajtimi më njerëzor të gruas në ligjet e divorcit. Këshilla që i jep kryepiftit në lidhje me apostujt dhe Kishën e njomë (Veprat e Apostujve 5:34–40), e mbështet këtë famë për tolerancë dhe urtësi. Ka të ngjarë që këshilla e tij e urtë u shpëtoi jetën apostujve, megjithëqë këshilli i rrahu përpara se t'i lironte (Veprat e Apostujve 5:40).

(29-16) Veprat e Apostujve 5:36. Kush Ishte Teuda dhe Juda Galileasi?

Gamalieli u përpoq t'i frenonte udhëheqësit judeas nga qëllimi i tyre për të përndjekur e vrarë Pjetrin dhe apostujt. Në një fjalim para Sinedrit ai përmend një burrë të quajtur Teuda që kishte arritur të kishte katërqind pasues, porse kishte dështuar në përpjekjet e tij për fitimin e përkrahësve të tjerë. Në fakt, Teuda qe vrarë dhe pasuesit e tij qenë shpërndarë. Në të vërtetë, qasja e Gamalielit qe: "Lëreni natyrën të ndjekë rrjedhën e vet. Nëse vepra është prej njerëzve, do të dështojë si Teuda. Nëse është nga Perëndia, do të triumfojë në dëmin tuaj." (Shih Veprat e Apostujve 5:35–39.)

Duke dhënë arsye përse Sinedri duhet t'i lironte apostujt, Gamalieli përmendi rastin e Juda Galileasit si shembull të asaj se si një lëvizje do të asgjësohej nëse Zoti nuk qe me të. Sado që këshilli ia vuri veshin fjalës së Gamalielit, vlerësimi i tij për Judan dhe pasuesit e tij doli se qe i papërshtatshëm. Rreth vitit 6 ose 7 Ps.K., Kuirini, guvernatori romak për Sirinë, bëri një regjistrim të popullsisë së Palestinës. Juda, një galileas zellshmërisht besnik, tha se judenjtë duhet të ishin të lirë nga çdo sundim i huaj dhe si rrjedhim e kundërshtoi regjistrimin. Ai mbledhi një grup pasuesish që e kundërshtuan urdhrin me dhunë të hapur. Përgjithësisht, ata u kapën, u torturuan e u vranë, përfshirë Judan, kështu që të paktën në këtë kuptim Gamalieli pati të drejtë. Por nga ky rebelim i shkurtër mori fillesën lëvizja e njohur si Zelota [Të Zellsmit] që në vitin 66 Ps.K., çoi në një kryengritje tjetër kundër Romës. Qe kjo kryengritje e frymëzuar nga Zelotët që çoi në shkatërrimin e tempullit dhe shpërndarjen e judenjve nga Palestina në vitet 70–72 Ps.K..

(29-17) Veprat e Apostujve 6:5–7:59. Kush Ishte Stefani?

Shtatë burra, mes të cilëve dhe Stefani, u përzgjedhën nga apostujt për të kryer detyra lidhur me çfarëdo sistemi mirëqenie që qe në përdorim në atë kohë. Stefani qe veçanërisht i guximshëm në shërbesën e tij. Shkrimet e shenjta dëshmojnë se ai qe njeri "plot besim dhe fuqi" i cili "bënte mrekulli dhe shenja të mëdha nëpër popull". Për shkak se foli e veproi me aq autoritet e forcë, disa burra judeas e arrestuan me akuza të rreme. Dëshmitarë të rremë dëshmuan para Sinedrit se Stefani kishte thënë blasfemi kundër tempullit dhe ligjit të Moisiut. Gjatë seancës, të gjithë që e vështronin "panë fytyrën e tij posi fytyra e një engjëlli" (Veprat e Apostujve 6:15); prapëseprapë nuk pranuan t'ia vinin veshin kësaj dëshmie të gjallë e cila qe shfaqur me shpërftyrimin e Stefanit. Mbrojtja e tij qe një deklamim i historisë së marrëdhënive të Perëndisë me fëmijët e Tij. Stefani solli prova se Izraeli nuk e kuptonte ligjin e vet. Ata kishin përndjekur e vrarë profetët ashtu si kishin përndjekur e vrarë Jezusin. Stefani ua nguli sytë qiejve dhe pa Krishtin e ringjallur me Atin e Tij. Ata nuk mund ta duronin dëshminë e tij akuzuese. Duke i klithur atij: "Blasfemi", Stefani u nxor jashtë mureve të Jerusalemimit dhe u vra me gurë. Stefani vdiq, një prej dëshmorëve të parë të besimit.

(29-18) Veprat e Apostujve 7:58. Kush Ishte Sauli?

Saul qe emri hebre i Palit, apostullit. Lindur nga fisi i Beniaminit (Romakëve 11:1; Filipianëve 3:5), Pali qe jude i Diasporës. Në një kohë të përshtatshme, ai e ndërroi emrin e tij hebraik me homologun romak, Pal, duke i dhënë mundësi të lëvizte më me lehtësi në rrethet johebraike. (Për detaje të mëtejshme biografike, shih faqen "00" (270).)

(29-19) Veprat e Apostujve 7:60. "O Zot, Mos ua Ngarko Atyre Këtë Mëkat"

"Kur Zoti, në çastet e Tij të vdekjes, u kthye nga Ati dhe kërkoi: 'O Atë, fali ata sepse nuk dinë ç'bëjnë' (Lluka 23:34), e kishte fjalën për ushtarët që e kryqëzuan. Ata vepruan nën urdhrin e kombit sundues. Ishin judenjtë ata që qenë fajtorë për vdekjen e Zotit. Prapëseprapë si mund t'i falte ata, apo si mundej Ati i Tij t'i falte kur ata nuk shprehnin pendesë. Këta njerëz të mbrapshtë që thirrën: '... Le të jetë gjaku i tij mbi ne

dhe mbi fëmijët tanë’ (Mateu 27:25), nuk ishin penduar. Ata që e ‘fye’ në Kalvari (Mateu 27:39) nuk ishin penduar. Udhëheqësit judeas, që e gjykuan Jezusin në mënyrë të paligjshme, që kërkuan prej Pilatit kryqëzimin e Tij dhe e shtynë turmën në veprimet e tyre nga më të turpshmet, nuk ishin penduar. As ushtarët romakë të cilët, ndonëse pa dyshim të shtrënguar nga ligji i tyre ushtarak ta kryqëzonin Jezusin siç qenë udhëzuar, nuk qenë nën asnjë detyrim të shtonin fyerjet dhe mizoritë nën të cilat e nënshtuan Shpëtimtarin para kryqëzimit të Tij.

A mundej Zoti ta falte Pilatin? Sigurisht nuk mundej pa pendesën e Pilatit. A u pendua Pilati? Nuk e dimë se çfarë bëri Pilati pasi shkrimi i shenjtë e lë pas. Ai pati dëshirë ta favorizonte Shpëtimtarin. Ai nuk shfaq kurajë të plotë në përballimin e presioneve të popullit. A mund t’ia kishte shpëtuar jetën Zotit? Përsëri, ne nuk e dimë. Ne ia lëmë Pilatin Zotit si edhe gjithë mëkatarët e tjerë, por kujtoni se ‘të dish e të mos veprosh’ është mëkat.” (Kimball, *Miracle of Forgiveness*, f. 167.)

(29-20) Veprat e Apostujve 8:5. Kush ishte Filipi?

Filipi qe një prej shtatë burrave të zgjedhur për të ndihmuar apostujt në përkujdesjen për nevojtarët (Veprat e Apostujve 6:1–6). Ai predikoi në Samari, ku Simoni magjistar e besoi mesazhin e ungjillit (Veprat e Apostujve 8:5–13). Kur u urdhërua nga një engjëll, Filipi shkoi nga Jerusalemi drejt Gazës, ku i shpjegoi fjalët e Isaias dhe ungjillin një eunuku me rëndësi të madhe i cili e pranoi fjalën me gëzim dhe u pagëzua (Veprat e Apostujve 8:26–39). Pastaj predikoi në vende të ndryshme derisa filloi të banonte në Cezare (Veprat e Apostujve 8:40). Në udhëtimin e tij të tretë misionar, Pali qëndroi me Filipin në Cezare (Veprat e Apostujve 21:8–15). Filipi kishte katër bija të pamartuara që kishin dhuratën e profecisë (Veprat e Apostujve 21:9).

(29-21) Veprat e Apostujve 8:5–8. A Mundet një Anëtar i Priftërisë Aarone të Kryejë Vepra të Mëdha Drejtësie?

“Dëshiroj t’ju ngulis faktin se nuk ka ndonjë ndryshim nëse një burrë është Prift apo Apostull, nëse e lartëson thirrjen e tij. Prifti mban çelësin e shërbesës së engjëjve. Kurrë në jetën time, si Apostull, si I Shtatëdhjetë apo si Plak, nuk kam pasur ndonjëherë më shumë mbrojtje nga Zoti sesa kur mbaja detyrën e

Priftit. Zoti më zbuloi me anë të vegjimeve, me anë të zbulësive dhe me anë të Frymës së Shenjtë, shumë gjëra që gjendeshin para meje.” (Wilford Woodruff, *Millennial Star*, 53:629.)

Çështje për Meditim

Porosia për të Qenë Dëshmitarë të Krishtit Vazhdon për Shenjtorët e Kohëve Moderne

(29-22) E Gjithë Bota Duhet të Kthehet në Besim

Kur Krishti tha se dëshmia për Të duhet të shkonte “deri në skajin e dheut” (Veprat e Apostujve 1:8), disa njerëz menduan se po fliste vetëm për shenjtorët e asaj kohe. Por kjo nuk ishte e vërtetë. Krishti po na fliste veçanërisht neve si anëtarë të Kishës së rivendosur. Presidenti Spenser W. Kimball tha këtë:

“Po të mos kishte të kthyer në besim, Kisha do të tkurrej e do të shuhej herët. Por ndoshta arsyeja më e madhe për punën misionare është që t’i japë botës mundësinë vetjake për ta dëgjuar e pranuar ungjillin. Shkrimet e shenjta janë plot me urdhra e premtime dhe thirrje e shpërblime për mësimdhënien e ungjillit. E përdor me qëllim fjalën *urdhër* pasi duket të jetë një udhëzim ngulmues nga i cili ne, veç e veç dhe bashkërisht, nuk mund të shpëtojmë.

... Më duket që Zoti i përzgjedhi fjalët e Veta kur tha ‘çdo kombi’, ‘çdo tokë’, ‘skajet më të largëta të tokës’, ‘çdo gjuhe’, ‘çdo popull’, ‘çdo njeriu’, ‘gjithë botës’, ‘shumë vende[ve]’.

Sigurisht ka domethënie në këto fjalë!

Sigurisht delet e Tij nuk ishin vetëm ata mijëra [njerëz] që qenë rreth Tij dhe me të cilët qëndronte krah për krah çdo ditë. Një familje universale! Një urdhër universal!” (“When the World Will Be Converted”, *Ensign*, tetor 1974, f. 4–5.)

(29-23) “Pasi në të Vërtetë Zëri i Zotit Shkon te Gjithë Njerëzit”

Sigurisht është punë madhështore kjo që Zoti i ka ngarkuar Kishës së Tij. Edhe duke marrë parasysh faktin se [kjo] detyrë nuk do të thotë domosdoshmërisht që çdo person duhet të kthehet në besim, por më tepër që çdo shpirt duhet të ketë

privilegjin ta dëgjojë ungjillin dhe të zgjedhë vetë, prapë është një sfidë me përmasa të jashtëzakonshme. Por, sigurisht, Presidenti Kimball nuk shkurajohet nga sfida. Përpara se të lexoni për perspektivën e mrekullueshme që ka ai rreth mënyrës se si kjo porosi hyjnore mund të përbushet vërtet, merrni parasysh disa të dhëna të tjera statistikore që tregojnë se, ndonëse puna është me përmasa vigane, Kisha po bën përparim të mahnitshëm në plotësimin e saj.

Specialistë popullimi përlllogarisin se në vitin 1850 popullsia e botës arriti në një miliard njerëz.

Në vitin 1850 numri i përgjithshëm i anëtarëve të Kishës së Jezu Krishtit qe afërsisht 60.000.

Deri në 1976-ën, popullsia e botës qe rritur në deri afro katër miliard njerëz.

Deri në 1976-ën, numri i anëtarëve të Kishës qe rritur në afro 3.650.000.

Pra, në 126 vjet [...] popullsia e botës u rrit katërfish, por numri i anëtarëve të Kishës u rrit me mbi pesëdhjetë e gjashtëfish. Me fjalë të tjera, rritja e Kishës qe katërbëdhjetë herë më e shpejtë sesa rritja e popullsisë.

Ose për ta thënë ndryshe, në vitin 1850 numri i anëtarëve të Kishës arrinte vetëm te një të gjashtëmijtat e një përqind të popullsisë së përgjithshme të botës. Por gjer më 1976-ën, ai raport u rrit katërbëdhjetë herë, në vetëm më pak se një e dhjeta e një përqind.

(29-24) Kur Bota Të Kthehet në Besim

Kur dha këtë bisedë, Presidenti Kimball po u fliste Përfaqësuesve Zonalë të Të Dymbëdhjetëve. Por ju i bëni vetes të njëjtat pyetje që ai u bëri atyre, pasi kur vërtet e mendon mirë, përgjegjësia duhet të qëndrojë mbi shpatullat e [secilit] anëtar të Kishës në veçanti.

“Vëllezërit e mi, pyes veten nëse po bëjmë gjithçka mundemi. A jemi të vetëkënaqur në qasjen tonë për të mësuar të gjithë botën? Tanimë, kemi qenë duke kthyer njerëz në besim për 144 vjet. A jemi gati të hedhim hapa më të mëdhenj? Të zgjerojmë largpamësinë tonë?”

Kujtoni, aleati ynë është Perëndia ynë. Ai është drejtuesi ynë. Ai i bëri planet. Ai e dha urdhërimin.

Kujtoni atë që kemi cituar mijëra herë nga ajo që tha Nefi:

‘Dhe ndodhi që unë, Nefi, i thashë atit tim: Unë do të shkoj dhe do të bëj gjërat që Zoti ka urdhëruar, pasi e di se Zoti nuk u jep urdhërime fëmijëve të njerëzve pa përgatitur një udhë për ta, që ata të mund të plotësojnë gjënë, që ai i urdhëron.’ (1 Nefi 3:7.)

Dhe teksa lexoj [këtë] shkrim të shenjtë, mendoj për kombet e panumërta ku ende nuk është arritur [predikimi i ungjillit]. E di që kanë perde si p.sh. perde të hekurta dhe perde bambuje. E di se sa e vështirë është pasi kemi bërë disa përpjekje. Sigurisht Zoti e dinte se çfarë po bënte kur Ai urdhëroi. ...

‘Pasi në të vërtetë zëri i Zotit shkon te gjithë njerëzit dhe askush nuk mund t’i shpëtojë; dhe nuk ka sy që nuk do të shohë, as vesh që nuk do të dëgjojë, as zemër që nuk do të përshkohet.

Dhe zëri i paralajmërimit do të shkojë te gjithë njerëzit prej gojës së dishepujve të mi, të cilët i kam zgjedhur në këto ditë të fundit.’ (DeB 1:2, 4.)

Vëllezër, në një farë mënyre, ndiej se, kur kemi të bërë gjithçka që kemi fuqi të bëjmë, Zoti do të giejë një mënyrë për të hapur dyert. Ky është besimi im.

‘A ka vallë diçka që është shumë e vështirë për Zotin?’ pyeti Ai, kur Sara qeshi tek iu tha se do të lindte një djalë. Kur e dëgjoji këtë te hyrja e çadrës, ajo e dinte që, si Abrahami në moshën 100 vjeçare edhe ajo 90 vjeçe, e kishin kaluar moshën e riprodhimit. Ajo nuk mund të bënte fëmijë. Ajo e dinte këtë, ashtu siç është e ditur që ne nuk mund të hapim dyert [për ungjillin] në shumë kombe.

‘Dhe Zoti i tha Abrahamit: “Pse qeshi vallë Sara? ...

A ka vallë diçka që është shumë e vështirë për Zotin? Në kohën e caktuar, brenda një viti, do të kthehem te ti, dhe Sara do të ketë një bir.”’ (Zanafilla 18:13–14.)

Vëllezër, Sara pati vërtet një djalë nga Abrahami, ati i kombeve.

‘Prandaj edhe prej një të vetmi, edhe ky gati për të vdekur [dhe ky qe Abrahami, 100 vjeç], lindën pasardhës të shumtë sa yjet e qiellit dhe si rëra që është

në breg të detit dhe që nuk numërohet dot. ’ (Hebrenjve 11:12.)

‘A ka vallë diçka që është shumë e vështirë për Zotin?’

Edhe Jeremias Ai i tha:

‘Ja, unë jam Zoti, Perëndia i çdo mishi; a ka vallë ndonjë gjë tepër të vështirë për mua?’ (Jeremia 32:27.)

Nëse Ai urdhëron, sigurisht që mund ta përmbushë [atë gjë].

Kujtojmë eksodin e fëmijëve të Izraelit duke kaluar të pakapërcyeshmin Det të Kuq.

Kujtojmë Kirin që i ndërron drejtimin lumit dhe pushton qytetin e pathyeshëm të Babilonisë.

Kujtojmë lehitët që mbërritën në tokën e premtuar.

Kujtojmë Luftën Revolucionare dhe fuqinë e Perëndisë që na dha triumfin.

Unë besoj se Zoti mund të bëjë gjithçka për të cilën Ai vendos se do ta bëjë.

Por nuk shoh ndonjë arsye të shëndoshë përse Zoti do të hapte dyer në të cilat nuk jemi gati të hyjmë. Përse do ta thyente Perden e Hekurt apo Perden e Bambusë apo çfarëdo perde tjetër nëse ne ende jemi të papërgatitur për të hyrë?

Unë besoj se kemi njerëz që mund t’i ndihmojnë apostujt t’i hapin këto dyer – burra shteti, të zotë dhe të besuar – por, kur të jemi gati për to.

Sot ne kemi 18.600 misionarë. Ne mund të dërgojmë më shumë. Shumë më tepër! Tetë mijë e nëntëqind misionarë kaluan shtëpinë e misionit në vitin 1973.

Besoj se qe Xhon Tejlor që tha: ‘Perëndia do të na mbajë përgjegjës për njerëzit që mund të kishim shpëtuar, po të kishim bërë detyrën tonë.’” (Kimball, “When the World Will Be Converted”, f. 5, 7.)

Teksa lexuat atë që tha Presidenti Kimball, a po mendonit vetëm për sa i përket misionarit me kohë të plotë dhe ndihmesës që mund të japë ai? Nëse jeni një i ri që nuk ka bërë ende mision, atëherë mund ta pranoni sfidën e Presidentit Kimball drejtpërdrejt në jetën tuaj dhe ta zbatoni. Por merrni parasysh edhe disa mënyra

të tjera si mund të bëni pjesën tuaj për rritjen e punës misionare.

- A po dilni në takime me një djalë që po i afrohet moshës së misionit? A ia keni bërë të ditur që dëshironi që ai të shkojë në mision, që çdo gjë tjetër nga ana e tij do të ishte zhgënjim i rëndë për ju? Apo keni menduar vetëm në lidhje me humbjen e përkohshme personale [që do të keni] dhe kështu e keni bërë më të vështirë largimin e tij?
- Nëse jeni misionar i kthyer, a e ndani shpesh me të rinjtë përreth jush dëshminë tuaj për rëndësinë e punës misionare dhe vlerën e madhe të plotësismit të një misioni? A ndani përvoja që keni pasur të cilat do t’i japin shkak të tjerëve të thonë: “Këtë lloj përvoje dua të kem në jetën time?”
- A i jepni mësim një klase me fëmijë të Fillores ose të Shkollës të së Dielës? A ju ka ardhur ndërmend se qëndrimet e vendosura që herët në jetë ndikojnë në modelet e [jetës] për vitet në vijim? Si mësuës, a po bëni gjithçka mundeni për të edukuar misionarë të etur dhe të përgatitur shpirtërisht për të cilët po bën thirrje Presidenti Kimball?
- Po në vetë familjen juaj? A ka aty mundësi për të ndikuar te një vëlla më i ri? A keni bërë lutje besnike nga ana juaj për një vëlla më të madh që po përpiqet të vendosë nëse duhet të shkojë apo jo [në mision]?
- A keni vendosur në mënyrë të pakthyeshme në vetë zemrën tuaj të rrisni djem që do të jenë tipi i misionarëve që kërkohen nga sfidat tona? A jeni shkëputur nga këndvështrimi i kufizuar i të tashmes dhe keni menduar për kontributet tuaja të mundshme në dhjetë apo njëzet vjet nga tani? Kjo vendosmëri do të thotë përzgjedhje e zgjuar bashkëshortore, martesë në tempull, të qenit aktiv në Kishë.
- A përfitonit nga mundësitë që ju jepen, për të ndikuar te joanëtarët që të kërkohen njohurinë dhe bekimet që keni ju? Ju mund të përgatisni takime të efektshme për misionarët. A po e sillni ndër mend edhe këtë mundësi?
- Gjatë pagëzimit, ju bëtë besëlidhje solemne me Zotin. Një pjesë e besëlidhjes përfshinte premtimin se do “të qëndroni si dëshmitarë të Perëndisë në të gjitha kohërat dhe në të gjitha gjërat dhe në të

gjitha vendet që ju të gjendeni, madje deri në vdekje”. (Mosia 18:9.) Çfarë do të thotë për ju përmbushja në mënyrë besnike e kësaj besëlidhjeje?

- Çdo të diel kur merrni sakramentin, ju përsëri pohoni në mënyrë solemne që po jepni dëshmi për diçka. (Shih DeB 20:77, 79.) Për çfarë po jepni dëshmi dhe çfarë do të thotë kjo për ju në lidhje me punën misionare?

Krishti dha porosinë për të shkuar në të gjithë botën dhe Presidenti Kimball na ka sfiduar që ta pranojmë me të vërtetë atë porosi dhe ta plotësojmë. Roli juaj në plotësimin e saj mund të ketë rëndësi të përgjeshme e të thellë nëse i përkushtoheni me gatishmëri detyrës.

“Ju pyes, çfarë donte të thoshte Zoti kur i mori të Dymbëdhjetë Apostujt e Tij në majën e Malit të Ullinjve dhe tha:

‘... Dhe do të bëheni dëshmitarët e mi në Jeruzalem dhe në gjithë Judenë, në Samari dhe deri në skajin e dheut.’ (Veprat e Apostujve 1:8.)

30

“Perëndia Nuk Tregohet i Anshëm”

Tema

Anëtarësimi në mbretërinë e Perëndisë i parashtrohet të gjithë njerëzve kudo, pasi Zoti nuk është i anshëm.

Veprat e Apostujve – Ngjarjet Ndodhën rreth Viteve 40–44 Ps.K. (10–13:1–5)

10:36–43

Veprat e Apostujve

Fryma e Shenjtë Derdhet mbi Johebrenjtë

Cezare, Jude

10:44–48

Vegimi i Kornelit

Jerusalem, Jude

10:1–8

Raportimi i Pjetrit

Pjetri: Një Vegim i Gjërave të Ndotura

11:1–18

10:9–20

Antioki, Siri

Ungjilli iu Dërgohet Johebrenjve

Dishepujt Thirren të Krishterë

10:21–35

11:19–26

Mësimet e Dëshmitarëve

Agabi Profetizon Zi Buke

11:27–30

Jerusalem, Jude

Pjetri Lirohet nga Burgu

12:1–19

Cezare:

Herodi Vdes nga Sëmundja

12:20–23

Antioki, Siri

Sauli dhe Barnaba Thirren në Shërbesë

12:24, 25; 13:1–5

Hyrje

Sa keq që korridori i gjatë dhe i ndriçuar vagullt i kohës fsheh kaq shumë prej përfytyrimit të së shkuarës. Teksa shekujt mblidhen njëri pas tjetrit, trysnia e ndryshimit ndërron fytyrën e të shkuarës, dhe ajo që dikur qe gjallërisht e vërtetë zbehet dhe shuhet. E reja kthehet në gjë të rëndomtë; risia kthehet në të zakonshme; revolucionarja kthehet në shprehi; ajo që befasonte në pak kohë është e pritshme; ajo që zemëronte, pranohet; ajo që trondiste, përqafohet. Dhe po kështu me konceptin e paanësisë së Perëndisë. Sot ai pranohet si doktrinor dhe çdo koncept ndryshe do të dukej absurd. Por nuk ka qenë gjithmonë kështu.

Një engjëll i erdhi një oficeri të legjionit perandorak romak. Lajmëtarë i dërguan një apostulli-peshkatar të përulur në Jopë, i cili vetë sapo po e merrte veten nga një vegim në mes të ditës. Apostulli udhëtoi drejt veriut. U dha një predikim. Fryma e Shenjtë zbriti. U kryen pagëzime.

Rrëfimi është aq i thjeshtë sa nuk mund ta kundërshtosh, dhe nëntëmbëdhjetë shekujt ndërhyrës e veshin ndikimin e thellë të atij çasti vendimtar të historisë në një mënyrë që i paraqitet mendjes sonë aq këndshëm. “Perëndia nuk tregohet i anshëm”, thirri Pjetri me habi plot nderim e drojë. “Po sigurisht”, përgjigjet mendja e kushtëzuar nga mijëra ditë të vërtete dhe ndriçimi të krishterë.

Por Lluka e dinte. Ai qe aq afër asaj ngjarjeje traditë-shpartalluese sa të shihte domethënien e saj të pamasë.

Që nga koha e Moisiut, besëlidhja qe mbrojtur me fanatizëm nga duart rojtare të Izraelit. Ligjet e shenjta të Perëndisë qenë dhënë për të gjithë, shpallnin mësuësit e ligjit, por vetëm nën kushtin e pranimit dhe përqaimit të kërkesave të tij. Nëse një johebre dëshironte të mbante mbi shpatulla detyrimet e ligjit të Moisiut – i cili në kohën e Krishtit kishte arritur të vinte theks të fortë mbi rrethprerjen, rregullat e ashpra të respektimit të Shabatit, kufizimet e dietës dhe mbi një grup pafundësisht të ndërlikuar dhe pedant urdhrash e moslejimesh – ai mirëpritej dhe pranohej në judaizëm. Por nën ndonjë kusht tjetër, kurrsesi! Izraeli qe populli i besëlidhjes. Judenjtë qenë të zgjedhurit e Perëndisë. Të gjithë të tjerët qenë të papranueshëm përpara të vetmit Perëndi të vërtetë.

Dhe në atë kohë Pjetri shkoi nga Jopa drejt veriut në qytetin vetë emri i të cilit rridhte nga perandorët romakë, simbol i gjithçkaje që qe diametralisht e kundërt me ligjet e Toras së shenjtë. Në shtëpinë e një centurioni romak në Cezare, dymijë vjet tradita të rrënjosura thellë u lanë mënjanë.

Johebrenjtë qenë mirëpritur në Kishën e Krishtit, por që të gjithë, pa përjashtim, kishin qenë më parë “prozelitë” apo të kthyer në besim në judaizëm.

Mbajeni mend domethënien e asaj dite kur presidenti i Kishës së Jezu Krishtit, si pasojë e zbulesës, duhej të ndryshonte fatin e saj përgjithmonë.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(30-1) Veprat e Apostujve 10:1. Kush Ishte Korneli?

Një centurion romak, ose udhëheqës i njëqind burrave, Korneli përshkruhet nga Lluka si “... njeri i perëndishëm dhe që e druante Perëndinë me gjithë shtëpinë e tij; i jepte shumë lëmoshë popullit dhe vazhdimisht i lutej Perëndisë”. (Veprat e Apostujve 10:1, 2.) Ai gjithashtu duhet të ketë qenë njeri kërkues e plot lutje, pasi iu dha një vegim si përgjigje e lutjes dhe u udhëzua që të kërkonte Pjetrin, i cili do t’i tregonte Kornelit se çfarë duhet të bënte që ta përsoste jetën e vet para Perëndisë (Veprat e Apostujve 10:3–6). Ai njihet si johebreu i parë që e pranoi ungjillin në

mesin e kohërave pa u kthyer më parë plotësisht në besim në judaizëm. (Veprat e Apostujve 10:47, 48.)

Ku qe Cezarea në Raport me Jopën?

Cezarea

30 milje (48 km)

Jopa

Jerusalemi

Lumi Jordan

(30-2) Veprat e Apostujve 10:1–6. Përse Korneli e Kërkoj Pjetrin pasi Kishte Parë një Engjëll?

Të shohësh një engjëll ose të marrësh vizita nga qielli nuk sjell shpëtim; mbajtja e urdhërimeve po. Korneli dëshironte shpëtim dhe në mënyrë që ta merrte duhej t’u bindej rregullave të tij. Engjëlli që iu shfaq dhe i dha Kornelit udhëzimet fillestare, mund t’i kishte thënë se çfarë duhet të bënte, por e dërgoi te Pjetri, që kishte autoritetin në tokë. Ky është sistemi në mbretërinë e Perëndisë. Atëherë, është siç vuri në dukje Jozef Smithi: “Nuk është çudi që engjëlli i tha Kornelit të mirë e të moshuar se ai duhet të dërgonte të thërriste Pjetrin që të mësonte se si të shpëtohej: *Pjetri mund të pagëzonte ndërsa engjëjt nuk mundeshin, për sa kohë kishte shërbetarë të ligjshëm në mish që mbanin çelësat e mbretërisë, ose autoritetin e priftërisë*”. (Teachings, f. 265. Kursivet shtuar.)

(30-3) Veprat e Apostujve 10:9–33. Përse u Zgjodh Pjetri për t’ua Paraqitur Ungjillin Johebrenjve?

“[Qe] detyra dhe privilegji i Pjetrit t’ia predikonte i pari ungjillin johebrenjve. Ju lutem vini re se kur Zoti dëshiroi që johebrenjtë ta dëgjonin fjalën e Tij, Ai udhëzoi kryetarin e Të Dymbëdhjetëve që të përdorte çelësat që hapnin dyert e ungjillit për ta. Kjo është një nga detyrat e veçanta të të qenit apostull.” (McKay, *Ancient Apostles*, f. 87.)

“Me fjalë të tjera, Pjetri, që mbante çelësat e mbretërisë, ishte po aq president i Priftërisë së Lartë në kohën e tij sa Jozef Smithi dhe pasuesit e tij, të cilëve gjithashtu iu dhanë këto ‘çelësa’ në kohën tonë, janë

presidentë të Priftërisë së Lartë dhe krerë tokësorë të Kishës e të mbretërisë së Perëndisë në tokë.” (Harold B. Lee në *CR*, tetor 1953, f. 25.)

(30-4) Veprat e Apostujve 10:10. Cili Është Kuptimi i Shprehjes “U Rrëmbye në Ekstazë”?

“Ndonjëherë profetët bien në *ekstazë* në lidhje me marrjen e vegimeve. Kjo do të thotë që janë aq plotësisht të pushtuar nga Shpirti saqë nga të gjitha shfaqjet e jashtme funksionet normale trupore janë ndërprerë.” (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 802.)

(30-5) Veprat e Apostujve 10:44–48. Cili Është Ndryshimi midis Frymës së Shenjtë dhe Dhuratës së Frymës së Shenjtë?

“Ka ndryshim midis Frymës së Shenjtë dhe dhuratës së Frymës së Shenjtë. Korneli e mori Frymën e Shenjtë *përpara se të pagëzohej*, që ishte fuqia bindëse e Perëndisë mbi të për vërtetësinë e Ungjillit, *por ai nuk mund të merrte dhuratën e Frymës së Shenjtë deri pasi u pagëzua*. Nëse ai nuk do të kishte marrë mbi vete këtë shenjë ose ordinancë, Fryma e Shenjtë që e bindi atë për vërtetësinë e Ungjillit, do ta kishte braktisur. Derisa ai iu bind këtyre ordinancave dhe mori dhuratën e Frymës së Shenjtë, me anë të vënies së duarve, sipas urdhrit të Perëndisë, ai nuk do të kishte mundur të shëronte të sëmurët apo të urdhëronte një frymë të ligë të dilte jashtë një njeriu dhe ajo t’i bindej atij. ...” (Smith, *Teachings*, f. 199. Kursivet shtuar.)

(30-6) Veprat e Apostujve 11:26. Kur u Quajtën të Krishterë Shenjtorët e Hershëm dhe Përse?

“Të Krishterë është një emër i kuptueshëm për pasuesit e Krishtit, për ata që besojnë se Ai është Biri i Perëndisë dhe se shpëtimi në çdo nivel vjen për shkak të Tij dhe sakrificës së Tij shlyese. Meqenëse ka pasur pasues të Krishtit në periudhat e mëparshme ungjillore që nga Adami deri tani, këta që të gjithë do të ishin njohur si të krishterë ose me ndonjë term të barasvlershëm sinonimik. Duke thënë se shenjtorët u quajtën për herë të parë të krishterë në Antioki nënkupton se për herë të parë në periudhën kulmore ungjillore kishte anëtarësi të mjaftueshme në Kishë që joanëtarët t’i njihnin shenjtorët si një organizatë e ndarë dhe e dallueshme, e shkëputur dhe e veçuar nga sinagoga dhe komuniteti judeas.” (McConkie, *DNTC*, 2:112.)

Është interesante të vësh re se herët, që në vitin 73 Pr.K., të gjithë nefitët që i përkisnin Kishës së Jezu Krishtit në tokën e Zarahemlës, njiheshin si të krishterë (Alma 46:14, 15). Në fakt, emri i Jezu Krishtit i ishte zbuluar Jakobit dhe Nefit afro pesëqind vjet para lindjes së Tij, duke i lënë kështu nefitët, të paktën, pothuaj pa dyshim në lidhje me identitetin e Mesias, i cili do t'i shpëtonte nga mëkatet e tyre. (Shih 2 Nefi 10:3 dhe 25:19.)

(30-7) Veprat e Apostujve 11:28. Kush ishte Agabi?

Pak dihet rreth Agabit, përveç që kishte dhuratën e profecisë dhe që ishte një i krishterë fisnik. Me anë të frymëzimit hyjnor, ai profetizoi zi buke gjatë mbretërimit të perandorit Klaud, fakt që e konfirmon si Dhiata e Re edhe Jozefusi (Veprat e Apostujve 11:28; Josephus, *The Life and Works of Flavius Joseph*, Antiquities of the Jews 20. 2. 5). Pas kthimit të Palit nga misioni i tij i tretë, Agabi predikoi edhe burgosjen dhe lidhjen [e duarve e këmbëve] të Palit në të ardhmen (Veprat e Apostujve 21:10, 11).

(30-8) Veprat e Apostujve 12:1. Kush ishte Jakobi që u Vra Nga Herodi?

Në Dhiatën e Re përmenden të paktën tre burra që mbajnë emrin Jakob: 1) Jakobi, biri i Zebedeut dhe vëllai i Gjonit apostullit të dashur, që anëtar i Kuorumit fillestar të Të Dymbëdhjetë Apostujve. Ai u martirizua prej Herodit në ditët e hershme të shërbesës apostollore. Jakobi shërbeu me Pjetrin e Gjonin në Presidencën e Parë deri në vdekjen e vet rreth vitit 44 Ps.K.. 2) Jakobi, biri i Alfeut dhe Maries (Veprat e Apostujve 1:13; Marku 16:1), ndonjëherë i njohur edhe si Jakobi i vogli, që gjithashtu anëtar i Kuorumit fillestar të Të Dymbëdhjetëve. Nuk dihet se ku shërbeu pas ringjalljes së Jezusit. 3) Jakobi, vëllai nga nëna i Jezusit, ashtu si vëllezërit e tij të tjerë, nuk e pranoi thirrjen e Jezusit kur Shpëtimtarit jetoi në tokë (Gjoni 7:1–7). Më vonë, u bë apostull. (Shih Veprat e Apostujve 15:13–34; Galatasve 1:18, 19; 2:9; dhe të dhënat shtesë biografike në faqen “00” (404).)

(30-9) Veprat e Apostujve 12:1. Kush ishin Herodi dhe Berenike?

Dy nga familja e Herodëve, babai dhe i biri, u quajtën Herod Agripa. Ata sunduan mbi judenjtë gjatë kohës së

Jezusit dhe të apostujve. Herod Agripa I që nip i Herodit të Madh dhe, ndryshe nga ata që mbretëruan para tij, që respektues i madh i ligjit të Moisiut. Në mënyrë që të vazhdonte të kishte përkrahjen e judenjve, ai ekzekutoi Jakobin, që ishte biri i Zebedeut, vëllai i Gjonit të Dashurit dhe apostull i Jezu Krishtit (Veprat e Apostujve 12). Pas vdekjes së të atit, Herod Agripës II iu dhanë tetrarkitë që më parë mbaheshin nga i vëllai Filipi dhe Lysoniasi, një i caktuar romak, dhe mori titullin mbret (Veprat e Apostujve 25:13). Kuadri ynë më i mirë për të është ai që jepet te Dhiata e Re gjatë takimit të tij me Palin në gjyqin e Festit (Veprat e Apostujve 25:13 deri te 26:32). Martesa e tij me incest me të motrën Bereniken e bënë atë të neveritshëm për judenjtë.

Berenike që bija më e madhe e Herod Agripës I. Martesën e saj të parë në moshë tepër të re e bëri me xhaxhanë e saj, Herodin, mbretin e Kalsisë. Pas vdekjes së tij rreth vitit 48 Ps.K., ajo u martua me vëllanë e vet, Herod Agripën II. Ajo që e pranishme në rastin kur bashkëshorti që që dhe vëllai i saj dhe Festi dëgjuan çështjen gjyqësore të Palit para nisjes së këtij të fundit për në Romë (Veprat e Apostujve 25:13, 23; 26:30).

(30-10) Veprat e Apostujve 12:4. Përdorimi i Fjalës Pashkë

Termi *Pashkë* siç është përdorur këtu nga përkthyesit e Variantit të Biblës nga Mbreti Jakob, është anakronizëm, pasi nuk pati festim të mirëfilltë të Pashkës për shumë e shumë vite pas vdekjes dhe ringjalljes së Shpëtimtarit. Fjala greke *pascha*, e njëjtë me fjalën hebraike *payach*, përkthehet *Pashkë Judease*. Të krishterët e parë e ndryshuan zakonin hebraik të festimit të Pashkës Judease në një festim përkujtimor të tyrin të ringjalljes së Jezusit, të cilin e shihnin si Qengjin e vërtetë Paschal [të Pashkës] të Perëndisë dhe frytin e parë të ringjalljes.

(30-11) Veprat e Apostujve 12:12. Kush ishte Gjon Marku?

Gjon Marku, përgjithësisht i njohur si Marku, është autori i Ungjillit që mban emrin e tij. Ai që biri i një prej grave udhëheqëse në Kishën e hershme në Jerusalem. Besimtarët mblidheshin në shtëpinë e saj; dhe Pjetri u kthye atje pasi u lirua nga burgu (Veprat e Apostujve 12:12–17). Gjon Marku u zgjodh si shoqëruar i Palit dhe Barnabas kur u nisën për

udhëtimin e parë misionar (Veprat e Apostujve 12:25, 13:5) por për arsye që nuk përmendet, i la të dy vëllezërit në gjysmë të rrugës gjatë udhëtimit (Veprat e Apostujve 13:13). Më vonë, kjo u bë çështje për grindje mes Palit dhe Barnabas kur u nisën për udhëtimin e dytë. Barnaba dëshironte që ta merrte prapë Markun, por Pali kundërshtoi; kështu që e ndanë grupin dhe shkuan në drejtimet e tyre të veçanta (Veprat e Apostujve 15:37–41). Më vonë, duket që Pali u paqësua me Markun, pasi në letrat e tij flet me lavdërim për të. (Shih, për shembull, Kolosianëve 4:10; Filemonit 1:24.) Pjetri shprehet për Markun si për birin e vet dhe sikur qe me të në Babiloni – ndoshta Romë. Një traditë e lashtë pohon që Marku e shkroi ungjillin e tij në Romë, duke e marrë materialin e tij drejtpërdrejt nga Pjetri.

Çështje për Meditim

Perëndia Nuk Tregohet i Anshëm

Kur Jezusi dha mësim që dishepujt e Tij duhej t’i donin armiqtë e tyre, në zemrën e shumë dishepujve duhet të ketë mbetur një mosbesim i thellë për të gjithë që nuk ishin judenj. Besnikëria ndaj kërkesave të ligjit të Moisiut vazhdonte t’u vlonte fort në zemër edhe pas kthimit në besim. Edhe Pjetri u trondit kur u urdhërua në vegim që të hante nga kafshët e quajtura të papastra nga Tora. Dhe toni i tij qe ton habie kur mori vesh nënkuptimin që mbarte zbulesa lidhur me johebrenjtë.

Por ndonëse ngjarjet e atyre katër ditëve në Jopa dhe Cezare e ndryshuan në mënyrë të skajshme drejtimin epunës misionare të Kishës, problemet e ndjesisë së veçantisë të judenjve nuk u larguan në mënyrë të vetvetishme. Kjo as nuk lë të kuptohet që shenjtorëve të atyre ditëve të hershme u mungonte përkushtimi ndaj Mësuesit. Qëndrimet e paragjykimet që janë çimentuar përmes brezash indoktrinimi, nuk shuhen brenda një ditë. Kur Pjetri u kthye në Jerusalem, disa anëtarë të Kishës po e prisnin me qëndrim kritik e kundërshtues për shoqërimin e tij me të pafetë e papastër. Ritregimi prej tij i ngjarjeve që e çuan në Cezare dhe asaj që kishte ndodhur kur kishte mbërritur atje, ua mbylli gojën kritikëve të tij. Atyre iu desh të pranonin se faktet qenë të pakundërshtueshme; johebrenjve duhej t’u jepej pendesa për jetën. (Shih Veprat e Apostujve 11:18.)

Por edhe përballë një zbuluese kaq të drejtpërdrejtë, problemi nuk u eliminua plotësisht. Anëtarët judeas të

Kishës e kapërcyen pengesën e parë – johebrenjve do t’u jepej besëlidhja e re e ungjillit; ajo nuk rezervohej më vetëm për fëmijët e Abrahamit. Por, në shumë nga mendjet e tyre, kjo nuk nënkuptonte që ligji i Moisiut qe përmbushur. Nuk kaloi shumë kur anëtarët kërkuan që të kthyerit johebrenj në besim të rrethpriteshin, dhe në Jerusalem u mbajt një kuvend që të merreshin me këtë problem (Veprat e Apostujve 15). Dhe për disa dekada në vijim Kisha do të sfilitej nga sulmet e judaizuesve (emër i dhënë të krishterëve judeas të cilët kërkonin që të gjithë anëtarët e kishës së krishterë të mbanin edhe ordinancat moisiiane).

Ndjesia e veçantisë judease në Kishë dhe besnikëria e tyre këmbëngulëse ndaj rregullave të së shkuarës nuk u zgjidhën vetvetiu nga ngjarjet në Cezare. Kthimet në besim dhe rregullimet do të kumbonin në vitet në vijim. Por ajo qe pika e kthesës. Ardhja e engjëllit tek ushtari romak në Palestinën qendrore do ta ndryshonte thellësisht krishtërimin nga ajo ditë përgjithmonë.

Pyetja

Përse thotë Pjetri që Perëndia [is no respecter of persons] nuk tregohet i anshëm ? A nuk është cilësi pozitive respekti ndaj një personi?

Përgjigjja

Po, respekti është cilësi pozitive. Problemi është se gjuha ka ndryshuar nga ana kuptimore që nga koha e Variantit të Biblës nga Mbreti Jakob. Fjala person e ka prejardhjen nga latinishtja persona, që do të thotë “maskë” dhe e kishte fjalën për maskat që mbaheshin nga aktorët në drama. Kështu që, kuptimi fillestar i fjalës person qe pamja ose rrethanat e jashtme të individit, përfshirë gjëra të tilla si statusi, pasuria, pozita, veshja ose pamja e jashtme. Fraza greke e përdorur nga Lluka fjalë për fjalë do të thotë “pranues i pamjes”.

Pyetja

Pra, në të vërtetë do të thotë që Perëndia është i paanshëm?

Përgjigjja

E saktë. Perëndia nuk është si shumica e njerëzve. Ai nuk favorizon një njeri ose grup njerëzish mbi një tjetër

duke u nisur nga rangu shoqëror, prejardhja apo cilësi të tjera sipërfaqësore si këto.

Pyetja

Por a është Perëndia vërtet tërësisht i paanshëm? A nuk i bekon Ai disa prej fëmijëve të Tij më shumë se të tjerët?

Përgjigjja

Paanësia e Perëndisë i referohet mënyrës bazë të trajtimit prej Tij të fëmijëve të Tij. Kurdoherë që dikush është i bindur ndaj ligjeve të Tij, ai bekohet. Nefi dha mësim se toka e Palestinës iu mor zotëruesve të saj nga izraelitët për shkak të këtij parimi. Ai shpjegoi: Lexoni 1 Nefin 17:32–38.

Disa njerëz marrin më shumë bekime nga Perëndia për shkak se janë më të bindur ndaj Tij. Paanësia ekziston për shkak se ligjet përbëjnë kriterin bazë për bekimet dhe jo ndonjë kriter i jashtëm e i pakuptimtë.

Pyetja

Kjo nuk duket shumë e kuptueshme. Cilat do të ishin kritere të pakuptimita?

Përgjigjja

Supozoni se Perëndia thotë: “Epo mirë, ti ke qenë i bindur por je skllav; kështu që nuk mund të t’i jap bekimet”. Ky qe një gabim i judenjve në kohën e Krishtit. Ata ndienin se prejardhja u jepte disa përparësi të trashëguara para Perëndisë. Gjon Pagëzori foli kundër këtij nocioni kur sugjeroi që Perëndia mund të nxirrte bij të Abrahamit prej gurëve (Mateu 3:9). Jozef Smithi tha se kjo qe shprehje e figurshme që donte të thoshte johebrenjtë. (Shih *Teachings*, f. 319.)

Pyetja

Por a nuk kanë disa njerëz një përparësi të trashëguar për arsye të lindjes së tyre, pasurisë së tyre apo talenteve të tyre? Duket se një person i lindur sot në një tokë lirie dhe në një familje aktive në Kishë ka përparësi të pamasë mbi dikë të lindur në rrethana më pak të favorshme. A nuk e ndikon kjo aftësinë e një personi për të qenë i bindur ndaj Perëndisë?

Përgjigjja

Koha, vendi dhe rrethanat në të cilat lind një person, sigurisht që e ndikojnë sjelljen e tij në mënyra të qenësishme. Nëse kjo vendosje e [vendit] të lindjes do të ishte thjesht një element rastësie, atëherë mund të thuhet se Perëndia është i anshëm. Por ne e dimë se vendosja [e vendlindjes] në vdekshmëri bazohet në më shumë sesa në rastësinë.

Pyetja

Atëherë çfarë e përcakton vendin dhe kohën kur lindeni?

Përgjigjja

Ne nuk i dimë me hollësi të gjithë faktorët që ndikojnë në rrethanat në të cilat lindemi, por profetët na kanë mësuar qartë se rregulli bazë i bindjes ndaj ligjit si kusht për [të marrë] bekimet mbetet i vërtetë edhe në këtë çështje.

Pyetja

Që do të thotë se lloji i jetës që bëmë në ekzistencën paratokësore ndikoi [në përcaktimin] e vendit ku jemi tani?

Përgjigjja

Po. Lidhur me këtë, Presidenti Li dha thënien në vijim:

“Ju të gjithë jeni bijtë e bijat e Perëndisë. Shpirtat tuaj u krijuan e jetuan si inteligjenca të organizuara para se bota të ekzistonte. Ju jeni bekuar me pasjen e një trupi fizik për shkak të bindjes suaj ndaj disa urdhërimeve në atë gjendje paratokësore. Tani ju jeni lindur në një familje në të cilën keni ardhur, në kombet te të cilët keni ardhur, si shpërblim për llojin e jetës që bëtë para se të vinit këtu.” (Në *CR*, tetor 1973, f. 7.)

Pyetja

Por duket sikur disa që kanë lindur në rrethana shumë të favorshme, nuk janë fort të bindur.

Përgjigjja

E vërtetë, por secili individ ka lirinë e tij të zgjedhjes. Nëse nuk vazhdon të jetë besnik dhe i bindur, ai do të humbasë pëlqimin dhe bekimet e Zotit. Përsëri, vini re atë që tha Presidenti Li rreth kësaj:

"... Ka shumë që u parashuguruan para se të ekzistonte bota në një gjendje më të lartë nga ajo për të cilën e kanë përgatitur veten këtu. Pavarësisht se mund të kenë qenë mes fisnikëve dhe të mëdhenjve, nga mesi i të cilëve Ati shpalli se do të caktonte udhëheqësit e Tij të zgjedhur, ata mund të dështojnë për atë thirrje këtu në vdekshmëri." (Në *CR*, tetor 1973, f. 7.)

Pra, ligji është ende njësoj. Perëndia i bekon besnikët pavarësisht pozitës, racës, prejardhjes së tyre apo ndonjë cilësie tjetër të jashtme. Ai nuk tregohet i anshëm.

Pyetja

Çfarë lidhje ka kjo me vetë sjelljen time?

Përgjigjja

Ka dy mësimet të rëndësishme për t'u nxënë. Së pari, nëse dëshirojmë të jemi si Perëndia në jetën tonë, ne nuk mund ta bazojmë mbi kritere të pavlefshme të pranuarin prej nesh të një personi.

Pyetja

Më jepni një shembull të një kriteri të pavlefshëm.

Përgjigjja

Do të thotë të mos i zgjedhësh miqtë duke u nisur nga ndikimet e botës. Do të thotë që të gjithë njerëzit do të gjykoheshin nga të njëjtat kritere, që vajzat nuk do të dilnin në takime duke u nisur nga makina e djalit, që veshja dhe modat nuk do të ishin kurrë kritere i vetëm për refuzim. Nëse do të donim vërtet ta imitonim këtë cilësi të perëndishmërisë, ajo do t'i shndërronte rrënjësisht ndërveprimet tona me bashkënjerezit tanë.

Pyetja

E kuptoj këtë. Cili është zbatimi i dytë?

Përgjigjja

Ka të bëjë me qëndrimet tona vetjake ndaj vetes. Një vajzë që ishte pothuaj jotërheqëse nisur nga standardet e kulturës në të cilën jetonte, dikur pyeti: "Përse ma bëri këtë gjë Perëndia? Përse të mos ishte dërguar shpirti im në një trup më tërheqës?" Nëse do ta kuptonte dashurinë e Perëndisë dhe paanshmërinë e Tij, ajo do ta dinte se pamja e jashtme është e papërfillshme për Të. Për më tepër, ajo do ta kuptonte se nëse përparimi i saj i përjetshëm po pengohej vërtet nga karakteristikat fizike që i ishin dhënë, një Atë i dashur nuk do ta kishte lejuar kurrë këtë gjë të ndodhte. Nëse i mban ligjet e Tij, ajo do të marrë çdo bekim që Zoti ka për të dhënë.

Pyetja

Pra, në të vërtetë pozita ose situata jonë specifike në jetë nuk është aq vendimtare sa mënyra si e përdorim atë?

Përgjigjja

Krejtësisht e saktë. Lebrozi që besoi në Krisht, që në pozitë më të mirë se fariseu që nuk e pranoi Atë; prostituta e penduar që e ndoqi Atë, që më e favorizuar sesa apostulli që e tradhtoi. Njerëzit mund të provohen nga pozita që kanë ose nga mungesa e saj, nga pasuria ose varfëria. Në disa mënyra bukuria mund të jetë një sfidë më e madhe sesa shëmtia. Jeta është mjaft e ndërlikuar sa të vërë në provë e të sprovtojë çdo njeri. Ka pak rëndësi nëse sprova haset në sallonet e praruara të pallatit apo në kasollen e nxehtë prej balte në shkretëtirë. Perëndia nuk tregohet i anshëm. Faktori përcaktues në gjykim do të jetë se si është një person dhe jo se kush është. Presidenti Li më tej shpjegon: "Ungjilli i Jezu Krishtit nuk u caktua thjesht për një kontinent apo pjesë të tokës. Ungjilli është dhënë për çdo shpirt që ecën mbi tokë, ata janë që të gjithë fëmijë të Perëndisë. ..."

Përgjegjësia jonë është që t'i çojmë botës mesazhin e të vërtetës për t'i treguar asaj se brenda mësimëve të ungjillit të Jezu Krishtit duhet të gjenden zgjidhjet e çdo problemi që pikëllon njerëzimin. ...

Pavarësisht se ku jetojnë, qofshin të pasur a të varfër, pavarësisht vendit të tyre në jetë, ngjyrës së tyre apo formimit të tyre kulturor, ne i duam dhe dëshirojmë t'i

ndihmojmë që të arrijnë pritshmëritë e tyre më të larta. ...” (Church News, 15 korrik 1972, f. 4.)

31

“Vegla që Unë Kam Zgjedhur”

Tema

Thirrja e Palit në shërbesë rrugës për në Damask dhe besnikëria e tij e mëpasshme tregojnë se si ai dhe i gjithë njerëzimi mund të bëhen vegla të zgjedhura të Zotit.

Siria	Damask, Siri; dhe Jerusalem, Jude
Judea	Sauli Fillon Shërbesën e Tij
Palestina	9:19b–31
Deti i Vdekur	Lida dhe Jopë, Jude
Damasku	Pjetri Shëron Enean dhe Ngre Tabithan nga Vdekja
Cezarea	9:32–43
Samaria	Hyrje
Jopa	Ungjilli i Jezu Krishtit ju pajis me parimet e para të vetërespektit: ju jeni fëmijë të Atit tuaj të Përjetshëm dhe vepra e lavdia e Tij është që jo vetëm t’ju japë jetë, por t’ju japë jetë me tepri, madje jetën e përjetshme. (Shih Gjoni 10:10; Moisiu 1:39.) Me të vërtetë, secili prej jush është vegël e zgjedhur e Zotit.
Lida	
Jerusalemi	
Mali i Ullinjve	Gjatë leximit tuaj për këtë mësim, mes gjërave të tjera, do të mësoni rreth burrit me emrin Saul dhe thirrjes së tij për të punuar pranë Zotit. Përvoja e Saulit, gjithsesi, nuk është tërësisht unike. Secili prej jush që ka bërë besëlidhje me Zotin, është thirrur nga Ai. Sigurisht, ashtu si Sauli, mund të mos e dini atë që Zoti do të dëshironte që të bënit tani. Ju mund të jeni në kundërshtim të hapur me atë që Zoti ka ndërmend për ju; ose mund të mos jeni të vetëdijshëm për planet e Tij ose, më keq akoma, të pakujdesshëm.
Betania	
Gaza	
Veprat e Apostujve – Ngjarjet Ndodhën rreth Viteve 34–39 Ps.K.	
Veprat e Apostujve	
Pranë Damaskut, Siri	
Shpëtimtari i Shfaqet Saulit	Që libri i Veprave të Apostujve është plot me vepra të mrekullueshme nga burra të përkushtuar, kjo ka domethënie. Për shembull, Sauli “vepr[on]” në këtë kapitull dhe fillon të bëhet shërbëtori i madh i Perëndisë që të gjithë ne nderojmë tani. Anania vepron në priftërinë e tij dhe kryen ordinancat e ungjillit; dhe Pjetri me të vërtetë pason veprat e madhërisme të Mësuesit të Tij dhe e ngre Tabithan në jetë.
9:1–9	
Damask, Siri	
Sauli Rifiton Shikimin dhe Pagëzohet	
9:10–19a	

Është thelbësore të kujtoni që secili prej jush duhet të shkruajë librin e tij vetjak me Vepra si të Apostujve. Nëse po shkoni në udhën e gabuar, si Sauli, duhet të pendoheni; nëse mbani priftërinë, si Anania, duhet të shërbeni; dhe nëse jeni udhëheqës, si Pjetri, duhet ta ndiqni plotësisht Zotin. Ndonëse të parashuguruar për të qenë madhështorë, ju bëheni vegla të zgjedhura vetëm duke bërë vullnetin e Zotit teksa ecni këtu në tokë.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(31-1) Veprat e Apostujve 9:2, 3, 8. Çfarë Rëndësie Kishte Damasku?

Me pretendimin se është qyteti më i vjetër në botë i banuar në mënyrë të pandërprerë, Damasku, sot kryeqytet i Sirisë, që në krahinën romake të Sirisë edhe në ditët e apostujve. I lokalizuar diku 130 milje (210 km) në verilindje të Jerusalemit dhe afërsisht 65 milje (105 km) nga Deti Mesdhe, Damasku shtrihet në zemër të një rrafshine pjellore.

Epërsia e Damaskut mes qyteteve të lashta duket qartë në realitetin e pozicionit të tij. Qe pika kufitare për tri rrugë kryesore tregtare të Lindjes së Afërt në lashtësi.

Afërsia e tij e madhe me Jerusalemin e bënte Damaskun një qytet me rëndësi të madhe për Izraelin dhe Judenë e lashtë. (Shih hartën në fillim të kapitullit 29.) Që këtu Ashazi, mbreti i Judesë, mori modelin e tij për altarin e madh që ndërtoi në tempullin e Jerusalemit, gjoja për të paqësuar mbretin fitimtar të Asirisë, Tiglath-Peleserin III (2 Mbretërve 16:10–16). Me kohë, qyteti u shkatërrua pikërisht ashtu si kishin profetizuar profetët e Perëndisë (Isaia 17:1; Amosi 1:4; Jeremia 49:23–27). Më vonë u rindërtua në të njëjtin vend.

Sot pjesa e krishterë e qytetit është e vendosur në atë që mendohet të ketë qenë rruga me famë e quajtur Straight [E Drejtë] në të cilën u gjend shtëpia e një njeriu me emrin Judë, me të cilin Pali jetoi për një farë kohe pas kthimit të tij në besim. Muri nga i cili Pali u zbrit poshtë në një shportë nga miqtë natën në mënyrë që t’u shpëtonte judenjve të zemëruar të qytetit (Veprat e Apostujve 9:23–25), ka shumë gjasa, që është ai që

rrethon ende qytetin. Ashtu si në ditët e Palit, po kështu në kohën e sotme; artikujt e poçerisë të Damaskut shiten në të hapur në rrugën e pazarit. Mes produkteve të mirënjohura të prodhuara dikur nga banorët e qytetit qenë coha e Damaskut (damaska) dhe çeliku i Damaskut, që të dy thesare që duheshin fort.

Damasku

(31-2) Veprat e Apostujve 9:4–6. Cilat Janë Dy Mësimet e Rëndësishme që Mund të Mësojmë nga Rrëfimi i Kthimit të Palit në Besim?

“Ka një mësim për të gjithë ne në këtë Kishë. Le ta pranojmë edhe ne autoritetin vendor. Peshkopi mund të jetë njeri i përlur. Disa prej jush mund të mendojnë se jeni më lart se ai, por atij i është dhënë autoritet i drejtpërdrejtë nga Ati ynë në Qiell. Pranojeni këtë. Kërkoni këshillë prej tij, këshillën e presidentëve të kunjeve tuaja. Nëse nuk mund t’u përgjigjen vështirësive tuaja apo problemeve tuaja, ata do t’u shkruajnë të tjerëve, Autoriteteve të Përgjithshme, dhe do të marrin këshillën e nevojshme. Pranimi i autoritetit është parim i rëndësishëm.

Elementi tjetër në atë ngjarje që i ndodhi Palit pranë Damaskut, është e vërteta e madhe që Jezusi, Zoti ynë, është i interesuar për Kishën e Tij dhe për anëtarët. Ashtu si ishte i interesuar në atë kohë, po kështu është i interesuar sot.

Më pëlqen të mendoj që Ai po kujdeset për ne, që hidhërohet kur nuk u bindemi idealeve e standardeve që na ka dhënë në ungjill. Ai u hidhërua me Saulin, shërbëtorin e zgjedhur, që verbërisht kishte marrë përsipër të shkatërronte Kishën. Ai kënaqet kur i gjen vëllezërit, që ka caktuar, duke bërë detyrën e tyre dhe duke u përpjekur të bëjnë jetë të pastra e të drejta, duke jetuar në përputhje me standardet e ungjillit.” (David O. McKay në CR, tetor 1951, f. 159–160.)

(31-3) Veprat e Apostujve 9:5. “Është e Rëndë për Ty të Godasësh me Shkelm Kundër Gjembave”

Fjala hidhet për një hosten, shigjetë apo shkop të mprehtë që përdoret për të shpuar lëkurën e kafshëve për t’i bërë të ecin përpara. Prirja kur shpohen është që të godasin mbrapsht, të kundërpërgjigjen, fjalë për fjalë “të godas[in] me shkelm kundër gjembave”. Një reagim i tillë sjell vetëm më shumë vuajtje dhe e bën

plagën më të thellë ndërsa pothuajse nuk ka asnjë efekt mbi vetë hostenin. Plaku Dejvid O. Mek-Kei, një herë, duke folur për ndjenjat e brendshme të Palit, shkroi:

“Damasku është afro njëqind e pesëdhjetë milje (240 km) në veri të Jerusalemit, kështu që Saulit dhe shoqëruesve të tij duhet t’u jetë dashur afro një javë ta përshkonin atë largësi. Ndoshta gjatë atyre pak ditëve relativisht të ngeshme, ai filloi të pyeste veten nëse ajo që po bënte që e drejtë apo jo. Ndoshta fytyra e shndritshme e Stefanit tek po vdiste dhe lutja e fundit e martirit filloi t’i rëndonte në shpirt më shumë sesa më parë. Klithmat e fëmijëve të vegjël për prindërit e tyre, të cilët Sauli i kishte lidhur, filluan t’ia thernin më fort shpirtin, dhe e bënë të ndihej tmerrësisht i brengosur tek parashikonte më shumë përvoja të këtij lloji në Damask. Ndoshta pyeti veten nëse puna e Zotit, në qoftë se do të merrej vërtet me të, do ta bënte të ndihej kaq të shqetësuar dhe të hidhëruar. Shpejt do të mësonte se vetëm puna e të ligut prodhon këto ndjenja dhe se shërbesa e vërtetë për Zotin gjithmonë sjell paqe dhe kënaqësi.” (*Ancient Apostles*, f. 120.)

(31-4) Veprat e Apostujve 9:8. Çfarë e Verboi Saulin në Rrugën për në Damask?

“Por Sauli nga Tarsi pa Jehovain, Krishtin e përlëvdur, dhe dëgjoi zërin e Tij e bisedoi me Të. Edhe pse pjesërisht i mbrojtur si që, Pali, [prej] shkëlqimit të dritës nga qielli në të cilën u rrethua – më i madh se dielli i mesditës – u rrëzua përtokë duke u dridhur e i tronditur. Zëri tha: ‘Unë jam Jezusi, që ti e përndjek. ...’ (Veprat e Apostujve 9:5.)

Aq e fortë dhe e shkëlqyeshme që drita sa edhe me një mbrojtje të atillë, ai u verbua. Ai tha: ‘Dhe, mbasi unë nuk shihja asgjë për shkak të shkëlqimit të asaj drite, më morën për dore ata që ishin me mua; dhe hyra në Damask.’ (Veprat e Apostujve 22:11.)

Një mrekulli priftërie ia riktheu shikimin Palit pas tri ditësh errësire të plotë. Lavdia e Zotit! Sa e mrekullueshme dhe e madhërishte!” (Spencer W. Kimball në *CR*, prill 1964, f. 96.)

(31-5) Veprat e Apostujve 9:18. Përse Qe e Nevojshme për Palin, i Cili Pa një Vegim, t’i Nënshtrohej Pagëzimit?

“Sauli [pa] Birin e ringjallur të Perëndisë, mori vegime, [qe] marrës i mrekullive të bëra në emrin e Tij dhe sërish asnjë nga këto nuk mjaftoi që ta përgatiste për anëtarësinë në Kishë ose shërbesë kishtarë. Pagëzimi është porta për të gjithë – Krishtin, Palin e çdo person të përgjegjshëm.” (McConkie, *DNTC*, 2:91.)

(31-6) Veprat e Apostujve 9:20–22. Çfarë Problemesh të Reja Hasi Pali Pas Kthimit të Tij në Besim?

Sapo u bë anëtar i Kishës së Jezu Krishtit, Pali u përball me dy probleme të reja: njëri me prejardhje nga marrëdhënia e tij e mëparshme me judenjtë, i dyti nga situata e tij e re si pasues i Jezusit. Përpara kthimit të tij në besim, puna e tij e persekutimit të të krishterëve gjeti përkrahje të plotë mes udhëheqësve judeas. Pas kthimit të tij në besim, atij iu desh të përballej me miqtë e kolegët e tij të mëparshëm dhe të shpallte se ishte gabuar. “Dhe filloi menjëherë të predikojë Krishtin në sinagoga se ai është Biri i Perëndisë.” (Veprat e Apostujve 9:20.) Vini re natyrën e drejtpërdrejtë të dëshmisë së tij. Aq të nxehur qenë judenjtë sa “u konsultuan bashkë që ta vr[isin]”. (Veprat e Apostujve 9:23.)

Po ata që më parë e njihnin Palin si përndjekësin e tyre? Si e morën ata dëshminë e tij për Jezusin? Reagimi i tyre duhet të ketë qenë i ngjashëm me atë të Ananias i cili, pas thirrjes së tij nga Krishti për t’u shërbyer nevojave të Palit, tha: “O Zot, nga shumë veta kam dëgjuar për këtë njeri se sa të këqija u ka bërë shenjtorëve të tu në Jeruzalem. Dhe ai ka këtu [d.m.th. në Damask] një autorizim nga krerët e priftërinjve për të burgosur të gjithë ata që thërrasin emrin tënd.” (Veprat e Apostujve 9:13, 14.) A mos që kthimi i tij në besim thjesht një hile me qëllimin për të shtënë në kurth ata që e deklarorin me të vërtetë çështjen e krishterë? (Shih Veprat e Apostujve 9:20–22.) Vetëm koha mund t’i përgjigjej kësaj pyetjeje dhe të tregonte vërtetësinë e kthimit të Palit në besim.

(31-7) Veprat e Apostujve 9:27. Kush ishte Barnaba?

Barnaba ishte shoku misionar i Palit gjatë misionit të tij të parë (Veprat e Apostujve 9:27). Shërbimi i tij i parë i mbajtur shënim në Kishë që shitja e pronës së tij në përputhje me marrëveshjen mes të krishterëve të hershëm që t'i kishin të gjitha gjërat të përbashkëta (Veprat e Apostujve 4:36). Ai që jude (në fakt levit) nga ishulli i Qipros; mbiemri i tij që Iose apo Jozef. Në kohën që ai dhe Pali ndeshën likaoniansit, Barnabas iu dha emri Jupiter, më i fuqishmi nga perënditë romake (Veprat e Apostujve 14:12), me sa duket në shenjë të stilit të tij autoritar, pamjes së tij dinjitoze dhe epërsisë së tij fizike. Ai u thirr "njeri i mirë, plot me Frymë të Shenjtë dhe besim" (Veprat e Apostujve 11:24), bashkë me Palin u zgjodh që t'u dërgonte fonde ndihme të varfërve të Judesë (Veprat e Apostujve 11:29, 30), dhe që punëtor i palodhur i cili mbështetej te vetja në vend që t'i drejtohej Kishës për ndihmë (1 Korintasve 9:6). Megjithëse pati grindje të ashpër me Palin mbi çështjen e marrjes së Gjon Markut, nipit të Barnabas, me vete në udhëtimin e dytë (Veprat e Apostujve 15:36–39), Pali dhe ai më vonë u paqësuan. Ai që i pari që e kërkoi Palin, pas kthimit në besim të këtij të fundit, duke shkuar në Tars për ta shtyrë Palin që t'i bashkohej atij në shërbesë (Veprat e Apostujve 11:25, 26). Duket të ketë qenë apostull (Veprat e Apostujve 14:4, 14).

Çështje për Meditim

Ashtu Si Sauli të Gjithë Duhet të Përballen me Zotin

(31-8) Çdo Gju do të Përkulet

Herët a vonë secili prej nesh duhet të dalë përpara Perëndisë. Edhe ata që e kalojnë jetën e tyre pa Perëndinë, një ditë duhet ta pranojnë që Ai është, pasi "çdo gjë do të ulet ... dhe çdo gjuhë do ta lavdërojë". (Romakëve 14:11.) Sigurisht, për të gjithë ne, tani është koha më e mirë që t'i shërbejmë Zotit.

"Dhe, nëse ndieni që një ditë çdo gju do të ulet dhe çdo gjuhë do të shpallë që Jezu Krishti është Zoti, përse të mos e bëjmë këtë tani? Pasi kur të vijë ai pranim kolektiv, do të ketë shumë më pak kuptim të biesh në gjunjë kur nuk është më e mundur të ngrihesh!" (Neal A. Maxwell në *CR*, tetor 1974, f. 16.)

(31-9) Ne kemi Bërë Besëlidhje me Zotin

Si shenjtorë të ditëve të mëvonshme, ju keni një marrëdhënie të veçantë me Zotin. Që përpara se të hidheshin themelet e botës, ju bëtë zotime dhe besëlidhje me Zotin. Natyrisht, këto kanë ndikime të thella në atë që jeni thirrur të bëni në tokë. Me siguri që Pali nuk e mori bekimin e madh të të takuarit të Zotit në meritë të asaj që kishte përmbushur vetëm në vdekshmëri.

"Por përse Sauli, përse ky burrë që e urrente Zotin dhe kërkonte të vriste shenjtorët e Tij? Mund të ketë vetëm një përgjigje – jeta paratokësore; Sauli kishte fituar talentet dhe ishte ngritur në atë lartësi shpirtërore në jetën paratokësore që e cilësuan të qëndronte si shërbestar apostullor i Atij që tani e qortoi në rrugën e Damaskut." (McConkie, *DNTC*, 2:89.)

Dhe kështu është me ne. Nuk duhet që të gjithë ne të shkojmë aq larg sa Sauli, i cili që në rebelim, por të gjithë ne jemi ndikuar nga jeta jonë paratokësore. Presidenti Kimball tregon se bëmë besëlidhje para se të lindeshim. Vini re fjalët e tij:

"Ne bëmë betime, betime solemne, në qiej përpara se të vinim në këtë jetë të vdekshme. ...

Ne kemi bërë besëlidhje. Ne i bëmë përpara se të prananim pozitën tonë këtu në tokë.

Tani ne bëjmë këtë zotim: '... Të gjitha gjërat që Zoti, Perëndia ynë, do t'i urdhërojë'. Ne iu zotuarim Atit tonë Qielor që, nëse do të na dërgonte në tokë e do të na jepte një trup dhe do të na jepte mundësitë e paçmuara që lejonte jeta tokësore, ne do ta mbanim të pastër jetën tonë dhe do të martoheshim në tempullin e shenjtë dhe do të rrisnim familje e do t'u mësonim drejtësi. Ky që një betim solemn, një premtim solemn. Ai na premtoi një jetë tokësore plot ngjarje e me privilegje të patreguara dhe nëse do të cilësoheshim në rrugën e drejtësisë, do të merrnim jetën e përjetshme, lumturinë dhe përparimin. Nuk ka asnjë mënyrë tjetër për të marrë këto shpërblime." ("Be Ye Therefore Perfect", Fjalim dhënë në Takimin Shpirtëror të Institutit të Universitetit të Jutës, 10 janar 1975, f. 2.)

Ndaj shumë nga ajo që merrni gjatë shtegut të jetës, është përcaktuar nga ajo që ndodhi më parë. Duhet t'ju japë shpresë të madhe që keni arritur kaq shumë me

Zotin. Ju tashmë e keni refuzuar Satanin një herë. Juve ju është shtuar lavdia. (Shih Abraham 3:26.)

(31-10) Ne e Përcaktojmë Shtegun që Ndjekim

Ju keni përgjegjësinë të përcaktoni shtegun tuaj dhe pastaj ta ndiqni pa u lëkundur deri në fund. Për t'ju ndihmuar, Zoti ka dhënë disa ndihmues të veçantë – mënyra domethënëse me anë të të cilave mund ta njihni Atë në vdekshmëri, siç bëri Sauli.

Por një gjë, të gjithë janë lindur me dritën e Krishtit, që është “drita e vërtetë që ndriçon çdo njeri që vjen në botë”. (DeB 93:2; shih edhe Gjoni 1:9.) Kjo dritë është ajo që ju jep një ndjesi të fortë të së drejtës dhe të së gabuarës. Gjithashtu, nëse e ndiqni, drita e Krishtit do t'ju çojë tek ungjilli. Ky Shpirt u përpoq me Amulekun dhe thirri shumë herë, por “nuk doja të dëgjoja... unë dija ... por nuk doja t'i dija”. (Alma 10:6.) Ka mundësi që rrugës për në Damask, Sauli po përpiquej në shpirt. Plaku Hauard W. Hanter, duke folur rreth gjendjes mendore të Saulit tekta udhëtonte, vë në dukje se përndjekja e mëparshme e Saulit ndaj shenjtorëve “i rëndoi mjaft në ndërgjegje atij”. (CR, tetor 1964, f. 109.) Edhe ju ndoshta e keni ndier Shpirtin e Zotit të përpiqet me ju; dhe nëse ia keni vënë veshin, jeta juaj, ashtu si e Saulit, ka ndryshuar thellësisht.

Edhe prindërit kanë një kujdestari vendimtare. Prindërit e mirë shpesh veprojnë si engjëj për ne. Ata na ndihmojnë në rrugën që duhet të ndjekim. Për shembull, Nefi u frymëzua [e mori] dëshmi për shkak të vegimit të të atit (1 Nefi 11:1). Pali qe si atë shpirtëror për Timoteun dhe e drejtoi këtë të ri në rrugën që duhej të ndiqte. Të gjithë ne do të tregoheshim të urtë po të nderonim prindërit tanë duke ia vënë veshin këshillës së tyre të drejtë. Kujdestaria e tyre për ne miratohet nga Zoti dhe Kisha e Tij; edhe nëse nuk janë që të gjithë anëtarë besnikë të Kishës, sipas urdhrit hyjnor ata meritojnë nderim.

Dhurata e mrekullueshme e Frymës së Shenjtë, nëse e merrni vërtet atë, do t'ju ndriçojë rrugën.

Sigurisht ndikimi i këtij “ngushëlluesi të parë” është jetësor në marrëdhënien tonë vetjake me Perëndinë.

Sauli ilustron një mënyrë tjetër thelbësore të ballafaqimit me Zotin. Ai u administrua nga Anania, një prej shërbëtorëve të Zotit. Në fakt, shumica e

bekimeve vijnë prej administrimit nga të tjerët. Ky është modeli i vendosur në mbretërinë e Perëndisë – bekimet, ordinancat, shugurimet, administrimet dhe indaumentet vijnë përmes të tjerëve.

Teksa rriteni në dhuratat e Shpirtit, ju mund ta njihni më plotësisht Zotin. Së fundmi, kur të merrni indaumentin e të martoheni në tempull, do të jetë hapur dera për disponimin e mundshëm të të gjitha mistereve të Perëndisë nëse i mbani besëlidhjet. Të gjithë ne do të kemi të drejtën e daljes përballë Zotit, secili në mënyrën e vet, secili në kohën e vet.

Ka Gjëra të Veçanta që Zoti Dëshiron të Bëjmë

(31-11) “Nëse Më Doni, Zbatoni Urdhërimet e Mia”

Fakti që Sauli qe i gatshëm të pyeste Zotin se çfarë të bënte dhe pastaj ta bënte atë gjë, na tregon shumë për karakterin e tij. Siç është vënë në dukje edhe gjetiu, të tjerë – Lamani, Lemueli – kanë parë gjëra të lavdishme, madje engjëj (1 Nefi 3:29–31); por jeta e tyre nuk ndryshoi, pasi, ndryshe nga Sauli, ata nuk dëshironin të përgjigjeshin. Zoti merret me specifikat dhe, kur e dimë vullnetin e Tij, ne duhet të jemi të gatshëm t'i bindemi. Të vepruarit ndryshe është si t'i sjellësh vetes mallkim. Alma i Riu pati përvojë të ngjashme me Saulin kur pa një engjëll. Rrëfimi është i qartë, që ai do të ishte “flak[ur] tej” (Mosia 27:16) nëse nuk do të ishte penduar. Kur përballeni në këtë mënyrë me Zotin, do të kishte qenë më mirë të mos e kishit njohur Atë nëse jeta juaj nuk ndryshon (2 Nefi 31:14). Sigurisht, ashtu si Saulit, ju duhet një shteg i posaçëm që ta ndiqni; ose ashtu si u përgjigj i riu pasanik kur Shpëtimtari i tha të mbante urdhërimet, ju mund të pyesni: “Cilat?” (Mateu 19:18.)

Në mënyrë që të bëni atë që Zoti ka caktuar, duhet të jemi të vetëdijshëm për urdhërimet e posaçme që ka dhënë. Shenjtorët besnikë duhet ta shqyrtojnë veten vazhdimisht (1 Korintasve 11:28).

Shqyrtojeni jetën tuaj vetjake, duke përdorur kriteret në vijim të shkrimeve të shenjta:

1. Jam i vetëdijshëm për domethënien e besëlidhjes së pagëzimit dhe po e mbaj atë besëlidhje (Mosia 18:8–10; DeB 20:77–79).

2. Jam moralisht i pastër – veçanërisht i tillë. I shmangem adhurimit të perëndisë së epshit duke frenuar të gjitha pasionet e mia (Alma 38:12).
3. E mbaj Shabatin. Atë e quaj ditën time më të rëndësishme. Unë vërtet hyj në praninë e Zotit në ditën e Tij (DeB 84:24). E përmbaj veten nga të ndjekurit e kënaqësive të mia vetjake në këtë ditë (Isaia 58:14).
4. Lutem me dëshirë. Mund të them që zemra ime është shpesh e hapur ndaj Zotit në lutje (Alma 34:27). Lutjet e mia janë më shumë si një komunikim dhe më pak si përsëritje të zakonshme.
5. Duke kuptuar që Zoti vazhdimisht i ka këshilluar shenjtorët e Tij të jenë në botë por jo nga bota, modeli i jetës sime është në përputhje me standardet e Kishës në sferat në vijim:
  - a. Mënyrën e të veshurit
  - b. Fjalorin
  - c. Muzikën
  - d. Zbavitjen
  - e. Zakonet e të ngrënit
  - f. Vallëzimin
6. Unë e kam ndier dhe e dalloj fuqinë e Frymës së Shenjtë në jetën time (Smith, *Teachings*, f. 151.)
7. Megjithëse dëshmia ime ka kaluar nëpër një numër etapash, unë ndershmërisht mund të them se e di për veten time tani. Kam ndier nxitjet e Shpirtit të Shenjtë (Mateu 16:17).
8. Mund të them se jam njeri shpirtëror. Shpirtshmëria ime nuk është një teori për mua; ajo është ndërgjegje e pranishme. (Dejvid O. Mek-Kei e ka përshkruar shpirtshmërinë si “vetëdija e fitores mbi veten dhe e komunikimit me të Pafundmin”. [CR, prill 1949, f. 17.]

Të Lindur Përsëri në Risinë e Jetës

(31-12) Sauli “u Çua nga Toka”, dhe po Kështu Mundemi të Gjithë Ne

Është shkruar se çdo gjë që bën Zoti, është për të mirën e njeriut (2 Nefi 26:24). Po kështu qe me Saulin. Pas përvojës së tij me Zotin, Sauli “u çua nga toka”.

(Veprat e Apostujve 9:8.) Faktikisht, pjesa tjetër e jetës së tij u kthye në një dëshmi të parashugurimit të tij në madhësi. Më vonë ai shkroi se mund “të bë[nte] gjithçka me anë të Krishtit që [e] forcon[te]”. (Filipianëve 4:13.) Jeta e tij është dëshmi e gjallë e fjalëve të tij. Ai jep kronikën e disa prej ndodhjeve të jetës së tij – sfidave, bekimeve dhe përlëvdimeve – te 2 Korintasve, kapitujt 11 dhe 12.

Së fundmi, dëshmia e tij për Timoteun tregon rrugëtimin e tij drejt përsosurisë (2 Timoteut 4:7, 8). Pali me të vërtetë e kishte kryqëzuar burrin e dikurshëm të mëkatit. Ai qe shenjtor i lindur sërish. Sauli përndjekësi qe bërë Pali apostulli, shenjtori, njeriu i Perëndisë.

Shihni dëshminë e Palit dhe pyesni veten nëse jeni çuar “nga toka”.

A jeni mbushur me dashuri përmes Frymës së Shenjtë? Lexoni Romakëve 5:5.

Mbi çfarë themelesh mbështetet dëshmia juaj? Lexoni 1 Korintasve 2:5.

Sa fort keni luftuar kundër mëkatit? Lexoni Hebrenjve 12:4.

A luteni [të nxitur] nga Shpirti? Lexoni Romakëve 8:26.

A po i bëni të forta gjërat tuaja të dobëta? Lexoni 2 Korintasve 12:7–10. Shih edhe Ethëri 12:27.

A e keni kryqëzuar mishin në kuptimin e frenimit të pasioneve dhe lakmive tuaja? Lexoni Galatasve 5:24.

A mbështeteni te shkëmbi i zbulesës? Lexoni Galatasve 1: 11, 12.

(31-13) A do të Sjellë Ndryshim?

Dhe kështu në jetën e Saulit – më vonë [i quajtur], Pali apostulli – shikojmë shembullin parësor të njeriut që u thirr që përpara themeleve të botës dhe, për shkak të veprave të tij në jetën e tij të vdekshme, përfundimisht u përzgjedh dhe i cili madje arriti një farë shkalle përsosurie përmes Krishtit. (Shih Galatasve 4:12, Varianti i Frymëzuar.) Po kështu ndodhtë me ju! Ju jeni thirrur. Ndonjëherë ju do të përballeni me Zotin në vetë rrugën tuaj të jetës. Që të përparoni, ju duhet të bëni siç

urdhëron Zoti. Nëse çoheni nga toka plotësisht, ju do të arrini masën e shtatit të plotësisë së Krishtit

(Efesianëve 4:13) dhe të jeni, me të vërtetë, “vegla që [Ai ka] zgjedhur”.

32

“Unë të Vura si Dritë të Johebrenjve”

Tema

Zoti përmes shërbëtorëve të Tij u bën ftesë të gjithë njerëzve që të bëhen populli i Tij i zgjedhur.

Samotraka	Laodicea
Kreta	Veprat e Apostujve – Ngjarjet Ndodhën rreth Viteve 45–51 Ps.K. (13:6–18:23)
Qipro	Udhëtimi i Parë dhe i Dytë Misionar i Palit
Deti Mesdhe	Veprat e Apostujve
Jerusalemi	Pafu, Qipro
Cezarea	Pali Mallkon një Profet të Rremë
Damasku	13:6–12
Antiokia	Antioki, Pisidi
Ikoni	Shpëtimtari Ishte me Prejardhje nga Davidi
Listra	13:13–25
Derba	Ungjilli i Paraqitet Izraelit
Thesaloniki	13:26–41
Filipia	Pali dhe Barnaba u Japin Mësim Johebrenjve
Korinti	13:42–49
Athina	Ikoni, Galati
Asosi	Judenjtë Përndjekin Palin dhe Barnabën
Troasi	13:50–52; 14:1–7
Pergami	Listra, Galati
Tiatira	Pali dhe Barnaba Thërrasin si Perëndi
Sarda	14:8–18
Filadelfia	Pali Goditet me Gurë, Rivjen në Vete, Predikon
Efesi	

14:19–28

Jerusalem, Jude

Çështja e Rrethprerjes

15:1–35

Pali dhe Sila Bëhen Shokë Misionarë

15:36–41

Fryma e Shenjtë Udhëheq Punët e Palit

16:1–15

Tiatirë, Azi

Një Frymë e Ligë Dëbohet

16:16–18

Filipi, Rojtar i Burgut, Pranon Krishtin

16:19–40

Thesaloniki, Maqedoni

Pali dhe Sila i Shpëtojnë Përndjekjes

17:1–14

Athinë, Greqi

Pali Predikon për Perëndinë e Panjohur

17:15–34

Korint, Greqi

Judenj e Grekë Dëgjojnë Ungjillin

18:1–11

Judenjtë e Çojnë Palin në Gjykatë

18:12–23

Hyrje

Kur Zoti i tha Ananias që të shkonte e t’i rikthente shikimin Saulit të goditur, Anania u druajt pasi Sauli i kishte munduar së tepërmi shenjtorët. Por Zoti tha: “Ai është vegla që unë kam zgjedhur për ta sjellë emrin tim përpara johebrenjve. ... Unë do t’i tregoj atij sa shumë i

duhet të vuajë për emrin tim.” (Veprat e Apostujve 9:15, 16.)

Ndërsa do të shikoni të shpaloset shërbesa e Palit, do të bëhet vërtet e qartë që Pali që vegël e zgjedhur, që ai do të bënte një mision të madh të johebrenjtë dhe se do të vuante pa masë për të përmbushur misionin e tij.

Të thuash që Pali shkoi mes johebrenjve të kohës së vet që t’u jepte ungjillin, ndoshta nuk është mjaft, pasi ata nuk qenë të vetmit popuj johebrenj tek të cilët ndikoi ai. Që të kuptojmë ndikimin e Palit, duhet të kujtojmë edhe se shkrimet e tij vazhduan t’ua “predikonin Krishtin dhe atë të kryqëzuar” kombeve të përhapura johebraike të tokës shumë kohë pas vdekjes së Palit. Aq e tmerrshme sa që periudha e gjatë e braktisjes, karriera e famshme e Palit dhe dëshmia e përkushtuar ndihmuan pa masë në mbetjen e Jezu Krishtit në mendjen dhe zemrën e miliona njerëzve përmes epokave të errëta, madje dhe në vetë kohën tonë.

Ju do të lexoni edhe për ngutën e Palit në mbjelljen e mesazhit të ungjillit dhe të një zelli për shërbim në zemrën e miqve të tij izraelitë. Si judenj ata e kuptonin që ata (ashtu si Pali) qenë vegla të zgjedhura. Pali dha mësim që, si popull i besëlidhjes, ata (ashtu si ai) qenë të detyruar ta ndanin trashëgiminë e tyre me johebrenjtë dhe se ata (ashtu si ai) mund të prisnin të vuanin vështirësi për të kryer misionin e tyre të dhënë hyjnisht.

Kështu është dhe sot. Edhe ne jemi popull i zgjedhur; edhe ne, si izraelitët, duhet të na sillet vazhdimisht në mendje detyrimi ynë kundrejt bashkënjëzve tanë.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(32-1) Veprat e Apostujve 13:1–14, 26. Cila Është Rëndësia Kryesore e Udhëtimit të Parë Misionar të Palit?

Rëndësia e vërtetë e udhëtimit të parë misionar të Palit qëndron në faktin se çoi në krijimin e degëve të Kishës në zona mjaft larg Jerusalemit. Shumë vetë e dëgjuan dhe e pranuan mesazhin e ungjillit, të cilët përndryshe mund të mos e kishin bërë këtë. Përveç kësaj, ne kemi mundësi të shohim Palin në pozicionin e tij të ri si udhëheqës dhe organizues. Ai hyn në një qytet ku nuk

ka anëtarë, ku shumica nuk kanë dëgjuar dhe aq për Jezu Krishtin. Kur largohet, lë një degë të vogël por në lulëzim të Kishës me porosinë për të vazhduar përpara në mungesë të tij. Vëmë re edhe dëshirën e zjarrtë të Palit për t’ua predikuar ungjillin të gjithë njerëzve, pavarësisht pozitës apo prejardhjes së tyre. Kur judenjtë nuk e pranojnë fjalën e Perëndisë, Pali kthehet nga johebrenjtë. (Ku e çoi Palin udhëtimi i parë misionar? Shih seksionin e hartave.)

(32-2) Veprat e Apostujve 13:6. “Gjetën Aty një Magjistari, një Profet të Rremë”

“Armiqtë e mi thonë se kam qenë profet i vërtetë. Sigurisht, më mirë të isha profet i rremë sesa profet i rremë. ... Kur një njeri shkon duke profetizuar dhe i urdhëron njerëzit t’u binden mësimëve të tij, ai duhet të jetë ose profet i vërtetë, ose i rremë. *Profetët e rremë gjithmonë ngrihen për të kundërshtuar profetët e vërtetë dhe ata do të profetizojnë aq afër të vërtetës sa thuajse do të mashtrojnë vetë të zgjedhurit.*” (Smith, *Teachings*, f. 365.)

(32-3) Veprat e Apostujve 13:7. Kush Ishte Sergj Pali?

Ai qe prokonsulli romak për Qipron kur Pali dhe Barnaba udhëtuan drejt ishullit në udhëtimin e parë misionar. Ai përshkruhet si njeri i matur i cili kërkoi që Pali dhe Barnaba t’i predikonin. Kur pa mrekullinë e kryer nga Pali duke bërë që Elimasi, magjistari, të verbohej, ai “besoi, i mrekulluar nga doktrina e Zotit”. (Veprat e Apostujve 13:12.)

(32-4) Veprat e Apostujve 15:1. “Disa, që Zbritën nga Judeja”

“Ata vinin nga selia e Kishës, ... dhe qenë vëllezër të mirë e të njohur; por ata gabuan mbi çështjen e rrethprerjes, duke dhënë mësim doktrina të rreme dhe duke mos u drejtuar nga Shpirti. Duke qenë se Zoti shpesh i le shërbëtorët e Tij të përpiqen dhe të gjejnë zgjidhje për problemet e vështira para se të marrin përfundimisht mendimin dhe zërin e Tij me anë të zbulesës, situata të ngjashme ndodhin sot në Kishë. Për shembull, vëllezërit që shkojnë sot për t’u predikuar e për të përforcuar kishat, ndonjëherë marrin mbi vete që të mbrojnë filozofi politike, arsimore e shoqërore që u duken të drejta – me raste edhe duke pohuar që ato janë të nevojshme për shpëtim – të cilat në fakt nuk janë zëri

i Perëndisë për popullin e Tij.” (McConkie, *DNTC*, 2:139.)

(32-5) Veprat e Apostujve 15:1. “Nëse nuk Jeni Rrethprerë sipas Rritit të Moisiut, nuk Mund të Shpëtoheni”

Ordinanca e rrethprerjes u vendos nga vetë Jehova. Iu dha së pari Abrahamit dhe pasardhësve të tij në shenjë të besëlidhjes që siguronte bekime të shenjta e të përrjetshme për të gjithë ata që i shërbenin Zotit me drejtësi (Abraham 2:8–11; Zanafilla 17). Sipas ligjit të Moisiut, çdo fëmijë mashkull duhej të rrethpritej kur të ishte tetë ditësh (Levitiku 12:3). Qëllimi kryesor për këtë shenjë ishte që të shërbente si një kujtues i besëlidhjes së Perëndisë me Abrahamin (Zanafilla 17:9–14).

Në vijim të sakrificës shlyese të Jezu Krishtit, nevoja për këtë shenjë të veçantë u hoq. Ungjilli dhe bekimet e tij nuk kufizoheshin më vetëm për judenjtë; ungjilli ishte për të gjithë. Në një zbulesë dhënë Mormonit dhe të shënuar në Librin e Mormonit, Jezusi tha: “Fëmijët e vegjël janë të shëndetshëm, meqë nuk mund të bëjnë mëkat; prandaj mallkimi i Adamit hiqet nga ata tek unë, kështu që nuk ka fuqi mbi ta; *dhe ligji i rrethprerjes mbaron me mua*”. (Moroni 8:8. Kursivet shtuar.) Gjatë kohës së Jezusit dhe të apostujve qe e përhapur t’i drejtoheshe njerëzve si ata të rrethprerjes dhe ata të parrethprerjes, i pari si sinonim për judenjtë dhe ky i fundit për johebrenjtë. (Shih Galatasve 2:7). Megjithëse Kuvendi i veçantë i Jerusalemit e zgjidhi pyetjen me anë të zbulesës, prapë Pali e quajti të rëndësishme ta luftonte [këtë] problem kudo shkonte. Shumë prej të kthyerve të tij në besim qenë judenj e këmbëngulnin që edhe të gjithë johebrenjtë e krishterë duhej t’i bindeshin rritit të Moisiut. Pali e bëri të qartë që rrethprerja si për judenjtë edhe për johebrenjtë mbaronte me Krishtin. (Shih Romakëve 2, 3, 4; 1 Korintasve 7:19; Galatasve 5:6; 6:15; Kolosianëve 2:11; 3:11.)

(32-6) Veprat e Apostujve 15:7. Përse Zoti Foli me Anë të Gojës së Pjetrit?

“Pjetri [qe] presidenti i Kishës; ai merr[te] e shpall[te] mendimin dhe vullnetin e Hyjnisë mbi të gjitha gjërat.” (McConkie, *DNTC*, 2:143.)

(32-7) Veprat e Apostujve 15:28. “Në Fakt na u Duk Mirë Frymës së Shenjtë dhe Neve”

“Në këtë rast vendimi me sa duket u arrit edhe u miratua duke ndjekur procedurën e zbuluar të përdorur nga Profeti në përkthimin e Librit të Mormonit. Kjo do të thotë, vepruesit e Zotit u orvatën dhe punuan me problemin, studiuan shkrimet e shenjta, kërkuan zgjidhje të mundshme dhe bënë më të mirën e mundshme që ta zgjidhnin problemin mbi bazën e parimeve të shëndosha që njihnin. Pasi kishin arritur në atë që e quajtën zgjidhje të përshtatshme – domethënë, pranimin e thënieve të Jakobit që qenë bazuar te shpallja e parimit prej Pjetrit – ata i kërkuan Zotit nëse përfundimet e tyre qenë të vërteta dhe në përputhje me mendimin e Tij. (D. e B. 8 dhe 9.)” (McConkie, *DNTC*, 2:144–145.)

(32-8) Veprat e Apostujve 15:40. Kush Ishte Sila?

Sila për të cilin flitet te Veprat e Apostujve, mendohet të jetë i njëjti person si Silvani i letrave të Palit (2 Korintasve 1:19; 1 Thesalonikasve 1:1; 2 Thesalonikasve 1:1). Ai qe i spikatur mes udhëheqësve të Kishës në Jerusalem. Për nga aftësitë e veta, ai qe profet që predikonte ungjillin (Veprat e Apostujve 15:32). Bashkë me Palin, ai çoi në Antioki vendimin e Kuvendit të Jerusalemit në lidhje me kërkesat për anëtarësi në Kishë (Veprat e Apostujve 15:1–35). Kur Pali u grind me Barnabën, Sila u zgjodh si shoku misionar i Palit për ta shoqëruar në udhëtimin e dytë misionar. Përvojat dhe udhëtimet e tij misionare përfshijnë burgosjen në Filipi, ku rojtari i burgut dhe familja e tij u kthyen në besim (Veprat e Apostujve 16:16–40); udhëtimet për në Thesaloniki dhe pastaj Berea, me një qëndrim të shkurtër në Berea ndërsa Pali shkoi në Athinë (Veprat e Apostujve 17:1–15); dhe punët me Palin në Korint (Veprat e Apostujve 18:5; 2 Korintasve 1:19). Nëse, në fakt, Sila është vetë Silvani, ai qe shkruesi i librit të 1 Pjetrit dhe e shpuri po këtë letër të Pjetrit në Azinë e Vogël (1 Pjetrit 5:12). Ai mund të ketë qenë qytetar romak (Veprat e Apostujve 16:37).

(32-9) Veprat e Apostujve 15:40; 18:18. Cilët janë Elementët e Rëndësishëm të Udhëtimit të Dytë Misionar të Palit?

Kisha duket të jetë rritur po aq shpejt në pjesët e tjera të perandorisë sa u rrit në Jerusalem dhe përreth tij. Udhëtimi i dytë misionar i dha Palit mundësi jo vetëm t’i rivizitonte kishat e krijuara në udhëtimin e tij të parë por edhe të themelonte të tjera në zona të paprekura deri më atëherë. Kështu u vendos një praktikë e cila do të vazhdonte gjatë gjithë punës së Palit si apostull: të “shohim vëllezërit tanë në çdo qytet, ku kemi shpallur fjalën e Perëndisë, për të parë si janë”. (Veprat e Apostujve 15:36.) Por Pali nuk shkoi gjithmonë vetë në këto vende; ndonjëherë dërgoi Timoteun ose Titin ose Silën. Pra, ne fitojmë një kuptim më të qartë jo vetëm të zotësisë së tij si organizues por edhe të aftësive të tij si administrues. U bë zakon për të që të ndiqte ecurinë e vizitave me letra aprovimi apo qortimi, një metodë që Pali do ta përdorte gjatë pjesës tjetër të jetës së tij në shërbim të Krishtit. Së fundmi, ka shumë për të treguar në lidhje me atë që Pali gëzoi në masë të madhe bekimet e Frymës së Shenjtë gjatë shërbesës së tij, pasi vazhdimisht mori vegime e udhëzime në lidhje me punën dhe tregoi fuqinë e Perëndisë në shumë raste (Veprat e Apostujve 16:7–9, 26; 18:9). Shih seksionin e hartave për rrugëtimet e Palit në udhëtimin e tij të dytë.

(32-10) Veprat e Apostujve 16:16. Çfarë Është Fryma e Fallit?

Falli përcaktohet si veprimi i përcaktimit të së ardhmes me mjete të tilla si letrat, horoskopët, ëndrrat, magjitë, tabelat Ouija, seancat spiritualiste, topat e kristalit e kështu me radhë. Tregimi i fatit, apo praktika e fallit, është art i vjetër mes të lashtëve (Isaia 2:6; Danieli 2:27; 5:11); ai ka qenë dhe është i ndaluar për njerëzit e Zotit (Ligji i Përtërirë 18:9–14; Jozueu 13:22).

(32-11) Veprat e Apostujve 16:30–34. A Është Besimi në Zotin Jezu Krisht Gjithçka që Duhet për Shpëtim?

“... Në qoftë se veçohet si diçka veçmas, nëse mendohet se nuk përfshin në krahët e vet si pagëzimin edhe rrugëtimin vijues të durimit deri në fund, besimi i vetëm vështirë se është fillimi i atij shtegu që çon tek trashëgimia çelestiale. (2 Nefi 31:15–21.) Dhe në vetë rastin që kemi në dorë, Pali dhe Sila ia mësojnë ungjillin komplet grupit, i pagëzojnë dhe pa dyshim u

japin dhuratën e Frymës së Shenjtë, duke i nisur në drejtim të shpëtimit.” (McConkie, *DNTC*, 2:152.)

(32-12) Veprat e Apostujve 17:3. Çfarë Nënkuptohe me Thënien që Pali Qe “Duke Deklaruar dhe Duke Treguar” para Judenjve?

Fjala *allege [tregoj]* siç e përdorim sot ka një kuptim disi ndryshe nga ai që përdorej në ditët e përkthyesve të Variantit të Biblës nga Mbreti Jakob. Për ne, *tregoj* do të thotë pohoj, shpall, jap një propozim ose tezë, të gjitha pa provë. Por për njerëzit në fillim të shekullit të shtatëmbëdhjetë, nënkuptonte të sillje prova, të paraqisje të dhëna ose t’i mbroje pohimet me fakte. Me siguri Pali nuk do të harxhonte kohën e çmuar të tre Shabateve thjesht duke shpallur çështjen e tij për Krishtin pa paraqitur shumë fakte mbështetëse.

(32-13) Veprat e Apostujve 17:18. Çfarë Janë Epikurianët dhe Stoikët?

Epikurianizmi u quajt sipas Epikuriusit, i cili jetoi në kohën nga pak para deri pas vitit 300 Pr.K. Sipas filozofisë së tij, bota filloi të ekzistonte rastësisht dhe nuk kishte as qëllim, as plan për të. E mira më e madhe që mund të arrinte njeriu, ishte ajo që i sillte kënaqësinë më të madhe ose mungesën më të shprehur të hidhërimit dhe të dhembjes. Në kundërshtim me konceptet popullore në atë kohë e tani, epikurianizmi nuk e mbronte shthurjen në masë si qëllim në jetë, por më shumë ato gëzime që i jepnin njeriut kënaqësitë më afatgjata e të plota.

Nga ana tjetër, stoicizmi pranonte një fuqi drejtuese supreme në univers. Sipas kësaj filozofie, të gjitha gjërat ishin urdhëruar e vënë në lëvizje nga një Mendje Hyjnore, dhe njeri i urtë e stoik i vërtetë është ai që i pranon kushtet siç janë më tepër sesa t’i ndryshojë për të qenë siç dëshiron ai që këto kushte të jenë. Ky pranim kërkon kurajë e vetëkontroll të madh, pasi njeriu ka ngecur në një betejë pa fund me natyrën. Trupi nuk është një vegël për t’u dënuar apo përkujdesur; ai duhet injoruar. Në ligjëratën e tij të famshme në Kodrën e Marsit, Pali citoi nga “Phaenomena” [“Fenomeni”], vepër nga Aratus, poet cilician: “Sikurse kanë thënë edhe disa nga poetët tuaj: ‘Sepse jemi edhe ne pasardhës të tij’ [d.m.th. të Perëndisë]”. (Veprat e Apostujve 17:28.) Pothuaj po të njëjtat fjalë gjenden te vepra “Hymn to Zeus” [“Himn Zeusit”] e shkruar nga Kleanthi. Që të dy këta qenë

stoikë. Pali, duke cituar këta poetë, ndoshta nuk po orvatej t’u bënte përshtypje dëgjuesve të tij me aftësinë mendore e formimin e tij; pa dyshim që po përpiquej ta vendoste veten në të njëjtën pozitë me dëgjuesit e tij në mënyrë që të siguronte besimin e tyre dhe kështu të fitonte vëmendjen e tyre ndaj mesazhit të tij.

(32-14) Veprat e Apostujve 17:15–34. Çfarë Rëndësie Pati Vizita e Palit në Athinë?

Qyteti i Athinës, kryeqyteti i Greqisë, qe një prej mrekullive të botës së lashtë. Megjithëse në kohën e vizitës së Palit në një situatë në rënie të përgjithshme, Athina më parë kishte qenë zotëruesja krenare e më shumë gjenialiteti intelektual, e më shumë hetimi filozofik dhe e më shumë shkëlqimi arkitekturor sesa çdo qytet tjetër i kohëve të lashta. Banorët e saj, edhe gjatë periudhës së rënies, krenoheshin për trashëgiminë e tyre brilante. Përpjekje të fuqishme qenë bërë për ta ruajtur e për ta kthyer Athinën te madhështia e saj e mëparshme.

Në kohën e shekullit të parë Ps.K., Athina qe në kuptimin e plotë të fjalës një qytet-shtet i lirë, i privilegjuar të gëzonte mbrojtjen e Romës. Shumë prej ndërtesave të saj të shquara akoma po qëndronin në këmbë. Mes tyre e njohur qe Agora apo Sheshi i Tregut. Burrat kryesorë të qytetit mblidheshin aty çdo ditë për të dëgjuar diskutime, për të drejtuar punët e qytetit dhe, nëse qe e mundur, për të mësuar diçka të re (Veprat e Apostujve 17:21). Duke qenë se mesazhi i Palit qe i ri, ai siguroi një turmë dëgjuesish që në fillim fare. Me kohë, Pali u çua në të famshmin Areopag [d.m.th. Kodrën e Marsit], ndërsa shoqëruesit e tij thoshin: “A mund ta marrim vesh ç’është kjo doktrinë e re për të cilën ti flet?” (Veprat e Apostujve 17:19.) Megjithëse në masë të madhe mesazhi i Palit u refuzua, të paktën besoi një anëtar i Këshillit të Lartë, Dionis areopagiti, dhe Damaris, një grua banore e vendit, me të tjerë të papërmendur (Veprat e Apostujve 17:34).

Kodra e Marsit dhe Akropoli

(32-15) Veprat e Apostujve 17:22. “Unë Shoh se në të Gjitha Gjërat Ju Jeni Shumë Fetarë”

Në përshkrimin e fjalimit të Palit në Kodrën e Marsit drejtuar athinasve, përkthimi i Biblës nga Mbreti Jakob, që kemi ne, përdor dy fjalë që mund të ngatërrojnë domethëniet që kishte Lluka në mendje: *superstitious*

[fetarë] dhe objektet e kultit. Pali nuk po i fyer dëgjuesit e tij grekë duke i akuzuar se janë tepër supersticiozë [fetarë]; përkundrazi, po i lavdëron që janë aq fetarë. Përmendja e objekteve të tyre të kultit në dukje le të kuptohet që Pali kishte parë një grup burrash në Athinë duke adhuruar. Por ajo që pa në të vërtetë, qenë objektet ose perënditë që adhuronin. Pa i fyer aspak dëgjuesit e tij, apostulli i kujdesshëm po i përgatiste dëgjuesit e tij për një mesazh në lidhje me Perëndinë për të cilin nuk dinin asgjë.

(32-16) Veprat e Apostujve 17:26. A po Jepte Mësim Pali rreth Ekzistencës Paratokësore Kur Foli për “Kohërat me Radhë”?

Këtu kemi një pikë të rëndësishme doktrinale që përputhet saktësisht me atë të dhënë mësim nga Moisiu, i cili flet se si Perëndia u ndau “kombeve trashëgiminë e tyre, kur ndau bijtë e Adamit”, dhe “përcaktoi kufijtë e popujve, në bazë të numrit të bijve të Izraelit”. (Ligji i Përtërirë 32:8.) Nënkuptimi doktrinor i këtyre shkrimeve të shenjta është i qartë: “Nëse Zoti u përcaktoi kombeve kufijtë e banimit të tyre, atëherë duhet të jetë bërë një përzgjedhje e shpirtave që do t’i formonin këto kombe”. (Smith, *The Way to Perfection*, f. 47.) Presidenti Harold B. Li më tej shpjegoi:

“... A mund t’ia bëj secilit prej jush përsëri pyetjen: ‘Kush jeni ju?’ Ju të gjithë jeni bijtë e bijat e Perëndisë. Shpirtat tuaj u krijuan e jetuan si intelijenca të organizuara para se bota të ekzistonte. Ju jeni bekuar me pasjen e një trupi fizik për shkak të bindjes suaj ndaj disa urdhërimeve në atë gjendje paratokësore. Ju keni lindur tani në një familje tek e cila keni ardhur, në kombet tek të cilët keni ardhur, si shpërblim për llojin e jetesës që bëtë para se të vinit këtu dhe në një kohë në historinë e botës, siç i mësoi apostulli Pal njerëzit në Athinë dhe siç ia zbuloi Zoti Moisiut, të përcaktuar nga besnikëria e secilit prej atyre që jetuan para se të krijoheshin kjo botë.” (CR, tetor 1973, f. 7.)

Çështje për Meditim

Zoti na Ka Dhënë Përgjegjësinë që ta Ndihmojmë të Gjithë Njerëzimin të Bëhen “Populli i Zgjedhur”

“M’i ndani veç Barnabën dhe Saulin për veprën për të cilën i kam thirrur.” (Veprat e Apostujve 13:2.)

Udhëzimi i Zotit: “M[a] ndani veç ... Saulin për veprën”, jep një përshtypje të qartë të dallueshmërisë së Palit e gjendjes së tij prej të zgjedhuri me anë të caktimit hyjnor të tij. Kjo të kujton thënien e Zotit drejtuar Ananias, që u përmend në hyrje të këtij mësimi: “Ai është vegla që unë kam zgjedhur”.

Kjo çështje e parashugurimit të Palit u trajtua në mësimin e mëparshëm. Pali që “zgjedhur” që kohë më parë; ai që përzgjedhur në jetën paratokësore.

Ashtu si ndodh me një njeri të zgjedhur – një “veg[ël] [të] ... zgjedhur” – po ashtu ndodh dhe me një grup të zgjedhur njerëzish – një “popull të zgjedhur”. Populli i zgjedhur nga Zoti për të përmbushur një mision në tokë, nuk është zgjedhur që të rrijë e çlodhet apo të krenohet, por që të kryejë një shërbim të veçantë, i cili kërkon që ata të paracaktohen e të veçohen. Sigurisht, një popull i zgjedhur nuk do të ishte më pak i parashuguar dhe as më pak i përgatitur kujdesshëm për misionin e tyre të përbashkët sesa do të ishte një njeri i zgjedhur për misionin e tij të veçantë.

Sidoqoftë, në lidhje me mundësinë e të pasurit përfundimisht të çdo bekimi të ungjillit, nuk ka popull të “zgjedhur”, pasi ajo mundësi u jepet të gjithëve. Kur Adamit iu premtua se të gjithë pasardhësit e tij – i gjithë njerëzimi – do të kishte mundësi të fitonte bekimet e ungjillit, ai u gëzua së tepërmi (Moisiu 5:9–12). Po i njëjti premtim, në fakt, u përsërit kur Zoti dha fjalën që përfundimisht pasardhësve të Noeut (gjithë njerëzimit pas përmbytjes) do t’u bëhej thirrje nga Zoti dhe shërbëtorët e Tij (Moisiu 7:51, 52).

Por ka një rend, një radhitje, një kalendar hyjnor, siç [dhe] ka qenë, që mbizotëron në punën e Zotit. Secili prej fëmijëve të Atit tonë është diku në kalendarin e Tij, por Ai e cakton kohën e mundësisë për çdo brez, çdo komb dhe çdo individ sipas urtësisë e mirësisë së Tij të pakufishme. Vini re se si Pali e shpreh këtë të vërtetë të madhe gjithëpërfshirëse.

Lexoni Veprat e Apostujve 17:26, 27.

Abrahamit iu premtua se të gjithë ata nga çdo komb apo prejardhje të cilët do t’i bindeshin ungjillit, do të birësoheshin në familjen e tij reale dhe do të bëheshin bij të Abrahamit (duke pasur të drejtën për bekimin e shpëtimit). (Shih Abraham 2:9–11.)

Pali qe izraelit dhe shërbeu me izraelitë të tjerë në Kishë. Nëpërmjet tyre, të cilët vepruan si vegla, johebrenjtë – jo-izraelitët – e dëgjuan ungjillin dhe u përfshinë në familjen e Abrahamit me anë të birësimit për të gëzuar bekimet e premtuara. Por në masën më të madhe, izraelitët e kohës së Palit në tërësi e kishin neglizhuar misionin e tyre. Ata as nuk e përqafuan ungjillin për vete, as nuk ua çuan të tjerëve. Kështu që, atë që Isaia ua kishte shpallur paraardhësve të tyre, Pali ua rishpalli atyre pothuaj me të njëjtat fjalë.

Lexoni Veprat e Apostujve 13:47; shihni edhe Isaia 49:6.

Ata nuk kishin thjesht parabininë, por parabininë e punës dhe shërbimit.

Tani, në kohën tonë, me anë të vizitës së Moisiut në tempullin e Kirtlandit më 3 prill 1836, janë dhënë çelësat për të organizuar mbledhjen e Izraelit. (Shih DeB 110:11.) Zoti na ka shpallur: “Ju jeni fëmijët e Izraelit dhe të farës së Abrahamit”. (DeB 103:17.) Dhe përsëri, Ai e ka quajtur Vetën: “Perëndia i etërve tuaj, Perëndia i Abrahamit dhe i Isakut, dhe i Jakobit”. (DeB 136:21.)

Shenjtoret e ditëve të mëvonshme janë popull i zgjedhur, ashtu si paraardhësit e tyre izraelitë të kohës së kaluar. Por të zgjedhur për çfarë?

Lexoni DeB 29:4.

Në fund të fundit, me siguri nuk jemi “zgjedhur” që të rrimë e të mendojmë mirë për veten, sepse gjithsecili mund ta bëjë këtë!

Ju keni lexuar se si Palit “po i ziente fryma përbrenda” duke parë ata që lëngonin në errësirë nga mungesa e të vërtetës. (Veprat e Apostujve 17:16.) Ju e keni parë gatishmërinë e tij të gëzueshme për t’iu nënshtuar çdo vështirësie, për të paguar çdo çmim, me qëllim që të ushtronte privilegjin e tij për t’u sjellë shpëtim njerëzve të tjerë (p.sh. Veprat e Apostujve 16:24–33).

(32-17) Të Jesh i “Zgjedhur” do të Thotë të Jesh i “Thirrur”

Ne si shenjtore të ditëve të mëvonshme jemi “vegla [të] ... zgjedhur[a]” – një popull të cilit i janë besuar të vërteta e privilegje që janë tepër të nevojshme në jetën e secilit prej bashkëqenieve tona. Ka një nevojë të pamasë për njerëz të gatshëm që të bëjnë çfarëdo gjëje që është e nevojshme për t’i ndarë këto të vërteta e bekime me fëmijët e Atit tonë, anëtarë ose joanëtarë njëjloj.

Nuk kemi nevojë të presim që Kisha të na paraqesë një thirrje zyrtare misioni që të fillojmë. Siç kemi parë, thirrja për të ndarë dritën tonë me të tjerët tashmë është dhënë, dhe është dhënë siguria që do të kemi sukses në këtë punë më të rëndësishme mbi të gjitha punët:

1. Ne kemi plotësinë e ungjillit – njohurinë e të gjitha të vërtetave, doktrinave e parimeve të nevojshme për ta mësuar e përgatitur një njeri për shpëtim e ekzaltim.
2. Nëse ndihemi të pazotë në aftësitë tona për të dhënë mësim, duhet të mbajmë mend se kur kemi motivet e duhura, ne me të drejtë mund t’i bëjmë thirrje Frymës së Shenjtë që t’u tregojë vërtetësinë e dëshmimeve tona shpirtrove të njerëzve që u japim mësim.
3. Ne punojmë nën udhëheqjen e priftërisë, që do të thotë se ato vepra që kryejmë me drejtësi, do të pranohen e do të miratohen nga Ati ynë në Qiell.

Pak a shumë njëjloj si sigurimi që iu dha Palit (Veprat e Apostujve 18:10), neve na është premtuar që puna e sakrificave jonë nuk do të shkojnë kot, sepse ka shumë njerëz që presin vetëm për dëshminë tonë për ta përqafuar të vërtetën e për t’u bashkuar në miqësi me shenjtoret. Ne duhet të vëmë re thirrjen drejtuar Oliver Kaudrit dhe Dejvid Uitmerit dhe ta përshtatim atë te vetja: Lexoni DeB 18:9–16.

Contents

Seksioni 8

Dëshmia e Palit si një Misionar

“Edhe unë, o vëllezër, kur erdha te ju, nuk erdha me shkëlqim fjalësh a diturie, që t’ju shpall dëshminë e Perëndisë, sepse e vendosa që të mos di tjetër gjë ndër ju, veç Jezu Krishtit edhe atë të kryqëzuar.” (1 {nb}Korintasve 2:1, 2.)

Mësimet

33. Ardhja e Zotit Jezu Krisht
34. “Që Besimi Juaj të mos Qëndrojë mbi Diturinë e Njerëzve”
35. “Bëni Këtë në Përkujtimin Tim”
36. “Kërkoni me Zemër të Zjarrtë Dhuntitë më të Mira”
37. Trishtimi Prodhon për Ne një Peshë të Pamasë Lavdie
38. “Ç’të Mbjellë Njeriu, Atë edhe do të Korrë”
39. “Njeriu Është i Shfajësuar Nëpërmjet Besimit”
40. “Trashëgimtarë të Perëndisë dhe Bashkëtrashëgimtarë të Krishtit”
41. Të Zgjedhur që Përpara Themelimit të Botës

“Njerëzit e Shenjtë të Perëndisë” Shkruan:

“... {nb}Asnjë profeci e Shkrimit nuk është objekt i interpretimeve të veçanta.

Sepse asnjë profeci nuk ka ardhur nga vullneti i njeriut, por njerëzit e shenjtë të Perëndisë kanë folur, të shtyrë nga Fryma e Shenjtë.” (2 {nb}Pjetrit 1:20, 21.)

Presidenca e Parë e Kishës së Krishtit Drejtoi Gjithë Punën Misionare në Këtë Periudhë Kulmore Ungjillore

Nga njëzet e shtatë libra në Dhiatën e Re, katërbëdhjetë u shkruan nga apostulli Pal. Kjo i çoi disa komentues në përfundimin e padrejtë se puna e këtij apostulli të shquar, së bashku me letrat që shkroi, i hodhën hije punës së apostujve të tjerë. Por gjatë studimit tuaj duhet të kujtoni se “Pjetri, Jakobi dhe Gjoni, vepruan si Presidenca e Parë e Kishës në kohën e tyre”. (Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, 3:152.) Puna e përhapjes së ungjillit tanimë kishte përparuar nën drejtimin e Presidencës së Parë, përpara se të fillonte puna e Palit. Ishte nën drejtimin e tyre që Pali u dërgua te johebrenjtë (Galatasve 2:9). Dhe kjo mund të kuptohet më së miri, kur Perëndia zbulon “shumë gjëra të mëdha dhe të rëndësishme lidhur me Mbretërinë e Perëndisë” (Neni i nëntë i Besimit), që Pjetri dhe të tjerë vëllezër të hershëm udhëtuan aq shumë dhe shkruan po aq sa Pali.

Përpara se të lexoni letrat e këtyre dëshmitarëve të hershëm, do ishte me dobi të shqyrtoni atë çfarë njihet nga biografitë e tyre. Ato janë përmbledhur në vendet e duhura gjatë gjithë kursit të manualit dhe do t’ju ofrojnë disa perceptime ndihmuese, si arsyen përse apostujt e hershëm u shprehën ashtu.

Përse Apostujt e Hershëm Komunikuan me Kishën nëpërmjet Letrave

Gjatë kohës së kthimit në besim të Palit në ungjill, rreth vitit 36 {nb}Ps.K., Kisha e Jezu Krishtit ishte një organizëm i vogël besimtarësh, që zor se njihej përtej kufijve të Judesë. Afërsisht pesëmbëdhjetë ose gjashtëmbëdhjetë vjet më vonë, gjatë kohës që Pali shkroi dy letrat e tij të para, 1 dhe 2 Thesalonikasve, mesazhi i

ungjillit ishte përhapur në vende të ndryshme të Perandorisë Romake. Kisha atëherë që përhapur gjerësisht dhe metodat moderne të transportit e komunikimit të shpejtë nuk njiheshin. Gjithashtu, të kthyerit në besim në kishën e hershme erdhën nga një botë e filozofive konkurruese dhe degraduese të shpirtit. Si pasojë, problemi kryesor i autoriteteve të kishës në atë kohë që mbajtja e kishës të papërzier dhe të pandotur nga filozofitë e rreme dhe praktikat imorale të kohës, si dhe njoftimi i këtij udhëzimi në mënyrën më të shpejtë. Komunikimi me korrier përmes fjalës së drejtpërdrejtë, ose me letra drejtuar autoriteteve vendore të priftërisë, ishte mënyra më e shpejtë se si autoritetet e kishës mund t'u përgjigjeshin nevojave dhe problemeve vendore (2 Thesalonikasve 2:2). Është kundrejt këtij sfondi që Pali, pa dyshim nën drejtimin e presidencës së kishës, u frymëzua për të vënë në rregull shumë degë të kishës, që ai kishte krijuar. Në pjesën më të madhe, kjo u bë nëpërmjet letrave, katërmëdhjetë prej të cilave ne i kemi të Dhiata jonë e Re. Gjithashtu, në kanunin e Dhiatës së Re gjenden letra të drejtuesve të tjerë të priftërisë: Pjetri, presidenti i kishës; Jakobi, apostull; Gjoni, apostull dhe, disa mendojnë, pasues i presidentit që erdhi pas martirizimit të Pjetrit; dhe Juda, apostull. Secila prej letrave të tyre u shkrua për t'u ofruar inkurajim dhe udhëzim shenjtorëve të shpërndarë jashtë vendit ose për të luftuar herezinë, që kishte depërtuar në kishë.

Në Çfarë Renditje Historike u Shkruan Letrat?

Për shkak të rrëfimit të hollësishëm historik të Llukës te libri Veprat e Apostujve dhe aluzioneve të tjera subjektive në vetë letrat, ne kemi një pikëpamje të përgjithshme se kur u shkruan shumë nga letrat në kanunin e Dhiatës së Re. Sigurisht, në asnjë rast nuk mund të përcaktojmë datën e saktë për letrat. Disa letra duken të jenë shkruar gjatë udhëtimit të dytë dhe të tretë misionar të Palit, midis viteve 50 dhe 60 Ps.K.; të tjerat u shkruan gjatë burgosjes së parë dhe të dytë në Romë, rreth viteve 61 deri në 68 Ps.K.; ende të tjera duken të jenë shkruar afër fundit të shekullit të parë. Njëri, libri i Hebrenjve, nuk ka asnjë tregues kohor, duke e bërë të vështirë sugjerimin e ndonjë periudhe të saktë kohore se kur është shkruar letra. Kronologjia e letrave të Palit në këtë kurs të manualit është në thelb ajo që u përdor nga Dr. Sidney Sperry në *The Life and Letters of Paul*. Për kronologjinë e shkrimeve të Dhiatës së Re, shih Tabelën e Historisë së Dhiatës së Re në pjesën qendrore.

Biografia

Pali Misionari

Pas kthimit të tij në besim, Pali u dërgua në Damask, ku Anania, i cili ka gjasa të ketë qenë drejtuesi kryesues i kishës vendore, e ndihmoi për ta shëruar nga verbëria. Më pas Pali u pagëzua dhe mori dhuratën e Frymës së Shenjtë. Për shkak se përparoi aq shpejt në të kuptuarit e besimit të tij të ri dhe për shkak se formimi i tij në Dhiatën e Vjetër kishte qenë aq i plotë, në një kohë shumë të shkurtër Pali që në gjendje t'i habiste udhëheqësit judeas në Damask, duke vërtetuar se Jezusi është Mesia i shumëpritur. Gjatë kësaj kohe, Pali shkoi në Arabi për t'u përgatitur shpirtërisht (Galatasve 1:17). Atje, në izolim shkretëtire, mundet që lutjet dhe meditimet e tij të ishin të një fuqie të tillë sa që atij iu mësuara ungjilli nëpërmjet zbulësës së drejtpërdrejtë nga Shpëtimtari (Galatasve 1:11, 12).

Ne nuk e dimë saktësisht vendin apo kohëzgjatjen e qëndrimit të Palit në Arabi; ne dimë se në fund të kësaj kohe, ai ishte përgatitur për të filluar punët e tij misionare. Ai u kthye në Damask dhe sërish dha mësim në sinagogat judease. Këtë herë predikimi i tij i zemëroi aq shumë judenjtë sa që ata u përpoqën ta vrisnin. Anëtarët e kishës e ndihmuan Palin duke e zbritur jashtë murit të qytetit në një shportë, dhe burri i rrethuar që në gjendje të arratisë në Jerusalemin.

Ndoshta gjatë qëndrimit të tij në Jerusalemin, Pali mësoi shumë nga Pjetri lidhur me jetën në vdekshmëri dhe shërbesën e Shpëtimtarit. Pali e shfrytëzoi rastin që të predikonte ungjillin në sinagogat e Jerusalemit. Për shkak se arsyetoi me kaq fuqi dhe efektshmëri, ai i bëri armiq udhëheqësit judeas dhe ata vendosën ta vrisnin. Megjithatë, komplotet e tyre qenë të pasuksesshme, pasi Shpëtimtari ndërhyri për ta shpëtuar jetën e Palit. Zoti i shfaqet Palit në një vegim ndërsa ai po lutej në tempull dhe e paralajmëroi që të largohej nga qyteti. I bindur ndaj këtij urdhri,

Pali u largua nga Jerusalemi dhe me ndihmën e vëllezërve të kishës u arratis në Cezarea dhe përsëri u kthye në Tars, vendlindja e tij dhe kryeqyteti i krahinës së Kilikisë.

Ndërsa Pali ishte në Kiliki dhe krahinën fqinje të Sirisë, ai predikoi me energji të madhe; kështu që shumë njerëz u kthyen në besim saqë lajmi i suksesit të tij arriti te vëllezërit në Jerusalem (Galatasve 1:21–24). Më vonë, kur Barnaba kishte nevojë për ndihmë në shërbesë, pa dyshim u ndikua nga njohuria e tij për efikasitetin e Palit si misionar. Barnaba e kërkoi Palin në Tars dhe e bindi për ta ndihmuar në punët misionare në Antioki (Veprat e Apostujve 11:25, 26). Gjithashtu, u mbledhën fonde ndihme për anëtarët e varfëruar të kishës në Jerusalem. Më pas të dy burrat udhëtuan për në Jerusalem, për t'u çuar shenjtorëve ndihmën aq shumë të nevojshme (Veprat e Apostujve 11:29–31).

Te Veprat e Apostujve ne lexojmë për tre udhëtimet e njohura misionare të Palit dhe për pesë vizitat e tij në Jerusalem. Letrat e Palit, shumë prej të cilave u shkruan gjatë udhëtimeve të tij, thonë shumë për të na ndihmuar të kuptojmë detajet e jetës dhe shërbesës apostolike të Palit. Në fund të udhëtimit të tij të tretë misionar, Pali u kthye në Jerusalem. Tre ushtarë romakë e shpëtojnë atë nga vdekja e sigurt nga duart e turmave të zemëruara të judenjve. Kur kryemijësi romak mësoi për qytetarinë romake të Palit dhe komplotin judeas për ta vrarë Palin, ai caktoi disa qindra ushtarë për ta çuar Palin në Cezare, ku ai mund të mbrohej dhe të gjykohej nga Feliksi, qeveritari romak.

Ku ishte Antiokia në Marrëdhënie me Jerusalemin?

Qiproja

Jerusalemi

Damasku

Antiokia

Antiokia ishte rreth 483 km në veri të Jerusalemit.

33

Ardhja e Zotit Jezu Krisht

Tema

Ata të cilët ndjekin profetët e gjallë, janë të përgatitur për ardhjen e dytë të Krishtit.

Maqedonia

Shkruar nga Korinti Gjatë Udhëtimit të Dytë Misionar të Palit (1 {nb} dhe 2 {nb} Thesalonikasve)

Deti Egje

1 {nb} Thesalonikasve

Thesaloniki

2 {nb} Thesalonikasve

Athina

Ungjilli Vjen me Fjalë dhe Fuqi

Korinti

1:1–10

Greqia

Të Paudhët Mallkohen në Ardhjen e Dytë

Letra e Parë dhe e Dytë e Palit drejtuar Shenjtorëve në Thesaloniki, rreth viteve 52–53 {nb} Ps.K.

1:1–12

Shembulli i Palit në Thesaloniki

2:1–12

Braktisja i Paraprin Ardhjes së Dytë

2:1–12

Besimi dhe Durimi i të Kthyerve në Besim

2:13–20

Këmbëngulja për Lavdinë e Përtjetshme

2:13–17

Misioni i Timoteut në Thesaloniki

3:1–13

Lutja për Triumfin e Ungjillit

3:1–5

Jeta në Shenjtëri dhe Dashuri Hyjnore

4:1–12

Largimi nga Renegatët

3:6

Shenjtorët të Shpëtuar në Ardhjen e Dytë

4:13–18

Qëndroni Kundër Përtacisë

3:7–18

Shenjtorët e Dinë Stinë e Ardhjes së Dytë

5:1–11

Jini Shenjtorë të Vëmendshëm

5:12–28

Hyrje

Në fillim të udhëtimit të tij të dytë misionar, Pali erdhi në Thesaloniki. Çfarë përvoja dhe ndjenje e pasur duhet të fshihet në rreshtat e thjeshtë të Llukës për atë vizitë! “Dhe Pali, sipas zakonisht të vet, hyri tek ata [sinagoga judease në Thesaloniki] dhe tri të shtuna [ditë shabati] me radhë u paraqiti argumente nga Shkrimet.” (Veprat e Apostujve 17:2.)

Ky ishte Pali, itinerari dhe rruga e të cilit kishin ndryshuar dy herë nga ndikimi i Shpirtit të Shenjtë për ta çuar atë drejtpërdrejt në Maqedoni. Ky ishte Pali, i cili ishte vrerosur nga përqeshjet e një vajze të re filipiane të pushtuar nga një shpirt i lig, dhe ishte kthyer dhe e kishte dëbuar shpirtin e lig prej saj. Ky ishte Pali i cili, edhe pse ishte mesnatë dhe këmbët e tij ishin shtrënguar në pranga dhe kurrizi i tij ishte i dërrmuar dhe i përgjakur nga goditjet e vazhdueshme të kamxhikut, i këndoi himne lavdërimi Perëndisë. Apostulli, i cili u dëshmoi thesalonikasve për fuqinë e Krishtit për t’i çliruar nga mëkati, ishte apostulli që kishte dëshmuar në Filipi, për hapjen e dyerve dhe thyerjen e zinxhirëve me një dridhje të tokës. Misionari i cili erdhi në Thesaloniki për të pagëzuar, ishte misionari që nuk pranoi mundësinë e mrekullueshme për liri të siguruar nga tërmeti dhe përkundrazi qëndroi për të pagëzuar rojtarin e tmerruar të burgut.

Këto ishin përvojat e gjalla në mendjen e apostullit ndërsa erdhi te thesalonikasit me mesazhin për Krishtin. Sa me vlerë do të ishte nëse do të ishte ruajtur një anal i predikimeve të Palit në ato tri Shabate të njëpasnjëshme. Ne e dimë se ai u foli dëgjuesve të tij për Krishtin (shih Veprat e Apostujve 17:3), por nuk mund të bësh gjë tjetër veç të pyesësh veten se çfarë pyetjesh bëri ai, çfarë ngjarjesh tregoi, çfarë shkrimesh të shenjta citoi. Me siguri, ai diskutoi rreth kthimit të ardhshëm të Shpëtimtarit, pasi kur ai u dëbua nga qyteti nga judenjtë e zemëruar dhe u ktheu letra të kthyerve të tij në besim, kjo Temë u rëndoi shumë atyre. Ndërsa i lexoni këto dy letra, kujtoni fjalët e Presidentit Brigam Jang, kur ai bëri këtë pyetje:

“A jeni përgatitur për ditën e hakmarrjes që do të vijë, kur Zoti do të shkatërrojë të ligjtë nëpërmjet shkëlqimit të ardhjes së tij? Jo. Atëherë, mos jini shumë të shqetësuar për Zotin që të shpejtojë punën e tij. Le të përqendrohet shqetësimi ynë mbi këtë gjë të vetme, shenjtërimin e vetë zemrave tona, pastrimin e vetë sëmundjeve tona, përgatitjen e vetes sonë për qasjen e ndodhive që po nxitojnë mbi ne. Ky duhet të jetë shqetësimi ynë, ky duhet të jetë mësimi ynë, kjo duhet të jetë lutja jonë e përditshme. ... Kërkoni të kini shpirtin e Krishtit, që ne të mund të presim me durim kohën e Zotit dhe ta përgatisim veten për kohët që po vijnë. Kjo është detyra jonë.” (*Deseret News* [Salt Lake City], 1 maj 1861.)

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

1 Thesalonikasve

(33-1) 1{nb}Thesalonikasve 1:1. Përse u Shkroi Pali Thesalonikasve dhe Kur u Shkruan Letrat?

Misionarët u dëbuan nga Thesaloniki nga judenjtë e zemëruar (Veprat e Apostujve 17:5, 10). Prej andej Pali shkoi në Berea, më pas në Athinë dhe vazhdoi në Korint, ku Sila dhe Timoteu u bashkuan me të. Më pas Pali e dërgoi sërisht Timoteun në Thesaloniki për të parë kushtet në degë.

Ndërkohë që Timoteu ishte me shenjtorët thesalonikas, duke vëzhguar kushtet e degës rishtare, ai me sa duket këshilloi e ngushëlloi anëtarët dhe u kujtoi atyre detyrat e zotimet ndaj ungjillit. Pas kësaj, ai u kthye në Korint dhe i raportoi Palit. Nga raportimi i Timoteut dhe në saje të përvojës së mëparshme të Palit në Thesaloniki, apostulli ishte në gjendje t’u shkruante shenjtorëve dhe t’i lëvdonte për shembujt e tyre të krishterë.

Ai u shkroi atyre një letër ngushëllimi dhe inkurajimi, që ata të mund të ishin në gjendje të vazhdonin për të duruar persekutime e sprova dhe të qëndronin të palëkundur në besimin e tyre në Zotin Jezu Krisht. Shkruar për anëtarët, shumica e të cilëve para pagëzimit duket të mos kenë qenë hebrenj, libri u kushton vëmendje problemeve që me gjasa ishin të veçanta për johebrejtë e kthyer në besim. Tri problemet me të cilat u përballën të kthyerit në besim në Thesaloniki ishin pyetjet e solidaritetit shoqëror, pastërtisë seksuale dhe punës së ndershme. Nëse pjesa më e madhe e shenjtorëve thesalonikas do të ishin të kthyer judeas në besim, do të shihej se ata nuk do të kishin pasur të njëjtat probleme në një shkallë të tillë. Përse? Sepse judenjtë kishin gëzuar një formim nga ligji i Moisiut, që nxiste lidhje shoqërore dhe veçanërisht familjare, shkruajonte mëkatit seksual dhe theksonte virtytin e gjashtë ditëve punë.

Letrat drejtuar Thesalonikasve ishin shkruar, me aq sa mund të përcaktohet, nga Korinti, disa muaj pasi Pali ishte larguar nga Maqedonia, ndoshta afër fundit të vitit 52{nb}Ps.K..

(33-2) 1{nb}Thesalonikasve 1:1. Kush ishin Silvani dhe Timoteu?

Silvani ishte një formë tjetër e emrit Sila; ky njeri mendohet të jetë personi që shoqëroi Palin në udhëtimin e dytë misionar. (Shih shpjegimin te Veprat e Apostujve 15:40.)

Timoteus [Timotheus] është Timoteu [Timothy]. (Shih skemën biografike te hyrja e seksionit 11.)

(33-3) 1{nb}Thesalonikasve 1:10. Si Mund t’i Shpëtojnë Shenjtorët Zemërimin që po Vjen?

Profeti Jozef Smith tha:

“Duket sikur është ngulitur thellësisht në mendjet tona se shenjtorët duhet të shkojnë në çdo derë që do të duket të jetë e hapur për ta, për të fituar një pikëmbështetje në tokë, dhe të jenë duke bërë të gjithë përgatitjen që është brenda fuqisë së tyre për stuhitë e tmerrshme që po mbidhen tani në qiejt, ‘një ditë me re, me errësirë dhe zymti, dhe me errësirë të dendur’, siç u tha nga Profetët që tani nuk mund të vonohet për një kohë të gjatë. {nb}...” (*Teachings*, f. {nb}141.)

“Zemërim[i] që po vjen” është “[shkatërimi [i] neverisë që i pret të ligjtë, si në këtë botë, edhe në botën që vjen”. (DeB 88:85.)

(33-4) 1{nb}Thesalonikasve 2:2. Çfarë Nënkuptohej me Shpalosje të Ungjillit “Midis Kaq Përppjekjesh”?

Është sugjeruar që fjala *përppjekje* në vargun {nb}2 duhet të përkthehet nga greqishtja si “konflikt” – duke iu referuar çfarëdo lufte, të jashtme apo të brendshme. Nganjëherë fjala *kundërshtim* përdoret në vend të *përppjekje*. Cilido interpretim të përdoret, ajo që duket të jetë e qartë është fakti se Pali që në gjendje të predikonte ungjillin vetëm duke duruar shumë konflikte me judenjtë dhe johebrejtë antagonistë, duke luftuar fuqishëm me sprova ideore dhe duke përjetuar vështirësi të mëdha. Sikurse Pali, misionarët sot duhet të durojnë shumë vështirësi dhe kundërshtime – joanëtarë antagonistë, dyshime dhe tundime të imponuara nga vetja dhe djalli, madje dhe vështirësi fizike e financiare. Dhe sikurse Pali, misionarët sot kapërcejnë dhe durojnë në të njëjtën mënyrë: përmes këmbënguljes së lindur prej besimit në Zotin Jezu Krisht.

(33-5) 1{nb}Thesalonikasve 4:3–5. Çfarë do të Thotë të Mbash Enën e Dikujt në Shenjtëri dhe me Nder?

Fjala *enë* në këtë fragment është shpjeguar që do të thotë “trup”. Burrat dhe gratë duhet t’i kontrollojnë trupat e tyre, t’i respektojnë trupat e tyre si tempuj të Perëndisë dhe t’i trajtojnë ato me nder. Ata nuk duhet t’i përdorin ato si mjete për vetëkënaqje epshore.

“Të jesh i shenjtëruar do të thotë të bëhesh i pastër, i dëlirë dhe i panjollë; të lirohesh nga gjaku dhe mëkatet e botës; të jesh një krijesë e re e Frymës së Shenjtë, një njeri trupi i të cilit është përtërirë nga rilindja e Shpirtit. Shenjtërimi është një gjendje e shenjtë, një gjendje e arrirë vetëm nëpërmjet bindjes ndaj ligjeve dhe ordinancave të ungjillit. Plani i shpëtimit është sistemi dhe mjeti i siguruar, përmes të cilit njerëzit mund të shenjtërojnë shpirtat e tyre dhe në këtë mënyrë të bëhen të denjë për trashëgiminë çelestiale.” (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. {nb}675.)

(33-6) 1{nb}Thesalonikasve 5:2. “Sepse Ju Vetë e Dini Shumë Mirë se Dita e Zotit do të Vijë, si një Vjedhës Natën”

“Unë nuk e di se kur do të vijë ai. Askush nuk e di. Madje edhe engjëjt e qiejve janë në padituri në lidhje me atë të vërtetë të madhe. [Shih Mateu 24:36, 37.] Por di këtë, se *shenjat që janë treguar, janë këtu*. Toka është plot me gjëma, andralla. Zemrat e njerëzve po ligështohen. Ne i shohim shenjat sikurse shohim pemën e fikut të nxjerrë gjetet e saj; dhe duke ditur se koha është pranë, është e nevojshme që ju dhe të gjithë njerëzit mbi faqen e tokës, t’u *kushtojnë vëmendje fjalëve të Krishtit, apostujve të tij dhe të qëndrojnë zgjuar*, sepse ne nuk e dimë as ditën as orën. Por unë ju them këtë, ajo do të vijë si një vjedhës natën, kur *shumë prej nesh nuk do të jenë gati për të*.” (Smith, *Doctrines of Salvation*, 3:52–53.)

Pali e krahason ardhjen e Zotit me ardhjen e një vjedhësi natën. Me fjalë të tjera, ajo do të vijë –

1. Papritur.
2. Pa paralajmëruar. Shih edhe DeB 106:4, 5.

Por ndikimi që do të ketë te njerëzit, do të ndryshojë pasi ka dy kategori thelbësisht të ndryshme njerëzish.

Duke vazhduar analogjinë e natës dhe ditës, Pali i titullon këto dy kategori si më poshtë:

Bij të Natës

Këta janë njerëzit e botës që jetojnë në errësi. Si rrjedhojë, ata nuk do “t’i shohi[n]” shenjat që paralajmërojnë afrimin e kësaj ngjarjeje të madhe. “Dita e Zotit” do të jetë ditë e frikshme për ta.

Bij të Ditës

Këta janë ata që jetojnë në dritë dhe të vërtetë. Ata “i shohin” shenjat paralajmëruese dhe si rrjedhojë janë të përgatitur shpirtërisht për ardhjen e Jezusit. Për ta, “dita e Zotit” do të jetë ditë e lavdishme.

Pali nuk i përshkruan ose diskuton më tej bijtë e natës, pasi nuk kërkohet asnjë përgatitje ose cilësi e veçantë për t’u klasifikuar si një prej tyre. Por ai shpjegon qartësisht se si një person mund të bëhet bir i ditës: Ata të cilët janë bij të ditës do të jenë esell; që do të thotë, ata do të njohin natyrën e thellë e të rëndësishme të jetës dhe nevojën për përgatitje shpirtërore. Ata do t’i lënë “gjërat solemne të përjetësisë” të pushojnë në mendjet e tyre. (Shih DeB 43:34.) Bijtë e ditës gjithashtu do të vishen me tritribute të mëdha, domethënë, besimin, dashurinë dhe shpresën e shpëtimit (1 {nb}Thesalonikasve 5:8). Veç kësaj, ata do të luftojnë të përmirësojnë marrëdhëniet e tyre si me Perëndinë edhe me njeriun. Pali rendit shtatë mënyra specifike për t’i bërë të dyja.

Shqyrtoni 1 {nb}Thesalonikasve 5:11–15 dhe rendisni hapat që një shenjtër duhet të ndërmarrë për të përmirësuar marrëdhënien me bashkëqeniet e tij.

Shqyrtoni 1 {nb}Thesalonikasve 5:16–22 dhe rendisni hapat që një shenjtër duhet të ndërmarrë për të përmirësuar marrëdhënien me Perëndinë e tij.

Premtimi i Palit është se nëse e bëjmë këtë, atëherë Perëndia do të na shenjtërojë. Shenjtërimi i tillë ose pastrimi, më pas bën të mundur që “gjithë fryma [jonë], shpirt[i] e trup[i], të ruhet pa të metë për ardhjen e Zotit tonë Jezu Krisht”. (1 {nb}Thesalonikasve 5:23.)

(33-7) 1{nb}Thesalonikasve 5:12, 13. “Të Keni Respekt për Ata që Mundohen Midis Jush, që Janë në Krye ndër Ju në Zotin”

Anëtarët e Kishës duhet të respektojnë së tepërmi udhëheqësit kishtarë që kryesojnë mbi ta. Kritika, gjetja e defekteve, të folurit pa kujdes dhe thashethemet duhet të hiqen; dhe duhet të mbizotërojë qëndrimi ndihmues, lavdërimi i ndershëm, dashamirësia dhe vetëpërmbytja. Po i njëjti respekt dhe nderim duhet t’u jepet të gjithë atyre që punojnë për të ndërtuar mbretërinë. Në ç’mënyrë duhet të fitohet një nderim i tillë nga ata që mbajnë priftërinë? Këshilla vijuese është me vlerë të madhe për burrat në Kishë: “Nëse do ta nderoni Priftërinë e Shenjtë *së pari te vetja*, ju do ta nderoni atë tek ata që ju kryesojnë dhe tek ata që administrojnë thirrje të ndryshme kudo në Kishë”.

Për gratë e Kishës, konkluzioni është po aq i vërtetë, sipas Presidentit Smith: “Nëse do ta nderoni Priftërinë e Shenjtë te [bashkëshortët, baballarët dhe bijtë tuaj], ju do ta nderoni [atë priftëri dhe thirrjet e saj] tek ata që ju kryesojnë dhe tek ata që administrojnë thirrje të ndryshme kudo në Kishë”. (Joseph{nb}F. Smith, siç çitohet te F.{nb}W. Otterstrom, “A Journey to the South”, *Improvement Era*, dhjetor 1917, f.{nb}106.)

(33-8) 1{nb}Thesalonikasve 5:14. “Ngushëlloni Zemërlëshuarit”

Fjala *zemërlëshuar* ndoshta është më mirë të shkruhet si “të druajturit”. Këshilla është të ngushëllojmë ata të cilëve u mungon kuraja ose vendosmëria për ta jetuar ungjillin. (Shih McConkie, *DNTC*, 3:58.)

(33-9) 1{nb}Thesalonikasve 5:19. “Mos e Shuani Frymën”

“Në Kishën e vërtetë do ekzistojnë gjithmonë shfaqje të fuqishme të Shpirtit të Perëndisë. Prirja për t’i vënë fre dhe për ta fundosur këtë është e botës.” (McConkie, *DNTC*, 3:58.)

(33-10) 1{nb}Thesalonikasve 5:26. Çfarë do të Thotë Pali nëpërmjet Shprehjes “Përsëndetni të Gjithë Vëllezërit me Puthje të Shenjtë”?

Ky varg te Varianti i Frymëzuar shkruhet: “Përsëndetni të gjithë vëllezërit me një përsëndetje të shenjtë”.

2 Thesalonikasve

(33-11) 2{nb}Thesalonikasve 1:9. Çfarë është “Shkatërrim[i] [i] Përjetshëm”?

Të provosh shkatërrimin e përjetshëm është si të marrësh vdekjen shpirtërore “që është ndarje nga prania e Perëndisë dhe të vdesësh për gjërat që çojnë drejt drejtësisë”. (McConkie, *DNTC*, 3:61.)

(33-12) 2{nb}Thesalonikasve 2:2. Cili është Kuptimi i “As prej Ndonjë Letre Gjoja të Shkruar prej Nesh”?

Te Varianti i Frymëzuar thuhet: “Që të mos ju priset shpejt mendja, apo të trazoheni nga letra, që nuk e merrni prej nesh; as nga shpirti, as nga fjala, ngaqë dita e Krishtit është pranë”. (Theksimi i shtuar.)

(33-13) 2{nb}Thesalonikasve 2:3. Çfarë Është “Rënia” që do të Ndodhë përpara Ardhjes së Dytë?

Fjala greke që përdor Pali, është *braktisje*, fjalë nga e cila rrjedhin fjalët *heqje dorë, ndërroj (fenë)* dhe *braktisës*. Kuptimi i mirëfilltë i fjalës është të rebelohesh; por në përdorimin laik grek do të thoshte kryengritje politike ose ndryshimi i formave qeverisëse. Fragmenti te Thesalonikasve është një referencë për braktisjen që duhej të ndodhte përpara se Zoti të kthehet në tokë për të sunduar dhe për të mbretëruar në madhësi dhe fuqi.

(33-14) 2{nb}Thesalonikasve 2:3. Kush është “I Biri i Humbjes”?

Satani dhe ata të cilët bashkë me të u rebeluan kundër Perëndisë në qiell dhe u dëbuan, njihen si bij të humbjes. Këta shpirta të rebeluar “*zgjodhën të ligën pasi patën pasur dritën*. Ndërsa banonin në praninë e Perëndisë ata *me qëllim nisën rebelimin*. Misioni i tyre në tokë është që të përpiqen të shkatërrojnë shpirtat e njerëzve dhe t’i bëjnë ata të mjerë sikurse ata vetë janë të mjerë.” (Smith, *Doctrines of Salvation*, 2:219.) Fjala *humbje* e ka rrënjën nga latinishja *perditus*, që do të thotë “të shkatërrosh” dhe është një titull që iu dha Satanit (DeB 76:26). Si rrjedhojë, në këtë fragment Pali i referohet Satanit.

(33-15) 2{nb}Thesalonikasve 2:7. Çfarë është Misteri i Paudhësisë?

“Fraza në dukje e paqartë, ‘ai që e ndalon tashti’, mund të kuptohet më lehtë duke kujtuar se në formën e vjetër të anglishtes ‘ndaloj’ kishte kuptimin ‘kufizoj’ ose ‘pengoj’. Si rrjedhojë, fragmenti mund të kuptohet si një deklaratë që shpirti i paudhësisë tashmë u vu në veprim edhe pse i kufizuar ose i penguar për një kohë; dhe se më vonë edhe ky kufizim do të zhdukej dhe e keqja do të ishte në fuqi. Te Varianti i Korrigjuar i Dhiatës së Re ky fragment është paraqitur kështu: ‘ – shkelja tashmë vërtet vepron është vetëm njëri që kufizohet tani, derisa ai të hiqet qafe’.

Thjesht personi ose subjekti i referuar si ushtrues kufizimi mbi fuqitë e paudhësisë në atë kohë ka shkaktuar diskutim. Disa shkrues besojnë se prania e apostujve veproi në këtë mënyrë, ndërsa të tjerë besojnë se është fjala për fuqinë kufizuese të qeverisë romake. Dihet se politika romake që të kundërshtojë grindja fetare, dhe të lejohej një masë e madhe lirie në format e adhurimit për aq sa perënditë e Romës nuk rrezikoheshin dhe as nuk çnderoheshin faltoret e tyre. Ndërkohë që epërsia e Romës refuzoi ‘misteri[n e] paudhësisë’ të mishëruar te apostulli, kisha veproi thujse pa kufizim.

Fraza ‘misteri i paudhësisë’ sikurse u përdor nga Pali është kuptimplote. Të spikatur midis zvetënuesve të hershëm të besimit të krishterë ishin ata të cilët sulmuan thjeshtësinë e tij dhe mungesën e mbylljes në vetvete. Kjo thjeshtësi ishte kaq e ndryshme nga misteret e Judaizmit dhe ceremonitë misterioze të idhujtarisë së pafe, sikurse që zhgënjyese për shumë; dhe ndryshimet më të hershme në formën e krishterë të adhurimit u shënuan me futjen e riteve mistike.” (Talmage, *The Great Apostasy*, f. {nb}41–42.)

Sipas Variantit të Frymëzuar, deklarata “derisa plotësohet koha që ai të hiqet qafe” i referohet Satanit, i cili po shkaktonte dhe ende po shkakton mjerim, pakënaqësi dhe mëkat anembanë botës. Ai do të vazhdojë të veprojë kështu derisa të lidhet nga Zoti në fillim të Mijëvjeçarit. (Shih McConkie, *DNTC*, 3:63.) Te Varianti i Frymëzuar thuhet: “Pasi misteri i paudhësisë tashmë vërtet vepron dhe ai është, që tani vepron, dhe Krishti e lejon atë të veprojë, derisa plotësohet koha që ai të hiqet qafe”.

(33-16) 2{nb}Thesalonikasve 2:9. A ka Fuqi Satani që të Bëjë Shenja dhe Mrekulli?

Satani ka fuqi të madhe për të bërë shenja dhe mrekulli të rreme. Ai ka fuqi që të imitojë mrekullitë e Perëndisë – të dëshmojë përpjekjet e magjistarëve në oborrin e Faraonit kur ata imituan mrekullitë e Moisiut dhe Aaronit (Eksodi 7, 8). Satani ka fuqi mbi elementet. Ai është mjeshtër i gënjeshtres. Ai mund të shfaqet si engjell drite (2{nb}Korintasve 11:14). Ai është një gojëtar. Ai ka dhuratën e gjuhëve. Të shumta janë fuqitë e Satanit që i përdor për t’i drejtuar njerëzit në rrugën e humbur. Ata shpirtra që ndoqën Satanin, kanë po të njëjtat aftësi në shkallë më të vogla (Zbulesa 16:14). Në të gjitha këto, “fuqia e djallit është e kufizuar; [dhe] fuqia e Perëndisë është e pakufishme”. (Young, *Discourses of Brigham Young*, f. {nb}68.)

(33-17) 2{nb}Thesalonikasve 2:11. A Kërkon Perëndia që t’i Gënjejë Njerëzit?

Perëndia nuk përpiqet që t’i gënjejë njerëzit, pasi Ai është një Perëndi i vërtetë dhe nuk mund të gënjejë (DeB 62:6; Ligji i Përtërirë 32:4). Ai vërtet i lejon njerëzit që të besojnë ndërsa ata luten. Nëse ata zgjedhin që të pranojnë gënjeshtren, Ai nuk i detyron ata të mendojnë ose bëjnë të kundërtën.

“... {nb}Nëse njeriu duhet të shpërblehet për drejtësi dhe të ndërkohet për ligësi, atëherë drejtësia zakonore kërkon që atij t’i jepet fuqia e veprimit të pavarur. Njohuria e së mirës dhe së keqes është thelbësore për përparimin e njeriut në tokë. Nëse ai detyrohet që të veprojë drejt gjithë kohën apo nëse joshet i pashpresë për të kryer mëkat, ai nuk do të meritonte as bekim për të parën as ndëshkim për të dytën. {nb}...”

Perëndia po qëndron në hijen e përjetësisë, më duket mua, duke vajtuar për pasojat e pashmagshme të marrëzive, shkeljeve dhe mëkateve të fëmijëve të Tij të pabindur, por ne nuk mund ta fajësojmë më Atë për këto më shumë sesa mund të fajësojmë një baba që mund t’i thotë të birit: ‘Ka dy rrugë, biri im, njëra të çon djathtas, tjetra majtas. Nëse ecën tek ajo që të çon djathtas, ajo do të të drejtojë te sukcesi dhe lumturia. Nëse merr atë që të çon majtas, ajo do të të sjellë mjerim, pakënaqësi dhe mbase vdekjen, por ti zgjidh atë që do. Ti duhet të zgjedhësh; nuk do të të detyroj

asnjëren.’ {nb}...” (McKay, *Pathways to Happiness*, f. {nb}90–91, 93.)

Ndaj Pali po këshillon se Perëndia i lejon njerëzit që të gënjehen sepse ata “nuk pranuan ta duan të vërtetën për të qenë të shpëtuar”. (vargu {nb}10.)

(33-18) 2 {nb}Thesalonikasve 3:6. A Mendohet Vërtet që Ne t’i Largojmë Bashkëqeniet Tona “nga Çdo Vëlla që Ecën i Çrregullt”?

“Armiqtë nga përbrenda, tradhtarët ndaj Kauzës, kultistët që zvetënojnë doktrinën dhe praktikën që të çojnë drejt shpëtimit, shpesh tërheqin të tjerë bashkë me ta dhe më shumë shpirtë trashëgimorë e tyre të parashikuar në mbretërinë qiellore. Kur kultistët dhe armiqtë bëhen të vendosur në kundërshtimin e tyre ndaj Kishës, dhe kur kërkojnë t’i kthejnë të tjerët në qëndrimet e tyre të ndryshme, drejtimi i urtësisë është që t’i shmangim ata, siç tregon Pali këtu, dhe t’i lëmë në duart e Zotit.” (McConkie, *DNTC*, 3:66.)

(33-19) 2 {nb}Thesalonikasve 3:8. Çfarë Nënkuptohej me “Dhe nuk Kemi Ngrënë Falas Bukën e Ndonjërit”?

“Madje edhe Pali dhe shokët e tij shërbetarë, që në fakt patën ndihmë materiale nga shenjtorët, zgjedhën që të vendosnin një shembull të vetëmbështetjes. Ka rreziqe në një shërbesë me pagesë.” (McConkie, *DNTC*, 3:67.)

(33-20) 2 {nb}Thesalonikasve 3:16. Si Mundet Zoti “[T]u Japë Vazhdimisht Paqe”?

“Paqja e Krishtit nuk vjen përmes të kërkuarit të gjërave sipërfaqësore të jetës, dhe as nuk vjen veç nëse buron nga zemra e individit. Jezusi u tha dishepujve të tij: ‘Unë po ju lë paqen, po ju jap paqen time: unë po jua jap, po jo si e jep bota. {nb}...’ (Gjoni 14:27.) Prandaj, Biri i Njeriut, zbatuesi i vullnetit e i dhiatës të tij vetjake, u dha dishepujve dhe njerëzimit ‘të parin e të gjitha bekimeve njerëzore’. Ishte një trashëgimi e përcaktuar sipas bindjes ndaj parimeve të ungjillit të Jezu Krishtit. Si rrjedhojë i është lënë trashëgimi secilit individ. Asnjë person nuk është në paqe me veten kur shkel ligjin e së drejtës, qoftë duke u marrë me veten duke kënaqur pasionin, dëshirën, duke iu dhënë tundimeve kundër ndërgjegjes së tij akuzuese, apo në marrëdhënie me bashkëqeniet e tij, duke qenë i

pavërtetë ndaj mirëbesimit të tyre. Paqja nuk i vjen shkelësit të ligjit; paqja vjen nga bindja ndaj ligjit; dhe është ai mesazh që Jezusi do të na vinte të shpallnim ndër njerëz.” (David {nb}O. McKay në *CR*, tetor 1938, f. {nb}133.)

Çështje për Meditim

Nëse Jeni të Përgatitur, Ju s’do të Frikësoheni

Ndonjëherë ekzistojnë njerëz që kanë frikëra të mëdha lidhur me ardhjen e dytë të Zotit. Janë dëgjuar të thonë: “Janë profetizuar shumë ngjarje të frikshme, shpresoj që të vdes përpara se Zoti të vijë sërish!” A janë të tilla ndjenja të justifikueshme? A ka ndonjë shpresë për të drejtët që mund të jetojnë për të parë Ardhjen e Dytë?

(33-21) Ata të Cilët Ndjekin Profetët, nuk Duhet të Frikësohen

“Teksti im sot është nga një zbuluesë e Zotit drejtuar Jozef Smithit, Profetit, në një konferencë të Kishës më 2 janar {nb}1831, si vijon: ‘... {nb}nëse jeni të përgatitur, ju s’do të frikësoheni’. (DeB 38:30.)

Te seksioni 1 i Doktrinës e Besëlidhjeve të mrekullueshme, një vëllim shkrimi i shenjtë modern, ne lexojmë këto fjalë: ‘Përgatituni ju, përgatituni ju për atë që do të vijë. {nb}...’ (DeB 1:12.) Më tej në po të njëjtën zbuluesë janë këto fjalë paralajmëruese: ‘... {nb}Unë, Zoti, duke e ditur fatkeqësinë që do të vinte mbi banorët e tokës {nb}...’ (DeB 1:17.)

Cilat janë disa fatkeqësi për të cilat duhet të përgatitemi? Te seksioni 29, Zoti na paralajmëron për ‘stuhi breshëri, e dërguar për të shkatërruar prodhimet e tokës’. (DeB 29:16.) Te seksioni 45 ne lexojmë për ‘një ndëshkim përmbytës; sepse një sëmundje shkatërruese do të mbulojë tokën’. (DeB 45:31.) Te seksioni 63 Zoti deklaroi se ai ka ‘shpallur luftëra mbi faqen e tokës. {nb}...’ (DeB 63:33.)

Te Mateu, kapitulli 24, ne mësojmë për ‘zi buke, murtajë dhe tërmete. {nb}...’ (Mateu 24:7.) Zoti shpalli se këto fatkeqësi dhe të tjera do të ndodhin. Këto profeci të veçanta nuk duken të jenë të kushtëzuara. Zoti, me njohurinë e tij paraprake, e di atë që do të ndodhë. Disa mund të ndodhin nga manipulimet e njeriut; të tjera nga forcat e natyrës dhe natyra e Perëndisë, por që do të vijnë duket e sigurt. Profecia

është vetëm histori e anasjelltë – një zbulim hyjnor i ngjarjeve të ardhshme.

Sidoqoftë, përmes të gjithë kësaj, Zoti Jezus Krishti ka thënë: ‘... {nb} nëse jeni të përgatitur, ju s’do të frikësoheni’. (DeB 38:30.)

Atëherë, cila është rruga e Zotit për të na ndihmuar që të përgatitemi për këto fatkeqësi? Përgjigjja gjithashtu gjendet te seksioni {nb} 1 i Doktrinës e Besëlidhjeve, ku thotë:

‘Prandaj unë, Zoti, duke e ditur fatkeqësinë që do të vinte mbi banorët e tokës, thirra shërbëtorin tim, Joseph Smith të Riun dhe i fola atij nga qielli e i dhashë urdhërime;

Dhe gjithashtu u dhashë urdhërime të tjerëve. {nb} ...’ (DeB 1:17–18.) Ai gjithashtu ka thënë: ‘I hetoni këto urdhërime, sepse ato janë të vërteta e besnike dhe profecitë e premtimet që janë në to, të gjitha do të përmbushen’. (DeB 1:37.)

Atëherë, ja tek është çelësi – shihni tek profetët për fjalët e Perëndisë, që do të na tregojnë mënyrën se si të përgatitemi për fatkeqësitë që do të vijnë. Pasi Zoti në po atë seksion shpall: ‘Atë që unë, Zoti, kam thënë, e kam thënë dhe nuk justifikohem; dhe ndonëse qiejt dhe toka do të kalojnë, fjala ime nuk do të kalojë, por do të përmbushet e gjitha, qoftë nëpërmjet zërit tim apo nëpërmjet zërit të shërbëtorëve të mi është njësoj’. (DeB 1:38.)

Përsëri, Zoti i paralajmëroi ata të cilët do të refuzonin fjalët e frymëzuara të përfaqësuesve të tij, me këto fjalë: ‘... {nb} dhe dita vjen kur ata që nuk do ta dëgjojnë zërin e Zotit, as zërin e shërbëtorëve të tij, as nuk do t’u vënë veshin fjalëve të profetëve dhe apostujve, do të shfarosen nga mesi i njerëzve’. (DeB 1:14.)” (Ezra Taft Benson në *CR*, tetor 1973, f. {nb} 89.)

(33-22) Siguria Jonë e Vetme Është Bindja

“Tani e vetmja siguri që ne kemi si anëtarë të kishës së tij është të bëjmë saktësisht atë që Zoti tha në Kishë në atë kohë kur ajo u organizua. Ne duhet të mësojmë t’ua vëmë veshin fjalëve dhe urdhërimeve që Zoti do të japë përmes profetit të tij, ‘ashtu siç i merr ato, duke ecur gjithë shenjtëri përpara meje; ... sepse fjalën e tij duhet ta merrni si nga goja ime, plot durim e besim’. (DeB 21:4–5.) Do të ketë disa gjëra që kërkojnë durim dhe

besim. Juve mund të mos e pëlqeni atë që vjen nga autoriteti i Kishës. Ajo mund të hedhë poshtë pikëpamjet tuaja politike. Ajo mund të hedhë poshtë pikëpamjet tuaja sociale. Ajo mund të ndërhyjë disi në jetën tuaj shoqërore. Po nëse ua vini veshin këtyre gjërave, si nga goja e vetë Zotit, me durim e besim, premtimi është se ‘portat e ferrit nuk do të hapen kundër jush; po, dhe Zoti Perëndi do t’i shpërndajë fuqitë e errësirës përpara jush dhe do të bëjë që qiejt të dridhen për të mirën tuaj dhe për lavdinë e emrit të tij’. (DeB 21:6.)” (Harold {nb} B. Lee në *CR*, tetor 1970, f. {nb} 152.)

Çfarë do të thotë t’u vësh veshin profetëve të gjallë? A do të thotë ajo që thjesht të bëni atë që ata thonë kur të goditeni nga fatkeqësitë?

Vetëm të përgatiturit shpirtërisht do të durojnë pa frikë në ditët në vazhdim. Autoritetet e Përgjithshme të Kishës japin shumë këshillë që, ndonëse nuk lidhet drejtpërdrejt me përgatitjet për fatkeqësitë, lidhet drejtpërdrejt me shpirtshmërinë. Vlerësoni ndershmërisht në vetë zemrën tuaj pyetjet vijuese:

- A e pranoni dhe e ndiqni këshillën e profetëve të gjallë?
- A zbatohet ky pranim në gjëra të tilla si daljet në takime, veshjen dhe kodet morale si dhe në mësimet doktrimore?
- Megjithëse vendime të tilla ende mund të jenë ardhmëri, a keni vendosur tashmë në mënyrë të palëkundshme se do t’ua vini veshin këshillës së profetëve për nënat punëtore; kufizimit të madhësisë së familjes për arsye rehatie, arsimimi ose rritjeje të të ardhurave; ose ndonjë këshillë tjetër që nganjëherë bën që disa nga të rinjtë e Kishës të murmurisin?

(33-23) Programi Aktual i Mirëqenies Është një Mënyrë për të Qenë i Përgatitur

“Ungjilli jep një paralajmërim për të drejtët përpara një fatkeqësie, një program për krizat, një strehë për çdo sëmundje.

Zoti ka thënë se ‘dita po vjen, e zjarrtë si një furrë {nb} ...’ (Malakia 4:1), por ai siguron se ‘ai që do të paguajë të dhjetën, nuk do të digjet. {nb} ...’ (DeB 64:23.)

Zoti na ka paralajmëruar për zinë e bukës, por të drejtët do t'i kenë dëgjuar profetët dhe do të kenë ruajtur të paktën një rezervë njëvjeçare me ushqime për mbijetesë.

Zoti i ka çliruar engjëjt që të korrin tokën (shih *Discourses of Wilford Woodruff*, f. 251), por ata të cilët i binden Fjalës së Urtësisë së bashku me urdhërimet e tjera, garantojnë 'se engjëlli shkatërrues do të kalojë pranë tyre, sikurse me fëmijët e Izraelit, dhe nuk do t'i vrasë. ...' (DeB 89:21.)

Zoti dëshiron që shenjtorët e tij të jenë të lirë dhe të pavarur në ditët kritike në të ardhmen. Por asnjë njeri që është në borxh financiar, nuk është vërtet i lirë. 'Mendoni se çfarë bëni kur futeni në borxh', tha Benxhamin Frenklin, 'ju i jep tjetrit fuqi mbi lirinë tuaj'. '... Paguaj borxhin tënd; ... [dhe] ke për të jetuar' tha Eliseu. (Mbretërve 4:7.) Dhe te Doktrina e Besëlidhje Zotit thotë: '... është vullneti im që ju duhet t'i paguani të gjitha borxhet tuaja'. (DeB 104:78.) ...

Nga pikëpamja e prodhimit ushqimor, ruajtjes, trajtimit dhe këshillës së Zotit, gruri duhet të ketë përparësi të lartë. Uji, sigurisht, është thelbësor. Produkte të tjera bazë mund të përfshijnë mjaltë ose sheqer, bathë, produkte të qumështit ose zëvendësuese, kripë ose të barasvlerëshmen e saj. *Zbulesa për të ruajtur ushqim mund të jetë aq thelbësore për shpëtimin tonë tokësor sot sa qe hipja në anije për njerëzit në kohët e Noeut.*

Presidenti Harold B. Li ka këshilluar me urtësi se: 'Ndoshta nëse nuk mendojmë në aspektin e furnizimit për një vit me atë që do të përdornim zakonisht, dhe mendojmë më shumë në aspektin e asaj që do të na mbante gjallë në rast se nuk do të kishim gjë tjetër për të ngrënë, kjo e fundit do të jetë më e lehtë për ta depozituar për një vit ... thjesht aq sa të na mbajë gjallë nëse nuk do kishim gjë tjetër për të ngrënë. Nuk do të shëndosheshim me të, por do të jetonim: dhe nëse mendoni në aspektin e kësaj lloji ruajtjeje vjetore sesa një furnizim për një vit të tërë me çdo gjë që jeni mësuar të hani që, në shumicën e rasteve, është tërësisht e pamundur për familjen mesatare, mendoj se do t'i afrohem asaj që Presidenti Klark na këshilloi në vitin 1937.' (Welfare conference address, 1 tetor 1966.)

Ka bekime në të qenit afër tokës, në prodhimin e vetë ushqimit tuaj, edhe nëse është vetëm një kopsht në oborrin tuaj dhe/ose një apo dy pemë frutore. Në themel, pasuria materiale e njeriut buron nga toka dhe burime të tjera natyrore. E bashkuar me energjitë e tij njerëzore dhe e shumëfishuar me mjetet e tij, kjo pasuri sigurohet dhe rritet përmes lirisë dhe drejtësisë. Do të jenë fatlume ato familje që, në ditët e fundit, kanë një furnizim të mjaftueshëm me secilin prej këtyre artikujve." (Ezra Taft Benson në *CR*, tetor 1973, f. 90-91.)

Disa anëtarë të rinj në moshë madhore të Kishës mund të mos jenë në gjendje akoma për të përmbushur plotësisht sugjerimet e Plakut Benson. Megjithatë, merrni parasysh sa vijon për të përcaktuar atë që mund të bëhet për ta përgatitur veten:

- Nëse jeni beqar, apo edhe i sapomartuar, ka gjasa që ju t'i keni mjetet për blerjen dhe depozitimin e një furnizimi me ushqime për një vit. Por a po bëni ju gjithçka që është e mundur ta bëni në situatën e tanishme? A e keni nxitur familjen tuaj për ta përgatitur veten dhe a i keni ndihmuar ata ta bëjnë këtë? Çfarë vendi do të zërë për ju ruajtja e ushqimit në listën e përparësive në të ardhmen e afërt?
- A ka ndonjë copë toke, sado e vogël, të disponueshme për ju që të mbillni perime apo fruta?
- Borxhi dhe të jetuarit me të ardhurat e dikujt janë gjëra që mund t'i kontrolloni drejtpërdrejt. A jeni i lirë nga borxhi? Nëse jo, a po bëhet kjo një nga synimet e rëndësishme të jetës suaj? A bëni arsyetime për borxhin tuaj duke këmbëngulur se ju duhet të keni një mënyrë të bukur transporti, një vend më luksoz për të jetuar ose pajisje të ndryshme çlodhjeje? A keni vendosur se kur të jeni martuar do të ndodhë të futeni në borxh vetëm për gjëra të domosdoshme që nuk mund të sigurohen ndryshe? A jeni zotuar ndaj idesë se borxhet e pazgjithdhura janë thjesht një formë tjetër vjedhjeje? Edhe pse këto shqetësime mund t'ju jenë hequr disi në këtë fazë të jetës suaj, ka hapa të tjera të përgatitjes materiale që ju mund të ndërmerri.
- Është thënë se brezi i sotëm jeton në një shpërthim dijesh. Zor se ka teknika bazë që nuk mund të studiohen në librat e gatshëm në dispozicion ose të

mësohen në orët mësimore që mbahen përreth nesh. Aftësitë për të qepur, njohuritë për gatim dhe dietë, aftësitë mekanike bazë, njohuritë për bujqësinë – të gjitha këto mund të mësohen dhe do të jenë të paçmueshme për ju dhe për ata përreth jush në kohë krize ose mungese. Ju nuk duhet të prisni për martesën ose pavarësinë ekonomike për t’i fituar këto pasuri të paçmueshme. Dhe përfytyrojeni vetëkënaqjen që do të ndieni nëse do mund të thoni në kohë krize: “Edhe pse nuk isha në

gjendje të mblidhja një furnizim të plotë me ushqime, kam njohurinë për të prodhuar ushqim. Edhe pse kam pak në aspektin e të mirave materiale, unë kam zotësi dhe aftësi për të kontribuar në kauzën e përbashkët.”

Cili do të jetë vendimi juaj? A do të ndiqni këshillën e profetëve të Perëndisë dhe më pas të bëheni një bir drite?

34

“Që Besimi Juaj të mos Qëndrojë mbi Diturinë e Njerëzve”

Tema

Shenjtorët e ditëve të mëvonshme duhet ta vendosin mirëbesimin e tyre te Perëndia sesa të mbështeten plotësisht mbi diturinë e njerëzve.

Veprat e Apostujve, rreth viteve 54–58 {nb}Ps.K.	Troasi
Udhëtimi i Tretë Misionar i Palit (Veprat e Apostujve)	Pali Ngre Eutikun nga Vdekja
Veprat e Apostujve	20:1–12
Efesi	Mileti
Apollo dhe Dishepujt e Gjonit	Lamtumira, Dëshmia, Këshilla
18:24–28; 19:1–7	20:13–38
E Gjithë Azia Dëgjon Ungjillin	Në Drejtim të Jerusalemit
19:8–10	Parajmërimet Profetike të Agabos
Mrekullitë e Shërimit	21:1–17
19:11, 12	Letra e Parë e Palit drejtuar Shenjtorëve në Korint –
Yshtësit nuk Mund t’i Dëbojnë Demonët	Shkruar nga Efesi, rreth Pranverës, viti 57 {nb}Ps.K. (1 {nb}Korintasve)
19:13–20	1 {nb}Korintasve
Efesi	Përçarja Midis Shenjtorëve
Rebelimi i Argjendarit – Dredhitë e Priftërinjve Luftojnë Besimin e Vërtetë	1:1–16
19:21–41	Dituria e Vërtetë dhe e Rreme

1:17–31

Krishti Njihet me Anë të Shpirtit

2:1–16

Qumështi Vjen Para Ushqimit të Fortë

3:1–7

Zjarri do ta Provojë të Gjithë Veprën

3:8–15

“Ju Jeni Tempulli i Perëndisë”

3:16, 17

Shenjtorët do t’i Trashëgojnë të Gjitha Gjërat

3:18–23

Hyrje

Presidenti Jozef F. Smith tregoi në vitin 1914 se kishte tre rreziqe kërcënuese me të cilat u përball anëtarësia e Kishës. Ai tha:

“Ka të paktën tre rreziqe që kërcënojnë Kishën nga brenda, dhe autoritetet duhet të zgjohen ndaj faktit se njerëzit duhet të paralajmërohen vazhdimisht kundër tyre. Siç i shoh unë, ato janë lajkatimi i njerëzve të mirënjohur në botë, idetë e rreme arsimore dhe papastëria seksuale.” (*Gospel Doctrine*, f. 312–313.)

A po përballemi ende me këto rreziqe sot? A ishin po këto probleme me të cilat u përballën shenjtorët korintas në kohën e Palit? Detyra juaj në këtë mësim është të shqyrtoni me kujdes mësimet e Palit për korintasit, që të mund të jeni në gjendje të mposhtni disa prova të Kundërshtarit.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(34-1) Veprat e Apostujve 18:23; 20:38. Rrethanat për Udhëtimin e Tretë Misionar të Palit

Udhëtimi i tretë misionar i Palit është më i gjati nga të treja udhëtimet, si në aspektin e kohës së harxhuar (katër vjet) ashtu edhe të distancës së përshkuar. Edhe pse pjesa më e madhe e kohës së Palit u kalua duke bërë vizita në vendet e përshkuara në dy udhëtimet e tij të para, Efesi u bë selia e tij për tre vjet. Ishte gjatë kësaj periudhe që ne fitojmë përfytyrimin tonë më të qartë për Palin, sepse ne e shohim atë si teolog, predikues, shkrimtar dhe shërbëtor besnik të Jezu Krishtit, jo vetëm nëpërmjet rrëfimit të mahnitshëm të Llukës por edhe nga katër letrat e Palit: dy drejtuar korintasve, një drejtuar romakëve dhe një galatasve. Një nga shqetësimet kryesore të Palit në udhëtimin e tij të tretë që të mblidhte fonde për të varfërit në Jerusalemin. (Shih pjesën qendrore të hartës për një përvijim të udhëtitimit të tretë misionar.)

(34-2) Veprat e Apostujve 21:9. A Mund të Profetizojnë Gratë?

“Edhe pse burrat janë caktuar për të mbajtur rregull në shtëpi dhe në Kishë, gratë nuk janë as një thërmijë prapa tyre në dhurimet shpirtërore. Ato profetizojnë, marrin vegime, presin engjëj (Alma 32:23), gëzojnë dhuratat e Shpirtit dhe kualifikohen me bashkëshortët e tyre për ekzaltimin e plotë në mbretërinë më të lartë.” (McConkie, *DNTC*, 2:181.)

(34-3) Veprat e Apostujve 21:10–14. A Duhet të Kishte Ardhur Pali në Jerusalemin kur Ishte Paralajmëruar kundër Saj?

“A duhet të kishte shkuar Pali në Jerusalemin? A përputhet udhëtimi me vullnetin dhe qëllimet e Zotit?”

Cilado qofshin përgjigjet ndaj këtyre pyetjeve, është e qartë se Pali ishte paralajmëruar për persekutimet dhe sprovat që do të kishte një udhëtim i tillë. Ai kishte marrë pëshpëritje nga Shpirti që i thoshte se prangat dhe mundimet e prisnin atë në Jerusalemin (Veprat e Apostujve 20:22–24). Tani ... Agabosi, me sa duket, duke mësuar për vendosmërinë e Palit për ta përballuar persekutimin dhe madje vdekjen në Jerusalemin, vjen

dhe i thotë atij në emrin e Zotit se në Jerusalem ai do të lidhej nga judenjtë dhe do të çohet te johebrenjtë.

Megjithatë, nga udhëtimi i tij për në Jerusalem erdhi arrestimi që i krijoi atij mundësinë ndërsa ishte në paraburgim romak, për të dëshmuar përpara judenjve të Jerusalemit, përpara Festit dhe më pas Agripës, në ishullin e Melitës (Maltës) dhe në vetë Romën. T’u çosh dëshminë për Krishtin mbretërve dhe sunduesve, shpesh duket se kërkon arrestimin dhe gjykimin e shërbëtorëve të Zotit. Sigurisht, udhëtimi i Palit për në Jerusalem provoi brumin e tij dhe fisnikëroi shpirtin e tij dhe, për shkak të kësaj, ai fitoi mundësitë për të qëndruar në mbrojtje të së vërtetës e së drejtës, që përndryshe do t’i ishin mohuar.” (McConkie, *DNTC*, 2:181.)

1 Korintasve

(34-4) Përse Pali u Shkroi Korintasve dhe Cila Ishte Data e Përafërt e Shkrimit?

“Një nga temat magjepsëse në jetën e apostullit është shkëmbimi i letrave e lajmeve midis tij dhe të kthyerve të tij në Korint. Letrat treguan se në degë po formoheshin përçarje me pikëpamje të ndryshme lidhur me sjelljen morale dhe doktrinën. Disa prej të kthyerve në besim po pretendonin një qëndrim të shturur ose gjykimi të lirë në lidhje me doktrinën që u ishin mësuar nga Pali dhe misionarët që punuan me të. Disa po mbronin standarde të një seksualiteti të lirë që ishin të shfrenuara në qytetin famëkeq. Këto probleme lindën për shkak të formimit të të kthyerve të rinj dhe kushteve të kohës e vendit në të cilin ata po jetonin. Ato ishin kundërvëniet ndaj besimit të ri që u ishte mësuar, përkundërt formimit të vjetër që kishte qenë pjesë e sjelljes dhe të menduarit të tyre të mëparshëm.

Ky ishte shqetësimi i tij mbi këto ngjarje zhgënjyese dhe gjithashtu pyetjet që iu bënë atij në letrat, që e bënë Palin t’u shkruante një letër shenjtorëve në Korint në kohën e Pashkës, përvjetorin e ringjalljes së Jezusit.” (Howard {nb} W. Hunter në *CR*, prill 1969, f. {nb} 136.)

Përveç qortimit të {nb} korintasve për mënyrën e tyre të lëshuar të të jetuarit, Pali shkroi të paktën për dy arsye të tjera: 1) {nb} për të korrigjuar disa keqkuptime që kishin dalë nga një letër e mëparshme, tani e humbur dhe 2) {nb} për t’u përgjigjur disa pyetjeve të shtruar nga korintasit në letrën e tyre të përgjigjes, gjithashtu e

humbur. Fatkeqësisht, ne vetëm mund të hamendësojmë nga komentet e Palit te 1 Korintasve në lidhje me brendinë e letrës së tij të parë ose të përgjigjes për të (1 {nb} Korintasve 7:1). Si pasojë, ne jemi thujse në të njëjtën situatë si dikush që ka gjetur një letër të vjetër: ne jemi të privilegjuar të lexojmë vetëm njërën anë të korrespondencës dhe mund të hamendësojmë se cilat ishin pyetjet dhe çështjet që nxitën përgjigjen.

Ashtu si për letrat e tjera të Palit, është njëlloj edhe për 1 Korintasve: nuk mund t’i vihet asnjë datë e saktë. Megjithatë, referenca e Palit për të qëndruar në Efes “deri për Rrëshajët” (d.m.th. prill–maj) dhe shpresa e tij e shprehur për të “dimër[uar]” me shenjtorët në Korint (1 {nb} Korintasve 16:6–8) duket se tregojnë se letra u shkrua diku në fillim të pranverës. Duke i bashkuar këto deklarata së bashku me atë që dihet lidhur me jetën e Palit, ne mund të caktojmë me drojë një datë diku rreth marsit ose prillit të vitit 57 {nb} Ps.K..

(34-5) 1 {nb} Korintasve 1:14. Kush ishte Krispi?

Atje ku e lejonte përmasa e kongregacionit, sinagoga judease u kryesua nga një grup pleqsh (Lluka 7:3), që për vete ishin nën kontrollin e atij që ishte “kryetari i sinagogës” (Lluka 8:41; 13:14). Krispi qe njëri prej tyre. Ai ishte përgjegjës për sinagogën në Korint gjatë kohës që Pali shërbeu ungjillin në atë qytet. Ai qe kthyer në besim nga fjalët e Palit dhe shpejt pas kësaj u pagëzua me familjen e tij nga apostulli i madh te johebrenjtë. Pali e përmend atë veçanërisht si një prej të paktëve që pagëzoi në Korint.

(34-6) 1 {nb} Korintasve 1:17. Përse thotë Pali se Zoti nuk e Dërgoi Atë të Pagëzonte?

Disa e kanë përdorur këtë fragment të shkrimit të shenjtë për të mbështetur pikëpamjen se Pali nuk pa ndonjë domethënie reale ndaj veprimit të pagëzimit dhe nuk e pa atë si të rëndësishëm në sytë e Perëndisë. Të argumentosh kështu është si të injorosh shumë fragmente të tjera në të cilat Pali flet për ordinancën, jo vetëm si një mënyrë miratuese por në një mënyrë për të sugjeruar domosdoshmërinë absolute të saj për të gjithë ata që do të gëzonin një marrëdhënie të mirëqenë me Krishtin. (Shih Romakëve 6:3, 4; Efesianëve 4, 5; Galatasve 3:27; Kolosianëve 2:12.) Konteksti në të cilën paraqitet deklarata e Palit, është ajo e qortimit të

reptë të shenjtoreve korintas për prirjen e tyre për të nxitur përçarje dhe grindje, edhe për çështjet më të parëndësishme. Ai u lutet atyre t’u japin fund praktikave të tilla dhe të jenë “të bashkuar, duke pasur një mendje dhe një vullnet”. (1 {nb} Korintasve 1:10.) Fjala greqisht për përçarje, *schismata*, është shumë shprehëse për ndjenjat e vërteta të Palit. Ishte sikur apostulli i madh qe kaq thellësisht i turpëruar nga një fraksionizëm i tillë sa që kundërshtoi të njëjtësohej me të. Prova e efektshmërisë së dikujt si përfaqësues i Jezu Krishtit nuk është se sa persona pagëzon ai, por se sa mirë e përhap ai fjalën e Perëndisë, në mënyrë që të gjithë që *do ta* dëgjojnë dhe do të binden të *mund* të veprojnë kështu.

(34-7) 1 {nb} Korintasve 1:23. Përse ishte Kryqëzimi i Jezusit një Skandal për Judenjtë?

Për të shprehur idenë se kryqëzimi ishte një “skandal” për judenjtë, Pali përdori një metaforë të përbashkët të grekët dhe të hebrenjtë. Fjala në origjinalin grek është *skandalon*, e njëjtë me atë prej nga rrjedh fjala jonë *skandal*. Fjala *skandalon* qe shkrehësi lëvizës i një kurthi ose gracke që, kur goditej nga këmba, bënte që goditësi të kapej nga kurthi. Ajo përdoret shpesh në Dhiatën e Re si një simbol i Krishtit sepse paraqitja dhe qëndrimi i Tij i shkurtër midis njerëzve ishte aq ndryshe nga ajo që prisnin judenjtë. Ata prisnin një mbret të fuqishëm lavdie, që do ta flakte zgjedhën e urryer të Romës me një goditje mrekullibërëse dhe do të krijonte një mbretëri profetike në të cilën do të mbretëronin në mënyrë absolute judenjtë besnikë. Ashtu siç shumë judenj qenë të interesuar, Jezusi u gozhdue në kryq pikërisht si qindra të tjerë më parë. Ky qe vërtet shkrehësi që i bëri ata të pengoheshin dhe të binin në kurth. Profeti Jakob në Librin e Mormonit gjithashtu foli për këtë pengim (Jakobi 4:14, 15).

(34-8) 1 {nb} Korintasve 1:26–31. “Perëndia ka Zgjedhur Gjërat e Dobëta të Botës për të Turpëruar të Fortët”

“Pyetja: Kush është më i kualifikuar për të predikuar ungjillin, një president kolegji pesëdhjetë vjeçar me famë, që ka shumë grada shkencore, apo një nëntëmbëdhjetë vjeçar i diplomuar në shkollë të mesme, që nuk ka asnjë nivel shkollor?”

Përgjigjja: Ai që ka një dëshmi për ungjillin dhe që po jeton në mënyrë të tillë që të ketë shoqërimin dhe drejtimin e Shpirtit të Shenjtë.

Pyetja: Si kuptohet kjo, që gjërat e dobëta të botës turpërojnë të fortët dhe të fuqishmit?

Përgjigjja: Feja e vërtetë nuk është çështje intelektuale ose e një ngritjeje ose fame tokësore, por çështje shpirtërore; dhe ata nuk janë të dobët por të fortë në botën e gjërave shpirtërore.

Pyetja: Si kuptohet që njerëzit e dobët dhe të paprovuar kanë fuqi e kuptim shpirtëror që shpesh u mohohet të mësuarve dhe të urtëve të botës?

Përgjigjja: Është në masë të madhe çështje përgatitjeje paraekzistenciale. Disa njerëz në jetën para lindjes zhvilluan talente për të njohur të vërtetën, për të kuptuar gjërat shpirtërore dhe për të marrë zbulues nga Shpirti; të tjerë nuk i zhvilluan. Ata që u pajisën shpirtërisht kështu, u parashuguruan dhe u dërguan në tokë për t’i shërbyer urdhrin të Perëndisë si shërbetarë të tij.” (McConkie, *DNTC*, 2:316–317.)

(34-9) 1 {nb} Korintasve 1:28. Përse Perëndia do të Zgjidhte “Gjërat jo Fisnike të Botës” për të Bërë Punën e Tij?

Ja tek është një shembull i asaj se si fjalët mund të ndryshojnë përgjatë shekujve, duke fituar një kuptim thuajse të kundërt me atë që ato përçonin fillimisht. Në gjuhën angleze të viteve 1600, *base* kishte kuptimin “modest/e” ose “i/e përlurur”, ndërsa sot ajo mbart idenë e “së turpshmes dhe së keqes”.

(34-10) 1 {nb} Korintasve 2:1–8. “Fjala Ime dhe Predikimi Im nuk u Bënë me Fjalë Mbushamendëse nga Dituria Njerëzore”

“Ka qenë dikur, është tani dhe në të gjithë përjetësinë do të ketë vetëm një mënyrë të miratuar dhe të përshtatshme për të predikuar ungjillin – Predikoni me anë të fuqisë së Shpirtit. Çdo gjë së cilës i mungon kjo, nuk është prej Perëndisë dhe nuk ka as fuqi kthyesë në besim as fuqi shpëtuese. I gjithë mësimi fetar, i të gjithë profesorëve të fesë, i të gjitha epokave është asgjë krahasuar me dëshminë e lindur nga Shpirti të një administratori të ligjshëm. {nb}...”

Nëse ka ndonjë të vërtetë për shpëtimin që Hyjnia e ka bërë përjetësisht të qartë, ajo është e para dhe e fundit, në të gjitha epokat, tani dhe përgjithmonë, midis të mësuarve dhe të paditurve për të gjitha racat dhe popujt, dhe prandaj në të gjitha botët e pafundme të Krijuesit të madh, ka një formulë dhe një formulë të vetme për përçimin e së vërtetës shpëtuese të njerëzimit – Predikoni me anë të fuqisë së Shpirtit.” (McConkie, *DNTC*, 2:318.)

Për shekuj grekët patën përlëvdur urtësinë dhe aftësinë e njeriut për arritje. Sokrati, Platoni, Aristoteli – këta ishin burra të nderuar. Madje vetë fjala filozof do të thotë “dashurues i diturisë”. Por pikëpamja e Palit është se dituria e vërtetë vjen vetëm nga Perëndia dhe për këtë arsye vetëm ata që janë me mendje shpirtërore, mund të kuptojnë dhe marrin urtësi të vërtetë. Vini re frazat që përdor Pali duke ballafaquar dy llojet e diturisë të 1 {nb} Korintasve 2:6, 7. Thelbi i gjithë linjës së Palit për arsyetimin përmbledhet të 1 {nb} Korintasve 2:14. Njeriu jo shpirtëror (ose natyror) e keqkupton të vërtetën sepse ajo kuptohet vetëm nga Shpirti. Ai tanimë ka treguar se shenjtorët korintas kishin keqkuptime serioze. Si rrjedhojë, cili është përfundimi i qartë për shenjtorët atje?

Çështje për Meditim

Vetëm kur Vendosim Mirëbesimin tonë të Plotë në Perëndi do të Gjejmë Lumturi të Vërtetë

Shkrimet e shenjta tregojnë se në ditët e mëvonshme, Satani do t’u shpallë luftë shenjtorëve të Perëndisë dhe do “[t’]i mbështjell[ë] ata përreth”. (DeB 76:29.) Për shkak se ju dëshironi t’i shërbeni Zotit, kundërshtari do të përpiqet t’ju rrëzojë. Metodën e tij, sikurse ka treguar Presidenti Spenser {nb} W. Kimball, janë shumë të mprehta:

“Ai do të përdorë logjikën e tij për të ngatërruar dhe arsyetimet e tij për të shkatërruar. Ai do t’i errësojë kuptimet, do t’i hapë dyert pak e nga pak dhe do të çojë nga e bardha e pastër nëpër të gjitha nuancat e grisë deri te e zeza e errët.” (*Faith Precedes the Miracle*, f. {nb} 152.)

Sikurse keni mësuar, shenjtorët korintas u përballën me një problem të ngjashëm me atë që Nefi pa se ju do të përballeni sot. Lexoni me kujdes 2 {nb} Nefin 28:9–16. Cilat janë disa nga ndjesitë e njerëzve që mund t’i

bëjnë madje “pasuesit e përlulur të Krishtit” të dalin nga udha? Merrni parasysh deklaratat vijuese nga Plaku Ezra Taft Benson:

“Bota jep mësim kontrollin e lindjeve. Tragjikisht, shumë nga motrat tona u nënshtrohen hapeve dhe praktikave të saj kur mund të ofrojnë lehtësisht tabernakuj tokësorë për më shumë prej fëmijëve të Atit tonë. Ne e dimë se cilido shpirt i caktuar për këtë tokë do të vijë, qoftë përmes nesh ose dikujt tjetër. Ka çifte në Kishë që mendojnë se po ia kalojnë thjesht mirë me familjet e tyre të kufizuara, por që një ditë do të vuajnë dhembjet e keqardhjes kur të takojnë shpirtat që mund të kishin qenë pjesë e pasardhësve të tyre. Urdhërimi i parë që iu dha njeriut ishte të shumohet dhe ta mbushte tokën me fëmijë. Ai urdhërim asnjëherë nuk është ndryshuar, modifikuar ose prishur. Zoti nuk tha që të shumohet dhe mbushej toka nëse është e volitshme, ose nëse jeni të pasur, ose pasi të keni përfunduar studimet ose kur ka paqe në tokë apo derisa të keni katër fëmijë. Bibla thotë: ‘Ja, bijtë janë një trashëgimi që vjen nga Zoti; ... Lum ai njeri që ka kukurën e tij plot! {nb} ...’ (Psalmëve {nb} 127:3, {nb} 5.) Ne besojmë se Perëndia përlëvdohet duke pasur shumë fëmijë dhe një program përsosmërie për ta. Kështu Perëndia do ta lëvdojë gjithashtu atë burrë dhe grua që kanë pasardhës të shumtë dhe që janë përpjekur t’i rrisin në drejtësi.

Ndjesitë e njerëzve do t’ju bënin të besonit se me anë të kufizimit të popullsisë së botës, ne mund të kemi paqe dhe bollëk. Kjo është doktrina e djallit. Numrat e vegjël nuk sigurojnë paqen; vetëm drejtësia e siguron, në fund të fundit kishte vetëm një grusht njerëzish në tokë kur Kaini ndërpreu paqen e familjes së Adamit, duke vrarë Abelin. Nga ana tjetër, i gjithë qyteti i Enokut qe paqësor; dhe u mor në qiell sepse ishte me njerëz të drejtë.

Dhe gjersa është fjala për kufizim popullsie për të siguruar bollëk, Zoti iu përgjigj atij falsiteti të Doktrina e Besëlidhje kur tha:

‘Sepse toka është plot dhe ka mjaft edhe për të kursyer; po, unë i përgatita të gjitha gjërat dhe u kam dhënë fëmijëve të njerëzve që të jenë veprues për veten e tyre’. (DeB 104:17.) {nb} ...

... {nb} Le të dëgjojmë dhe mësojmë nga fjalët e urta të mëposhtme të këtij shikuesi, Presidenti Klark:

‘... {nb}Shumë ndikime (më shumë se kurrë më parë në tërë jetën time) po kërkojnë të thyejnë dëlirësinë me shenjtërinë e saj të shpallur hyjnisht. {nb}...

Në klasa fëmijëve u mësohen ato që gjerësisht quhen “faktet e jetës”. Në vend të realizimit të qëllimit të pretenduar të mësimdhënies, domethënë, forcimit të moralit të rinjve, kjo mësimdhënie duket të ketë pasur drejtpërdrejt ndikimin e kundërt. Mësimdhënia duket sikur thjesht të ketë ngjallur kureshtje dhe dëshirë të shtuar. {nb}...’ (*Relief Society Magazine*, dhjetor 1952, f. {nb}793.) {nb}...

Dhe kështu udhëzimet e njerëzve veprojnë mbi të rinjtë tanë në aq shumë mënyra. Presidenti Klark tha: ‘... {nb}një masë e frikshme e artit modern, e literaturës dhe muzikës moderne, si dhe dramaturgjisë që kemi sot, është tërësisht demoralizuese – tërësisht’. (*Relief Society Magazine*, dhjetor 1952, f. {nb}792.)

A keni qenë duke e dëgjuar muzikën që shumë njerëz të rinj po dëgjojnë sot? Një pjesë e saj është nga natyra nerva-bllokuese dhe shumë prej saj është përcaktuar me qëllim për të nxitur revolucion, drogë, imoralitet dhe një përçarje midis prindit e fëmijës. Dhe shumë nga kjo muzikë ka zaptuar sallat kulturore të kishës sonë.

A i keni vënë re disa prej vallëzimeve të Kishës kohët e fundit? A kanë qenë të lavdërueshme, të këndshme dhe me emër të mirë? ‘Dyshoj’, tha Presidenti Mek-Kei, ‘nëse është e mundur të vallëzoni shumë prej vallëzimeve mbizotëruese në modë në një mënyrë që plotëson standardet e shdm-së.’ Dhe çfarë mund të thuhet për thjeshtësinë në veshje? {nb}...

Tani, çfarë lloj revistash ju vijnë në shtëpi? Me ndoshta një ose dy përjashtime, nuk do të kisha asnjë revistë kryesore të shkëlqyer kombëtare në shtëpinë time. Sikurse Presidenti Klark e tha aq mirë, ‘... {nb}merrni çdo revistë kombëtare, shihni reklamat dhe nëse mund ta duroni fëlliqësinë, lexoni disa prej historive – ato janë, në standardet e tyre shprehëse dhe sugjeruese për jetën, shkatërruese të çdo themeli të shoqërisë sonë’. (Conference Report, prill 1951, f. {nb}79.)

Tani, dëgjoni këtë provë të sugjeruar nga Presidenti Xhorxh {nb}Q. Kenon: ‘Nëse çarja midis nesh dhe botës po zgjerohet çdo ditë ... ne mund të sigurohemi se përparimi ynë është i sigurt, sado i ngadaltë. Në të kundërt, nëse ndjenjat dhe pasionet tona, orekset dhe dëshirat tona, janë në njëzëshmëri me botën përreth nesh dhe vëllazërohen lirisht me të ... do bënim mirë të shqyrtonim vetveten. Individët në një gjendje të tillë mund të zotërojnë një pozicion formal në Kishë por do t’u mungonte gjallëria e punës dhe, sikurse virgjëreshat budallaqe që dremitën kur u vonua dhëndri, ata do të jenë të papërgatitur për ardhjen e tij. {nb}...’ (*Millennial Star*, 5 tetor 1861 [Vëll. {nb}23], f. {nb}645–646.)” (Në CR, tetor 1969, f. {nb}12–15.)

Tani lexoni me kujdes deklaratën në vijim nga Nefi: 2 {nb}Nefi 28:31.

A ka vendime në jetën tuaj pikërisht tani që kanë nevojë për drejtim nga Zoti? A i mirëbesoni Atij? A keni kërkuar për ndihmën e Tij dhe më pas keni kërkuar për forcë që të bëni vullnetin e Tij?

Lexoni Fjalët e Urta 3:5, 6.

35

“Bëni Këtë në Përkujtimin Tim”

Tema

Për të marrë denjësisht sakramentin, ne duhet të luftojmë të braktisim të gjithë ligësinë dhe të jetojmë një jetë si të Krishtit.

Maqedonia

Efesi

Thesaloniki

Deti Egje

Korinti

Deti Mesdhe

Athina

Letra e Parë e Palit drejtuar Shenjtorëve Korintas

Shkruar Gjatë Udhëtimit të Tretë Misionar të Palit nga Efesi, rreth Pranverës, viti 57{nb}Ps.K. (1{nb}Korintasve 4–11)	10:16–33
1{nb}Korintasve	Statusi i Burrit dhe i Gruas
Apostujt Vuajnë, Shërbejnë, Ruajnë Besimin	11:1–16
4:1–21	Përse e Marrim Sakramentin
Përse Kisha nuk Mund t’i Shoqërojë Mëkatarët	11:17–34
5:1–13	Hytje
Çuarja e Rasteve Civile në Gjykatat e Kishës	Pali qe një apostull i fuqishëm, një dëshmitar i veçantë i Mësuesit në predikim dhe në vepra. Nën drejtimin e Pjetrit, Jakobit dhe Gjonit, të cilët qenë Presidencia e Parë në kohën e tij, Pali shkeli “me radhë rrethinat” në kujdestarinë e caktuar atij, i udhëhequr nga Shpirti “duke forcuar gjithë dishepujt”. (Veprat e Apostujve 18:23.) Ky udhëtim i tretë, për të vendosur në rregull degët e kishës nën kujdesin e tij, kishte filluar në Antioki. Atij iu deshën tre vite të lodhshme përmes Maleve Taurus, kaloi liqenet e Pisidisë në Efes në bregdetin e Egjeut, me anije në Troas dhe Filipi, më tej në Thesaloniki dhe poshtë gadishullit Maqedonas në Korint. Ky burrë besnik nuk mund të pushonte; i vizituar nga Abeli i martirizuar, i mësuar nga Enoku i përmendryshuar, kujdestar i të vërtetave, atij i ishte ndaluar të jepte mësim, predikimet e të cilit thuajse i përngjanin hungërimës së një luani, ai ishte një njeri me një dëshmi dhe me një thirrje. Si një ushtar besnik, punët e tij qenë të pandërprera. (Shih Smith, <i>Teachings</i> , f. {nb}63, 169–170, 180, 304–305.) “Pasi, si do ta njohi një njeri zotëruesin”, pati pyetur Mbreti Beniamin, “të cilit nuk i ka shërbyer dhe ... është i huaj për të, dhe është larg nga mendimet dhe qëllimet e zemrës së tij?” (Mosia 5:13.) Është e sigurt që Pali e njihte Mësuesin e Tij, Shëlbuesin e Tij – madje afër mendimeve dhe qëllimeve të zemrës së tij.
Trupi nuk Është për Imoralitet	
6:12–20	Nga pranvera e vitit 57{nb}Ps.K., Pali u kthye në Efes. Dhe prej andej ai u shkroi korintasve – këshillën e fuqishme: që të ishin të bashkuar dhe ta praninin të vërtetën përmes dëshmisë së Shpirtit dhe përmes fuqisë.
Martesa është Shuguruar nga Perëndia	
7:1–24	Tani ju do të mendoni rreth kapitujve në të cilët Pali u vuri detyrë shenjtorëve të dilnin dhe të veçoheshin nga ligësia e botës, kapitujve ku ai dha mësim për besëlidhjet, sakramentin dhe premtimet për të kujtuar Krishtin dhe për të bërë vullnetin e Tij.
Misionarët – të Martuar apo Beqarë?	
7:25–40	
Shumë Perëndi dhe Shumë Zotër	
8:1–13	
Pali Gëzon në Lirinë e Krishtere	
9:1–12	
Ungjilli i Predikuar Falas	
9:13–18	
Pali: Gjithçka për të Gjithë	
9:19–27	
Krishti është Perëndia i Izraelit	
10:1–4	
Izraeli i Lashtë Rebelohet Kundër Krishtit	
10:5–15	
Sakramenti kundër Idhujtarisë	

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(35-1) 1{nb}Korintasve 4:16. “Bëh[uni] Imituesit e Mi”

Për disa, këshilla e Palit mund të duket krenare dhe arrogante, por nuk është e tillë. Te të paktën njëmbëdhjetë raste, te përkthimi i Mbretit Jakob përdoret fjalandjek ose ndjekës si e barasvlershme me fjalët greke “imitoj” ose “imitues”. Me Dhiatën e Re ende të pashkruar dhe idealin ende të pakuptuar përsosmërisht si Krishti, korintasit kishin nevojë për një shembull të gjallë. Pali nuk dëshironte të kishte dishepujt e tij për hir dhe lavdi vetjake. Dëshira e tij që thjesht: “Më imitoni mua, sepse unë imitoj Krishtin”.

(35-2) 1{nb}Korintasve 5:1, 11. A e Përdori Pali Fjalën Kurvëri Sikurse e Përdorim ne Sot?

Në botën e sotme moderne dhe në Kishë gjithashtu, kurvëria ka marrë një kuptim më teknik sesa kuptimi që kishte gjatë kohës së përkthimit të Mbretit Jakob. Sot, ajo përcaktohet si marrëdhënie seksuale midis njerëzve të pamartuar. Por fjala që përdori Pali është *porneia* (rrënja e fjalës për *pornografinë*) dhe nënkuptonte çfarëdo marrëdhënie jashtëmartesore. Ndoshta do mund të ishte mirë të vinim në dukje këtu se Korinti kishte një reputacion mbarëbotëror në botën e lashtë për imoralitetin e tij. Ai që vendosur shumë pranë dy porteve kryesore dhe si pasojë ishte i ekspozuar ndaj shumë veseve dhe të këqijave që shoqëronin qendra të tregtisë dhe zanateve. Veç kësaj, Korinti që vendndodhja e tempullit të famshëm të Afërditës (Venusit), perëndeshës së dashurisë, ku ishin një mijë “priftëresha”. Në të vërtetë, ato nuk ishin asgjë më tepër se prostituta të zbukuruara nga manteli i adhurimit fetar. Në lashtësi, reputacioni i Korintit ishte i tillë që “të sillesh si korintas” do të thoshte të merresh me pirje të dalldisura dhe korintasit zakonisht qenë paraqitur në këtë periudhë si pijanecë. Edhe në anglishten moderne një person ndonjëherë thirret korintas, duke kuptuar se ai u është dhënë plotësisht dëshirave të shthurura. Atëherë, nuk është çudi që në këtë kapitull dhe në atë vijues, Pali kundërshton ashpër imoralitetin dhe epshtet e mishit.

“Me sa duket një anëtar i Kishës në Korint ishte martuar me njerëkën e vet, ose për shkak se ajo që e ve ose se që ndarë nga bashkëshorti i mëparshëm. Të tilla martesat qenë të ndaluara nga ligji i Moisiut nën ndëshkimin e shkishërimit. (Levitiku 18:6–8, 29.) Pali miraton ndalimin sipas Moisiut, përshkruan intimitetet që vijnë si rezultat i bashkimeve të tilla si kurvëri, ndëshkon vëllezërit e tij korintas për mbylljen e syve përpara mëkatit dhe urdhëron shkishërimin e mëkatarit. Nëse mëkatari do të lihej në Kishë, arsyetoni Pali, ndikimi i tij, si majaja, do të përhapej kudo në gjithë Kishën. Prandaj Kisha duhet ta spastrojë këtë maja të vjetër ligësie dhe ta zëvendësojë me një ndikim të ri ose maja të drejtësisë.” (McConkie, *DNTC*, 2:335.)

(35-3) 1{nb}Korintasve 6:2, 3. “A nuk e Dini Ju se Ne do të Gjykojmë Engjëjt?”

“Njeriu i cili kalon përmes kësaj prove, dhe është besnik, i shëlbuar nga mëkati përmes gjakut të Krishtit, përmes ordinancave të ungjillit, dhe arrin ekzaltimin në mbretërinë e Perëndisë, nuk është më i vogël por më i madh se engjëjt dhe, nëse e dyshoni atë, lexoni Biblën tuaj, sepse atje është shkruar se shenjtorët do të ‘gjykojnë [në] engjëjt’ dhe se ata gjithashtu do të ‘gjykojnë botën’. Dhe përse? Sepse njeriu i ringjallur e i drejtë ka përparuar përtej paraekzistencës ose shpirtave pa trup dhe është ngritur mbi to, duke pasur edhe shpirtin edhe trupin siç i ka Krishti, duke arritur fitoren mbi vdekjen dhe varrin, dhe duke pasur fuqi mbi mëkatin dhe Satanin; në fakt, duke kaluar nga gjendja e engjëjve në atë të Perëndisë. Ai zotëron çelësat e fuqisë, sundimin dhe lavdinë që engjëlli nuk i zotëron – dhe nuk mund t’i zotërojë pa i fituar ato në të njëjtën mënyrë që i fitoi ai, që do të jenë përmes kalimit të të njëjtave prova të rënda dhe duke provuar besnikëri të njëllotë.” (Smith, *Gospel Doctrine*, f. {nb}18–19.)

(35-5) 1{nb}Korintasve 7:7. A ishte i Martuar Apostulli Pal?

Ka mundësi që Pali, që pati qenë njëherë i martuar, që i ve gjatë kohës së shkrimit të tij të 1 Korintasve. Zemra e tij që vendosur tërësisht në punën misionare dhe si pasojë ai mund të ketë zgjedhur të mos martohej sërish. Kështu që këshilla e tij ndaj atyre në rrethana të ngjashme që: “Do doja që të gjithë njerëzit të ishin si unë”.

Përveç faktit që martesë është një urdhër i përjetshëm i Perëndisë, që Pali, një apostull i Jezu Krishtit, do ta dinte po aq mirë sa çdokush, ka disa arsye të tjera detyruese përse përgjigjja ndaj pyetjes “A ishte Pali i martuar?” duhet të jetë po.

Në radhë të parë, shkrimet e Palit tregojnë një qëndrim pozitiv kundrejt martesës. Disa prej këshillave më të mrekullueshme dhënë në shkrimet e shenjta mbi temën na vijnë prej Palit (Efesianëve 5:21–6:4; Kolosianëve 3:8–21). Do të ishte vërtet hamendësuese për Palin të jepte një këshillë të tillë nëse nuk do t’i bindej vetë ligjit të Perëndisë.

Te 1 {nb}Korintasve 9:5 Pali argumenton se apostujt kanë po aq shumë të drejtë të martohen sa çdokush tjetër: “A nuk kemi edhe ne të drejtë të marrim me vete një bashkëshorte, që të jetë motër në besim, sikurse edhe apostujt e tjerë, dhe vëllezërit e Zotit, edhe Kefa?” Por martesë është më shumë se një e drejtë; ajo është një detyrë e shenjtë. Prandaj, Pali shkruan te 1 {nb}Korintasve 11:11: “Gjithsesi në Zotin as burri s’është pa gruan, as gruaja pa burrin”. Nevoja që të gjithë të martohen nëse ata do të gjenin miratim “në Zotin” është si rrjedhim e padiskutueshme.

Judenjtë besnikë e konsideronin martesën si një detyrim fetar dhe kusht të një rëndësie të jashtëzakonshme. Ishte zakon për burrat dhe gratë judease që të martoheshin në moshë të hershme, përgjithësisht midis moshës gjashtëmbëdhjetë dhe tetëmbëdhjetë vjeç, por ndonjëherë sapo bëheshin katërmëdhjetë vjeç. Pali, një farise i përpiktë (Veprat e Apostujve 26:5) që “edukuar me përpikërinë e ligjit të etërve tanë, plot me zell për Perëndinë” (Veprat e Apostujve 22:3), sikurse qenë urdhëruar të ishin judenjtë besnikë. Kështu, “do të duket sikur nuk ka arsye të shëndoshë ... përse Pali, një farise i edukuar dhe entuziast, duhet të mos e respektonte një detyrim të vlerësuar si aq të shenjtë në sytë e popullit të tij”. (Sperry, *Paul’s Life and Letters*, f. {nb}9.) Kur u hartua fillimisht një listë prej 613 konceptesh morale në ligjin e Moisiut, martesë u rendit në numrin një. Nëse Pali “jetoj beqar si farise në Jerusalem, rasti i tij që tërësisht i veçantë”. (Farrar, *The Life and Work of St. Paul*, f. {nb}46.)

Shumë studiues e pranojnë se Pali që ose një anëtar i grupit qeverisës judeas, Sinedrit, ose një bashkëpunëtor i ngushtë me të (Veprat e Apostujve 8:3; 9:1, 2; 22:5;

26:10). Nëse ai do të ishte vërtet një anëtar i Sinedrit, do të pritej që Pali të ishte në përputhje me kërkesat e posaçme për anëtarësi në grupin qeverisës, një prej të cilave që martesë. Nëse nuk do të ishte anëtar, Pali përsëri, si përfaqësues zyrtar i grupit qeverisës, do të pritej të ishte në harmoni me të gjitha zakonet e pranuar judease. Vetëm një kusht i atillë do të pengonte ngarkimin e tij me mbrojtjen e idesë së bindjes ndaj ligjeve me të cilat ai vetë nuk ishte në përputhje të plotë.

Çfarë të thuhet, atëherë, për ata që debatojnë se Pali që i pamartuar dhe u mësonte të tjerëve të jenë po ashtu? Fragmenti i përmendur si fakt është 1 {nb}Korintasve 7:7, 8 ku Pali thotë: “Sepse do të doja që të gjithë njerëzit të ishin si unë. ... Por të pamartuarve dhe grave të veja po u them se për ta është mirë nëse qëndrojnë si unë.” Plaku Spenser {nb}W. Kimball ka komentur për këtë fragment si vijon: “Duke i marrë këto deklarata të lidhura me të tjera që bëri [Pali], është e qartë se ai nuk po flet për beqarinë, por po nxit të jetuarin e seksit normal dhe të kontrolluar në martesë dhe vetëpërmbytjen absolute jashtë martesë. (Nuk ka asnjë të dhënë reale që Pali nuk ka qenë kurrë i martuar, siç pretendojnë disa studiues, dhe në fakt ka shenja për të kundërtën.)” (*Miracle of Forgiveness*, f. {nb}64.)

(35-6) 1 {nb}Korintasve 7:9. Çfarë Donte të Thoshte Pali me “Është më Mirë të Martohesh se të Digjesh”?

Kuptimi i këshillës së Palit nuk është tërësisht i qartë. Fjala greke që kanë dhënë përkthyesit e Mbretit Jakob *digjesh* është një paskajore pësore e përdorur për të përcjellë idenë e të qenit i përflakur me pasion, epsh apo zemërim. Rrëfimi i frymëzuar i Profetit Jozef Smith është madje më i saktë se i Mbretit Jakob: “Por në qoftë se nuk mund të përmbahen, le të martohen; sepse është më mirë të martohesh sesa ndonjëri të duhet të kryejë mëkat”.

(35-7) 1 {nb}Korintasve 7:14. Cili Është Interpretimi i Këtij Vargu siç Jepet në Zbulesën e Ditëve të Mëvonshme?

Lexoni DeB 74:2–7.

Këtu Pali u referohet martesave, ku burri ose gruaja është kthyer në besimin e krishterë, por partneri tjetër jo. Ndonëse në këtë kontekst “jobesimtar” u referohet

prindërve judeas që dëshironin të vazhdonin t'i rrethprisnin fëmijët e tyre, parimi i dëmtimit shpirtëror të fëmijëve nga të tilla martesë qëndron i vërtetë në të gjitha brezat. Kur një burrë ose grua që është anëtar besnik i kishës, martohet me ata pa dëshmi të fortë për ungjillin, jo vetëm që martesë në vetvete është në rrezik, por përgatitja shpirtërore e fëmijëve do të kufizohet rëndë. Një fëmijë ka nevojë për dëshminë dhe përgatitjen shpirtërore të të dy prindërve pa konflikt apo përçarje.

(35-8) 1{nb}Korintasve 7:25–40. Pikëpamjet e Pali mbi Martesën në Dritën e Variantit të Frymëzuar

Qartësisht Pali këtu është duke luftuar për probleme të vështira që iu paraqitën prej shenjtorëve korintas. Në disa gjëra ai mund të përgjigjet me autoritet; në të tjera ai jep një gjykim vetjak. Vargjet {nb}25–40 kanë të bëjnë me pyetje të veçanta ndaj atyre të përfshirë në shërbim misionar ose shërbim tjetër priftëror, që kërkon mungesën në shtëpi për periudha të zgjatura. Krahasoni me kujdes ndryshimet vijuese siç gjenden te Varianti i Frymëzuar i Jozef Smithit me përkthimin tuaj të Mbretit Jakob.

26 Prandaj mendoj se kjo është e mirë për shqetësimin e tanishëm, për një njeri të mbetet, që të mund të bëjë mirësi më të madhe.

28 Por, në qoftë se martohesh, nuk ke mëkatuar; dhe nëse një virgjëreshë martohet; ajo nuk ka mëkatuar. Sidoqoftë, këta do të kenë shtrëngim në mish; sepse unë dëshiroj të mos ju kursej juve.

29 Por unë ju flas juve që thirreni në shërbesë. Sepse këtë them, vëllezër, koha që mbetet është e shkurtër, që ju të dërgoheni në shërbesë. Edhe ata që kanë gra do të jenë sikurse ata që nuk kishin; sepse ju thirreni dhe zgjidheni për të bërë punën e Zotit.

30 Dhe do të jetë me ata që vajtojnë, sikur të mos vajtonin; dhe me ata që gëzohen, sikur të mos gëzoheshin, dhe me ata që blejnë, sikur të mos zotëronin;

31 Dhe me ata që e përdorin këtë botë, sikur të mos e përdorin; sepse forma e kësaj bote mbaron.

32 Por unë dëshiroj, vëllezër, që ju ta lartësoni thirrjen tuaj. Unë dëshiroj që ju të jeni pa merak. Sepse ai që

është i pamartuar, merakoset për gjërat që i përkasin Zotit, si të mund të kënaqë Zotin; prandaj ai triumfon.

33 Por ai që është i martuar, merakoset për gjërat që janë të botës, si të mund ta kënaqë gruan e tij; prandaj ka ndryshim, sepse ai pengohet.

36 Por në qoftë se dikush mendon të sillet në mënyrë të pahijshme ndaj virgjëreshës së tij, me të cilën është martuar, kur ajo kalon lulen e moshës, dhe kështu e kërkon nevoja, le të bëjë çfarë ka premtuar, të mos mëkatojë, le të martohen.

38 Kështu atëherë ai që futet në martesë bën mirë; por ai që nuk e fut veten në martesë bën edhe më mirë.

“Është e qartë nga korrigjimet dhe shtimet te Varianti i Frymëzuar se ishte fjala për punë shërbestare të një natyre misionare, dhe pyetjet kryesore dukej të ishin: A duhet që personat e fejuar që janë thirrur në mision, të martohen së pari apo duhet të shkojnë në misionin e Zotit ndërsa janë beqarë? Dhe nëse ata duhet të shërbejnë ndërsa janë beqarë, a duhet që disa që qenë martuar tashmë, të divorcohen përpara një shërbimi të tillë?

Në kohën tonë kur një plak që është i fejuar për t'u martuar thirret në një mision, në përgjithësi ai e kryen misionin përpara martesës së tij; ndonjëherë ai martohet përpara dhe e lë gruan e vet për periudhën e caktuar të punës shërbestare. Në ditët e hershme të kësaj periudhe ungjillore vëllezërit e sapomartuar shpesh thirreshin për t'i lënë gratë e tyre dhe të kryenin shërbim misionar. Me sa duket i njëjti rregull nuk ka nevojë dhe nuk duhet të zbatohet në çdo rast. Gjithmonë përfshihen një mori rrethanash dhe situatash personale. Rregullisht, dhe Pali e specifikoi këtë si mendimin e tij, martesë duhet të nderohet.” (McConkie, *DNTC*, 2:346–347.)

(35-9) 1{nb}Korintasve 7:32. Çfarë Donte të Thoshte Pali se “Unë Dëshiroj që Ju të Jeni pa Merak”?

Një shprehje e ngjashme gjendet te Filipianëve 4:6 në të cilën Pali paraqitet duke thënë: “Mos u shqetësoni për asgjë”. Do të thotë: “Mos kini merak për asgjë”. Pali në fakt po këshillonte lexuesit e tij që të shmangnin ankthet dhe tensionet më shumë se merakun siç e njohim ne sot.

(35-10) 1{nb}Korintasve 8:5. A i Referohet Fraza “Shumë Perëndi dhe Shumë Zotër” Perëndive Pagane?

“Pali thotë se ka shumë perëndi dhe shumë zotër. Dua ta shpreh atë në një mënyrë të qartë dhe të thjeshtë; por për ne ka vetëm një Perëndi – që ka *të bëjë me ne*; dhe që ai është në gjithçka dhe nëpër gjithçka. {nb}...

... {nb}Ju e dini dhe unë dëshmoj se Pali nuk kishte ndonjë aluzion për perënditë pagane. Këtë e kam prej Perëndisë dhe mbylleti këtë temë nëse mundeni. Kam një dëshmi nga Fryma e Shenjtë, dhe një dëshmi se Pali nuk kishte asnjë aluzion për perënditë pagane në tekst.” (Smith, *Teachings*, f. {nb}370–371.)

(35-11) 1{nb}Korintasve 9:1. A ishte Pali një Apostull i Shuguruar dhe, nëse Ishte, nga Kush?

“Neve na mungon skajshëm informacioni në lidhje me shumë hollësi të rëndësishme që nuk arritën të depërtonin përmes shekujve deri në kohën tonë, dhe jemi lënë në errësirë për të ditur se kur dhe ku u shugurua Pali. {nb}...

... {nb}Mund të hamendësohet saktësisht fakti se Pali gjeti kohë për t’u shoqëruar me vëllezërit e tij [prej Të Dymbëdhjetëve] dhe se përmes frymëzimit hyjnor apostullimi iu dha atij nëpërmjet veprimit të tyre. ... Nuk kemi arsye të besojmë se Pali e mori shugurimin i pavarur nga veprimi i apostujve të tjerë.” (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 4:99–100.)

(35-12) 1{nb}Korintasve 9:22. “E Kam Bërë Vetën Time Gjithë për të Gjithë”

“Pali këtu thotë se ai e bëri vetveten gjithçka për të gjithë gjatë një përpjekjeje për t’i bërë ata ta pranin mesazhin e ungjillit; domethënë, ai e përshtati veten ndaj kushteve dhe rrethanave të të gjitha niveleve të njerëzve, si një mjet për t’u tërhequr atyre vëmendjen ndaj mësimëve dhe dëshmisë së tij. Dhe atëherë, që të mos supozojë se kjo përfshinte pranimin e doktrinave apo praktikave të tyre të rreme, ose se në ndonjë mënyrë përfshinte një kompromis midis ungjillit dhe sistemeve të rreme të adhurimit, ai u ngut të shtojë se ai dhe të gjithë njerëzit duhet t’i binden ligjit të ungjillit që të shpëtohen.” (McConkie, *DNTC*, 2:353.)

(35-13) 1{nb}Korintasve 10:24. “Askush të mos Kërkojë Interesin e Vet, por Atë të Tjetrit”

Fjala *interes* siç u përdor në kohët e përkthyesve të Mbretit Jakob, përçoi jo vetëm idenë e pasurive por edhe atë të mbarëvajtjes dhe mirëqenies. Nëse nuk e kuptojmë këtë, deklaratat e cituar më sipër duket të jetë një ftesë e hapur për grabitje dhe vjedhje. Krejt ndryshe, Pali po i ftonte vërtet lexuesit e tij për të kryer vepra të dashurisë së vërtetë hyjnore të krishterë. Varianti i Frymëzuar e përshkruan kështu këtë: “Prandaj, askush të mos kërkojë të mirën e vet, por secili atë të tjetrit”.

(35-14) 1{nb}Korintasve 10:25. Çfarë Donte të Thoshte Pali kur Tha se Shenjtorët Mund të Hanë çdo Gjë që Shitet te Kasapi?

Domethënia e Palit bëhet e qartë kur kuptohet se fjala *kasap* i referohej “tregut të mishit” në kohën e Palit. Shumë shpesh kur sakrifikohehin kafshë për perënditë pagane, kërkohej vetëm një pjesë e mishit; pjesa tjetër mund të shitej dhe shpesh i shitej mishshitësit vendor për rishitje te klasa më e varfër. Sigurisht që nuk mund të kishte asnjë mënyrë për një të krishterë që të dinte nëse mishi i ofruar për shitje vinte nga kafshët e therura për ushqim apo për sakrificat tempulli. Disa nga të kthyerit në besim prej Palit qenë të shqetësuar në lidhje me mbajtjen e mesazhit të ligjit dhe nuk pranuan të blinin asgjë nga tregjet lokale. Pali tregon se një përpikëri e tillë është e pavend. Dikush mund ta mbajë mesazhin e ligjit dhe përsëri ta shkelë thelbin e tij nëse, me shembullin e vet, ai jep një justifikim për një vëlla më të dobët që të mëkatojë (1 {nb}Korintasve 8). Nga ana tjetër, dikush mund ta mbajë ligjin kaq saktësisht saqë mesazhin e shkruar ai e çon deri në një skaj hipokrizie dhe harron vetë qëllimin për të cilin në radhë të parë u dha ligji.

(35-15) 1{nb}Korintasve 11:11. “Në Zotin as Burri s’Është pa Gruan, as Gruaja pa Burrin”

“Shtëpia e Zotit është një shtëpi rregullit dhe jo një shtëpi rrëmuje; dhe kjo do të thotë se burri nuk është pa gruan në Zotin, as grua nuk është pa burrin në Zotin; dhe askush nuk mund të shpëtohet dhe ekzaltohet në mbretërinë e Perëndisë pa gruan dhe asnjë grua nuk mund të arrijë përsosmërinë dhe ekzaltimin në mbretërinë e Perëndisë e vetme. Ky është kuptimi i tij. Perëndia krijoi martesën në fillim. Ai e krijoi njeriun

sipas vetë shëmbëlltyrës dhe pamjes së tij, burrin dhe gruan; dhe në krijimin e tyre ishte caktuar se ata duhet të ishin të bashkuar në lidhje të shenjta të martesës, dhe askush nuk është i përsosur pa tjetrin. Veç kësaj, ai do të thotë se nuk ka martesë për kohën dhe përjetësinë që mund të jetë e përsosur jashtë ligjit të Perëndisë dhe rregullit të shtëpisë së tij. Njerëzit mund ta dëshirojnë atë, ata mund të kalojnë nëpër formën e saj, në këtë jetë, por, nuk do të ketë efekt veç nëse bëhet dhe shenjtërohet nga një autoritet hyjnor, në emrin e Atit dhe të Birit dhe të Frymës së Shenjtë.” (Smith, *Gospel Doctrine*, f. {nb}272.)

Çështje për Meditim

Bekimet e Sakramentit Vijnë tek Ata të Cilët Janë të Përgatitur

Xhenis është anëtare e Kishës. Ajo është aktive. Ajo merr pjesë në mbledhjet e saj dhe është një nëpunëse në Shoqatën e Ndihmës për të Rejat në Moshë Madhore. Por ajo është e irrituar. Ajo nuk ndien se po fiton aq shumë nga anëtarësia e saj në Kishë sa do të donte të fitonte.

Ndaj shumë shpesh Xhenis ka mundësinë për të folur hapur me të atin, i cili është gjithashtu peshkop i lagjes. Le t’i shohim ata vetëm për një moment, për të ndjekur bashkëbisedimin e tyre:

Xhenis

Në thelb, po e përmbledh Babi. Shkoj në kishë. Marr pjesë në të gjitha mbledhjet e mia. E paguaj të dhjetën dhe ofertat e agjërimit me paratë që fitoj. Përpiqem të studioj ungjillin me aq sa mundem. Por ndonjëherë thjesht nuk ndiej se po marr përvojat shpirtërore apo bekimet që duhet të marr. Ndonjëherë e kam pyetur veten nëse ka diçka gabim tek unë. E di që nuk është mirë, Babi, por ndonjëherë vërtet shkurajohem.

Babai i saj

Kam një ide se çfarë janë ato ndjenja. Por, Xhenis, ne nuk duhet të harrojmë kurrë se çfarëdo bekimi që kërkojmë, është në duart e Zotit. Edhe nëse vetë jeta jonë është *plotësisht* në rregull, Ai përsëri na bekon “në vetë kohën e tij dhe në vetë mënyrën e tij, dhe sipas vetë vullnetit të tij”. (DeB 88:68.) Por ka diçka tjetër, Xhenis, që duhet ta kujtojmë gjithmonë. Zoti është i

pastër. Ai është i shenjtë – plotësisht i tillë. Kur ne jemi më e mira që dimë të jemi, përsëri jemi shumë larg nivelit të Tij të pastërtisë dhe shenjtërisë. Neve na është mësuar në Kishë se jemi fëmijë të Perëndisë dhe se mund të bëhemi si Ai. Ndonjëherë, mendoj se flasim shumë lirshëm për këtë. Është e vërtetë që ne mund të bëhemi si Ai, por gjithashtu është e vërtetë se Ai është përsosmërisht i pastër. Nëse bëhemi si Ai, ne duhet të luftojmë me gjithë zemrën tonë të bëhemi të pastër siç është Ai.

Xhenis

Kam nevojë për ndihmë për këtë, Babi. Si është e mundur që të luftoj për t’u bërë aq e pastër? Tani po përpiqem të bëj më të mirën që mundem. Madje nuk do ta dija se ku të filloj që të përpiqem dhe të veproj më mirë.

A keni patur disa nga ndjenjat që ka Xhenis? A mund ta kuptoni përse bekimet që kërkon Xhenis mund të jepen vetëm sipas vetë kohës dhe mënyrës së Zotit? A mund ta shihni përse, edhe pse njerëz si Xhenis mund të jenë duke bërë plot të mira, ende nuk mund të jenë mjaftueshëm të pastër për të marrë kuptueshmërinë dhe bekimet shpirtërore që do të donin të merrnin? A e dini sa i pastër është vërtet Zoti? A e kuptoni këshillën e Palit? “Ju nuk mund të pini kupën e Zotit dhe kupën e demonëve; ju nuk mund të merrni pjesë në tryezën e Zotit dhe në tryezën e demonëve.” (1 {nb}Korintasve 10:21.)

(35-16) Sa të Pastër Duhet të Bëhemi që të Jemi si Zoti?

Lexoni këto fragmente dhe shqyrtoni pyetjet.

Mateu 17:2

Krahasoni me 3 {nb}Nefin 19:25. Çfarë u rrezatua nga Jezusi te dishepujt nefitë që po i luteshin Atij? Çfarë fjalësh janë përdorur për të përshkruar lavdinë e Jezusit? Përse mendoni se Jezusi që në gjendje ta kishte atë lavdi brenda dhe përreth Tij?

2 {nb}Korintasve 7:1

Pali thotë se duhet ta çlirojmë veten tonë nga *çdo* ndotje. Çfarë do të thotë fjala *çdo*? Sa i saktë është standardi i shenjtërisë në praninë e Perëndisë? Krahasoni me 3 {nb}Nefin 27:19. Për sa mëkate duhet

të pendohet një njeri përpara se të mund të lejohet të hyjë në praninë e Perëndisë?

Helamani 13:38

Pjesa e parë e këtij vargu nuk zbatohet për ju, sigurisht. Por sa absolute dhe e plotë është drejtësia e Perëndisë? Çfarë do të çojë në lumturinë e vërtetë? Krahasoni Romakëve 12:1, 2. Sa herët duhet të përpiqen njerëzit të pendohen për gjithçka në jetën e tyre që mund të ofendojë Perëndinë?

Alma 11:37

A mund të shpëtohet një njeri nëse nuk është penduar për të gjitha mëkatet e tij? Sërish, çfarë do të thotë fjala *çdo*? Çfarë duhet të bëjë një njeri që të hyjë në mbretërinë e qiellit?

Profeti Jozef Smith tha: “Nëse një njeri merr plotësinë [e bekimeve të] priftërisë së Perëndisë, ai duhet ta marrë atë në të njëjtën mënyrë si e mori atë Jezu Krishti dhe kjo nga mbajtja e gjithë urdhërimeve e duke iu bindur *gjithë* ordinancave të shtëpisë së Zotit”. (*Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith*, f. {nb}447. Theksimi i situar.) A mund ta merrni atë plotësi në ndonjë mënyrë tjetër? A është urdhërim i Perëndisë që ju të bëheni të pastër sikurse Ai është i pastër dhe që të veçoheni nga ligësia e botës? A mendoni se Perëndia do ta bënte të mundur që ju ta bëni atë? Lexoni Filipianëve 4:13. Krahasoni 1 {nb}Nefin 3:7. Më pas lexoni DeB 93:11–20.

Krishti, sigurisht, qe gjithmonë i pastër. Por edhe atëherë, a mori Jezusi menjëherë një plotësi të lavdisë dhe fuqisë së Atit? Përse mendoni se Zoti dëshiron që ju të kuptoni procesin përmes të cilit ai mposhti botën dhe mori plotësinë e lavdisë dhe fuqisë së Atit? Çfarë do të thotë fjala *plotësi*? A do t’jua jepte Zoti atë lavdi dhe fuqi nëse nuk do të ishit *plotësisht* të përgatitur dhe të denjë për ta marrë atë?

Profeti Jozef Smith dha mësim këtë: “Kur ngjiteni një shkallë, duhet të filloni nga fundi dhe të ngjiteni hap pas hapi derisa të arrini në majë; kështu është edhe me parimet e ungjillit – ju duhet të filloni në fillim dhe të vazhdoni derisa t’i mësoni të gjitha parimet e ekzaltimit. Por do të kalojë shumë kohë pasi të keni kaluar përtej velit [të keni vdekur] para se t’i mësoni ato [të gjitha].” (*Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith*, f. {nb}284.) Në këtë deklaratë Profeti nuk

po flet për pendimin. Ai është duke thënë se detyrimi ynë është të përpiqemi të jetojmë dhe t’i bindemi të gjithë të vërtetës që marrim në këtë botë, por se nuk do ta marrim *të gjithë* të vërtetën në këtë botë.

A mendoni se Zoti do t’ju shfajësojë nëse ju nuk përpiqeni të jeni aq i përsosur në këtë botë sa është e mundur të jeni? Plaku Jozef Filding Smith ka thënë këtë: “Këtu e shtrijmë themelin. ... Është detyra jonë të jemi më të mirë sot sesa ishim dje dhe më të mirë nesër sesa jemi sot. Përse? Për shkak se ne jemi në atë rrugë ... drejt përsosmërisë dhe se ne mund t’ia dalim mbanë vetëm përmes bindjes dhe dëshirës në zemrat tona për të mposhtur botën.” (*Doctrines of Salvation*, 2:18–19.)

Kur në jetën tuaj vendosni të mposhtni botën dhe të veçoheni nga ligësitë e saj, shqyrtoni këto pyetje: “A do jeni në gjendje ta bëni atë njëherësh? A është diçka që ju mund ta arrini pa lutje? A duhet punë e madhe për të mposhtur dobësitë tuaja? A mendoni se ordinanca e sakramentit përfshihet në ndonjë mënyrë?”

Le ta dëgjojmë sërish Xhenis dhe të atin e saj.

Xhenis

Babi, e di se Jezusi vdiq për ne dhe, kur marr sakramentin, përpiqem të mendoj rreth Tij dhe asaj që Ai bëri për mua.

Babai i saj

Por ajo që bën gjatë javës, Xhenis, është gjithashtu e rëndësishme. Ti mund të jesh e përlurur dhe t’i kushtosh vëmendje shërbimit të sakramentit, dhe madje të lotosh. Por nëse nuk ke bërë gjë për dobësitë e tua gjatë javës, atëherë përtëritja e besëlidhjeve të tua nuk mund të të bëjë më të mirë.

Xhenis

Çfarë do të thuash, Babi? Çfarë mund të bëj gjatë javës?

(35-17) Çfarë Përfshihet në Sakrament?

Përpara se të merrni pjesë në sakrament me qëllim, duhet të dini diçka rreth asaj që përfshihet dhe se si mund të përgatiteni gjatë javës. Merrni parasysh secilën prej këtyre pikave me radhë.

Për katërmijë vjet, nga Adami tek Krishti, Perëndia i urdhëroi njerëzit e Tij që të bënin flijime. Ata të cilët qenë të bindur, jepnin të parin e kopesë, kafshë pa njollë apo të meta si një simbol i pafajësisë dhe i pastërtisë së Krishtit, i cili do të vdiste vetë si një sakrificë për mëkatet e atyre që pendohen. Ata të cilët ofruan flijime përpara lindjes së Krishtit, mezi e priten. Ne duhet të shohim pas. Ky është i vetmi ndryshim i vërtetë. Është e papërfytyrueshme që Perëndia do t'i pranonte ndonjëherë flijimet e dikurshme nëse ata që i bënin ato nuk ishin të sinqertë dhe të penduar sinqerisht. Kjo do të ishte njësoj si t'i kishin çuar dëm flijimet e tyre.

Ordinanca e sakramentit ka shumë elemente dhe kushte për flijimin.

Lexojini këto shkrime të shenjta rreth sakramentit dhe përgjigjiuni pyetjeve që vijojnë:

1 {nb} Korintasve 11:23–30

DeB 46:4

3 {nb} Nefi 18:28–32

Sa gjë e rëndë është që dikush t'ia lejojë vetes t'i gëzojë përfitimet e sakramentit kur ai nuk ofron një zemër të thyer, një shpirt të penduar dhe keqardhje të sinqertë për mëkatet e dobësitë që ai duhet të luftojë për t'i mposhtur?

(35-18) Si Mund të Përgatiteni?

Ka një mënyrë si mund të përgatiteni gjatë javës për të marrë sakramentin, pasi Perëndia kurrë nuk do të lëshonte urdhra të atilla strikte për sakramentin pa siguruar një mënyrë që urdhrat të përmbushen. (Shih 1 {nb} Nefi 3:7.)

Procesi përvijohet këtou:

- 2 {nb} Korintasve 13:5. Bëni një listë të mëkateve dhe tundimeve tuaja më serioze. Kjo nuk duhet të bëhet në klasë ose në publik. Është një çështje private midis jush dhe Zotit.
- Më pas, renditini gjërat që keni shkruar në listën tuaj. Renditini ato sipas seriozitetit ose vështirësisë. Ju mund t'i gëzoni bekimet e Shpirtit të Perëndisë vetëm sipas nivelit të mëkatit tuaj më të rëndë vetjak për të cilin nuk jeni penduar. Ndaj,

nëse filloni të punoni fillimisht me problemet më pak të rënda, ju nuk do t'i merrni ende bekimet që dëshironi. Ndonjëherë njerëzit pendohen për problemet më pak të rënda, gjërat e jashtme dhe më pas ankohen që nuk ndihen më shpirtërorë, kur, në të vërtetë, ata duhet të fillojnë me mëkatet ose tundimin më të rëndë në jetën e tyre. A mund ta shihni se përse është e nevojshme që ju të punoni në fillim me më të rëndin ose të vështirin?

- 3 {nb} Nefi 12:23, 24. Nëse ka gjëra në listën tuaj që duhet të diskutohen me peshkopin [presidentin e degës] tuaj, ose nëse ka nga ata që mund t'i keni fyer, çfarë duhet të bëni? Dhe pasi ta keni bërë këtë, çfarë premtimi ju bën Zoti te vargu {nb}24? (Krahasoni Mateu 5:23, 24.)
- Konsiderojeni çdo ditë si kohë për t'u marrë me problemin tuaj. Në lutjet tuaja të mëngjesit, përgjërojuni Zotit që t'ju ndihmojë ta mposhtni problemin më të rëndë. Raportojini Atij çdo natë rezultatet e ditës. Dhe ndërsa përpiqeni ta mposhtni atë, vazhdoni të luteni për falje për gabimet e kaluara.
- DeB 59:9, 11, 12. Si do t'ju ndihmojë ky proces të përgatiteni për të marrë pjesë në sakrament të dielën? Nëse do të përgatiteni në këtë mënyrë, a do të jetë më domethënëse përtëritja e besëlidhjeve tuaja?
- Ethëri 12:27. Ka një fuqi të madhe që i vjen nga Krishti personit që po përpiket ta mposhtë mëkatet dhe dobësitë. Pa atë fuqi njeriu nuk mund ta mposhtë botën; por me të, dobësitë mund të mposhten dhe të zëvendësohen me pika të forta. Përse Zoti ju jep një kuptueshmëri për dobësitë tuaja? Kur të ndieni se keni mposhtur problemin tuaj më të rëndë, kërkoni dëshminë e Zotit. Ai ka mënyra për t'ju treguar nëse me të vërtetë e keni kontrolluar mëkatet tuaj më serioz. Presidenti Harold {nb} B. Li dha mësim këtë:

“Më i rëndësishmi i të gjithë urdhërimeve të Perëndisë është ai [urdhërim] të cilin e keni më të vështirin për ta mbajtur sot. Nëse është një dobësi pandershmërie, nëse është një dobësi padëlirësie, nëse është një dobësi falsifikimi, e të mos thënit të së vërtetës, sot është dita që ju të punoni për atë derisa të jeni në gjendje që ta mposhtni atë dobësi. Më pas filloni me urdhërimin tjetër që është më i vështiri për t'u mbajtur për ju.” (Church News, 5 {nb} maj 1973, f. {nb}3.)

Problemi më i madh që ju do të keni ndërsa përpiqeni t’i mposhtni dobësitë tuaja, është se Satani do të përpiqet t’ju zhgënjejë. Por nëse e ndani mendjen për ta bërë atë, nëse “kërkoni me zell, lut[eni] gjithmonë e jini besimtarë dhe [atëherë] gjithë gjërat do të punojnë së bashku për të mirën tuaj, në qoftë se ecni drejt dhe kujtoni besëlidhjen”. (DeB 90:24.)

Përpjekja e Sinqertë Fitohet me Fuqitë Qiellore

Tani që keni mësuar disa mënyra që ju ndihmojnë të mposhtni mëkatet dhe dobësitë në jetën tuaj, a mendoni se Zoti do të kënaqej me ju nëse shkoni në mbledhjen e sakramentit pa u përpjekur sinqerisht për të qenë një anëtar më i fortë e më i denjë sesa ishit javën e kaluar?

Mbajeni parasysh këtë premtim për ata që punojnë sinqerisht në procesin që është përvijuar.

- Profeti Jozef Smith tha se “sa më pranë t’i afrohet njeriu përsosjes, aq më të qarta janë pikëpamjet e tij dhe aq më të mëdha gëzimet e tij, derisa ai të ketë kapërcyer të ligat e jetës së tij dhe të ketë humbur çdo dëshirë për mëkat; dhe, ashtu si të lashtët, mbërrin në atë pikë të besimit ku ai mbështillet në fuqi dhe lavdi të Bërësit të tij dhe merret lart që të banojë me Të. Por ne mendojmë

se kjo është një gjendje tek e cila askush ndonjëherë nuk ka arritur brenda një çasti.”
(*Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith*, f. {nb}221.)

Tani po ju? Sikurse Xhenisa, askush tjetër nuk mund ta bëjë atë për ju ose t’ju bëjë ashtu siç duhet të bëheni. Së pari, duhet t’i arrini dhe merrni ato fuqi qiellore për veten tuaj; më pas Zoti mund të hyjë në jetën tuaj dhe t’ju përsosë përmes hirit të Tij.

“Merrni mbi vete zgjedhën time dhe mësoni nga unë, sepse unë jam zemërbutë dhe i përlulur nga zemra; dhe ju do të gjeni prehje për shpirtat tuaj.

Sepse zgjedha ime është e ëmbël dhe barra ime është e lehtë!” (Mateu 11:29, 30.)

“Sepse, në qoftë se i mbani urdhërimet e mia, ju do ta merrni plotësinë e tij dhe do të përlëvdoheni në mua, sikurse jam unë në Atin; si rrjedhim, unë ju them, ju do të merrni hir pas hiri.” (DeB 93:20. Theksimi i shtuar.)

“Këta janë ata që janë njerëz të drejtë, të bërë të përsosur nëpërmjet Jezusit, ndërmjetësit të besëlidhjes së re, i cili e kreu këtë shlyerje të përsosur nëpërmjet derdhjes së vetë gjakut të tij.” (DeB 76:69.)

36

“Kërkoni me Zemër të Zjarrtë Dhuntitë më të Mira”

Tema

Zoti na jep dhuntitë e Shpirtit që ne të mund të bekojmë, nxisim dhe forcojmë njëri-tjetrin me dashuri.

Korinti

Shkruar Gjatë Udhëtimit të Tij të Tretë Misionar, rreth {nb}Pranverës, viti 57 {nb}Ps.K.
(1 {nb}Korintasve 12–16)

Athina

Efesi

1 {nb}Korintasve

Deti Egje

Fryma e Shenjtë jep Dëshmi për Krishtin

Deti Mesdhe

12:1–3

Letra e Parë e Palit drejtuar Shenjtorëve Korintas

Dhuntitë Frymërore të Kishës

12:4–11

Rëndësia e Secilit Anëtar

12:12–31

Dashuria Hyjnore: Dashuria e Pastër e Krishtit

13:1–13

Gjuhët dhe Profecia Krahasohen

14:1–28

Profecia – Dhuntia më e Madhe

14:29–40

Realiteti i Ringjalljes

15:1–22

Rendi i Ringjalljes

15:23–28

Pagëzimi për të Vdekurit

15:29

Një Ringjallje më e Mirë

15:30–34

Ringjallja në Mbretëritë e Lavdisë

15:35–53

Krishti Triumfoi mbi Vdekjen

15:54–58

“Qëndroni të Palëkundshëm në Besim”

16:1–24

Hyrje

A i mbani mend ato kohë në vitet e kaluara kur një përvjetor, ditëlindje, kremtim Krishtlindjeje ose rast tjetër i veçantë ju dha mundësinë t’i jepnit nga vetja dikujt që e donit? I mbani mend pyetjet që qarkullonin vazhdimisht në mendjen tuaj? Çfarë duhet të bëj për të? Si ta kënaq atë? Për çfarë ka nevojë ajo? Dhe orët e gjata të punës së fshehtë, të nxitura gjatë gjithë kohës nga pritja e brendshme për të dhënë kënaqësi? A mund të mendoni sërish për ato kënaqësi të thella që provuat

ndërsa punuat me duart e zemrën tuaj për t’i dhënë formë, për ta lëmuar dhe përsosur? Dhe më në fund erdhi çasti. Duar që hiqnin ambalazhin, ndërsa shihnit me ankth të gëzueshëm, duke pyetur veten nëse pas gjithçkaje, tani që ishte tepër vonë për të bërë diçka tjetër, kishit zgjedhur atë që duhej. Dhe më pas e dinit. Thellë brenda syve shkëlqeu ajo siguri që e bëri gjithçka përsosmërisht të vlefshme. Orët dhe ditët e përpjekjes u shpërblyen plotësisht në atë çast dhe ju ndiet gëzimin e thellë e të çiltër si dhënës.

“Në qoftë se ju, që jeni të këqij, dini t’u jepni dhurata të mira ... aq më tepër Ati juaj, që është në qiej, do t’u japë gjëra të mira atyre që ia kërkojnë.” (Mateu 7:11.) Nëse ne, me dobësitë dhe papërsosmëritë tona, mund të ndiejmë gëzimin e pastër të dhënies pa arsye egoiste, sa shumë e përsosur duhet të jetë dhënia nga Zoti? A mund t’i mendoni nënkuptimet e frazës “dhuntitë e Frymës”? Nëse dhuntitë tona u sjellin gëzim atyre që duam, sa i madh duhet të jetë gëzimi që i shoqëron dhuntitë e dhëna përmes Frymës së Shenjtë.

Është për këto dhunti që Pali u flet korintasve. Ashtu siç e pamë te Kapitulli 34, korintasit ishin mbuluar me probleme që i ndrydhën nga mungesa e fuqisë shpirtërore. Në kishë kishte përçarje, imoralitet, dyshime për doktrinën dhe mungesë uniteti. Edhe dhuntitë frymërore po keqkuptoheshin. Në mënyrë të spikatur, te shenjtorët në Korint, të folurit me gjuhë të ndryshme ishte bërë prova e sigurt e fuqisë shpirtërore. Në vend të kërkimit të shoqërimit të Frymës së Shenjtë, nga ku rrjedhin këto dhunti të përsosura, ata po kërkonin vetëm dhuntinë në vetvete.

Deri diku, ne mund të jemi mirënjohës që rasti në Korint që i tillë, sepse nga problemi i tyre ne morëm mësimet e Palit mbi dhuntitë e Frymës. Në një analogji të fuqishme për trupin fizik, apostulli tregoi marrëzinë e lartësimit të një dhuntie frymërore mbi një tjetër dhe më pas të kërkimit për ta vërtetuar praninë e tij nga shfaqja e jashtme. Ka një shumëllojshmëri dhuntish frymërore, thotë ai, dhe të gjitha veprojnë së bashku për të krijuar unitet në trupin e Krishtit – kishën. Dhe në një nga fragmentet më madhështore dhe të bukura në të gjithë literaturën, Pali na tregon mënyrën më të shkëlqyer, dhuntinë që i bën të vlefshme dhe i vë në veprim të gjitha të tjerat. Kjo është dhuntia që sjell më të madhen e të gjitha gëzimeve.

Kthehuni tani dhe lexojini këta kapituj te 1 {nb} Korintasve. Mateni fuqinë tuaj shpirtërore vetjake. Vlerësojini dhuntitë që ju janë dhënë dhe mund t’ju jepen, dhe gëzimin që mund të vijë në jetën tuaj për shkak të tyre.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(36-1) 1 {nb} Korintasve 12:3. “Asnjë nuk Mund të Thotë: ‘Jezusi Është Zot’, veç se në Frymën e Shenjtë”

Njerëzit mund të thonë gjëra pa ndihmën e Frymës së Shenjtë, por ata nuk mund të jenë të sigurt për të vërtetat e përjetshme pa ndikimin e atij anëtari të Kreut-Perëndi. Profeti Jozef Smith tha se 1 {nb} Korintasve 12:3 duhet të përkthehet “asnjë njeri nuk mund ta dijë se Jezusi është Zoti, veçse nëpërmjet Frymës së Shenjtë”. (*Teachings*, f. {nb}223. Theksimi i shtuar.)

(36-2) 1 {nb} Korintasve 13:1–13. Mësimet e Palit mbi Dashurinë Hyjnore – Disa Perceptime të Mëtejshme

Dashuria hyjnore, sigurisht, është përdorur këtu në kuptimin e dashurisë së pastër të Krishtit (Moroni 7:47) dhe jo në kuptim e dhënies së parave ose shërbimeve ndaj atyre në nevojë. Disa nga fjalët e vjetra në shqip e errësojnë gjallërinë e gjuhës së bukur të Palit këtu. Në vijim keni disa shpjegime lidhur me këtë:

Vargu {nb}4:
Fjala e përkthyer *në dukje* vjen nga fjala greke për “mburrjen”.

Vargu {nb}5:
Nuk pezmatohet vjen nga kuptimi i fjalës “gjaknxehët” ose “shpirtplasar”.

Vargu {nb}5:
Fjala *dyshon* është më mirë të përkthehet si “llogarit” apo “merr parasysht”.

Vargu {nb}7:
Duron vjen nga fjala që ka kuptimin “të mbulosh” dhe përdoret për çatitë dhe trupin e anijes. “Ajo e mban

jashtë inatin sikurse anija mban jashtë ujin apo çatia shiun.” (Vincent, *Word Studies*, 2:795.)

Vargu {nb}8:
Fjala e përkthyer *ligshtohet* në të vërtetë do të thotë “të biesh” dhe u përdor për gjethet e luleve. Me fjalë të tjera, dashuria nuk lëvizet nga vendi i saj.

Vargu {nb}12:
Fjala e përkthyer *xham [pasqyrë]* në të vërtetë është *pasqyrë*. Për ata prej nesh të mësuar me pasqyra të cilësisë së lartë të kohëve të sotme, shëmbëlltyra e Palit nuk është e kuptueshme. “Mendimi i të parit të papërsosur theksohet nga lloji i pasqyrës së lashtë, që qe prej metali të shndritshëm, dhe kërkonte lënim të vazhdueshëm, ndaj pas saj lidhej një sfungjer me gurë shtufi të bluar.” (Vincent, *Word Studies*, 2:795–796.)

(36-3) 1 {nb} Korintasve 14:1–22. A Janë të Gjitha Dhuntitë e Frymës të Dukshme si Dhuntitë e Gjuhës?

“Këtu përmenden disa [dhunti], megjithatë, cila nga të gjitha ato do të njihej nga një vëzhgues në çastin e vendosjes së duarve?”

Fjala e diturisë dhe fjala e njohurisë, janë po aq [dhunti] sa cilado tjetër, megjithatë, nëse ndonjë person i zotëroi të dyja këto [dhunti], apo i mori me anë të vendosjes së duarve, kush do ta dinte këtë? Një tjetër do të mund të merrte [dhuntinë] e besimit dhe ata do të ishin po aq injorantë për të. Ose supozoni se një burrë do të kishte [dhuntinë] e shërimit apo fuqinë për të kryer mrekulli, kjo nuk do të dihej në atë moment; do të kërkonte kohë dhe rrethana që të thirreshin në veprim këto [dhunti]. Supozoni se një burrë kishte dallimin e frymërave, kush do të ishte në gjendje ta dallonte atë? Ose nëse do të kishte interpretimin e gjuhëve, përveçse nëse dikush do të fliste në një gjuhë të panjohur, sigurisht që ai do të duhej të qëndronte në heshtje; janë vetëm dy [dhunti] që mund të dallohen – [dhuntia] e gjuhëve dhe [dhuntia] e profecisë. {nb}...

[Dhuntitë] më të mëdha, më të mira dhe më të dobishme nuk do të dalloheshin fare nga një vëzhgues. Është e vërtetë që një njeri mund të profetizojë, që është një [dhunti] e madhe, dhe një [dhunti] të cilën Pali u tha njerëzve – Kishës – ta kërkonin dhe ta lakmonin, në vend të të folurit të gjuhëve; por çfarë di bota rreth profetizimit? Pali thotë se ajo ‘është për

besimtarët'. Por a nuk thonë shkrimet e shenjta që ata folën gjuhë dhe profetizuan? Po; por kush është ai që i shkruan këto shkrime të shenjta? As njerëzit e botës apo vëzhguesit e thjeshtë e të zakonshëm, por apostujt – burrat që e dallonin një [dhunti] nga një tjetër, dhe që sigurisht qenë të aftë të shkruanin për të. {nb}...” (Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith, f. {nb}125.)

(36-4) 1{nb}Korintasve 14:26–40. Cilat Janë Disa Gjëra që Ne Duhet të Dimë Lidhur me të Folurin e Gjuhëve?

Profeti Jozef Smith pati shumë për të thënë mbi temën e gjuhëve. Fragmentet vijuese ndihmojnë për ta përmbledhur këshillën e tij lidhur me këtë temë:

Djalli Gjithashtu Flet në Gjuhë

“Mos flisni në [dhuntinë] e gjuhëve pa e kuptuar atë, ose pa përkthim. Djalli mund të flasë në gjuhë; kundërshtari do të vijë me punën e tij; ai mund të tundojë gjithë klasat e njerëzve; mund të flasë anglisht apo holandisht. Asnjë të mos flasë në gjuhë, po të mos përkthejë, përveç se me miratimin e atij që është vendosur për të kryesuar; atëherë ai mund të dallojë ose përkthejë, ose ndoshta një tjetër.” (Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith, f. {nb}410.)

Ka një Qëllim të Posaçëm për Dhuntinë e Gjuhëve

“... {nb}[Dhuntia] e gjuhëve me anë të fuqisë së Frymës së Shenjtë në Kishë është për përfitimin e shërbëtorëve të Perëndisë për t’u predikuar jobesimtarëve. Kur burrat besnikë nga secili komb do të mblidhen për të dëgjuar gjërat e Perëndisë, lejojini pleqtë t’u predikojnë atyre në gjuhën e tyre mëmë, qoftë nëse është gjermanisht, frëngjisht, spanjisht ose irlandisht, apo ndonjë tjetër, dhe lejojini ata që kuptojnë gjuhën e folur të interpretojnë në vetë gjuhën e tyre mëmë dhe kjo është ajo që donte të thoshte apostulli te 1 Korintasve 14:27.” (Teachings, f. {nb}195.)

Ka Paralajmërimet të Qarta Lidhur me Dhuntinë e Gjuhëve

“Mos jini kaq kureshtarë për [dhuntinë] e gjuhëve, mos flisni në gjuhë [të huaja] përveçse kur ka një përkthyes të pranishëm; qëllimi bazë i gjuhëve është t’u flasim të

huajve, dhe nëse personat janë kaq të dëshiruar të shfaqin zgjuarsinë e tyre, le t’u flasin të tillëve në gjuhën e tyre. [Dhuntitë] e Perëndisë janë të gjitha të dobishme në vendin e tyre, por kur ato zbatohen për atë që Perëndia nuk e kishte qëllim, ato rezultojnë në një dëm, një kurth dhe një mallkim në vend të një bekimi.” (Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith, f. {nb}409–410.)

“Nëse keni një çështje për ta nxjerrë në shesh, le të jetë në gjuhën tuaj; mos u jepni tepër në ushtrimin e [dhuntisë] së gjuhëve, ose djalli do të përfitojë prej të pafajshmit dhe të pamaturit. Ju mund të flisni në gjuhë për rehatinë tuaj, por unë e jap këtë si rregull, që nëse ndonjë gjë jepet mësim me anë të dhuratës së gjuhëve, nuk duhet të merret si doktrinë.” (Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith, f. {nb}410.)

(36-5) 1{nb}Korintasve 14:34, 35. A Duhet të Heshtin Gratë në Kishë?

Te të dyja këto vargje, Jozef Smithi e ndryshoi foljen *flasin* në *qeverisin* te Varianti i Frymëzuar. Plaku Brus {nb}R. Mek-Konki shkroi:

“A mund të flasin gratë në Kishë? Po, në kuptimin e mësimdhënies, këshillës, dëshimit, këshillimit dhe pëlqimit; jo, në kuptimin e marrjes së drejtimit të Kishës si të tillë, dhe në përpjekjen për të dhënë udhëzim se si do të rregullohen çështjet e Perëndisë mbi tokë: ‘Një grua nuk ka të drejtë të krijojë apo organizojë një kishë – Perëndia nuk i ka dërguar kurrë ato për ta bërë atë’. (Teachings, f. {nb}212.) Pali këtu është duke u thënë motrave se ato duhet t’i nënshtrohen priftërisë, se nuk është kompetenca e tyre për të qeverisur dhe sunduar, dhe se bashkëshortja e peshkopit nuk është peshkope.” (DNTC, 2:387–388.)

(36-6) 1{nb}Korintasve 15:29. “Përndryshe Çfarë do të Bëjnë Ata që Pagëzohen për të Vdekurit?”

“Çdo njeri që është pagëzuar dhe i përket mbretërisë, ka të drejtë që të pagëzohet për ata që kanë vdekur përpara; dhe sapo ligjit të Ungjillit i binden këtu, miqtë e tyre që veprojnë si mëkëmbës për ata, Zoti ka atje administrues që t’i çlirojnë ata. Një njeri mund të veprojë si mëkëmbës për të afërmit e vet; ordinancat e Ungjillit, që u themeluan përpara themeleve të botës, plotësohen kështu për ta dhe ne mund të pagëzohemi

për ata me të cilët kemi shumë miqësi.” (*Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith, f. {nb}506–507.*)

(36-7) 1{nb}Korintasve 15:33. “Shoqëritë e Këqija Prishin Zakonet e Mira”

Fjala *shoqëritë* siç është përdorur këtu, nuk ka kuptimin e gjuhës ose diskutimit të prishur, degraduese; ajo ka kuptimin e marrëdhënieve apo shoqërimeve. Fjala greke, këtu e përkthyer *shoqëritë*, i referohet kohëzgjatjes dhe gjerësisë së ndërveprimit shoqëror, prej së cilës të folurit e pastër dhe gjuha lartësuese janë vetëm një pjesë e vogël. Rrezikohen më tepër se sjelljet e mira; modelet bazë të karakterit të dikujt ose zgjedhjet etike përfshihen gjithashtu. Pali thjesht po thoshte se standardet e dikujt shpesh përcaktohen nga shoqëria që mban.

(36-8) 1{nb}Korintasve 15:44–49. “Ringjallet Trup Frymëror”

“Dhe fryma e trupi janë shpirti i njeriut.

Dhe ringjallja e të vdekurve është shëlbimi i shpirtit. ’ (DeB 88:15–16.)

Ka një ndarje të shpirtit dhe të trupit gjatë kohës së vdekjes. Ringjallja do ta bashkojë sërish shpirtin me trupin, dhe trupi bëhet një trup frymëror, prej mishi dhe kockash, por i gjallëruar nga fryma në vend të gjakut. Prandaj, trupat tanë pas ringjalljes, nga fryma që jep jetë, do të bëhen të pavdekshëm dhe nuk do të vdesin kurrë. Ky është kuptimi i deklaratave të Palit se ‘ka trup natyror, ka edhe trup frymëror’, dhe ‘se mishi dhe gjaku nuk mund të trashëgojnë mbretërinë e Perëndisë’. Trupi natyror është mishi dhe gjaku, por nga fryma që jep jetë në vend të gjakut, ai mund dhe do të hyjë në mbretëri.” (Howard {nb}W. Hunter në *CR*, prill 1969, f. {nb}138.)

(36-9) 1{nb}Korintasve 15:45. “Adami i Fundit Është Frymë që Jep Jetë”

“Një shpirt ose person i pavdekshëm, përbëhet prej një trupi të ringjallur ku banon një shpirt i përhershëm në përjetësi. Ai është Krishti, si fryma që jep jetë, i cili ‘gjallëron gjithçka’, prandaj bën të ndodhë ‘shëlbimi i shpirtit’. (D. {nb}e {nb}B. 88:17.)” (McConkie, *DNTC*, 2:402.)

(36-10) 1{nb}Korintasve 15:50. “Mishi dhe Gjaku nuk Mund të Trashëgojnë Mbretërinë e Perëndisë”

Profeti Jozef Smith dha mësim sa vijon përsa u përket trupave të ringjallur:

1. “Vetë Perëndia i Plotfuqishëm banon në zjarr të përjetshëm; mishi dhe gjaku mund të shkojnë atje, pasi i gjithë korrupsioni asgjësohet nga zjarri. ... Kur mishi ynë gjallërohet nga Shpirti, nuk do të ketë gjak në këtë tabernakull.” (*Teachings*, f. {nb}367.)
2. “Gjaku dhe mishi nuk mund të shkojnë atje [d.m.th. në praninë e Perëndisë]; por mishi dhe kockat, të gjallëruara nga Shpirti i Perëndisë, munden.” (*Teachings*, f. {nb}326.)
3. “Përsa i përket ringjalljes, ... të gjithë do të ngrihen nga fuqia e Perëndisë, duke pasur shpirt në trupat e tyre, dhe jo gjak.” (*Teachings*, f. {nb}199–200.)

(36-11) 1{nb}Korintasve 16:22. Cili është Kuptimi i Fjalëve Qoftë Mallkuar dhe Maran-atha?

Kjo vendosje e çuditshme e dy fjalëve aramaike njëra pas tjetrës në fjalët përmbyllëse të letrës së Palit ka ngritur shumë pyetje. Kuptimi i të dyja fjalëve dihet, por kombinimi i çuditshëm është ai që i lë në mëdyshje shumë studiues. *Qoftë mallkuar* në kuptimin e plotë të fjalës do të thotë “diçka e veçuar ose e shenjtë”, dhe mban kuptimin “i nëmur” ose “i mallkuar”. Ky është termi që përdor Pali te Galatasve 1:8 kur thotë se çdokush që predikon ungjill tjetër sesa të vërtetin duhet të mallkohet. *Maran-atha* është përkthyer ndryshe si “Zoti vjen”, “Zoti do të vijë”, “Zoti është afër” dhe kështu me radhë. Duket të ketë pasur një përhëndetje ose parullë të përbashkët të krishterë. Sa i përket kombinimit të të dyjave, janë bërë dy interpretime kryesore. Disa variante supozojnë se duhet të ketë një hapësirë ndarëse midis të dyjave. Prandaj lexohet: “Nëse ndokush nuk ka dashuri për Zotin, le të mallkohet. Eja, Zoti ynë!” Shumë studiues duket se e parapëlqejnë këtë ndarje. Por dikush ka sugjeruar se Pali i bashkon ato me paramendim, duke përdorur një thirrje të vjetër siriane: “Le të mallkohet, Zoti është afër”, duke sugjeruar se gjatë ardhjes së Zotit, do të jepet ndëshkimi. (Shih Fallows, *The Popular and*

Critical Bible Encyclopedia and Scriptural Dictionary, 1:104.)

Cështje për Meditim

Një Larmi Dhuntish Është Bërë e Mundur për çdo Shenjtor që i Dëshiron Ato me Përlulsi dhe Drejtësi

Ju e keni lexuar fillimisht predikimin e Palit mbi dhuntitë frymërore. Me shumë gjasa ju ia keni bërë vetes këtë pyetje: “Si mund t’i dalloj dhe zhvilloj dhuntitë e mia vetjake?” Do të ishte e dobishme që të përgatisni një përpilim të dhuntive të ndryshme të Frymës, kështu që të mund të vlerësoni larminë e tyre dhe ndoshta të njihni disa që ju i keni.

Sugjerohet që ju të merrni një copë letre, një laps dhe një vizore. Më pas, përgatisni një tabelë me tri kolona. Në kolonën e parë, rendisni dhjetë dhuntitë për të cilat flet Pali te 1 {nb}Korintasve 12:4–11. Më pas, lexoni rrëfimin e Moronit te Moroni 10:8–18 dhe vendosni listën e tij prej nëntë dhuntish në kolonën e dytë. Së fundi, kthehuni te zbulesa moderne dhënë Jozef Smithit në vitin 1831 (DeB 46:8–33) për katërmëdhjetë dhuntitë.

Duke medituar dhe marrë parasysh me lutje këto dhunti, ndoshta ju duhet të pyesni tani: “Përse janë bërë të disponueshme këto dhunti për mua?” Pali shpjegoi se dhuntitë frymërore “secilit i jepe[n] ... për dobinë e përbashkët”. (1 {nb}Korintasve 12:7. Theksimi i shtuar.) Të fitosh është të kesh një avantazh. Ka shumë lloje përfitimesh që njerëzit kërkojnë në jetë të cilat do t’u japin avantazhe. Fatkeqësisht, egoizmi shpesh është shkaku për kërkimin e tyre; kënaqësitë që vijnë bashkë me to, zgjasin për një kohë të shkurtër dhe janë me vlerë të vogël në përfundim.

Në mënyrë të kundërt, ne mund të mësojmë një mësim të vlefshëm nga një përvojë imagjinare e profetit Lehi. Atij iu kërkua nga një qenie qiellore të ndërmerre një udhëtim të gjatë e të lodhshëm përmes një vendi të shkretëtë, të errësuar dhe të zyrtë. Duke kërkuar mbështetjen e Zotit përmes besimit dhe lutjes, Lehi zbuloi një pemë frutore të një bukurie dhe vlerë të jashtëzakonshme. Pas marrjes së frutit të saj, ai zbuloi se ajo përfaqësoonte dashurinë që Krishti ua jep të gjithë atyre që e kërkojnë Atë. Lehi menjëherë kërkoi ta

ndante frutin me familjen e tij, duke shpresuar që t’i forconte dhe lartësonte ata. (Shih 1 {nb}Nefi 8, 11.)

Pasi u end nëpër një djerrinë shpirtërore që e krijoi vetë, Pali gjithashtu mori nga fruti dhe, më pas, i nxitur nga dashuria e Krishtit, nisi punët e tij për njerëzimin. Pali, sikurse Lehi, mësoi se dhuntitë e tij dhënë nga Perëndia u bënë të dobishme vetëm kur i ndau me të tjerët në kontekstin e dashurisë si të Krishtit. Si rrjedhim, kështu ndodhi që Pali u dha disa këshilla të rëndësishme shenjtorëve korintas për dhuntitë frymërore që u sollën në veprim përmes dashurisë hyjnore.

Pasi u dha mësim shenjtorëve në Korint rreth larmisë së dhuntive frymërore dhe se si ato duhet të veprojnë në harmoni, Pali u tregoi atyre për “një udhë shumë më të lartë”. (1 {nb}Korintasve 12:31.) Kjo udhë është rruga e dashurisë hyjnore ose dashuria e pastër e Krishtit. (Shih Moroni 7:47.)

Kur ne nuk e kemi dashurinë që pati Krishti, d.m.th. një dashuri të dëlirë e të përsosur, atëherë, thotë Pali, dhuntitë frymërore janë të pakuptimta. Çfarë vlere ka profecia ose shërimi apo gjuhët ose madje sakrificat e jetës së dikujt pa arsyet e dëlira të dashurisë si të Krishtit? Çfarë përfitimi ka besimi që lëviz malet, gjuha e engjëjve ose madje njohuria e plotë kur nuk ka dashuri?

Më pas, Pali e shpjegon këtë dashuri për të cilën flet. Ai nuk e shpjegon atë në mënyrë filozofike; ai e shpjegon atë nga ana e sjelljes. Me fjalë të tjera, ai nuk na tregon se çfarë është ose nuk është dashuria; ai na tregon ne atë që dashuria bën ose nuk bën. Dallojeni etalonin e thjeshtë por të thellë matës që ai jep.

1 {nb}Korintasve 13

Dashuria e pastër e Krishtit –

1. Duron (është e durueshme). (vargu {nb}4)
2. Gëzohet me të vërtetën. (vargu {nb}6)
3. I duron të gjitha. (vargu {nb}7)
4. I beson të gjitha. (vargu {nb}7)
5. I shpreson të gjitha. (vargu {nb}7)
6. Mban çdo gjë. (vargu {nb}7)
7. Këmbëngul pa u shfuqizuar. (vargu {nb}8)

8. Ka epërsi midis cilësive shpirtërore. {nb}(vargu{nb}13)
Dashuria e pastër e Krishtit nuk –
1. Ka smirë. (vargu{nb}4)
2. Vë në dukje (ose lavdërohet). (vargu{nb}4)
3. Krekose ose ka ide të fryra për vlerën e saj. {nb}(vargu{nb}4)
4. Sillet në mënyrë të pahijshme. (vargu{nb}5)
5. Kërkon të sajat. (vargu{nb}5)
6. Pezmatohet. (vargu{nb}5)
7. Dyshon për keq. (vargu{nb}5)
8. Gëzohet për padrejtësinë. (vargu{nb}6)

(36-12) Të Gjitha Fuqitë Shpirtërore Vihen në Veprim Përmes Dashurisë së Pastër të Krishtit

Nën pushtetin gjithëpërfshirës të dashurisë së pastër të Krishtit të gjitha fuqitë shpirtërore vihen në veprim. Pa të sjellja fetare bëhet shterpë dhe e pafrytshme. Çështja nuk ka nevojë të rrihet. Me siguri, ju e keni parë zbatimin e kutit matës të Palit në vetë jetën tuaj. A e mbush ai jetën tuaj shpirtërore? A i ushtroni dhuntitë frymërore që ju janë dhënë në ndikimin e tij? Ose, sikurse shenjtorët korintas, a e gjeni veten ndonjëherë duke kërkuar fuqi shpirtërore pa kërkuar dashurinë që i bën këto dy fuqi të veprojnë?

(36-13) Të Nxitur nga Dashuria e Pastër e Krishtit, Ne Jemi të Përgatitur t'i Marrim e Ushtrojmë Dhuntitë Tona Frymërore

Shumë njerëz do të japin dëshmi se ndërsa kanë marrë thirrje për të shërbyer brenda Kishës, bekimet e tyre shoqëruese kanë përfshirë dhurimin e dhuntive frymërore për t'i aftësuar ata të përmbushin më efektivisht punët e tyre. Misionarët shpejt mësojnë gjuhë të vështira dhe bekoen me fjalë me të cilat të mbrojnë të vërtetën; baballarët u japin bekime të

frymëzuara fëmijëve të tyre; përmes besimit nënat ndihmojnë bashkëshortët e tyre në shërimin e anëtarëve të sëmure të familjes; mësuesve u dhurohen mendime të veçanta ndërsa përgatiten dhe japin mësim në mënyrë që studentët të lartësohen. Rriten dëshmitë, shërohen njerëzit, jepen udhëzime, njohuria dhe urtësia vjen te të pandriçuarit e etur – të gjitha bazuar në dashurinë që e shndërron dhënësin në një shërbëtor si të Krishtit që i bekon, i nxit dhe i forcon të tjerët me dashuri.

Kisha Ka Nevojë për Secilin Anëtar

Lexoni DeB 84:109–110. (Shih edhe 1 {nb}Korintasve 12:12–27.) A e kuptoni tani se ju jeni po aq i nevojshëm në ndërtimin e mbretërisë së Perëndisë saç është çdo anëtar tjetër? Zoti ka nevojë për ju! Jo vetëm që bekoheni me dhuntitë e veçanta të Frymës, por mund t'i kanalizoni fuqitë e tyre përmes personalitetit, përvojës, ndikimit dhe përgatitjes suaj të pashembullt, për t'ju ndihmuar në kryerjen e veprave të rëndësishme të shërbimit ndaj njerëzimit. Askush tjetër nuk do të shohë ndonjëherë me sytë tuaj, të dëgjojë me veshët tuaj dhe të shquajë me aftësinë tuaj për të kuptuar. Askush tjetër nuk do të jetë ndonjëherë në gjendje të shërbejë me aftësinë dhe ndjeshmërinë tuaj të veçantë. Nëse jeni i gatshëm t'i zhvilloni këto dhunti e aftësi frymërore dhe të ushtroni përlësi e besim, Zoti dhe engjëjt e Tij qëndrojnë të gatshëm për t'ju ndihmuar në çfarëdo mënyre që munden. Gjithmonë kujtoni sigurinë e dhënë shenjtorëve nga Presidenti Hiber {nb}J. Grant:

“Unë gëzohem ... se çdo shenjtor i ditëve të mëvonshme, çdo bir dhe bijë e përlulur e Perëndisë që ka përqaftuar ungjillin dhe bëhet një anëtar i Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme, ka marrë dëshminë e Shpirtit të Shenjtë se dhuntia e gjuhëve, dhuntia e profecisë, e shërimit dhe dhunti e bekime të tjera, gjenden në Kishë dhe nuk kufizohen nga njerëzit që mbajnë pozicione të rëndësishme në Kishë.” (Heber {nb}J. Grant në CR, prill 1901, f. {nb}64.)

“Trishtimi Prodhon për Ne një Peshë të Pamasë Lavdie”

Tema

Zoti mund të na thërrasë të mbajmë mundime dhe vuajtje në mënyrë që të mund të bëhemi sikurse Ai dëshiron që të bëhemi.

Maqedonia	5:1–11
Korinti	Ungjilli i Pajton Njerëzit me Perëndinë
Athina	5:12–21
Efesi	Në Ç’Mënyrë e Marrin Shërbëtorët e Perëndisë Miratimin e Tij
Deti Egje	6:1–10
Deti Mesdhe	Shmangeni Bashkimin me të Pabesët
Letra e Dytë e Palit drejtuar Shenjtorëve në Korint	6:11–18
Shkruar Gjatë Udhëtimit të Tij të Tretë Misionar Nga Maqedonia, rreth Dimrit, viti 57 {nb}Ps.K. (2 {nb}Korintasve)	Trishtimi Sipas Perëndisë të Çon drejt Pendimit
2 {nb}Korintasve	7:1–16
Perëndia Kujdeset për Shenjtorët	Shenjtorët Ndajnë Pasurinë me të Varfrit
1:1–24	8:1–24
Shenjtorët e Duan dhe e Falin Njëri-Tjetrin	Bekimet e Dashurisë së Vërtetë Hyjnore
2:1–17	9:1–15
Ungjilli Është më i Madh se Ligji i Moisiut	Pali Lëvdohet në Zotin
3:1–18	10:1–18; 11:1–11
Drita e Ungjillit Ndriçon Gjatë Errësirës	Apostujt e Rremë të Satanit
4:1–6	11:12–15
Sprovat e Vdekshme dhe Shpresat e Përjetshme	Vuajtjet e Palit për Krishtin
4:7–18	11:16–33
Shenjtorët Kërkojnë Vendbanime të Lavdisë së Pavdekshme	Qielli i Tretë
	12:1–6

Fuqi në Dobësi

12:7–10

Shenjat e Apostullit

12:11–21; 13:1–4

Shenjtorët Duhet ta Provojnë Vetën

13:5–14

Hytje

Pali, që qe përherë i palodhur në besimin e tij të patundur për kauzën, u largua nga Efesi së bashku me të tjerë dhe lundroi në veri drejt Troasit. Atje ai shpresonte të takonte Titin, i cili do të rikthehej nga Korinti dhe nga i cili Pali dëshironte të mësonte se si shenjtorët atje e kishin marrë letrën e parë të Palit. Por Titi nuk qe në Troas; dhe Pali, gjithnjë e më shumë në ankth për lajmin e mirëqenies së kishës në Korint, nxitoi me anije drejt perëndimit përmes Detit Egje në Maqedoni, ku punoi midis degëve të kishës dhe priti për Titin.

Pali qe shembulli i një besimtari të vërtetë. Në Troas ai pati mundësinë të predikonte ungjillin dhe përkushtimi i tij ndaj kauzës për t'u predikuar johebrenjve është i shënuar; por Pali pati një turmë në Korint, tanimë në vathë, që sapo i kishte qortuar së fundi. Dhe tani, me gjithë ndjenjën e një bariu të dhimbsur, shpirti i tij kërkonte t'i merrte ata në krahët e tij dhe t'u jepte nga dashuria e tij. Përpara se të mund të shkonte në Korint, Pali dëshironte të takonte Titin dhe të merrte lajmin e tij.

Më në fund, Titi arriti në vjeshtën e vitit 57{nb}Ps.K., në Filipi. Pali qe në gjendje të dëgjonte lajmin e tij me ngazëllim, sepse ata të cilët qenë endacakë midis shenjtorëve në Korint, ishin penduar dhe u gëzuan që e panë Palin sërish.

Lajmi i Titit dhe ankthi i Palit për kishën në Korint e nxitën Palin që të shkruante letrën e dytë – me dhimbsuri dhe mirësi për shumë gjëra – për mënyrën se si Perëndia do t'i ngushëllojë shenjtorët në vuajtje dhe do t'i mbajë mirë përballë të gjitha qëllimeve që bashkohen në vdekshmëri për ta bërë jetën në tokë një provë dhe një test. Ai shkroi edhe për tema të tjera në këtë letër, disa prej tyre personale. Studiojini me kujdes të gjitha temat, por kushtojuni vëmendje të veçantë

këtyre fragmenteve për këshillën e tij ndaj të shkelurve, për inkurajimin e tij ndaj të shtypurve dhe për ngushëllimin e tij ndaj atyre zemrat e cilëve ngurrojnë në kërkim të fitores së marrë me mundim nga barrat e një bote të rënë.

Profetët kanë dhënë nxitje dhe këshillë të ngjashme ndaj shenjtorëve në çdo kohë. Jozef Smithi citohet se ka thënë këtë:

“Do t’ju duhet të kapërceni të gjitha llojet e sprovave. Dhe është mjaft e nevojshme që ju të viheni në provë, siç ishte për Abrahamin dhe njerëzit e tjerë të Perëndisë, dhe (ai tha se) Perëndia do të jetë pas jush, do t’ju marrë e do t’jua tërheqë telat e zemrës dhe, në qoftë se nuk mund ta duroni dot atë, ju nuk do të jeni të përshtatshëm për një trashëgimi në Mbretërinë Çelestiale të Perëndisë.” (Joseph Smith, siç raportohet nga John Taylor në *JD*, 24:197.)

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

Letra e Dytë e Palit drejtuar Korintasve

(37-1) 2{nb}Korintasve. Pali Mbron Kryerjen e Shërbesës së Tij

Nga të gjitha shkrimet e njohura të Palit, letrat drejtuar filipianëve dhe Filemonit njihen gjerësisht se janë më personalet. Nga 2{nb}Korintasve ne marrim një përfytyrim të thellë për natyrën e ndjeshme të Palit – se sa e vrau atë akuza e padrejtë nga shenjtorët që e lanë në baltë, të cilët nuk e kishin duruar trysninë dhe barrën e shërbesës sikurse e kishte duruar ai. Ne mësojmë më shumë lidhur me Kishën e Jezu Krishtit në epokën apostolike dhe se si anëtarët luftuan me rivalitetin, xhelozinë dhe frikën, por ne gjejmë paksa nga natyra e thellë doktrimore. Ne gjejmë shpërthime rastësore të ndjenjave njerëzore, që ndihmojnë për të hedhur dritë mbi karakterin e njeriut që ne e njohim si apostulli Pal. I akuzuar haptazi nga disa njerëz në Korint që dëshironin ta shihnin ndikimin e tij të zvogëlohej, Pali e mbron fuqishëm karakterin e tij personal si dhe sjelljen e tij si një apostull i Jezu Krishtit.

(37-2) Informacion për Rrethanat

Pali shkroi të paktën tri letra drejtuar shenjtorëve korintas. Me sa duket e para ka humbur; ne kemi kopje të letrës së dytë dhe të tretë. Përkatësisht, këto dy të fundit njihen si 1 Korintasve dhe 2 Korintasve. 2 Korintasve është një letër pasuese e 1 Korintasve.

Qe nga Maqedonia që Pali shkroi 2 {nb} Korintasve (2 {nb} Korintasve 2:13; 7:5–7; 9:2–4) ashtu siç tregohet brenda vetë letrës. Meqënëse Luka e vendosi vizitën e Palit në Maqedoni afër fundit të udhëtimit të tretë misionar të Palit, letra ka gjasa të jetë shkruar në vitin 57 {nb} Ps.K..

Letra shpall se Pali e shkroi për të paktën pesë arsye:

- 1) {nb} për të mbrojtur punën e tij gjatë shërbesës;
- 2) {nb} për t'i urdhëruar shenjtorët në Korint për përmirësimin e tyre qysh kur u shkroi së fundi;
- 3) {nb} për të mbrojtur karakterin dhe sjelljen e tij vetjake;
- 4) {nb} për të nxitur një dhuratë bujare financiare për shenjtorët e varfër në Jerusalem; dhe
- 5) {nb} për të folur për vizitën e tretë të pashmangshme në Korint.

Kur letra u përfundua, dhe ka të dhëna të shumta që tregojnë se u shkrua me ngut, Pali e dërgoi atë me Titin në udhëtimin e kthimit në Korint. Titi u shoqërua nga dy shokë misioni (2 {nb} Korintasve 8:18, 22), njëri prej të cilëve mund të ketë qenë Luka. Pali i lëvdon fuqishëm Titin dhe grupin e tij të korintasit dhe i nxiti ata të përgatisin “provën” e dashurisë së tyre dhe të lëvdatës së Palit për ta duke bërë dhurime bujare për të varfrit dhe duke i dërguar ato me Titin (2 {nb} Korintasve 8:24; 9:5).

(37-3) 2 {nb} Korintasve 1:22. “I Cili ... na Dha Kaparin e Frymës në Zemrat Tona”

Kapari është një term teknik i cili erdhi nga bota e lashtë e financës dhe do të thotë “një garanci” ose “peng”. Ai përdoret saktësisht në të njëjtin kuptim që ne e përdorim sot me fjalën “kaparosje”. Ishte një shumë fillestare e dhënë si garanci që borxhi i mbetur do t'i paguhej më vonë. Ajo që Pali sugjeron është se neve na është dhënë Fryma e Shenjtë, një pagesë fillestare e bekimit, që shërben si garanci për një pagesë më të plotë në të ardhmen nëse vazhdojmë të jemi besnikë.

(37-4) 2 {nb} Korintasve 2:5. Çfarë Donte të Thoshte Pali kur Thotë: “Pa e Tepruar, Ju të Gjithë”?

Ky varg dhe ato që e pasojnë ofrojnë një pikëpamje interesante për dashurinë dhe dhembshurinë e Palit. Ne nuk e dimë nëse kundërvajtësi për të cilin e ka fjalën Pali këtu, është kurvari i përmendur në letrën e tij të parë (1 {nb} Korintasve 5:1) ose një nga mësuesit e rremë në kishë që ka udhëhequr një revoltë kundër Palit dhe mësimeve të tij. Por është e dukshme se kisha ka marrë masa kundër njerëzve dhe tani Pali i paralajmëron ata kundër mosdhënies së dashurisë së tyre për të. Në vargun {nb}5 ai ngutet për të vënë në pah se ishte i pikëlluar me lajmin e të vëllait, jo për shkak se u lënduan ndjenjat e tij, por sepse i vëllai po i shkaktoi dëme të rënda në kishën në Korint. Tani Pali i nxiti ata ta falin dhe ta ngushëllojnë këtë burrë në mënyrë që ai të mos e humbasë shoqërinë. (Vargjet {nb}6–12.) Ky qëndrim patundshmërie ndaj zbatimit të rregullave dhe procedurës së kishës dhe falja e dashur kur kundërvajtësi tregon pendim të vërtetë dhe korrigjon sjelljen e gabuar, është një shenjë dalluese e Kishës së Jezu Krishtit sot si dhe në kohët e dikurshme.

(37-5) 2 {nb} Korintasve 2:17. Shëmbëlltyra e Gjallë e Palit duke Folur rreth Këtyre që Falsifikojnë

Falsifikoj këtu është marrë nga fjala greke për një pramatar. “Termi përfshinte tregtarët në rezerva ushqimore dhe të gjitha llojet e artikujve, por zbatohesh veçanërisht për shitësit me pakicë të verës, për të cilët falsifikimi dhe peshat e mangëta ishin një gjë e natyrshme.” (Vincent, *Word Studies*, 2:813.) Kjo klasë tregtarësh kishte një reputacion aq të pahijshëm për paskrupulltësinë dhe pandershmërinë në tregtinë e tyre, sa që në shumë raste ata ishin ndaluar nga mbajtësit e posteve publike. Mësuesit e rremë në kishë kishin po të njëjtin mentalitet, duke zbukuruar ose ndryshuar fjalën e Perëndisë sipas dëshirës në mënyrë që të mund të ndihmonin vetë qëllimet e tyre egoiste. Si rrjedhojë, ne marrim një përfytyrim për Palin, i cili jo vetëm që është në gjendje të shprehë dashuri të madhe të ngadalësuar, por gjithashtu është në gjendje të tregojë mprehtësi të madhe për të dënuar ata që do t'i sillnin shkatërrim kishës.

(37-6) 2{nb}Korintasve 3:6, 14. A po Flet Pali për Biblën kur Përmend Besëlidhjen e Vjetër dhe Besëlidhjen e Re?

Fjala *besëlidhje* është përkthim i fjalës latinisht *testamentum*, që qe përkthimi i fjalës greke për fjalën “besëlidhje”. Vullneti dhe testamenti i fundit i një personi (ose besëlidhja me vdekjen) është një shembull i kuptimit të vërtetë të fjalës. Megjithatë, kur janë përdorur frazat *besëlidhja e re* dhe *besëlidhja e vjetër*, shumica prej nesh menjëherë mendon për dy ndarjet e Biblës. Ne duhet të kujtojmë se këto dy ndarje u quajtën në atë mënyrë sepse e para vazhdonte me shkrimet dhe analet e popullit të Perëndisë nën besëlidhjen e vjetër (ligji i Moisiut) dhe e dyta, marrëveshjet e tij nën besëlidhjen e re (ligji i Krishtit). Dhiata e Re, siç e dimë në Bibël, nuk ishte hartuar deri shumë kohë pas vdekjes së Palit. Ndaj në vargun{nb}6, Pali shpall se ne jemi shërbëtorë të besëlidhjes së re të Krishtit, i cili u hoq me të vjetrën. Edhe në vargun{nb}14, edhe pse është e dukshme që Pali e ka fjalën për analet e shkrimeve të shenjta, kur ai flet për leximin e besëlidhjes së vjetër, ai nuk po e përdor në të njëjtin kuptim që ne mendojmë për Dhiatën e Vjetër, por përkundrazi në kuptimin e ligjit të Moisiut ose të besëlidhjes së vjetër.

(37-7) 2{nb}Korintasve 5:19. Përdorimi i Fjalës Pajtoj

Fjala *pajtoj* [wit] është një folje e vjetër e gjuhës angleze që fjalë për fjalë do të thotë “të dish” ose “të zbulosh”. Kur bashkohet me fjalën *të*, shprehja “të pajtosh” zakonisht nënkupton “që është” ose “domethënë”. Kështu është përdorur këtu. Megjithatë, shprehja te 2{nb}Korintasve 8:1, “ju bëjmë të ditur hirin e Perëndisë”, ka kuptimin “ne dëshirojmë që ju ta njihni hirin e Perëndisë”.

(37-8) 2{nb}Korintasve 6:2. “Ja, pra, Dita e Shpëtimit”

Lexoni Alma 34:31–33.

(37-9) 2{nb}Korintasve 6:12. “Ju nuk Jeni Ngushtë në Ne, por Ju Jeni të Ngushtë në Zemrat Tuaj”

Siç është përdorur në shkrimet e shenjta, fjala *zemrat* shpesh i referohet qendrës së keqardhjes ose mirësisë.

Kur ne ndiejmë dashuri apo dhembshuri për dikë ose diçka, ne zakonisht provojmë dhembje përbrenda. “Brendësia jote duhet të jetë plot dashuri hyjnore ndaj gjithë njerëzve” (DeB 121:45) do të thotë: “Trego dashuri si të Krishtit për të tjerët”. Siç përdoret këtu, fjala *brendësi* është pjesë e një shprehje më të gjerë, “ju jeni të ngushtë në zemrat tuaj”. Është thjesht mënyra e Palit për t’u treguar korintasve që ata nuk qenë kufizuar nga ndonjë mungesë dashurie nga ana e tij, por përkundrazi ngaqë nuk ishin të aftë të tregonin dashuri e dhembshuri të vërtetë. Përdorime të ngjashme të fjalës te Dhiata e Re gjenden te Filipianëve 1:8; 2:1; Kolosianëve 3:12 dhe 1{nb}Gjoni 3:17.

(37-10) 2{nb}Korintasve 6:14. “Mos Hyni në një Zgjedhë Bashkë me të Pabesët”

“Atëherë, çfarë duhet të bëjmë; a duhet t’i sjellim vetes pakënaqësinë e një familjeje të ndarë? A duhet të përfitojmë nga zëri i përvojës dhe të martohemi brenda besimit tonë?”

... {nb}Përgjigjja e dukshme ndaj çdokujt është, martohuni me të besimit tuaj. Nëse jeni prezbiterian, martohuni me prezbiteriane. Nëse jeni katolik, martohuni me katolike. Nëse jeni nga shtëpia e Judës, martohuni me një të besimit tuaj. Nëse jeni mormon, martohuni me një mormone.” (Mark {nb}E. Petersen në CR, prill 1958, f. {nb}106.)

(37-11) 2{nb}Korintasve 7:8–10. “Trishtimi sipas Perëndisë në Fakt, Sjell Pendim për Shpëtim, për të Cilin Njeriu nuk i Vjen Keq”

“Shpesh njerëzit tregojnë se janë penduar kur gjithçka që kanë bërë, është shprehje e keqardhjes për një veprim të gabuar. Por pendimi i vërtetë vjen nga ai trishtim sipas Perëndisë që ndryshon, shndërron dhe shpëton. Të të vijë keq nuk mjafton. Ndoshta kriminelin në burg, duke arritur të kuptojë çmimin e lartë që duhet të paguajë për budallallëkun e tij, do të dëshironte të mos e kishte kryer krimin. Ky nuk është pendim. Njeriu me cen që po vuan një dënim të fortë për përdhunim, mund të ndihet shumë keq që e kreu veprimin, por ai nuk pendohet nëse dënimi i tij i rëndë është e vetmja arsye për keqardhjen e tij. Kjo është keqardhja e botës.

Njeriu i penduar me të vërtetë ndihet keq përpara se ai ta kuptojë. Atij i vjen keq edhe nëse sekretet e tij nuk dihet asnjëherë. ... Pendimi i llojit të Perëndisë do të

thotë kur dikush arrin ta njohë mëkatin dhe vullnetarisht e pa presion nga burimet e jashtme fillon shndërrimin e tij.” (Kimball, *Miracle of Forgiveness*, f. {nb}153.)

(37-12) 2{nb}Korintasve 11:24. Si Qe të Ishe i Fshikulluar nga Judenjët?

Te Ligji i Përtërirë 25:1–3, Moisiu hedh poshtë parimin se një njeri fajtor mund të goditet me kamxhik dyzet herë. Rabinët judeas e kishin zvogëluar atë në tridhjetë e nëntë, që të mos kishte një ngatërrim në numërim dhe ai të goditej më shumë se dyzet herë. (Moisiu paralajmëroi kundër tejkalimit të atij numri dhe ndaj masave shtesë.) Në kohën e Palit ky është zhvilluar në një ndëshkim të ashpër e të dhimbshëm të numëruar me shumë saktësi. Për këdo që e njeht fshikullimin judeas, pohimi i Palit që duroi të tillë ndëshkim pesë herë, është me të vërtetë një pohim i rëndësishëm, pasi shpesh viktima vdiste gjatë goditjes. Farrari na ka dhënë një përshkrim të hollësishëm të këtij zakoni.

“Të dyja duart e [viktimit] qenë të lidhura në ... një kunj në një lartësi prej 0.8 metrash. Nëpunësi shtetëror më pas ia hiqte rrobat derisa kraharori i tij të ishte i zhveshur. Ekzekutuesi qëndronte mbi një gur mbrapa kriminelit. Kamxhiku kishte dy rripa, njëri prej të cilëve përbëhej nga katër fije prej lëkure viçi dhe tjetri nga dy fije prej lëkure gomari, të cilët kalonin përmes një vrime në dorezë. ... I burgosuri gjunjëzohej për të marrë goditjet, që bëheshin me një rëndësi të fortë, por me gjithë forcën e gjuatjes, trembëdhjetë në kraharor, trembëdhjetë në shpatullën e djathtë dhe trembëdhjetë në të majtën. Ndërsa ndëshkimi vazhdonte, kryegjykatësi lexonte me zë të lartë te [Ligji i Përtërirë 28:58, 59; 24:9; dhe Psalmeve 78:38, 39 që kishin të bënin me urdhërimet e Perëndisë, ndëshkimin për mosrespektimin e tyre dhe dhembshurinë e Zotit për mëkatarin] ... Nëse ndëshkimi nuk do të kishte mbaruar gjatë kohës që këto tri fragmente lexoheshin, ato përsëriteshin sërish dhe aq herë deri sa të mbaronte ndëshkimi i saktë. Ndërkaq një gjykatës tjetër numëronte goditjet dhe një i tretë thërriste përpara secilës goditje ‘*Hakkehu*’ (qëllojeni).” (Farrar, *The Life and Works of St. Paul*, f. {nb}715–716.)

Njeriu nuk mund të bëjë ndryshe veçse të pyesë veten përse iu nënshtrua Pali këtyre ndëshkimeve në duart e judenjve kur ai kërkoi qytetarinë romake në raste të tjera dhe iu shmang këtij ndëshkimi të frikshëm (Veprat

e Apostujve 22:24–29). Kthehemi sërish te Farrari për një përgjigje të mundshme. Ai thotë se pasi dikush fshikullohej në atë mënyrë, ai shihej si njeri tërësisht i ri, pasi kishte paguar plotësisht çfarëdo borxhi që shkaktoi keqbërja e tij.

Më pas Farrari shton: “Po të mos kishte pranuar t’i nënshtrohej këtij ndëshkimi duke e strehuar veten nën privilegjin e qytetarisë së tij romake do të kishte qenë si ta kishin shkishëruar dhe në fund t’i kishte hequr vetes të drejtën nga pranimi në sinagogë”. (Farrar, *St. Paul*, f. {nb}717.)

Siç pamë nga Veprat e Apostujve, qasja misionare tipike e Palit që të hynte në sinagogë dhe të fillonte predikimin. T’i hiqej një e drejtë e tillë do të kishte qenë një kufizim i madh i përpjekjeve të tij. Kur sjellim ndërmend vendosmërinë që do t’i duhej për të kaluar një fshikullim të tillë për të dytën herë, pasi e vuajti atë njëherë, atëherë krijojmë një ide për përmasën e zotimit të Palit ndaj Krishtit. Nuk është çudi që ai bezdisej nga mburrjet boshe dhe kritika e ngushtë e mësuesve të rremë në Korint!

(37-13) 2{nb}Korintasve 12:2–4. “Unë Njoh një Njeri në Krishtin ... U Rrëmbye Gjer në të Tretin Qiell”

Njeriu që njihte Pali ishte vetë ai. Jozef Smithi tregon: “Pali u ngjiti në qiejt e tretë dhe ai mund t’i kuptonte të trija raundet kryesore të shkallës së Jakobit – lavditë ose mbretëritë telestiale, terrestiale dhe çelestiale, ku Pali pa dhe dëgjoi gjëra që nuk qenë të ligjshme që t’i shprehte”. (*Teachings*, f. {nb}304–305.)

(37-14) 2{nb}Korintasve 12:7–9. “M’u Dha një Gjemb në Mish”

Fjala që përdor Pali këtu fjalë për fjalë do të thotë “një shpim” (si te folja *shpoj*) ose “një kunj”. Ajo u përdor lidhur me kunjat e mprehtë, mjetet kirurgjikale ose grepat e peshkimit. Termi në të vërtetë sugjeron diçka që qe vërtet e dhimbshme dhe e mundimshme për Palin. Ka pasur debate pafund mbi atë se çfarë mund të jetë një dobësi e tillë dhe sugjerimet kanë përfshirë një grua të hidhur dhe gërnjare që u kthye kundër Palit gjatë kthimit të tij në besim, epilepsinë, një sëmundje të rëndë në sy, malarien dhe disa dobësi shpirtërore të cilat e shqetësonin vazhdimisht. Nuk ka asnjë mënyrë për ta ditur nga analet e tanishme se çfarë donte të

thoshte Pali. Ajo për të cilën mund të jemi të sigurt për të, është se secili prej nesh ka dobësi, shpirtërore si dhe fizike, që Satani do t’i përdorë për të na sfiduar. Plaku Harold B. Li tha: “Zoti na ka thënë në shkrimet e shenjta se Satani është një armik i gjithë drejtësisë; për shkak të kësaj të vërtete, ata të cilët po qëndrojnë në vende të larta në mbretërinë e Atit tonë do të bëhen shënjestra të sulmeve të tij. Ju mund ta prisni fare mirë, sikurse e kuptoi apostulli Pal, se ju që kryesoni në vende të ndryshme në mbretërinë e Atit tonë, do t’u nënshtroheni sulmeve të vrullshme të djallit.

... Ndonjëherë ju jepen sëmundje, vështirësi, mundime për të provuar shpirtat tuaj; dhe fuqitë e Satanit duken të hakërryera kundër jush, duke ju parë dhe duke u përpjekur të ndalojnë fuqitë tuaja të qëndrësës: por dobësia juaj, përmes atyre sëmundjeve, do t’ju japë fuqinë e Perëndisë që do të qëndrojë mbi ju sikurse Apostulli Pal u pajtua dhe ngushëllua nga mendimi se përmes sprovave të tij fuqia e Perëndisë mund të qëndronte mbi të.” (CR, tetor 1949, f. 57.)

Çështje për Meditim

Zoti Ka Qëllim dhe Plan për Sprovat dhe Mundimet që Vijnë te Njerëzit e Tij

(37-15) Ne Mbajmë Disa Mundime si Ndëshkim për Mosbindje

Perëndia ndonjëherë ka qëllime që të lejojë vuajtjen dhe mundimin të vijnë te fëmijët e Tij. Nëse fëmijët e Tij i thyejnë ligjet e Tij dhe shkojnë në drejtim të kundërt të asaj që e dinë se është e drejtë, Perëndia mund të sjellë ndëshkime, barra dhe sprova për t’u mësuar atyre se nuk është urtësi të bësh atë që ata e dinë se është e gabuar.

Nëse njerëzit do të ishin plotësisht të bindur ndaj çdo kërkesë, atëherë do të ishte e mundur për ta të jenë të kënaqur pa mundim (krahasoni *Discourses of Brigham Young*, f. 350). Por duke qenë se “askush nuk qe ndonjëherë i përsosur përveç Jezusit” (*Teachings*, f. 187), atëherë të gjithë duhet të durojnë mundim në një shkallë ose tjetër.

Lexoni 1 Pjetrit 2:20.

“Pjetri nuk dëshironte që ne të merrnim mbi vete ndonjë meritë për vuajtjen që durojmë për shkak të vetë

gabimeve tona. Ai që i gatshëm të na shihte të merrnim meritë për vuajtjen që durojmë për shkak të dishepullimit, por jo për shkak të vetë marrëzisë tonë ose vetë mëkatit tonë.” (Neal A. Maxwell, “For a Small Moment”, *Speeches of the Year, 1974*, f. 447.)

Lexoni Zbulesa 3:19–21.

A tha Gjoni se shenjtoret duhet të pendoheshin kur thirren për të vuajtur? A mund ta shihni se përse ky është një nga qëllimet e mëdha të vuajtjes – t’i bëjë bijtë e Perëndisë t’i korrigojnë rrugët e tyre dhe të kthehen e të jenë të bindur?

Mosbindja nuk është e vetmja arsye për sprova dhe mundime. Ka edhe një qëllim tjetër.

Lexoni Malakia 3:2–4.

Davidi pa se si minerali prej floriri u zbras te copëtuesit – gurë, copa të mëdhenj gurësh – të formuar keq, të fortë – asnjëri prej tyre nuk dukej aspak si ar. Ai e dinte se këta gurë do të bluheshin, përpunoheshin dhe do të përfundonin në një furrë të ndezur me nxehtësi të lartë, duke u coptuar, rrëmuar, shkrirë – zjarri është një veprues që nuk mund të mashtrohet. Papastërtitë dhe zgjyra te minerali prej ari do të digjeshin tërësisht. Dhe kur nxehtësia të ishte duruar, gjithçka që do të mbetej nga minerali do të ishte vetë ari, i pastër dhe i bukur. Davidi mund të shihte se sa e nxehtë dhe e padurueshme duhej të ishte nxehtësia e furrës; dhe prapëseprapë ajo nuk e dëmtoi arin në asnjë mënyrë, por, përkundrazi e pastroi dhe e bëri më të mirë.

“... Perëndia ka thënë se Ai do të kishte një popull të vënë në provë, se Ai do t’i shplante ata si ari...” (Smith, *Teachings*, f. 135.) Si tha Malakia që ngjan Zoti? Cilat janë disa zjarre që Zoti mund të lejojë të vijnë te njerëzit e tij me qëllim që t’i pastrojnë dhe t’i bëjnë të dëlirë?

Është Perëndia që duhet të shpallë furrën, ditën dhe orën; dhe është njeriu që duhet t’i nënshtrohet dhe të durojë, pasi ari bëhet ar duke kaluar përmes zjarrit dhe njerëzit mund të bëhen ata që Perëndia ka planifikuar që të bëhen vetëm duke kaluar përgjatë sprovës.

Atëherë, çfarë është sprova? Ju e dini sprovën e Abrahamit dhe vuajtjen që kaloi gjatë shtegut Jozef Smithi, për të cilin Presidenti Brigam Jang kujtoi:

“Jozefi nuk mund të ishte bërë i përsosur, edhe sikur të kishte jetuar për një mijë vjet, nëse nuk do të ishte përndjekur. Nëse do të kishte jetuar një mijë vjet dhe të kishte udhëhequr këtë popull, dhe të kishte predikuar Ungjillin pa përndjekje, ai nuk do të ishte bërë i përsosur aq sa u bë kur ishte në moshën tridhjetë e nëntë vjeçare. Ju mund ta llogarisni, kur ky popull thirret për të kaluar përmes skenave të mundimeve dhe vuajtjeve, dëbohet nga shtëpia e vet dhe përzihet, dhe shpërndahet e goditet dhe zhvishet, i plotfuqishmi po e rrokullis punën e tij me shpejtësi të madhe.”
(*Discourses of Brigham Young*, f. {nb}351.)

Por çfarë është sprovë dhe mundimi? Është sikurse tha Pali: zhveshje, mbytje e anijes, rreziqe, nevoja fizike dhe më tej përmes tërë shtrojës së jetës dhe përvojave.

Lexojini shkrimet e shenjta vijuese lidhur me përvojat e Jobit dhe të Palit, dhe me kujdes merrni parasysh pyetjet që pasojnë:

Jobi 2:3

A kishte ndonjë faj për të cilën po vuante Jobi? A kishte bërë ai diçka të gabuar? (Krahasoni Jobi 9:17; 16:17.)

Jobi 23:6, 10–14

Cilat qenë qëllimet e Perëndisë që e lejoi Jobin të vuante sikurse vuajti? A e kuptoi Jobi se çfarë po i bënte Perëndia? A u hodh Jobi menjëherë në gjunjë dhe iu përgjërua Zotit t’ia hiqte vështirësinë? Apo vendosi se do të merrte nga barrat gjithçka që Perëndia dëshironte që ai të merrte?

Jobi 1:12; 2:4–6

A ka caqe të vendosura mbi vështirësitë dhe barrat që Perëndia lejon të vijnë te fëmijët e Tij? (Krahasoni DeB 122:9; Alma 13:28.)

2 {nb}Korintasve 11:24–33

A e njihnte Pali vuajtjen? A mendoni se ka ndonjë lidhje midis mundimit që mbuloi atë dhe fuqisë së shërbesës së tij dhe urtësisë së madhe që rrodhi nga pena e përvojës së tij? (Krahasoni 1 {nb}Nefi 20:10.)

2 {nb}Korintasve 12:7–10

A shfaqet në këto fragmente se pati një lidhje midis ndjeshmërisë së mundimeve të Palit dhe shkallës në të cilën fuqia e Krishtit mund të qëndronte në të?

Tani, po ju? Sigurisht që keni sprovë. Pa dyshim që e keni provuar mundimin. A ia shkaktoni ato vetes prej mosbindjes ose mungesës së urtësisë?

Lexoni DeB 98:3.

A mund të ndodhë që disa sprovë ju vijnë sepse Perëndia ka në planin e Tij që t’ju lëmojë dhe t’ju bëjë të pastër? A luteni që Perëndia t’ju heqë përvojat dhe sprovat që ka planifikuar për t’ju përmirësuar? A i nënshtroheni atyre (Mosia 3:19) dhe mësoni prej tyre dhe mirëbesoni se vijnë nga një Atë plotësisht i urtë dhe i dashur?

Lexoni DeB 58:2–4.

A i lejoni sprovat të prodhojnë në ju një peshë të pamasë lavdie, sikurse tha Pali (2 {nb}Korintasve 4:17)? A do t’i duroni mirë sprovat dhe të mësoni t’i kontrolloni ato? Sepse do të vijë një ditë që ju do ta kuptoni.

(37-16) Përmbledhje

Presidenti Xhon Tejlor, i cili mbajti në trupin e tij plagë plumbash nga martirizimi në Kartheixh, dhe gjatë administrimit të të cilit zemëratë e një kombi ndërluftues vërshoi mbi Kishën me pasojë gati rrënuese, dha mësim:

“Është e domosdoshme që ne të kalojmë përmes provave të hidhura të caktuara që të mund të pastrohemi. Ndonjëherë njerëzit nuk i kuptojnë këto gjëra. {nb} ...

Ne kemi mësuar shumë gjëra përmes vuajtjes, ne e quajmë atë vuajtje; unë e quaj shkollë përvojë. ... Për çfarë shërbejnë këto gjëra? Përse ndodh që njerëzit e mirë duhet të vihen në provë? ... Që të mund të mësojmë ta vëmë besimin tonë te Perëndia dhe t’i mirëbesojmë Atij dhe t’u bindemi ligjeve të tij dhe t’i mbajmë urdhërimet e tij. ... Unë kurrë nuk i kam parë këto gjëra me një sy tjetër sesa si sprovë për qëllimin e pastrimit të shenjtorëve të Perëndisë, që ata mund të jenë, ashtu si thonë shkrimet e shenjta, si ari që është pastruar shtatë herë nga zjarri. [Shih Psalmeve 12:6.]”
(*JD*, 23:334–336.)

President Marion G. Romni, shenjtorëve të brezit tonë që ngarkohen me sprova, u ofroi këtë këshillë:

“Unë ju them juve dhe gjithë të tjerëve që po vihen në provë në kryqin e fatkeqësisë dhe mundimit: Merrni kurajë; rigjallërojeni shpirtat dhe forcojeni besimin tuaj. Në këto mësimë kaq mbresëlënëse të dhëna me parime dhe shembuj nga modeli ynë i mrekullueshëm, Jezu Krishti, dhe profeti i tij i rivendosjes, Jozef Smithi, ne kemi frymëzim të mjaftueshëm për ngushëllim dhe shpresë.

Nëse mund t’i mbajmë mundimet tona me kuptueshmëri, besim dhe guxim dhe me shpirtin në të cilin ne i mbajmë ato, ne do të forcohemi dhe ngushëllohemi në shumë mënyra. Ne do të kursehemi nga tortura që shoqëron idenë e gabuar se e gjithë vuajtja vjen si qortim i rëndë për shkelje. Ne do të ngushëllohemi nga njohuria se ne nuk po durojmë, as nuk do të na kërkohet të durojmë, vuajtjen e të ligjve që duhet të ‘dëbohen në errësirën e mëtejshme; [ku] aty do të ketë qarje dhe vajtime dhe kërcëllimë dhëmbësh’. (Alma 40:13.)” (Marion G. Romney në *CR*, tetor 1969, f. 59.)

38

“Ç’ të Mbjellë Njeriu, Atë edhe do të Korrë”

Tema

Vetëm ata që durojnë në drejtësi deri në fund, do të marrin jetë të përgjeshme.

Një Letër e Palit drejtuar Shenjtorëve në Provincën e Galatisë

Si Shtrihet Misioni i Abrahamit te Johebrenjtë

3:6–18

Shkruar nga Korinti Gjatë Udhëtimit të Tretë Misionar të Palit, rreth vitit 57 Ps.K. (Galatasve)

Qëllimi i Ligjit

Galatasve

3:19–22

Një Paralajmërim Kundër Predikuesve të Rremë

Shenjtorët Janë Bij të Perëndisë me Anë të Besimit

1:1–10

3:23–29

Thirrja e Palit në Shërbesë

Si Bëhen Shenjtorët Bij të Perëndisë

1:11–24

4:1–8

Takimi në Jerusalem

Galatasit u Thirrën Sërish për të Ndhimuar

2:1–10

4:9–20

Pjetri dhe Pali në Antioki

Dy Besëlidhjet: Agari dhe Sara

2:11–14

4:21–31

Shpëtimi Vjen Përmes Krishtit

Liria e Krishterë

2:15–21

5:1–12

Fryma Vjen Përmes Besimit

Liria dhe Dashuria Hyjnore

3:1–5

5:13–15

Ecni sipas Frymës

5:16–26

Mbani Barrat e Njëri-Tjetrit

6:1–6

“Pasi Ç’të Mbjellësh, Atë do të Korrësh”

6:7–18

Hyrje

*Në një agim mëngjesi kaq të freskët e të kthjellët
Dy djelmosha filluan të kacavirreshin.
Skenat e ndërmjetme u hoqën nga grindja dhe
interesi
Ata e flakën kohën e tyre.*

Ata erdhën nga po e njëjta lagje rurale, e njëjta korsi e qytetit. Të pandashëm si kur qenë fëmijë, ata gërmonin në ranishte, hipnin nëpër pemë, lëkundeshin në lisharëse të sajuara prej gome që vareshin në litarë të gjatë, vishnin kapele kashte dhe kominoshe dhe ecnin zbathur gjatë gjithë muajve të verës. Ata peshkonin me shkopinjtë të sajuar, gjuanin nëpër fole fazanësh dhe bisedonin – oh, flisnin, ëndërronin dhe vrisnin mendjen se çfarë do t’u sillnin vitet e pjekurisë.

*Por vitet pasuese i vunë në provë shpirtrat e tyre,
Dhe kohët e ashpra, zemrat e tyre,
Që qëllimet t’ua rrënonte
Dhe nga njëri-tjetri larg t’i çonte.*

Depresioni i Madh erdhi dhe me të edhe vitet e shkollës dhe kërkimi për punë, dhe lufta për të çarë në botë. Ata u ndanë, filluan karrierat dhe krijuan familjet, lufta u fut në mes, dhe atëherë më shumë punë, pjesëtarë familjeje dhe sfidë. Njëri synonte të ishte i ndershëm, i moralshëm dhe i drejtë, gjithmonë dhe në çdo mënyrë. Çfarëdo përfitimi që mund të merrej duke cënuar karakterin, nuk qe për të. Tjetri i kërkoi qëllimet e tij me çdo mënyrë dhe përmes çdo sakrifice. Virtytin, familjen, integritetin moral – hoqi dorë nga të gjitha përpara rrokjes së tij për sukses.

*Më pas vitet e mugëtirës erdhën,
Secili në vendin e dikurshëm,
Vitet e fundit në paqe t’i kalonin,
Skenat familjare të përqafonin.*

Të dy kishin grumbulluar pasuri të konsiderueshme. Ata meremetuan shtëpitë e vjetra të familjes, bën përmirësime dhe u përgatitën për t’i jetuar vitet e qeta në shtëpi përgjatë një korsie që qe ende rurale, e lëvizshme dhe e veçuar nga ritmi i botës. Burri i mirë, ndërsa u ul në karrigen e tij përmes atyre viteve dhe pa stinët të kalonin, pati gjetur brenda vetes paqe të ëmbël dhe kënaqësi të qetë, thujse sikurse vetë natyra e miratonte rrjedhën që i kishte marrë jeta; gjithë ditët e tij u shënuan nga lumturia e qetë. Burri tjetër nuk mund të pushonte. Paqja nuk po vinte. Ankthi, frika, mosbesimi, pakënaqësia – të gjitha këto filluan t’i rëndonin në shpatullat e tij të moshuara me një forcë të rëndë e dërrmuese. Vitet e tij të fundit qenë vite ferri, derisa shqisat e braktisën atë, zemra e tij e torturuar u dorëzua dhe ai pati një vdekje të frikshme në shtëpinë në të cilën u rrit.

*Rregulli i natyrës së Perëndisë është i drejtë,
Gjykimi i Tij gjithmonë i saktë.
Ata jetë të mbjella plotësisht me mirësi e dashuri
Do të korrin paqe dhe dritë.*

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(38-1) Libri i Galatasve – Liria dhe Ungjilli

Tema e kësaj letre është se liria e vërtetë mund të gjendet vetëm te ungjilli i Jezu Krishtit. Pali tregon qartësisht dhe fuqishëm se përshtatja ndaj mësimeve të judaizuesve (të krishterëve judeas që këmbëngulën mbi respektimin e ligjit të Moisiut) do të kufizonte ose edhe shkatërronte lirinë e mëtejshme që shenjtorët kishin gjetur në Krisht. Pali tregon se megjithëse ligji i Moisiut qe me vlerë për bijtë e Izraelit përpara shërbesës së vdekshme të Krishtit, tani ka më shumë nevojë që të zëvendësohet nga ligji më i lartë.

(38-2) Vendi dhe Data e Shkrimit

Ndonëse as vendi as data e shkrimit të letrës drejtuar shenjtorëve galatas nuk mund të përcaktohet me siguri të madhe, të dhënat përkrahin përfundimin se ajo u shkrua nga Korinti midis udhëtimit të tretë misionar, me përfaqësi në vitin 57 {nb} Ps.K..

(38-3) Probleme të Veçanta

Diskutimi më kuptimplotë për vetë letrën ka lidhje me identitetin e shenjtoreve galatas. Fjala *Galatia* mund të përdoret për dy zona të ndryshme, në varësi të faktit nëse përdoruesi i saj po fliste në mënyrë etnike apo politike. Përdorimi etnografik i termit i referohej asaj zone pikërisht poshtë Detit të Zi në Azinë e Vogël, ku zona banohej nga galët.

Kur ushtritë romake i pushtuan këto fise galeze, territori u bë një provincë romake e quajtur Galatia. Kjo përfshiu një territor më të gjerë, duke qenë se rrethohej më shumë nga pjesët jugore të Azisë së Vogël. Ky titull provincial qe përdorimi politik për termin *Galatia*.

Çfarë kuptimi kishte Pali në mendje kur e përdori termin? Kjo është çështja për të cilën ka debate. Kanë rrjedhur dy teori bazë. E para quhet Teoria e Galatisë Veriore. Ata të cilët e mbështesin këtë pikëpamje, hamendësojnë se Pali po e përdor termin nga këndvështrimi etnik dhe si pasojë Galatia kufizohet në pjesët veriore të provincës. Problemi më i madh me këtë teori është se nuk ka asnjë të dhënë për ndonjë veprimtari predikimi aty, as Pali apo Lluca nuk i kanë përmendur ndonjëherë qytetet më të mëdha të Galatisë veriore.

Ata të cilët e pranojnë Teorinë e Galatisë Jugore, pretendojnë se Pali gjithmonë përdor emra provincash kur u referohet kishave të krijuara. (Ai i referohet Akais, Arabisë, Azisë, Kilikisë, Dalmatisë dhe kështu me radhë.) Nëse është kështu, atëherë Galatia, sikurse e përdor Pali, do të përfshijë rajonet jugore të Azisë së Vogël, përfshirë qytete të tilla si, Antioki, Derba, Listra, Ikoni – qytete që ai i vizitoi në udhëtimin e tij të parë misionar (Veprat e Apostujve 13:13–14:23 dhe Veprat e Apostujve 16:1–9). Atëherë, kjo teori mbështetet nga ajo që ne dimë për të dyja analet e Veprave të Apostujve dhe adresimeve të tjera të rastësishme të Palit.

Ndërkohë që shpjegimi dhe vlera e librit nuk ndikohen nga saktësia e asnjërës prej teorive, ne do të mendojmë se Teoria e Galatisë Jugore është e saktë dhe se Pali po u shkruan atyre kishave që u krijuan në udhëtimin e tij të parë misionar.

(38-4) Galatasve 1:8, 9. Atyre që do të Japin Mësim të Rreme në Kishë

Plaku Huard W. Hanter foli për këtë problem në një konferencë të përgjithshme:

“Që prej kohëve të hershme të kishës së krishterë, janë dhënë mësim ungjij të paligjshëm – jo ungjij të vërtetë, siç vuri në dukje Pali, pasi ka vetëm një ungjill të Krishtit. Sot nuk është ndryshe. Ne jemi të rrethuar nga dështime dhe përparime në mendim dhe të mësuar, të cilat ngrenë pyetje dhe dyshime. Kjo duket që i tërheq poshtë njerëzit dhe shkatërron besimin e moralitetin. Atëherë, ku është shpresa në këtë botë zhgënjimesh dhe të shkatërruar moralisht? Ajo shtrihet në njohurinë dhe kuptueshmërinë e të vërtetave të dhëna mësim nga Mësuesi, që duhet të jepen mësim nga Kisha e Krishtit pa shmangie dhe duhen besuar e jetuar nga anëtarësia e saj. Këto janë të vërteta të përjetshme dhe do të jenë të tilla në përjetësi, pavarësisht rrethanave që ndryshojnë në shoqëri, zhvillimit të arritjeve të reja shkencore apo rritjes së dijes njerëzore.” (CR, tetor 1973, f. 66.)

Presidenti Harold B. Li paralajmëroi për mësimet e rreme të ngritura brenda vetë Kishës.

“Ka disa që janë si ujçer midis nesh. Nëpërmjet kësaj dua të them disa që deklarojnë anëtarësi në këtë kishë, që nuk janë duke e kursyer tufën. Dhe midis vetë anëtarësisë sonë, burrat janë duke mbështetur të folurin për gjëra të mbrapshta. Tani të mbrapshta do të thotë shmangien nga e drejta apo e sakta dhe të qenit kokëfortë në të gabuarën, me vullnet të plotë, me qëllim që t’i tërheqin pas vetes anëtarët e dobët dhe të pamatur të Kishës.

Dhe sikurse tha apostulli Pal, është e njëjta çudi për ne sot, siç qe në atë kohë, që disa anëtarë largohen kaq shpejt nga ata që iu dhanë mësim ungjillin dhe largohen nga mësimet e vërteta të ungjillit të Krishtit për të shkuar në rrugë të gabuar, drejt diçkaje që i prish doktrinat e vërteta të ungjillit të Krishtit me praktikatat dhe përfundimet e mbrapshta e të liga.

Këto, siç janë treguar nga ngjarjet tronditëse midis disa prej këtyre grupeve të shpërndara, janë mallkuar, siç paralajmëruan profetët; dhe janë dukshëm në fuqinë e asaj të keqeje që i ushqen syleshët me të gjitha arsyetimet e shtrembërta që Satani ka përdorur që nga fillimi i kohës.” (CR, tetor 1972, f. 125.)

(38-5) Galatasve 2:2–4, 9. A Përfshin Dyshime rreth Misionit të Tij “Vrap[imi] më Kot” i Palit?

Nënkuptimi që ndonjëherë rrjedh nga përkthimi në shqip i vargut {nb}2 është se Pali kishte dyshime të brendshme rreth porosisë së tij ndaj johebrenjve dhe shkoi te apostujt për të parë nëse “[po] vrapo[nte] më kot”. Por në gjuhën origjinale nuk gjendet ky nënkuptim. Mendimi i përçarur aty është se Pali kërkoi miratim zyrtar për punën ku ishte impenjuar (me siguri si përgjigje ndaj kritikave që tanimë kishin filluar nga judaizuesit). Vargu {nb}4 tregon se ai e mori atë miratim zyrtar pa ngurrim, pasi Titit nuk iu desh të rrethpritej, siç kërkohet nga ata që ishin kundër Palit. Kjo mbështetje e plotë dhe e pakufizuar e vëllezërve tregohet më tej në vargun {nb}9, ku Pali thotë se atij dhe Barnabës iu ofrua dora e djathë e shoqërisë së tyre – një shprehje frazeologjike greke dhe hebraike që tregon ortakëri, aleancë apo unitet të plotë.

(38-6) Galatasve 2:11–21. Si Mundet Pali, një Apostull, të Qortojë Pjetrin, Presidentin e Kishës?

“Pjetri dhe Pali – të cilët qenë qenë të dy apostuj, morën që të dy zbulesa, panë engjëjt dhe u miratuan nga Zoti, dhe të cilët do të trashëgojnë që të dy plotësinë e mbretërisë së Atit – këta predikues të drejtë dhe të fuqishëm nuk ranë dakord mbi një çështje themelore të rregullores së kishës. Pjetri qe President i Kishës; Pali, një apostull dhe me thirrje më të vogël se Pjetri në hierarkinë e kishës, i qe nënshtruar drejtimit të kryeapostullit. Por Pali ishte i drejtë dhe Pjetri jo. Pali qëndroi i palëkundur, i vendosur se ata duhet të ecnin ‘drejt sipas së vërtetës së ungjillit’; Pjetri u përpoq të fitonte kohë nga frika e fyerjes së gjysmë të kthyerve judeas që zbatonin ende ligjin e Moisiut.

Çështja nuk ishte nëse johebrenjtë duhet ta merrnin ungjillin. Vetë Pjetri kishte marrë zbulësë se Perëndia nuk tregohet i anshëm ndaj njerëzve dhe se njerëzit nga të gjitha prejardhjet tanimë duhet të ishin trashëgimtarë të shpëtimit së bashku me judenjtë. (Veprat e Apostujve 10:21–35.) Më tej, krerët e Kishës, në mbledhjen e këshillit, me Frymën e Shenjtë që u udhëhiqte mendjet dhe u drejtonte vendimet, kishin vendosur se johebrenjtë që morën ungjillin, nuk duhet t’i nënshtroheshin ligjit të Moisiut. (Veprat e Apostujve 15:1–35.) Anëtarët judeas të Kishës, megjithatë, nuk

qenë në gjendje ta praninin këtë vendim pa rezerva. Ata vetë vazhduan të vepronin në përputhje me normat e ligjit të Moisiut, dhe pritën që të kthyerit johebrenj në besim të bënin të njëjtën gjë. Pjetri i përkrahu ata; Pali e kundërshtoi publikisht kryeapostullin dhe e fitoi debatin, sikurse nuk mund të ndodhte ndryshe. Pa dyshim, nëse do të kishim rrëfimin e plotë, ne do ta gjenim Pjetrin duke ndryshuar vetveten dhe duke bërë gjithçka kishte fuqi për t’i bërë shenjtorët judeas të besonin se ligji i Moisiut qe përmbushur me Krishtin dhe nuk zbatohet më për askënd tjetër, qoftë jude apo johebre.” (McConkie, *DNTC*, 2:463–464.)

(38-7) Galatasve 2:13. Cili Është Kuptimi i Fjalës Hipokrizi?

Pali përdori një fjalë shumë të fuqishme, për të cilën në shqip *hipokrizia* është një përkthim i shkëlqyer. Në anglisht bazohet në fjalën të *shtiresh*, që do të thotë “të bësh diçka të ngjashme”. Prandaj *hipokrizi* do të thotë të “fshihesh pas dukjes së rreme”. Fjala greke *hypokrisei* rrjedh prej të njëjtës rrënjë si fjala jonë *hipokrit*. Këta judaizues ishin hipokritë pasi pretendonin se ishin jashtëzakonisht besimtarë në bindjen e tyre ndaj parimeve të ungjillit, ndonëse po vepronin në kundërshtim me standardet e vërteta të ungjillit.

(38-8) Galatasve 2:16. Çfarë Donte të Thoshte Pali nëpërmjet “Ligjit”, “Veprave të Ligjit” dhe “Shfajësimit me anë të Besimit”?

Sikurse e kemi parë tashmë, shtytja kryesore e kësaj letre të veçantë ishte përpjekja për t’u treguar shenjtorëve galatas se bindja ndaj ligjit të Moisiut jo vetëm që nuk qe e nevojshme, por në të vërtetë që në kundërshtim me ungjillin. Teknikisht, “ligji” iu referohej pesë librave të parë të Dhiatës së Vjetër. Në hebraisht ato u quajtën Tora. Pali e përdori fjalën me atë kuptim te 4:21, 22, kur përmendi shembullin e Saras dhe Agarit. Por në kohën e Jezusit, fjala “ligji” gjithashtu do të thoshte një komplet i tërë rregullash, ritualesh dhe zakonesh të kodit të Moisiut, si ato të përfshira në mënyrë të veçantë në shkrimet e Moisiut ashtu dhe shumicën e traditave gojore që qenë thënë gojë më gojë gjatë gjithë shekujve në vazhdim. Është në këtë kuptim që Pali e përdor zakonisht ligjin te Galatasve.

Shumë shkurtimisht, *justifikim* do të thotë “të shpallesh i drejtë” dhe gjithashtu “të rivendosësh marrëdhënien e duhur me dikë”. Ndaj, ajo që Pali po thoshte është se anjë njeri nuk mund të bëhet i drejtë dhe të rivendosë marrëdhënien e duhur me Perëndinë vetëm përmes fjalëve të ligjit të Moisiut ose, po ashtu, vetëm nga ndonjë ligj i veprave. Kjo mund të vijë vetëm përmes sakrificës shlyese të Shpëtimtarit dhe përmes bindjes ndaj parimeve e ordinancave të ungjillit. (Pali e përvijoi këtë doktrinë shumë më plotësisht dhe sistematikisht në disa prej kapitujve të parë të letrës së tij drejtuar romakëve. Prandaj, një studim i hollësishëm dhe i plotë i këtyre doktrinave të rëndësishme do të ruhet për atë pjesë.)

(38-9) Galatasve 3:8. A u ishte Predikuar Ungjilli Shenjtorëve Përpara Krishtit?

“Do të vihet re se, sipas Palit, (shih Galatasve 3:8) Ungjilli iu predikua Abrahamit. Ne do të donim të ishim në dijeni se me çfarë emri u predikua atëherë Ungjilli, nëse ishte në emrin e Krishtit ose me ndonjë emër tjetër. Nëse ishte në ndonjë emër tjetër, a ishte ai Ungjilli? Dhe nëse ai ishte Ungjilli, dhe u predikua në emrin e Krishtit, a kishte ndonjë ordinancë? Nëse jo, a ishte ai Ungjilli? Dhe nëse kishte ordinanca cilat ishin ato? Miqtë tanë mund të thonë, ndoshta, se nuk qenë asnjëherë ordinanca, me përjashtim të atyre për ofrim flijimesh përpara ardhjes së Krishtit, dhe se nuk mund të ketë qenë e mundur që Ungjilli të administrohej përpara ndërsa që në fuqi ligji i flijimeve të gjakut. Por ne do të kujtojmë se Abrahami ofroi flijim dhe, pavarësisht kësaj, Ungjilli i qe predikuar atij.” (Smith, *Teachings*, f. {nb}60. Shih edhe Jakobi [LiM] 4:5.)

(38-10) Galatasve 3:19. Çfarë iu Shtua Ligjit të Moisiut për Shkak të Shkeljes?

“Është thënë sërish te Galatasve [3:19], se ligji (i Moisiut ose ligji i Levitikut) u ‘shtua’ për shkak të shkeljes. Ne pyesim, se çfarë iu shtua këtij ligji, nëse nuk iu shtua Ungjillit? Mund të jetë e qartë se iu shtua Ungjillit, duke qenë se mësojmë se atyre iu qe predikuar Ungjilli. Nga këto pak fakte, ne arrijmë në përfundimin se kurdoherë që Zoti iu shfaq njerëzve në lashtësi dhe i urdhëroi t’i ofronin Atij sakrificë, kjo u bë që ata të mund të shihnin përpara me besim drejt kohës së ardhjes së Tij dhe të mbështeteshin në fuqinë e asaj shlyerje për heqjen e mëkateve të tyre. Dhe këtë bënë ata, mijëra që kanë shkuar para nesh, rrobat e të

cilëve janë pa njolla dhe të cilët, ashtu si Jobi, po presin me një siguri si e tija, se ata do ta shohin Atë në fund mbi tokë, madje në mishin e tyre.” (*Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith*, f. {nb}51.)

(38-11) Galatasve 3:24. Në Ç’Mënyrë Qe Ligji një Mësues për Bijtë e Izraelit?

Përkthyesit e Variantit të Mbretit Jakob përdorën fjalën *schoolmaster* për të përkthyer fjalën greke që Pali përdori këtu pasi ajo vinte direkt nga anglishtja dhe qysh atëherë do të thotë “një mësues”. Fjala greke është *paidagogus*, nga e cila vjen *pedagog* apo mësues. Por ka një përdorim të veçantë në kohën e Palit, që i jep edhe më shumë fuqi imazhit që ai po krijonte. Një *pedagog* ishte një mësues privat i veçantë, i punësuar nga familjet më të pasura; ai nuk qe përgjegjës vetëm për arsimin e fëmijës, po pritej gjithashtu ta përgatiste dhe shkollonte fëmijën në të gjitha mënyrat që ai të rritej. E njëvlershmja më e afërt që ne kemi në kohët moderne do të ishte dadoja ose kujdestarja angleze, që jetonte në shtëpinë ku punonte dhe kishte përgjegjësi të drejtpërdrejtë për edukimin e fëmijëve.

Përdorimi i fjalës këtu nga Pali do të përçonte menjëherë qëllimin e vërtetë të ligjit të Moisiut – për t’i përgatitur bijtë e Izraelit (që ishin vërtet fëmijë në kuptimin shpirtëror) për pjekurinë dhe ligjet “e të rriturit” dhe ordinancat e ungjillit. Profeti Abinadi kishte pikërisht këtë gjë në mendje kur shpjegoi arsyet përse izraelitëve iu dha ligji i Moisiut. (Shih Mosia 13:29–31.)

Deklarata e Abinadit se të gjitha këto ishin “simbole” gjërash që do të vinin është e rëndësishme. *Fjala [type] simbol e përdorur nga Abinadi është është e njëjta me fjalën[symbol] simbole përdorur në të gjithë shkrimet e shenjta. Ndaj, ligji i Moisiut nuk qe vetëm një numër strikt ligjesh i përcaktuar për t’i mësuar fëmijët e Izraelit me mënyrat e bindjes dhe për t’i bërë të pjekur shpirtërisht, po gjithashtu përmbante simbolizëm të thellë shpirtëror duke u përqendruar te Jezusi si Shëlbuesi dhe Mesia. Qartazi, ligji i Moisiut u hartua për t’i përgatitur njerëzit e Perëndisë për ungjillin që do të vinte.*

(38-12) Galatasve 3:27. A Mundet një Njeri i Lig të Vishet me të Vërtetë me Krishtin Përmes Pendimit dhe Pagëzimit?

“Kur një trup fizik është i fëlliqur, procesi i pastrimit është një banjë e plotë, larje e dhëmbëve, larje e flokëve, pastrim i thonjve dhe veshja e rrobave të reja e të pastra. Kur riparohet një shtëpi, rregullohen ose zëvendësohen çatitë, lahen apo lyhen muret, lahen dhe pastrohen dyshemetë, rregullohen dhe fshihen mobiljet nga pluhurat, lahen e hekurosen perdet dhe shkëlqehen qelqurinat. Kur rilind një njeri i njollosur, ndryshohen zakonet e tij, pastrohen mendimet e tij, përtërihen dhe lartësohen sjelljet e tij, vendosen të gjitha veprimtaritë e tij në rregull dhe çdo gjë rreth tij që qe e ndotur, e keqësuar apo e pamoralshme lahet dhe bëhet e pastër. {nb}...

... {nb} Kur dikush lahet, dëliret dhe pastrohet, ai nuk është më një kurorëshkelës. Prosesi i larjes, dëlirjes dhe pastrimit përmendet shumë herë, në shumë vende dhe nga shumë profetë.

Efekti i pastrimit është i bukur. Këta shpirta të trazuar kanë gjetur paqe. Këto rroba të njollosura janë pastruar derisa janë bërë të panjolla. Këta njerëz më parë të njollosur, pasi janë pastruar përmes pendimit të tyre – larjes, dëlirjes dhe zbardhjes së tyre – janë bërë të denjë për shërbimin e vazhdueshëm në tempull dhe do të gjenden përpara fronit të Perëndisë duke u shoqëruar me trashëgimtarë mbretërorë.” (Kimball, *Miracle of Forgiveness*, f. {nb}352–353.)

(38-13) Galatasve 4:6. Cili është Kuptimi i Titullit “Abba, Atë”?

Pali sugjeroi se përmes shlyerjes së Krishtit ne mund të pranohejmë si bij të Perëndisë dhe më pas Shpirti do të na ndihmojë të thërrasim: “Abba, Atë”. *Abba* është në gjuhën aramaike (e ngjashme me hebraishten) dhe ka kuptime më të shumta se thjesht *baba*. Është shkurtimi me përkëdheli dhe afrimitet i fjalës *baba* e përdorur nga fëmijët në rrethin familjar. E njëvlershmja më e afërt që kemi është *ba* apo *babi*, edhe pse asnjëra nuk mund të bartë plotësisht ndikimin e fjalës. Çështja është se Perëndia nuk është vetëm Atë (titulli dhe emri formal), por Ai është gjithashtu *Abba*, prindi i dashur dhe udhërrëfyes që na njehtë së brendshmi dhe tek i cili mund të qasemi pa frikë.

(38-14) Galatasve 4:21–31. Alegoria e Saras dhe Agarit

“Pali këtu përdor jetën e Abrahamit si një alegori për të dramatizuar epërsinë e ungjillit mbi ligjin e Moisiut – një mënyrë mësimdhënieje e hartuar për ta përforcuar doktrinën çdo herë që dëgjuesit e tij mendojnë për Abrahamin dhe jetën e tij.

Agari, shërbëtorja, lindi Ishmaelin; dhe Sara, gruaja e lirë, lindi Isakun. Ishmaeli u lind sipas mishit, ndërsa Isaku, si një fëmijë i premtuar, erdhi sipas Frymës. Prandaj, Agari është paraqitur për të përfaqësuar besëlidhjen e vjetër, ligjin e Moisiut, besëlidhjen sipas së cilës njerëzit i nënshtroheshin skllavërisë së mëkatit; ndërsa Sara simbolizon besëlidhjen e re, ungjillin, besëlidhjen sipas së cilës njerëzit janë bërë të lirë, të lirë nga skllavëria dhe mëkati përmes Krishtit.

Mali Sinai, nga ku doli ligji, dhe Jerusalemi, nga ku tashmë administrohet, simbolizojnë ligjin dhe fëmijët e tyre që janë në skllavëri. Por Jerusalemi shpirtëror, qyteti qiellor i cili do të ketë shenjtorët si qytetarë, simbolizohet nga Sara dhe ajo është nëna e njerëzve të lirë. Sara, që ishte shterpë për një kohë të gjatë, si nëna jonë shpirtërore, na ka bërë të gjithëve, si Isakun, trashëgimtarë të premtimit.

Por është tani, sikurse qe atëherë, që ata që lindën sipas mishit luftojnë kundër atyre të lindur sipas Frymës. Dhe ashtu sikurse Perëndia e refuzoi Ishmaelin dhe pranoi Isakun, ashtu i refuzon ai tani ata që kapen pas ligjit të Moisiut dhe i pranon ata që kthehen te Krishti.” (McConkie, *DNTC*, 2:477–478.)

(38-15) Galatasve 5:2. Përse Rrethprerja në Kohën e Palit do të Mohonte Fuqinë e Krishtit?

“Rrethprerja, si një ordinancë fetare, është shenja dhe simboli që vërteton besimin, pranimin dhe pajtimin ndaj tërë sistemit të ligjit të Moisiut, dhe prandaj për të krishterët e asaj kohe ajo përbën një refuzim të Krishtit dhe ungjillit të Tij që e zëvendësoi ligjin. Shih Veprat e Apostujve 15:1–35.” (McConkie, *DNTC*, 2:479.)

(38-16) Galatasve 5:16–26. Natyrorja dhe Shpirtërorja

“... {nb} Njeriu është një qenie e dyfishtë dhe jeta e tij plan i Perëndisë. Kjo është e vërteta e parë themelore

për t’u kujtuar. Njeriu ka një trup *natyror* dhe një trup *shpirtëror*. {nb}...

Prandaj, trupi i njeriut është vetëm tabernakulli në të cilin banon shpirti i tij. Shumë, jashtë mase shumë, janë të prirur për ta konsideruar trupin si njeri, dhe rrjedhimisht për t’i drejtuar orvatjet e tyre te plotësimi i kënaqësive trupore, orekseve të tij, dëshirave dhe pasioneve të tij.” (David {nb} O. McKay, “The Abundant Life in a Selfish World”, *Improvement Era*, shtator 1949, f. {nb} 558.)

(38-17) Galatasve 6:17. Unë Mbaj në Trupin Tim Shenjat e Zotit Jezus

Fjala jonë në shqip *damka* rrjedh nga fjala greke që është përdorur këtu, *stigmata*. Ajo kishte kuptimin e një plage apo shenje dhe erdhi fillimisht nga *damka* që u vihej skllevërve. Duke qenë se përgjithësisht ajo që një shenjë me të cilën askush nuk krenohej, të tilla shenja zakonisht shiheshin me disa ngjyime negative – po kështu edhe përdorimi ynë i fjalës *damka*. Por këtu Pali duket se i referohet atyre jo si shenjë turpi, por si besnikëri përballë përndjekjes. Ndoshta *damkat* që ai mbajti u morën pjesërisht pikërisht në Galati. Duhet të mbahet mend se në udhëtimin e parë misionar, Pali dhe Barnaba qenë dëbuar me forcë nga Antioki në Pisidi (Veprat e Apostujve 13:50). Më pas ata u detyruan të zhdukeshin nga Ikoni për të shmangur goditjen me gurë (Veprat e Apostujve 14:5), vetëm për t’i bërë judenjtë e zemëruar t’i ndiqnin ata për në Listra dhe të përmbushnin qëllimin e tyre, duke e qëlluar Palin me gurë dhe duke e lënë atë të vdekur jashtë qytetit (Veprat e Apostujve 14:19).

Çështje për Meditim

Shqetësimi i Palit që se shenjtorët galatas ishin kthyer nga rrugët e tyre të liga, ishin penduar dhe pagëzuar, dhe kishin punuar përmes fuqisë së Perëndisë dhe kishin rilindur, por tani u ishin rikthyer zakoneve të tyre të mëparshme (Galatasve 4:9). Ata bënë atë gjë që e çoi dëm përpjekjen e pendimit të tyre fillestar: ata u kthyen për të kërkuar Perëndinë përmes gjërave të jashtme dhe të mishit, për të kërkuar lumturinë përmes gjërave që nuk mund ta prekin njeriun e brendshëm. Merrni parasysh Ezekieli 18:21–24.

Shumë nga njerëzit që u kthyen në besim ndaj së vërtetës gjatë kohës së Palit dhe që ishin larguar nga

jeta e tyre e mëparshme, pas një farë kohe dhe periudhe filluan të kishin mall për shoqëritë e mëparshme dhe për lidhjen e fortë me ligjin e Moisit ndaj të cilit qenë nënshtruar. Ata nuk donin ta braktisnin të vërtetën menjëherë, por dëshironin t’i sillnin në dritë të gjitha praktikat dhe përdhosjet e tyre të dikurshme.

Xhoni

Por përse do të dëshironite dikush t’u rikthehej dhe t’i sillte sërish në jetë gabimet, që i ka braktisur më parë?

Dejvidi

Jo çdokush që bën një gabim, është qëllimisht dhe me paramendim i keq. Disa mund të kenë qëllime të mira, edhe pse gabojnë. Këta të kthyer në besim dëshironin të qëndronin në kishë; por për shkak të krenarisë ose ndoshta për arsye të tjera, ata ndien se në qoftë se mund t’i fusnin mëkatet e tyre të mëparshme në kishë, ata mund të arrinin ta justifikonin pjesëmarrjen e tyre të mëparshme në to.

Xhoni

Nuk jam i sigurt nëse e kuptoj. Në ç’mënyrë mund ta justifikojë çuarja e mëkateve të mia të mëparshme në kishë atë që unë mund të kem bërë para pagëzimit?

Dejvidi

Le të supozojmë se përpara se të bashkoheshit me Kishën, ju i përkisnin një bashkësie protestante që nuk e ndalonte pirjen e çajit. Më pas ju dëgjoni misionarët; dhe midis koncepteve të tjera të reja, ata ju mësojnë se nuk duhet të pini çaj. Tani, ju keni dy alternativa: 1) {nb} ju mund të jeni të përlulur dhe të pendoheni dhe të mos pini më kurrë çaj, ose 2) {nb} ju mund ta justifikoni veten dhe të përpiqeni t’i impononi pikëpamjet tuaja të veçanta mbi Kishën.

Xhoni

Si mund të përpiqem ta bëj atë?

Dejvidi

Ju mund të bashkoheni me Kishën dhe më pas të gjeni një anëtar të dobët që i pëlqen të pijë çaj. Ndaj ju e ftoni atë të pijë çaj bashkë me ju dhe ju përpiqeni të

afroni anëtarë të tjerë madje edhe udhëheqës në lagje apo kunj për të pirë çaj me ju, sepse sa më i madh të jetë grupi juaj, aq më shumë mund të mendoni se e keni justifikuar sjelljen tuaj të mëparshme. Ndoshta ju mund të shqetësoheni se keni ndryshuar standardet dhe keni zvogëluar idealet, jo sepse ju domosdoshmërisht jeni bindur se është e drejtë të pish çaj, por sepse është e vështirë që t'i braktisni gjërat që janë kaq të njohura për ju dhe ndoshta sepse do ishte më e lehtë të justifikoni vazhdimin e sjelljes tuaj të mëparshme sesa të pendoheshit.

(38-18) Ju do të Korri Përherë e Përgjithmonë Pikërisht Atë që Mbillni

Ema Xhejn ndihej në siklet duke u mbajtur te parmaku ndërsa ngjitej në shkallët e kishës dhe po futej në korridor. Ajo që e kthyer në besim, ishte martuar dhe kishte krijuar një familje, bashkëshorti i saj kishte ndërruar jetë kohët e fundit, fëmijët e saj jetonin larg dhe ajo u ndie paksa vetëm ndërsa ecte përgjatë korridorit dhe në shtegun që e çonte në ndenjësën e zakonshme pranë anës së përparme të shtëpisë së mbledhjeve. Ajo që e kërrusur nga mosha dhe ishte vetëm me përpjekje të madhe që ajo mund të përgatitej për të marrë pjesë në mbledhjet e Kishës. Por asaj i pëlqenin mbledhjet dhe dita e sotme që e veçantë, pasi një peshkop i ri dhe i ndryshëm do t'u fliste anëtarëve të lagjes. Ajo e pëlqente atë dhe u mahnit që ai mund të ishte i përgatitur për të kryesuar në një lagje në një moshë kaq të re. Ajo shpresonte se ai do të thoshte diçka të këndshme për të bërë ndryshime, sepse peshkopët e mëparshëm dukej sikur flisnin vetëm për mëkat, denjësinë dhe pendimin. Sakramenti u administrua dhe së shpejti do të fliste peshkopi.

“Oh, jo!” mendoi Ema Xhejn. “Edhe ai do të flasë për pendimin dhe mëkat. Jam e moshuar. Kam të drejtë të dëgjoj gjëra më të ëmbla tani. “Përse e gjithë kjo bisedë për moralshmërinë? Kur do ta dëgjojmë ndonjëherë fundin e kësaj? {nb}...”

Pyetjet e saj në heshtje u zhdukën pa lënë gjurmë ndërsa mendja iu rikthye prapa tek ajo herë e vetme, tashmë thujse pesëdhjetë vjet më parë. Ajo kishte qenë e re dhe e bukur, dhe paksa e pakujdesshme dhe kishte rrëshqitur vetëm një herë. Në njohjen e saj të radhës me një djalë dhe martesën në tempull me një burrë tjetër, ajo kishte arsyetuar se duke qenë se ai ishte thjesht një gabim, nuk ishte e nevojshme t'i tregonte njeriut,

sidomos peshkopit që e intervistoi atë. Me siguri, ajo e kishte bindur veten se duhet të kishte qenë e fortë dhe e mirë se përndryshe do të kishte bërë shumë më tepër se një gabim në ato vite të shkujdesura.

Peshkopi po thoshte që pendimi duhet të jetë i plotë, dhe se përfshinte rrëfim të mëkateve të mëdha. “Por i imi nuk që mëkat i madh, sepse unë isha e re dhe nuk e bëra më kurrë. Oh, përse duhet të dëgjojmë për mëkat kur shërbesat tona duhet të mbushen me paqe?”

Mendja e saj kujtoi shërbesën buzë varrit të bashkëshortit të saj të ndjerë. Ajo që e kënaqur që ai nuk e mori vesh kurrë, dhe ende teksa kishte qëndruar atje në anë të varrit të tij në atë të ditë të vetmuar, ajo nuk mund ta shmangte ndjesinë se kishte qenë një mashtruese dhe se atje ku ishte ai me siguri do ta dinte. Peshkopi po fliste për mënyrën se si mëkatet tona të mëparshme do të qëndronin me ne përgjithmonë veç nëse dhe derisa t'i zgjidhim ato. Si mund ta dini nëse mëkatet tuaja janë zgjidhur? - pyeti peshkopi. Nëse mund të dëgjoni një predikim mbi temën e mëkateve tuaja të mëparshme dhe prapëseprapë të ndieni paqe.

Ema Xhejn nuk ndiente paqe! “Oh, shpresoj që ta mbyllë”, mendoi ajo. Mendja e saj që e torturuar tani ashtu siç kishte qenë shumë herë më parë nga mendimi se ajo duhej të takohej me peshkopin e saj për atë shqetësim shumë vite më parë. Gjatë gjithë pjesës tjetër të takimit ajo mezi e mbante të qarën. “Oh, përse nuk mund ta harroj? Përse duhet të ndihem gjithmonë kështu?”

Njerëzit po largoheshin tani dhe ajo midis tyre. Ajo shpresoi në heshtje se shqetësimi i saj i thellë përbrenda nuk do të pasqyrohej në fytyrën e saj. Më pas, papritur, ja tek ishte ai, peshkopi i saj i ri, duke buzëqeshur, me dorën e tij të shtirë përmes turmës.

“Mirëdita, Motra Ema, sa mirë t'ju shoh këtu.” Ajo i nguli sytë tek ai; ajo nuk mund të arrinte të fliste; lotët rrodhën nga sytë e saj dhe ajo u ndie sikur nuk mund të lëvizte.

“A ndiheni mirë?” pyeti peshkopi, duke ia shtrënguar ende dorën. Ajo ende nuk mund të fliste; por lotët vazhduan të rridhnin dhe ajo harroi që kishte anëtarë të tjerë të kongregacionit rrotull. Me butësi, peshkopi e mbajti për krahu për te zyra e tij, ku ajo u palos në karrige. Më pas, thujse përpara se të mendonte për të, historia filloi papërmbajtur – gabimi me peshë i

pesëdhjetë viteve më parë dhe gjithë dhembja, që e kishte torturuar prej vitesh që nga ajo kohë. Brenda disa minutave ajo mbaroi dhe më pas ngashërimi i saj reshiti. Pasi i tha disa fjalë dhe e qetësoi, peshkopi i saj i ri qëndroi duarkryq në karrigen e tij dhe ra në heshtje për një kohë të gjatë. Në fund ai tha: “Oh, do doja që ta kishte sqaruar këtë shumë kohë më parë. Vitet{nb}...”

Mendja e saj u përhum. “Po”, mendoi ajo, “vitet e gjatë, të gjitha ato, por gjithmonë e dija – thellë brenda vetes e dija se një ditë duhet të kthehesha përballë shufrës së natyrës së Perëndisë dhe të paguaja, të paguaja me dhembje të thellë dhe lotë.”

*Dhe gjersa të plaken të gjith' do shijojn'
dashurinë time që kurr' s' do ndryshoj
dhe kur flok't e thinjur Tempullin zbuk'rojn'
të rilindur te ti, të rilindur te ti, t'rilindur te ti
përs'ri ata do jetojn'.*

(“Sa i Fortë Një Themel”, *Himne dhe Këngë të Fëmijëve*{nb}, f. 6–7.)

Përpara se të merrni parasysht pyetjet vijuese, lexoni përsëri Galatasve 6:7–9.

A është mënyra me të cilën Ema Xhejn korri ato që kishte mbjellë, e vetmja mënyrë në të cilën mund të zbatohet ai ligj?

A po vepron ai ligj i kthimit në jetën tuaj edhe tani? Kur farat që po mbillni tani në aspektin e ndershmërisë, virtytit dhe bindjes të rriten dhe të lulëzojnë dhe të bëhen gati për korrije, çfarë lloj njeriu do të jeni? Çfarë mendimesh do ta harxhojnë kohën tuaj, çfarë dëshirash të mëdha do fryhen brenda kraharorit tuaj?

Galatasve 6:7

39

“Njeriu Është i Shfajësuar Nëpërmjet Besimit”

Tema

Shfajësimi vjen nga hiri i Krishtit me anë të besimit.

Siçilia

Melita (Malta)

A mund ta mashtrojë njeriu Perëndinë dhe t’ia dalë mbanë me një përpjekje të rreme për të korrur gëzim përmes mbjelljes së ligësisë? (Krahasoni Helamani 13:38.) Përse thotë Pali: “Mos u gënjeni”? A ka nga ata të cilët do të përpiqen t’ju gënjejnë që të mendoni se ligësia me të vërtetë mund të sjellë lumturi?

Galatasve 6:8

Nëse një njeri kërkon të kënaqë mishin dhe jeton thjesht për të plotësuar ngasjet bazë që e kanë burimin në botën e rënë – krenari, orekse, pasione, ndere të tepruara dhe lëvdata – çfarë duhet të marrë ai përfundimisht? Cilat do të jenë shpërblimet e tij nëse përpiqet ta jetojë jetën në një mënyrë të drejtë dhe të shëndetshme? Tani, a po mendoni për veten tuaj në këtë analizë?

Galatasve 6:9

A tregon Pali se ne do të marrim medoemos shpërblimet tona menjëherë? Çdokush mund të jetojë me drejtësi për një ditë. Karakteri i njeriut nuk duket kur ai mbjell bujarisht dhe dhuron shërbim me zemërgjerësi për një ditë ose një javë. Është bindja e përkushtuar e përllogaritit, e dhënë përgjatë kohës, përgjatë viteve, vitete e viteve, gjatë gjithë jetës, që tregon vlerën e vërtetë të njeriut.

A e kuptoni tani përse profeti Nefi thekson se ne duhet të durojmë në vepra të mira deri në fund të jetës sonë me qëllim që të marrim ekzaltimin? (Shih 2{nb}Nefi 31:20.) Ligji i kthimit është gjithnjë në veprim. A jeni i përgatitur për t’u zotuar që t’i mbillni farat e shenjtërisë, e dëlirësisë dhe të shërbimit që sot e tutje, që ato të mund t’ju kthejnë një korrije parakohe të lavdisë, ekzaltimit dhe jetës së përjetshme?

Samotraki

Kreta

Roma	5:12–21
Thesaloniki	
Filipia	
Asosi	
Athina	
Korinti	
Deti Mesdhe	
Një Letër e Palit Drejtuar Kishës në Romë	
Shkruar nga Korinti (?) Gjatë Udhëtimit të Tretë Misionar të Palit, rreth {nb} Dimrit, viti 57–58 {nb} Ps.K. (Romakëve 1–5)	
Romakëve	
Fuqia e Perëndisë për Shpëtimin	
1:1–17	
Zemërimi i Perëndisë Kundër të Sththururve të Papenduar	
1:18–32	
Të Gjithë Njerëzit Gjykohen sipas Standardeve të Ungjillit	
2:1–11	
Njeriu nuk Shfajësohet sipas Ligjit të Moisiut	
2:12–29; 3:1–20	
Njeriu Është i Shfajësuar Nëpërmjet Besimit	
3:21–31	
Abrahami u Shfajësua nëpërmjet Besimit, Veprave dhe Hirit	
4:1–25	
Njeriu Shfajësohet Përmes Gjakut të Krishtit	
5:1–11	
Adami Ra, Krishti Shleu, Njeriu u Shpëtua	

Hyrje

Kishin kaluar më shumë se njëzet vjet që kur Pali ishte nisur për në rrugën që mendoj se do ta çonte veçse në Damask por që, përkundrazi, e çoi në një udhëtim shumë më të gjatë dhe më të lavdishëm. Ai ishte larguar nga Jerusalemi atë ditë duke parë por i verbër; ai kishte ardhur në Damask i verbër por duke parë. Kur u paraqit, ai kishte në dorë dekretin e priftit të lartë: lidhi pasuesit e udhës dhe sillti në burgjet e Jerusalemit. Kur mbërriti, ai kishte në zemër dekretin e Krishtit: mos i lidh johebrenjtë dhe sillti ata te shtëpitë e mëdha të Jerusalemit qiellor. Për më shumë se shtatë mijë ditë tashmë, njeriu nga Tarsi kishte punuar për ta përmbushur atë dekret. Ai kishte kaluar e rikaluar në tetë ose më shumë provinca të perandorisë romake. Ai personalisht kishte krijuar një numër degësh të kishës. Të kthyerit e tij në besim duhet të ishin fare mirë me mijëra. Ai ishte qëlluar, goditur me gurë, fshikulluar, burgosur, i ishte mbytur anija dhe kishte duruar urinë, etjen, të ftohtin, lodhjen, refuzimin, fyerjet, përbuzjet dhe braktisjen – dhe e gjitha kjo ndërsa vuante nga “një gjemb në mish”. Pa dyshim, tani ai kishte bërë mjaftueshëm. Me siguri, tani ai mund të kthehej në Jerusalemi dhe ta kalonte skeptrin te persona më të rinj.

Por, sigurisht, diçka e tillë do ishte e papërfytyrueshme për Palin. Me një thjeshtësi karakteristike Lluka raportoi: “Mbas këtyre ngjarjeve, Pali kishte vendosur në mendje të shkojë në Jerusalemi, ... dhe thoshte: ‘Mbas të kem qenë atje, më duhet të shoh edhe Romën’”. (Veprat e Apostujve 19:21.) Dhe kështu që kishte ardhur në Korint për të kaluar dimrin, duke pritur për mot të mirë për të lundruar. Ajo mund të ketë qenë një kohë reflektimi, planifikimi dhe shqetësimi. Në mënyrë të dukshme ishte gjatë këtyre muajve që raportimet erdhën duke thënë se Galatia po shkatërrohej nga sulme të furishme nga judaizuesit. Ata thoshin: “Drejtësia e vërtetë bazohet te ligji i Moisiut”, “Besimi në Krisht është i mirë dhe i dobishëm, por ju nuk duhet t’i braktisni parimet themelore të rrethprerjes, ligjin për ushqimin dhe ritin levitik”. Ata hodhën baltë mbi Palin dhe detyrën e tij, duke u përpjekur të largonin shumë njerëz nga mësimet e apostullit të madh.

Pali u kishte shkruar kishave në Galati dhe kundërshtoi ashpër mësimet e rreme. “O Galatas të marrë! Kush ju

ka yshtur?” pyeti ai në hidhërim. (Galatasve 3:1.) Qe pak pas kësaj që apostulli ia shkroi këtë letër Romës, duke i lajmëruar shenjtorët atje për synimin e tij për t’i vizituar. Raportimet nga Roma qenë të mira. Shenjtorët po besonin, po rriteshin dhe po dëshmonin. Por shqetësimi për kërcënimin në rritje të mësuesve të rremë duhet t’i ketë peshuar prapë shumë në mendje, pasi libri i Romakëve përmban mbrojtjen e fuqishme të Palit për drejtësinë e vërtetë dhe refuzimin e tij të çfarëdo sistemi shpëtimi që nuk bazohet te besimi në Jezu Krisht.

Sa ironike që letrat drejtuar Romës dhe Galatisë duhen përdorur në shekujt e mëvonshëm si bazë për doktrinën që veprat janë të padobishme për shpëtimin. A mund ta përfytyroni kundërpërgjigjen e njeriut, që ishte fshikulluar pesë herë nga judenjtë, ndaj atyre që do të thoshin se gjithçka që mund të bëni për të shpëtuar është të dëshmoni me gojën tuaj se Jezusi është Krishti? A mund ta përfytyroni përgjigjen e njeriut që për dy dekada ia kishte përkushtuar jetën e tij veprave të mira ndaj atyre që thonë se veprat e mira nuk janë një kërkesë për shpëtim? Por nga ana tjetër, ju gjithashtu duhet të dini se Pali e mohoi idenë e ushqyer nga judaizuesit, pikërisht, që njeriu mund të arrijë drejtësi përmes përpjekjeve të tij vetjake. Idetë janë skaje të kundërta të zinxhirit të hirit dhe të veprave, por të dyja nuk janë të vërteta. Me qëllim që të gjeni rrugën e vërtetë të mesme, le t’i kthehemi tani studimit të vëmendshëm të asaj që Pali u shkroi shenjtorëve në Romë. Cila është marrëdhënia e duhur midis vetë veprave tona dhe hirit të Perëndisë? Nëse njeriu është i shfajësuar nëpërmjet besimit, çfarë do të thotë kjo në të vërtetë? Ndërkohë që e studioni këtë mësim dhe meditoni mbi të tilla pyetje, kujtoni njeriun që qe Pali. Mbajini mend përvojat që e brumosën dhe e formuan atë ndërsa u ul në Korint dhe shkroi letrën e tij drejtuar shenjtorëve në Romë.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

Romakëve

(39-1) Cila Është Tema e Romakëve?

“Në fakt unë nuk kam turp për ungjillin e Krishtit, sepse ai është fuqia e Perëndisë për shpëtimin e cilitdo

që beson, më parë Judeun e pastaj Grekun.” (Romakëve 1:16.) Në këtë deklaratë të shkurtër, por të fuqishme, Pali e përmbledh temën e kësaj letrë. Pjesa tjetër e letrës merret me zhvillimin e kësaj teme dhe tregon se shfajësimi me anë të besimit sjell shpëtim të përjetshëm. Pali e zgjeron këtë temë, duke treguar se besimi i vërtetë kërkon drejtësi vetjake dhe bindje ndaj parimeve të ungjillit, një e vërtetë shpesh e neglizhuar nga ata të cilët theksojnë vetëm shpëtimin përmes besimit.

(39-2) Ku dhe Kur u Shkrua Ajo?

Edhe pse është gjithmonë e vështirë për ta pohuar me siguri absolute vendndodhjen dhe kohën kur është shkruar një letër e caktuar, në rastin e letrës drejtuar Romakëve, Pali jep disa të dhëna brenda letrës që përputhen me analin te Veprat e Apostujve. Për shembull, ai përmend që edhe pse nuk kishte qenë ende në Romë, ai synon të shkojë atje sapo të bëjë udhëtimin për në Jerusalem për të dorëzuar paratë e mbledhura për shenjtorët e varfër në Judë (1:10; 15:19–27). Gjithashtu, natyra më formale dhe më e nderuar e kësaj letrë sugjeron një periudhë paqeje dhe qëndrueshmërie pak a shumë për nga mënyra si është hartuar. Te Veprat e Apostujve 20:2, 3 Lluka na tregon se gjatë udhëtimit të tretë misionar të Palit apostulli kaloi tre muaj në Korint. Me shumë gjasa po priste për kushte të mira për lundrim përpara nisjes për Jerusalem. Nga këto të dhëna mund të thuhet me një farë sigurie se letra drejtuar Romës u shkrua nga Korinti afër fundit të udhëtimit të tretë, me shumë mundësi gjatë muajve të dimrit të viteve 57–58 {nb} Ps.K..

(39-3) Cilat Janë Disa nga Ndhimesat Domethënëse të Letrës drejtuar Romakëve?

“Letra drejtuar romakëve shpjegon ungjillin dhe përmbledh ligjet përmes bindjes së të cilëve vjen shpëtimi i vërtetë. Ajo flet hapur për rënien e Adamit, që solli vdekjen, dhe sakrificën shlyese të Krishtit, që solli jetën. Ajo tregon hapur se si vepron ligji i shfajësimit, se si njerëzit janë të shfajësuar nëpërmjet besimit dhe veprave, përmes gjakut të Krishtit. Në të janë disa nga mësimet më të qarta biblike mbi zgjedhjen e hirit, gjendjen e popullit të zgjedhur, mbi arsyen përse shpëtimi nuk mund të vijë vetëm përmes ligjit të Moisiut, mbi arsyen përse rrethprerja u hoq me Krishtin dhe mbi mënyrën dhe arsyen përse shpëtimi iu çua johebrenjve. Dhe është një burim kryesor i

doktrinës së lavdishme të trashëgimisë së përbashkët në Krisht, atij parimi të mahnitshëm nën të cilin njerëzit, përmes martesës çelestiale dhe vazhdimit të njësisë familjare në përjetësi, mund të marrin ekzaltim në parajsën më të lartë çelestiale. {nb}...

Për nga natyra, letra drejtuar romakëve është një letër që lejon interpretime të ndryshme. Njerëzit që nuk kanë njohuri të mëparshme e të plotë të doktrinave të përfshira, e kanë tej mase të vështirë t’i vendosin sipas këndvështrimit të vërtetë komentet e Palit rreth këtyre doktrinave. Për shembull, është për shkak të një keqkuptimi të shprehjes së Apostullit për shfajësimin vetëm me anë të besimit, që e gjitha bota laike ka arritur të besojë se njerëzve nuk u kërkohet të punojnë për shpëtimin e tyre vetjak; dhe që pikërisht ky fragment që i dha mundësi Martin Luterit ta shfajësonte sipas mendimit të tij ndarjen e tij me katolicizmin, një mundësi me rëndësi jetike për çuarjen më tej të punës së Zotit në tokë.” (McConkie, *DNTC*, 2:212–213.)

(39-4) Romakëve 1:7, 8. Pali u Shkruan Shenjtorëve në Romë

“Kujt iu shkrua letra drejtuar romakëve? Johebrenjve në Romë? Botës në përgjithësi? Të krishterëve fanatikë sot? Jo, në asnjë mënyrë. Nëse ka ndonjë të vërtetë që bota mund të fitojë nga kjo letër, kjo është e gjitha për mirë. Por Pali e shkroi atë për shenjtorët, anëtarët e Kishës, për ata që tashmë e kishin dhuratën e Frymës së Shenjtë, për ata që qenë rilindur, që kishin priftërinë dhe gëzonin dhuntitë e Frymës. Këtu ai po u shkruante njerëzve që tanimë i njihnin doktrinën e shpëtimit, dhe mësimet e tij mund të kuptoheshin vetëm nga njerëzit që kishin të njëjtin formim, të njëjtën njohuri dhe të njëjtën përvojë si marrësit e hershëm të mesazhit. Romakëve është një libër i vulosur për botën sektare; është një vëllim i hapur i të vërtetës frymëzuese të ungjillit ndaj shenjtorëve të Perëndisë.” (McConkie, *DNTC*, 2:216.)

(39-5) Romakëve 1:26, 27. Sa i Rëndë është Mëkati i Homoseksualitetit?

“Nga pasojat e pavaforshme sociale të homoseksualitetit asnjëra nuk është më domethënëse se pasoja mbi martesën dhe shtëpinë. Marrëdhënia seksuale normale e dhënë nga Perëndia është midis burrit dhe gruas në martesë të ndershme. {nb}...

... {nb} Ku qëndron e keqja te homoseksualiteti? Qartësisht ai është në armiqësi me qëllimin e Perëndisë sepse ai shfuqizon urdhërimin e tij të parë e të madh për ‘[t’u] shumëz[uar] dhe [për të] mbush[ur] tokën’. Nëse praktika e neveritshme bëhet e përbotshme ajo do të shpopullojë tokën në një brez të vetëm. Ai do të asgjësonte planin e mrekullueshëm të Perëndisë për fëmijët e tij shpirtërorë duke lënë shpirtra të panumërt në botën qiellore pa trup, pa mundësitë e vdekshmërisë dhe do t’u mohonte të gjithë pjesëmarrësve praktikën për jetën e përjetshme që Perëndia bën të mundur për të gjithë ne.

Për shkak të seriozitetit të këtij mëkati, ai mban me vete një ndëshkim të rëndë për ata që nuk pendohen. Shkelësi mund të kuptojë se përjashtimi nga shoqërimi ose shkishërimi është ndëshkimi për ngacmimet seksuale, kurvërinë, shkeljen e kurorës dhe mëkatet e ngjashme, nëse nuk ka pendim të përshtatshëm, prapëseprapë ai shpesh supozon se për shkak se veprimet e tij nuk janë kryer me seksin e kundërt, ai nuk ka mëkatuar. Prandaj, le ta shpallim qartësisht se mëkati i homoseksualitetit është njësoj i rëndë ose më tepër se ai i shkeljes së kurorës ose kurvërisë; dhe se *Kisha e Zotit do të ndër marrë menjëherë masa për ta përjashtuar nga shoqërimi ose për ta shkishëruar homoseksualin ushtrues të papenduar sikurse do të bëjë edhe për shkelësin e kurorës apo kurvarin e papenduar me seksin e kundërt.* {nb}...

Pas marrjes në konsideratë të aspekteve të këqija, shëmtisë dhe përhapjes së të keqes së homoseksualitetit, gjëja e lavdishme që duhet të mbahet mend është se ai është i kurueshëm dhe i falshëm. Zoti ka premtuar se të gjitha mëkatet mund të falen me përjashtim të disave që janë renditur, dhe kjo e keqe nuk qe midis atyre të përmendura. Pra, është e falshme nëse braktisen plotësisht dhe nëse pendimi është i sinqertë dhe i padyshimtë. Pa dyshim që mund të kapërcehet, pasi ka shumë njerëz të lumtur që u përfshinë një herë në kthetrat e tij dhe qysh atëherë kanë ndryshuar tërësisht jetën e tyre. Si rrjedhojë, atyre që thonë se kjo praktikë ose ndonjë e keqe tjetër është e pashërueshme, unë u përgjigjem: ‘Si mund të thoni që dera nuk mund të hapet derisa dorezat tuaja të jenë të përgjakura, derisa koka juaj të ketë të nxira, derisa t’ju dhembin muskujt? Mund të bëhet.’

... {nb} Shumë janë keqinformuar se ata janë të pafuqishëm lidhur me këtë, se nuk janë përgjegjës për

prirjen që kanë dhe se ‘Perëndia i krijoi në atë mënyrë’. Kjo është aq false sa çdo gënjeshtër tjetër djallëzore që Satani ka sajuar. Është blasfemi. Njeriu është krijuar sipas shëmbëlltyrës së Perëndisë. A e mendojnë njerëzit e zvetënuar që Perëndia të jetë ‘në atë mënyrë’? {nb}...

Ndonjëherë nuk fajësohen prindërit qiellorë por ata tokësorë. Të jetuarit në disa rrethana të caktuara e bën më të lehtë për dikë që të bëhet njeri i zvetënuar, Neni i dytë i Besimit jep mësim se një njeri do të ndëshkohet për vetë mëkatet e tij. Ai mundet, nëse është normal, të ngrihet mbi zhgënjimet e fëmijërisë dhe të qëndrojë me vetë këmbët e tij. {nb}...

Një njeri mund të arsyetojë dhe ta justifikojë veten derisa gropa të jetë aq e thellë saqë ai të mos mundet të dalë pa vështirësi të mëdha. Por tundimet u vijnë të gjithë njerëzve. Ndryshimi midis personit të pamoralshëm dhe atij të denjë përgjithësisht është se njëri u dorëzua dhe tjetri i bëri ballë. Dhe nëse personi që u dorëzua vazhdon të dorëzohet, ai mund të arrijë përfundimisht në pikën ‘pa kthim’. Shpirti nuk ‘do të ndeshet gjithmonë me njeriun’. (DeB 1:33.)” (Kimball, *Miracle of Forgiveness*, f. {nb}80–86.)

(39-6) Romakëve 2:6–13. Rëndësia e Veprave

Ato kisha që u japin shumë rëndësi doktrinave të Palit për shfajësimin me anë të besimit dhe shpëtimin nëpërmjet hirit, ose e kalojnë ose e lustrojnë mësimin e fuqishëm të Palit në këto vargje. Pali jep mësim qartësisht se veprat e mira shpërblehen dhe ato të këqija ndëshkohen, duke e përmbyllur me këto fjalë të fuqishme: “Sepse jo ata që dëgjojnë [fjalën] janë të drejtë para Perëndisë, por ata që e zbatojnë ligjin do të shfajësohen”.

(39-7) Romakëve 3:1–31. Njeriu Duhet të Shfajësohet me anë të Hirit

Duke qenë se, sikurse thotë Pali, të gjithë njerëzit mëkatojnë, atëherë asnjë njeri nuk mund të shfajësohet (ose të rivendosë një marrëdhënie të përshtatshme me Perëndinë) vetëm nëpërmjet veprave. Disa fuqi ndërhyrëse duhet ta mbushin boshllëkun. Ajo fuqi u sigurua nga Jezu Krishti. Ai e jetoi ligjin përsosmërisht, nuk kreu mëkat dhe, si pasojë, asnjëherë nuk u largua nga Perëndia. Përveç kësaj, Ai e shenjtëroi veten në mënyrë që të mund të paguante borxhin për mëkatet me

vetë shenjtërinë e Tij për të gjithë njerëzit që do të vijnë tek Ai. Hiri i Tij bëhet burimi i shfajësimit të tyre me Perëndinë.

Presidenti Jozef Filding Smith e vuri qartësisht në dukje si rolin e hirit edhe atë të veprave për shpëtimin tonë.

“Ka një ndryshim midis Zotit Jezu Krisht dhe pjesës tjetër të njerëzimit. Ne nuk kemi jetë në vetvete, pasi nuk na është dhënë asnjë fuqi, për të hequr dorë nga jeta jonë dhe për ta marrë atë sërish. Kjo është përtej fuqisë tonë dhe, për pasojë, duke qenë të nënshtruar ndaj vdekjes, dhe duke qenë mëkatarë – pasi ne të gjithë jemi shkelës të ligjit në një farë mase, pavarësisht se sa të mirë jemi përpjekur të jemi – ne rrjedhimisht jemi të paaftë në dhe nga vetja jonë për të marrë shëlbim nga mëkatet tona prej çfarëdo veprimi tonin.

Ky është hiri për të cilin Pali po jepte mësim. Prandaj, është nëpërmjet hirit të Jezu Krishtit që ne shpëtohem. Dhe po të mos kishte ardhur ai në botë dhe të kishte dhënë jetën që ta merrte atë sërish, apo sikurse tha diku tjetër, për të na dhënë jetë që të mund ta kemi atë me më shumë bollëk ne ende do t’i nënshtroheshim vdekjes dhe do të ishim me mëkatet tona. {nb}...

Ndaj është e lehtë të kuptohet se ne duhet ta pranojmë misionin e Jezu Krishtit. Ne duhet të besojmë se është nëpërmjet hirit të tij që ne duhet të shpëtohem, se ai bëri për ne atë punë që ne jemi të paaftë ta kryejmë për veten tonë, dhe ai bëri për ne ato gjëra që qenë thelbësore për shpëtimin tonë, që qenë përtej fuqisë sonë; dhe gjithashtu se ne jemi nën urdhërimin dhe nevojën e kryerjes së punëve që kërkohen prej nesh siç paraqiten në urdhërimet e njohura si ungjilli i Jezu Krishtit.” (Smith, *Doctrines of Salvation*, 2:309–311.)

Pyetja:

Nëse dikush po bën gjithçka mundet për të mposhtur botën, a “e fitojnë” veprat e veta shoqërimin e Shpirtit, apo ai thjesht e meriton atë shoqërim?

Përgjigjja:

Mosia 2:20, 21.

Pyetja:

Atëherë bekimet e Perëndisë kanë më shumë vlerë sesa mund të kenë ndonjëherë veprat e mira të njeriut? A do

të thotë kjo se unë jam i shfajësuar me anë të hirit pas gjithçkaje që mund të bëj?

Përgjigjja:

Po, shih 2 {nb} Nefi 25:23; Moroni 10:32, 33.

(39-8) Romakëve 4:4. Jeta e Përrjetshme – një Dhuratë apo një Pagesë?

Sugjerimi i Palit këtu është se, nëse një njeri do të shfajësohej nëpërmjet veprave të ligjit, atëherë ai do të kishte arsye të merrte lavdi, pasi atëherë shpërbli mi që do të merrte nga Ati, do të ishte një borxh i fituar për shërbimet e dhëna dhe jo një dhuratë e hirit. Por, sigurisht, nuk ishte kështu. Asnjë njeri nuk mund ta fitojë shpëtimin vetë. Kjo shkatërroi konceptin e judeasve se dikush mund ta fitojë disi kënaqësinë e Perëndisë dhe lavdinë e përrjetshme përmes bindjes ndaj ligjit. Në lidhje me këtë, është interesante të vihet re se madje vetë terminologjia që Zoti përdor, e bën atë të qartë, se çdo gjë që mund të bënte njeriu vetë nuk do ta bënte atë të fitonte mbretërinë çelestiale. Kurdoherë që Zoti flet për lavdinë dhe mbretërinë e Tij që iu kalua njeriut, folja e përdorur është *trashëgoj* dhe emri është *dhuratë*. Ndonëse nuk ka asnjë të dhënë se dhurata jepet pa kushte, është gjithnjë e qartë se ajo është një dhuratë. Doktrina e Besëlidhje e pasqyron përsosmërisht atë ekuilibër. “Në qoftë se do të bësh mirë, po, dhe do të qëndrosh besnik deri në fund, ti do të shpëtohesh në mbretërinë e Perëndisë, që është dhurata më e madhe e të gjitha dhuratave të Perëndisë; sepse nuk ka dhuratë më të madhe sesa dhurata e shpëtimit.” (DeB 6:13.)

“Çfarë çmimi duhet të paguajë njeriu për këtë dhuratë të çmuar? Jo pajtim me standardet e ligjit të Moisiut, jo zbatim të ordinancave dhe riteve të ligjit të vdekur, por çmimin e besimit, besimit në Zotin Jezu Krisht, besimit që përfshin brenda vetes veprat e durimit të qëndrueshëm të drejtësisë, besim i cili nuk mund të ekzistojë derisa njerëzit ta pajtojnë jetën e tyre me standardet e ungjillit.

Atëherë, a vjen shpëtimi nëpërmjet veprave? Jo, as nëpërmjet veprave të ligjit të Moisiut dhe, për këtë arsye, as madje nga veprat më të përsosura të vetë ungjillit. Shpëtimi vjen përmes shlyerjes së Krishtit, përmes haraçit që ai pagoi, pajtimin që ai bëri; pa atë asnjë vepër e mirë nga ana e njeriut nuk mund t’i shëlbëjë ata nga vdekja trupore, shëlbimi i të cilit është

ringjallja, ose t’i shëlbëjë nga vdekja shpirtërore, shëlbimi i të cilit është jeta e përrjetshme.” (McConkie, *DNTC*, 2:231.)

(39-9) Romakëve 4:16. Si Shfajësohen Njerëzit?

“Prandaj ju shfajësoheni nga besimi dhe veprat, nëpërmjet hirit, me qëllim që premtimi të mund të jetë i sigurt për të gjithë farën; jo vetëm për ata që janë nga ligji, por edhe për ata që janë nga besimi i Abrahamit, i cili është ati i ne të gjithëve.” (Romakëve 4:16, Varianti i Frymëzuar.)

(39-10) Romakëve 5:20. Çfarë Nënkupton Faza “Ligji Ndërhyri me Qëllim që Shkelja të Tëprohej”?

Fjala greke që përdor Pali këtu që është përkthyer *ndërhyri*, do të thotë fjalë për fjalë “të hysh nga ana tjetër”. Në greqishten klasike, ajo është përdorur shpesh nga aktorët në teatër që luanin një rol të vogël dhe që hynin në skenë nga prapaskena, luanin pjesën e tyre dhe largoheshin sërish. Një fjalë e tillë e përdorur për të përshkruar ligjin e Moisiut nxjerr në pah të njëjtat gjëra që Pali sugjeroi te Galatasve kur ai e quajti ligjin një “mësues”. (Shih shënimin te Galatasve 3:24.)

Çështje për Meditim

Njeriu Është i Shfajësuar Nëpërmjet Besimit me anë të Hirit të Perëndisë

Sikurse keni lexuar, Pali po i fuqizonte shenjtorët romakë kundër judaizuesve, që pretendonin se bindja ndaj ligjit të Moisiut ishte rruga e shpëtimit. Kjo shpjegon theksimin e tij të fortë te hiri i Krishtit. Pali po të kishte mundësinë për t’u shkruar shenjtorëve të kohëve të sotme që përballen me mësimet se shpëtimi është vetëm përmes hirit, ka gjasa që do të theksonte fuqishëm nevojën për drejtësi vetjake.

Le të shqyrtojmë më thellësisht konceptin e shfajësimit me anë të besimit për të gjetur drejtpeshimin e duhur midis hirit dhe veprave në procesin e të qenit të shpëtuar në mbretërinë e Perëndisë.

Studioni dialogun e mëposhtëm:

Shfajësimi me anë të Besimit

Kërkuesi

Pali tha se njeriu është i shfajësuar me anë të besimit. Çfarë nënkupton ai saktësisht me fjalën shfajësim?

Mësuesi

Epo, në lashtësi termi kishte ngjyrimin e dhënies së hakut ose dhënies së të drejtës sikurse e ka sot. Megjithatë, veç kësaj, ajo lidhet ngushtë me idenë e marrëdhënies. Të qenit i shfajësuar nënkuptonte të rivendosje marrëdhënie të drejtë me një njeri që e kishit ofenduar me keqbërjen tuaj.

Kërkuesi

Ndaj, nëse unë jam i shfajësuar, kam vendosur marrëdhënie të drejtë me Perëndinë?

Mësuesi

Po. Kur mëkatojmë, ne e largojmë veten nga Perëndia; ne e ndërpresim marrëdhënien që kishim me Të. Kjo ndodh pasi Ai është një qenie krejtësisht e drejtë dhe e shenjtë. Asgjë e papastër nuk mund të banojë në praninë e Tij. Kur mëkatojmë ne bëhemi ajo që shkrimet e shenjta e quajnë “njeriu i natyrshëm”. Njeriu i natyrshëm është një armik ndaj Perëndisë. (Shih Mosia 3:19.) Kur bëhemi të drejtë, ose me fjalë të tjera shfajësohemi, atëherë mund të kthehemi sërish në praninë e Tij, të pajtohemi me Të dhe, si pasojë, të rivendosim marrëdhënien tonë fillestare me Të.

Kërkuesi

Por, si mund të bëhesh i drejtë dhe të rivendosësh marrëdhënien me Perëndinë pa qenë në të vërtetë i drejtë?

Mësuesi

Nuk mundesh. Sikurse tha Plaku Mek-Konki, ligji i shfajësimit do të thotë se

“... gjithë besëlidhjet, marrëveshjet, kontratat, detyrimet, betimet, zotimet, kryerjet, lidhjet, shoqërimet ose shpresat’ (D. e B. 132:7), në të cilat duhet të përmbahet njeriu për t’u shpëtuar dhe

ekzaltuar, duhet të fillohen dhe të kryhen me drejtësi në mënyrë që Shpirti i Shenjtë të mund të shfajësojë kandidatin për shpëtim në atë që ai ka bërë. (1 Nefi 16:2; Jakobi [LiM] 2:13–14; Alma 41:15; D. e B. 98; 132:1, 62.) Një veprë që është e shfajësuar nëpërmjet Shpirtit, është ajo që është vulosur nga Shpirti i Shenjtë i Premtimit, ose me fjalë të tjera, i lejuar dhe miratuar nga Fryma e Shenjtë. Ky ligj i shfajësimit është mjeti që Zoti ka vendosur në ungjill për t’u siguruar se asnjë kryerje e padrejtë nuk do të lidhet në tokë dhe në qiell, dhe se asnjë personi nuk do t’i shtohet pozicioni ose lavdia e tij në jetën e përjetshme përmes fitimit të bekimeve të pamerituara.” (DNTC, 2:230.)

Kërkuesi

A nuk thotë kjo se një njeri shfajësohet nëpërmjet veprave të tij? Ai duhet të jetë i drejtë që të shfajësohet.

Mësuesi

Po, ai duhet të jetë i drejtë, por nuk është përpjekja e tij vetjake që e shfajëson atë. E vetmja mënyrë që njeriu mund të shfajësohet vetëm përmes veprave të tij do të jetë mbajtja e të gjitha ligjeve të Perëndisë në mënyrë të përkryer. Madje edhe një shkelje do ta largonte atë nga Perëndia, sado që, sigurisht, askush nuk mëkaton vetëm një herë. Të gjithë njerëzit janë mëkatarë, shkelës të ligjeve shumë herë. Kjo që ajo që Pali po jepte mësim kur tha: “Sepse të gjithë mëkatuan dhe u privuan nga lavdia e Perëndisë”. (Romakëve 3:23.)

Kërkuesi

Unë mund të kuptoj se, me siguri drejtësia vetjake na ndihmon të shpëtojmë.

Mësuesi

Patjetër që po! Njeriu nuk mund të shpëtohet pa qenë i drejtë. Por ai nuk duhet të mendojë se në një farë mënyre ai mund ta shpëtojë veten përmes vetë bindjes së tij. Vetëm një person u shfajësua përmes veprave të tij, dhe ai ishte Krishti. Të gjithë ne duhet të shfajësohemi ose të veprojmë drejt apo të vendosim marrëdhënien e duhur me Perëndinë, përmes besimit në Jezu Krisht.

Kërkuesi

Atëherë, Krishti është vërtet çelësi i shfajësimit, apo jo?

Mësuesi

Epo, një krahasim më i mirë do ishte të themi se Krishti na tregon portën drejt shpëtimit dhe besimi në Të është çelësi.

Kërkuesi

Atëherë, si e shfajëson dikë besimi?

Mësuesi

Përpara se të mund t'i përgjigjemi kësaj, ne duhet të përkufizojmë besimin si koncept. Ja se si e përkufizoi Jozef Smithi besimin:

“Nëpërmjet kësaj ne e kuptojmë se parimi i fuqisë që ekzistoi në kraharorin e Perëndisë, përmes të cilit u modeluan botët, qe besimi; dhe që është për shkak të këtij parimi të fuqisë që ekziston në Hyjni, që të gjitha gjërat e krijuara ekzistojnë; kështu që të gjitha gjërat në qiell, në tokë ose nën tokë ekzistojnë për shkak të besimit siç ekzistuan tek Ai.

Nëse nuk do të ishte për parimin e besimit, botët nuk do të ishin krijuar asnjëherë dhe as njeriu nuk do të ishte krijuar nga pluhuri. Ky është parimi përmes të cilit vepron Jehovahi, dhe përmes të cilit ai e ushtron fuqinë mbi gjërat tokësore si dhe ato të përjetshme. Hiqeni këtë parim ose tipar – pasi është një tipar – nga Hyjnia dhe ai do të pushonte së ekzistuari.” (*Lectures on Faith*, Lecture First, vargjet {nb} 15, {nb} 16.)

Ndaj e thënë thjesht, besimi është fuqia e Perëndisë dhe vetëm kjo fuqi e Perëndisë mund ta shfajësojë dikë. A ju kujton kjo diçka që Pali shkroi te libri i Romakëve?

Kërkuesi

Po, ai tha se nuk kishte turp për ungjillin e Jezu Krishtit, sepse ai është fuqia e Perëndisë për shpëtimin. (Shih Romakëve 1:16.)

Mësuesi

Kjo i jep një këndvështrim te ri atij vargu, apo jo? Vetëm te ungjilli i Jezu Krishtit një njeri mund të gjejë fuqinë e Perëndisë ose të zhvillojë besim të vërtetë.

Kërkuesi

Por, me sa duket, ky lloj besimi – besimi i vërtetë siç e quani ju – është diçka më shumë se thjesht bindje intelektuale.

Mësuesi

Oh, po. Dhe ky është vendi ku del në pah nevoja e njeriut për drejtësi vetjake. Jozef Smithi tha se kishte tri gjëra të domosdoshme për zhvillimin e besimit: së pari, ideja e ekzistencës së Perëndisë; së dyti, ideja e saktë e karakteristikave të tij; dhe së treti, njohuria se jeta juaj është në përputhje me vullnetin e Perëndisë. (Shih *Lectures on Faith*, Lecture Third, vargjet {nb} 2–5.)

Kërkuesi

Pra, e vetmja mënyrë që mund ta dish se jeta jote e kënaq Perëndinë, është të jetuarit sipas vullnetit të Tij.

Mësuesi

Pikërisht! Ja çfarë vazhdoi të thoshte Profeti Jozef Smith rreth zhvillimit të kushtit të tretë.

“Le të vëzhgojmë këtu, se një fe që nuk kërkon sakrificë për të gjitha gjërat, asnjëherë nuk ka fuqi mjaftueshëm për të siguruar besimin e nevojshëm për jetën dhe shpëtimin; pasi që nga ekzistenca e parë e njeriut, besimi i nevojshëm për gëzimin e jetës dhe shpëtimit nuk mund të arrihej kurrë pa sakrificën e të gjitha gjërave tokësore. Qe përmes kësaj sakrifice, dhe vetëm nëpërmjet saj, që Perëndia i shuguroi njerëzit që të gëzojnë jetë të përjetshme; dhe është përmes ndërmjetësit të sakrificës së të gjitha gjërave tokësore që njerëzit njohin vërtet që ata po bëjnë gjëra që janë të kënaqshme në sytë e Perëndisë. Kur një njeri ka ofruar si sakrificë gjithçka që ka për hir të së vërtetës, jo vetëm duke dhënë jetën e tij dhe duke besuar përpara Perëndisë se është thirrur për ta bërë këtë sakrificë pasi ai kërkon të bëjë vullnetin e tij, ai e di, sigurisht, se Perëndia e pranon dhe do ta pranojë sakrificën dhe ofertën e tij, dhe se ai nuk ka kërkuar dhe nuk do të

kërkojë fytyrën e tij më kot. Atëherë, nën këto rrethana, ai mund të fitojë besimin e nevojshëm për të prekur jetën e përjetshme." (*Lectures on Faith*, Lecture Sixth, vargu {nb}7.) Ndaj, drejtësia vetjake është absolutisht thelbësore dhe mund të zhvillohet më mirë përmes gatishmërisë sonë për t'i dhënë Zotit si sakrificë gjithçka që Ai kërkon. Kjo ndihmon që të formulohet shprehja e besimit përmes të cilit ne mund të shfajësohemi. Pasi të kemi besim të vërtetë, çfarë do të pasojë në jetën tonë?

Kërkuesi

Nuk jam i sigurt se çfarë doni të thoni.

Mësuesi

Besimi është parimi i parë i ungjillit. Cili është i dyti?

Kërkuesi

Pendimi.

Mësuesi

Po. Besimi i vërtetë në Jezu Krisht gjithmonë do ta çojë njeriun në pendim për mëkatet e tij. Dhe duke qenë se besimi është fuqi, pendimi do të jetë i efektshëm dhe i sinqertë. Më pas çfarë vijon?

Kërkuesi

Ne pagëzohemi.

Mësuesi

Përse?

Kërkuesi

Për të hequr mëkatet tona.

Mësuesi

Çfarë do të thotë kjo saktësisht?

Kërkuesi

Që nëpërmjet gjakut të Krishtit ne shenjtërohemi, ose pastrohemi nga ato mëkate.

Mësuesi

Dhe nëse mëkatet që kemi bërë, janë hequr përmes sakrificës shlyese të Krishtit, çfarë bën ajo për njeriun?

Kërkuesi

Ai bëhet pa mëkat; ai është i drejtë.

Mësuesi

Dhe përfundimisht çfarë do t'i ndodhë atij që mbetet pa mëkat?

Kërkuesi

Ai mund të shkojë sërish në praninë e Perëndisë. Por askush nuk jeton në mënyrë të përkryer, edhe pas pagëzimit.

Mësuesi

Kjo është e vërtetë, por do t'i kthehemi asaj pas pak. Së pari, si e quajmë ne procesin që e bën një njeri të drejtë dhe e sjell atë përsëri në një marrëdhënie me Perëndinë?

Kërkuesi

Shfajësim.

Mësuesi

A qëndron fuqia që e shfajëson një njeri, vetëm te ordianca e pagëzimit?

Kërkuesi

Në të vërtetë jo. Pagëzimi është përfaqësimi simbolik i asaj që duhet të ndodhë shpirtërisht. Nëse nuk ndodh së brendshmi, pagëzimi nuk do të na pastrojë nga mëkati.

Mësuesi

Pjesërisht e drejtë. Natyrisht, ordianca e jashtme kërkohet edhe nga Perëndia, por fuqia për t'i bërë ato ndryshime të brendshme, shpirtërore vjen nga besimi. Ndaj ne shfajësohemi nëpërmjet besimit. Tani le t'i kthehemi pyetjes suaj. Çfarë ndodh pasi të jemi pagëzuar?

Kërkuesi

Neve na jepet dhurata e Frymës së Shenjtë.

Mësuesi

Përse nuk mund ta marrim atë dhuratë përpara se të pagëzohemi?

Kërkuesi

Nuk jam shumë i sigurt. Ne mund ta kemi ndikimin dhe fuqinë e Tij para pagëzimit, por jo dhuratën.

Mësuesi

Kjo është një arsye shumë e rëndësishme dhe logjike. Fryma e Shenjtë është anëtar i Kreut-Perëndi; ose, me fjalë të tjera, Ai është një Perëndi. Cili është rregulli i përjetshëm për të jetuar me Perënditë?

Kërkuesi

Asgjë e papastër nuk mund të banojë në praninë e Tyre. Tani e kuptoj. Kështu që, ne duhet të bëhemi të shenjtë ose të pastër nga mëkati, përpara se Ai të mund të banojë në ne.

Mësuesi

Dhe pastrimi vjen sepse ne pendohemi, gjë që rrjedh nga besimi ynë. Tani, normalisht, edhe pas pagëzimit njerëzit do të vazhdojnë të bëjnë gabime. Por sa më shumë i afrohen Frymës së Shenjtë, aq më shumë ata mund të ndikohen për të jetuar në drejtësi. Askush nuk mund të jetojë përsosmërisht vetë, por me ndihmën e

Perëndisë (Frymën e Shenjtë) ai mund të përparojë deri në pikën ku të dalë ngadhënjimtar mbi të gjitha mëkatet.

Kërkuesi

Por, po ato mëkate që ai i kryen midis kohës së pagëzimit dhe kohës kur ai është i përsosur?

Mësuesi

Nëse ai vazhdon të ushtrojë besim, të pendohet me të vërtetë dhe të rinovojë besëlidhjet e bëra gjatë pagëzimit çdo javë kur merr sakramentin, çfarë ndodh?

Kërkuesi

Ato mëkate do t'i hiqen përmes të njëjtit proces. Dhe çelësi i gjithë kësaj është besimi.

Mësuesi

Çelësi është besimi në Jezu Krisht! Pa të gjithçka do të ishte e kotë. Drejtësia jonë vetjake është thelbësore në çdo hap të përparimit tonë, por ajo do të jetë gjithmonë e pamjaftueshme pa hirin dhe fuqinë e Tij. Këtë donte të thoshte Nefi kur tha: “Pasi ne e dimë se ne shpëtohemi nëpërmjet hirit, pas gjithçkaje që ne mund të bëjmë”. (2 {nb} Nefi 25:23.)

Kërkuesi

Po, dhe tani mund ta kuptoj urtësinë madhështore të Palit kur tha: “Prandaj ju shfaqësoheni nga besimi dhe veprat, nëpërmjet hirit. {nb}...” (Romakëve 4:16; Varianti i Frymëzuar.)

40

Trashëgimtarë të Perëndisë dhe Bashkëtrashëgimtarë të Krishtit

Tema

Potenciali më i lartë i njeriut është të bëhet një trashëgimtar i gjithçkaje që ka Ati.

Siçilia

Samotraki

Melita (Malta)

Kreta

Roma	7:7–25
Thesaloniki	Ligji i Krishtit Sjell Jetë dhe Paqe
Athina	8:1–13
Korinti	Bijtë e Perëndisë Janë Bashkëtrashëgimtarë të Krishtit
Filipia	8:14–19
Asosi	Njerëzit Besnikë Marrin Shpresën e Jetës së Përjetshme
Troasi	8:20–25
Pergami	Në Ç’Mënyrë Ndërhyn Fryma për Njeriun
Tiatira	8:26, 27
Filadelfia	Të Zgjedhurit e Perëndisë janë Parashuguruar për Jetë të Përjetshme
Sarda	8:28–34
Efesi	Krishti Ndërmjetëson për Njerëzit
Deti Mesdhe	8:34–39
Një Letër e Palit Drejtuar Kishës në Romë	Hyrje
Shkruar nga Korinti (?) Gjatë Udhëtimit të Tretë Misionar të Palit, rreth Dimrit, vitet 57–58 {nb} Ps.K. (Romakëve 6–8)	Roma e fuqishme! Qendra e perandorisë! Çadra e rregullit dhe e qëndrueshmërisë nën të cilën kisha e re e Krishtit po përpiquej të rritej dhe të përmbushte urdhrin hyjnor për të shpërndarë ungjillin në botë. Megjithatë, Roma e korruptuar, e pamëshirshme dhe autokrate që një pengesë e patrembur kundër rrënimit të vrullshëm prej anarkisë barbare që i karakterizonte çështjet përtej kufijve të saj. Dhe, si rrjedhim në njëfarë qetësie që legjionet romake i dhanë botës së Mesdheut, Pali dhe përfaqësues të tjerë të Mësuesit u endën larg nga Jerusalemi, duke përhapur lajmin e gëzueshëm që Krishti që ngritur së vdekuri, duke krijuar e forcuar degët e kishës dhe duke ngritur zërin paralajmërues ndaj qytetarëve, qyetet e të cilëve u përshkuan nga zelli i tyre. Në Romë ishte një degë e kishës, me judenj të kthyer në besim dhe të tjerë, disa njerëz, anëtarësia e të cilëve me siguri datoi nga pelegrinazhi i tyre drejt Jerusalemit dhe pjesëmarrja në skenat e Rrëshajave, pak pas ringjalljes së Jezusit. Dega e Romës u krijua, u organizua mirë dhe lulëzoi, megjithëse nën barrat e ndikimeve të rastit në jetë të aktivitetit tregtar, kulturor dhe politik të një perandorie pagane.
Romakëve	
Një Jetë e Re Fillon me Pagëzimin	
6:1–11	
Shenjtëria, Jo Mëkatit, Duhet të Jetë Mësuesi Ynë	
6:12–14	
I Krishteri Është i Lirë nga Skllavëria e Mëkatit	
6:15–19	
Çmimi i Mëkatit dhe Çmimi i Shenjtërisë	
6:20–23	
Ligji i Moisiut Është Përmbushur me Krishtin	
7:1–6	
Ligji i Krishtit e Zëvendëson Ligjin e Moisiut	

Në pranverën e vitit 58 Ps.K. Pali qe në Korint, duke vënë rregull në kishë, duke mbrojtur apostullimin e tij dhe duke bërë përgatitje për t’u kthyer në Jerusalem. Ai gjithashtu gjeti kohë në Korint për t’i shkruar kishës në Romë. Që shenjtorët e Romës ishin përgjithësisht kërkues besnikë e të zellshëm pas të vërtetës duket hapur nga gatishmëria e Palit për t’u shkruar atyre për konceptet doktrimore bazë, të kuptueshme prej atyre që kanë përparuar në zotërimin e dhuratës së Frymës së Shenjtë, që janë të gatshëm shpirtërisht dhe që tashmë i kuptojnë qëllimet e objektivat e njeriut në planin e madh të Perëndisë për shpëtimin. Sepse ai u shkroi atyre se njeriu mund t’i bindet ungjillit dhe të bëhet si Perëndia, Ati, dhe të trashëgojë, zotërojë dhe ruajë në përjetësi gjithçka që ka Ati.

Lexojini këto fragmente me kujdes dhe meditonini mbi rëndësinë e mesazheve që ato përmbajnë.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(40-1) Romakëve 6:1–6. Cila është Simbolika e Pagëzimit?

“Pagëzimi nuk mund të bëhet në asnjë mënyrë tjetër përveç zhytjes së të gjithë trupit në ujë, për arsytet në vijim:

1. Ai bëhet në ngjashmëri me vdekjen, varrosjen dhe ringjalljen e Jezu Krishtit, dhe të gjithë të tjerëve që kanë marrë ringjalljen.
2. Pagëzimi është gjithashtu lindje dhe kryhet sipas shëmbëlltyrës së lindjes së një foshnjeje në botë.
3. Pagëzimi nuk është vetëm një formë e ringjalljes, por gjithashtu është një shpërngulje ose ringjallje e njëmendtë nga një jetë në një tjetër. {nb}...” (Smith, *Doctrines of Salvation*, 2:323–324.)

(40-2) Romakëve 7:1–6. Ligji i Moisiut është si Burri i Vdekur

“Pali qe sigurisht një gjeni për të sajuar ilustrime që t’i përforconte mësimet e tij për ungjillin. Këtu ai krahason besnikërinë e Izraelit ndaj ligjit të Moisiut me atë të gruas ndaj burrit të saj. Për sa kohë që burri jeton,

gruaja është e lidhur me të, duhet t’u bindet ligjeve të tij dhe nëse është me një tjetër është shkelëse e kurorës. Por kur burri vdes, ai nuk mund t’i drejtojë më veprimet e saj, dhe ajo është e lirë të martohet me një tjetër; ajo nuk mund t’i nënshtrohet më atij që ka vdekur.

Kështu ndodh me Izraelin dhe ligjin. Për aq kohë sa ligji ekzistoi, dhe rrjedhimisht qe në fuqi, Izraeli u martua me të dhe kërkoi t’u bindej kushteve të tij. Nëse Izraeli shkonte pas perëndive të tjera ose ndiqte fe të tjera, ishte si të kishte shkelur kurorën. Por tanimë ligji u përmbush; nuk ekziston më; dhe është bërë i vdekur në Krishtin; dhe Izraeli është martuar ne një tjetër, madje Krishtin, ligjit të ungjillit të cilit tani duhet t’i binden.

“Faktikisht, kurdoherë që Priftëria Melkizedeke – që ‘administron ungjillin’ (D. {nb}e {nb}B. 84:19) – u gjend në Izraelin e lashtë, ligji i Moisiut nuk ekzistonte dhe njerëzit qenë të gjallë në Krisht. Këtu, ne gjejmë Nefin duke thënë, rreth gjashtëqind vjet përpara Krishtit: ‘Megjithë se ne besojmë në Krisht, ne zbatojmë ligjin e Moisiut dhe presim me vendosmëri për Krishtin, derisa ligji të plotësohet. Pasi, për këtë qëllim u dha ligji; prandaj ligji ka vdekur për ne dhe ne jemi ringjallur në Krishtin, për shkak të besimit tonë; megjithëkëtë, ne e zbatojmë ligjin për shkak të urdhërimeve.’ (2 {nb}Nefi 25:24–25.)” (McConkie, *DNTC*, 2:253–254.)

(40-3) Romakëve 8:4–6. Kuptimi i Fjalëve Trup dhe Mish

Ky fragment, sikurse çdo fragment tjetër, dha idenë se Pali e pa trupin fizik si një gjë të keqe në thelb. Kjo është e pavend, sepse një lexim i kujdesshëm i gjuhës së Palit të çon në një përfundim tjetër.

Fjala anglisht *carnal* që në shqip përkthehet trup, është prejardhje e fjalës nga latinishtja *carnalis*, që do të thotë “mishi” ose “trup”. Si për ironi, nuk ka fjalë të veçantë për *trup* në greqisht. Ajo që kemi këtu, është forma mbiemërore e emrit grek që do të thotë “mish”. Ndaj në vargun {nb}6 të këtij fragmenti, ku Varianti i Mbretit Jakob e përkthen atë “mendj[e] e kontrolluar nga mishi”, fjalë për fjalë në greqisht lexohet “mendja e mishit”.

Një shqyrtim i afërt i përdorimit nga Pali të termit *mish* e bën të qartë se ai, në thelb, nuk e sheh atë si gjë të keqe. Ndoshta shpjegimi më i madh i idesë së Palit për mishin jepet te Galatasve 5:13 ku ai përdor një term interesant nga greqishtja për t'ju referuar mishit. Fjala që ai zgjedh është *pikë strategjike*, që Varianti i Mbretit Jakob e përkthen si *rast*. Kjo ishte një fjalë ushtarake në greqishten klasike dhe u përdor për të përshkruar pikën nga e cila një komandant lëshonte sulmin mbi armikun. Më pas, fjalë për fjalë, ajo duhet të përkthehet si *kryeurë* ose *baza e veprimeve*. Kjo është një metaforë e përshtatshme, duke qenë se nevojat e trupave tanë shpesh bëhen baza e cenueshme e veprimeve. Sa shpirtra janë fituar nga Satani ndërsa ata iu dorëzuan orekseve trupore? Sa jetë të përjetshme janë humbur për shkak se nuk qenë mendje e kontrolluar nga Fryma, por, përkundrazi, qenë sunduar nga “mendja e mishit”?

(40-4) Romakëve 8:17. Çfarë të Lë të Kuptosh Pali kur Thotë: “Ne do të Jemi Bashkëtrashëgimtarë të Krishtit”?

“Në ligjëratën e rëndësishme doktrimore të njohur si ‘King Follett Sermon’ [‘Predikimi i Mbretit Folet’] profeti Jozef Smith, duke iu referuar atyre që ‘do të jenë trashëgimtarë të Perëndisë dhe bashkëtrashëgimtarë të Krishtit’, i përshkruan bashkëtrashëgimtarët si trashëgimtarë të së njëjtës fuqi, të njëjtës lavdi dhe të të njëjtit ekzaltim, derisa një individ të hipë te stacioni i perëndishmërisë dhe të ngrihet në fronin e fuqisë së përjetshme, duke ndarë shpërblimet me të gjithë besnikët që i paraprinë atij. Një bashkëtrashëgimtar sipas ligjit trashëgon dhe ndan të gjitha të drejtat e dhuratat me interes të përbashkët me të gjithë trashëgimtarët e tjerë. Asgjë nuk përjashtohet as nuk rregullohet në vlerë midis bashkëtrashëgimtarëve pjesëmarrës. {nb}...

Nëse drejtohem nga Shpirti i Perëndisë në jetën tonë, na është premtuar e drejta e trashëgimisë me të dhe bashkëtrashëgimia me Krishtin, Zotin tonë në pronën e mrekullueshme të mbretërisë e lavdisë së Perëndisë. Ne ‘vuajmë me Krishtin’ kur sakrifikojmë gjërat e botës dhe tregojmë bindje të plotë ndaj çdo të vërtete, parimi dhe ordinance të planit të ungjillit. Çfarëdo që kontribuojmë në të dhjetën e ndershme dhe kontribute të tjera së bashku me pjesëmarrjen bujare dhe shërbimin ndaj bashkëqenieve tona për të ndërtuar mbretërinë e Perëndisë në tokë, rrit gëzimin dhe lumturinë tonë vetjake në trashëgiminë me Krishtin,

Zotin.” (Delbert L. Stapley në *CR*, prill 1961, f. 66.)

(40-5) Romakëve 8:29, 30. A Besonte Pali te Paracaktimi?

Fjalori e shpjegon paracaktimin si përcaktimin parakohe të gjendjes, kushtit dhe veprimeve të dikujt në jetë përmes urdhrat hyjnor. Nuk ka vend për lirinë e zgjedhjes. Shenjtorët e ditëve të mëvonshme ndonjëherë shqetësohen kur shohin Palin që përdor fjalën *paracaktim* në këtë letër. Ka tre faktorë që na ndihmojnë ta kuptojmë domethënien e Palit.

Së pari, nuk ka asgjë në fjalën me origjinë greke, që Varianti i Mbretit Jakob zgjodhi ta përkthente si *paracaktim*, që të lë të kuptosh humbjen e lirisë së zgjedhjes. Ajo është një fjalë e përbërë nga parashtesa *para*, që do të thotë “më parë”, dhe emri *caktim*, që do të thotë “të përcaktosh”. Vetë folja rrjedh nga fjala greke *horos*, një vijë kufiri. (Në anglisht *horizon* vjen nga kjo folje.) Pikë për pikë, fjala do të thotë “të përcaktosh para kohe ose të vendosësh para kohe”. Disa përkthime biblike bashkëkohore përdorin fjalën *paracaktim* për të përkthyer fjalën *prohoridzo*.

Plaku Jozef Filding Smith shkroi sa vijon:

“Ajo që Pali mund të ketë pasur saktësisht në mendje, mund të mos jetë shprehur shumë qartë në përkthimin që na ka ardhur. Që ai dha mësim se disa njerëz janë paracaktuar për t'u mallkuar, duhet të refuzohet; po ashtu që disa u paracaktuan për t'u shpëtuar pa një sprovë të besimit të tyre. Ata të cilët e refuzuan të vërtetën dhe u rebeluan, u dëbuan me Luçiferin për shkak të dhuratës së madhe të lirisë së zgjedhjes.

Ne kemi arsye të besojmë se të gjithë ata të cilët qenë të privilegjuar për të ardhur në këtë botë të vdekshme, erdhën pasi iu dha kjo e drejtë nga kualifikimet paratokësore. Është e pakuptimtë të mendosh që Pali do të jepte mësim se përpara se toka të krijohet në fillim disa shpirtra u paracaktuan të vinin në tokë, të merrnin tabernakuj dhe më pas të dërgoheshin në humbjen e përjetshme dhe disa të shpëtoheshin. Një doktrinë e tillë është në kundërshtim me të gjithë atë që është zbuluar.” (*Answers to Gospel Questions*, 4:153.)

Çështje për Meditim

Njerëzit Mund t'i Binden Ungjillit dhe të Bëhen si Perëndia, Ati

*Si të vegjlit që të rritur bëhen
Nga lindja në vjeshtë, të rregullt, të ngadaltë
Në shtegun e tyre të keqe s'ka –
Viçi te lopa dhe mëzi te kali,
Dhe gjërat zvarritëse te fluturat
që hapin krahët në qiej.
Atëherë po njeriu?*

*Atëherë, po njeriu, ky bir i Perëndisë?
Në fillim sythi, më pas çel dhe prej aty lulëzon,
Që mban farat e Mbretit të qiellit.
Nga toka e rënë dhe gjërat e vogla
Te malet për në mbretëritë e dritës dhe hapësirës
Dhe të jenë një me garën e vetë Perëndisë!
Kështu ndodh me njeriun!*

Kërkuesi

Ju jepni mësim se njeriu mund të bëhet si Perëndia. Unë them: “Si mundet ai? Pasi Perëndia është kaq përpara njeriut.”

Jozef Smithi

“Vetë Perëndia ishte një herë siç jemi ne tani, dhe është një njeri i ekzaltuar dhe ulet i kurorëzuar në qiejt atje lart! Ky është sekreti i madh. Nëse do të hiqej veli sot dhe Perëndia i madh që e mban këtë botë në orbitën e saj, dhe që mbështet të gjitha botët dhe të gjitha gjërat përmes fuqisë së tij, do ta bënte veten të dukshëm, – po them, nëse do ta shihnit atë sot, do ta shihnit në formë si njeriu – si vetja juaj në të gjithë pamjen e jashtme, imazhin dhe formën e njeriut. {nb}...” (*Teachings*, f. 345; krahasoni DeB 130:22.)

Kërkuesi

A duhet të kuptoj se Perëndia nuk ka qenë gjithmonë një Perëndi?

Jozef Smithi

“... {nb} Është e nevojshme që ta kuptojmë karakterin dhe qenien e Perëndisë dhe mënyrën se si arriti të ishte i tillë; pasi do t'ju them se si Perëndia u bë Perëndi. Ne

e kemi përfytyruar dhe hamendësuar se Perëndia që Perëndi që nga e gjithë përjetësia. Unë do e përgënjeshtroj atë ide dhe do ta heq velin, në mënyrë që ju të mund të shihni.

Këto për disa janë ide të pakuptueshme, por janë të thjeshta. Është parimi i parë i Ungjillit që ta njihni me siguri Karakterin e Perëndisë dhe të dini se ne mund të bisedojmë me të si një njeri bisedon me tjetrin, dhe se ai dikur që njeri si ne; po, ai Perëndi vetë, Ati i të gjithë neve, banoi në tokë, po ashtu si banoi Jezu Krishti; dhe do ua tregoj atë nga Bibla.” (*Teachings*, f. {nb} 345–346.)

Kërkuesi

Nga ajo që thua, mund të kuptoj se Perëndia njëherë që njeri; por a që Ai si ne, i kufizuar dhe i përkohshëm?

Brigam Jang

“Ndërkohë që Ai që në mish, sikurse jemi ne, Ai ishte siç jemi ne. Por tani është shkruar për Të se Perëndia ynë është një zjarr që konsumon [Hebrenjve 12:29], se Ai banon në zjarrin e përjetshëm, dhe kjo është arsyeja përse mëkati nuk mund të jetë atje ku është Ai.” (*JD*, 4:54.)

Kërkuesi

Atëherë, ndoshta është e mundur për mua të bëhem si Ai, nëse Perëndia që dikur i përkohshëm dhe ashtu siç jemi ne, si u bë Ai ajo çka është tani?

Jozef {nb} F. Smith

“Është plotësisht e nevojshme që ne duhet të vijmë në tokë dhe të marrim mbi vete tabernakuj; sepse nëse nuk do t'i kishim ato ne nuk mund të bëheshim si Perëndia, as si Jezu Krishti. Perëndia ka një tabernakull prej mishi e kockash.

... {nb} Ne duhet të kalojmë përmes së njëjtës provë të hidhur me qëllim që të marrim lavdinë dhe ekzaltimin që Perëndia përcaktoi se ne duhet të gëzojmë me të në botët e përjetshme. Me fjalë të tjera, ne duhet të bëhemi si ai; të paracaktuar për t'u ulur në frone, për të pasur sundim, forcë dhe rritje të përjetshme. Perëndia e përcaktoi këtë në fillim. Të gjithë jemi fëmijë të Perëndisë. ... Ne jemi *saktësisht në të njëjtën gjendje*

dhe nën të njëjtat rrethana që Perëndia Ati ynë qiellor që kur po kalonte përmes kësaj, ose një prove të hidhur të ngjashme.” (*Gospel Doctrine*, f. 64. Theksimi i shtuar.)

Kërkuesi

Nëse ne duhet të kalojmë përmes së njëjtës provë të hidhur për të arritur lavdinë që ka Perëndia, atëherë do të thotë se kur Ai që një njeri dhe jetoi në tokë, Ai duhet të jetë pagëzuar, shuguruar, të ketë marrë indaumentin dhe të jetë martuar.

Uillford Udraf

“... Ai i ka pasur dhuratat e Tij shumë kohë më parë; kanë kaluar mijëra e miliona vjet që kur i mori bekimet e Tij...” (*JD*, 4:192.)

A mund ta shihni arsyen përse përpjekjet tuaja për t’u bërë si Perëndia nuk duhet të zvogëlohen nga asnjë frikë që nuk mund ta bëni atë, apo që kjo situatë e vdekshme të që e ndryshme?

Kërkuesi

Atëherë nuk është e pavend që unë të kem shpresë se mund të rritem dhe të përparoj derisa të bëhem pikërisht si Ai?

(40-6) Synimi ynë Duhet të Jetë të Bëhemi si Perëndia

“Neve na është premtuar nga Zoti se, nëse dimë si të adhurojmë dhe dimë çfarë të adhurojmë, ne mund të vijmë tek Ati në emrin e tij, dhe në kohën e duhur të marrim prej plotësisë së tij. Ne kemi premtimin se, nëse i mbajmë urdhërimet e tij, ne do të marrim prej plotësisë së tij dhe do të jemi të përlëvduar në të sikurse ai është në Atin. [Shih DeB 93:11–20, 26–28.]

Kjo është një doktrinë që i dha kënaqësi Presidentit Snou, sikurse na jep të gjithëve ne. Në fillim të shërbesës së tij ai mori nëpërmjet zbulësës së drejtpërdrejtë dhe vetjake njohurinë se (në gjuhën e Profetit Jozef Smith): ‘Vetë Perëndia ishte një herë siç jemi ne tani, dhe është një njeri i ekzaltuar dhe ulet i kurorëzuar në qiejt atje lart’, dhe se njerëzit ‘duhet të mësojnë se si të bëhen Perëndi ... ashtu siç kanë bërë

më parë të gjithë Perënditë. ...’ [*Teachings*, f. 345–346.]

Pasi kjo doktrinë u dha mësim nga Profeti, Presidenti Snou u ndie i lirë ta jepte mësim gjithashtu dhe ai e përmblodhi atë në një nga dyvargëshat më të njohur të Kishës, me këto fjalë:

*‘Siç është njeriu tani, ishte Perëndia dikur;
Siç është Perëndia tani, mundet njeriu të jetë.’*

Po e njëjta doktrinë sigurisht që njëhej nga profetët e të gjitha kohëve, dhe Presidenti Snou shkroi një përmbledhje të shkëlqyer poetike për të, që i erdhi si pasojë e mendimit të asaj që disa profetët të lashtë kanë shkruar mbi këtë temë.

Pali shkroi: ‘Kini në ju po atë ndjenjë që ishte në Jezu Krishtin, i cili, edhe pse ishte në trajtë Perëndie, nuk e çmoi si një gjë ku të mbahej fort për të qenë barabar me Perëndinë’. [Filipianëve 2:5, 6.]

Dishepulli i Dashur Gjon shkroi:

‘Shikoni ç’dashuri të madhe na dha Ati, që të quhemi bij të Perëndisë. Prandaj bota nuk na njeh, sepse nuk e ka njohur atë.

Shumë të dashur, tani jemi bij të Perëndisë, por ende nuk është shfaqur ç’do të jemi; por dimë se, kur të shfaqet ai, ne do të jemi të ngjashëm me të, sepse do ta shohim se si është ai.

Dhe kushdo që e ka këtë shpresë në të, le ta pastrojë veten, siç është i pastër ai.’ [1 Gjoni 3:1–3]

Atëherë, Apostulli Snou, duke iu drejtuar Palit dhe duke marrë shkas nga fjalët e shkruara nga Gjoni, shkroi këto rreshta:

I dashur Vëlla:

*Nuk ke qenë guximtar i pamatur,
Që fatin e njeriut kështu e ke shpalosur?
Të krijosh, të nxitësh të tillë dëshirë,
Kaq ambicie të madhe kështu të frymëzosh?*

*Nuk është sajim apo fantazëm e së vërtetës
Drejtimi që duhet të ndjekë njeriu në garën e jetës;
Ky shteg mbretëror me kohë është shkëlqur
Nga njerëz të drejtë, tani secili Perëndi:*

*Si Abra'mi, Isaku e Jakobi, gjithashtu,
Në fillim foshnje, më pas burra – e perëndi u bënë.
Siç është njeriu tani, ishte Perëndia dikur;
Siç është Perëndia tani, mundet njeriu të jetë, –
Që shpalos fatin e njeriut.*

*Sepse Gjoni shpall: Kur Krishtin t' shohim
Si Ai vërtet do bëhemi.
Dhe ai që mbart këtë shpresë,
I pamëkat do të mbesë.*

*Ai që këtë qëllim të madh në mendje mban,
Marrëzisë, mëkatit lamtumirë do t'i thotë,
Dhe as zhytja sërish në baltë;*

*Nuk do të kërkojë kurrë ta gdhendë emrin e tij
Lart në shigjetën e famës së botës;
Por këtu te shtegu i tij përfundimtar:
Gjendet thelbi i gjithë garës së tij të shpirtit.*

*Ah, po: nga ty e mësuar, i dashur Pal,
Dhe më e mrekullueshmja, të gjithë e shohim;
Ati ynë Perëndi, sytë tanë ka hapur,
Nuk mund ta shohim ndryshe.*

*Djalin si të atin të rritur,
Se ia ka dalë vetë;
Të bëhej baba nga djalë që qe,
Nuk është kundër drejtimit të natyrës.*

*Një bir i Perëndisë, si Perëndi të bëhet,
Nuk do të vidhte Hyjninë;
Dhe ai që mbart këtë shpresë,
I pamëkat do të mbesë.*

*Ke të drejtë, Shenjtor Gjoni, plotësisht të drejtë:
Cilido që provon këtë lartësi të ngjisë,
Totalisht i pamëkat do të mbesë –
Përndryshe do të synonte më kot.*

(Improvement Era 22:660–661 [qershor 1919.]

Tani jua shpreh këtë shpresë të lavdishme si synimi për të cilin duhet të përpiqen të gjithë anëtarët e Kishës. Qëllimi ynë i plotë në jetë duhet të jetë të bëjmë ato gjëra që do të na krijojnë mundësinë për të fituar jetën e përjetshme, dhe jeta e përjetshme është emri i llojit të jetës së zotëruar nga Ati dhe Biri; është ekzaltimi në mbretëritë e përjetshme.” (Joseph Fielding Smith, Address at Snow College, 14 maj 1971, f. 3–7.)

(40-7) Ne Mund të Bëhemi si Perëndia sepse Kemi Farën e Hyjnisë brenda Nesh

Kur Jezusi u krijua sipas formës dhe në ngjashmëri me Atin, dhe si pasojë sipas shëmbëlltyrës së Atit të Tij, a u përpoq Ai gjithashtu të bëhej si Perëndia në të gjitha mënyrat e tjera? Çfarë do të thotë fjala *barabar*? Dhe duke qenë se Jezusi nuk e çmoi si një gjë ku të mbahej për t'u bërë si Perëndia, çfarë thotë Pali se duhet të orvateni për të bërë gjithashtu? (Shih Filipianëve 2:5–8, 12; 3 Nefi 27:27.)

Kërkuesi

Atëherë, për shkak se jam fëmijë i Perëndisë, kam brenda vetes farat e Hyjnisë, që, përmes bindjes dhe drejtësisë sime, mund t'i ushqej dhe t'i rris derisa të bëhem pikërisht si Ati im Qiellor. (Shih Romakëve 8:18, 19.)

Lorenzo Snou

“Ne jemi pasardhës të Perëndisë, Ai na dha jetë në botën e shpirtave, ku morëm nga karakteri i Tij sikurse fëmijët këtu u ngajjnë prindërve të tyre. Sprovat dhe vuajtjet na japin përvojë dhe vendosin brenda nesh parimet e perëndishmërisë.” (JD, 26:368.)

Kërkuesi

Veç kësaj, nëse jam mjaftueshëm i pastër, do të kem lavdi pikërisht si ajo e Perëndisë dhe do të jem në gjendje të shkoj atje ku është Ai dhe të ndihem mirë në prani të Tij.

Brigam Jang

“Kur të jeni i përgatitur për të parë Atin tuaj, ju do të shihni një qenie me të cilin njiheni prej shumë kohësh, dhe ai do t'ju marrë në krahët e Tij, dhe ju do të jeni gati për ta shtrënguar në përqaftim dhe për ta puthur Atë, sikurse do të vepronit me baballarët dhe miqtë tuaj që kanë ndërruar jetë prej shumë vitesh, ju do jeni shumë të lumtur dhe të gëzuar. A nuk do të gëzoheshit? Kur jeni i kualifikuar dhe i pastruar, ... ju mund ta duroni lavdinë e përjetësisë, ndaj ju mund ta shihni Atin tuaj. {nb}...” (JD, 4:54–55.)

Kërkuesi

Si mund të bëhem tërësisht si Ai, duke qenë se Ai do të ketë qenë një Perëndi për më shumë kohë se unë? A nuk do të ishte ndryshe Ai {nb}...

Njeriu Mund të Bëhet një Bashkëtrashëgimtar në Përjetësi ndaj Gjithçkaje që ka Ati**(40-8) Një Trashëgimtar Është Dikush që Trashëgon**

Një trashëgimtar është dikush që ka të drejtë të trashëgojë nga një paraardhës ose të tjerë, prona, tituj ose të mira të tjera. Por trashëgimtarët në kuptimin e përjetshëm përfshijnë më shumë se trashëgiminë, dhe duhet të përcaktohen në bazë të drejtësisë dhe bindjes ndaj ligjit hyjnor. I gjithë njerëzimi është bir dhe bijë e Perëndisë në shpirt, por vetëm ata që e kualifikojnë veten përmes pagëzimit, priftërisë dhe besnikërisë mund të bëhen trashëgimtarët e Tij në kuptimin përfundimtar dhe të trashëgojnë plotësinë e asaj që Ai mund të dhurojë. (Krahasoni Moisiu 6:64–68; DeB 84:31–34.)

Sipas kuptimit të botës, dhënësi duhet të vdesë përpara se trashëgimtari të mund të trashëgojë atë që dhënësi ka caktuar për të. Në kuptimin e përjetshëm *Dhënësi* vazhdon të jetojë.

Sipas kuptimit të botës, dhënësi lihet pa gjë pasi dhurata e tij i është dorëzuar trashëgimtarit të tij. Por në kuptimin e përjetshëm, si Dhënësi edhe trashëgimtari vazhdojnë të jetojnë dhe t'i zotërojnë bashkë dhe në mënyrë të ndërsjelltë të gjitha gjërat. Perëndisë nuk i hiqet dhe as nuk e humbet fuqinë e Tij kur ia jep atë të tjerëve, as nuk e dorëzon njohurinë e Tij të përsosur kur fëmijët e Tij arrijnë t'i dinë të gjitha gjërat.

A kishte përfundimisht Jezusi gjithçka që ka Ati? (Krahasoni Mateu 28:18; 3 {nb} Nefi 12:48.)

Tani lexoni DeB 93:26–28.

A mori Jezusi një plotësi të së vërtetës — a pati ndonjë të vërtetë që Ai nuk e dinte? A mund të marrë njeriu të njëjtën plotësi nëse nuk u bindet urdhërimeve të Perëndisë? Nëse një njeri bindet, sa do të marrë nga e vërteta dhe sa do të dijë?

Kërkuesi

A do jetë e mundur për ata që bëhen si Ati, të dinë gjithçka që Ati di?

Jozef Filding Smith

“A tyre që marrin ekzaltim në mbretërinë çelestiale u është premtuar plotësi këtu. ‘Të gjitha gjërat janë të tyre, qoftë jetë apo vdekje, ose gjërat e tanishme, ose gjërat që do të vijnë.’ [DeB 76:59.] Ati ynë në qiell është i pafundëm; ai është i përsosur; ai zotëron gjithë njohurinë dhe urtësinë. Megjithatë, ai nuk është xheloz për urtësinë dhe përsosmërinë e tij, por merr lavdi nga fakti se është e mundur për fëmijët e tij që i binden në të gjitha gjërat dhe durojnë deri në fund, që të bëhen si ai.

Njeriu brenda vetes ka fuqi, të cilën ia ka dhuruar Ati, me qëllim që të zhvillohet në të vërtetën, besimin, urtësinë dhe të gjitha virtytet, që përfundimisht ai të bëhet *si Ati dhe Biri*; ky virtyt, kjo urtësi dhe njohuri si pjesë e besnikut nuk e vjedh Atin dhe Birin, por i shtohet lavdisë dhe sundimit të tyre. Ndaj, është përcaktuar se *ata që janë të denjë të bëhen bijtë e tij dhe bashkëtrashëgimtarët e Shëlbuesit tonë, do të jenë trashëgimtarë të mbretërisë së Atit, duke zotëruar të njëjtat tipare në përsosmërinë e tyre, siç i zotëron tani Ati dhe Biri.*” (Doctrines of Salvation, 2:35.)

Kërkuesi

A marrin ata nga Ati aq shumë sa të sundojnë së bashku gjithashtu?

Lexoni DeB 84:38.

(40-9) Njëpërmjet Krishtit Ne Mund të Marrim Gjithçka që Ka Ati

“Tani, si do ta marrin ata gjithçka që ka Ati, nëse u refuzohet diçka? Dhe nëse diçka nuk u refuzohet, si mund të marrin ata gjithçka që ka ai dhe të mos bëhen si ai, që do të thotë, të jenë vetë perëndi? {nb}...

Si mund të marrin shenjtorët nga plotësia e tij dhe të jenë barabar me Zotin dhe të mos jenë siç është ai, që është perëndi?

Ati ka premtuar njëpërmjet Birit se të gjitha gjërat që ka ai, do t'u jepen atyre që janë të bindur ndaj

urdhërimeve të tij. *Ata do të rriten në dituri, urtësi dhe fuqi, duke shkuar nga hiri në hir, deri sa plotësia e ditës së përkryer do të derdhet mbi ta.* Ata, nëpërmjet lavdisë dhe bekimit të të Plotfuqishmit, do të bëhen *krijues*. E gjithë fuqia dhe sundimi si dhe forca do t'u jepet atyre, dhe ata do të jenë të vetmit të cilëve do t'u jepet ky bekim i madh. {nb}...

Nëse besnikët, të cilët mbajnë urdhërimet e Atit, janë bijtë e tij, atëherë ata janë trashëgimtarë të mbretërisë dhe do të marrin plotësinë e lavdisë së Atit, madje derisa ata të bëhen si Ati. Dhe si mund të bëhen ata të përsosur siç është Ati i tyre në qiell i përsosur, nëse nuk janë si ai? {nb}...

Tani, nëse ata i kapërcejnë të gjitha gjërat, atëherë nuk ka gjëra të cilat ata nuk i kapërcejnë. Nëse ata duhet të marrin 'nga *plotësia* e Tij dhe nga lavdia e Tij', dhe nëse në 'duart e tyre Ati i ka vënë të gjitha gjërat', atëherë Ati nuk u ka kursyer pak ose disa gjëra nga plotësia e lavdisë së tij. Dhe nëse ata marrin plotësinë dhe lavdinë e tij dhe nëse 'të gjitha gjërat janë të tyret, qoftë jetë apo vdekje, ose gjërat e tanishme, ose gjërat që do të vijnë', *si mund t'i marrin ata këto bekime dhe të mos bëhen perëndi? Ata nuk munden.* ” (Smith, *Doctrines of Salvation*, 2:35–36, 39.)

41

Të Zgjedhur që Përpara Themelimit të Botës

Tema

Ata të cilët janë parashuguruar në thirrje të veçanta në këtë jetë, duhet të qëndrojnë besnikë dhe të vërtetë.

Siçilia	Korinti
Melita (Malta)	Athina
Samotraki	Asosi
Kreta	Troasi
Qiproja	Pergami
Deti Mesdhe	Tiatira
Jerusalemi	Sarda
Cezarea	Filadelfia
Damasku	Efesi
Antiokia	Laodicea
Ikoni	Një Letër e Palit drejtuar Kishës në Romë
Listra	Shkruar nga Korinti (?) Gjatë Udhëtimit të Tretë Misionar të Palit, rreth {nb} Dimrit, vitet 57–58 {nb} Ps.K. (Romakëve 9–16)
Derba	
Thesaloniki	Romakëve
Filipia	Si Vepron Ligji i Zgjedhjes

9:1–33	Pali Përshëndet Shenjtorët
Si vjen Besimi dhe Shpëtimi	16:1–27
10:1–18	Hyrje
Izraeli është Zgjedhur Sipas Zgjedhjes së Hirit	Në jetë ka një qilim hyjnor, me fije që bashkohen nga skajet anësore për të formuar modelet e ndërlikuara që na japin shpresë dhe qetësi. Kohë më parë, në atë tokë shumë të mirë me Atin tonë, u krijuan miqësi, u ndërtuan përmes përjetësisë dhe epokave të asaj ekzistence të pafundme; dhe në ato miqësi u krijuan lidhjet e dashurisë, mirëbesimit dhe ndihmës së përbashkët që, duke qenë se u lindën dhe u forcuan në mjedisin e përjetshëm, do të jenë përherë të përjetshme, të pandryshueshme dhe të përhershme. Dhe ju jeni pjesë e saj. Ju ishin atje “kur yjet e mëngjesit këndonin të gjithë së bashku dhe tërë bijtë e Perëndisë lëshonin britma gëzimi”. (Jobi 38:7.)
10:19–21; 11:1–10	
Johebrenjtë e Kthyer në Besim Janë Përshtatur në Izrael	
11:11–24	
Tërësia e Johebrenjve për t’i Paraprirë Kthimit në Besim të Judenjve	
11:25–36	
Ji një Fli i Gjallë përmes Bindjes ndaj Perëndisë	“Në dramën ‘Zogu Blu’ të shkrimtarit belg Metërlink pasqyroheshin fëmijë të palindur që bënin thirrje për jetën në tokë. Ndërsa një grup i afrohej tokës, zërat e fëmijëve të drejtuar për nga toka dëgjoheshin në distancë tek thërrisnin: ‘Toka! Toka! Unë mund ta shoh; sa e bukur është! {nb} ...’ Më pas në vijim të këtyre thirrjeve të ngazëllimit, lëshohej nga pjesa e jashtme e humnerës një këngë e ëmbël mirësie dhe shprese, për të cilën autori thotë: ‘Kjo është kënga e nënave që dalin për t’i takuar ata’.
12:1–3	
Talentet u Janë Dhënë Shenjtorëve për Shërbim	
12:4–8	
Rezistojini së Keqes me Dashuri Hyjnore	
12:9–21	
Respekti ndaj Autoriteteve të Kishës	Drama përrallore e Metërlinkut nuk është e gjitha fantazi apo imagjinatë, dhe as ‘Oda mbi Aluzionin e Pavdekësisë’ e shkrimtarit anglez Uordsuorth ku thuhet:
13:1–7	
“Dashuria është Përmbushja e Ligjit”	
13:8–10	<i>Lindja jonë është veç një gjumë e një harresë, Shpirti që del nga ne, ylli i jetës sonë, Tjetërkund e ka banesën Dhe prej së largu vjen; Nuk jemi tërësisht në harresë, Dhe nuk jemi lënë vetëm, Por prej shtigje resh të lavdishme ne vijmë, Nga Perëndia, që është shtëpia jonë.</i>
Drejtësia të Çon në Shpëtim	
13:11–14	
Cilat Janë Metodat e Fesë së Vërtetë?	(David {nb} O. McKay, siç citohen nga Harold {nb} B. Lee, Address to BYU Sixth Stake, 27 {nb} prill 1969, f. {nb} 20.)
14:1–23	
Shenjtorët e Vërtetë Shoqërohen me Njëri-Tjetrin	
15:1–7	
Dhuratat e Ungjillit u Derdhën mbi Johebrenjtë	Dhe kështu pra, ju e shihni, të gjithë kanë ardhur dhe secili me një program për takimet hyjnore të kyçura në shpirtin e tij të pavdekshëm, takime që bëhen dhe
15:8–33	

ribëhen gjatë gjithë kohës së qëndrimit të njeriut në këtë botë, që pëshpërisin miqësi të farkëtuara prej kohësh, shoqëri e marrëdhënie dhe lidhje që as vetë vdekja nuk do t'i shkatërrojë kurrë. Kjo është anëtarësia në familjen e Izraelit – një privilegj i përjetshëm që i pati fillesat në mbretëritë paratokësore, që vazhdon ende tani dhe që do të vazhdojë, nëse jeni besnikë, përherë dhe pafundësisht.

Në këtë letër drejtuar Romakëve, Pali vazhdoi t'u kujtonte shenjtorëve për këto të vërteta të mëdha dhe të thella, që anëtarët e Kishës edhe tani nuk duhet t'i harrojnë shpejt.

Studiojini këto fragmente, sepse mesazhet që ato përmbajnë, zbatohen për ju si dhe për ata shenjtorë romakë të cilëve iu drejtuan. Ndërsa medizioni për kuptimin e këtyre temave, ju mund të përjetoni diçka për të cilën Plaku Xhon Tejlor shkroi:

“Kur e vërteta do t'i prekë telat e zemrës suaj ato do të dridhen; më pas inteligjenca do ta ndriçojë mendjen tuaj dhe do ta zbrazë shkëlqimin [e saj] në shpirtin tuaj, dhe ju do të filloni t'i kuptoni gjërat që i dinit dikur, por që janë larguar prej jush; atëherë ju do të filloni të kuptoni dhe njihni synimin e krijimit tuaj”. (*The Mormon* [New York City], 29 gusht 1857.)

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(41-1) Romakëve 9:11. Si Vepron Ligji i Zgjedhjes?

“Pali këtu na tregon se si zgjedhja e hirit i ngjason skemës së ungjillit. Lexuesit e tij romakë e dinin se për çfarë po fliste ai sepse e kuptonin tashmë doktrinën e zgjedhjes. Duke qenë se bota sektare ka pak ose aspak njohuri për ekzistencën para lindjes dhe përparimin e përjetshëm, mbi të cilat bazohen doktrinat e parimet e zgjedhjes, nuk është e çuditshme që këto dhe mësimet e tjera të Palit janë keqinterpretuar plotësisht prej tyre.

Kjo doktrinë e zgjedhjes së hirit është si vijon: ‘Si pjesë e këngës së re shenjtorët do të këndojnë kur “të [shihen] sy për sy” dhe epoka e mijëvjeçarit që i ka shoqëruar, do të thuhet me këto fjalë: “Zoti e ka shëlbuer popullin e tij, Izraelin, Sipas zgjedhjes së hirit, Që u plotësua nëpërmjet besimit Dhe besëlidhjes së

etërve të tyre”. (D. B. 84:98–102; Romakëve 11:1–5.) Kjo zgjedhje e hirit është pjesë shumë thelbësore, logjike dhe e rëndësishme e marrëveshjeve të Perëndisë me njeriun përgjatë epokave. Që të bëjë të ndodhë shpëtimi i numrit më të madh të mundshëm të fëmijëve të tij shpirtërorë, në përgjithësi, Zoti i dërgon shenjtorët më të drejtë dhe të denjë në tokë përmes prejardhjes familjare të Abrahamit dhe Jakobit. Kjo rrjedhë është një shfaqje e hirit të tij ose me fjalë të tjera e dashurisë, mëshirës dhe e denjimit të tij kundrejt fëmijëve të tij.

Kjo zgjedhje për prejardhje të zgjedhur familjare bazohet në denjësinë e ekzistencës para lindjes dhe bëhet “sipas paranjohjes së Perëndisë”. (1 Pjetrit 1:2.) Ata të cilët u grupuan së bashku gjatë provës së tyre të vdekshme, kanë më shumë mundësi për t'i bërë dhe mbajtur besëlidhjet e shpëtimit, një e drejtë të cilën e fituan nga përkushtimi në ekzistencën para lindjes ndaj kauzës së drejtësisë. Si pjesë e kësaj zgjedhjeje, Abrahami dhe të tjerë shpirtra fisnikë e të mëdhenj u zgjodhën përpara se të lindeshin për misionet të veçanta të caktuara atyre në këtë jetë.’ (Abraham 3:22–24; Romakëve 9.)” (McConkie, *DNTC*, 2:273–274.)

(41-2) Romakëve 9:13. A e Urrente Zoti Ezaun?

Ndonëse ka gjasa që emrat Ezau dhe Jakob përfaqësonin kombet që rrodhën nga këta dy vëllezër, konkretisht, Edomi dhe Izraeli, sërish duket e çuditshme që Perëndia duhet të zgjedhë njërin për ta urryer dhe njërin për ta dashur. Por edhe pse fjala greke e përdorur këtu do të thotë “urrej” me të njëjtin kuptim që e përdorim ne, Pali po citon një frazë nga Malakia 1:3. Në hebraisht folja e përkthyer *urrej* mbante shumë ngjyrimet e kuptimit, përfshirë “refuzim”, “mospëlqim i fortë” ose shumë i zakonshëm “të duash më pak se”. Çështja kryesore në diskutimin e Palit është se ky pranim i Jakobit dhe refuzim i Ezaut ndodhi duke u bazuar te drejtësia e tyre vetjake, jo duke u bazuar te një gjykim i prerë që më parë.

“Perëndia zgjodhi Jakobin në vend të Ezaut ndonëse të dy qenë në barkun e Rebekës dhe përpara se ndonjëri prej tyre të kishte fituar ndonjë pozitë të parapëlqyer nga veprat e kësaj jete. Përse? Kjo lidhet dukshëm me ekzistencën para lindjes. Jakobi po vinte në botë me kapacitet më të madh shpirtëror sesa Ezau; ai qe parashuguruar për një punë të veçantë; ai qe zgjedhur për të shërbyer në një kapacitet të zgjedhur.

Më pas, përmes prejardhjes familjare të Jakobit, Perëndia dërgoi ata shpirtra të guximshëm, ata fisnikë e të mëdhenj, i cili e dinte nga dituria e pafundme dhe paranjohja e tij se do të prireshin t’i shërbenin atij. Përmes Ezaut erdhën ata shpirtra me guxim dhe përkushtim më të pakët. Prandaj, në natyrën e vërtetë të gjërave, shumë nga fara e Jakobit që e drejtë gjatë kësaj jete, dhe shumë nga e Ezaut që e dobët, duke e bërë Malakinë të thoshte në emër të Zotit, afërsisht njëmijë e pesëqind vjet më vonë, se Perëndia e donte shtëpinë e Jakobit dhe e urrente atë të Ezaut. (Malakia 1:2–3.)” (McConkie, *DNTC*, 2:277.)

(41-3) Romakëve 10:9, 10. A mund të Marrë Dikush Shpëtim Thjesht nëpërmjet Rrëfimit me Gojë?

Këto dy vargje të shkrimit të shenjtë janë cituar shumë shpesh nga ata që besojnë se shpëtimi vjen vetëm nëpërmjet hirit dhe nuk varet në asnjë mënyrë nga veprat e njerëzve. Disa grupe madje shkojnë aq larg sa thonë se nëse një njeri duhet t’i rrëfëhet Jezusit përpara se të vdesë në një aksident, ai do të shpëtohet në mbretërinë e Perëndisë, edhe nëse ka jetuar një jetë të keqe përpara asaj kohe. Kjo ide, jo vetëm që është në kundërshtim me mësimet e mëparshme të Palit (disa brenda vetë letrës së Romakëve – për shembull, 2:5–13; 6:13, 16; të gjithë kapitujt 12–14), por gjithashtu është një keqinterpretim trashanik i asaj që Pali po thotë me të vërtetë.

Fragmenti në fjalë vjen në pjesën ku Pali po flet rreth refuzimit të ungjillit nga Izraeli. Ai fillon duke vënë në dukje se ndërsa judenjtë janë të përkushtuar për Perëndinë (domethënë, bëjnë përpjekje të paepura për të qenë të bindur ndaj urdhërimeve të Tij), atyre u mungon një pikë thelbësore e ungjillit sepse përpiqen të mbështeten vetëm në drejtësinë e tyre vetjake. Pali më pas citon mjaft hapur nga Dhiata e Vjetër për të treguar se asnjë njeri nuk mund të përmbushë atë që Krishti bëri gjatë zbritjes nga qielli dhe gjatë daljes nga gropa e madhe e vdekjes, sado që të përpiqej. Ajo që njerëzit duhet të bëjnë me qëllim që të kualifikohen për bekimet e Krishtit, është t’i rrëfëhen Zotit të tyre hapur përpara botës. Kjo mund të bëhet vetëm me një zemër që “beson në drejtësi” (vargu {nb} 10).

Zemra (në greqisht *kardia*) është parë si ndenjësja e unit të brendshëm të njeriut. “Të besuarit me zemër” tregon më shumë sesa miratim intelektual. Ai

nënkupton zotim, shfaqje me anë të sjelljes të atij zotimi dhe një ndryshim të brendshëm. Sigurisht, nëse një njeri i beson gjërat me të vërtetë, ai do të jetojë në pajtim me to. Rrëfimi me gojë nuk është i mjaftueshëm.

(41-4) Romakëve 10:14, 15. Pranimi i Krishtit Kërkon Pranim të Profetëve të Tij

“Sipas gjykimit tim, tani nuk është e mundur që njerëzit në botë ta pranojnë Krishtin dhe të arrijnë shpëtimin, veç nëse njëherë dhe në të njëjtën kohë pranojnë profetët që Krishti i ka dërguar, dhe marrin administrimin e ordinancave të shenjta me vendosjen e duarve të tyre.

Krishti dhe profetët e tij janë një. Ne nuk do mund të besonim në Krisht nëse nuk do të kishte profetë që të shpallnin për Krishtin dhe të vërtetat e tij për shpëtimin tonë. Apostulli Pal arsyetoi mbi këtë temë, dhe tha: ‘... {nb} Si do të besojnë tek ai për të cilin nuk kanë dëgjuar? Dhe si do të dëgjojnë, kur s’ka kush predikon?’

Dhe si do të predikojnë pa qenë dërguar?’ (Romakëve 10:14–15.)

Pa Krishtin, nuk do të kishte shpëtim. Pa profetët e Perëndisë, të dërguar në epoka të ndryshme në historinë e tokës, dëshmia e Krishtit nuk do të jepej, mesazhi i shpëtimit nuk do të jepej mësim dhe nuk do të kishte shërbetarë me autoritet që do të kryenin ordinancat e shpëtimit për njerëzit, domethënë, t’i kryenin ato në mënyrë që të lidheshin në tokë dhe të vuloseshin përjetësisht në qiej.

Ndaj, kjo është arsyeja pse Zoti ka dërguar profetë. Nuk mund të mendohet se dikush mund të besojë te Krishti dhe të mos besojë Pjetrin, Jakobin dhe Gjonin. Zoti dhe profetët e tij shkojnë bashkë. Krishti tha: ‘Unë jam hardhia e vërtetë dhe Ati im është vreshtari’; më pas u tha apostujve të tij: ‘Ju jeni shermendet’. (Gjoni 15:1, 5.) Shermendet dhe hardhia janë të lidhura. Ai gjithashtu dha mësim se, nëse shermendet hiqen prej tij, ato do të fishken dhe do të thahen, dhe do të flaken në zjarr. Nëse njerëzit në botë do të merrnin frutin e jetës së përjetshme pa shermendet, ata duhet të pranojnë profetët, pasi ata janë shermendet.” (Bruce {nb} R. McConkie në *CR*, tetor 1951, f. {nb} 147.)

(41-5) Romakëve 10:17. Si Vjen Besimi?

“Besimi vjen nga dëgjimi i fjalës së Perëndisë, përmes dëshmisë së shërbëtorëve të Perëndisë; ajo dëshmi shoqërohet gjithmonë nga Shpirti i profecisë dhe i zbulesës.” (*Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith* f. {nb}411.)

(41-6) Romakëve 11:2. Cili është Kuptimi i Fjalës Di?

Wot është e koha e tashme e fjalës anglisht që nuk përdoret më *wit*, që do të thotë të dish. *Wist* është e koha e shkuar. Pali po pyet: “A nuk e dini?”

(41-7) Romakëve 11:13. “Unë e Nderoj Shërbesën Time”

“Ndonjëherë ne dëgjojmë vëllezër që përmendin shprehjen ‘lartësim i priftërisë’. Megjithëse shumë prej nesh janë fajtorë për bërjen e këtij pohimi të gabuar, ne nuk lartësojmë priftërinë; lartësojmë detyrën dhe thirrjen që mbajmë në priftëri. Ajo nuk mund të lartësohet sepse nuk ka autoritet apo fuqi më të madhe se ajo në univers.

Të lartësosh do të thotë të shtosh, të rritesh në kuptim, të zgjerosh dhe të shkaktosh nderim ose respekt më të madh.

Presidenti Jozef {nb} F. Smith tha: ‘Nuk ka asnjë detyrë që rritet jashtë kësaj Priftërie që është ose mund të jetë më e madhe sesa vetë Priftëria. Të gjitha detyrat e marrin autoritetin dhe fuqinë nga priftëria. Asnjë detyrë nuk është më e madhe se fuqia e Priftërisë. Por të gjitha detyrat në kishë marrin fuqinë, virtytin dhe autoritetin e tyre nga Priftëria.’ (Joseph {nb} F. Smith, *Gospel Doctrine* [Salt Lake City: Desert Book Co., 1939], f. {nb} 148.)

Apostulli Pal shpalli: ‘Duke qenë se unë jam apostulli i johebrenjve; dhe unë e nderoj shërbesën time’. (Romakëve 11:13.) Dhe Jakobi, duke i dhënë mësim popullit të Nefit, tha: ‘Unë, Jakobi, sipas përgjegjësisë që kam marrë ndaj Perëndisë, për të lartësuar detyrën time me maturi {nb} ...

Ju vetë e dini, se kam qenë i zellshëm deri tani në detyrën e thirrjes sime; por unë, këtë ditë, jam i ngarkuar me shumë më tepër dëshirë dhe shqetësim për

mirëqenien e shpirtrave tuaj, sesa kam qenë deri tani.’ (Jakobi [LiM] 2:2, 3.)

Nuk ka asnjë detyrë apo thirrje që të jetë më e lartë sesa priftëria. Presidenti Xhon Tejlror vuri në dukje: ‘Nderi buron nga veprat, jo nga detyra, ... vetëm nga dikush që e lartëson detyrën dhe thirrjen e tij’. (John Taylor, *Gospel Kingdom*, përmb. G. {nb} Homer Durham [Salt Lake City: Deseret Book Co., 1944], f. {nb} 133.)” (Delbert {nb} L. Stapley në *CR*, gusht 1972, f. {nb} 64.)

(41-8) Romakëve 11:17–24. Shartimi në Degët e Ullirit të Egër

Disa studiues të Biblës kanë qenë të shpejtë për të vënë në dukje se Pali bëri një gafë të dukshme kur mori një simbol nga kultivimi i ullirit për ta sqaruar argumentin e tij. Ndërkohë që shartimi i degëve nga një pemë ulliri në një tjetër për të ndryshuar llojin e pemës, ishte një praktikë e zakonshme, ajo bëhej gjithmonë në rendin e kundërt që përmendi Pali; domethënë, një degë e mirë nga një pemë e butë ulliri mund të shartohej me një ulli të egër dhe ullirin e egër ta bënte të butë. Por nëse procesi bëhet në rend të kundërt, të tilla janë dhe frytet. Pema ndikohet në drejtim të degëve të shartuara, jo e kundërta, si në alegorinë e shkurtër të Palit. Si rrjedhojë, këta studiues nxjerrin përfundimin se Pali ishte i paditur për kultivimin e ullirit dhe bëri një gabim goxha të dukshëm në simbolikën e tij.

Por është e vështirë të besosh se një njeri aq i arsimuar dhe i shëtitur si Pali nuk do të dinte faktet bazë të shartimit të ullirit, që ishin gjerësisht të njohura në kohën e tij. Shpjegimi më i mirë është se në vetë paradoksin e simbolit ai jep mësim doktrina të thella dhe të rëndësishme. Së pari, sepse kthimi në besim i johebrenjve (duke ndryshuar ullirin e egër në të butë) ishte në kundërshtim me pritshmëritë e Izraelit dhe si pasojë nuk qe ajo që dikush do të priste që të ndodhte natyrshëm. Së dyti, simboli i Palit e bën të qartë se burimi i ushqimit është ende besëlidhja që bëri Perëndia me Abrahamin (rrënjët e pemës). Fuqia rrjedh nga besëlidhja e Abrahamit dhe jo nga johebrenjtë. Të kundërshtojë këtë simbolizëm do të ishte në kundërshtim me të vërtetën. Johebrenjtë nuk qenë rrënjët e pemës; ata janë vetëm degët. Pika e tretë në favor të Palit është se ai vetë tregon haptazi se ai e dinte se ajo që po thoshte ishte në kundërshtim me natyrën. Prandaj, nënkuptimi është se ai zgjodhi simbolikën paradoksale me qëllim që t’u mësonte

johebrenjve marrëdhënien e tyre të vërtetë me popullin e besëlidhjes. Pali mund të ketë qenë duke u mbështetur mbi shkrimet e një profeti të lashtë, Zenosit, i cili foli në një gjendje të ngjashme shpirtërore. (Shih Jakobi 5, 6 në Librin e Mormonit.)

(41-9) Romakëve 11:25. Çfarë Nënkuptohej me Tërësinë e Johebrenjve?

“Për afro dymijë vjetët midis Abrahamit dhe Krishtit, statutet dhe gjykimet e Perëndisë u rezervuan thujse vetëm për farën e Abrahamit dhe shtëpinë e Izraelit. Gjatë shërbesës së vdekshme të Zotit tonë, mesazhi u kufizua për Izraelin, për judenjtë dhe në atë kohë nuk iu dha johebrenjve. Pas ringjalljes së Jezusit, Pjetri i hapi dyert predikimit të ungjillit për johebrenjtë, dhe Pali u bë kryendërmjetësi apostolik dhe mësuesi i tyre. Ndaj kjo që një periudhë ose kohë që johebrenjtë të merrnin prioritet. Koha e johebrenjve është periudha gjatë së cilës ungjilli shkon te ta sipas dëshirës së tyre dhe kjo do të vazhdojë derisa ata të kenë pasur një mundësi të plotë për ta pranuar të vërtetën, ose me fjalë të tjera deri në tërësinë e johebrenjve. Më pasi mesazhi do të shkojë sërish te judenjtë, që do të thotë te judenjtë si një komb dhe si një popull.” (McConkie, *DNTC*, 2:290. Shih edhe DeB 45:19, 25, 28–30.)

(41-10) Romakëve 12:1. Çfarë do të Thotë të Jesh një Fli i Gjallë?

“Këtu Pali po e hedh fjalën mbi faktin se flijimet e dikurshme, ato për të vdekurit, janë shfuqizuar, se ato janë zëvendësuar me një urdhër të ri, flijimet në jetë. Sikurse thujse me gjithë doktrinat, kjo jepet mësim te Libri i Mormonit me kthjelltësi dhe përsosmëri më të madhe sesa në Bibël. Nefitëve, pas kryqëzimit të tij, Zoti Jezus u tha: ‘Ju nuk do të më ofroni më derdhje gjaku; po, flijimet tuaja dhe olokaustet tuaja do të marrin fund, pasi unë nuk do të pranoj asnjë nga flijimet tuaja dhe olokaustet tuaja. Dhe ju do të më ofroni për fli një zemër të thyer dhe një shpirt të penduar. Dhe kushdo që vjen tek unë me një zemër të thyer dhe me një shpirt të penduar, atë do ta pagëzoj me zjarr dhe me Frymën e Shenjtë.’ (3 {nb} Nefi 9:19–20.) Si rrjedhojë për ta paraqitur trupin si një fli të gjallë dikush duhet të vijë me një zemër të thyer dhe një shpirt të penduar përmes bindjes.” (McConkie, *DNTC*, 2:292.)

(41-11) Romakëve 13:1–7. Cilat janë “Pushtetet që Janë”?

Jozef Smithi u shtoi disa fraza kuptimplote këtyre vargjeve, që e sqaron faktin se Pali nuk po u fliste autoriteteve qeveritare, siç supozohet zakonisht, por atyre që janë autoritetet drejtuese në kishë. Krahasoni Variantin e Mbretit Jakob me përkthimin e mëposhtëm nga Profeti Jozef Smith:

“Çdo njeri le t’i nënshtrohet pushteteve më të larta, sepse nuk ka pushtet në kishë veçse prej Perëndisë; dhe pushtetet që janë, janë caktuar nga Perëndia.

Por në fillim, i jepni secilit atë që i takon, sipas porosisë, tatimin atij që i përket, druajtje atij që është për t’u druajtur, që përkushtimet tuaja të mund të bëhen për frikën e atij të cilit frika i takon, dhe nderim atij që është për nderim.” (Romakëve 13:1, 7, Varianti i Frymëzuar.)

“Që të fitojnë shpëtim, shenjtorët duhet t’u nënshtrohen shërbëtorëve të Perëndisë. Doktrinat dhe ordinancat e ungjillit nuk mund të ndahen nga ato të caktuara për të dhënë mësim ungjillin e Krishtit dhe për të kryer ordinancat e Tij. Ata të cilët e pranojnë ungjillin, e bëjnë këtë duke iu nënshtuar vullnetit dhe urdhrit të Krishtit. Ata vijnë te shërbëtarët ligjorë që i japin mësim doktrinat e Krishtit dhe kryejnë ordinancat e shpëtimit në emrin e tij dhe përmes autoritetit të tij.” (McConkie, *DNTC*, 2:296.)

(41-12) Romakëve 14:23. “Çdo Gjë që nuk Bëhet me Besim, Është Mëkat”

“Ky ligj zbatohet për shenjtorët, për ata që e kanë dritën, që e dinë se shpëtimi është në Krisht, për ata që janë nën besëlidhje për të mbajtur urdhërimet. Nuk zbatohet për botën në përgjithësi, pasi mëkati nuk ngjit aty ku nuk ka ligj. Në këtë mënyrë, shenjtorët janë fajtorë për mëkatin kur i shkelin standardet e larta që janë të detyruar t’i arrijnë.” (McConkie, *DNTC*, 2:302.)

(41-13) Romakëve 15:24, 28. A Shkoi Ndonjëherë Pali në Spanjë?

Anali i Veprave të Apostujve përfundon me burgosjen e parë të Palit dhe rrëfimi zyrtar i jetës së njohur të Palit mbyllet. Nga kjo pikë e më tej, studiuesit janë të pasigurt, por ka të dëshmi të sigurt se Pali

përfundimisht u shfajësua dhe u la i lirë, kohë gjatë së cilës ai natyrisht do të vazhdonte punët e tij misionare. Duke qenë se ai shprehu qëllimin për të shkuar në Spanjë, shumë kanë pretenduar se ai ia doli ta bënte këtë përpara se të arrestohej përsëri dhe të dënohej me vdekje nga një valë përndjekjeje ndaj të krishterëve. Klementi i Romës (rreth vitit 100 {nb} Ps.K.) shpalli se Pali “kishte shkuar në fund të Perëndimit”, që dukej se e përfshinte Spanjën. Të tjerë nga etërit e hershëm të krishterë raportuan gjithashtu se ai punoi në Spanjë. Si rrjedhojë, qëllimet e Palit për të shkuar në Spanjë përfundimisht mund të jenë realizuar.

Çështje për Meditim

Ju Jeni të Favorizuar për Shkak të Sjelljes suaj në Jetën para Lindjes

Ju i përkisni familjes së Izraelit. Përmes trashëgimit ose birësimit ju mund të jeni të qetë ndaj çdo bekimi të rezervuar për Izraelin. Jo të gjitha arsyet për bekimet tuaja janë për shkak të sjelljes suaj në këtë botë; disa vijnë nga fillimi me Perëndinë. Shqyrtojini shkrimet e shenjta vijuese dhe studiojeni me vëmendje dialogun midis Dejvidit dhe Xhonit.

Romakëve 9:11, 12

A u dhuroi Perëndia të njëjtat favore Jakobit dhe Ezaut? A qe sjellja gjatë vdekshmërisë baza për favorizimin nga Perëndia të Jakobit para Ezaut – a kishte mundësi për cilindo fëmijë të bënte ose keq ose mirë gjatë kohës së dhënies së favorizimit?

Romakëve 9:14

A do të thotë fakti që Perëndia e favorizoi Jakobin para Ezaut, madje gjatë kohës së lindjes, se Perëndia i zgjedh në mënyrë të prerë ata mbi të cilët do të dhurojë favorizimet e Tij pa parë denjësinë apo bindjen e tyre?

Romakëve 9:18–20

Kur i shohim marrëveshjet e Perëndisë me njerëzit nga një këndvështrim krejtësisht brenda vdekshmërisë, është e vështirë të kuptojmë arsyen përse Ai i jep dikujt bekime që ia kursen një tjetri. Pyetjet në vargun {nb} 19 janë pyetje të bëra nga ata të cilët nuk kanë asnjë kuptueshmëri për jetën para lindjes. A është me vend të sfidojmë Perëndinë apo të sugjerojmë se Ai nuk është i drejtë në caktimin e vendeve që kemi në këtë botë?

Nëse dy shpirtra linden në këtë botë në rrethana në dukje të ndryshme, dhe Perëndia është i drejtë, ç’duhet të ndodhë për të justifikuar vendin e tyre nga Perëndia në rrethana të ndryshme?

Dejvidi

Nëse disa prej rrethanave në të cilat e gjej veten, bazohen në sjelljen time më përpara, ku i pata unë fillesat? Kur fillova?

Xhoni

Epo, para së gjithash, ka një përjetësi për çështjen e shpirtit. “Çështja jonë e shpirtit ishte e përjetshmja dhe bashkëjetesa me Perëndinë, por ajo u organizua në trupa shpirtërorë nga Ati ynë Qiellor.” (Kimball, *Miracle of Forgiveness*, f. {nb}5.) “Të gjithë njerëzit u paralindën në ekzistencën para lindjes si pasardhësit e drejtpërdrejtë shpirtërorë të Perëndisë, Atit tonë Qiellor. Kjo lindje formoi zanafillën e egos njerëzore si një identitet me ndërgjegje. Nga procesi i shuguruar krijues, Ati ynë i ekzaltuar e i pavdekshëm solli në paraekzistencë fëmijët e tij shpirtërorë.” (McConkie, *Mormon Doctrine*, f. {nb}84.) “Të gjithë burrat e gratë kanë ngjashmëri me Atin dhe Nënë universale dhe janë me kuptimin e plotë të fjalës bij e bija të Hyjnisë.” (The First Presidency [Joseph Smith, John {nb}R. Winder, and Anthon {nb}H. Lund], “The Origin of Man”, Improvement Era, nëntor 1909, f. {nb}78.)

Dejvidi

Nëse u linda në botën para lindjes, çfarë përvojash kam kaluar atje që i dhanë Perëndisë një bazë për të më favorizuar ose kufizuar në këtë botë?

Xhoni

Ne jetuam atje në shtëpinë e Atit tonë në qiell.

“Ai është një njeri i ringjallur, i shenjtë dhe i përsosur, dhe ne jemi pasardhësit e tij. Ne jemi fëmijët e tij shpirtërorë. Ai jeton në njësinë familjare. Ne jemi pjesëtarë të familjes së tij. Ne jetuam me të në këtë jetë para lindjes për një periudhë të pafundme kohe. Ne qemë në provë; ne po arsimoheshim, provoheshim dhe shqyrtoheshim; neve na u dhanë ligjet dhe rrethanat në mënyrë që të mund të zhvilloheshim dhe të përparonim. {nb}...

Ky sistem na u dha, dhe për një periudhë të papërcaktuar kohe, ne u zhvilluam dhe përparuam, dhe bëmë gjëra që na krijuan mundësinë për të lëvizur drejt ekzaltimit, sundimit dhe hyjnisë. {nb}...

Në këtë jetë të mëparshme, këtë ekzistencë para lindjes, këtë paraekzistencë ne zhvilluam aftësi dhe talente të ndryshme. Disa i zhvilluan në një fushë dhe disa në një tjetër. Më e rëndësishmja e të gjitha fushave që fusha shpirtërore, e aftësisë, talentit dhe e zotësisë për të njohur të vërtetën.” (Bruce {nb} R. McConkie, siç citohet në *When Thou Art Converted, Strengthen Thy Brethren, A Study Guide for the Melchizedek Priesthood Quorums of the Church, 1974–1975*, f. {nb} 8–9.)

“Trupat tanë shpirtërorë kaluan përmes një periudhe të gjatë rritjeje dhe zhvillimi e përgatitjeje dhe duke e kaluar provën me sukses, përfundimisht u pranuan në këtë tokë dhe në vdekshmëri.” (Kimball, *Miracle of Forgiveness*, f. {nb} 5.)

“Paraekzistenca nuk është një vend i largët dhe misterioz. Të gjithë ne largohemi vetëm për disa vjet nga Prania e Përjetshme, nga Ai, fëmijët e të cilit jemi dhe në shtëpinë e të cilit jetuam. {nb}...

... {nb} Ne e dimë se kishim miq dhe të njohur atje. Ne e dimë se ishim të arsimuar dhe të përgatitur, dhe të mësuar në sistemin më të përsosur arsimor të shpikur ndonjëherë, dhe se përmes bindjes ndaj ligjeve të tij të përjetshme ne zhvilluam mori dhe nivele të pafundme talentesh. {nb}...

... {nb} Kur ne vijmë në vdekshmëri, ne sjellim talentet, zotësitë dhe aftësitë e kërkuara përmes bindjes ndaj ligjit në ekzistencën tonë të mëparshme.” (Bruce {nb} R. McConkie në *CR*, prill 1974, f. {nb} 101–103.)

Dejvidi

Atëherë, unë duhet të kuptoj se u linda si bir shpirtëror i Perëndisë në qiell, dhe se jetova atje me Atin dhe nënën në qiell, dhe me vëllezërit dhe motrat e mia shpirtërore, dhe se kisha mundësi të mësoja, të provohesha dhe të zhvilloja talente e zotësi?

Xhoni

E drejtë. Disa rrëfime që ne kemi për jetën para lindjes, japin mësim se ne “ishi[m] në të njëjtin nivel” (Alma

13:5) dhe se ne ishim “[të] pafajshëm” në fillim (DeB 93:38). Neve na u dhanë ligjet, liria e zgjedhjes dhe urdhërime që të kemi besim dhe të pendohe mi nga gabimet që mund të bëjmë këtu. “... {nb} Njeriu mund dhe mëkatoi në shumë raste, përpara se ai të lindte. {nb}...” (Smith, *The Way to Perfection*, f. {nb} 44.)

“Perëndia u dha fëmijëve të tij lirinë e tyre të zgjedhjes madje edhe në botën e shpirtave, përmes së cilës shpirtat individualë kishin privilegjin, sikur e kanë njerëzit këtu, që të zgjidhnin të mirën dhe të refuzonin të ligën, apo të merrnin të ligën për të vuajtur pasojat e mëkateve të tyre. ... Disa edhe atje qenë më besnikë sesa të tjerët në mbajtjen e urdhërimeve të Zotit. {nb}...

Shpirtat e njerëzve ... kishin një fillim të ngjashëm, dhe ne e dimë se ata të gjithë qenë të pafajshëm në fillim; por e drejta e lirisë së tyre të zgjedhjes që iu dha, u krijoi mundësinë disave për t’ia kaluar të tjerëve dhe, në këtë mënyrë, përmes përjetësive së ekzistencës së pavdekshme, të bëhen më shumë inteligjentë, më besnikë, sepse qenë të lirë të vepronin për veten e tyre, të mendonin për veten e tyre dhe të merrnin të vërtetën ose të rebeloheshin kundër saj.” (Smith, *Doctrines of Salvation*, 1:58–59.)

Shumë iu përgjigjën shpirtit të Perëndisë atje. Ata u favorizuan dhe u parashuguruan për të marrë privilegje.

“... {nb} Dhe që për shkak të besimit të tyre të jashtëzakonshëm dhe pendimit dhe drejtësisë së tyre para Perëndisë, pasi zgjodhën të pendoheshin dhe të punonin me drejtësi, në vend që të mbaronin; Prandaj ata u quajtën sipas këtij urdhri të shenjtë dhe u shenjtëruan dhe rrobat e tyre u lanë dhe u zbardhën nëpërmjet gjakut të Qengjit.” (Alma 13:10, 11; krahasoni McConkie, *Mormon Doctrine*, f. {nb} 477.)

“Tani, kjo është doktrina e parashugurimit; kjo është doktrina e zgjedhjes. Kjo është arsyeja përse Zoti kishte një të popull të zgjedhur, të favorizuar dhe të veçantë në tokë; dhe kjo është arsyeja përse Ai tha: ‘Delet e mia e dëgjojnë zërin tim, unë i njoh dhe ato më ndjekin.’” (Bruce {nb} R. McConkie në *CR*, prill 1974, f. {nb} 103.)

Dejvidi

Po ata të cilët në paralindje e refuzuan Shpirtin e Perëndisë dhe nuk ushtruan besim jashtëzakonisht të

madh dhe pendim dhe drejtësi përpara Perëndisë? (Shih Alma 13:4, 10.)

Xhoni

Ata nuk patën mundësi t'i gëzonin privilegjet e mëdha që të tjerët qenë parashuguruar të merrnin. (Shih Alma 13:4.) Ata “nuk treguan besnikëri ndaj Shëlbuesit të tyre sikurse duhet të kishin treguar”. (Smith, *Way to Perfection*, f. {nb}43.)

Dejvidi

Por, a nuk qenë ata gjithashtu të lejuar të vinin të pafajshëm në botë?

Xhoni

Po. Ata qenë të pafajshëm gjatë kohës së lindjes së tyre në vdekshmëri. (Shih DeB 93:38.) Plaku Jozef Filding Smith ka thënë këtë:

“Mëkati i tyre nuk qe ai që meritoi ndërshkimin ekstrem që iu shkaktua djallit dhe engjëjve të tij. Atyre nuk iu mohua privilegji i marrjes së gjendjes së dytë, por u lejuan të vinin në jetën në tokë me disa kufizime të vendosura mbi ta. ... Prapëseprapë, sikurse të gjitha shpirtrat që vijnë në botë, ata erdhën të pafajshëm përpara Perëndisë për sa i takon ekzistencës në vdekshmëri, dhe këtu, nën kufizime të caktuara, ata mund të gjejnë zgjidhje për gjendjen e tyre të dytë.” (*Way to Perfection*, f. {nb}43, 44. Theksimi i shtuar.)

Kështu që, disa në këtë botë marrin privilegje dhe mundësi të mëdha për të marrë ungjillin sepse ata zgjedhën të bënin mirë në paraekzistencë. Të tjerë u kufizuan këtu sepse nuk ishin “fisnikë dhe të mëdhenj” atje. (Shih Abraham 3:22.)

Dejvidi

Dhe ç'hyn koncepti i Izraelit këtu?

Xhoni

Familja e Jakobit është e përfshirë disi në paraekzistencë.

“Izraeli është një popull i përjetshëm. Anëtarët e atij populli të zgjedhur fillimisht fituan trashëgiminë e tyre me besnikët në jetën para lindjes. Izraeli qe një popull i

veçantë në paraekzistencë. Shumë nga shpirtrat e guximshëm dhe fisnikë në atë gjendje të parë u zgjedhën, përcaktuan, u parashuguruan për të lindur në familjen e Jakobit, që të jenë trashëgimtarë të lindur të të gjitha bekimeve të ungjillit. Qe në gjendjen e tyre të ekzistencës para lindjes që Moisiu përmendi tërthorazi kur, duke folur për Izraelin e vdekshëm, tha: ‘Kujto ditët e lashtësisë, ki parasysh vitet e shumë kohërave të shkuara, pyet atin tënd, dhe ai do të ta tregojë, pyet pleqtë e tu dhe ata do të ta thonë. Kur Shumë i Larti u dha kombeve trashëgiminë e tyre, kur ndau bijtë e Adamit, ai përcaktoi kufijtë e popujve, në bazë të numrit të bijve të Izraelit. Me qenë se pjesa e Zotit është populli i tij, Jakobi është pjesa e trashëgimisë së tij.’ (Ligji i Përtërirë 32:7–9.) Njerëzit e Izraelit të vdekshëm që ecën me drejtësi në këtë gjendje të dytë, do të kenë trashëgimi të përjetshme me Izraelin në botën që do të vijë.” (McConkie, *DNTC*, 2:284.)

Dejvidi

Ndaj fakti që unë jam këtu tani dhe po marr bekimet e mundësitë që marr tani, do të thotë se tashmë e kam kaluar provën, nën rrethana dhe kushte të ndryshme?

Xhoni

Po. Dhe nëse ju ia dilni me sukses në këtë gjendje të dytë, jo vetëm që do t'ju jepet e drejta për avantazhet në botën që vjen (DeB 130:19), por ju “do të ken[i] lavdi të shtuar mbi [kokat tuaja] përherë e përgjithmonë”. (Abraham 3:26.)

Ju Duhet të Jeni Besnikë këtu për të Ruajtur të Drejtën e Trashëgimisë suaj dhe për të Merituar Bekimet që u Zgjedhët të Merrnit

A siguron e drejta e trashëgimisë vetvetiu fatin tuaj të përjetshëm?

A do të shpëtohet populli i Izraelit vetëm sepse janë prej Izraelit?

Lexoni Romakëve 10:11–13.

Sigurisht, johebrenjtë në kohën e Palit nuk kishin mundësi të njëjta për të marrë ungjillin sikurse i kishin anëtarët e shtëpisë së Izraelit. Por a i morën anëtarët e shtëpisë së Izraelit shpërblimet e ungjillit vetëm sepse kishin avantazhin se kishin dëgjuar rreth ungjillit përpara johebrenjve?

“Shtëpia e Izraelit ishte një popull i veçantë në paraekzistencë; domethënë, përmes bindjes dhe përkushtimit, disa prej fëmijëve shpirtërorë të Atit fituan të drejtën të lindeshin në prejardhjen familjare të Abrahamit, të Isakut dhe të Jakobit, dhe të ishin trashëgimtarë të lindur të bekimeve të ungjillit. Por disa prej tyre, pas një lindjeje kaq të favorshme, pasi u numëruan me farën e zgjedhur, u kthyen nga drejtimi i drejtësisë dhe u bënë fëmijë të mishit; që do të thotë, ata ecën pas mënyrës së botës, duke i refuzuar bekimet shpirtërore të ruajtura për Izraelin. Ata janë përjashtuar nga trashëgimia; ata nuk do të vazhdojnë si fëmijë në familjen e profetëve kur populli i zgjedhur të vazhdojë si një popull i veçantë në botët e përjetshme. Në këtë mënyrë, ata janë pasardhës të profetëve në këtë jetë, por nuk do të trashëgojnë si bijtë e Perëndisë në jetën që vjen.” (McConkie, *DNTC*, 2:276–277.)

“... {nb} Ka kaq shumë midis nesh që për shkak të besnikërisë së tyre në botën e shpirtave janë ‘thirrur’

të bëjnë një punë të madhe këtu, por sikurse dorëlëshuarit e pakujdesshëm ata po e ushtrojnë lirinë e tyre të zgjedhjes në jetën e trazuar dhe po humbasin të drejtën e tyre të trashëgimisë dhe bekimet që qenë të tyre, nëse do të ishin provuar besnikë ndaj thirrjes së tyre.” (Lee, *Youth and the Church*, f. {nb} 172.)

Tani, po ju? Pasi gjithçka që është thënë për Izraelin zbatohet për ju. Ju ishit shumë të interesuar dhe të përfshirë personalisht atje.

Çfarë do të bëni dhe çfarë do të jeni, këtu? Ju erdhët nga Perëndia dhe ju janë dhënë privilegje dhe bekime të mrekullueshme këtu për shkak të besnikërisë suaj. Por një ditë do të ktheheni sërish, dhe do të mbani përgjegjësi për të gjitha këto bekime, pasi sikur Pali shkroi: “Secili nga ne do t’i japë llogari Perëndisë për veten e vet”. (Romakëve 14:12.)

Contents

Seksioni 9

Dëshmia e Palit nga Burgu

Mësimet

42. “Sepse sikurse Ke Dhënë Dëshmi për Mua në Jeruzalem, ashtu Duhet të Dëshmosh edhe në Romë” (Veprat e Apostujve 21–28; Kolosianëve).
43. “Ju ... Jeni ... Bashkëqytetarë të Shenjtorëve” (Efesianëve; Filemonit)
44. “Bëhu Shembull për Besimtarët” (Filipianëve; 1 Timoteut)

Biografia

Burgimi i Palit

Në Cezare, Pali pati një seancë dëgjimore përpara Feliksit, qeveritarit romak. Në këtë kohë, Palin e akuzonin për tradhti, herezi dhe sakrilegj. Seanca dëgjimore nuk solli lirim të Palit. Për dy vite, apostulli mbeti në Cezare duke pritur një shqyrtim përfundimtar. Kur Feliksin e thirrën në Romë, Palin e la në burg. Rreth vitit 60 Ps.K., Feliksin e pasoi në postin e qeveritarit Porc Festi. Festi, i gatshëm që t’u bënte një nder judenjve, dëshiroi që Pali të gjykohej në Jerusalem. Pali nuk pranoi ta bënte këtë, duke e ditur se judenjtë nuk kishin qëllim t’i bënin atij një gjykim të drejtë. Në vend të kësaj, ai apeloj te Cezari, gjë që ishte e drejta e tij si një qytetar romak. Atij iu dha e drejta e apelit (Veprat e Apostujve 24:1–26:32).

Gjatë udhëtimit të tij për në Romë, Pali hoqi shumë vështirësi. Pas një qëndrimi tremujor në ishullin e Maltës, si rezultat i mbyqjes së anijes në det, Pali dhe shokët e tij e vazhduan udhëtimin dhe përfundimisht mbërritën në Romë. Atje, Pali jetoi në një shtëpi që e mori vetë me qira dhe gëzoi njëfarë lirie. Pali u dha mësim të gjithë atyre që e vizituan atë gjatë kësaj periudhe, dhe shkroi disa nga letrat e tij drejtuar shenjtorëve jashtë vendit.

Sipas traditës dhe nga konkluzione që nxirren nga disa prej letrave të tij, ne arrijmë në përfundimin se Palin e liruan pas dy vitesh burgimi. Duket e mundur që Pali menjëherë filloi të përfshihej në shërbim misionar. Ka mundësi që ai udhëtoi drejt perëndimit deri në Spanjë; ndoshta udhëtimet e tij e çuan atë në Maqedoni. Hamendësohet gjithashtu se ai mund të ketë udhëtuar për në Efes dhe pastaj për te degë të tjera të Kishës në Azinë jugore.

Në njëfarë pike në udhëtimet e tij apostolike, ndoshta në vitet 67 ose 68 Ps.K., Palin e arrestuan dhe e çuan sërish në Romë. Ky burgim i dytë që i ndryshëm nga i pari për faktin se liria e Palit u kufizua thajse plotësisht. Palin e lidhën me zinxhirë dhe e ndaluan të predikonte hapur. Duket se miqtë e tij mendonin se ishte e rrezikshme ta vizitonin apostullin. Kur arriti koha e seancës dëgjimore të Palit, askush nuk i doli në mbrojtje atij përveç vetes. Kur çështja e tij u shty për një seancë të dytë dëgjimore, apostulli e ndieu se shërbesa e tij në vdekshmëri po i afrohej fundit. Vdekja dukej e shpejtë. Pali e kishte bërë luftën e mirë. Ai e kishte përfunduar vrapimin. Ai e kishte ruajtur besimin. Ai e kishte fituar atë kurorë drejtësie që ruhet nga Zoti për të gjithë ata që e mbajnë besimin dhe durojnë deri në fund (2 Timoteut 4:7, 8).

“Sepse sikurse Ke Dhënë Dëshmi për Mua në Jeruzalem, ashtu Duhet të Dëshmosh edhe në Romë”

Tema

Zoti do t’i forcojë dhe frymëzojë ata që përpiqen me kurajë të shpallin mesazhin e Tij në kushte vështirësie.

Veprat e Apostujve	Pali Dërgohet në Cezare
Arrestimi dhe Burgosja e Palit, rreth viteve 58–60 Ps.K.	23:23–35
Veprat e Apostujve	Çështja Përpara Feliksit
Jerusalemi	24:1–27
Procesi i Përshkallëzuar i Kthimit në Besim	Letra e Palit drejtuar Shenjtorëve në Kolos –
21:18–26	Shkruar nga Burgimi i Tij në Romë, rreth 61–63 Ps.K. (Veprat e Apostujve 25–28; Kolosianëve)
Pali Përndiqet, Arrestohet, Lidhet	Veprat e Apostujve
21:27–39	Pali Apelon te Cezari
Historia e Kthimit në Besim të Palit	25:1–22
21:40; 22:1–16	Pali Dëshmon Përpara Mbretit Agripa
Vegimi ku Pali pa Jezusin	25:23–27; 26:1–32
22:17–21	Nisja për në Romë
Mbrojtja e Qytetarisë Romake	27:1–8
22:22–29	Kreta
Paraqitja përpara Sinedrit	Mbytja e Anijes te Limanet e Mira
22:30; 23:1–10	27:9–44
Zoti i Shfaqet Sërish Palit	Malta
23:11	Pali Shëron të Sëmuret
Komploti Judeas Kundër Palit	28:1–10
23:12–22	Nga Malta në Romë
Cezarea	28:11–15

Roma

Pali Predikon në Romë

28:16–31

Kolosianëve

Ungjilli Sjell Shpresë, Bekime, Shpëtim

1:1–12

Krishti i Krijoi të Gjitha Gjërat

1:13–19

Kolosianët Marrin Pjesë në Shpëtim

1:20–29

Pali Paralajmëron Kundrejt DoktrinaVe të Rreme

2:1–23

Rregullat e Sjelljes së Krishterë

3:1–17

Shenjtorët Duhet të Jenë të Mençur në të Gjitha Gjërat

3:18–25; 4:1–18

Hyrje

Ka një fije bashkuese që përshkon historinë e arrestimit të Palit në Jerusalem, e cila çoi në burgosjen e tij në Romë. Këto shtatë e gjysmë kapitujt e fundit të Veprave të Apostujve, janë një dëshmi e kurajës së Palit dhe e devocionit të tij ndaj Krishtit, dhe fjalët e veprat e tij shërbejnë si një dëshmi për hyjnueshmërinë e Zotit tonë.

Pali erdhi në Jerusalem nga qyteti grek i Korintit, ndoshta nga fundi i shkurtit të vitit 58 Ps.K.. Ai donte të ishte atje në ditën e Rrëshajëve (Veprat e Apostujve 20:16). Plani ishte që të lundronte për në Siri (Veprat e Apostujve 20:3); dhe disa nga grupi i tij shkuan me anije. Por Palit iu desh të udhëtonte në rrugë tokësore për në Filipi, për të shmangur një komplot kundër jetës së tij. Grupi u ribashkua në Troas pranë skajit perëndimor të asaj që sot është Turqia. Pastaj ata vazhduan së bashku, shumicën e kohës me anije nëpër detin Egje dhe në Mesdheun lindor, duke mbërritur së fundi në Jerusalem.

Shumë miq u përpoqën më kot ta bindnin Palin që të mos e kryente vizitën e tij të pestë në Jerusalem, që nga kthimi i tij në besim. Por ishte shumë domethënëse për të që të takohej sërisht me “vëllezërit” dhe të sillte lëmosha nga Maqedonia dhe Akaia për të varfrit në Jerusalem. Pastaj, gjithashtu, ai mund ta ketë ditur se do t’i duhej të përballonte sprovat që e prisnin, sepse ato i dhanë mundësinë që të dëshmonte përpara mbretërve dhe qeveritarëve, qëllim për të cilin e kishte thirrur atë Zoti (Veprat e Apostujve 9:15).

Ashtu si Pali, ne shpesh hasim njerëz që përpiqen të na largojnë nga zotimet tona shpirtërore – njerëz me qëndrime indiferente, kritike dhe madje dënimi; njerëz që dëshirojnë të na bindin sipas synimeve dhe filozofive të njerëzve. Megjithatë, duke përdorur shembullin e Palit në ditët e burgimit të tij, ne me kurajë mund t’u mbetemi besnikë parimeve tona dhe me siguri në vetvete mund t’ua tregojmë ato të tjerëve.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

(42-1) Veprat e Apostujve 21:28, 29. Çfarë Akuze Bënë Judenjtë kundër Palit?

Trofimi ishte efesian, një johebre, një njeri për të cilin oborret e brendshme të tempullit ishin të mbyllura. Akuza se Pali i kishte dhunuar kështu territoret e shenjta, ishte e rëndë, ndonëse e pavërtetë. Ishte një shkelje e dënueshme me vdekje, për të cilën Palin mund ta kishin vlarë me gurë. Fakti që nuk u lëndua rëndë, vinte për shkak të ndërhyrjes së kryemijësit të ushtarëve romakë të vendosur në Jerusalem për të mbajtur rendin.

(42-2) Veprat e Apostujve 21:38. “Mos Je vallë Ai Egjiptasi?”

Jozefusi, historiani romako-judeas, na tregon për një jude egjiptas që mbledhi një numër të madh pasuesish në shkretëtirë dhe i solli ata në malin e Ullinjve. (Shih Josephus, *Flavius Josephus*, Wars 2. 13. 5.) Ai u premtoi pasuesve të tij se muret e Jerusalemit do të thërrmoheshin kur të mbërrinin ata dhe se mund t’i përzinin lehtë romakët. Feliksi, qeveritari romak, u doli përpara me ushtrinë e tij dhe i mundi plotësisht.

Megjithatë, udhëheqësin nuk e kapën dhe kryemijësi gabimisht mendoi se Pali ishte ky njeri.

(42-3) Veprat e Apostujve 25:11. "Unë i Apelohe Cezarit"

Sipas ligjit romak, çdo qytetar i akuzuar për krim, kishte të drejtën dhe privilegjin që të dëgjohej përpara selisë perandorake. Kompetentët për ligjin romak pohojnë se gjyqtarët vendorë kishin pushtet të lirë aty ku përfshihej apeli. Ata mund të vendosnin nëse rasti e përlligjte një privilegj të tillë, kur faji ishte kaq i dukshëm dhe krimi i një poshtërsie të tillë saqë një vonesë do ta pengonte drejtësinë e vërtetë.

(42-4) Veprat e Apostujve 26:25. "Unë nuk Jam Tërbuar, shumë i Shkëlqyeri Fest, por Them Fjalë të së Vërtetës dhe të Mendjes së Shëndoshë"

Ashtu si me Palin, po kështu që me Jozef Smithin dhe profetë të tjerë të Zotit. Njerëzit që nuk janë shpirtërisht në harmoni me të vërtetat e përjetshme, thjesht nuk mund ta besojnë një dëshmi të përlulur kur e dëgjojnë atë. Jozef Smithi e përshkroi dilemën e tij vetjake me këto fjalë: Lexoni Joseph Smith—Historia 1:24, 25.

Shumë njerëz me dëshmi për ungjillin nuk ia zotojnë jetën e tyre Krishtit sepse e kanë bindur veten se do të ishte tepër e vështirë dhe e kushtueshme të braktisnin miqtë e tyre, zakonet e tyre, mënyrën e tyre të rehatshme të jetës. Sidoqoftë, Pali nuk e vrau mendjen për zotërimet, modën, mendimet e njerëzve. Ai që i gatshëm ta jepte vetë jetën për dëshminë e tij. Po juve, a "po ju mbushet mendja për pak"? (Shih Veprat e Apostujve 26:28.) Çfarë keni mësuar deri tani nga shembulli i Palit, që ju ka ndihmuar të bëheni plotësisht të zotuar ndaj Shpëtimtarit?

Anije Drithi Romake

(42-5) Veprat e Apostujve 27:9. Cili Është Kuptimi i Thënies së Palit "Agjërimi Tashmë Kishte Kaluar"?

Përmendja prej Llukës e faktit se lundrimi ishte i rrezikshëm sepse 'agjërimi' tashmë kishte kaluar, është një referim i mundshëm për Ditën Hebreje të Shlyerjes. Kjo shënonte periudhën gjatë së cilës përgjithësisht konsiderohej si e pasigurt të udhëtoje mbi ujëra derisa moti të zbutej. Dita e Shlyerjes ishte e fundit prej dhjetë

ditëve solemne të lëna mënjanë për nderim pendestar dhe dëlirje vetjake. Ajo binte në ditën e dhjetë të Tishrit, muajit të shtatë të kalendarit hebraik, dhe i korrespondonte pjesës së fundit të shtatorit dhe pjesës së fillimit të tetorit për ne. Ajo shënonte gjithashtu hyrjen e përvitshme të priftit të lartë të më e shenja e Shenjtërores së Shenjtërove për të bërë një shlyerje të përgjithshme për mëkatet e njerëzve dhe kërkonte heqje dorë nga i gjithë ushqimi dhe puna. Judenjët i përcaktonte shumë prej datave të tyre me anë të festimeve të përvitshme dhe ditëve të shenja të tyre.

Bazilikë Romake ose Salla e Drejtësisë

(42-6) Veprat e Apostujve 28:16–31. Çfarë Dimë në Lidhje me Aktivitetin e Palit ndërsa Ishte i Burgosur në Romë?

Lluka na jep pak informacion në lidhje me burgimin e Palit në Romë. Që Pali kishte ndër mend prej disa kohësh të shkonte atje, kjo është e sigurt (Veprat e Apostujve 19:21 dhe Romakëve 1:9–11), megjithëse ndoshta jo si i burgosur politik. Që Pali nuk ndenji duarkryq gjatë periudhës së izolimit të tij, është më tepër se hamendësim i sigurt; është një siguri e vërtetë. Përveç gatishmërisë së tij të lindur për punë të rëndë, Lluka na tregon se "Palit iu dha leja të rrijë më vete me një ushtar si roje" (Veprat e Apostujve 28:16) dhe se ai i "priste të gjithë ata që vinin tek ai" dhe u dha mësim atyre për Jezu Krishtin "me shumë liri dhe pa ndalim". (Veprat e Apostujve 28:30, 31.)

Dihet përgjithësisht se Pali shkroi të paktën katër prej letrave të tij gjatë burgimit të tij të parë, domethënë Filipianëve, Kolosianëve, Efesianëve dhe Filemonit.

Që Pali kishte shpresa të forta për shfajësim, është e dallueshme nga disa prej letrave të tij. Shenjtorëve në Filipi ai u shkroi: "Dhe kam besim te Zoti që edhe unë vetë do të vij së shpejti". (Filipianëve 2:24.) Filemonit ai i shkroi: "Më përgatit njëkohësisht një vend për të ndenjtur, sepse shpresoj se, për hir të lutjeve tuaja, do t'ju dhurohem përsëri". (Filemonit 1:22.) Ndërsa për vetë gjykimin, ai duhej të priste, me shumë gjasa, tekat e Neronit, kështu që shumica e kohës së Palit kaloi duke pritur.

Kolosianëve

(42-7) Letra për Kolosianët – Jezusi Është i Vetmi Ndërmjetës mes Perëndisë dhe Njeriut

Pali e shkroi këtë letër për të kundërvepruar ndaj ideve judaike dhe johebreje, të cilat që të dyja e ulnin pozicionin e lartë të Jezu Krishtit dhe misionit të Tij. Pali pohon se Jezusi është Shpëtimtari dhe i vetmi ndërmjetës mes njeriut dhe Atit. Vetëm te Jezusi qëndron gjithë plotësia e Atit. Vetëm Ai është në gjendje t'i ngrejë njerëzit në gjendjen e përdishmërisë. Prandaj, njerëzit duhet ta përqendrojnë dhembshurinë e tyre te gjërat e Jezu Krishtit.

(42-8) Vendi dhe Data e Shkrimit

Pali ua shkroi këtë letër shenjtoreve në Kolos dhe anëtarëve në qytetet fqinje në Laodice dhe Hierapolis (Kolosianëve 4:12, 13, 16). Koha e letres së tij ishte thuajse me siguri gjatë robërimit të tij të parë në Romë.

(42-9) Informacion për Rrethanat:

Kolosi ishte një qytet i vogël, relativisht i parëndësishëm që ndodhej në Frigji, në rrugën e famshme tregtare që lidhte Lindjen me Perëndimin. Në shekullin e pestë Pr.K., qyteti kishte arritur njëfarë shkalle rëndësie në tregti; megjithatë, në kohën e Palit, ndikimi i tij ishte zvogëluar shumë ndërkohë që Hierapolisi dhe Laodice, dy qytetet fqinje, u zmadhuan dhe kështu tërhoqën shumë prej tregtisë që gëzonte më parë Kolosi.

Disa studiues arsyetojnë se Pali nuk e vizitoi asnjëherë Kolosin përpara burgimit të tij në Romë (Kolosianëve 2:1). Kështu që ngrihet pyetja se si u arrit të organizohej një degë e kishës në atë qytet. Ata besojnë se Epafrai, që ishte vendas në Kolos, mund të jetë kthyer në besim nga Pali ndërkohë që Pali predikoi në Efes gjatë udhëtimit të tij të tretë misionar. Ndoshta i njëjti Epafrai ishte misionari që përhapi mesazhin e ungjillit në Kolos dhe zonën përreth (Kolosianëve 1:7, 8; 4:12, 13). Të tjerë mendojnë se Pali e vizitoi vërtet Kolosin në udhëtimin e tij të tretë misionar, qoftë për të themeluar kishën në zonë ose, përndryshe, për t'i dhënë mbështetjen e tij një kisha që ekzistonte tashmë (Veprat e Apostujve 18:23; 19:1; shih Sperry, *Paul's Life and Letters*, f. 234). Në cilindo rast, është e dukshme se Pali

dëshironte shumë ta vizitonte Kolosin pas burgosjes së tij në Romë (Filemonit 1:22).

(42-10) Kolosianëve 1:5, 6. Çfarë do të Thotë Fraza “në Gjithë Botën”?

Varianti i Frymëzuar e paraqet frazën “në gjithë botën” si “në të gjithë brezat”. Plaku Brus R. Mek-Konki e interpreton atë të ketë kuptimin “në të gjitha periudhat ungjillore”. (*DNTC*, 3:23.) Shkrimi i shenjtë duket se do të thotë që ungjilli është predikuar nga profetët e shenjtë dhe mësuesit e tillë si Adami, Enoku, Noeu, Abrahami, Moisiu, Gjon Pagëzori, Jezu Krishti, Profeti Jozef Smith dhe Spenser W. Kimballi në çdo periudhë ungjillore të kohës gjatë historisë së kësaj bote.

(42-11) Kolosianëve 1:9. Në ç’Mënyrë një Njeri Mund të Njohë Vullnetin e Perëndisë?

“Të gjithë shenjtoret për të cilët kemi rrëfime, në të gjitha zbulesat e Perëndisë që janë ruajtur, e siguruan diturinë që kishin, me anë të pranimit të tyre të këndvështrimit të tij nëpërmjet sakrificës që i ofruan atij; dhe nëpërmjet diturisë së fituar kështu, besimi i tyre u bë mjaftueshëm i fortë sa të mbaheshin te premtimi për jetë të përjetshme dhe për të duruar duke parë atë që është i padukshëm; dhe u mundësuan, nëpërmjet besimit, të luftonin forcat e errësirës, të haheshin me dredhitë e kundërshtarit, ta mposhtnin botën dhe të siguronin fundin e besimit të tyre, madje shpëtimin e shpirtave të tyre.” (*Lectures on Faith*, Lecture Sixth, v. 11, f. 59.)

(42-12) Kolosianëve 1:19. Në ç’Mënyrë “e Gjithë Plotësia” Banon në Birin?

I pëlqeu Atit që t'i vishte Jezusit, Birit, një plotësi të gjithë fuqisë si në qiell ashtu dhe në tokë (Mateu 28:18), ta vendoste Atë lart në dorën e Atit dhe ta bënte Atë të përkryer madje ashtu si Ati është i përkryer (Efesianëve 1:23; Kolosianëve 2:9; 3 Nefi 12:48). Biri “është gjithashtu shëmbëlltyra dhe përngjasimi i shprehur i personazhit të Atit, që zotëron të gjithë plotësinë e Atit, ose të njëjtën plotësi me Atin. ... Dhe duke qenë Ai i Vetëmlinduri i Atit, *plot* me hir dhe të vërtetë dhe duke dalë fitimtar, mori një *plotësi* të lavdisë së Atit, duke zotëruar të njëjtën mendje me Atin ...” (*Lectures on Faith*, Lecture Fifth, v. 2, f. 48–49. Kursivet shtuar.)

(42-13) Kolosianëve 1:26–29. Cili Është “Misteri që u Mbajt i Fshehtë gjatë ... Brezave”?

Pali flet për Krishtin si një mister dhe kështu është Ai për të gjithë ata që përpiqen ta kuptojnë me një mendje sipas mishit. Krishti njihet vetëm prej njeriut shpirtëror.

(42-14) Kolosianëve 2:8. Cili Është Rreziku për të Mësuarit e Botës?

“Zoti ka paralajmëruar ashpër kundrejt egoizmit dhe arrogancës, krenarisë së pamend dhe mosbindjes që nganjëherë shoqërojnë të mësuarin. Marrja dhe zbatimi i njohurisë me inteligjencë – ‘dritën e së vërtetës’ – dhe me përlësi, janë të domosdoshme për lumturinë dhe ekzaltimin tonë.

‘... O, kotësia dhe dobësitë dhe marrëzia e njerëzve! Kur janë të mësuar, ata mendojnë se janë të ditur dhe nuk dëgjojnë këshillën e Perëndisë, pasi e lënë mënjatë, duke supozuar se ata dinë nga vetja e tyre, prandaj, dituria e tyre është marrëzi dhe ajo nuk është e dobishme për ta. Dhe ata do të mbarojnë.

Por të jenë të mësuar është mirë, nëse ata dëgjojnë këshillat e Perëndisë.’ (2 Nefi 9:28, 29.)” (Hanks, *Now and Forever*, f. 126.)

Shumica e mësuesve tuaj të kolegjit ndoshta e meritojnë vëmendjen dhe respektin tuaj për diturinë dhe përgatitjen e tyre në fushat e tyre të zgjedhura. Megjithatë, a mund të konsiderohen ata të jenë të gjithëditur në çështje besimi dhe morali? A i kanë ata të gjitha përgjigjet për pyetjet që na ngre jeta? Cilit mund t’i drejtoheni për këshillë të besuar? Një arsimim i baraspeshuar mirë duhet të përfshijë gjithmonë një lëndë ose kurs feje studimi vetjak çdo tre ose gjashtëmujor. Mund të ketë rrezik nëse studime të tilla shpërfillen. Plaku Marion D. Hanks tregon historinë e një të diplomuarëve nga shkolla e lartë, që e humbi dëshminë e saj pjesërisht për shkak të trajnimit intelektual në një universitet:

“Do të dëshiroja t’ju tregoja të gjitha hollësitë e një bashkëbisedimi që pata dikur me një zonjushë të re, një njeri i këndshëm që ishte e kualifikuar profesionalisht në një fushë të rëndësishme. Nuk do të dëshiroja t’i dinit të gjitha ato hollësi, kështu që thjesht po ju tregoj gjërat kryesore. Ajo ishte gati të merrte një vendim që

do të ndikonte tek ajo dhe pasardhësit e saj. Ajo erdhi pa dëshirë në zyrën time, por erdhi sepse edhe ajo, edhe unë i donim prindërit e saj. Ajo nuk ishte vërtet e interesuar për çfarëdo gjëje që kisha për të thënë unë dhe e pranoi këtë hapur kur e pyeta. Unë i thashë: ‘Kur ka qenë hera e fundit që bërë një lexim serioz rreth Kishës?’

‘Oh’, tha ajo paksa shkujdesur, ‘në klasën e nëntë. Ne po lexonim Librin e Mormonit. Megjithatë, hoqa dorë.’

I thashë: ‘A hoqe dorë gjithashtu edhe nga të luturit dhe të shkuarit në kishë?’

‘Po’, tha ajo.

‘Dhe shumë shpejt ndalove së jetuari jetën e Kishës?’

‘Po.’

I thashë: ‘Kam vërtet vetëm një pyetje tjetër për të ta bërë. Ndërtesa e re e Zyrrave të Kishës po bëhet gati të përfundojë – gjithë ato kate. Specialiteti yt do të përfshihet në përfundimin e saj. Do të dëshiroja të bëja ç’ të mundem që të të gjej punë, që të punosh për atë ndërtesë të madhe e të shkëlqyer. A do të të pëlqente kjo?’

Duke parë pak me dyshim, ajo tha: ‘Epo, sigurisht!’

I thashë: ‘Shumë mirë, mendoj se mund ta bëj me një kusht. Ti pranon ta kryesh specialitetin tënd profesional për atë ndërtesë në bazë të asaj që ti dije për të në klasën e nëntë.’

Ajo pa për një kohë të gjatë në dysheme përpara se t’i dilnin lotë dhe tha: ‘Oh, Vëllai Hanks, jam në telash të madh. A mund të më ndihmosh?’

I thashë: ‘Po, mendoj se tani mundem [të të ndihmoj]’.” (“Appreciate Your Opportunities”, *Speeches of the Year*, 1975, f. 281–282.)

Poeti Xhon Milton tha se fundi i të gjithë të mësuarit është ta njohësh Perëndinë dhe të jetosh që ta imitosh Atë. Është mençuri ta mësojmë atë mësim qysh herët në arsimimin tonë për jetën!

(42-15) Kolosianëve 2:11. Çfarë Është “Rrethprerja e Krishtit”?

Kjo është një “rrethprerje shpirtërore, që qëndron në pranimin e Krishtit dhe të jetuarit e ungjillit të Tij, e prerjes jo të një pjese të trupit, por e të gjithë natyrës joshpirtërore të njeriut. Ballafaqimi është me rrethprerjen fizike ose trupore, që në kohët e shkuara ka qenë një simbol i pajtimit me ligjin e urdhërimeve trupore që Perëndia ia dha Moisiut për ta kujtuar Izraelin për detyrat e tij.” (McConkie, *DNTC*, 3:33.)

(42-16) Kolosianëve 2:13. Çfarë do të Thotë të Marrësh Jetë nga Jezusi, pasi të Kesh Vdekur në Mëkat?

Të marrësh jetë do të thotë të ngjallesh. Një njeri që ka qenë shpirtërisht i vdekur për shkak të mëkatit, mund të ngjallet shpirtërisht nëpërmjet nënshtrimit ndaj parimeve dhe ordinancave të para të ungjillit. Ai ngrihet në një risi jete në Jezu Krisht nëpërmjet faljes së mëkateve të shkuara.

“Ati ynë i dashur na ka dhënë parimin e bekuar të pendimit si shteg drejt faljes. Të gjitha mëkatet, përveç atyre të përjashtuara nga Zoti – në parim, mëkati kundër Frymës së Shenjtë dhe vrasja – do t’u falen atyre që plotësisht, qëndrueshëm dhe vazhdimisht pendohen me një shndërrim të çiltër dhe gjithëpërfshirës të jetës. Ka falje edhe për mëkatarin që kryen shkelje të rënda, sepse Kisha do t’i falë dhe Zoti do t’i falë gjëra të tilla kur pendimi ka arritur përmbushjen.” (Kimball, *Miracle of Forgiveness*, f. 14.)

(42-17) Kolosianëve 2:18, 19. Çfarë Nënkupton Pali me Kultin e Engjëjve?

Filozofia gnostike pranonte se Perëndia nuk ishte i arritshëm drejtpërsëdrejti nga njeriu, por duhej të kontaktohej nëpërmjet një vargu ndërmjetësish engjëllorë, apo shpirtave më pak hyjnorë. Pali këtu po e denoncon këtë ide të adhurimit të engjëjve, që i largonte shenjtorët nga besnikëria ndaj kreut të vërtetë (Krishtit) dhe ndërmjetësit të vetëm të vërtetë mes njeriut dhe Perëndisë.

(42-18) Kolosianëve 3:3. Çfarë Kuptohet me “Ju Keni Vdekur dhe Jeta Juaj Është Fshehur bashkë me Krishtin në Perëndinë”?

Ky varg iu drejtohet atyre që ishin të vdekur ndaj mëkatit dhe të vulosur në jetën e përjetshme. Për po këtë temë, Profeti Jozef Smith tha:

“Jeta juaj është fshehur me Krishtin në Perëndinë dhe po kështu janë shumë të tjerë. Asgjë përveç mëkatit të pafalshëm nuk mund t’ju pengojë nga trashëgimi i jetës së përjetshme sepse ju jeni vulosur nga fuqia e Priftërisë në jetën e përjetshme, pasi keni ndërmarrë hapin e nevojshëm për atë qëllim.” (Smith, *HC*, 5:391; shih edhe DeB 86:8–11.)

(42-19) Kolosianëve 3:5. Në ç’Mënyrë Shenjtorët duhet të “Bëjnë], pra, të Vdesin Gjymtyrët [e Tyre] që Janë mbi Tokë”?

Të vdesin, siç përdoret këtu, do të thotë “të pushojnë së jetuari”. Si rrjedhim, nënkuptimi është ky:

“Mpijini dhe kontrollojini dëshirat tuaja trupore; disiplinujini orekset tuaja; kontrollojini dëshirat tuaja tokësore”. (McConkie, *DNTC*, 3:36.)

(42-20) Kolosianëve 3:11. Vëllazëria e Barabartë në Krisht

“Do të mund të thoshja, duke përdorur një pjesë të gjuhës së apostullit Pal: Ne nuk jemi as anglezë, as gjermanë, as francezë, as hollandezë, as spanjollë, as italianë, por jemi të gjithë një si anëtarë të pagëzuar të Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme dhe gjithashtu, jemi ‘pasardhja e Abrahamit’, siç shpalli apostulli Pal dhe, si rrjedhim, ‘trashëgimtarë sipas premtimit’. Të gjithë ne, si fëmijë të Perëndisë, jemi pagëzuar nga ata që janë autorizuar të predikojnë ungjillin dhe të administrojnë në ordinancat e tij.” (Harold B. Lee në *European Area CR*, gusht 1973, f. 5–6.)

(42-21) Kolosianëve 3:17. “Dhe çdo Gjë që të Bëni, me Fjalë a me Vepër, t’i Bëni në Emër të Zotit Jezus”

“Çfarëdo fjale që nuk mund të thuhet në emrin e Krishtit, duhet të lihet e pathënë, çfarëdo veprë që nuk mund ta mbajë siç duhet emrin e Zotit tonë, duhet të lihet pa u bërë.” (McConkie, *DNTC*, 3:38.)

(42-22) Kolosianëve 3:18. Në ç’Mënyrë një Bashkëshorte Duhet t’i “Nënshtr[ohet]” Bashkëshortit të Saj?

Në gjuhën greke, fjala *nënshtrim* nuk nënkupton se gratë janë më të ulëta se burrat. Përkundrazi, ajo do të thotë një gatishmëri për ta vënë veten nën udhërrëfimin ose drejtimin e një tjetri. E njëjta fjalë përdoret te Lluka 2:51 ku Lluka përshkruan se si Jezusi u kthye në Nazaret me Marien dhe Jozefin ku Ai iu bindej atyre. Në çfarëdo organizimi, përfshirë atë të familjes, dikush duhet të qeverisë; dhe Pali këtu sugjeron se burri e ka atë detyrë priftërie dhe se gruaja duhet ta pranojë atë dhe t’i nënshtrohet. Në vetë vargun vijues, Pali e ngarkon burrin që ta dojë gruan e tij; kështu që ai nuk jep justifikim për abuzim gojor apo fizik ose për një diktaturë të çfarëdo lloji në shtëpi. (Shih Efesianëve 5:22–31.)

(42-23) Kolosianëve 3:19. “Ju Bashkëshortë, Duaini Bashkëshortet Tuaja”

“Ka nga ata njerëz të martuar që lejojnë që sytë e tyre të enden dhe zemrat e tyre të bëhen endacake, të cilët mendojnë se nuk është e pavend të flirtojnë nga pak, të kenë më shumë se një njeri në zemër, dhe kanë dëshirë për dikë tjetër përveç bashkëshortes ose bashkëshortit, Zoti thotë me fjalë të qarta: ‘Duaje bashkëshorten tënde me *gjithë* zemër dhe do të kapesh pas saj e pas askujt tjetër’. (DeB 42:22. Kursivet shtuar.)

Dhe, kur Zoti thotë me *gjithë* zemër, kjo nuk lejon ndarje, as pjesëtim, as heqje. Dhe, gruas i parafrazohet: ‘Duaje bashkëshortin tënd me *gjithë* zemër dhe do të kapesh pas tij e pas askujt tjetër’. Fjalët *askujt tjetër* përjashtojnë gjithkënd dhe gjithçka. Bashkëshorti/ja atëherë merr epërsinë në jetën e bashkëshortes apo bashkëshortit dhe as jeta shoqërore, as jeta profesionale, as jeta politike dhe as ndonjë interes, apo njeri, apo gjë tjetër nuk do të marrë asnjëherë përparësi ndaj bashkëshortit/es shoqëruar/e. Nganjëherë gjejmë gra që humbasin pas fëmijëve dhe u rrinë pranë atyre në kurriz të bashkëshortit, nganjëherë madje duke i larguar ata prej tij. Zoti u thotë atyre: ‘... Do të kapesh pas *tij* e pas askujt tjetër’.

Martesa supozon përkushtim të plotë dhe besnikëri të plotë. Secili bashkëshort e merr partnerin me kuptueshmërinë se ai ose ajo ia jep veten plotësisht bashkëshortit/es: të gjithë zemrën, besnikërinë, nderin

dhe dashurinë, me gjithë dinjitet. Çfarëdo shmangie është mëkat – çfarëdo ndarje e zemrës është shkelje. Ndërsa duhet të kemi ‘syrin drejtuar te lavdia e Perëndisë’ po ashtu duhet të kemi syrin, veshin, zemrën drejtuar te martesja dhe bashkëshorti/ja, dhe familja.” (Spencer W. Kimball në *CR*, tetor 1962, f. 57.)

Shih gjithashtu Komente Shpjeguese për Efesianëve 5:22, 23.

Çështje Për Meditim

Ju Mund të Përgatiteni të Veproni me të Njëjtën Kurajë që Shfaqi Pali kur Paraqiti Mesazhin e Jezu Krishtit

Kur Zoti e takoi Palin në rrugën për në Damask, nisi një zinxhir ngjarjesh që kulmuan me martirizimin e Palit. Kur Pali arriti në Jerusalem këtë herë të pestë që nga kthimi i tij në besim, a do të mund t’i ishte larguar urrejtjes së judenjve që ishte shtuar në forcë që kur filloi shërbesën e tij? Cili do të ishte çmimi i një largimi të tillë? Mospranimi i Krishtit dhe i vëllezërve të tij të krishterë? Edhe nëse do të kishin pranuar judenjtë, a do të ishte në natyrën e Palit që ta bënte një gjë të tillë? Çfarëdo përgjigjeje do t’i duhet të marrë parasysh kurajën që shfaqti Pali në çdo situatë.

Sa për romakët, ata i ofruan Palit një rrugëdalje çdo herë që pati një kundërvënie. Dhe a nuk nënkuptoi mbreti Agripa se do të kishte qenë e lehtë të bëhej marrëveshje me të? Me gjasë, Pali do të mund ta kishte shpëtuar jetën e tij nëse do të kishte qenë i gatshëm të tërhiqej nga qëndrimi i patundur që mbajti gjithmonë në mbështetje të besimeve të tij.

Çdo kauzë e mirë përparon mbi shpatullat e atyre që janë të gatshëm të mbajnë përgjegjësi. Gjithmonë kërkohet guxim moral. Nganjëherë kërkohet guxim fizik. Pali jetoi në një kohë kur kërkohet guxim i madh fizik dhe moral, sepse ai jetoi mes një populli që Libri i Mormonit e quan “pjesa më e ligë e botës”. (2 Nefi 10:3–6.) Shpesh kërkohet goxha punë e vështirë, por gjithmonë kërkohet guxim për të vepruar me përgjegjësi.

Guximi Nevojitet Shpesh për të Vepruar me Përgjegjësi

Familja Rixhlei iu kishte kërkuar plakut Lorens dhe shokut të tij që t'i jepnin mësim birit të tyre tetëmbëdhjetë vjeçar, Riçardit. Riçardi kërkonte, u lut, mori dëshminë e Shpirtit dhe kërkonte pagëzim. Tani pleqtë i ishin drejtuar shtëpisë së familjes Rixhlei për t'i kërkuar leje që të pagëzonin Riçardin.

Zj. Rixhlei i takoi ata te dera dhe plaku Lorens shprehu qëllimin e vizitës së tyre. Për habinë e tij, njoftimi se Riçardi dëshironte të pagëzohej, u prit me lot dhe inat. Mes gjërave të tjera, zj. Rixhlei u shpreh se do të kishte parapëlqyer ta shihte Riçardin çdo gjë përveçse mormon. Pas shumë diskutimesh, përfshirë përgjërimet e përlulura të Riçardit, zj. Rixhlei ra dakord ta pranonte vendimin e bashkëshortit të saj, cilido që të ishte ai. Ai nuk ishte në shtëpi, kështu që ishte e nevojshme një vizitë tjetër.

Kur pleqtë e gjetën z. Rixhlei disa ditë më vonë, ai kishte hipur mbi një shkallë dhe po lyente shtëpinë. Pleqtë u pritën me pak sharje dhe shumë heshtje ndërsa z. Rixhlei e përdorte furçën me një egërsi që tregonte zemëratën e tij.

Plaku Lorens i paraqiti çështjen atij: “Ne kemi ardhur të kërkojmë leje që të pagëzojmë Riçardin”.

E përkthyer lirshëm, përgjigjja ishte jo. Shokut të plakut Lorens iu duk e arsyeshme të tërhiqeshin e të mendoheshin përpara se sharjet gojore të pasoheshin me një kovë boje. Por plaku Lorens e ndieu se i detyrohej Riçardit që të bënte përpjekjen e tij më të mirë. Ai mendoi për bojën; ai mendoi për dëmtimin fizik që mund të shkaktonte ky burrë i fuqishëm e i pjekur; dhe ai mendoi për të krishterët në arenë me luanët. Ai vendosi të priste derisa z. Rixhlei të zbriste dhe shpresoi që të mund të mendonte diçka për të thënë.

Shpirti e shpërbleu veprimin e tij të vendosur dhe e mori drejtimin plotësisht. Ishte sikur ai të ishte duke parë e dëgjuar vetveten. Kur z. Rixhlei arriti në fund të shkallës dhe u kthye, plaku Lorens e kapi për dore dhe, duke e parë në sy, i tha: “Z. Rixhlei, nëse nuk dëshiron që ne të pagëzojmë birin tënd, ne nuk do ta bëjmë, sepse ka një rregull në Kishën e Jezu Krishtit që duhet t'i respektojmë të drejtat e prindërve në këtë çështje derisa fëmijët të arrijnë moshën dhe të mund të marrin vendimet e tyre. Megjithatë, përpara se të mos ia pranosh Riçardit, më mirë të sigurohesh që kjo nuk është kisha e Jezu Krishtit sepse Riçardi e beson se është dhe sepse ne e dimë se është. Nëse ne kemi të drejtë, përgjegjësia për t'ia mohuar Riçardit një mundësi që të shpëtohet, do të bjerë mbi ty.”

Gjithë qëndrimi dhe pamja e z. Rixhlei ndryshuan. Ai u bë i sjellshëm dhe i dëshiruar që t'i kënaqte e të bashkëpunonte. Pagëzimi u organizua pa probleme të tjera.

Ju Mund të Merrni si Shembull Jetën Guximtare të Palit

Duke e përdorur si shembull jetën e Palit, bëni këto gjëra që do ta bëjnë realitet guximin:

1. Mbani delirësinë vetjake kështu që Shpirti i Zotit të mund të jetë një burim i vazhdueshëm frymëzimi.
2. Kërkoni dituri nga çdo mjet i mirë dhe çdo burim i përshtatshëm.
3. Qëndroni të përditësuar me këshillën e Vëllezërve dhe binduni asaj.
4. Lutuni sinqerisht dhe shpesh për udhëheqje.
5. Punoni me zell për mbretërinë.
6. Kini dashuri hyjnore.

Nëse i bëni këto gjëra, Zoti do t'ju forcojë kështu që ju të mund të jepni mësim dhe ta mbronni ungjillin e Jezu Krishtit me fuqi dhe të jeni një ndikim për mirë.

“Ju ... Jeni ... Bashkëqytetarë të Shenjtorëve”

Tema

Shenjtorët e ditëve të mëvonshme mund të bashkohen më shumë ndërsa mbajnë barrët e njëri-tjetrit dhe ia shtrijnë dorën e shoqërimit njëri-tjetrit.

Letrat e Palit drejtuar Shenjtorëve në Efes dhe Filemonit të Kolosit

Njerëzit e Krishtit Jetojnë Jetë të Re

4:17–32; 5:1–21

Shkruar nga Burgimi i Tij në Romë, rreth viteve 61–63 Ps.K. (Efesianëve; Filemonit)

Dashuria mes Bashkëshortëve dhe Bashkëshorteve

5:22–33

Efesianëve

Shenjtorët u Parashuguruan për të Marrë Ungjillin

Marrëdhëniet e Prindërve dhe Fëmijëve

1:1–8

6:1–4

Ungjilli do të Rivendoset në Ditët e Fundit

Gjykimi i Shërbëtorëve dhe Zotërinjve

1:9–12

6:5–9

Shenjtorët u Vulosën nga Shpirti i Shenjtë i Premtimit

Veshja e Armatimit për Betejën Shpirtërore

1:13–14

6:10–24

Kreu-Perëndi Njihet me Anë të Zbulesës

Filemonit

1:15–23

Ungjilli e Shndërron një Shërbëtor në një Vëlla

Shpëtimi me Anë të Hirit dhe Besimit

1–25

2:1–10

Hyrje

Judenjtë dhe Johebrenjtë u Pajtuuan nëpërmjet Krishtit

Pali ishte mbrojtur përpara mbretit Agripa me një forcë të tillë sigurie dhe dëshmie saqë Agripa thuajse ishte bindur të bëhej një besimtar në Krisht. Për shkak se ai ia kishte apeluar çështjen e tij Cezarit, Pali u vendos nën ruajtjen e një centurioni dhe u dërgua në udhën e tij nga Cezarea për në Romë. Atë e hipën në një anije me disa të burgosur të tjerë dhe lundruan drejt veriut për në Sidon dhe përfundimisht në Mirë të Likisë. Në Mirë, centurioni, që e trajtoi Palin me respekt të madh, siguroi një kalim për grupin e tij në një anije drejtuar për në Itali, që u nis për lundrim menjëherë me shpresë që të arrinte në Sirakuzë të Sicilisë përpara se fundi i stinës dhe stuhitë që e shoqëronin këtë, të mund të ndalonin kalimin. Por stuhitë erdhën, siç kishte

2:11–18

Të Kthyerit Johebrenj Bëhen Bashkëtrashëgimtarë

2:19–22; 3:1–13

Duajeni Krishtin dhe Fitoni Plotësinë e Perëndisë

3:14–21

Organizimi i Kishës së Krishtit

4:1–16

profetizuar Pali, dhe i çuan andej-këtej për shumë ditë. Së fundi, anija ngeci në brigjet e Maltës, pa humbje të njerëzve, sërish siç kishte profetizuar Pali. Kjo ishte mbytja e katërt e anijes për Palin. Por as ky rrezik dhe as ndonjë tjetër nuk mund t'ia kthenin mendjen atij nga shërbesa e tij ose nga dëshmia e tij për Zotin e ngritur. Pasi kaloi stina e dimrit, centurioni i hipi të burgosurit e tij në një anije gruri egjiptiane të drejtuar për në Itali. Pa probleme, ata arritën në Pocuoli dhe që aty, me anë të rrugës Apia, në Romë. Në Romë, Pali iu nënshtrua vetëm një arresti shtëpie dhe iu dha liri e madhe, gjë që ai e përdori për përfitim, duke predikuar e duke shkruar: duke predikuar te “pretoriumi dhe të tjerët mbarë” (Filipianëve 1:13); duke u shkruar filipianëve, kolosianëve, efesianëve, Filemonit dhe ndoshta shumë të tjerëve.

Çështja jonë në këtë kapitull është çfarë u shkroi Pali efesianëve për domosdoshmërinë e një kishë në unitet dhe për detyrimin e shenjtoreve që të mbajnë barrat e njëri-tjetrit, të zgjasin dorën e shoqërisë dhe të jenë si një.

Përpara se të vazhdoni, lexoni të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

Efesianëve

(43-1) Cila Është Tema e Letrës së Palit drejtuar Efesianëve?

Të përcaktosh një temë në këtë letër është e vështirë. Nuk duket të ketë qëllimin e veçantë për të luftuar gabime doktrine ose praktika të liga, siç bëjnë shumica e letrave të tjera të tij. Është më tepër si një predikim i thellë shpirtëror sesa një thirrje për pendim. Duket t'u jetë drejtuar anëtarëve të kishës që kanë pjekuri e kuptueshmëri dhe, si rrjedhim, pasqyron thellësi të madhe në konceptet e saj.

Ndoshta tema do të mund të përmbledhej më mirë si një përvijim i ngjeshur dhe i bukur i mënyrës se si një njeri i lë mënjanë gjërat e botës me qëllim që të marrë pjesë në unitetin dhe shoqërinë e kishës. Ajo përshkruan në disa prej fragmenteve më të bukur nga ana doktrimore të Dhiatës së Re, mënyrat se si shenjtori i vërtetë merr mbi vete fuqitë e perëndishmërisë që të mund t'u bëjë ballë fuqive të së ligës.

(43-2) Ku dhe Kur u Shkrua Ajo?

Efesianëve në përgjithësi klasifikohet si një prej letrave nga burgu. (Shih Efesianëve 3:1; 4:1; 6:20.) Kjo na ndihmon të përcaktojmë me njëfarë saktësie vendin dhe datën e shkrimit. Shumica e studiuesve bien dakord se ishte shkruar nga Roma gjatë burgimit të parë të Palit. Kjo do ta vendoste datën mes viteve 61 dhe 63 Ps.K..

(43-3) Cilat Janë disa nga Kontributet e Rëndësishme të Kësaj Letre?

Ndoshta asnjë libër tjetër i Dhiatës së Re nuk përmban kaq shumë doktrina që sot mendohen se janë karakteristike për shenjtoret e ditëve të mëvonshme, sa ai i Efesianëve. Në të gjejmë përmendje të doktrinës së parachugurimit, periudhës ungjillore të plotësisë së kohëve, rëndësisë së apostujve dhe profetëve në kishë, të idesë se ka vetëm një kishë të vërtetë e të bashkuar dhe të doktrinës se organizimi i kishës është thelbësor. Në këtë letër gjejmë disa nga mësimet më madhështore mbi rolin e familjes dhe rëndësinë e jetës së duhur familjare, që gjenden në shkrimin e shenjtë. Plaku Brus R. Mek-Konki e ka shprehur me vend në këtë mënyrë:

“Efesianëve është një letër për të gjithë botën, për hebreun dhe johebreun, për bashkëshortin dhe për bashkëshorten, për prindin dhe fëmijën, për zotërinë dhe shërbëtorin. Ishte mendja dhe vullneti i Perëndisë në kohën e Palit; është zëri i frymëzimit në kohën tonë; është një letër me drejtim dhe zbatim të gjithanshëm.” (DNTC, 2:489.)

(43-4) Efesianëve 1:3, 4. Mbi Çfarë Baze i Zgjodhi Zoti Shenjtoret e Tij përpara se të Ishte Bota?

“Duhet të ketë udhëheqës, zyrtarë kryesues dhe ata që janë të denjë e të aftë për të marrë komandën. Gjatë epokave në të cilat banuam në gjendjen para vdekshmërisë, ne jo vetëm që zhvilluam karakteristikat tona të ndryshme dhe treguam vlerën dhe aftësinë tonë, ose mungesën e tyre, por ishim gjithashtu aty ku një përparim i tillë mund të vëzhgohej. Është e arsyeshme të besojmë se kishte një organizatë Kishë atje. Qeniet qiellore po jetonin në një shoqëri të rregulluar përsosmërisht. Çdo njeri e dinte vendin e tij. Priftëria, pa dyshim, ishte dhënë dhe ishin zgjedhur udhëheqës për të kryer detyrat. Nevojiteshin ordinaanca që i

përkisnin asaj ekzistence paraprake, dhe dashuria e Perëndisë mbizotëronte. Në kushte të tilla, ishte e natyrshme për Atin tonë që t'i dallonte e t'i zgjidhte ata që ishin më të denjë, dhe të vlerësonte talentet e çdo individi. Ai dinte jo vetëm atë që secili prej nesh *mundej* të bënte, por gjithashtu atë që secili prej nesh *do të bënte* kur të vihej në provë dhe kur të na jepej përgjegjësi. Pastaj, kur erdhi koha për banimin tonë në tokën e vdekshme, gjithë gjërat ishin përgatitur dhe shërbëtorët e Zotit ishin zgjedhur dhe shuguruar në misionet e tyre përkatëse." (Smith, *The Way to Perfection*, f. 50–51.)

(43-5) Efesianëve 1:5, 11. Përse Pali Thotë se Jemi të Paracaktuar?

Kur u përdor nga përkthyesit e mbretit Jakob, fjala *paracaktuar* nuk kishte të njëjtin ngjyrim kuptimor që ka sot. Shumica e varianteve moderne e përkthejnë fjalën greke si "parashuguruar". (Për një diskutim rreth mësimëve të Palit mbi paracaktimin, shih Komente Shpjeguese për Romakëve 8:29, 30.)

(43-6) Efesianëve 1:10. "Periudha Ungjillore e Plotësisë së Kohëve"

Përveç kësaj përmendjeje të vetme, fraza "periudha ungjillore e plotësisë së kohëve" është një frazë unike për shenjtorët e ditëve të mëvonshme. E dimë nga shkrimi i shenjtë i ditëve të mëvonshme se kjo është periudha ungjillore në të cilën po jetojmë aktualisht (DeB 27:13; 112:30; 124:41). Gjithashtu, profetët e ditëve të mëvonshme kanë shpjeguar me disa hollësi se çfarë do të thotë faktikisht ky koncept.

"Kjo është periudha ungjillore e plotësisë së kohëve dhe ne shohim duke rrjedhur drejt saj, ashtu si rrymat e fuqishme sulen drejt oqeanit, të gjitha periudhat e mëparshme ungjillore, duke na lidhur me to, duke i lidhur ato me ne; dhe ne shohim se Perëndia kishte pasur vetëm një qëllim të madh parasysh që nga fillimi dhe ai ka qenë shpëtimi i fëmijëve të Tij. Dhe tani ka ardhur dita e fundit, periudha e fundit ungjillore, kur e vërteta dhe drita, dhe drejtësia duhet të përmbysin tokën." (B. H. Roberts në *CR*, tetor 1904, f. 73.)

(43-7) Efesianëve 1:18. "T'u Ndrichoje Sytë e Mendjes Suaj"

Fjalë për fjalë fraza greke origjinale thotë: "Duke qenë ndrìçar për sa u përket syve të zemrës suaj". Në lashtësi, ashtu si tani, zemra konsiderohej si qendra e karakterit moral dhe shpirtshmërisë. Fjalët e Palit nënkuptojnë më shumë sesa thjesht ndrìçimin e mendjes dhe kuptueshmërinë e saj; ato tregojnë një ndrìçim të vërtetë të të gjithë njeriut nëpërmjet ungjillit të Jezu Krishtit.

(43-8) Efesianëve 1:23. "Plotësia i Atij që Mbush çdo Gjë në të Gjithë"

"Në Leksionet mbi Besimin, Jozef Smithi i përshkruan Atin dhe Birin se 'mbushin çdo gjë në të gjithë' sepse Biri, pasi ka dalë fitimtar, ka 'marrë një plotësi të lavdisë së Atit' dhe zotëron 'të njëjtën mendje me Atin'. Pastaj ai njofton përfundimin për të cilin Pali këtu vetëm sa hedh fjalën: 'Dhe të gjithë ata që mbajnë urdhërimet e tij, do të rriten nga hiri në hir dhe do të bëhen trashëgimtarë të mbretërisë qiellore, dhe bashkëtrashëgimtarë me Jezu Krishtin; duke zotëruar të njëjtën mendje, duke qenë të shndërruar në të njëjtën shëmbëlltëri ose ngjasi, madje shëmbëlltëri e shprehur e atij që mbush çdo gjë në të gjithë; duke qenë mbushur me plotësinë e lavdisë së tij dhe duke u bërë një në të, madje ashtu si Ati, Biri dhe Shpirti i Shenjtë janë një'. (*Lectures on Faith*, f. 50–51.)" (McConkie, *DNTC*, 2:497.)

(43-9) Efesianëve 2:8–10. Çfarë do të Thotë Pali kur Thotë se Veprat nuk na Shpëtojnë?

"Unë nuk jam i shkujdesur ndaj shkrimit të shenjtë që shpall: 'Jeni të shpëtuar me anë të hirit, nëpërmjet besimit, dhe kjo nuk vjen nga ju, po është dhurata e Perëndisë'. (Efesianëve 2:8.) Kjo është absolutisht e vërtetë sepse njeriu, duke marrë mbi vete vdekshmërinë, ishte i paaftë të shpëtonte veten. Kur lihet të kërkojë kuturu në një gjendje të natyrshme, ai do të ishte bërë dhe u bë vërtet, kështu na thuhet në shkrimin e shenjtë modern, '[i] mishit, [i] epsheve dhe djallëzor nga natyra'. (Alma 42:10.) Por Zoti, nëpërmjet hirit të tij, iu shfaq njeriut, i dha atij ungjillin, ose planin e përjetshëm, me anë të të cilit ai mund të ngrihej mbi gjërat e mishit dhe egoiste të jetës dhe të merrte përsosje shpirtërore. *Por ai duhet të*

ngrihet me vetë përpjekjet e tij dhe duhet të ecë me besim.

‘Ai që do të ngjisë shkallën që çon lart te jeta e përjetshme, duhet ta ngjisë atë hap pas hapi që nga guri i bazës deri te kulmi i fluturimit të saj. Asnjë këmbëshkallë e vetme nuk mund të anashkalohej, asnjë detyrë të shpërfillet, që njeriu të shmangë rrezikun e vonesës dhe të arrijë me të gjithë sigurinë dhe shpejtësinë në vendmbërritjen më të lartë të ekzaltimit celestial.’ Përgjegjësia qëndron mbi çdo individ që të zgjedhë shtegun e drejtësisë, të besnikërisë dhe të detyrës ndaj bashkënjerezve. Nëse ai zgjedh ndryshe dhe si rrjedhim ndeshet me dështim, mjerim dhe vdekje, fajin e ka vetëm ai.” (David O. McKay në *CR*, prill 1957, f. 7. Kursivet shtuar.)

(43-10) Efesianëve 2:14. Për çfarë e Kishte Fjalën Pali kur Foli për “Murin e Ndarjes”?

Siç mund të vihet re në përvijimin e kësaj letrë, Pali po vë në dukje se johebrenjtë që pranojnë ungjillin, tani po sillen brenda dhe po bëhen pjesë e “popullit të besëlidhjes”. Në tempullin e shkëlqyer të Jerusalemit, vetë tempulli mbrohej nga ndikimet johebraike. Ishte ngritur një pengesë e veçantë dhe, nëse një johebre kalonte përtej saj, ai mund të dënohej me vdekje. Arkeologët madje kanë gjetur një nga blloqet e mermerta të kësaj pengese me këtë mbishkrim: “Asnjë i huaj të mos hyjë brenda ndarëses dhe murit që rrethon vendin e shenjtë. Kushdo që kapet duke e bërë këtë, do të jetë shkakuar që t’i vijë vdekja.” Do t’ju kujtohet që ishte akuza se Pali e kishte shpërfillur këtë paralajmërim dhe kishte çuar johebrenj përtej pengesës, që çoi në trazirë dhe në arrestimin e tij (Veprat e Apostujve 21:28).

(43-11) Efesianëve 2:20. Në ç’Mënyrë Jezusi Është Guri i Qoshes?

Udhëheqësve judenj, Jezusi ua përshkroi veten si guri që ndërtohet, pa mend, nuk e kishin pranuar në ndërtimin e tyre, që tani ishte bërë “guri i qoshes” (Mateu 21:42), ashtu si thotë dhe Pali, guri i qoshes. Simbolizmi është me vend në këtë pjesë të diskutimit të Palit, sepse guri i qoshes në kohët e lashta ishte guri masiv që vendosej në qoshe, për të lidhur fort dy muret e veçantë në një tërësi të plotë. Në Krisht, si judenjtë ashtu dhe johebrenjtë janë lidhur së bashku pandashmërisht, jo për të formuar dy mure të veçantë

por për të krijuar një popull të bashkuar, duke formuar një tempull të Zotit.

Jakobi përdori një figurë të ngjashme në Librin e Mormonit kur profetizoi se judenjtë në kohën e Jezusit do ta hidhnin poshtë “gurin mbi të cilin ata mund të ndërtojnë dhe të kenë themel të sigurt ... i vetmi themel ... i sigurt mbi të cilin Judenjtë mund të ndërtojnë”. (Jakobi [LiM] 4:15, 16; shih edhe Helamani 5:10–12.)

(43-12) Efesianëve 4:8. Cili Është Kuptimi i Frazës “Ai e Burgosi Burgosjen”?

“Ai mposhti vdekjen; të gjithë njerëzit ishin të burgosur të vdekjes derisa Krishti burgosi burgosësen dhe e bëri vdekjen të nënshtruar ndaj Tij, apo, ashtu siç vazhdon e thotë psalmi nga i cili Pali po citon: ‘Perëndia është për ne Perëndia që çliron, dhe Zotit, Zotit, i përket çlirimi nga vdekja’. (Psalmeve 68:20.)” (McConkie, *DNTC*, 2:509.)

(43-13) Efesianëve 4:14. “Që të mos Jemi më Foshnja, të Lëkundur dhe të Transportuar nga çdo Erë Doktrineje”

“Autoritetet, të cilët Zoti i ka vendosur në Kishën e Tij, përbëjnë për njerëzit e Kishës një strehë, një vend mbrojtjeje, një vend ku të kapen, ta themi kështu. Asnjë në këtë Kishë nuk do të largohet ndonjëherë në rrugë të gabuar, nëse kapet mirë pas Autoriteteve të Përgjithshme të cilët Zoti i ka vendosur në Kishën e Tij. Kjo Kishë nuk do të shkojë kurrë në rrugë të gabuar; Kuorumi i Të Dymbëdhjetëve nuk do t’ju udhëheqë kurrë në rrugë anësore; nuk e ka bërë kurrë dhe kurrë nuk do ta bëjë. Do të mund të ketë individë që do të lëkundeshin; nuk do të jetë kurrë shumica e Këshillit të Të Dymbëdhjetëve në anën e gabuar, në asnjë kohë. Zoti i ka zgjedhur ata; Ai u ka dhënë atyre përgjegjësi të veçanta. Dhe ata njerëz që qëndrojnë pranë tyre, do të jenë të sigurve. Dhe, anasjelltas, kurdoherë që dikush shkon në vetë udhën e tij në kundërshtim me autoritetin, ai është në rrezik të madh. Nuk do të thosha se ata udhëheqës që Zoti zgjedh, janë domosdoshmërisht më të shkëlqyerit, as më të përgatiturit, por se ata janë zgjedhur dhe, kur zgjidhen nga Zoti, ata janë autoriteti i Tij i mirënjohur dhe njerëzit që qëndrojnë pranë tyre, kanë siguri.” (Spencer W. Kimball në *CR*, prill 1951, f. 104.)

(43-14) Efesianëve 5:22–25. Bashkëshortëve dhe Bashkëshorteve: Duajeni Njëri-Tjetrin

"... Një nga deklaratimet më nxitëse dhe më të thella në shkrimin e shenjtë, janë udhëzimet e Palit drejtuar bashkëshortëve dhe bashkëshorteve në lidhje me detyrën e tyre ndaj njëri-tjetrit dhe ndaj familjeve të tyre. Së pari, ai urdhëron gratë:

'Ju, gratë, nënshtrohuni burrave tuaj porsì Zotit'. (Efesianëve 5:22.)

'Porsi Zotit.' 'Porsi Zotit, nënshtrohuni burrave tuaj', thotë ai. 'Porsi Zotit.' A mund ta përfytyroni këtë? A ka për ju një kuptim të tillë si: ju e dëgjoni këshillën e Zotit, bëni vullnetin e Tij, ndiqni këshillat e Tij të drejta morale, i shërbeni Atij besnikërisht?

'Sepse burri është kreu i gruas, sikurse edhe Krishti është kreu i kishës. ...' (Efesianëve 5:23.)

A mund të gjeni në të gjithë shkrimin e shenjtë [diku] që Zoti Jezu Krisht e la ndonjëherë në baltë kishën e Tij? A mund të gjeni ndonjë shkrim të shenjtë që thotë se Ai qe jo i vërtetë ndaj njerëzve të Tij, fqinjëve, miqve ose shokëve të Tij? A qe Ai besnik? A qe i vërtetë? A ka ndonjë gjë të mirë dhe të denjë që Ai nuk e dha? Atëherë kjo është çfarë ne kërkojmë – çfarë kërkon Ai nga një bashkëshort, cilido bashkëshort. Ky është synimi. A mund të mendoni për një përjashtim të vetëm në jetën e Tij të shkëlqyer? Nuk duhet të ketë asnjë në jetën tuaj.

'Ashtu si kisha i është nënshtuar Krishtit, kështu gratë duhet t'i nënshtrohen burrave të tyre në çdo gjë.' (Efesianëve 5:24.)

Shumë ide të gabuara, shumë gabime po kacavaren në mendimet e shumë njerëzve në kohën tonë. ... Shumë thuhet në fjalët e Palit 'porsi Zotit'. Le të ngulitet thellë në zemrat tuaja. Një grua nuk ka nevojë të ketë frikë se mos pëson imponim apo se mos i nënshtrohet ndonjë mjeti diktatorial apo kërkesave të pavenda kur bashkëshorti i saj është i matur, vetëmohues dhe i denjë. Njeriu do të mendonte se asnjë grua me mend nuk do të ngurronte t'i nënshtrohej bashkëshortit të saj vërtet të drejtë në çdo gjë, por nganjëherë ne tronditemi kur e shohim bashkëshorten të marrë përsipër udhëheqjen, duke caktuar atë që do të lutet, vendin ku të qëndrojnë, gjërat për t'u bërë.

Bashkëshortët urdhërohen:

'T'i doni gratë tuaja, sikurse edhe Krishti ka dashur kishën dhe e ka dhënë veten e vet për të'. (Efesianëve 5:25.)

Ka një shkrim të shenjtë që thotë: 'Askush s'ka dashuri më të madhe nga kjo: të japë jetën e vet për miqtë e tij'. (Gjoni 15:13.) Bashkëshortja juaj është miku juaj. Ju duhet të jeni të gatshëm madje dhe të shkoni deri në dhënien e jetës suaj për të nëse shfaqet nevoja. A do ta jepnit jetën tuaj për të?

Ju duhet të pyesni veten: 'A mund ta dua bashkëshorten time madje ashtu si Krishti e ka dashur Kishën?' A mund ta mendoni se sa shumë e deshi Ai kishën? Çdo frymëmarrje e saj qe e rëndësishme për Të. Çdo rritje, çdo individ qe i çmuar për Të. Ai u dha këtyre njerëzve të gjithë energjinë e Tij, gjithë fuqinë e Tij, gjithë interesimin e Tij. Ai dha jetën e Tij – dhe çfarë mund të jepte më shumë dikush?' (Spencer W. Kimball, Address to Religious Educators in the Assembly Hall, 12 shtator 1975, f. 3–5.)

(43-15) Efesianëve 6:5–9. Marrëdhënia si e Krishtit mes Zotërisë dhe Shërbëtorit

Plaku Spenser W. Kimball ka treguar se këshilla e Palit ende gjen zbatim sot, edhe pse skllavëria praktikisht është shfuqizuar.

Pali flet për 'zotërinj të mëkatshëm' dhe sigurisht iu drejtohet atyre që do të mashtrojnë shërbëtorët ose punëmarrësit dhe nuk do të kompensojnë siç duhet për punët e bëra ose mallrat e furnizuar. Me gjasë, ai ka në mendje njerëz që janë të ashpër, të bezdisshëm dhe të pakujdesshëm ndaj vartësve të tyre. [Shih Efesianëve 6:9.]

Shkurt, punëdhënësi duhet t'i trajtojë punëmarrësit e tij sipas rregullit të artë, duke kujtuar se ka një Zot në qiell që i gjykon të dy, punëdhënësin dhe punëmarrësin. Pali po ashtu dha një standard të lartë për punëmarrësit: [Shih Efesianëve 6:5, 6.]

Ne mund ta kuptojmë këtë që thotë, në terma moderne, se shërbëtori dhe punëmarrësi duhet të japë vazhdimisht shërbim të ndershëm, të plotë e tërësor dhe të bëjë për punëdhënësin e tij atë që do të donte që një punëmarrës të bënte për të nëse ai vetë do të ishte

punëdhënësi. Çfarëdo sjelljeje tjetër do të kërkonte pendim.” (*Miracle of Forgiveness*, f. 51.)

Një Ushtar Romak me Armatimin e Tij të Plotë

(43-16) Efesianëve 6:11. Çfarë do të Thotë për një Shenjtor të Ditëve të Mëvonshme që të Veshë gjithë Armatimin e Perëndisë?

“Tani vini re natyrën e armatimit që [Pali] ia vesh njeriut i cili po përgatitet t’u bëjë ballë fuqive të errësirës. Ai thotë: ‘Qëndroni, pra, të fortë, duke patur në ijë brezin e së vërtetës’. Tani ijë është ajo pjesë e trupit mes brinjës së poshtme dhe kërdhokullës në të cilën do të dalloni se janë organet jetësore që kanë të bëjnë me riprodhimin ... ai po thoshte se ajo pjesë e trupit ishte një nga më të cenueshmet. Ne duhet t’i kemi ijët të ngjeshura me armatim. Dhe pastaj tjetra, ne duhet të kemi parzmore mbi zemër. Tani, në shkrimet e shenjta, do t’ju kujtohet që zemra është përdorur gjithmonë për të simbolizuar sjelljen tonë. ... Dhe kështu ne duhet të kemi parzmore mbi zemër.

Dhe pastaj, thotë ai, ne duhet t’i kemi këmbët të mbathura me atë lloj armatimi që do të mbronte këmbët tona, duke sugjeruar këmbët si qëllimet, synimet e jetës që ne duhet t’i kemi [të mbrojtura] me ndonjë lloj armatimi dhe të ruajtura që të mos shkojnë në rrugë të gabuar. Dhe së fundi, ne duhet të kemi një përkrenare mbi kokë. Tani, ne kemi katër pjesë të trupit që apostulli Pal i konsideroi si më të cenueshmet nga fuqitë e errësirës. Ijet, që simbolizojnë virtytin, dëlirësinë. Zemra që simbolizon sjelljen tonë. Këmbët tona, synimet ose objektivat tona në jetë dhe, së fundi, koka jonë, mendimet tona.

Tani, lloji i armatimit që duhej të na mbronte, është edhe më interesant. ... Ne duhet t’i kemi ijët të ngjeshura me të vërtetën. Çfarë është e vërteta? E vërteta, tha Zoti, ishte dituri për gjërat siç janë dhe siç ishin, dhe siç do të jenë. ... Çfarë do të na udhëheqë përgjatë shtegut të moralit të duhur apo zgjedhjeve të duhura? Do të jetë dituria e së vërtetës. Duhet të ketë një standard sipas të cilit të masim sjelljen tonë, përndryshe si do ta dimë se çfarë është e drejtë? Dhe si do ta dimë se çfarë është e gabuar? ... ‘Në ijën tonë do të kemi brezin e së vërtetës’, tha profeti.

Dhe zemra, çfarë lloj parzmoreje do ta mbrojë sjelljen tonë në jetë? Ne do të kemi mbi zemrat tona një

parzmore të drejtësisë. Mirë, pasi kemi mësuar të vërtetën, ne kemi një masë me anë të së cilës mund të gjykojmë mes të drejtës e të gabuarës dhe kështu sjellja jonë do të krahasohet me atë gjë që e dimë se është e vërtetë. Parzmorja jonë për të mbuluar sjelljen tonë do të jetë parzmorja e drejtësisë.

Me çfarë do t’i mbrojmë këmbët tona, ose me çfarë do t’i krahasojmë objektivat ose synimet tona në jetë? Të gjitha shkrimet e shenjta i përshkon një frazë e sugjeruar nga lloji i armatimit që Apostulli Pal do të vendoste në këmbë. Dëgjoni çfarë thotë ai: ‘Duke mbathur këmbët me gatishmërinë e ungjillit të paqes’. (Efesianëve 6:15.) Interesante? Çfarë është ungjilli i paqes? I gjithë thelbi dhe qendra e ungjillit të paqes qenë ndërtuar rreth personit të Atij që u përkund në koritë. ... Sa me fat jeni ju nëse në fëmijërinë tuaj, në shtëpinë e atit dhe nënës suaj, ju dhanë mësim doktrinën e pendimit, besimin në Krisht, Birin e Perëndisë së gjallë; kuptimin e pagëzimit dhe atë çfarë fitoni me anë të vënies së duarve për dhuratën e Frymës së Shenjtë. Me fat është ai fëmijë që i është dhënë mësim që të lutet dhe që i janë dhënë këto hapa që t’i ndërmarrë gjatë jetës. Duke mbathur këmbët me gatishmërinë e ungjillit të paqes! ...

Dhe së fundi, përkrenarja e shpëtimit. A keni dëgjuar ndonjëherë për atë lloj përkrenareje? Përkrenarja e shpëtimit. Çfarë është shpëtimi? Shpëtimi është të jesh i shpëtuar. I shpëtuar nga çfarë? I shpëtuar nga vdekja dhe i shpëtuar nga mëkati. ...

... Kur këto dy gjëra të mungojnë në këtë tokë dhe kur ajo të jetë shenjtëruar e pastruar nga papastërtitë e saj, ky do të jetë vendi i shpëtimit. Në këtë tokë do të jetë mbretëria çelestiale, sepse nuk do të ketë më mëkat, nuk do të ketë më vdekje, nuk do të ketë më të qara, sepse të gjitha gjërat e mëparshme do të kenë shkuar. Nga çfarë? Nga Shlyerja e Zotit Jezu Krisht. Apostulli Pal tha, në fakt: ‘Një përkrenare e shpëtimit do të drejtojë të menduarin tonë gjatë gjithë jetës sonë’. ...

Mirë, tani, apostulli Pal shkoi një hap më tej. Ai nuk e la njeriun thjesht me armatimin veshur dhe të priste prej tij që t’i bënte ballë një ushtrie, të dukshme ose të padukshme. Ai e bëri njeriun e tij të armatosur që të mbante në dorë një mburojë dhe në dorën tjetër një shpatë, që ishin armët e asaj kohe. Ajo mburojë ishte mburoja e besimit dhe shpata ishte shpata e Frymës, që është fjala e Perëndisë. Unë nuk mund të mendoj për

ndonjë armë më të fuqishme sesa besimi dhe një dituri e shkrimeve të shenja në të cilat përmbahet fjala e Perëndisë. Një njeri i armatosur dhe i përgatitur në këtë mënyrë, me këto armë, është i përgatitur të shkojë kundër armikut [dhe] duhet t'ia kesh frikën më shumë se sa armiqve të dritës." (Harold B. Lee, "Feet Shod with the Preparation of the Gospel of Peace", *Speeches of the Year*, 1954, f. 2–4, 6–7.)

Filemonit

(43-17) Cila Është Tema e Letrës së Palit drejtuar Filemonit?

Qëllimi i letrës është një lutje nga Pali drejtuar Filemonit për ta pranuar sërish në mirësinë e tij një ish-skllav grek, Onesimin, që kishte ikur nga i zoti dhe kishte shkuar në Romë, ndoshta me shpresën për t'u fshehur në mizërinë e qytetit. Megjithatë, kur ishte në Romë, Onesimi ra në kontakt me Palin në njëfarë mënyre. Apostulli i moshuar përdori ndikimin e tij për ta nxitur të riun që të kthehej në shtëpi dhe ta ndreqte situatën. Megjithatë, udhëtimi për në Romë nuk qe i kotë, sepse Onesimi ishte bashkuar me kishën (v. 10).

(43-18) Informacion për Rrethanat:

Filemoni qe banor i Kolosit, një qytet pranë Efesit, dhe duket të jetë kthyer në besim nga Pali (vargjet 19, 20). Duket gjithashtu se ai kishte qenë një anëtar i zellshëm, që me bujari i dha shtëpinë e mjetet e tij për t'u përdorur nga kisha (vargjet 2, 5).

Pali e bën të qartë në letrën e tij se kishte pasur idenë ta mbante pranë vetes Onesimin, skllavin e ikur të Filemonit, sepse ai qe një mik i çmuar. Megjithatë, Pali nuk mund ta bënte këtë, pasi skllavi i sapokthyer në besim ishte pronë e një njeriu tjetër (vargjet 12–14). Ndëshkimi për një skllav të arratisur ishte vdekja, por Pali i lutet Filemonit që ta presë Onesimin ashtu si do të priste vetë Palin (vargu 17). Pali ofron të paguajë çfarëdo detyrimi financiar ndaj Filemonit në vijim të çlirimit të apostullit nga burgu (vargjet 18, 19).

(43-19) Ndhimesat e Rëndësishme të Filemonit

Letra jep një nga pamjet më të bukura të kuptimit të faljes dhe pendimit që mund të gjenden në shkrimet e Palit. Apostulli paraqitet si një model i dashurisë dhe dhembshurisë si të Krishtit. Mbyllur në muret e burgut,

zbulohen ndjenjat e buta të Palit kur ai lutet për kauzën e një të ikuri të varfër që s'ka askënd tjetër përveç Palit, që të bëjë rekomandim për të. Letra është prekëse në bukurinë e saj. "Letra është shkruar me takt e ëmbëlsi dhe më shumë zbulon ndjenjat personale të autorit sesa kontribuon në thelbin e doktrinës së krishterë." (McConkie, *DNTC*, 3:129.)

(43-20) Filemonit 2. Cilët Ishin Apfi dhe Arkipi?

Ka shumë mundësi që këta dy njerëz të ishin anëtarë të kishës në Kolose dhe miq, ndoshta të kthyer në besim, të Palit gjatë qëndrimit të tij në Efes në misionin e tij të tretë. Disa madje kanë sugjeruar se Apfi ishte bashkëshortja e Filemonit dhe Arkipi, biri i tij. Asgjë më shumë nuk thuhet për Apfian në shkrimet e Palit, por letra drejtuar kolosianëve, shkruar rreth së njëjtës kohë, e këshillon Arkipin si vijon: "Ki kujdes shërbesën që more në Zotin, që ta plotësosh". (Kolosianëve 4:17.) Se çfarë ishte saktësisht kjo thirrje shërbese nuk dihet. Ka një traditë të lashtë që thotë se Filemoni u bë peshkop i Kolosit dhe, gjatë përndjekjes nën sundimin e Neronit, kur Pjetri dhe Pali u çuan në vdekje, u martirizua në Kolos bashkë me bashkëshorten e tij, Apfian, birin e tij, Arkipin, dhe skllavin e tij Onesimin.

(43-21) Filemonit 7, 12, 20. "Ma Përtëri Zembrën në Perëndinë!"

Siç është shënuar më parë në një tjetër pjesë bashkuese (shih Komente Shpjeguese për 2 Korintasve 6:12), fjala *zembra*[t] siç u përdor nga përkthyesit e mbretit Jakob ishte një sinonim për ndjenjat dhe dhembshurinë. Kur Pali flet që ta ketë zembrën të përtërirë nga shenjtorët në Kolose, ai donte të thoshte se emocionet e tij ishin shtuar nga përgjigjet e dashura e të drejta të miqve të tij kolosianë. "Ne do të thoshim: 'Zemrat e shenjtorëve janë përtërirë'." (McConkie, *DNTC*, 3:131.)

(43-22) Filemonit 8. A iu Drejtua Pali Filemonit në Bazë të Volisë?

Mund të duket e çuditshme që Pali do t'i drejtohej Filemonit që ta pranonte sërish Onesimin në bazë të "volisë". Megjithatë, fjala e zgjedhur nga përkthyesit e mbretit Jakob, ka ndryshuar nga kuptimi i saj origjinal. Fjala greke përbëhet nga folja që do të thotë "të ngrihesh deri te" dhe mbart idenë e ngritjes deri në

lartësinë e një shenje apo standardi të caktuar. Zgjedhja e fjalëve prej Palit shpreh bukur tërthorazi që falja nga Filemoni e skllavit të tij të arratisur, do të ishte gjëja më e përshtatshme ose më me vend që do të mund të bënte një pasues i vërtetë i Krishtit.

(43-23) Filemonit 9. Sa Vjeç Ishte Pali në Kohën kur i Shkroi Filemonit?

Pali e quan veten “plak” këtu në përkthimin e mbretit Jakob dhe disa kanë vrarë mendjen se sa vjeç ishte vërtet apostulli në atë kohë. Ne nuk e dimë kohën e lindjes së Palit, por nga aq të dhëna saç janë të disponueshme, arrijmë në përfundimin se ai kishte lindur ndoshta mes viteve 1 dhe 6 Ps.K.. Nëse po shkruante rreth vitit 62 Ps.K., ai do të ishte pesëdhjetë e pesë deri gjashtëdhjetë vjeç. Megjithatë, fjala greke nga e cila u përkthye fjala “plak”, është *presbyteris*, që fjalë për fjalë do të thotë “elder” [plak]. Mund të jetë që Pali iu referua titullit të tij në priftëri (një apostull është një plak) ose mund të nënkuptonte se ai qe më i moshuar se Filemoni.

(43-24) Filemonit 10, 11. Çfarë do të Thotë Fjala Onesim?

Fjala *Onesim* fjalë për fjalë do të thotë “ndihmues” ose “i dobishëm” dhe qe një emër shumë i zakonshëm për skllëvërit gjatë kësaj periudhe. Sipas ligjit romak, skllavi konsiderohej si pronë dhe zotëria nganjëherë i vinte një emër si ky nëse ishte veçanërisht optimist për potencialin e skllavit të tij. Vini re lojën e zgjuar të fjalëve që përdor Pali në vargjet 10 dhe 11.

(43-25) Filemonit 16. Cila Ishte Praktika Romake në Lidhje me Skllavërinë?

Në kohën e Filemonit dhe Onesimit, skllëvërit ishin plotësisht në mëshirën e pronarëve të tyre. Edhe shkeljet më të parëndësishme shpesh dënoheshin në mënyrën më mizore. Kjo thënie nga Vinsenti është tregues për autoritetin e pakufizuar që gëzonin zotërinjtë: “Qëndrimi i ligjit kundrejt skllavit shprehej në formulën *servile caput nullum jus gabet; skllavi nuk ka të drejtë*. Fuqia e zotërisë ishte e pakufizuar. Ai mund ta gjymtonte, torturonte ose ta vriste skllavin si t’i tekej. Polio, në kohën e Augustit, urdhëroi që një skllav të hidhej në një pellg me ngjala makute me dhëmbë. Augusti ndërhyri, por më pas urdhëroi që një nga skllëvërit e tij të kryqëzohej në drekun e një

anijeje sepse kishte ngrënë një thëllëzë të parapëlqyer. Juvenali përshkruan një grua të shturur e cila urdhëroi që një skllav të kryqëzohej. Dikush protestoi. Ajo përgjigjet: ‘Pra një skllav është një njeri, apo jo! “Ai nuk ka bërë asgjë”, thua ti. E pranoj. Unë jap urdhër për këtë. Kënaqësia ime le të jetë arsyeja’ (vi., 219). Marciali shënon një rast të një zotërie që i pret gjuhën një skllavi. Ligji i lashtë romak dënonte me vdekje për vrasjen e një kau parmënde; por për vrasjen e një skllavi nuk kërkohej llogari. Ndjekja e skllëvërve të arratisur ishte një zanat. Skllëvërit e kapur i damkosnin në ballë, i dënonin me punë të dyfishtë dhe nganjëherë ua hidhnin bishave në amfiteatër. Popullata e skllëvërve ishte e pamasë. Disa pronarë kishin aq shumë, sa arrinin deri në njëzet mijë.” (Vincent, *Word Studies in the New Testament*, 2:921.)

Çështje për Meditim

Kisha Ka Nevojë për Çdo Anëtar

Kur Pali u shkroi efesianëve: “Ju, pra, nuk jeni më të huaj, as bujtës, por bashkëqytetarë të shenjtorëve dhe pjestarë të familjes së Perëndisë” (Efesianëve 2:19), ai po u theksonte këtyre të kthyerve në besim të lindur johebrenj, se ata tani i përkisnin mbretërisë së Perëndisë. Ky është një mesazh që çdo i kthyer në besim në Kishë dhe çdo anëtar, përsa i përket kësaj, duhet ta marrë – Ju keni Përkatësi!

(43-26) Dora e Shoqërimit Mund t’i Ndhimojë Njerëzit ta Ndiejnë se Ata Kanë Përkatësi

“Kjo ndodhi kohë më parë kur patëm një konferencë kunji pasdite. Isha në një kunj; bënte ftohtë; ishte dimër. Ne hymë brenda prej të ftohtit për sesionin e pasdites dhe secili kishte pasur së tepërmi gjëra për të ngrënë, dhe salla ishte e nxehtë. Të gjithë i zuri gjumi dhe ishte radha ime për të folur. Isha mjaft i përgjumur sa të organizoja mendimet dhe, pa ditur se çfarë të bëja tjetër, kërkoja të ngrinin duart të gjithë ata që kishin ardhur në Kishë në dy vitet e fundit. Tamam atje ishte një i ri i shkëlqyer dhe bashkëshortja e tij, dhe dy fëmijë. I thashë burrit: ‘E di që kjo nuk është shumë e sjellshme, por a do të doje të vije përpara dhe të shpenzoje dhjetë minuta kohë, dhe të na tregoje se si erdhe në Kishë, dhe çfarë donte të thoshte kjo për ty?’

Ai u ngrit, një i ri vërtet i këndshëm. Ai tha: ‘E dini, unë erdha këtu nga Palo-Alto për të punuar në atë uzinë

të madhe kimike që është këtu, në shkretëtirë. Mora doktoratën time për kimi dhe bashkëshortja ime u diplomua për letërsi në Stanford. Unë dija gjithçka për kiminë; ajo dinte gjithçka për letërsinë, por ne nuk dinim asgjë rreth mënyrës se si të shkonim mirë me njëri-tjetrin. Ishim takuar me një këshilltar martesë; gjithçka që arritëm ishte të flisnim. Kishim shkuar te një psikolog; gjithçka morëm ishte një faturë e madhe. I donim së tepërmi fëmijët tanë aq sa të mos ndaheshim. Kjo ishte e vetmja gjë që na mbante së bashku; ne të dy i donim fëmijët. Ne nuk e pëlqenim njëri-tjetrin.

Bashkëshortja ime tha: "Le të provojmë fenë; kemi provuar gjithçka tjetër". I thashë: "Mirë, çfarë feje?" Ajo tha: "Fenë mormone". Ajo kishte punuar për një mormon në San-Francisko, për të cilin mendonte se ishte njeriu më i mirë që kishte njohur ndonjëherë. Shkuam një ditë, një mëngjes të diele. Herën e parë, i ramë rreth e qark bllokut me makinë. Nuk kishte ndonjë tabelë përpara ndërtesës që të tregonte se kur fillonte kisha. Duhej ta këqyrnim vendin. Kështu, të dielën vijuese, erdhëm dhe me shumë druajtje hymë në atë derë. Një burrë zgjati dorën, e toku me timen dhe tha: "Mirëmëngjes, gëzohem që ju shoh. Nuk ju kam parë më parë. Ku keni qenë? Nga cila lagje keni ardhur?" Isha i pasigurt. Nuk e dija se çfarë donte të thoshte me lagje. Së fundi ai e kuptoi se nuk isha anëtar i Kishës, por *ai na bëri të ndiheshim si në shtëpi*. Na çoi në klasat tona në Shkollën e së Dieles; u ul me ne; i çoi fëmijët te klasat e tyre. Në përfundim të mbledhjes, *ai na ftoi t'i shkonim për drekë të mërkurën*. Ne shkuam. Misionarët qenë aty dhe pesë javë më vonë ne u pagëzuam.

Kur u pagëzuam, peshkopi që aty dhe, kur u veshëm, ai na mori mua dhe bashkëshorten time për dore dhe tha: "Vëllai dhe Motra Romni, *dëshiroj t'ju uroj mirëseardhjen në Kishë dhe t'ju zgjas dorën e shoqërimin*. Tani, Vëllai Romni, secili ka diçka për të bërë në këtë Kishë. Ne kemi një përgjegjësi për ty; do t'ju vëmë përgjegjës për librat e himneve. Motra Romni, do t'ju bëjmë ndihmësekretare të Fillores. Vëllai Romni, mbledhja e priftërisë fillon në orën tetë të dielën në mëngjes; Shkolla e së Dieles në dhjetë; dhe mbledhja e sakramentit në gjashtë. Do të dëshironim të ishe këtu pesëmbëdhjetë minuta më herët që të kujdesesh që të gjithë librat e himneve të jenë nëpër vende. A do të jesh këtu?" Nuk dija se ç'të bëja tjetër përveçse të thoshja po. Kisha thënë po për pesë javë.

Një ditë të ftohtë dimri, kur një stuhi dëbore po frynte, çava borën bashkë me djalin tim të vogël. Ne ishim krejt vetëm në shtëpinë e mbledhjeve duke shpërndarë librat e himneve dhe ndalova e thashë: "Xho, çfarë problemi ke? Ja ku je, me doktoratë për kimi dhe po shpërndan libra himnesh, pasi ke ecur nëpër një stuhi si kjo." E bëra, por jo shumë kohë më vonë fillova një punë tjetër.

Pastaj, me lotët që i rridhnin nëpër faqe, pasi kishte folur për vajtjen në tempull tre muaj më parë, ai tha: "Është peshkopi filan fisteku. Dua t'i shpreh vlerësimin tim për të që më dha një detyrë ditën kur u pagëzova – një detyrë në përpjestim me aftësinë time." (Gordon B. Hinckley, Seminar for Regional Representatives of the Twelve, 4 tetor 1973, f. 6–7. Kursivet shtuar.)

(43-27) Mesazhi "Ju Keni Përkatësi" Duhet t'u Jepet të Gjithëve

"Epo, ka shumë për t'u bërë. Ka vëllazëri dhe shoqëri, dhe dashuri, dhe mirëseardhje për t'i dhënë. Më lejoni t'i përmend anëtarët e rinj dhe njerëzit më pak aktivë. Kur i pashë njerëzit tek vinin në Kishë, ... mendova për shëmbëlltyrën e mbjellësit. Pati një pjesë të farës, siç e dini, që u fishk sepse s'kishte rrënjë. Këta njerëz të mrekullueshëm shpesh ... kanë nevojë që spiranca e besimit të tyre të zhytet më thellë. Ata kanë nevojë ta dinë se i përkasin diçkaje dhe dikujt që do të zërë vendin e asaj që ata kanë braktisur, shoqërimet dhe miqësitë që kanë lënë pas. ...

Më lejoni vetëm të përmend atë që na tha një e sapokthyer në besim në Angli, me anë të një letre. 'Ti ndihesh sikur nuk do të jesh më kurrë e vetme', shkroi ajo. Dhe ajo kurrë më nuk ka pse të jetë e vetme në këtë Kishë sepse ajo është bërë, ashtu si Pali u shkroi efesianëve, 'bashkëqytetar[e e] shenjtorëve dhe pjestar[e e] familjes së Perëndisë'. (Efesianëve 2:19.)" (Hanks, *The Gift of Self*, f. 105–107.)

Anëtarët e Kishës Kanë Besëlidhur të Mbajnë Barrat e Njëri-Tjetrit

Shpesh herë ka nga ata që kanë idenë se nuk ka vërtet rëndësi nëse ata shoqërohen me të tjerë. "Në fund të fundit", thonë ata, "unë jam thjesht një njeri. Nëse jam miqësor apo jo, nuk ka rëndësi." Sa të rëndësishëm jeni ju për forcën e Kishës? (Shih Mosia 18:8, 9.) Çfarë do

të thotë të “mbani barrat e njëri-tjetrit” dhe të “ngushëlloni ata që kanë nevojë të ngushëllohen”?

Merreni parasysh këtë bashkëbisedim. Vini re disa nga përgjigjet që duhet të jeni të përgatitur për t’i dhënë, ndërsa përpqeni fort të mbani barrat e njerëzve rreth jush dhe t’u zgjasni atyre dorën e shoqërisë.

I Kthyeri i Ri në Besim

Misionarët na theksuan faktin se Kisha e Jezu Krishtit sot në gjendjen e saj të rivendosur ka të njëjtin organizim si kisha e Jezu Krishtit në kohën e apostujve të hershëm. Nuk e vë në dyshim këtë pohim. Ajo çfarë dua të kuptoj është se përse është e nevojshme kjo.

Udhëheqësi i Priftërisë

Ndërkohë që është e vërtetë që Kisha sot ka të njëjtat detyra që ekzistonin në kishën e Jezu Krishtit në kohën e apostujve, ky fakt i vetëm nuk është ajo çfarë e bën Kishën të vërtetë, të fuqishme, apo të dallueshme. Rëndësia e këtyre detyrave u theksua nga apostulli Pal. Lexoni Efesianëve 4:11–16.

Ju do të shihni në këtë letër qëllimet vijuese të këtyre detyrave:

1. Përsosja e shenjtoreve
2. Puna e shërbesës
3. Lartësimi (ose ngritja) e trupit të Krishtit (anëtarët e kishës së Krishtit)

Këto detyra në priftëri do të mbeteshin derisa “të arri[nim] të gjithë te uniteti i besimit ... te një njeri i përsosur”. Shkalla e asaj përsosmërie do të ishte “në masën e shtatit të plotësisë së Krishtit” ose gjendja dhe lavdia që gëzon Krishti.

I Kthyeri i Ri në Besim

Mendoj se ajo që po përpqem të kuptoj, është mënyra se si këto detyra u shërbejnë atyre qëllimeve.

Udhëheqësi i Priftërisë

Le ta shohim nëse mund ta shpjgoj këtë. Të gjitha detyrat në priftëri rrjedhin nga Priftëria Melkizedeke. Detyrat, me fjalë të tjera, janë plotësuese për vetë priftërinë. Qëllimi i detyrës është të ndihmojë ta sjellë

njeriun në gjendjen e perëndishmërisë, përsosjes dhe unitetit me Krishtin.

I Kthyeri i Ri në Besim

Në ç’mënyrë e bën këtë një detyrë?

Udhëheqësi i Priftërisë

Detyrat ekzistojnë në priftëri për të kryer këto funksione:

1. Për të predikuar ungjillin dhe për të administruar ordinancat e shpëtimit
2. Për të kryesuar në bashkësitë e shenjtoreve
3. Për t’iu siguruar shenjtoreve, nëpërmjet zbulesës, bekime dhe prejardhjen patriarkale.

Me anë të zbulesës së ditëve të mëvonshme, Zoti i ka përcaktuar gjerësisht funksionet e detyrave në priftëri me anë të këtyre emërtimeve:

1. Ata që udhëtojnë për të dhënë mësim ungjillin, quhen shërbestarë udhëtues. Shembuj do të ishin Të Shtatëdhjetët dhe Apostujt. (Shih DeB 107:33, 97.)
2. Ata që kryesojnë ose drejtojnë punët e bashkësive në degë, lagje, kunje, ose distrikte, quhen shërbestarë që qëndrojnë. Shembuj janë dhjakët, mësuesit, priftërinjtë dhe pleqtë. (Shih DeB 84:111.)
3. Ata që caktohen me anë të zbulesës që të japin bekime patriarkale, quhen shërbestarë ungjilltarë. (Shih DeB 107:39.)

I Kthyeri i Ri në Besim

Nuk jam i sigurt nëse i kuptoj ndryshimet mes këtyre emërtimeve.

Udhëheqësi i Priftërisë

Le të shohim nëse mund ta shpjgoj ndryshimin duke e zbatuar funksionin e tyre për një model të zakonshëm në Kishë sot.

Kurdoherë që ne paraqesim ungjillin, në çfarëdo zone në botë, krijohet një mision. Qëllimi i një misioni është t’u japë mësim ungjillin e Jezu Krishtit “të huaj[ve a] bujtës[ve]”, apo joanëtarëve të mbretërisë së Perëndisë.

Cilët e paraqesin ungjillin në zona të ndryshme të botës? Kjo bëhet nga Apostuj, Të Shtatëdhjetë dhe pleq që quhen misionarë.

Kur vendoset forcë e mjaftueshme e priftërisë në një mision, me anë të pagëzimeve të të kthyerve në besim, atëherë, nën drejtimin e profetit të Perëndisë, krijohet një kunj. Kunjet krijohen për të përsosur shenjtorët. Kjo bëhet duke administruar ordinancat e shpëtimit dhe duke dhënë mësim parimet e ungjillit. Cilët i administrojnë këto ordinanca dhe e kryejnë mësimdhënien? Kjo bëhet nga dhjakë, mësues, priftërinj dhe pleq – me fjalë të tjera, shërbestarë që qëndrojnë. Ne i shohim shembujt e punës së tyre si në degë edhe në kunjë, në administrimin e sakramentit, mësimdhënien e orëve mësimore, mësimin e shtëpisë dhe përgjegjësi të tjera kryesuese të tilla si kryesimi në kuorumet e priftërisë.

I Kthyeri i Ri në Besim

E kuptoj. Ju përmendët një tjetër detyrë në shërbesë – një ungjilltar, kështu më duket.

Udhëheqësi i Priftërisë

Po, detyra e një shërbestari ungjilltar. (Shih DeB 107:39.)

I Kthyeri i Ri në Besim

A është kjo si një ungjilltar në kisha të tjera?

Udhëheqësi i Priftërisë

Jo, një shërbestar ungjilltar është një patriark. Profeti Jozef Smith tha se “duhet të ketë një Patriark për të përfituar brezat e ardhshëm të shenjtorëve, siç qe me Jakobin që u dha bekim patriarkal bijve të tij”. (*Mësimet*, f. 145.) Do të ketë një kohë të përshtatshme kur ju do ta doni një bekim të tillë, që në fjalët e një prej profetëve përmban “paragrafë nga mundësitë tuaja të përjetshme”. (Lee, *Stand Ye in Holy Places*, f. 117.)

Tani le të kthehemi te ajo çfarë tha Pali në tekst: që Perëndia i dha “disa si apostuj, të tjerë si profetë [shërbestarë udhëtues], të tjerë si ungjilltarë [shërbestarë ungjilltarë]; dhe të tjerë si barinj e mësues [shërbestarë që qëndrojnë]” me qëllim për 1) përsosjen e shenjtorëve; 2) veprën e shërbimit; 3) ndërtimin apo

forcimin e kishës së Perëndisë, derisa të arrijmë një gjëndje përsosmërie dhe të bëhemi si Jezu Krishti.

I Kthyeri i Ri në Besim

Me fjalë të tjera, të gjitha këto detyra funksionojnë prej priftërisë për një përgjegjësi të veçantë në shërbesë.

Udhëheqësi i Priftërisë

Po, dhe për shkak të detyrave të shumta në Kishë dhe të faktit se Perëndia u ka dhuruar fëmijëve të Tij dhurata dhe talente të ndryshme për t’i kryer këto funksione të posaçme, këto detyra janë të gjitha thelbësore. Pali e tregoi këtë duke i krahasuar detyrat e kishës me një trup njerëzor, duke shtuar se syri nuk mund t’i thotë një gjymtyrë tjetër të trupit: “Unë nuk kam nevojë për ty” ose “Unë jam më i madh se ty”. Të gjitha janë të rëndësishme për këtë organizëm të gjallë e të bashkuar, pasi anëtarët e kishës duhet të jenë si një i vetëm. (Shih 1 Korintasve 12:14–31.) Kështu, këto detyra “janë dhe do të jenë gjithmonë në Kishën e vërtetë të Krishtit për aq kohë sa të qëndrojë toka”. (Delbert L. Stapley në *CR*, prill 1958, f. 116.)

I Kthyeri i Ri në Besim

E kuptoj tani! I gjithë qëllimi i Kishës – programet dhe organizatat e saj – është që të ndihmojë për të bekuar jetën e njerëzve.

Udhëheqësi i Priftërisë

Ashtu është. Çfarë do të thotë ky koncept për ty?

I Kthyeri i Ri në Besim

Mirë, tani që jam anëtar i kishës së Krishtit, unë kam përgjegjësinë të shërbej kur thirrem.

Udhëheqësi i Priftërisë

Kaq është e gjitha?

I Kthyeri i Ri në Besim

Jo. Mendoj se kam gjithashtu përgjegjësinë që t’i jap shoqëri çdo njeriu që takoj, që ta bëj ta ndiejë se ai është një pjesë e kishës së Krishtit.

Udhëheqësi i Priftërisë

Kjo është plotësisht e drejtë. Ne të gjithë kemi besëlidhur të japim shoqëri dhe ta duam njëri-tjetrin. Uniteti nuk mund të arrihet në ndonjë mënyrë tjetër.

Çfarë Kuptimi do të Mund të Kishte Kjo për Ju?

A mund ta shihni se sa e rëndësishme është Kisha? A mund ta shihni se sa i rëndësishëm jeni ju?

A e kuptoni se përse është organizuar Kisha? A mund ta kuptoni se përse çdo anëtar është i rëndësishëm në suksesin e së tërës? (Shih DeB 38:27.)

A mund të vendosni në vetë jetën tuaj që të përpiqeni fort t'u mbani barrat dhe t'u ofroni shoqëri njerëzve rreth jush, dhe të përpiqeni fort të jeni një me shenjtorët?

A mund të përpiqeni fort që të bëni një përpjekje të veçantë për ta bërë dikë të ndihet i mirëpritur dhe pjesë e kishës së Krishtit? Ai ishte mesazhi i Palit për efesianët dhe është mesazhi i tij për ju.

44

“Bëhu Shembull për Besimtarët”

Tema

Rinia shenjto e ditëve të mëvonshme është ruajtur për këtë kohë, në mënyrë që forca e saj shpirtërore dhe shembulli si besimtarë të mund t'i luftojë forcat dhe doktrinat e së ligës.

Një Letër nga Pali për Shenjtorët në Filipi të Maqedonisë

2:19–30

Udha e Shpëtimit

Shkruar Ndërkohë që Ishte në Arrest në Romë, rreth vitit 63 Ps.K. (Filipianëve)

3:1–21

“Qëndroni Kështu në Zotin”

Filipianëve

4:1–9

Përvojat e Palit në Dhënie Mësim për Krishtin

1:1–26

Pali Falënderon për Ndhimën

Jini të një Shpirti dhe të një Mendjeje

4:10–23

1:27–30; 2:1–4

Letra e Parë e Palit drejtuar Timoteut

Barazia e Atit dhe Birit

Shkruar nga Maqedonia për në Efes rreth vitit 66 Ps.K. (1 Timoteut)

2:5–8

1 Timoteut

Gjithë Njerëzit do të Përkulen dhe do të Rrëfejnë për Krishtin

Jep Mësim Vetëm Doktrinën e Vërtetë

2:9–11

1:1–11

“Punoni për Shpëtimin Tuaj”

Krishti Erdhi të Shpëtonte Mëkatarët që Pendohen

2:12–18

1:12–17

Misioni i Timoteut dhe Epafroditit

Përgjegjësia e Timoteut

1:18–20

Lutjet e Falënderimit Janë të Pëlqyera për Shpëtimtarin Tonë

2:1–8

Sjellja e Grave në Shërbesat e Adhurimit

2:9–15

Kërkesat për një Peshkop

3:1–7

Përshkrimi i një Dhjaku të Denjë

3:8–13

Misteri i Perëndishmërisë

3:14–16

Shenjat e Braktisjes së Ditëve të Mëvonshme

4:1–11

“Bëhu Shembull për Besimtarët”

4:12–16

Shenjtorët Urdhërohen të Kujdesen për të Varfrit e Tyre të Denjë

5:1–16

Përgjegjësia e Pleqve

5:17–25

Shërbëtorët Duhet të Respektojnë Zotërinjtë e Tyre

6:1, 2

Mësime të Fuqishme mbi Pasurinë

6:3–10

Timoteut – Lufto Luftën e Drejtë

6:11–21

Hyrje

“Ishte koha më e mirë, ishte koha më e keqe, ishte periudha e urtësisë, ishte periudha e marrëzisë, ishte epoka e besimit, ishte epoka e mosbesimit, ishte stina e Dritës, ishte stina e Errësirës, ishte pranvera e shpresës, ishte dimri i dëshpërimit, ne kishim gjithçka para nesh, ne s’kishim asgjë para nesh, ne të gjithë po shkonim drejt e në Qiell, ne të gjithë po shkonim drejt e në të kundërtën. ...” (Charles Dickens, *A Tale of Two Cities*, f. 3.)

Kështu fillon tregimi në rrëfenjën klasike të Dikensit për Revolucionin Francez; sërish, ai mund të kishte qenë duke shkruar fare mirë për pjesën e fundit të shekullit të njëzetë, kaq me vend është përshkrimi i tij. Zhvillimet madhështore në shkencë dhe teknologji kanë krijuar një qytetërim të pashoq ndryshe nga periudhat e së shkuarës. Përsëri, problemet morale bazë të njerëzimit janë përkeqësuar. Njerëzit janë më të përqendruar te vetja dhe më zemërgurë ndaj gjërave shpirtërore, ndaj mëmësisë dhe gëzimeve të jetës familjare. Plotësimi, kënaqësia dhe zotërimet duket të jenë një synim mbizotërues i shumë njerëzve.

Pali ngriti një zë paralajmërimi për brezin tonë:

“Dhe Fryma e thotë shkoqur se në kohët e fundit disa do ta mohojnë besimin, duke u vënë veshin frymëve gënjeshtare dhe doktrinave të demonëve”. (1 Timoteut 4:1.)

Përsëri, një rreze e ndritshme shprese mbetet – te ju, rinia e Sionit. Ju u përgatitët dhe u ruajtët nga Zoti që të vini në këtë kohë për të treguar, me shembullin tuaj, bekimet e të jetuarit të një jete të perëndishme; për t’i paraqitur një mesazh shprese një brezi të dëshpërimit.

Pali në Romë: Ndërtimi i Kauzës së Mësuesit

Duke iu drejtuar të drejtave të tij të qytetarisë romake, Palin e sollën në Romë për t’u gjykuar përpara gjykatës së Neronit. Atje, në një banesë të marrë me qira pranë Pallatit Imperial në kodrën Palatine dhe për dy vite të tëra, Pali u kufizua në arrest shtëpie. Cilado qofshin shkaqet që kishin armiqtë e tij duke këmbëngulur për t’ia vonuar gjykimin, apo nëse kishte shkaqe të ligjshme për pritjen, Pali i përdori ato vite për të ndërtuar në Romë kauzën e Mësuesit. Atë e ruanin ditë e natë një varg ushtarësh, shumë prej të cilëve, bashkë me të tjerë nga familja mbretërore, u bindën nga besimi

i qëndrueshëm dhe përpjekjet e Palit për t'i bindur se Jezusi ishte vërtet Zoti dhe Shëlbuesi të cilit ata duhej t'i shërbenin. Predikimi i tij në ato vite ishte i pandërprerë dhe letrat e tij për kishën nuk reshtën kurrë.

Në letrën e tij të fundit nga Roma, drejtuar shenjtorëve në Filipi, Pali dha nxitje dhe besim për qëndrueshmëri në kauzën. Ai u pohoi filipianëve se kishte mësuar të kënaqej në të gjitha kushtet ndaj të cilave mund të nënshtrrohej. Ai i këshilloi të kërkonin çdo gjë të mirë e të dobishme që mund të kishte bota dhe u premtoi si shpërblimin e tyre për besnikërinë “paq[en] e Perëndisë, që ia tejkalon çdo zgjuarësi”. (Filipianëve 4:7.)

Kur më në fund çështja e Palit u dëgjua, kemi arsye të besojmë se ai u shfajësua dhe u lirua. Më pas ai udhëtoi, ndoshta në Filipi për të pushuar, pastaj në Efes për të forcuar kishën dhe ndoshta, madje deri në Spanjë, përpara kthimit të tij në Efes dhe, përfundimisht, në Maqedoni. Ndoshta që prej Maqedonisë që ai ia shkroi letrën e parë Timoteut.

Tani ju do të studioni Filipianëve dhe gjithashtu 1 Timoteut ku Pali e porositi Timoteun për shumë gjëra, profetizoi për doktrinën e demonëve që mund të shkatërrojnë besimin e shenjtorëve, dhe e nxiti Timoteun të “bëh[ej] shembull për besimtarët”. (1 Timoteut 4:12.)

Lexojini këto fragmente me kujdes dhe meditonini për mesazhin që përmbajnë.

Përpara se të vazhdoni, lexojini të gjitha referencat e shkrimeve të shenjta në bllokun e leximit.

Komente Shpjeguese

Filipia

Letra drejtuar Filipianëve: Miqësia, Mirëbesimi dhe Gëzimi

(44-1) Është një Shembull Klasik i Autobiografisë Shpirtërore

“Kjo është një letër miqësie, plot me dashuri, mirëbesim, këshilla të mira dhe gëzim. Është më e lumtura nga shkrimet e shën Palit, sepse filipianët ishin më të dashurit nga fëmijët e tij në besim. ...

... Është një shembull klasik i autobiografisë shpirtërore. ... Filipianëve zbulon burimin e paqes dhe të forcës së tij të brendshme. Na pohon neve meditimet në burg të shën Palit dhe komunikimin me Mësuesin e tij. Ne vështrojmë shpirtin e tij tek piqet gjatë orëve të vjeshtës kur durimi përmbushi te ai veprën e tij të përkryer.” (Dummelow, *A Commentary on the Holy Bible*, f. 969.)

(44-2) Vendi dhe Data e Shkrimit

Kjo letër ishte ndoshta letra e fundit që shkroi Pali gjatë burgimit të tij të parë në Romë. Letra u dërgua dikur rreth vitit 63 Ps.K..

(44-3) Informacion për Rrethanat

Pali udhëtoi për në vendin e Maqedonisë pasi natën mori një vegim të veçantë ku pa një burrë që i tha: “Kalo në Maqedoni dhe na ndihmo”. (Veprat e Apostujve 16:9.) Filipia, të cilin Lluka e përshkruan te Veprat e Apostujve si “qyteti i parë i asaj ane të Maqedonisë” (Veprat e Apostujve 16:12), ishte qyteti i parë në kontinentin evropian që mori ungjillin. Lidia, një “tregtare të purpurtash” dhe familja e saj qenë të kthyerit e parë në besim prej Palit në Filipi (Veprat e Apostujve 16:14, 15). Pali i përdori fuqitë e tij të priftërisë për të larguar një frymë nga një e re, veprim për të cilin Palin dhe Silën i përndoqën, i flakën në burg, i rrahën me kamxhik dhe i futën në pjesën më të brendshme të burgut. Përndjekja vazhdoi derisa gjykatësit mësuan për qytetarinë romake të dy burrave, kohë pas së cilës iu kërkuan Palit dhe Silës që të largohen nga qyteti (Veprat e Apostujve 16:39).

Qyteti i Filipisë ndodhej në Maqedoninë lindore, në rrëzë të malit Pangaeus, në rrugën Egnatia nga lindja në perëndim, që lidhte Romën dhe Azinë. Mes kohës kur Pali predikoi së pari në qytet dhe shkrimet të Filipianëve, kishin kaluar afërsisht dhjetë vjet. Lajmi për burgosjen në Romë të Palit mund të ketë qenë shkaku që shenjtorët filipianë ta kujtonin sërish Palin. Ciladoqoftë arsyeja, ata dërguan një dhuratë, të mbartur nga një anëtar i degës, emri i të cilit ishte Epafrodit. Duket se qëllimi i tyre ishte që Epafroditi të qëndronte me Palin dhe ta ndihmonte atë në çfarëdo mënyre të mundshme.

Ka mundësi që Epafroditi t'i ketë sjellë një letër Palit që tregonte me hollësi situatën e çështjeve mes

shenjtoreve. Nga letra e Palit drejtuar Filipianëve duket se anëtarët ishin ende të vendosur në besimin e tyre të Zoti Jezus. Nuk duket se ndonjë përçarje e madhe apo herezi, gabim madhor doktrine apo praktike të ketë qenë shkaku i letrës së Palit. Qartazi, letra nuk është një letër qortimi të rëndë. Edhe përmendja e kërkesave ligjore të judaistëve vërtet që mund të jetë shkruar thjesht për të tërhequr vëmendjen ndaj një kërcënimi të mundshëm dhe jo konkret për shenjtoret. Kur Epafroditi vendosi të kthehej në shtëpi, Pali e dërgoi me të letrën drejtuar filipianëve.

(44-4) Kontribute të Rëndësishme

Ashtu si Filemonit, letra drejtuar Filipianëve është një nga letrat më personale të Palit. “Filipianëve nuk është një tezë e fuqishme, që të tundë tokën ose të shërbejë si një tabelë rrugore drejt Krishtërit, por është një shprehje e ëmbël dhe e zgjedhur në të cilën janë endur një numër doktrinash të ungjillit. Dhe Bibla jonë është pasuruar shumë nga prania e saj aty.” (McConkie, *DNTC*, 2:525.)

Kjo letër përshkruan besimin ngadhënjës të Palit. Ajo tregon zotimin e tij tërësor ndaj Jezu Krishtit. Dhe duket qartë nga letra, ashtu siç është kaq e dallueshme nga shkrimet e tij të tjera, se Pali është i zellshëm në kryerjen e porosisë së tij për të predikuar. Në të Pali shpall këtë lajm të mirë të ungjillit, lajmet e gëzuara të besimit dhe ekzaltimit në dhe nëpërmjet Shpëtimtarit, Jezu Krishtit.

(44-5) Filipianëve 1:19. Çfarë Është “Frym[a e] Jezu Krishtit”?

Shih DeB 84:46, 47 dhe Moroni 7:16, 18.

(44-6) Filipianëve 2:5–8. Mbi Barazinë dhe Natyrën e Atit dhe të Birit

“Ku, atëherë, gjendet barazia e Zotit tonë me Perëndinë e tij dhe Perëndinë tonë? A nuk është në atë që Jezusi, tani i kurorëzuar vetë me ekzaltim, ka marrë nga Ati gjithë diturinë, gjithë të vërtetën, gjithë urtësinë dhe gjithë fuqinë? A nuk është në të njëjtin kuptim se të gjithë bijtë e Perëndisë, si bashkëtrashëgimtarë me Krishtin, do të marrin gjithçka që Ati ka? (D. & B. 76:54–60; 84:38; 132:20.) A nuk është që, duke ecur në gjurmët e Atit, ata që pranohen si bijtë e tij marrin

ekzaltim të tyrin?” [Shih *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, f. 347–348.] (McConkie, *DNTC*, 2:531.)

(44-7) Filipianëve 2:12. “Punoni për Shpëtimin Tuaj me Frikë e me Dridhje”

“Një doktrinë e shquar e Kishës është se çdo individ mban përgjegjësinë që të punojë për shpëtimin e vet dhe se shpëtimi është një proces zhvillimi të përshkallëzuar. Kisha nuk e pranon doktrinën se një besim te Jezu Krishti, thjesht i mërmëritur, është gjithçka që është e nevojshme. Një njeri mund të thotë se beson, por nëse ai nuk bën asgjë për ta bërë atë besim apo fe një fuqi lëvizëse për të bërë, për të përmbushur, për të prodhuar rritje shpirtërore, deklarimi i tij nuk do t’i sjellë dobi. ‘Punoni për shpëtimin tuaj’ është një nxitje për të treguar me anë të veprimtarisë, me anë të përpjekjes së matur e të bindur, vërtetësinë e besimit. Por kjo duhet bërë me një vetëdije se varësia e plotë te vetja mund të prodhojë krenari dhe dobësi që do të sjellin dështim. Me ‘frikë e me dridhje’ ne duhet të kërkojmë forcën dhe hirin e Perëndisë për frymëzim që të sigurojmë fitoren përfundimtare.

Të punosh për shpëtimin tënd nuk është të qëndrosh me nge duke ëndërruar e dëshiruar me zjarr që Perëndia mrekullisht të hedhë bekime bujare në prehrin tënd. Kjo është të kryesh përditë, çdo orë, çdo çast, po të jetë e nevojshme, detyrën e tanishme që ke në dorë, dhe të vazhdosësh gëzueshëm me një sjellje të tillë ndërsa vitet shkojnë e vijnë, duke lënë frytet e veprave të tilla ose për vete ose për të tjerët, që të marrin dhurata ashtu si mund ta përcaktojë një Atë i drejtë dhe mirëbërës.” (David O. McKay në *CR*, prill 1957, f. 7.)

(44-8) Filipianëve 3:2. Çfarë Donte të Thoshte Pali kur Tha: “Ruhuni nga Qentë, Ruhuni nga Punëtorët e Këqij, Ruhuni nga të Prerët”?

Pali po sulmonte judaistët – ata të krishterë judenj që kërkonin bindje të plotë ndaj ligjit të Moisiut si një kusht për shpëtim. Ai përdori fjalën *qenër* për të nënkuptuar se ata ishin të papastër dhe mëkatarë. Përdorimi i tij i fjalëve *punëtorë të këqij* tregon ata që mendonin se ishin të drejtë dhe në fakt nuk ishin. Me sarkazëm ai përdori fjalët *të prerët*, që do të thotë “gjymtim”, në vend të fjalës *rrethprerje*, që është mbiemri normal i përdorur për t’i përkufizuar judenjtë.

(44-9) Filipianëve 3:15. A po Sugjeronte Pali që Shenjtorët Ishin të Përsosur?

“Kur ata apostuj u shkruan letra anëtarëve të Kishës, iu drejtuan atyre si shenjtorë. Një shenjtor nuk është domosdoshmërisht një njeri që është i përsosur, por ai është një njeri që përpiqet fort për përsosmërinë – dikush që përpiqet t’i kapërcejë ato të meta dhe dobësi që e largojnë nga Perëndia. Një shenjtor i vërtetë do të kërkojë ta ndryshojë mënyrën e tij të jetesës që t’u përputhet më mirë mënyrave të Zotit.

Është e vërtetë që secili prej nesh ka papërsosmëri për të kapërcyer. Jeta është një varg i vazhdueshëm sfidash dhe sprovash. Megjithatë, ne asnjëherë nuk duhet të mos ia arrijmë të përpiqemi fort për atë përsosje të jetës që mund të na sjellë më afër në harmoni me Perëndinë.” (Theodore M. Burton në *CR*, tetor 1973, f. 151.)

(44-10) Filipianëve 4:14. Në ç’Mënyrë Shenjtorët Filipianë “Morë[n] Pjesë në Pikëllimin” e Palit?

Fjala është përdorur në kuptimin e “ndarjes me të tjerët”.

Kështu, këtu Pali e kishte fjalën për dhuratat me vlerë materiale që shenjtorët kishin ndarë me Palin.

Letra e Parë Drejtuar Timoteut

(44-11) Ji i Vërtetë në Besimin Tënd

Kujdesi i duhur ndaj kishës prej Timoteut dhe udhëheqësve të tjerë të caktuar është tema qendrore e kësaj letrë. Pali e nxiti Timoteun të japë mësim vetëm doktrinën e vërtetë të mbretërisë, të mbajë besimin, të lutet me zell dhe të ecë në gjithë shenjtërinë. Letra e Palit e sfidon Timoteun dhe, lidhur me këtë çështje, të gjithë udhëheqësit e tjerë të priftërisë, që të jenë të vërtetë në atë çfarë u është mirëbesuar në shërbesë.

Një traditë e vjetër thotë se letra u shkrua nga Laodicea; megjithatë, ekziston mundësia që të jetë shkruar nga Maqedonia. Cilido qoftë vendi i shkrimit, duket të jetë shkruar gjatë kohës mes burgimit të parë dhe të dytë të Palit në Romë. Viti ishte afërsisht 66 Ps.K..

Burgu në Filipi

(44-12) Informacion për Rrethanat

Në kohën kur Timoteu e mori këtë letër, ai që udhëheqës priftërie në kishë në Efes dhe kishte përgjegjësi të mëdha drejtuese. Ai ishte udhëheqës kishte me vlerë të provuar, të cilin Pali e vlerësonte shumë. Pali e kishte lënë Timoteun të kishte në ngarkim kishën në Efes dhe që të bindte anëtarësinë që t’u përmbaheshin parimeve të ungjillit. Me shumë gjasë, disa nga anëtarët e spikatur ishin më të moshuar se Timoteu dhe patën vështirësi ta praninin autoritetin e më të riut. Kjo duket të ketë qenë arsyeja kryesore pse Pali ia dërgoi Timoteut këtë letër.

(44-13) Kontribute të Rëndësishme

Administrimi i kishës, kryerja e ndërgjegjshme e detyrave, mësimdhënia e doktrinës së saktë, sjellja besnike e një shërbëtori të caktuar në kishën e Krishtit – këto janë disa nga çështjet për të cilat shkruhet në letrën e parë të Palit drejtuar Timoteut. Në tekst gërshetohen disa nga referencat për Jezu Krishtin, për shpëtimin, për braktisjen e madhe të ditëve të mëvonshme dhe për domosdoshmërinë e bindjes ndaj parimeve të ungjillit.

(44-14) 1 Timoteut 1:4; 4:7. Çfarë Ishin Përrallat dhe Gjenealogjitë që s’Kanë të Sosur?

“Judenjtë i kishin ruajtur me përpikëri tabelat e tyre gjenealogjike, deri në lindjen e Krishtit ... por neve na tregohet se Herodi i shkatërroi regjistrat publikë: ai, duke qenë idumean, ishte ziliqar për origjinën fisnike të judenjve: dhe që askush të mos mund të ishte në gjendje ta qortonte për prejardhjen e tij, ai urdhëroi të digjeshin tabelat gjenealogjike, të cilat mbaheshin në arkiva në tempull. ... Që nga kjo kohë judenjtë mund t’iu referoheshin gjenealogjive të tyre vetëm sipas *kujtesës*, ose prej atyre tabelave jo të plota që ishin ruajtur në duar private; dhe të nxirrje një linjë familjare të rregullt prej tyre, duhet të ketë qenë *e pafund* dhe e pasigurt. Ka mundësi që apostulli ta ketë fjalën për këtë; dua të them, për punën e pafund dhe të padobishme që duhet të krijojë përpjekja për t’i hartuar këto gjenealogji; duke qenë se tabelat e mirëfillta ishin shkatërruar.”

Kështu që mund të arrijmë fare mirë në përfundimin se denoncimi i Palit që kundrejt gjenealogjive të dyshimta dhe të rreme, që ishin ngatërruar për qëllime të

papërshtatshme.” (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 1:214–215.)

Pali gjithashtu mund ta ketë pasur fjalën për prirjen e judenjve për t’u krenuar me paraardhësit e tyre dhe me besimin se prejardhja gjenealogjike ishte provë e favorizimit prej Perëndisë (Gjoni 8:37–45). Kjo, thotë Pali, është një përrallë. Favorizimi nga Perëndia jepet në bazë të drejtësisë, jo të prejardhjes.

(44-15) 1 Timoteut 3:3. Çfarë Është “Fitimi i Ndyrë” [sipas variantit anglisht]?

“Tani, e gjithë paraja nuk është fitim i pandershëm – e gjithë paraja nuk është e ndyrë. Ka para të pastra – para të pastra me të cilat të blesh ushqim, veshje, strehim e gjëra të tjera të nevojshme dhe me të cilat të kontribuosh drejt ndërtimit të mbretërisë së Perëndisë.

Paraja e pastër është ajo [pagesë] e marrë për një ditë të plotë pune të ndershme. Është ajo pagesë e arsyeshme për shërbim besnik. Është ai fitim i ndershëm nga tregtimi i mallrave, artikujve ose shërbimeve. Është ajo e ardhur që merret nga marrëdhëniet tregtare ku përfitojnë të gjitha palët.

Fitimi i ndyrë është paraja e gjakut; ajo që fitohet me anë të vjedhjes dhe grabitjes. Është ajo që fitohet nëpërmjet kumarit ose funksionimit të bizneseve të kumarit. Fitimi i ndyrë është ai që merret nëpërmjet mëkatit ose veprimeve mëkatore dhe që vjen nga trajtimi i pijeve alkoolike, birrës, lëndëve narkotike dhe atyre gjërave të tjera të shumta që nuk janë të pëlqyeshme në sytë e Zotit. Fitimi i ndyrë është ajo para që vjen nga mitmarrja dhe nga shfrytëzimi.

Paraja nga kompromisi është e ndyrë, paraja nga ryshfeti është e papastër, përfitimet dhe përqindjet që rrjedhin nga shitja e mallrave pa vlerë, janë të ndotura ashtu siç është paraja që rrjedh nga mashtrime të tjera, çmime të tepruara, shtypje ndaj të varfërve dhe shpërblim që nuk është fituar plotësisht. E ndiej fuqishëm se njerëzit që pranojnë pagën ose rrogën dhe nuk japin kohë, energji, përkushtim dhe shërbim të barabartë, po marrin para që nuk janë të pastra. Sigurisht, ata që kryejnë aktivitetet në fushat e ndaluara janë marrës të fitimit të ndyrë.” (Spencer W. Kimball në *CR*, tetor 1953, f. 52.)

(44-16) 1 Timoteut 3:6. Përse Pali Thotë se një Peshkop nuk Duhet të Jetë i Posakthyer në Besim?

Pali përdori fjalën *neophyton* për t’iu referuar dikujt që është i posakthyer në besim. Kjo fjalë përbëhet nga *neos*, “i ri, i sapolindur” dhe *phyow*, që në diatezën pësore do të thotë “të lindesh, të burosh, të rritesh”, duke shprehur kështu konceptin e një të posakthyeri në besim ose të një të posalinduri. Një peshkop, në veçanti, duhet të jetë një mbajtës priftërie me përvojë.

(44-17) 1 Timoteut 3:12. A Duhet të Jenë Dhjakët të Martuar?

“Ishte gjykimi i Palit se një dhjak në atë kohë duhej të ishte burrë i martuar. Kjo nuk zbatohet për kohën tonë. Kushtet ishin të ndryshme në kohët e Palit. Në atë kohë, një shërbestar nuk konsiderohej i kualifikuar për të marrë pjesë në shërbesë derisa të ishte tridhjetë vjeç. Në këto kushte, dhjakët, mësuesit dhe priftërinjtë ishin burra të pjekur. Nuk është kjo kërkesa sot. Në të gjitha llojet e kishave sot ka shërbestarë që janë nën atë moshë, dhe nuk ka kërkesë në Kishë, në këtë periudhë ungjillore, që një njeri duhet të jetë burrë i pjekur përpara se të mund të marrë pjesë në shërbesë ose të mbajë priftërinë. As nuk ishte ky rregull në kohë shumë të lashta, sepse mësojmë që Noeu ishte vetëm dhjetë vjeç kur iu dha priftëria nën duart e Methuselaut.” [DeB 107:52.] (Smith, *Answers to Gospel Questions*, 1:129.)

(44-18) 1 Timoteut 4:3. “Ndalojnë Martesën”

Meqë jeta e përvetshme mund të arrihet vetëm nëpërmjet martesës çelestiale, Satani bën gjithçka ka fuqi që t’i “ndalojë” burrat e gratë që të martohen. Beqaria, bashkëjetesa jashtë martese, homoseksualiteti, tradhtia bashkëshortore, *aborti* dhe kontrolli i lindjeve janë vetëm disa prej mënyrave të shumta të përdorura për të çoroditur mendjen e njerëzve dhe për të parandaluar krijimin dhe vazhdimin e këtij bashkimi të shenjtë. Sipas fjalëve të Presidentit Harold B. Li: “Kërcënimi më i madh i Satanit sot është të shkatërrojë familjen dhe të përqeshë ligjin e dëlirësisë dhe shenjtërinë e besëlidhjes së martesës”. (*Church News*, 19 gusht 1972, f. 3.)

Pali e dalloi profetikisht këtë problem madhor të “ndal[imit të] martesë[s]” në kohët e mëvonshme dhe

prandaj na ka dhënë paralajmërim të veçantë kundrejt një praktike të tillë braktisëse.

(44-19) 1 Timoteut 4:3–5. A Janë ende në Fuqi Kufizimet sipas Ligjit të Moisiut për Ngrënien e disa Mishrave dhe Ushqimeve?

“Kushdo që urdhëron të hiqet dorë nga mishrat, që njerëzit nuk duhet t’i hanë ato, nuk shugurohet nga Perëndia; Sepse, vini re, *bishat* e fushës dhe shpendët e ajrit, dhe ajo që vjen nga toka, shugurohen për përdorimin e njeriut për ushqim e për veshje dhe që ai të mund të ketë me bollëk.” (D. e B. 49:18–19.)” (Shih edhe DeB 89:12, 13.)

“Perëndia i ka hequr kufizimet sipas Ligjit të Moisiut përse i përket ngrënies së disa mishrave dhe ushqimeve. Ato *tani* janë të pastra (të shenjtëruara, siç ishte); nuk ka më ndonjë ushqim zyrtarisht të papastër ose të ndaluar.” (McConkie, *DNTC*, 3:86.)

(44-20) 1 Timoteut 4:8. A e Dënon Pali Ushtrimin e Trupit?

Renditja e fjalëve, siç është organizuar në Variantin e mbretit Jakob, është e pavend, sepse përçon diçka ndryshe nga ajo që ishte si qëllim. Fjalë për fjalë, në gjuhën greke lexohet: “Ushtrimi i trupit për pak gjë është i dobishëm, por perëndishmëria për të gjitha gjërat është e dobishme”. Kuptimi nuk është se ushtrimi fizik është i pavlerë, por, përkundrazi, se dobishmëria e tij është e kufizuar; është i dobishëm vetëm në disa mënyra. Por perëndishmëria (apo ushtrimi shpirtëror) ka përdorim të pakufizuar; është e dobishme në çdo mënyrë. Ushtrimi fizik i sjell dobi trupit, që do të mbarojë, por perëndishmëria i sjell dobi si trupit edhe shpirtit.

(44-21) 1 Timoteut 5:1–18. Çfarë Parimesh të Mirëqenies Materiale Miratohen nga Pali?

Tri parime të veçanta të mirëqenies jepen mësim nga Pali në këto vargje. Ato janë si më poshtë:

[1.] “Standardet e ungjillit parashikojnë që anëtarët e Kishës duhet të punojnë dhe të mbështesin veten. Kur kjo nuk arrihet, ata duhet të marrin ndihmë materiale nga familja e tyre, përfshirë fëmijët dhe nipërit e mbesat. Vetëm kur këto burime nuk mjaftojnë, justifikohet drejtimi nga vetë Kisha për ndihmë materiale. ...

[2.] Që të kualifikoheshin për ndihmë nga kisha, sipas sistemit të mirëqenies që funksiononte atëherë, vejushat duhej: Të ishin në nevojë; të mos kishin fëmijë ose të afërm që mund t’i mbështesnin ato; të ishin 60 vjeçe: të kishin qenë besnike ndaj bashkëshortëve të tyre; të kishin jetuar ungjillin në përgjithësi, siç tregohej nga fakti i rritjes së fëmijëve, i strehimit të të huajve, i larjes së rrobave të shenjtoreve, i lehtësimit të të munduarve dhe të jetesës së duhur në përgjithësi. Vejushave të reja u jepej këshilla të martoheshin sërish dhe të ngrinin familje.

[3.] Ka momente kur pleqtë, duke harxhuar gjithë kohën e tyre në shërbesë, duhet të marrin ndihmë materiale nga Kisha, veçanërisht për familjet e tyre.” (McConkie, *DNTC*, 3:90–91; shih DeB 75:24.)

(44-22) 1 Timoteut 5:22. “Mos i Vër Duart Askujt me Ngut”

“Vëllezërit duhet të jenë të kalitur, të provuar dhe të gjetur të denjë përpara se të shugurohen dhe të veçohen për të shërbyer në pozicione fuqie dhe ndikimi në Kishë.” (McConkie, *DNTC*, 3:92.)

Çështje për Meditim

T’i Dallojmë dhe t’u Rezistojmë “Doktrinave të Demonëve” që Kërkojnë të Shkatërrojnë Besimin e Shenjtorëve

Në letrën e tij të parë drejtuar Timoteut, Pali paralajmëroi se, në ditët e mëvonshme, disa doktrina braktisëse do të bëheshin kaq të përhapura mes anëtarëve të Kishës saqë do të përbënin një kërcënim tepër serioz për besimin. (1 Timoteut 4:1, 2.) Përsëri sot, anëtarët e Kishës përballen me praktika shoqërore dhe besime të rreme kaq të rënda nga natyra, saqë ata që i përqafojnë ato, mund të humbasin dëshmitë e tyre dhe anëtarësinë e tyre në Kishë e t’u shkaktojnë dëmtim të pandreqshëm brezave të ardhshëm. Nëse ia vini veshin këshillës së dhënë, ju mund të jeni mjetet me anë të të cilave miqtë tuaj mund të shmangin gracka të ngjashme.

Cilat janë disa nga doktrinat e djallit që disa njerëz, madje dhe në Kishë, do të fillonin të besonin?

Pali citon dy “doktrina të demonëve” (1 Timoteut 4:1) si shembuj: Së pari, ndalimi i martesës dhe, së dyti,

urdhërimi i njerëzve që të mos hanë mishra (disa ushqime).

Përjashtimi i listave të gjata me ushqime të ndaluara nga dietat tona sigurisht nuk është aq i rëndësishëm në marrëdhënien tonë me Zotin aq sa e bënin judenjtë e kohës së Palit; megjithatë, sot disa i lejojnë vetes të hamendësojnë atë çfarë ka thënë Zoti dhe supozojnë se Fjala e Urtësisë do të thotë më shumë nga sa ajo do të thotë vërtet.

“Disa njerëz të paqëndrueshëm bëhen me fiksime në lidhje me këtë ligj të shëndetit. Duhet të kuptohet se Fjala e Urtësisë nuk është ungjilli dhe ungjilli nuk është Fjala e Urtësisë. Siç tha Pali: ‘Mbretëria e Perëndisë nuk është të ngrënë dhe të pirët, por drejtësia, paqja dhe gëzimi në Frymën e Shenjtë’. (Romakëve 14:17.)

Për shembull, nuk ka ndalim në Seksionin 89, për ngrënien e bukës së bardhë, përdorimin e miellit të bardhë, sheqerit të bardhë, kakaos, çokollatës, vezëve, qumështit, mishit, ose çfarëdo gjëje tjetër përveç artikujve të klasifikuar në grupet çaj, kafe, duhan dhe pije alkoolike. Në fakt, ata që urdhërojnë se njerëzit nuk duhet të hanë mish, nuk janë shuguruar nga Perëndia, duke qenë se këshilla e tillë renditet nga Pali si një tregues i braktisjes. Perëndia ka krijuar ‘mishra’ thotë ai, ‘që të merren me falënderim nga ata që besojnë dhe e njohin të vërtetën’. (1 Timoteut4:3.)” (Bruce R. McConkie, *Mormon Doctrine*, f. 845–846.)

Trishtueshëm, disa njerëz përfshihen kaq shumë në interpretimin dhe praktikimin e tyre të Fjalës së Urtësisë, saqë anashkalojnë çështje të tjera që janë më rëndësi të madhe për ekzaltimin e tyre. Pali tha se një nga më të rëndësishmet e këtyre është martesë. Nëse Satani ose një nga përkrahësit e tij do të vinte tek anëtarët e Kishës dhe të thoshte: “Ti nuk duhet të martohesh kurrë”, pak ose aspak anëtarë të Kishës do ta pranonin këtë ide. Por ne jemi jashtëzakonisht naivë nëse supozojmë se Satani do të provonte një qasje të tillë kaq të drejpërdrejtë e të theksuar, që të përpiquej të na bënte ta pranonim programin e tij. Satani është më dinak se kaq. (Shih Moisiu 4:1–6, për shembull.)

Sot, shumë çifte jetojnë së bashku pa martesë. Ata justifikohen duke argumentuar se “zotimi” i tyre ndaj njëri-tjetrit është më i rëndësishëm se një ceremoni martesë. Për fat të mirë, shumica e burrave dhe grave shenjtorë të ditëve të mëvonshme nuk zgjedhin ta

ndjekin këtë praktikë të ligë. Ata e njohin vlerën dhe rëndësinë e kontratës martesore. Por ç’është themi për ata që zgjedhin një ceremoni civile kur një vulosje çelestiale është e disponueshme? Nëse Satani mund t’ua mbushë mendjen që të mos martoheni, ose ta shtyni martesën në tempull, cilat mund të jenë pasojat e përjetshme? Në majin e vitit 1843, Profeti Jozef Smith dha udhëzime të frymëzuar që tregon se sa shumë e vlerëson Zoti martesën çelestiale. Lexoni DeB 131:1–4.

Edhe pasi njerëzit të martohen, Satani vazhdon betejën e tij këmbëngulëse. Këtu renditen disa nga gënjeshttrat që ai po përdor në përpjekjen e tij për të shkatërruar martesën; gjithashtu renditen përgjigjet e dhëna nga profetët tanë modernë. Kjo është një mundësi e mirë për ju që të kontrolloni vetë qëndrimin tuaj në këto çështje, që të mund të siguroheni se jeni në harmoni me shërbëtorët e Zotit.

Gënjeshtër e Satanit: Duhet t’i vihet theksi kënaqësisë fizike përpara martesë.

A munden të kënaqen të rinjtë në marrëdhënie të papërshtatshme përpara martesë, pa pasojë dëmtoese ndaj martesës së tyre përfundimtare? Presidenti Mek-Kei ka dhënë këtë përgjigje:

“Është e rëndësishme që të rinjtë ta kuptojnë se ndërtimi mendjehollë i shtëpisë fillon me një të ri dhe një të re në adoleshencën e tyre. Shpesh shëndeti i fëmijëve, nëse një çift bekohet me të tillë, varet nga veprimet e prindërve përpara martesë. ... Çdo i ri, veçanërisht, duhet të përgatitet për përgjegjësinë e atësisë duke e mbajtur veten fizikisht të pastër, që ai të mund të hyjë në atë përgjegjësi jo si një frikacak ose mashtrues, por si një i ndershëm dhe i përshtatshëm për të formuar një shtëpi. I riu që, në papërshtatshmëri, merr mbi vete përgjegjësinë e atësisë, është më keq se një mashtrues. Lumturia e ardhshme e bashkëshortes dhe fëmijëve të tij varet nga jeta e tij në rini.

Le t’u mësojmë vajzave gjithashtu se mëmësia është hyjnore, sepse kur prekim pjesën krijuese të jetës, ne hyjmë në mbretërinë e hyjnisë. Është e rëndësishme, si rrjedhim, që vajzat e reja të kuptojnë domosdoshmërinë e mbajtjes së trupave të tyre të pastër e të dëlirë, që fëmijët e tyre të mund të hyjnë në botë të papënguar nga mëkati dhe sëmundja. Një lindje e papënguar dhe një trashëgim karakteri fisnik janë bekimet më të mëdha të fëmijërisë. Asnjë nënë nuk ka të drejtën që të

prangosë një fëmijë për gjithë jetën, për atë që në rini duket të jetë një argëtim i këndshëm apo e drejta e saj që të kënaqet me droga të dëmshme dhe praktika të tjera mëkatore. Ato që do të jenë nënat e racës, duhet të paktën të jetojnë në mënyrë të tillë që të kenë fëmijë, të cilët nuk ngarkohen që nga lindja me sëmundje, dobësi, ose shformim. ...” (Në CR, prill 1969, f. 6.)

Gënjeshtër e Satanit: Duhet të praktikohet kontrolli i lindjeve.

A është ende në fuqi urdhërimi “shumëzoheni dhe mbusheni tokën”? A mund ta shihni se si dhunimi i këtij urdhërimi do të ketë një pasojë përkeqësimi dhe shpërbërjeje te martesë?

Presidenti Spenser W. Kimball ka thënë:

“Urdhërimi i parë i regjistruar duket të ketë qenë: ‘Shumëzoheni dhe mbusheni tokën’. Askush të mos mendojë ndonjëherë se urdhërimi erdhi që të kemi fëmijë pa martesë. Një sugjerim i tillë nuk mund të kishte ndonjëherë ndonjë bazë. Kur Perëndia e kishte krijuar gruan, Ai e solli atë te burri dhe ia dha atij si bashkëshorten e tij, dhe urdhëroi: ‘Për këtë arsye njeriu do të braktisë babanë dhe nënën e tij dhe do të bashkohet me gruan e tij, dhe do të jenë një mish i vetëm’ (Zanafilla 2:24). ...

Duket sikur ka një ndjesi në rritje se martesë është për seks të ligjshëm, për hir të seksit. Martesë është në thelb për familjen; ajo është arsyeja pse martohemi – jo për kënaqjen e seksit, ashtu si bota rreth nesh do të donte të na bënte të besonim. Kur njerëzit t’i kenë gjetur shokët/shoqet e tyre, nuk duhet të ketë shtyrje të gjatë. Bashkëshortet e reja duhet të merren me lindjen dhe rritjen e fëmijëve të tyre. Nuk di asnjë shkrim të shenjtë ku t’u jepet autorizim bashkëshorteve të reja që të frenojnë familjet e tyre dhe të shkojnë të punojnë që t’i mbajnë bashkëshortët e tyre gjatë shkollës. Ka mijëra bashkëshortë që kanë punuar gjatë shkollimit të tyre dhe në të njëjtën kohë kanë rritur familje. Edhe pse është më e vështirë, të rinjtë mund të punojnë gjatë programeve të tyre arsimore. Në shumicën e komplekseve universitare ka ndërtesa studentësh të martuar ku të jetojnë. Është një përvojë e mirë që të mësosh të kursesh dhe të lësh për më vonë, dhe të bësh ekonomi.” (“Marriage Is Honorable”, *Speeches of the Year*, 1973, f. 262-263.)

Gënjeshtër e Satanit: Mundësitë ligjore për abort duhet të shtohen.

Kur çifitet mund t’i asgjësojnë fëmijët e padëshiruar thjesht sepse e duan këtë, çfarë bëhet institucioni i martesës? Në çfarë mënyrash e dobëson kjo martesën? Presidenca e Parë (Spenser W. Kimball, N. Eldon Taner, Marion G. Romni) ka deklaruar:

“Kisha e kundërshton abortin dhe i këshillon anëtarët e saj që të mos i nënshtrohen, të jenë pjesë apo të kryejnë një abort përveç në raste të rralla kur, sipas opinionit të këshillës kompetente mjekësore, jeta ose shëndeti i gruas është seriozisht në rrezik ose kur shtatzënia u shkaktua nga përdhunim me dhunë dhe shkakton traumë të rëndë emocionale te viktima. Madje dhe atëherë duhet të bëhet pas këshillimit me peshkopin vendor ose presidentin e degës dhe pasi të merret pohim hyjnor nëpërmjet lutjes.

Aborti është një nga praktikat më të neveritshme dhe mëkatore në këtë ditë, kur ne po dëshmojmë treguesin frikësues të tolerancës që çon në imoralitet seksual.

Anëtarët e Kishës fajtorë të qenies palë në mëkatin e abortit janë subjekt i veprimit disiplinues të këshillave të Kishës, si ta përlligjin rrethanat. Kur të merremi me këtë çështje serioze, duhet të mbajmë mirë në mendje fjalën e Zotit të deklaruar në seksionin e 59-të të Doktrinës e Besëlidhjeve, vargu 6: ‘Mos vidh; as mos bëj shkelje kurore, mos vrit, as mos bëj diçka të ngjashme’.

Për aq sa është zbuluar, mëkati i abortit është një mëkat për të cilin një njeri mund të pendohet dhe të marrë falje.” (*Ensign*, korrik 1976, f. 76.)

Gënjeshtër e Satanit: Zvogëloni kontaktin që fëmijët kanë me prindërit.

A është e natyrshme që fëmijët të rriten nga njerëz të tjerë veç prindërve? Çfarë ndikimi ka te fëmijët nëse janë larg shtëpisë për një kohë të gjatë përgjatë atyre viteve të hershme të nevojës së tyre më të madhe për dashuri dhe edukim nga prindërit? Presidenca e Parë e Kishës ka deklaruar:

“Ky shërbim hyjnor i mëmësisë mund të jepet vetëm nga nënat. Nuk mund t’u kalohet të tjerëve. Dadot nuk mund ta bëjnë atë; çerdhet publike nuk mund ta bëjnë atë; ndihma e pajtuar nuk mund ta bëjë atë – vetëm

nëna, e ndihmuar aq shumë sa të jetë e mundur nga duart e dashura të atit, vëllezërve dhe motrave, mund ta japë masën e plotë të nevojshme të kujdesit syçelë.” (Presidenca e Parë [Hiber J. Grant, J. Ruben Klark i Riu, Dejvid O. Mek-Kei], tetor 1942, siç citohet nga Spenser W. Kimball, *CR*, prill 1974, f. 9.)

“Duke i sjellë këta shpirtra të zgjedhur në tokë, çdo atë dhe çdo nënë merr përsipër, kundrejt shpirtit me tabernakull dhe kundrejt Vetë Zotit, pasi ka përdorur mundësinë që Ai ofron, një detyrim të llojit më të shenjtë, sepse fati i atij shpirti në përjetësitë që do të vijjnë, bekimet ose dënimet që do ta presin atë paskëtaj, varen, në masë të madhe, nga kujdesi, mësimet, edukimi që prindërit do t’i japin atij shpirti.

Asnjë prind nuk mund t’i shpëtojë atij detyrimi dhe asaj përgjegjësie dhe për përmbushjen e duhur për të, Zoti do të na mbajë rreptësisht përgjegjës. Asnjë detyrë më e lartë se kjo nuk mund të merret përsipër nga të vdekshmit.” (Mesazh i Presidencës së Parë [Hiber J. Grant, J. Ruben Klark i Riu, Dejvid O. Mek-Kei], paraqitur nga J. Ruben Klark i Riu, në *CR*, tetor 1942, f. 12.)

Gënjeshtër e Satanit: Divorci është zgjidhja për martesat e brengosura.

Ndërsa bëhet gjithnjë e më e lehtë për të siguruar një divorc, a do të tundoheshin çiftet, të cilët përndryshe do të mund të krijonin një martesë të suksesshme, që ta zgjidhin martesën pa bërë një përpjekje të vërtetë? Në çfarë mënyre e përçmon kjo martesën dhe e dobëson atë si një mjet për ta mbajtur së bashku shoqërinë? A janë ligjet toleruese të divorcit thjesht një simptomë e nivelit të ulët shpirtëror të shoqërisë? Presidenti Spenser W. Kimball ka thënë:

“Me të gjitha kushtet aq afër ideale sa është e mundur, ka ende njerëz që u japin fund martesave të tyre për shkakun e ‘mospërputhjes’. Ne shohim kaq shumë shfaqje dhe lexojmë kaq shumë letërsi artistike, dhe vijmë në kontakt me kaq shumë skandale të shoqërisë sa që njerëzit në përgjithësi i mendojnë ‘mart[esën] dhe [dhënien për] mart[esë]’, divorcin dhe rimartesën, si modele normale.

Vetë divorci nuk përbën gjithë të ligën, por vetë pranimi i divorcit si një ilaç është gjithashtu një mëkat i rëndë i këtij brezi. Fakti se një program ose një model pranohet gjithandej, nuk është tregues se është i drejtë.

Martesa nuk qe kurrë e lehtë. Mund të mos jetë kurrë. Ajo sjell me vete sakrificë, bashkëpjesëmarrje dhe një kërkesë për vetëmohim të madh.

Shumë prej shfaqjeve televizive dhe historive artistike përfundojnë me martesë: ‘Ata jetuan të lumtur përherë e përgjithmonë’. Meqë gati të gjithë ne e kemi përjetuar divorcin mes miqve tanë të ngushtë ose të afërmve, kemi arritur të kuptojmë se divorci nuk është një ilaç për vështirësinë, por është thjesht një ikje, dhe një ikje burracake. Ne kemi arritur të kuptojmë gjithashtu se thjesht kryerja e një ceremonie nuk sjell lumturi dhe një martesë të suksesshme. Lumturia nuk vjen duke shtypur një sustë, siç ndodh me dritën elektrike; lumturia është një gjendje e mendjes dhe vjen që nga brenda. Ajo duhet të fitohet. Ajo nuk mund të blihet me të holla; nuk mund të merret falas. ...

Çdo divorc është rezultati i egoizmit nga ana e njërës palë, ose tjetrës, apo e të dyjave në një kontratë martesë. Dikush po mendon për rehati, lehtësira, liri, qejfë, ose shkujdesje – për vete. Nganjëherë irritimi i pareshtur dhe lehtësi i një bashkëshorti/eje të brengosur, të pakënaqur dhe egoist, së fundi mund të arrijë në dhunë të rëndë fizike. Nganjëherë njerëzit shtyhen deri në pikën kur gabimisht ndihen të justifikuar kur bëjnë gjëra që janë kaq të gabuara. Asgjë, sigurisht, nuk e justifikon mëkatën.” (“Marriage and Divorce”, *BYU Devotional*, 7 shtator 1976, f. 3, 6.)

(44-23) Përpikuni fort që të Bëheni një Shembull për Besimtarët

Në lidhje me gënjeshtër të Satanit të renditura më herët, çfarë duhet të bëjë një “besimtar”? Nëse duhet të bëheni “shembull për besimtarët”, si do t’u përgjigjeshit gënjeshtërve të Satanit?

Nëse jeni i vendosur të bëheni një shembull për besimtarët, si do t’i përgjigjeshit në jetën tuaj personale pyetjes nëse është e gabuar ngrënia e ndonjë lloj mishi?

Këto janë ditët e fundit dhe nuk është përputhje e rastit që ju keni ardhur në tokë në këtë kohë. Presidenti Jozef Filding Smith tha:

“Të rinjtë tanë janë mes fëmijëve më të bekuar e më të pëlqyer të Atit tonë. Ata janë fisnikëria e qiellit, një zgjedhje dhe një brez i zgjedhur, që ka një fat hyjnor. Shpirtrat e tyre janë ruajtur që të vijjnë në këtë ditë kur ungjilli është në tokë dhe kur Zoti ka nevojë për

shërbëtorë të guximshëm që ta çojnë më tej punën e Tij të shkëlqyer të ditëve të mëvonshme.

Zoti ju bekoftë, të rinj e të reja të Sionit, dhe ju mbajttë të vërtetë ndaj çdo besëlidhjeje dhe detyrimi, ju bëftë të ecni në shtigjet e dritës dhe të vërtetës, dhe ju ruajtë për punët e mëdha që shtrihen përpara.” (“Our Concern for All Our Father’s Children”, *Improvement Era*, qershor 1970, f. 3.)

A do të jeni besnikë ndaj kësaj të drejte trashëgimie për të cilën foli Plaku Li? A do t’u bëni qëndresë gënjeshtrove të Satanit për të cilat Pali profetizoi se do të mashtronin disa prej shenjtorëve në ditët e mëvonshme? A do të përpiqeni me të gjithë forcën tuaj që të bëheni “shembull për besimtarët”? Sepse nata e së shtunës po i afrohet fundit dhe një mëngjes i lavdishëm Shabati do t’i përshëndesë ata që kanë qenë besnikë.